

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Περιλαμβάνον γενικῶς ἀνεκδότον ἀγιορειτικὴν κ.λ.π.
ὕλην, οἷον ἀνεκδότους Ἀκολουθίας ἁγίων, Κανόνας
παρακλητικούς καὶ μὴ καὶ ἄλλα σοφὰ ἀποφθέγματα
ἁγίων ἀνδρῶν, παλαιότερων καὶ νεωτέρων, εὗρισκό-
μενα εἰς τοὺς κώδικας τῶν Μονῶν.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΥΠΟ

ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ν. ΣΧΟΙΝΑ

ΕΤΟΣ ΚΓ'. 1958

1958

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ "ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ,,
ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ν. ΣΧΟΙΝΑ
ΕΝ ΒΟΛΩ

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Γιὰ τοῦτο καὶ μὲ δίκαιον
κῆπον καὶ περιβόλι,

τῆς Παναγίας Δέσποινας
τὸ ὀνομάζουν ὅλοι.
(Καισάριος Δαπόντες)

ΥΠΟ ΤΑΣ ΣΕΠΤΑΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ (†1940)
ΙΕΡΟΣ - ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐν Βόλφ
Ἰανουάριος - Φεβρουάριος

Διευθυντῆς - Ἰδιοκτῆτης
ΣΩΤ. Ν. ΣΧΟΙΝΑΣ
Κοραῖ 47 ἐν Βόλφ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

Τὸ νέον ἔτος εὕρσκει καὶ πάλιν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς μίαν ἐπικίνδυνον ἀναταραχήν. Θολὸν καὶ ἀλαμπές ἀνατέλλει, διότι θολὸς καὶ τεταραγμένος εἶναι ἀκόμη ὁ νοῦς τῶν ἀνθρώπων. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἡ θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, τὰ τεράστια ἀποθέματα τῆς ὕλης καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ μηχανικοῦ πολιτισμοῦ θὰ ἠδύναντο νὰ πληρώσουν εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως τὴν ψυχὴν μας, θὰ ἠδύναντο νὰ καταστήσουν τὸν πλοῦσιον καὶ τὸν πτωχὸν εὐτυχῇ. Ἀκόμη καὶ ὁ θάνατος θὰ ἤρχετο ὡς ἓνα φυσικὸν τέρμα μιᾶς εὐχαρίστου πορείας. Διότι ὁ θάνατος εἶναι γλυκὺς, ὅταν δὲν ἐγκαταλείπη ὀπίσω του ματαιωθεῖσας προσδοκίας. Ὁ «μακρὸς, ὅμως, καὶ ὄρθιος οἶμος», ὁ μακρὸς καὶ ἀνηφορικὸς δρόμος, τὸν ὁποῖον ἐχάραξεν ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου, ἐδιχάσθη. Χίμαιρα ἀπομένει εἰσέτι ἡ ἀρετή. Ἡ γλυκυτάτη τῆς λάμπης ἀμαυροῦται, συμπνίγεται μέσα εἰς τὸν ὀμιχλώδη πνευματικὸν οὐρανὸν τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν νέφωσιν, ἡ ὁποία ἀναδίδεται ἀπὸ τὴν γῆν. Ματαιολογία ἀνεμόσαρκος παραμένει τὸ καθῆκον. Φροῦδον ὄνειρον ἡ ἀναζήτησις καὶ ἡ ἐπιδίωξις τοῦ πρὸς τὸν πλοῦσιον μας χρέους. Καὶ ματαιοσχολία καὶ πλάνη τὸ πνεῦμα τῆς θείας ἀγάπης καὶ τῆς ἀδελφότητος... Ἀξίαν ἔχουν αἱ πράξεις μόνον καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐκεῖναι ποὺ προκαλοῦνται καὶ πηγάζουν ἀπὸ τὸ ἔνστικτον τῆς ζωῆς.

Καὶ ὁσημέραι θριαμβευτικὸν ἀλαλάζει τὸ σκοτεινὸν πνεῦμα τῆς καταστροφῆς. Καὶ αἱ μαῦραι του πτέρυγες θολώνουν τὴν γλαυκότητα τῶν οὐρανῶν καὶ σκιάζουν τὴν στενάζουσαν γῆν. Ἡ Χριστιανικὴ ἰδεολογία, ἡ ὁποία στηρί-

ζεται ἐπὶ τοῦ δόγματος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, δοκιμάζει πλήγματα σκληρά. Τὴν διασύρουν οἱ ἐπαίσχυντοι ὑποκριταὶ καὶ περισσότερον ἐκαῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐτάχθησαν καὶ ὀφείλουν νὰ τὴν καλλιεργήσουν καὶ τὴν προστατεύσουν.

Εἶναι ἀληθῶς σκληρόν, σκληρότατον τὸ νὰ μοχθῇ κανεὶς συνεχῶς. Καὶ εἶναι εὐχάριστον ἔργον ἢ ἄγρυπνος καὶ συνεχῆς φρουρῆσις ἐπάνω εἰς ἀνεμοδάρτους ἐπάλξεις. Καὶ ἀπαιτεῖ ἡρωισμόν καὶ αὐτοθυσίαν νὰ μάχεται ὁ ἄνθρωπος εἰς οἰαοδήποτε στενοπόρους Θερμοπύλας ἐναντίον τῆς ἀναριθμήτου στρατιᾶς τοῦ Κακοῦ καὶ νὰ διαφεύγῃ τὰς Συμπληγάδας τῶν δεινῶν περιστάσεων.

Ὀλίγον πρὶν ἀνατελεῖν κάθε νέον ἔτος, ἡ μεγάλη ἐλπίς τῆς ἀνθρωπότητος γεννᾶται μέσα εἰς τὴν φάτιν τῶν ἀλόγων, εἰς τὴν ὅποιαν ὁ Νηπιόμορφος Λόγος ἐσπαργανώθη, καὶ οἱ «μάγοι» ἔρχονται προσκυνηταὶ μὲ σμόρναν, χρυσὸν καὶ λίθον, — τὸν νοῦν, τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τέχνην.

Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ καταλληλοτέρα διὰ νὰ καταστρώσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν τῆς ζωῆς του, ὥστε περὶ τὸ τέλος, κατὰ τὸν ἀπολογισμόν, ἡ ληψοδοσία τῶν πεπραγμένων του νὰ μὴ ἐμφανίζῃ ἔλλειμμα, ἀλλὰ τὸ ἐνεργητικὸν νὰ ὑπερβαίνει πολὺ περισσότερον—ἀσυγκρίτως—τὸ παθητικὸν του. Εἶναι ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος θὰ περιοκοπήσῃ περὶ ἑαυτὸν διὰ νὰ προσπαθήσῃ, ἀποτινάσσων τὰς μοχθηρὰς προκαταλήψεις ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του, νὰ ἐπισημάνῃ τὸ «στίγμα» ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς ζωῆς του, ὥστε νὰ διαπλεύσῃ τὸν ὠκεανόν του καὶ νὰ διακριθῶσιν τὴν θέσιν του εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ νὰ κατοπτρίσῃ τὸ μυστήριόν της εἰς τὴν ψυχὴν του. Εἶναι ἡ καταλληλοτέρα ψυχολογικῶς ἡμέρα, διότι κατ' αὐτὴν συναντῶνται εἰς τὸ μεταίχμιον σημεῖον θανάτου καὶ ἀναγεννήσεως συγχρόνως τὰ συνθηματικὰ ὁρῶσημα τοῦ χρόνου, τὰ καταμετρῶντα ὑπὸ τὸ ὄμμα τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν ἀμφίβολον καὶ φρικαλέαν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρωπίνην πορείαν. Ὁ ἄνθρωπος προσεγγίζων τὴν ἡμέραν τῶν τελευταίων στιγμῶν ἐνδὸς ἔτους καὶ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως ἐτέρου ἀκολουθοῦντος εἰς ἓνα ἀνώτατον ὕψος τῆς δολίχου πορείας του, ὡς εἰς τὴν κορυφὴν ὄρους, ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἐξορμήσῃ πρὸς νέας ἐλπιδοφόρους κατευθύνσεις, εἶναι ἡ ἀναγκασμένος νὰ σταθμεύσῃ ἐπ' ὀλίγον διὰ νὰ κατοπτρεύσῃ περὶ αὐτοῦ, διὰ νὰ ρίψῃ τοὺς προβολεῖς τῆς συνειδήσεώς του εἰς τὰ ἐρέβη καὶ τὰ διέξοδα τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ διὰ νὰ ἐπιδιώξῃ νὰ προσκατολισθῇ πρὸς τὸ Μέγα Ἄπειρον τῆς δημιουργίας, τὸ ὅποιον ἀνέλυσεν ἡ φύσις καὶ ἡ ἱστορία.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀνασκοπήσεων ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἐντονωτέραν τὴν ἀνάγκην νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν πάσης τῆς κτίσεως Δημιουργὸν καὶ καιρὸς καὶ χρόνος ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενον Θεὸν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐνίσχυσίν του, ὅπως εἰρηναίαν βραβεύσῃ τὴν πολυστένακτον ζωὴν μας καὶ κατευθύνῃ τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εὐθείαν «μήποτε παραρρῶμεν».

Ἄς στραφῶμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς σήμερον «κεκαθαρμέναις διανοαῖς» πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ ἐνδεδυμένοι τὰ ὅπλα τοῦ φωτὸς «ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν».

Ἡλίας Μ. Λαυριώτης.

Γέρ. Παντελεήμονος Λαυριώτου

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

(Ἐκ τοῦ κώδικος 358 τῆς Λαυριωτικῆς Βιβλιοθήκης)

Ἐπήνεσαν ποτὲ τὸν ἄββᾶν Σιλουανὸν κατὰ πρόσωπον πολλὰ οἱ Πατέρες, καὶ ὅτε ἦλθεν εἰς τὸ κελλίον, λέγει αὐτῷ ὁ ἄββᾶς Ζαχαρίας. "Ἄρτι ἄββᾶ οὐκ ἐχάρη σου μικρὸν ὁ λογισμός; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ γέρων· ἐὰν ὅλα τὰ στόματα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν Ἀγγέλων ἐπαينوῦσι Σιλουανόν, οὐκ οἶδεν ὅτι ἐποίησεν ἀγαθόν, ἕως οὗ ἀπαντήσῃ πρὸς τὸν Θεόν. Πολλοὶ γὰρ θαρρήσαντες εἰς τοὺς κόπους ἑαυτῶν, εὐρέθησαν ἐκεῖ μικρὰν τοῦ Θεοῦ.

—Εἶπε πάλιν, οὐαὶ σοι σῶμα ὅτι ἔγνωσ τὰ μολύνοντά σε καὶ πάντοτε αὐτὰ ἐπιζητεῖς, τὴν χορτάσιαν καὶ τὴν τρυφὴν καὶ τὴν γλώσσᾶν σου οὐδέποτε χαλιναγωγεῖς. Οὐαὶ σοι ψυχὴ, ὅτι ὁ πταίσας Θεῷ, ἐσπρτὴν ἐπὶ γῆς οὐκ ἔχει, ἀλλὰ πένθος καὶ συντριβὴν. Οὐαὶ σοι ψυχὴ, πὼς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας δαπανᾷς τὸν καιρὸν σου εἰς μάτην, λέγουσα τῷ Θεῷ αὖριον μετανοῶ, μὴ γινώσκουσά ἐὰν φθάσης τὴν αὖριον. Οὐαὶ σοι ψυχὴ ποσάκις ὁ Θεός σε ἠλέησε καὶ πάλιν ἔπесας, ποσάκις σε κατένυξε καὶ πάλιν ἠμέλησας, ποσάκις σε ἐφώτισε καὶ οὐ ἠγνώμνησας, ποσάκις σε ἐγλύκανε καὶ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ ἔκδοσις τοῦ βιβλίου τοῦ ἁγίου Νικοδήμου «Κήπος Χαρίτων» εὐρίσκεται εἰς τὸ τέλος καὶ παρακαλοῦνται οἱ κ.κ. συνδρομηταὶ νὰ ἀποστείλουν ἐγκαίρως τὰς ἀγγελίας συμπληρωμένας πρὸς καταχώρησιν τῶν ὀνομάτων τῶν εἰς τὸν ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου κατάλογον τῶν συνδρομητῶν.

Ἡ Διεύθυνσις

οὐ οὐ παρέμεινας, ποσάκις σε ἐνίσχυσε καὶ πάλιν ἐχαύνωσας.

—Ἐρωτήθη ὁ ἄββᾶς Λογγίνος, ποία ἀρετὴ ἐστὶ μείζων, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ γέρων εἶπε. Λογίζομαι ἐὰν ἡ ὑπερηφάνεια χείρων ἐστὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν, ὥστε καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν οὐρανῶν ἔρριψέ τινας, οὕτω καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη ἰσχύει καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀδύσσωτων ἀνενέγκαι ἄνθρωπον εἰς τὸν οὐρανόν, κἂν ὡς δαίμων ἐστὶν ἁμαρτωλός. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος πρὸ πάντων μακαρίζει τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι.

—Εἶχε δὲ ὁ αὐτὸς ἄββᾶς Λογγίνος πολλὴν κατάνυξιν ἐν τῇ εὐχῇ καὶ ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ. Καὶ λέγει αὐτῷ ἐν μιᾷ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ· ἄββᾶ, οὕτως ἐστὶν ὁ κανὼν ὁ πνευματικός, τὸ κλαίειν ἐν τῇ λειτουργίᾳ αὐτοῦ τὸν μοναχόν; Καὶ εἶπεν ὁ γέρων, ναὶ τέκνον οὕτως ἐστὶν ὁ κανὼν, ὃν οὐ χρῆζει ὁ Θεὸς παρ' ἡμῶν. Ὁ Θεὸς γὰρ οὐκ ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον εἰς κλαυθμόν, ἀλλ' εἰς χαρὰν καὶ εὐφροσύνην, ἵνα δοξάζῃ τὸν Θεὸν καθαρῶς καὶ ἀναμαρτήτως, καθὼς καὶ οἱ Ἀγγελοι. Ἀλλὰ πεσὼν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἁμαρτίαν, τότε λοιπὸν ἐδεήθη τοῦ κλαυθοῦ. Ὅπου γὰρ ἁμαρτία οὐκ ἐστίν, ἐκεῖ οὐ χρεῖα κλαυθοῦ.

—Εἶπε γέρων· ὁ συνίων ἐν τῷ ψάλλειν καὶ λέγων τῷ Θεῷ, σὺ ἔγνωσ τὴν καθέδραν μου καὶ τὴν ἐγερσίν μου, σὺ συνήκας τοὺς διαλογισμοὺς μου ἀπὸ μακρόθεν καὶ πάσας τὰς ὁδοὺς μου προεῖδες, ἐπισκέπτεσθαι ὀφείλει πάντοτε τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν καὶ ἀνακρίνειν καὶ καθαρίζειν αὐτὴν ἀπὸ πάσης γηϊνῆς ἐπιθυμίας, ὡς εἶδώς ὅτι ἐνώπιον τῶν τοῦ Θεοῦ ὀφθαλμῶν εἰσι πάντες οἱ διαλογισμοὶ ἡμῶν, καὶ οὐδένα λανθάνει τὸν ἀκρίμειον ὀφθαλμόν· πάντα γὰρ γυμνά καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.

—Ἐν τῷ λεγομένῳ τόπῳ τὰ Ἀρσελίου, γέγονέ τις ἅγιος ἀνὴρ Γεώργιος, ὁ ἐπικλῆ

θεις ἀρσελαΐτης, περὶ οὗ πολλοὶ πολλὰ καὶ μεγάλα ἡμῖν διηγούνται θαυμάσια, ἐξ ὧν δραχέα τινὰ διελθεῖν πειράσσομαι. Βαρεβαρευθείσης γάρ ποτε τῆς Παλαιστίνης ὁδοῦ, γέγονε πολλὴ σπάνις τοῦ ἐλαίου ἐν τῷ ἀγίῳ Ὅρει. Κατήλθεν οὖν ὁ Ἠγούμενος εἰς τὰ Ἀρσελάου καὶ παρεκάλει τὸν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπον Γεώργιον ἀνελθεῖν ἐν τῷ ἀγίῳ Ὅρει. Μὴ δυνηθεὶς οὖν παρακοῦσαι τοῦ Ἠγουμένου, ἀνῆλθε οὖν αὐτῷ καὶ εἰσενέγκας αὐτὸν ὁ Ἠγούμενος εἰς τὴν ἐλαιοθήκην, παρεκάλει ποιῆσαι εὐχὴν ἐν τοῖς πίθους τοῦ ἐλαίου μηδὲν ὅλως ἔχουσι. Καὶ λέγει πρὸς τὸν Ἠγούμενον χαριεντιζόμενος ὁ ἀδελφὸς Γεώργιος· εἰς ἓνα πῖθον πάτερ ποιήσωμεν εὐχὴν, ἐπεὶ ἂν εἰς πάντας ποιήσωμεν, ἄρτι κολουδοῦμεν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὧδε. Ποιήσαντος οὖν εὐχὴν εἰς ἓνα πῖθον, εὐθέως ὡς ἀπὸ πηγῆς ἀνέβλυσε τὸ ἔλαιον. Καὶ λέγει πρὸς τοὺς διακονητάς ὁ γέρων· ἀντλήσατε καὶ μεταβάλετε εἰς τοὺς λοιποὺς πίθους. Καὶ γεμισθέντων πάντων, ἔστη ὁ πῖθος τοῦ βρύειν, καθ' ὃ πάλαι γέγονεν ἐπὶ Ἐλισσαίου. Ἠκουλήθη οὖν ὁ Ἠγούμενος ἐπονομάσαι τὸν πῖθον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀδελφοῦ Γεωργίου. Ὁ δὲ γέρων λέγει αὐτῷ· ἂν τοιοῦτο ποιήσης, ἐκλείψει τὸ ἔλαιον. Καὶ λοιπὸν ἐπωνόμασεν αὐτὸν τῆς Δεσποίνης ἡμῶν ἁγίας Θεοτόκου, ὥστε ὁ πῖθος διαμένει καὶ σώζεται ἕως τοῦ νῦν, ἐν ᾧ ὑπεράνωθεν κανδήλα κρέματα ἀσδεστος ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Θεοτόκου.

— Ὁ αὐτὸς ἀδελφὸς Ἰωάννης ὁ Σαββαΐτης ἔφη, ὅτι καθημένου μου ποτὲ ἐν ἀκροάτῃ ἑρήμῳ, παρέβαλέ μοι τις ἀδελφὸς ἐκ τοῦ μοναστηρίου ἐπισκέψεως χάριν. Διηρώτουν οὖν αὐτὸν πῶς ἔχουσιν οἱ πατέρες καὶ λέγει. Διὰ τῶν εὐχῶν σου καλῶς ἔχουσιν. Ἠρώτησα οὖν αὐτὸν καὶ περὶ τινος ἀδελφοῦ κακὴν φήμην καὶ ὄνομα ἔχοντος, καὶ λέγει μοι καὶ αὐτός. Πίστευσον πάτερ, οὗ

ΠΡΟΗΓΟΥΜ. ΣΥΜΕΩΝ ΦΙΛΟΘΕΪΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΕΝΙΑΣ

Πενία, πτωχεία, ἔνδεια, ὡς καὶ πένης καὶ πτωχὸς ταυτοῖσμι μοι σχεδὸν λέξεις. Πένης, ὁ διὰ κόπου καὶ ἐργασίας τὰ πρὸς τὸ ζῆν κτώμενος. Πτωχός, ὁ οὐδὲν ἔχων,

πω ἀπηλλάγη τῆς φήμης ἐκείνης. Τοῦτο οὖν ἀκούσας ἐγὼ, εἶπον· οὐφ, καὶ οὖν τὸ εἶπεδν με τὸ οὐφ, καταφέρομαι ὡς ἐν ἐκστάσει ὕπνου καὶ θεωρῶ ἑμαυτὸν ἐμπροσθεν τοῦ ἁγίου κρανίου ἱστάμενον, καὶ ἐθεώρουν τὸν Κύριον ἐν μέσῳ δύο ληστῶν ἐσταυρωμένων. Ὁρμησα οὖν τοῦ προσκυνῆσαι καὶ πλησιάσαι αὐτῷ, καὶ ὡς τοῦτο ἐθεάσαστο, ἐπέτρεψε μεγάλη τῇ φωνῇ τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ Ἀγγέλοις λέγων. Ἐκβάλετε αὐτὸν ἔξω, ὅτι ἀντίχριστος ἐμοὶ ἐστι, πρὶν ἢ γὰρ ἐγὼ κρίνω, αὐτὸς κατέκρινε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Διωκόμενου δέ μου ὡς ἤλθον ἐξελθεῖν τὴν θύραν, ἐκρατήθη τὸ παλλίον μου, κλεισθείσης αὐτῆς καὶ ἔσας αὐτὸ ἐκεῖ, εὐθέως διὑπνίσθη.

Λέγω οὖν τῷ παραβαλόντι μοι ἀδελφῷ, ὅτι πονηρὰ μοι ἡ ἡμέρα αὕτη· λέγει μοι καὶ αὐτός, τίνος ἕνεκεν πάτερ; Τότε διηγησάμην αὐτῷ τὰ δραθέντα μοι καὶ εἶπον· πιστευσον ὅτι τὸ παλλίον μου, ἡ σκέπη τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ἐπ' ἐμοί, καὶ ἐστερήθην αὐτῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τέκνα, ὡς ἐπὶ Κυρίου τῆς δόξης, ἐπτά χρόνους ἐποίησα πελαζόμενος εἰς τὰς ἐρήμους, μήτε ἄρτου γευσάμενος, μήτε ὑπὸ στέγῃν εἰσελθὼν, μήτε ἀνθρώπου συντυχῶν, ἕως οὗ ἐθεασάμην ὁμοίως τὸν Κύριον ἐπιτρέψαντα δοῦναι μοι τὸ παλλίον μου. Ἡμεῖς δὲ ταῦτα παρὰ τοῦ δοῖου Ἰωάννου ἀκούσαντες, εἶπομεν· εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; Ἐκ τούτου οὖν πρόδηλον ὅτι ἡ καταλαλιά μέγα κακὸν ὑπάρχει.

Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρώνη

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

Τί προσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Κοινωνίαν

(Μελέτη ἐπιστημονικὴ, εἰδικῶς διὰ τὴν Ἀγιορ. Βιβλιοθήκην)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 390 τοῦ κβ' ἔτους)

Ὅλα τὰ ὁποῖα ἐγράφησαν ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἐργασίαν παρὰ τοῖς μοναχοῖς εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό, ἀποτελοῦν ἓνα συντομώτατον συνδυασμόν, πιστότατον ὅμως, τῶν ἀπόψεων περὶ ἐργασίας τῶν κορυφαίων τοῦ μοναχικοῦ βίου κατὰ τὴν ἐποχὴν εἰς ἣν ἀναφερόμεθα ἀλλὰ καὶ με-

τὰ ταῦτα. Μολαταῦτα δὲν θὰ πρέπει φυσικὰ νὰ παραλείψω - ὅπως ἀναφέρω καὶ ἀποφθέγματα τινὰ πατερικὰ ἐπὶ λέξει - ἐλάχιστα βέβαια μεταξὺ τῶν ἀπειροπληθῶν, διὰ τῶν ὁποίων καταπληκτικῶς διὰ τοὺς πολλούς, ἀνατρέπονται καὶ διασκευάζονται ὅλοι αἱ περὶ ἀδραναίας καὶ ἀφραξίας τῶν μοναχῶν ἀντιλήψεις τῶν κακό-

τῶν πάντων στερούμενος, ὁ ἐπαίτης. Ἡ πενία καθ' αὐτήν, ὥς καὶ ὁ πλοῦτος οὐδὲ καλὴ ἐστὶν οὐδὲ κακὴ ἢ χρῆσις ἢ καλὴ τῆς πενίας φέρει εἰς τὴν ἀρετὴν, ἢ δὲ κακὴ κατὰκρημνίζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπιστίαν. Ἡ προαιρετικὴ πενία εἶναι ὑψίστη ἀρετὴ. Πολλοὶ πένητες στεροῦνται ναὶ μέν, τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς, ἀλλ' εἶναι ἀρπακτικώτεροι κατὰ τὴν προαίρεσιν. Ἡ τοιαύτη πενία οὐκ ἔστιν ἀρετὴ, μόνον ἢ κατὰ Χριστὸν θεληματικὴ πενία εἶναι ἀξία ἀνταμοιβῆς ὥς ἀρετὴ σωστικὴ καὶ ἁγία — ἀρετὴ τῶν ὁσίων καὶ Μαρτύρων.

Ἄλλ' «οὐδὲν πενίας βαρύτερον φορτίον» (Ἀρχαῖον ρητόν). «Καλῶς πένεσθαι μᾶλλον, ἢ κακῶς πλουτεῖν» (Ἀντιφάνης). «Ἀποδέχου μᾶλλον δικαίαν πενίαν, ἢ πλοῦτον ἄδικον» (Ἰσοκράτης). «Πενία ἄνδρα ταπεινοῖ· πενία σοφία ἔλαχεν» (Βυζαντ. παροιμία). «Πενίαν φέρειν οὐ παντός, ἀλλ' ἄνδρὸς σοφοῦ. Πενία δ' ἀγνώμονας γετοὺς πολλοὺς ποιεῖ. Πενία δ' ἀτίμον καὶ τὸν εὐγενῆ ποιεῖ». Οἱ πένητες καταφρονοῦνται πάντοτε ὑπὸ τῶν πλουσίων, ἀλλ' ἐκ τῶν πενήτων οἰκογε-

νειῶν ἀνεδείχθησαν καὶ ἀναδείκνυνται οἱ μεγάλοι ἄνδρες καὶ ἐπιστήμονες ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἔσαι θὰ ὑπάρχουν πλούσιοι καὶ πένητες. Οἱ πλούσιοι καὶ οἱ πτωχοὶ εἶναι ὥσάν δύο ἐχθρικὰ στρατόπεδα, τὰ ὁποῖα πάντοτε ἐφρίσκονται ἀντιμέτωπα ἀναμεταξύ των. Οἱ πτωχοὶ ἔχουν τὴν ἀνάγκην τῶν πλουσίων, ὁ πλούσιος διὰ τῆς ἐλεημοσύνης καὶ εὐποιίας, ὁ δὲ πτωχὸς διὰ τῆς πρὸς Θεὸν ἐλπίδος καὶ ὑπομονῆς θὰ σωθῶν. Ὁ πτωχὸς ἐὰν δι' ὑπομονῆς ὑποφέρῃ ἀνδρείως τὸ βάρος τῆς ἐνδεείας καὶ δυστυχίας, θὰ γίνῃ θεῖα χάριτι κληρονόμος τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας. Ὁ πλούσιος ὅταν δὲν ἔχει νοῦν καὶ φρόνησιν, δὲν εἶναι παράδοξον νὰ ἔλθῃ καιρὸς νὰ χάσῃ ὅλον τὸν πλοῦτον καὶ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ τὸν πτωχόν. «Οὐδὲν χρημάτων ἀβεβαίου πράγματος» (Χρυσόστομος). Πόσοι πλούσιοι ἀπέθανον τῆς πείνης κατὰ τὴν μαύρην ἐποχὴν τῆς κατοχῆς;

Χριστιανέ, Χριστὸν σκέπεις, τρέφεις τε, τὸν πτωχὸν ἐλεῶν. Πενία καὶ γῆρας δύο μέγιστα κακά. Πλοῦτος καὶ ὑγεία τὰ δύο ὑψηλὰ ἀγαθὰ.

πίστων ἐπιφανειακῶν ἐξεταστῶν ἢ ἀνιστορήτων.

Ὁ ἥρωρ τοῦ μοναχικοῦ βίου Μ. Ἀντωνίος παρηγγεῖλεν ὅπως «ὁ ἀργὸς οὐδὲ ἐσθιέτω»,

Ἐξ ἄλλου ὁ ἅγιος Εὐθύμιος διδάσκει : «Ἄτοπον εἶναι οἱ μὲν ἐν τῷ κόσμῳ ζῶντες νὰ ἐργάζωνται διὰ νὰ τρέφουν παιδιά καὶ γυναῖκας, νὰ προσφέρουν ἀπαρχὰς τῷ Θεῷ, καὶ νὰ πληρῶνουν φόρους, καὶ νὰ βοηθοῦν κατὰ δύναμιν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, ἡμεῖς δὲ οἱ μοναχοὶ μηδὲ τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν τοῦ σώματός μας νὰ ἔχωμεν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν μας, ἀλλὰ νὰ μένωμεν ἀργοὶ καὶ ἀκίνητοι, καὶ νὰ καρπούμεθα ἀλλοτρίους κόπους».

Εἰς μερικὰς μονὰς δὲν ἐπετρέπετο ἡ ἀργία οὐδ' εἰς φιλοξενουμένους κἂν ἐπὶ μακρόν. Ὁ φιλοξενούμενος εἶχε δικαίωμα νὰ ἀπολαύσῃ ἐν ἀργίᾳ τὰς φιλοξενίας ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. Ἄν ἤθελε νὰ παρατείνῃ τὴν παραμονὴν του ἐν τῇ μονῇ, ἔπρεπε καὶ αὐτὸς νὰ ἐργασθῇ· ἥτο δὲ ἡ ἐργασία αὕτη ὑποχρεωτικὴ διὰ μοναχούς τε καὶ φιλοξενουμένους, ἔστω καὶ ἂν παρήρχοντο ἐξ ἀνωτάτων κοινωνικῶν στροφμάτων.

Βασίλειος ὁ Μέγας, ὁ συλοβάτης οὗτος καὶ ρυθμιστὴς τοῦ κοινοβιακοῦ μοναχικοῦ βίου, καθορίζει λεπτομερῶς καὶ τὰ ἔργα, εἰς τὰ ὅποια σκόπιμον εἶναι νὰ ἀσχολοῦνται οἱ μοναχοί, γράφων τὰ ἑξῆς : «Ἐργάζεσθαι μέντοι τὸν ἀσκητὴ προσήκει ἔργα τὰ πρόποντα, ὅσα καπηλείας ἀπάσης, τῶν μακροτέρων περισπασμῶν καὶ αἰσχροκερδεῖας ἀπήλλακται ὅσα ὑπορφίων μενόντων ἡμῶν εἰς τὰ πολλὰ ἐπιτελεῖσθαι δύνανται, ἵνα καὶ τὸ ἔργον πληροῦται καὶ ἡ ἡσυχία φυλάττηται». Ἐὰν δέ, λέγει περαιτέρω, διὰ τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν ἐπιβάλλεται, ἢ ἐν ὑπαίθρῳ

ἐνασχόλησις, οὐδ' αὐτὸ ἀπαγορεύεται, διότι ὁ «ἀκριβὴς φιλόσοφος», μὲ τὸ νὰ ἔχῃ μοναστήριον τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα, καὶ ἀσφαλῆ τὴν καταγωγὴν τῆς ψυχῆς του, εἴτε εἰς ἀγορὰς εὐρεθῇ εἴτε εἰς πανηγύρεις, εἴτε εἰς ὄρη, εἴτε εἰς ἀγρούς, εἴτε μεταξὺ πολλοῦ πλήθους, εἰς τὸ φυσικόν του μοναστήριον εὐρίσκεται καὶ εἰς αὐτὸ συγκεντρώνει τὸν νοῦν του. Τοῦναντίον δὲ εἶναι δυνατὸν νὰ διατελῇ ἀδιακόπως ἐγκλειστος εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ὅμως οἱ διαλογισμοὶ του νὰ τρέχουν διαρκῶς ἐκτὸς αὐτοῦ. Ὁ αὐτὸς οὐρανοφάντωρ τῆς Ἐκκλησίας Πατὴρ, λέγει ἀλλαχοῦ τὰ κατωτέρω ἃ παρέχομεν ἐν μεταφράσει εἰς τὴν καθομιλουμένην : «Ὁ Κύριος διδάσκει ὅτι ἄξιός ἐστιν ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ καὶ ὁ Ἀπ. Παῦλος μᾶς παραγγέλλει νὰ κοπιᾷζωμεν καὶ νὰ ἐργαζώμεθα μὲ τὰς ἰδίας χεῖρας μας τὸ ἀγαθόν, διὰ νὰ ἔχωμεν νὰ μεταδίδωμεν ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸν ἔχοντα χρεῖαν».

Κατὰ ταῦτα, ὀφείλομεν νὰ θεωρῶμεν τὸν μοναχικὸν βίον, ὥς στάδιον κόπων καὶ μόχθων, ἵνα μέσῳ ἡμῶν παρέχῃ ὁ Θεὸς τὴν αὐτάρκειαν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἐκ τῶν ἀδελφῶν μας, τὴν περιθάλψιν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, ἐφ' ὅσον θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι τὰ τρέφωμεν τὸν πεινῶντα, νὰ ποτίζωμεν τὸν διψῶντα, νὰ ἐνδύωμεν τὸν γυμνόν.

Ἀπὸ ὅλα λοιπὸν αὐτά, τὰ ὅποια μᾶς ἔχουν παραδοθῇ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων, προκύπτει ὅτι εἶναι ἀπαγορευμένον νὰ ἐργάζεται κανεὶς μόνον διὰ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν του. Ἀντιθέτως κατ' ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, καθήκον ἔχομεν νὰ μεριμνῶμεν καὶ νὰ ἐργαζώμεθα καὶ διὰ τὴν χρεῖαν τοῦ πλησίον, ἐφ' ὅσον ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δέχεται πᾶσαν θυσίαν μας ὑπὲρ πάσχοντος ἀνθρώπου, καὶ ὑπόσχεται εἰς τοὺς πληροῦν-

τας τὴν ἐντολὴν τοῦ ταύτην τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐνεκα λοιπῶν ὧν τούτων, οὐδεμίαν δικαιολογίαν θὰ ἀπετέλει ἐνδεχόμενος ἰσχυρισμὸς μοναχοῦ ὅτι μένει ἀργός, διότι αὐτὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην ἢ διότι ἔχει ταύτας περιορίσει εἰς τὸ ἐλάχιστον, ἢ διότι ἀκόμη ἐπετέλεσε τὸ ἔναντι τῶν συνανθρώπων χρέος, σκορπίσας εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ ὑπάρχοντά του. Καὶ τόνιζει τελικῶς τὸ ἀξιοσημείωτον τοῦτο: «Ἡ ἐκ τοῦ προιόντος τῆς ἰδίας ἐργασίας ἐνίσχυσις τῶν πτωχῶν ἔχει ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὸν Κύριον». Μοναχοὶ τινες τῆς τάξεως τῶν καλουμένων «εὐχητῶν» — διότι ἐφρόνουν ὅτι ἡ μόνη ἀσχολία τοῦ μοναχοῦ δεόν νὰ εἶναι τὸ «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι» — ἤλθον κάποτε νὰ ἐπισκεφθῶν τὸν ἀββᾶν Λούκιον, ὁ ὁποῖος μετὰ τῶν πρώτων ἐρωτήσεων τὰς ὁποίας ἀπηύθυνεν εἰς αὐτοὺς ἦτο καὶ αὕτη: «τί τὸ ἐργόχειρον ὑμῶν;» Ὅταν δὲ οἱ μοναχοὶ τοῦ ἀπήντησαν, ὅτι ὡς μόνον ἔργον ἔχουν τὴν ἀδιάκοπον προσευχὴν, θεωροῦν δὲ ἀντίθετον πρὸς τὴν ιδιότητά αὐτῶν ὡς μοναχῶν, τὴν ἐργασίαν τῶν χειρῶν, πρὸς πορισμὸν χρημάτων, τοὺς ἠρώτησεν ὁ Λούκιος: Ὅταν τρώγετε καὶ ὅταν κοιμᾶσθε ποῖος προσεύχεται διὰ σᾶς, ἐφ' ὅσον, φυσικά, σεῖς διακόπτετε τότε τὴν αἰδίον προσευχὴν σας; Καὶ εὐρεθέντων τῶν εὐχητῶν εἰς ἀμηχανίαν διὰ νὰ δώσουν ἀπάντησιν, ὁ Λούκιος εἶπεν εἰς αὐτούς: «Συγχωρήσατέ μου, ἀλλὰ βλέπετε ὅτι δὲν πράττετε ὅπως νομίζετε. Τοῦναντίον ἐγὼ σᾶς ἀποδεικνύω ὅτι, ἐργαζόμενος τὸ ἐργόχειρόν μου, ἀδιακόπως προσεύχομαι».

Συμπλήρωσις δέ, τρόπον τινὰ τῆς σκέψεως τοῦ Ἀββᾶ Λουκίου, ἀποτελοῦν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου διδασκόμενα: «Ἡ ἁγία Γραφή, λέγει ὁ θεῖος Πατὴρ, μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ἐργαζώμεθα.

Διότι, ἐὰν εἴμεθα ἄνευ σώματος, τότε θὰ ἡδυνάμεθα νὰ προσευχώμεθα διαρκῶς ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μας. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται καὶ ἀπὸ σῶμα καὶ ἀπὸ ψυχὴν, διπλῇ ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ προσπάθεια τῆς ἀρετῆς, κατορθουμένη διὰ κόπων τοῦ σώματος καὶ ἀσκήσεως τῆς ψυχῆς. Καὶ κόποι τοῦ σώματος δὲν εἶναι βέβαια ἡ ἀργία, ἀλλὰ ἡ ἐργασία. Κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, προσθέτει, ἡ ἀργία ἀποτελεῖ ἀταξίαν, διότι ὁ Δημιουργὸς ἐπλάσεν τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ ἐργάζεται, καθὼς βεβαίῳ ἡ πρὸς τοὺς Πρωτοπλάστους ἐντολὴ τοῦ καὶ κατὰ τὴν παραμονὴν αὐτῶν ἐν τῷ Παραδείσῳ, καὶ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἐκεῖθεν».

* *

Ὑστερα ἀπὸ τὰ ὅσα ἐξετέθησαν καὶ ἀνεφέρθησαν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀσημαντα τινὰ ψήγματα ἐξ ἐνὸς κολοσσαίου θησαυροῦ, δῆλον γίνεται βέβαια, ὅτι ἀποτελεῖ ἔργον ἄνθρώπων ἀνιστορήτων καὶ ἀνεδαφικῶν, ἀλλὰ πολλάκις ἐν ἐπιγνώσει κακοπίστων, ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ μοναχικὸς βίος ἡννόησεν ἢ εὐνοεῖ τὴν ἀργίαν. Τρανῶς ἀντιθέτως ἀποδεικνύουν τὰ ἱερὰ κείμενα καὶ ἡ ἱστορία ὅτι ὅχι μόνον τὸ ἔργον τῶν χειρῶν «τὸ ἐργόχειρον», ἐθεωρεῖτο ἀπαράιτητον διὰ κάθε μοναχόν, ἀλλ' ὅτι εἰς τὴν ἐργασίαν, μόνον εἰς τὰ μοναστήρια ἀπεδόθη κατὰ τοὺς αἰῶνας 4ον καὶ 5ον μ. Χ. ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα, τόση ὑψηλὴ ἔννοια, ὅση οὐδέποτε μέχρι τότε εἶχεν ἀποδοθῇ, ἀλλ' οὐδ' εἰς τὰς ἡμέρας μας καὶ ἀποδίδεται.

Καὶ δὲν διστάζω πρὸς τῆς ἀνάγκης νὰ κάμω μίαν ἐπανάληψιν, ἐν τῷ συμπεράσματι τοῦ κεφαλαίου τούτου, ἀναφερθεῖσθαι ἥδη γνώμης τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, καθ' ἣν καὶ ἂν ἀκόμη κανεὶς ἔχῃ σκορπίσει ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του εἰς τοὺς πτω-

χοὺς καὶ ἔχη μείνει αὐτὸς πένης, καὶ τότε ὀφείλει νὰ ἐργάζεται καὶ διὰ νὰ συντηρηται, ἀλλ' ἐξ ἴσου καὶ διὰ νὰ δύναται νὰ βοηθῇ ἐκ τῆς ἐργασίας του καὶ ἄλλους ἐκ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην. Καὶ τὸ ἐφήρμοσεν ἀληθῶς ὁ ὑπογραμμὸς ἐκεῖνος τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ στοργῆς Βασίλειος ὁ Μέγας.

Ἄς κρίνῃ ὁ καλόπιστος καὶ ἀμερόληπτος ἀναγνώστης ἐὰν σήμερον, μὲ ὅλας τὰς προόδους, μὲ ὅλας τὰς θεωρίας, μὲ ὅλα τὰ κοινωνικὰ συστήματα κατορθώνομεν ὅχι νὰ φθάνωμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ προσεγγίζωμεν κἂν ὅπωςδὴποτε πρὸς τὰς ἀνωτέρας αὐτὰς περὶ ἐργασίας ἀντιλήψεις, ἃς εἶχον, ἐδίδασκον ἀλλὰ καὶ ἐφήρμοζον οἱ κορυφαῖοι τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἡ ὁλότις ἐπομένως τῶν μοναχῶν.

Καὶ ἀποτελοῦν τάχα μικρὰ διδάγματα, μικρὰν προσφορὰν πρὸς τὴν κοινωνίαν, αἱ ὑψηλαὶ αὐταὶ περὶ ἐργασίας ἀντιλήψεις τῶν μοναχῶν;

Ἄς δώσῃ ἕκαστος τὴν ἣν νομίζει ἀπάντησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Ἡ πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ προσφορὰ

Νόμος λοιπὸν ὡς ἐξετέθη ἤδη, διὰ τοὺς μοναχοὺς ἡ ἐργασία τῶν χειρῶν, κανὼν ἀμετάθετος τὸ «ἐργόχειρον», ἐξ ἴσου τίμιον καὶ ὑψηλὸν καὶ ἐπιτάκτικόν μὲ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν ἀγνότητα τοῦ βίου.

Ἄλλ' ἄραγε αἱ ἀντιλήψεις αὗται τῶν μοναχῶν εἶχον ὡς μόνον ἀποτέλεσμα νὰ καταστήσουν αὐτοὺς ὀφελίμους καὶ ἀποδοτικοὺς—καὶ εἴδομεν ὑπὸ ποίαν εὐρυτάτην ἔννοιαν—καὶ νὰ ἐξυψώσουν εἰς τὰ ὅμματα τῆς Κοινωνίας τὸ τῆς ἐργασίας χρέος;

Βεβαίως ὄχι. Διότι καὶ ἡ πνευματικὴ

καὶ ἠθικὴ προσφορὰ τῶν πρὸς τὴν κοινωνίαν, δι' ἐργασίας τῶν πάλιν ἀόκνου καὶ ἀνενδότου, εἶναι ἀνεκτίμητος.

Αἱ μοναὶ δὲν ὑπῆρξαν μόνον κυψέλαι ἀνθρώπων ἐν ἡσυχίᾳ καὶ χωρὶς τοὺς περιττοὺς κοσμικοὺς περισπασμοὺς ἐργαζομένων ἔργα τῶν χειρῶν μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ θησαυροφυλάκια τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν ἐννοιῶν καὶ ἐπιτευγμάτων καὶ ταμεῖα, διὰ τῶν ὁποίων ἀπὸ αἰῶνας ἐπορίζετο ἡ κοινωνία διδάγματα, διὰ τῶν ὁποίων συχνὰ ἀνεχαιτίσθησαν τάσεις προάγουσαι εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ συχνὰ ἐνισχύθησαν οἱ λαοὶ εἰς στιγμὰς κοινωνικῆς παρικμῆς, λόγῳ διαφορῶν αἰτιῶν.

Δύναται τις νὰ φρονῇ ἀδιστακτικῶς, ὅτι ὑπῆρξαν περίοδοι κρίσιμώταται διὰ τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, κατὰ τὰς ὁποίας τὰ μοναστήρια ἀπετέλουν ὁάσεις ἐν μέσῳ κοινωνικῶν ἐρήμων ἐξ ἐπόψεως ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς. Οἱ δὲ διαμένοντες εἰς τὰς ὁάσεις αὐτὰς δὲν ἀνέμενον κατὰ τὰς δυσχερεῖς στιγμὰς, ὅπως οἱ κάτοικοι τῶν ἐρήμων ἔλθουν πρὸς αὐτάς, διὰ νὰ εὗρουν προσωρινὴν δρόσον καὶ ἀνακούφισιν. Ἄλλ' ἐξήρχοντο ἐκ τῶν ὁάσεών των αὐτῶν καὶ κατευθύνοντο πρὸς τὰς ἐρήμους, κομίζοντες εἰς τοὺς εἰς αὐτοὺς βασιανιζομένους ἀνθρώπους τὴν πνευματικὴν δρόσον καὶ τὴν ἠθικὴν τροφήν, τῶν ὁποίων ἦσαν θεματοφύλακες. Καὶ κατόρθωσαν πολλάκις—οἱ μοναχοὶ λέγω—νὰ μεταβάλουν διὰ τῶν προσπαθειῶν των πολλὰς τοιαύτας ἐρήμους εἰς χώρας καὶ πάλιν γονίμους καὶ ἀποδοτικὰς.

*
* *

Οἱ προσεχτικοὶ μελετηταὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἐπισκοποῦντες τὰ τῆς σταδιοδρομίας αὐτοῦ μὲ πνεῦμα καλῆς πίστεως καὶ ὅχι μὲ τάσιν ἐπικρίσεως καὶ καταργήσεως παντὸς ὅ,τι ὑπάρχει καὶ ὅ,τι

δὲν φέρει τὸν σαφῆ χαρακτῆρα τοῦ ἀδοκιμάστου νεωτερισμοῦ, ἔχουν πλεῖστα νὰ πληροφορηθοῦν ὅσον ἀφορᾷ τὴν κολοσσιαίαν πνευματικὴν προσφορὰν τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν μοναχῶν πρὸς τὴν κοινωνίαν.

Διότι ὁ μοναχικὸς βίος εἶχεν ὁργανωθῆ κατὰ σύστημα καὶ μέθοδον ἀπαράμιλλον ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα πνεύματα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα ἐπεδίωξαν νὰ καταστήσουν τοὺς μοναχοὺς πραγματικοὺς ἀποστόλους καὶ κήρυκας τῶν πνευματικῶν ἀληθειῶν καὶ ἐργάτας τῆς ἡθικῆς ἐξυψώσεως τοῦ χριστεπωνύμου λαοῦ, διὰ τοῦ λόγου, τῶν συγγραμμάτων καὶ τῶν ἀγῶνων αὐτῶν.

Ἐθεμελιώθη δὲ ὁ μοναχικὸς θεσμὸς ὑπὸ τῶν αἰοιδίμων αὐτοῦ καὶ ἐμπνευσμένων πρωτεργατῶν, διὰ τὰ ἐξαρθῆ εἰς ὄργανον λειτουργικὸν θεῖον βουλῶν, ὄργανον ἐξυπηρετικὸν τῶν ἐσωτερικῶν ἐπιταγῶν τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως καὶ τῶν πολλαπλῶν ἀναγκῶν τοῦ Χριστιανοῦ καὶ καθόλου ὡς φωτεινὰ πρωτοπορικὰ εἰς τὴν θεόκλητον ἐκπολιτιστικὴν ἀπαστολὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ἡ Ἐκκλησία ἐστρατολόγει καὶ κατήρτιζεν ἐκ τῶν μοναστηρίων πολυαριθμοὺς μοναχικὰς φάλαγγας, πρὸς ἐκπλήρωσιν παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ ὅχι μόνον τῶν σκοπῶν τῆς ἰδικῆς τῆς ἀρμοδιότητος καὶ τοῦ ἰδιοῦ της χρέους, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερων ἔτι σκοπῶν, καθ' ὧς στιγμὰς οὔτε ἡ Πολιτεία, οὔτε ἡ Κοινωνία κατέβαλλον, διὰ τοὺς ἐν λόγῳ σκοποὺς, οἰανδήποτε μέριμναν. Ἐξεπορεύοντο λοιπὸν ἐκ τῶν μοναστηρίων καὶ ἐξεκύνοντο εἰς τὰς κοινωνίας καὶ ἐξεπέμποντο πρὸς κάθε διεύθυνσιν, φάλαγγες καὶ τάγματα σοφῶν, διδασκάλων, συγγραφέων, ἐπιστημόνων, πνευματικῶν ποιμένων, κατηχητῶν, ἱεροκηρύκων, ἱεραποστόλων. Ὅμοίως τάγματα

χριστιανικῆς φιλανθρωπίας καὶ κοινωνικῆς ἀντιλήψεως, ὁρφανοτροφῶν, νοσοκόμων καὶ γηροκόμων, ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας. Τάγματα ἐν μιᾷ λέξει ἀποβλέποντα πρὸς κάθε θεραπείαν, πνευματικῶν καὶ ἡθικῶν ἀλλὰ καὶ σωματικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς φωτισμὸν τῶν ἐν τῷ σκότει εὐρισκομένων, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων, πρὸς βοήθειαν καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν διωκομένων ἐνεκεν δικαιοσύνης, πρὸς προστασίαν τῶν ἀδικουμένων, πρὸς στήριξιν τῶν πλανωμένων καὶ τῶν ἐπηρεαζομένων ἀπὸ τὰ κακοποιὰ ρεύματα τῆς ἀντιχρίστου ἐπιβουλῆς, πρὸς περιθάλψιν τῶν ἀσθενῶν, ἐπίσκεψιν τῶν ἐν φυλακαῖς, πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν καθόλου, ἀναμόρφωσιν δὲ καὶ ἐκπολιτισμὸν αἰτόμων, κοινωνιῶν καὶ λαῶν.

Κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας καὶ μέχρι τῆς ἰδρύσεως καὶ ἐδραιώσεως τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἀγρίαν καὶ βάρβαρον εἶχεν ἐπιβάλει ἀνὰ τὸν κόσμον κατάστασιν ἡ Ρωμαϊκὴ κυριαρχία. Τόσον εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅσον καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἑλληνικὰς πόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ρώμην ὑπῆρχον ἀνώτεροι ἀνθρώποι ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸ ἁρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ διδάσκοντες τὴν ἀρχαίαν σοφίαν εἰς τοὺς ὀλίγους μαθητὰς αὐτῶν. Ἐν τούτοις, ἡ δρᾶσις αὐτῶν ἦτο περιορισμένη καὶ ὑπὸ τὸν καταθλιπτικὸν ἔλεγχον τῆς κρατικῆς βαρβαρότητος. Δὲν ἠδύναντο πλέον οὔτοι οὔτε νὰ ὀμιλήσουν δημοσίᾳ, οὔτε νὰ ἐμπνεύσουν τὰς μάζας, οὔτε νὰ διαφωτίσουν τὸν λαόν, διότι φυσικὰ, κάθε ἀνωτέρα ἐπιδίωξις δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ θεωρῆται—καὶ νὰ εἶναι πράγματι—ἀντιδραστικὴ περὶ τὸ πολιτικῶς κρατοῦν ταπεινὸν καὶ ἄγροικον ρωμαϊκὸν πνεῦμα.

ΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥ ΜΑΚΡΑΚΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΖΕΡΒΑΚΟΥ ΑΡΧΙΜ.
Καθηγουμένου τῆς ἐν Πάρῳ ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς
Ζωοδόχου Πηγῆς Λογγοβάρδης

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 307 το κβ' ἔτους.)

Τὰ αὐτὰ καὶ ἄλλα ὅμοια λέγει διὰ τοὺς λοιποὺς ἁγ. Πατέρας καὶ διδασκάλους τὰ ὁποῖα παραλείπομεν συντομίας χάριν καὶ τὰς ὁποίας ὕβρεις ἀναγνώσαντες οἱ πρό-ην μαθηταὶ καὶ ὁπαδοὶ του καθὼς καὶ τὰς ἄλλας πλάνας καὶ τὰς ἀνωτέρω ψευδοπροφητείας ἀπέπτυσαν καὶ ἀπεσκορῆκισαν, ὡς ἐναντίας τῷ φρονήματι τῆς Ὁρθοδόξου ἁγ. ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἁγ. καὶ θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν καὶ ἀπεγώρησαν τούτου ὡς πλάνου, αἰρετικοῦ, ψευδοχρίστου, ψευδοπροφήτου καὶ ὕβριστοῦ τῶν ἁγ. Πατέρων.

Οἱ δὲ ἀείμνηστοι Κων)νος Διαλησμάς Λυκειαρχῆς καὶ Εὐσέβιος Μαθόπουλος Ἀρχιμανδρίτης, μὲ πολλὴν σοφίαν, σύνεσιν, φρόνησιν καὶ μὲ πολλὴν ἀγάπην ὑπέδειξαν τῷ πρόφην διδασκάλῳ των μὲ σοφὰς ἀποδείξεις καὶ σαφεστάτας μαρτυρίας τῶν ἁγ. Πατέρων τὰς πλάνας καὶ κακοδοξίας του, παρακαλοῦντες αὐτὸν καὶ ἱκετεύοντες νὰ τὰς ἀποβάλῃ, μετανοήσῃ καὶ ζητήσῃ συγχώρησιν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ προόσκειντες εἰς τὴν ἑωσφορικὴν του ὑπερηφάνειαν, ἔγραψαν τὰ ἀληθῆ καὶ ἀξιοσημείωτα ταῦτα λόγια:

«Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ ψευδοδιδάσκαλος Μακράκης ἁγίους Πατέρας, τοὺς ὁποίους πάντες οἱ χριστιανοὶ πάντων τῶν αἰώνων ἐσεβάσθησαν, καθυβρίζει οὕτω, μόνον διότι δὲν συμβιβάζονται μὲ τὰς πλάνας του, πῶς θέλετε νὰ κρατήσῃ τὸ στόμα του καὶ νὰ μὴ ἐκχύνη πο-

ταμὸν ὕβρεων κατὰ τῶν συστηματικῶς ἐλεγχόντων τὰς ἑτεροδιδασκαλίας καὶ παρεκτροπὰς του; Ἄν εἶναι δυνατόν εἰς τὸ ὁδὸν τοῦ Ἀπριλίου νὰ μὴ ἐκχύνη εὐδοίαν, εἶναι δυνατόν εἰς τὸ μὴ σεβασθὲν μηδὲ τοὺς ἁγίους στόμά του νὰ μὴ ἐκχύνη ἀντίστροφον λοιδωρίαν;» (Ὁρ. Ἐφημερ. «Ἀγάπη» φύλ. 67, Ἀπριλ. 3, 1894).

Ἡ περὶ ψυχῆς νέα διδασκαλία τοῦ Μακράκη, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι χοϊκὴ, ἄνους, ἄλογος, θνητὴ, εἶναι παλαιὰ αἵρεσις τῶν αἰρετικῶν Οὐαλεντιανοῦ· Τατιανοῦ· Ἀπολλιναρίου, καταδικασθεῖσα κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοπικῶν Συνόδων καὶ βραδύτερον τὸ 381 ὑπὸ τῆς β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Πέμπτη πλάνη τοῦ Μακράκη:
Τὸ τρισύνдетον. Ὅτι ἡ θεία οὐσία εἶναι μεθεκτὴ.

Ὁ Μακράκης ἰδὼν, ὅτι τὸ περὶ ψυχῆς σαθρὸν καὶ αἰρετικὸν φρόνημά του, ὅτι δηλ. ἡ ψυχὴ εἶναι χοϊκὴ, ἄδρανὴς, ἄλογος, ὁμοίᾳ τῇ τοῦ κτήνους, ἐκρημνίσθη διότι δὲν εἶχε θεμέλια καὶ βάσιν. Θεμέλια καὶ βάσιν εἶχε τὴν θεομίστην ὑπερηφάνειαν, πάντες δὲ οἱ ἁγ. Πατέρες συμφωνοῦσι, συμφρονοῦσι καὶ δογματίζουσιν, ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι χοϊκὴ, ὕλική, κτηνώδης, ἄλογος ἀλλὰ οὐσία λογικὴ, νοερά, ἀφθαρτος, ἀθάνατος, εἰκὼν τοῦ Θεοῦ καὶ ὁμοίωσις, καὶ δὲν ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν, ἀλλ' εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασε διὰ τῶν ἔργων της, καὶ ὅτι ὁ ἰδιὸς ὁ Θεάνθρωπος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθε εἰς τὸν κόσμον, ὅ-

χι διὰ τὴν ἀπολέσθαι ψυχάς, ἀλλὰ διὰ τὴν σῶσθαι καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τοσαύτην ἀξίαν, ὅσην δὲν ἔχει ὁ κόσμος, ἐνῶ αὐτὸς ἐφρόνει ὅτι ἡ ἀξία τῆς ψυχῆς εἶναι ἴση μὲ ἐνὸς κτήνους, γαῖδαρου, ὡς προσφνέστατα εἶπεν ὁ ἀείμνηστος Δαμαλᾶς εἰς τὴν κατὰ Μακράκη ἐπὶ αἵρεσει δίκην, καὶ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι οἱ ἐστερημένοι τοῦ φωτὸς τῆς θεογνωσίας, οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἐφρόνουν ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι χοϊκὴ, ὕλικὴ καὶ δὲν ἐπιστρέφει εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ μεταβαίνει εἰς τόπον ὃν ἡτοίμασεν ἐντεῦθεν, διὰ τῶν ἔργων τῆς.

Βλέπων, λέγω, ὅτι τὸ πεπλανημένον καὶ αἰρετικὸν φρόνημά του ἐκρημνίσθη ἀπὸ τοῦς ὀρθοῖς φρονοῦντας Καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦς Καθηγητὰς τῆς Θεολογίας καὶ περισσότερον ἀπὸ τοῦς ἁγ. Πατέρας τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας εἰς τῶν ὁποίων τὴν διδασκαλίαν ἐρειδόμενοι ἦ τε ἱερὰ Σύνοδος καὶ οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἀνέτρεψαν ἐκ θεμελίων τὴν περὶ ψυχῆς νέαν σαθρὰν διδασκαλίαν του, ἀντὶ τὴν μετανοήσῃ, τὴν ὁμολογήσῃ τὴν πλάνην του, τὴν συνταχθῇ μὲ τὸ φρόνημα τῆς ἀγίας ἡμῶν Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐσκοτίσθη, ἐξεμάνη καὶ ἐξέσπασεν εἰς ὕβρεις. Καὶ ἄφ' οὗ ἐξύβρισε ζωντανούς καὶ ἀποθαμένους καὶ αὐτοὺς ἔτι τοῦς ἁγίους τοῦς ὁποίους, ἐνῶ ἐξύβριζεν ἐνίοτε ὡς πονηρὸς σοφιστὴς ἐπεκαλεῖτο τὴν μαρτυρίαν των διὰ τὴν θολώσῃ τὰ νερὰ καὶ τὴν ῥίξῃ στάκτιν εἰς τὰ μάτια τῶν μαθητῶν καὶ ὁμοφρόνων ὁπαδῶν του, οἵτινες τὸν παραδέχονται ὡς ἰσόχριστον, ἀληθῆ προφήτην, ἀλάθητον, τρισκαίδεκατον Ἀπόστολον, καὶ λέγουν ὅτι ὁ διδάσκαλός των δὲν ὕβριζει, ἀλλὰ συμφωνεῖ μὲ τοῦς Πατέρας καὶ ὅτι ὅσα ἠγνόησαν οἱ Πατέρες καὶ δὲν ἐγνώρισαν, τὰ ἐγνώρισεν ὁ διδάσκαλός των, ὡς ἰσόχριστος καὶ ἀλάθης.

Διὰ τὴν μὴ φανῇ, ὅτι δὲν παραδέχεται μέλουνσαν ζῶν (διότι κατὰ τὸ αἰρετικὸν φρόνημά του, ὅταν τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ ἐπιστρέφουν εἰς τὸν χοῦν, τότε ὁ ἄνθρωπος ἐξουδενοῦται, χάνεται, γίνεται μηδέν), καὶ διὰ τὴν φανῇ ἁνώτερος πάντων τῶν ἁγίων, πάντων τῶν Θεολόγων καὶ ἐπιστημόνων καὶ ἐρμηνευτῆς τῶν Γραφῶν εἴπερ τις καὶ ἄλλος, καταφεύγει εἰς ἄλλο τέχνασμα καὶ σοφιστείαν ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος, διότι καθὼς εἰς τοὺς ταπεινοὺς τῇ καρδίᾳ κατοικεῖ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ὁδηγῇ εἰς ὁδοὺς εὐθείας, οὕτω καὶ εἰς τοὺς ὑπερηφάνους τῇ καρδίᾳ κατοικεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ πονηροῦ καὶ τοὺς ὁδηγῇ εἰς ὁδοὺς κρημνώδεις τῆς ἀπωλείας, εἰς πλάνας καὶ αἱρέσεις. Ὁδηγούμενος λοιπὸν ὁ Μακράκης ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος τῆς ὑπερηφανείας, λέγει, ὅτι οἱ Πατέρες ἠγνόησαν καὶ ἐπλανήθησαν λέγοντες τὸν ἄνθρωπον δισύνθετον ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς. Καὶ ἀποκαλεῖ τὸ δισύνθετον τοῦ ἀνθρώπου κτηνώδες καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν ἀπεκάλυψε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἡ ἐπιστήμη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος συνίσταται ἐκ τριῶν οὐσιῶν σώματος, ψυχῆς καὶ πνεύματος, εἶναι τρισύνθετος καὶ οὕτω πίπτει ὁ δυστυχής, διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν του λέγων μεθ' ἑκ τῆς τῆς Θεοῦ Οὐσίας, ὅτι τὸ τρίτον συστατικὸν τοῦ ἀνθρώπου τὸ Πνεῦμα εἶναι ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἁγ. Πνεύματος, ἐναντιούμενος καὶ εἰς τοῦτο τοῖς ἁγίοις Πατράσιν, οἵτινες λέγουσιν, ὅτι ἡ Θεία Οὐσία εἶναι ἄτμητος, ἄληπτος, ἀμέτεκτος.

Λέγοντες οἱ ἅγιοι Πατέρες, ἡ ἀγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ πάντες οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ Πνεῦμα, καὶ προσευχόμενοι καὶ παρὰκαλοῦντες τὴν ἐξαποστείλῃ ὁ Κύριος τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς τὴν τὸν φωτίσῃ, τὴν τοὺς ὁδηγήσῃ,

νὰ τοὺς συνείση, νὰ τοὺς ἐνισχύση εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, τῆς σωτηρίας, δὲν ἐννοοῦν νὰ τοὺς στείλῃ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ τὴν χάριν.

Εἰς τοὺς ἁγ. Ἀποστόλους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ πέμψῃ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, καὶ τὸ ὁποῖον κατέπεμψε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, κατέπεμψε τὴν χάριν τοῦ ἁγ. Πνεύματος, οὐχὶ τὴν οὐσίαν.

Γράφων ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς καὶ λέγων: «Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιασάι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα» δὲν ἐννοεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς τρίτον συστατικὸν τοῦ ἀνθρώπου, δηλ. τὴν οὐσίαν. Διότι θὰ ἦτο ἀτοπώτατον καὶ βλάσφημον νὰ ἁγιασθῇ ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα του τὸ ἅγιον τὸ ὁποῖον εἶναι ἡγιασμένον, νὰ ἁγιασθῇ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἑαυτόν, καθότι καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι Θεός. Ἐννοεῖ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ τὸν νοερὸν λόγον τῆς ψυχῆς, ὡς λέγει ὁ Νύσσης Γρηγόριος καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος:

«Πνεῦμα, λέγων ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ἐννοεῖ τὸν νοῦν τῆς ψυχῆς, τὸν μαινόμενον καὶ ἁγιασμοῦ δεόμενον. Ἐπάγων δὲ μετὰ τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα λέγει τρία ὀνόματα δι' ὧν ὀνομάζει τὸν ἕνα γηγενῆ ἄνθρωπον. Ἀλλὰ τὰ τρία ταῦτα ὀνόματα δὲν εἶναι ὀνόματα τριῶν οὐσιῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν δύο σῶμα, ψυχὴ σημαίνουσι δύο καθ' ἑαυτὰς οὐσίας ὑπαρχούσας, ἡ δὲ τρίτη λέξις πνεῦμα δηλοῖ τὸν ἁγιαζόμενον νοῦν. Δὲν σημαίνει οὐσίαν, ἀλλὰ δύναμιν τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς. Ὡστε δύο οὐσίαι, ἡ ψυχὴ ἅφ' ἑνὸς καὶ τὸ σῶμα ἅφ' ἑτέρου εἰς ταῦτ' ὁ συνερχόμενα συναπαρτίζουσι τὸν ἄν-

θρωπον δισύνθετον».

Ὡσαύτως καὶ ὁ Μ. Βασίλειος λέγει:

«Αἱ μὲν ἐνέργειαι τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς μεταβαίνουσι, ἡ δὲ οὐσία αὐτοῦ μένει ἀπρόσιτος».

Ὁ θεοφόρος Μάξιμος ὁ ὁμολογητῆς, ὁμοίως λέγει:

«Οὐκ ἄρα τῆς Θείας οὐσίας ἔνεστι μετέχειν, οὐδ' αὐτοὺς τοὺς διὰ τῆς θείας χάριτος θεωμένους τῆς θείας ἐνεργείας ἔνεστι μετέχειν».

Συνῶδὰ τούτοις καὶ ὁ Μ. Θεσσαλονίκης Γρηγόριος λέγει:

«Ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ παντάπασιν ἐστὶν ἀμέριστος, οὐκοῦν καὶ παντάπασιν ἐστὶν ἀμέθεκτος. Οἱ δὲ νομίζοντες μηδὲν διαφέρειν τῆς Θείας οὐσίας τὴν Θεῖαν ἐνέργειαν... δυσσεβεῖς τε εἰσὶ καὶ ἀμαθεῖς».

Καὶ ἀλλαχοῦ:

«Οὐ τὴν αὐτοῦ οὐσίαν τοῖς πιστοῖς ἡμῖν παρέχει ὁ Πατὴρ, ἢ ὁ Υἱός, ἢ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον» (Κεφ. 110, 113, 114).

Ὁ δὲ ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐκ Κύπρου λέγει περὶ τοῦ ἀμεθέκτου τῆς θείας οὐσίας τὰ ἐξῆς σπουδαιότατα:

«Εἰ τοῦτο ἦν, ἦτοι οὐσία τοῦ Πνεύματος ἐνέφκει ἐν ἡμῖν, ἔμελλε μετὰ τῶν ἄλλων ἀτοπημάτων καὶ ἕκαστον τῶν δεκτικῶν τοῦδε τοῦ Πνεύματος λέγειν, δύο ἐν ἑαυτῷ φέρειν οὐσίας Θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα, καὶ θεάνθρωπον ἕκαστον χρηματίζειν καὶ τούτων (μηδενὸς) τὸν Σωτῆρα Χριστὸν ἔχειν».

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερὸς Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης λέγει ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως, ὅτι ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἐλάβομεν φύσιν Θεότητος, ἀλλὰ χάριν καὶ δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἕκαστος· καὶ ἄλλος μὲν εἶναι Προφήτης Χριστοῦ, ἄλλος Ἀπόστο-

λος, ἄλλος Διδάσκαλος κ.λ.π.

Σὺν τούτοις καὶ ὁ τρόφιμος τῶν ἁγ. Πατέρων Νικόδημος ὁ ἀγιορείτης ὁ Νάξιος, ὁ νεωστὶ ὑπὸ τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἀναγνωρισθεὶς ὡς ἅγιος ὁ μὴδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ παντοῦ καὶ πάντοτε ἐν πᾶσι τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ συγγράμμασι τοὺς λόγους καὶ τὰ πονήματα τῶν τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων περιφέρων, λέγει εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς Καθολικῆς β' Ἐπιστολῆς τοῦ Πρωτοκορυφαίου Ἀποστόλου Πέτρου κεφάλ. α' εἰς τὸ «ἵνα διὰ τούτων γίνεσθε θείας κοινωνοὶ φύσεως».

«Κανένας δὲ ἀκούων τὸν Κορυφαῖον νὰ λέγῃ, ὅτι ἐχαρίσθη εἰς τοὺς Χριστιανούς τὸ νὰ γίνουν κοινωνοὶ Θείας φύσεως, ἃς μὴ ἀπατηθῇ καὶ νομίσῃ πὺς λέγει, ὅτι ἔχει νὰ μεθέξῃ τινὰς ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ οὐσίαν τοῦ Θεοῦ. Ἀπαγε! Τοῦτο γὰρ εἶναι ἀδύνατον λογικὸν κτίσμα τόσον Ἀγγέλοις ὅσον καὶ ἀνθρώποις. Καὶ τοῦτο εἶναι φρόνημα τῶν αἱρετικῶν Μασσαλιανῶν πρότερον, Βαρλααμιστῶν καὶ Ἀκινδυνιστῶν ὕστερον καὶ τῶν ἀκολούθων αὐτοῖς. Ἐπειδὴ ἡ ὑπερούσιος ἐκείνη καὶ ἄπειρος οὐσία καὶ φύσις τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀμέθεκτος ἀπὸ τὰ κτίσματα, ἀλλὰ καὶ ἀόρατος, καὶ ὅχι μόνον ἀόρατος, ἀλλὰ καὶ ἀκατάληπτος, καὶ πάντῃ ἀνεπινόητος καὶ ἀνεξιχνίαστος· τὸ γὰρ πεπερασμένον δὲν ἡμπορεῖ νὰ χωρήσῃ τὸ ἄπειρον. Ἡ κοινωνία λοιπὸν τῆς θείας φύσεως ὅπου λέγει ἐδῶ ὁ Κορυφαῖος εἶναι τὸ νὰ κοινωνήσουν καὶ νὰ μεθέξουν οἱ διὰ πίστεως καὶ ἐναρέτου βίου καθαρθέντες καὶ οἱ τελειωθέντες Χριστιανοὶ ἀπὸ τὰς τοῦ Θεοῦ τελειότητος καὶ ἐνεργείας καὶ δυνάμεις καὶ χάριτας».

Ἡ δὲ ἐν Κων)πόλει συνελθοῦσα Ἱερὰ Σύνοδος μὲ προεξάρχοντας τοὺς ἁγίους Φιλόθεον Πατριάρχην Κων)πόλεως καὶ

Γρηγόριον Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης ἐπὶ Ἰωάννου Κατακουζηνοῦ τὸ 1347 κατὰ τῶν αἱρετικῶν Βαρλαάμ καὶ Ἀκινδύνου κατεδίδασκε καὶ ὡς ὅλος ξένην καὶ ἀλλοτριάν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπεκήρυξε τὴν δοξασίαν, ὅτι μετέχει ὁ ἄνθρωπος τῆς οὐσίας καὶ φύσεως τοῦ Θεοῦ, τοὺς δὲ τοῦτο φρονοῦντας καὶ λέγοντας, τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι παρέδωκε. Διότι οἱ ὑπὸ τῆς Συνόδου ἐκείνης καταδικασθέντες Βαρλαάμ καὶ Ἀκίνδυνος καὶ μετ' αὐτοὺς καὶ ὁ ὁπαδὸς αὐτῶν Γρηγοράς ἐδίδασκον ἐκτὸς τῶν ἄλλων κακοδοξιῶν, ὅτι καὶ ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ εἶναι μεθεκτὴ. Ἰδοὺ δέ, τί γράφει ὁ Πατριάρχης Κων)πόλεως Φιλόθεος περὶ τούτων:

«Τὴν Θεῖαν οὐσίαν μεθεκτὴν λέγουσι ὁ τε Γρηγοράς, Ἀκίνδυνος καὶ Βαρλαάμ οἱ παρὰ τοῦ σατανᾶ μυσταγωγηθέντες πρῶτον» (Τόμ. Πατρολ. 151 σελ. 889).

Ἀφοῦ δὲ ἡ ἁγία Σύνοδος ἀνέφερε πολλὰς ἐκ τῶν Μεγ. Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας μαρτυρίας καὶ ἀποδείξεις βεβαιούσας ὅτι δὲν γίνεται ὁ ἄνθρωπος μέτοχος τῆς θείας οὐσίας, ἀλλὰ τῆς θείας ἐνεργείας καὶ χάριτος, ἀπεφάνθη οὕτως:

«Ἀποβαλλόμεθα τοὺς ἐκ τοῦ Χριστοῦ δι' ἐμφυσημάτων τὴν ὑπόστασιν, ἢ τὴν οὐσίαν τοῦ Πνεύματος διδόνθαι τοῖς Ἀποστόλοις καὶ κατηγοροῦντας ἀφρόγως διθεῖαν τῶν εὐσεβῶς λεγόντων μὴ τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ τὴν ἄκτιστον αὐτοῖς διδόνθαι χάριν τοῦ θείου Πνεύματος ὡς μετὰ τῆς ἄλλης δυσσεβείας καὶ λατινόφρονας ὄντας...».

Καὶ ἀκολούθως:

«Τοῖς φρονοῦσι καὶ λέγουσι τὴν Θεῖαν οὐσίαν μεθεκτὴν εἶναι, μὴ ὁμολογοῦσι δὲ κατὰ τὰς τῶν ἁγίων Θεοπνεύστους Θεολογίας καὶ τὸ τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβὲς φρόνημα ἄληπτον μὲν

ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΔΩΡΗΤΗΡΙΟΝ

ἅμα καὶ εὐχαριστήριον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', δι' οὗ δωρεῖται τῇ Μ. Λαύρᾳ τὴν ἀρχιερατικὴν αὐτοῦ στολὴν κ.λ.π. διὰ τὴν εἰς αὐτὸν πρόφρονον παραχώρησιν τοῦ Μυλοποτάμου πρὸς διαμονήν.

Πανοσιότατοι Προϊστάμενοι καὶ Ἐπίτροποι τῆς ἱερᾶς βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μεριότητος, τὴν ὑμετέραν περιπόθητον ἡμῖν Πανόσιότητα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν.

Μετὰ πλήρη σχεδὸν λίαν εὐάρεστον διαμονὴν ἐπὶ δεκαετίαν ¹⁾ ἐπὶ τοῦ ὄντος ἁγίου τούτου τόπου, ἐν τῷ ὑμετέρῳ Λαυριωτικῷ, κατὰ τὰ ὅρια τῶν ἀδελφῶν Ἱερῶν Μονῶν Ἰβήρων καὶ Φιλοθέου, τερπνοτάτῳ καὶ διὰ πολλῶν φυσικῶν πλεονεκτημάτων καὶ μοναστικῶν χαρίτων πεπρωκτισμένῳ ἀναχωρητηρίῳ τοῦ Μυλοποτάμου, σεμνείου ἐξειδικασμένην, σχόντος καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τῶν χαρίτων τούτων ἕνεκα, καταληφθέντες ὑπὸ νόσου δεινῆς, ἀναγκαζόμεθα, πρὸς ἀνάγκησιν τῆς διασταλευομένης ἡμῶν ὑγείας, ἵνα μὴ ὥς αὐτόχειρες χαρακτηρισθῶμεν, ν' ἀπέλθωμεν εἴτε εἰς τὴν Βασιλεύουσαν πόλιν, εἴτε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ τὴν τῆς ἀσθενείας ἡμῶν ἴασιν, εἰ Θεὸς θέλοι.

Τούτου χάριν διὰ τῆς παρουσίας πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, ταῦτα μὲν ἤκομεν, ὅ-

1) Ἡ ἐν Μυλοποτάμῳ διαμονὴ τοῦ πατρὸς ἐπὶ δύο εἰσέτι ἔτη καὶ οὕτω συνεπληρώθη δωδεκαετία (1899 - 1901).

εἶναι παντελῶς αὐτὴν καὶ ἀμέθεκτον, μεθεκτὴν δὲ τὴν Θεῖαν χάριν καὶ ἐνέργειαν, ἀνάθεμα τρεῖς» (ὅρα καὶ Τριῳδίον Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας).

πως θερμότατα καὶ ἰδιαίτατα εὐχαριστήσωμεν πάντας ὑμᾶς καὶ πᾶσαν τὴν σεμνὴν Λαυριωτικὴν Ἀδελφότητα διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν ἡμῖν ὑπ' αὐτῆς καθ' ὅλον τὸ διεληλυθὸς χρονικὸν διάστημα φιλόστοργον καὶ θερμὴν ξενίαν, παρασχούσα ἡμῖν τὸ μοναδικὸν τοῦτο οἰκητήριον εἰς κατοικίαν ὥς καὶ πᾶσαν ἄλλην περιθάλψιν καὶ παροχὴν ἐπιδαφιεύσασα ἀφειδῶς, ταῦτα δέ, ἵνα δηλώσωμεν ὑμῖν ὅτι χάριν ἐγνωμοσύνης καὶ πρὸς μνημόσυνον ἡμῶν καὶ τῶν γονέων ἡμῶν δωρούμεθα τελείᾳ καὶ ἀναφαιρέτῳ δωρεᾷ τῇ Ἱερᾷ ὑμῶν Μονῇ, ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν ἡμῶν στολὴν, τὸ πολυσταύριον, ἣν ἐνταῦθα ἐκ τυχηρῶν ἡμῶν ἀπολαυῶν ἐκτησάμεθα, ἥτοι ἅπαντα τὰ ἐκ πολυσταύρου ἄμφια τ' ἀποτελοῦντα τὴν στολὴν πλήρη, τὴν λευκὴν κεντητὴν ἡμῶν μίτραν, τὴν σιδερένιαν πατερίτσαν, τὰ τρία πρῶτα ἐγκόλπια, τὸν εἰς σχῆμα ἐγκολπίου πατριαρχικὸν τὰ δικηροτρικίηρα καὶ τὴν φυλλάδα, ἣν ἐχρησάμεθα καθ' ὅλον τῆς ἀρχιερατίας ἡμῶν χρονικὸν διάστημα.

Τὴν δωρεὰν ἡμῶν ταύτην, ὥς καὶ τὰς λοιπὰς, ὅπως ἐν ἰδιαίτερῳ ὑπομνήματι γράφομεν, γνωστῷ ἐκ προφορικῶ λόγου τῷ ὑμετέρῳ ἀδελφῷ Προηγούμενῳ Χρυσοστόμῳ καὶ διδασκάλῳ τῆς Ὁρθοδόξου χριστιανικῆς θεολογίας, θεωροῦμεν ἱερὰς, φερούσας τὴν ὑπόστασιν τοῦ νόμου.

Προσέτι ποθοῦμεν, εἰ γε ὁ πόθος ἡμῶν οὗτος καὶ παρ' ὑμῖν κοινῇ ἐγκριθῇ, ἵνα τὸ δοθὲν κατὰ τὴν πρώτην ἡμῶν ἔ-

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΑΙ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ :

Ὁ συνάδελφος Γ. Παντελεήμων ἀγνοήσας τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἄρθρου, περὶ τῆς Λαύρας, εἰς τὸ διδόν μου «Ὁδηγὸς ἀγίου Ὁρους Ἀθῶ» σελ. 128, καθὼς καὶ τὴν πρότασίν μου διὰ τὸν ἐορτασμὸν τῆς χιλιετηρίδος τοῦ ἀγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ τὸ ἔτος 1962, δι' οὗς ἀναφέρω βασικοὺς λόγους, εὔρε καὶ πάλιν τὴν εὐκαιρίαν νὰ παραθέσῃ μονοπλευρῶς ἄλλους σχολίων καὶ σημειώσεων, τῆς ἐκλογῆς του, διὰ τὸ ἔτος καθ' ὃ «ἐκτίσθη» ἡ Μονή, στηριζομένων ἀπάντων εἰς ὅ,τι ἔγραψεν ὁ μαθητὴς τοῦ μαθητοῦ τοῦ Ἀγίου Ἰδρυτοῦ δηλ. «τρίτο χέρι» μετὰ 100 περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς.

Ἐπειδὴ ὁ Γ. Παντελεήμων καὶ ἄλλοτε καὶ τώρα ἀπέρριψεν ἀσυζητητὴ τὴν πρῶτην, κυρίαν καὶ σαφεστάτην πηγὴν, ἥτοι ὅσα ἔγραψεν ἐν προκειμένῳ ὁ ἰδρυτὴς ἁγίος Ἀθανάσιος, ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ ὁ ζήσας τὰ γεγονότα—ἦτο δὲ οὗτος

κορυφὴ σοφίας καὶ ἀγιότητος—παραθέτω ἐνταῦθα ὀλίγας λέξεις ἀπὸ τῶ τυπικόν του:

«Εἰχόμεθα τοίνυν τοῦ ἔργου. Οὕτω δὲ παρεληλυθότος τετραμήνου ἀκηκόαμεν ἀνηγορευθῆναι αὐτὸν (τὸν Νικηφόρον) βασιλέα, ἐγκρατῇ γενέσθαι τε τοῦ παλατίου· καὶ δὴ κατὰ λείψαντός μου τὸ τῆς ἐκκλησίας ἔργον ἡμιτέλές καὶ τὴν βασιλίδαν καταλαβόντος πόλιν, ὡς αὐτὸν ἀφικομένου τε κλπ. (ὁ ἅγ. Πατὴρ διηγεῖται ἐν συνεχείᾳ πῶς ἤλεγξε τὸν Αὐτοκρ. φίλον του Νικηφόρον δι' ἀθέτησιν ὑποσχέσεως καὶ πῶς ἔλαβε νέας αὐτοῦ διαβεβαιώσεις ὅτι θὰ καταφρονήσῃ τὸ βασιλικὸν διάδημα μονάζων παρ' αὐτῷ ἐν Ἀθῶ, καὶ ὅτι τέλος ἐπέισθη νὰ συνεχίσῃ τὴν οἰκοδομήν)· ὁ δὲ ἀνθυπέφερεν... τὰς συνθήκας πληρῶσαι τὰς πρὸς τὸν Κύριον, μόνον λέγων μὴ καθυφαίης εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας οἰκοδομήν ταύτην ἡμιτέλεστον κατὰ λείψης... Οὕτω δὴ τηνικαῦτα δεδαιωθέντες καὶ πεισθέντες τοῖς αὐτοῦ ρήμασιν

λευσιν μετὰ τὴν ἀσθένειαν, τῷ Προηγούμενῳ κυρ Ζαχαρίᾳ, πρῶτῳ τῇ ἱεραρχικῇ τάξει ἐν τῇ Ἀδελφότητι, πατριαρχικὸν ἡμῶν βασιτόνιον φέρῃ ὁ κατὰ καιροὺς οὕτω πρωτεύων ἐν ἐπισήμοις Δεσποτικαῖς καὶ Θεομητορικαῖς ἐορταῖς καὶ ὑποδοχαῖς καὶ ἐν τῇ πανηγύρει, φυλασσόμενον ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ. Ἐὰν δὲ Θεὸς εὐδοκήσῃ, σκοποῦμαι, ἵνα καὶ σταυρὸν κατὰ τὸ πρῶτυπον τὸ τοῦ ἀγίου παρασκευάσωμεν, ὃν νὰ συνεπιφέρει ἐν ταῖς ὡς εἴρηται τακταῖς ἡμέραις μετὰ καὶ τοῦ βαστούνιου.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω, τῇ χάριτι τοῦ Ἀγίου Θεοῦ, ἀποσκοποῦντες δὲ εἰς τὸ ἄδηλον τῶν ἀνθρωπίνων, ἀξιοῦμεν καὶ

παρακαλοῦμεν πατρικῶς εἴ τι ἡμᾶρτομεν ἢ ἡνομήσαμεν ἔναντι ὑμῶν πάντων καὶ τῆς ἱερᾶς ὑμῶν μετανοίας, παραβλέψῃτε συγχωροῦντες χριστοδιδάκτως, εὐχόμεθα δὲ ἐκ μέσου ψυχῆς ταύτης τε καὶ ὑμῶν τὰ ἔλεη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Τὸ πρὸς τὴν Ἱερὰν Μονὴν δι' ὁμολόγου χρέος ἡμῶν, εὐελπιστοῦμεν ἢ πρὸ τοῦ θανάτου ἡμῶν ἢ μετ' αὐτὸν νὰ πληρωθῇ ἀνελλιπῶς, ὅπως μὴ βαρύνῃ τὴν συνείδησιν ἢ τὴν μνήμην ἡμῶν.

Μυλοπόταμον τῇ δ'. Μαρτίου αἰῶθ'.

† Ὁ πρῶην Κων/πόλεως Ἰωακείμ
ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Γέρων Παντελεήμων Λαυριώτης

ἐπανήκομεν εἰς τὸ κελλίον ἡμῶν καὶ πάλιν εἰχόμεθα τῆς περὶ τὴν ἐκκλησίαν οἰκοδομῆς».

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἴτε νοήσωμεν ὑπὸ τὸν ὅρον «ἐκκλησία» τὸν καθολικὸν ναόν, εἴτε τὸ σύνολον τῶν οἰκοδομῶν τῆς Μονῆς, τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό, ὅτι δηλονοῦν ἡ Μονὴ Μεγ. Λαύρας ἢ τὸ καθολικὸν ἢ καὶ τὰ δύο ὁμοῦ κατὰ τὸν χρόνον ἀναρρήσεως τοῦ αὐτοκρ. Νικηφόρου εἰς τὸν θρόνον τῆς Κ) πόλεως (=16 Αὐγούστου 963, ἡμέρα Κυριακή. Παπαρηγόπουλος, Ἱστορία τοῦ Ἑλλήν. Ἔθνους Τόμ. Δ' σελ. 126) ἢ σ α ν . ἔ ρ γ α ἢ μ ι τ ε λ ῆ. Ἐπομένως ἡ ἀποφίς, τοῦ Γ. Παντελεήμονος ὅτι «ἐκτίσθη τὸ Μοναστήριον Μεγίστη Λαύρα εἰς τοὺς 961» ἐκπίπτει ἀφ' ἐκτῆς.

Τώρα τὸ πότε «ἤρξατο» ἡ οἰκοδομή, εἶναι ἕνα ἄλλο θέμα, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν γίνεται λόγος εἰς τὸν «Ὁδηγόν» καὶ ἐπομένως τὰ σχόλια τοῦ Γ. Π. δέον νὰ θεωρηθῶσι ἐξεζητημένα καὶ περιττά.

Διὰ τὸ ἕτερον «ψεγάδι» τὸ ὅποτον ἀνεκάλυψεν ὁ συνάδελφος καὶ θέτει ζήτημα «ἀνατροπῆς τοῦ μύθου», διὰ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου τῆς Μονῆς Παντοκράτορος, τοῦ ἀπαντῶ:

Ἡ ἀρνητικὴ κριτικὴ δὲν εἶναι ἴδιον ἡμῶν τῶν Μοναχῶν. Πλεῖστα ὅσα τῶν ἀπανταχοῦ γῆς ἱερῶν Μονῶν, ἀνάγονται εἰς θρόλους καὶ παραδόσεις, αἵτινες ὁμοῦ κατὰ κανόνα ἔχουσι πυρῆνα ἀληθείας. π.χ. εἰς τὴν Λαύραν, ἐνδὸς θὰ ὑφίσταται αὕτη, ὁ μεγάλος πύργος τῆς θὰ λέγεται καὶ θὰ δεικνύεται ὡς «πύργος τοῦ Τσιμισκῆ». Τὸ ὅτι δὲν εἶναι, τὸ γνωρίζομεν ὁ-

λοι. Ὅτι ἐν ταῦτοις ὑπῆρχε κάποτε εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ὁ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάν. Τσιμισκῆ οἰκοδομηθεὶς, δέον νὰ θεωρηθῇ γεγονός. Κατ' ἀναλογίαν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἀδιστακτικῶς ὅτι τὸ εὐαγγέλιον Ἰωάν. Καλυβίτου, ὑπῆρχε κάποτε εἰς τὴν Μονὴν Παντοκράτορος. Διὰ ποῖον λόγον ἀνεγράφη, μὲ γραφὴν τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀντιγραφέως, (ἐδωρήθη, ἐφθάρη;) ἀνήκει ἢ ἐξέτασις εἰς κριτικοῦστορικοὺς καὶ συζαντινολόγους εἰδήμονας καὶ ἐπιστήμονας. Ὁ «ΟΔΗΓΟΣ» δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ μέτρον κρίσεως διὰ τὴν κατάργησιν τίτλου ἐνὸς κειμηλίου τοῦ ἁγίου Ὁρους. Οὔτε δὲ καὶ τὰ «ἄρθριά» τοῦ συναδέλφου, ὅσα καὶ ἂν εἶναι, πρόκειται νὰ ἐπιτύχουν τοιοῦτον τι εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἐν ὅσῳ θὰ ὑφίσταται Παντοκράτωρ, τὸ εὐαγγέλιον θὰ λέγεται «τοῦ Ἰωάν. Καλυβίτου». Ἐπομένως οὕτως ἔπρεπε νὰ γραφῇ εἰς ἕνα βιβλίον πρακτικοῦ χαρακτήρος, ὡς ὁ «ΟΔΗΓΟΣ».

Τέλος τοὺς ἀπρεπεῖς χαρακτηρισμοὺς τοῦ ἐπικρίνοντος συναδέλφου ἀφίνω ἀσυζητητῇ κληρονομίαν εἰς τὸν ἴδιον, εἰς ἀπῶδειξιν ὅτι δὲν ἐκινήθη ἐξ ἀγνοῦ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὴν πεφιλημένην αὐτῷ ἀλήθειαν, ὡς ἰσχυρίζεται.

Γέρων Ἀλέξανδρος Λαυριώτης

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ

Τὴν «Ἀγιορειτικὴν Βιβλιοθήκην» δι' ἐγγραφῆς συνδρομητῶν καὶ δι' ἀγορᾶς τῶν ψυχωφελῶν βιβλίων τῆς.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

Βίβλος ἀναμορφώσεως μοναχικῆς πολιτείας

(Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Ζαχαρίου ἱερομ. Μικραγιαννανίτου, Ἐρμούπολις 1887)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν
ἀγίων πάντων

Περὶ τοῦ δεῖ δοκεῖν εἶναι μάρ-
τυρας οὐ μόνον τοὺς ἐκχέον-
τας τὸ αἷμα αὐτῶν ὑπὲρ
Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὺς
θεαρεστοὺς ἐν ἀσκήσει
πολιτευσαμένους.

Εὐλόγησον πάτερ,

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἑορτὴ μὲν ἐ-
στὶν ἑορτῶν ἡ ἁγία Πεντηκοστή, ἥς ἡ-
ξιώθημεν ἑορτάσαι· ἑορτὴ δὲ ἐστὶ καὶ
ἡ τῶν ἁγίων πάντων, εἰς ἣν νῦν ἐφθά-
σαμεν ἑορτάσαι, ἀλλ' ἴδιον κατόρθω-
μα τῆς ἑορτῆς ἐστὶ καὶ καρπὸς τοῦ
καρποφορῆσαι ἡμᾶς ἀγαθόν τι μετὰ
κρείττονος λογισμοῦ. Ἀναλογίσασθε
οὖν ἂν ἀγαπᾶτε, ποταποὶ εἰσι καὶ με-
γάλοι οἱ σήμερον ἑορταζόμενοι καὶ
δοξολογούμενοι ἅγιοι, καὶ τίς δύνα-
ται ἐξαριθμήσασθαι τοὺς ἀστέρας τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ τὴν ψάμμον τὴν παρὰ τὸ
χεῖλος τῆς θαλάσσης; Τοσοῦτοι εἰσὶν
καὶ οἱ ἐν τῷ κόσμῳ μάρτυρες καὶ ἅγι-
οι, οἵτινες διὰ τῆς πίστεως ἡγωνίσαν-
το κατὰ τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως,
ἀντιπαρταξάμενοι πρὸς τυράννους καὶ
βασίλεις καὶ ἄρχοντας· πρὸς πῦρ καὶ
ξίφος καὶ θηρία, γενναίως καὶ τολμη-
ρῶς ὥρμησαν καὶ πρὸς πάντα τὰ δεινὰ
καὶ δυσχερῆ, λογιζόμενοι τὰς θασά-
νους ὡς τρυφάς, τὰς αἱματοχυσίας
ὡς εὐφροσύνας, καὶ μετὰ τοσοῦτου
θάρρους ἐτόλμησαν πατοῦντες ἐπὶ ἀν-

θράκων καὶ πυρός, ἔσθον καμίνους
ἀπτομένας, κατώρθωσαν ἐν τῇ φύσει
τὰ ὑπὲρ φύσιν ἔργα, κατέπληξαν βα-
σιλεῖς καὶ τυράννους, καὶ τί ἀνεβδῶν
οἱ μαρτυροῦντες; ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χρι-
στὸς ἐστὶν υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀ-
νόματι αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστὶ, κα-
θὼς γέγραπται. Ἄρα ὅσοι δι' αἵματος
ἐμαρτύρησαν, οὗτοι εἰσὶ μόνοι μάρτυ-
ρες; οὐ μόνον οὗτοι, ἀλλὰ καὶ ὅσοι
ἀγωνίζονται ἐν ἀσκήσει πολιτευόμε-
νοι, ζῶντες θεοφιλῶς καὶ ἐναρέτως. Διό-
τι οὕτω φησὶν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος,
ὅτι διήλθον τὴν ζωὴν αὐτῶν οἱ ἅγιοι,
«ἐν αἰγίοις δέρμασιν ὑστερούμενοι, θλι-
βόμενοι, κακουχούμενοι, ταλαιπωρού-
μενοι, ὧν οὐκ ἐστὶν ἄξιος ὁ κόσμος
καὶ ὅμως αὐτοὶ περιήρχοντο ὡς πλα-
νῶμενοι ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ ὄρεσι καὶ
σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς»,
καὶ μετὰ μικρὸν αὖθις φησὶ «τοσοῦτον
ἔχοντες νέφος μαρτύρων, ἀπορρίψωμεν
πᾶν θάρος καὶ ἐμπόδιον καὶ τὴν εὐ-
περίστατον ἁμαρτίαν, καὶ δι' ὑπομο-
νῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀ-
γῶνα· ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως
ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν Χρι-
στὸν». Θεωρεῖτε πῶς ὁ ἀπόστολος
πάντας τοὺς ἑραστὰς καὶ φίλους τῆς
δοσιότητος καὶ ἀσκητικῆς ζωῆς πάντας
δομῶ δι' ἐνδὸς ὀνόματος μάρτυρας ὠνό-
μασε καθὼς καὶ τοὺς διάγοντας μεθ'
ὑπομονῆς τὸν τεθλιμμένον βίον; Τὸ
λοιπὸν ἀδελφοί, καὶ ἡμεῖς ἐν τούτῳ τῷ
μαρτυρίῳ τῆς προαιρέσεως καταλεγό-

μεθα καὶ συναριθμοῦμεθα, διότι προτιμήσαντες ὑπομεῖναι τὸν τεθλιμμένον βίον τοῦ σταυρικοῦ καὶ μοναχικοῦ σχήματος μετὰ τῆς φυλακῆς τοῦ παρθενικοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ τοῦ ἀνεξαρτήτου τῆς ἀθλητικῆς ὑποταγῆς ἡμῶν διὰ τούτων πάντων πέπεισμαι ὅτι καὶ ἡμεῖς μαρτυροῦμεν τῇ προαιρέσει, καὶ ὅτι κρίσις ἐστὶ καὶ ἀνταπόδοσις καὶ μέλλομεν δοῦναι λόγον ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ θήματος τοῦ Χριστοῦ, περὶ τῶν πράξεων ἡμῶν καὶ λόγων καὶ ἐννοιῶν, καὶ ὅτι πολεμοῦμεν ἀντιστάμενοι κατὰ τοῦ διαδόλου, τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ὡς ἐχθρὸς καταπιέζει ἡμᾶς καὶ μαστίζει διὰ τῶν ἐπιφορῶν καὶ ἀλλεπαλλήλων πικρῶν λογισμῶν, καὶ τῶν φθειρομένων καὶ προσκαίρων ἡδονῶν, ἀρνηθῆναι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰπεῖν ἐν ἑαυτοῖς οὐκ ἔστι Θεός, διότι οἱ διαφθαρέντες διὰ τῶν μυσαρῶν αὐτῶν ἔργων πείθονται ἀκολουθοῦντες τῷ διαδόλῳ, καὶ ἐνεκα τῶν πράξεων τούτων λογιζονται ἐν ἑαυτοῖς ὅτι οὐχ ὑπάρχει Θεός, διότι ὁ πονηρὸς διάβολος ἂν μὴ πρῶτον προξενήσῃ λήθην τοῦ Θεοῦ, ὥς τινα ἀρνησιν, ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου, οὐ δύναται ἄλλως καταπαῖσαι τὸν νοῦν ἐξενεγκεῖν εἰς πρᾶξιν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς ἢ ὠθήσῃ αὐτὸν εἰς ἄλλην τινὰ ἁμαρτίαν, ἢ εἰς τρυφᾶς καὶ οἰνοποσίας καὶ μέθας καὶ ἀσελγείας, ἢ εἰς πλεονεξίας καὶ εἰδωλολατρείας, ἢ εἰς ἄλλο τι ἀπηγορευμένον καὶ ἔκνομον ἔργον, καὶ οὕτω, τῷ τρόπῳ τούτῳ χωρίσας τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, παραλαμβάνει αὐτὴν τελείως ὡς αἰχμάλωτον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, καθιστῶν αὐτὴν τρέχειν καὶ ἀκουσάν ὀπίσω αὐτοῦ ὅπως συγκληρονομήσῃ μετ' αὐτοῦ τὸ πῦρ τῆς γέννης. "Ω! τί ἐλεεινὴ αὕτη ἡ

πλάνη καὶ ἀπάτη ἀξιοδάκρυτος, καὶ τὸ χερίστον τὸ τέλος τῆς πλάνης, ἡ ἀπόλαυσις τῆς αἰωνίου κολάσεως.

Ἄλλ' ἡμεῖς, ὦ ἀδελφοί καὶ μάρτυρες Χριστοῦ, ἔτι μαρτυρήσωμεν τὴν καλὴν μαρτυρίαν, ἐμολογήσωμεν τὴν καλὴν ἐμολογίαν, χαίροντες μετὰ πάντων τῶν ἁγίων, ὅτι ἡξιώθημεν καὶ ἡμεῖς μαρτυρῆσαι ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, μὴ κλίνωμεν γόνυ τῇ Βάαλ, ἥτοι τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς σαρκὸς καὶ ταῖς ἀλλοδαῖς ἡδοναῖς τοῦ παρόντος βίου. Μὴ ὑπακούσωμεν τῷ ἐχθρῷ ὑποβάλλοντι ἡμῖν προφάσεις ἀρνητικὰς τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ὑποταγῆς, ἀλλὰ καθ' ἐκαστην τρέχοντες ἐν τῷ σταδίῳ, ἀνταγωνιζώμεθα, πληττόμενοι, τραυματιζόμενοι, μὴ καταπίπτοντες δέ, ἀλλ' ἀνδριζόμενοι ἀνιστάμεθα, μὴ δειλιῶμεν ἀμφιβάλλοντες ποταπὸν ἄρα ἔσεται τὸ κέρδος τῆς τοιαύτης μαρτυρίας. Δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι ὅπως ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ ὁ μαρτυρῶν ὑπὲρ τινος, ὅπως λάβῃ πράγματα βιωτικά καὶ ὑστερον γίνεσθαι καὶ αὐτὸς μέτοχος τῆς χαρᾶς τοῦ ὑπ' αὐτοῦ μαρτυρουμένου, καὶ συμμεριζόμενος τοῖς αὐτοῖς πράγμασι καὶ συναπολαμβάνων ἐκ τῶν πραγμάτων ὑπὲρ ὧν ἐμαρτύρησεν· οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀσφαλῶς φρονεῖν καὶ πείθεσθαι, ὅτι καὶ οἱ μαρτυρήσαντες ὑπὲρ Χριστοῦ, κατὰ πάντα καὶ διὰ τὴν ἀληθινὴν ταύτην μαρτυρίαν ὑπέμεινον τὰς διαφόρους δεινὰς θασάνους, ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ κατασταθήσονται συγκληρονόμοι μετὰ Χριστοῦ, ὡς ἐπιμαρτυρεῖ ὁ Ἀπόστολος, φάσκων: «ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὁμοῖς ὦν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ», μεθ' ὧν καὶ ἡμεῖς τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐπιτελοῦντες κἂν μακροχρόνιον ἐσθὶν ὡς ἐφ' ὅλην τὴν ζωὴν ἡμῶν

Α. Γ. ΠΕΡΑΤΙΚΟΥ

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΑΒΙΔ

δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ φιλοσόφου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Τῶν τετραστίχων, τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

(Ἐκ χειρογράφου ΙΖ' αἰῶνος, φύλ. 3α - 33β)

Γνωμικὸν θ'.

Κείμενον

Πανήγυριν νόμιζε τὸν δε τὸν βίον.

ἦν πραγματεύσῃ, κέρδος· ἀντάλλα-

[γμα γὰρ

μικρῶν τὰ μείζω, καὶ ρέοντ' ἀΐδιων.

εἰ δ' αὖ παρέλθῃ, καιρὸν ἄλλον οὐκ

[ἔχεις.

Ἑρμηνεία

Πανήγυρις ἐστὶ συνδρομὴ καὶ συνέλευσις πολλῶν κατὰ ὠρισμένους γινομένη καιροῦς τῶν πωλούντων, τῶν δὲ ὠνουμένων. πανηγύρει δὲ ἀπεικάζει τὸν ἀνθρώπινον βίον ὁ Θεολόγος, καὶ παραινῶν φησί, πανήγυριν νόμιζε τὸν δε τὸν βίον. ὥσπερ γὰρ ἐν πανηγύρει, εἰ μὲν ἀπέλθῃ τις κατὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν συνίσταται εὐρίσκει τὰ χρειώδη, καὶ ὠνεῖται αὐτά, ἢ πωλεῖ ἃ βούλεται καὶ κέρδος περιποιεῖται ἐκυτῷ. εἰ δὲ ὁ ὠρισμένος τῇ πανηγύρει παρέλθῃ καιρὸς, κὰν τῷ τόπῳ τῆς πανηγύρεως ἐπιστῇ οὔτε πωλήσει οὔτε ὠνήσεται. οὕτω καὶ πᾶς ἄνθρωπος, εἰ μὲν ὅσῃ βιοτ' πραγματεύεται τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν κόπῳ πωλουμένην καὶ μύχῳ καὶ

δάκρυσιν καὶ τῷ τοῦ σώματος ὑποπισμῷ, κέρδος ἔξει ἀλλαξάμενος μικρῶν τὰ μείζω, τοῦτέστιν ἀντὶ κόπων ὀλίγων, ἀΐδιων ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν καὶ διαιωνίζουσιν τρυφήν, καὶ ρέοντα δοῦς ἀντὶ μονίμων καὶ μὴ ὑποκειμένων φθορᾶ. ὥς γὰρ τῶν ἀπορρήτων ἀκουστής τε καὶ θεατὴς ¹⁾ φησὶν, οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσιν ἀποκαλυφθῆναι δόξαν ²⁾. οἱ μὲν γὰρ δι' ἀρετὴν καταβαλλόμενοι πόνοι, πρόσκαιροι εἰσὶ καὶ χρόνῳ μετρούμενοι, καὶ ἡ τῆς δόξης τῆς κοσμικῆς καὶ τοῦ πλοῦτου καὶ τῶν ἄλλων ἡδονῶν τοῦ βίου ἀπόλαυσις, ρευστὴ καὶ ταχέως παρερχομένη. ἡ δὲ τῶν ἡτοιμασμένων τοῖς θεαρέστως πολιτευσάμενοις ἀγαθῶν κατατρυφήσις, οὐ χρόνῳ παύεται, οὐδ' ὑπὸ φθορὰν ἔσται, ἀλλὰ μένει διηνεκῶς. καὶ ὥσπερ τὰ τοῦ κόσμου τούτου πράγματα διὰ τοὺς ἀνθρώπους γενόμενα φθαρτοὺς ὄντας καὶ παρερχομένους, καὶ κείνα ταιαῦτα γεγόνاسιν. καὶ ὁ οὐρανὸς γὰρ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου φωνήν ³⁾, τὸν αὐτὸν τρόπον. ἐπεὶ ἐν τῇ ἀναστάσει ἄφθαρτοι ἐσόμεθα πάντες, μηκέτι φθορᾶ ὑποπεσόμενοι καὶ τὰ εἰς ἀπόλαυσιν τῶν εὐαρεστησάντων Θεῷ, καὶ τὰ εἰς κόλασιν τῶν παροργισάντων αὐτόν, ἀΐδια ἔσονται καὶ οὐ παρερχόμενα ⁴⁾. διὸ καὶ μέγα κέρδος ἔξει ὁ ἐν τῇ

1) Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

2) Ρωμ. η' 18.

3) Ματθ. κδ' 35.

4) Ματθ. κε' 46.

παρατείνεται, ἀναμφιδόλως ἀξιωθείμεν καὶ ἡμεῖς εἶναι σὺν Χριστῷ εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκυνῆσις σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

τοῦ βίου πανηγύρει πραγματουόμενος. εἰ δὲ παρέλθῃ ἡ τοῦ βίου τοῦδε πανήγυρις, καιρὸν ἄλλον ἐν τῷ πραγματοῦσαι οὐκ ἔχεις. ὡς γὰρ ὁ Δαβὶδ φησὶν· Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου, ἐν δὲ τῷ ἄδῃ τίς ἐξομολογήσεται σοι; ¹⁾ μνήμην δὲ οὐ τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνάμνησιν λέγει, ἀλλὰ τὴν τήρησιν τῶν τοῦτου ἐντολῶν. ὁ καὶ ὁ Κύριος σαφέστερον εἶρηκεν· Ὁ ἀγαπῶν με τὰς ἐντολάς μου τηρήσει φησὶν ²⁾. ἡ γὰρ ἀγάπη μνήμην ἐμποιεῖ τοῦ ἀγαπωμένου. κατὰ τό. Μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς ³⁾. ὁ δὲ μέγας Μάξιμος ἐν τῷ ἄδῃ μὴ εἶναι ἐξομολόγησιν λέγει, ὅτι οὐκέτι πάρεστι τοῖς θανοῦσιν ἡ τοῦ πνεύματος ἀρωγή. ζῶσι μὲν γὰρ τοῖς ἐσφραγισμένοις, καὶ ἀμαρτάνωσι, πάρεστι τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν ἀναμένων, θανόντων δὲ, ἀποτμηθήσεται παντελῶς ἐκ τῶν θεδηλωσασῶν ψυχῶν ἐκυτάς, ὁ καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ εἰρημένη τῷ Κυρίῳ διχοτομία αἰνίσσεται ⁴⁾. καὶ ἀλλαχοῦ δὲ ὁ θεολογικώτατος οὗτος πατήρ ἔφη. συνέκλισεν ὁ Θεὸς ἐνταῦθα καὶ πρᾶξιν, ἐκεῖ δὲ τὴν τῶν πεπραγμένων ἐξέτασιν.

Γνωμικὸν ι'.

Κείμενον

Πολὺς μὲν ἔστιν ὁ προκειμένος δρόμος.
Πλείων δ' ὁ μισθός. μὴ βλέπων τὸ πᾶν
[ἄμα,
τοῦ παντὸς ἀρθῆς, καὶ πλείεις οὐ
[πᾶν ἄμα.
Καὶ τοῦτο πεῖρα πολλάκις τοῦ δυσμε-
[νοῦς.

Ἑρμηνεία

Ἡ προλαβοῦσα παραίνεσις εἰς ἀρετῆς

ἐργασίαν καὶ εἰς ἀγῶνας πνευματικῶς προετρέψατο, ἵνα δὲ μὴ τις πρὸς τούτους ὁκλάσῃ, ὡς παρ' Ὀδὴν τὴν ἐκάστου ζωὴν ἐκτεινόμενους, ἐπήνεγκε τὰ παρόντα καὶ λέγει. Πολὺς μὲν ἔστιν ὁ προκειμένος δρόμος, καὶ ὁ ὑπὲρ ταύτης ἀγὼν πολὺς ἔστιν. ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸν ἀγῶνα μόνον καὶ τὸν δρόμον ἀφόρα ὁ ἀγωνιζόμενος, σκόπει δὲ ὅτι πλείων ἔστιν ὁ μισθός τοῦ κόπου. ὁ μὲν γὰρ καὶ πρὸς ὅσον χρόνου μήκος παρεκταθῇ, πρόσκαιρός ἐστι καὶ παρέρχεται, ὁ δ' ὑπὲρ τούτου μισθός, αἰδιός. δρόμον δὲ ἐκάλεσε τὸν ἀγῶνα τὸν ὑπὲρ ἀρετῆς, ὅτι ὥσπερ ὁ δρομεὺς ἐκ τῆς βαλίδος ἐξιών, καὶ κατατείνῃ ἐκυτὸν εἰς τὸν δρόμον, εἰ μὴ μέχρι τέλους πᾶσιν φυλάξῃ, οὐκ ἂν τῆς ἀναρρήσεως τύχῃ ὡς νικητῆς. οὕτω καὶ ὁ τὸν ἐνάρετον μετιὼν ἀγῶνα, εἰ ἀμελήσῃ καὶ οὐκ εἰς τέλος δραμεῖται, οὐ τοῦ τέλους τεύξεται, οὐδ' ὁμοίων στεφάνων τοῖς μέχρι τέλους καμοῦσιν ἀξιοθήσεται. εἰπὼν δὲ ὅτι πολὺς δρόμος ἐστί, προσέθετο. μὴ βλέπων τὸ πᾶν ἄμα, τοῦ παντὸς ἐκστῆς. μὴ ἀποσκόπει φησὶ πρὸς τὸ πᾶν ὁμοῦ τοῦ ἀγῶνος, καὶ πλείεις οὐ πᾶν ἄμα, καὶ γὰρ πολὺς ἐστὶ τῇ ζωῇ σου συμπαρακτεινόμενος, ἀλλ' οὐ πλείεις ὁμοῦ καὶ ἐν αὐτῷ τὸν ὅλον πλοῦν τοῦ ἀγῶνος. ἀλλὰ κατ' ὀλίγον τρέχεις τὸν τῆς ἀρετῆς δρόμον, καθ' ἡμέραν κοπιῶν καὶ μικρὸν προστιθείς, καὶ οὕτως ἤκεις εἰς τελειότερον. τὸ δὲ, καὶ, ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ γὰρ ἐχρήσατο ὁ ἄγιος. εἴρηται δὲ πολλοῦ τῆς γραφῆς τὸ καὶ ἀντὶ αἰτιολογικοῦ συνδέσμου τιθέμενον, ὡς παρὰ τῷ Δαυὶδ. τό· Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου ¹⁾. οὐ βοήθει φησὶ, ματαία γὰρ ἡ ἀνθρωπίνῃ σωτηρία. καὶ ἀλλαχοῦ φησὶν ἡ Γραφή· Σὺ ὠργίσθης καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν ²⁾. ἡμεῖς γὰρ

1) Ψαλμ. 5' 5.

2) Ἰω. ιδ' 21, 23.

3) Ψαλμ. ρβ' 18.

4) Λουκ. ιβ' 46, Ματθ. κδ' 51.

1) Ψαλμ. νθ' 13.

2) Ἠσαΐου ξδ' 5.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Πρὸς Ἀντίοχον Δοῦκα

Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστον καὶ ἀναγκαιῶν ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεσθαι ὀφειλομένων κατ' ἐρώτησιν.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 428 τοῦ κβ' ἔτους)

Ἐρ. κε'. Ἐὰν ἐπισκέπτονται τὸν βίον αἱ προλαβοῦσαι τῶν ἀνθρώπων ψυχαί, ἢ οὐ;

Ἀπ. Οὐδαμῶς. Ἀκουσον γὰρ τοῦ προφήτου Δαβὶδ περὶ τῶν τελευτώντων ἀνθρώπων λέγοντος: «Ἀνθρώπος, ὥσπερ χόρτος αἱ ἡμέ-

ῆμαρτομεν. αἰτίαν τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τὴν ἁμαρτίαν λέγουσα. καὶ τοῦτο πείρα πολλάκις τοῦ δυσμενοῦς. καὶ τοῦτο φησὶ τὸ ὑποτιθέμεναι ὅτι πολὺς ὁ δρόμος, καὶ οὕτως ἀφιστῶν τῆς ἐργασίας τῶν ἀρετῶν ὡς πολυμόχθου καὶ ἐκτεινομένης ἐπὶ μακρόν, πείρα καὶ μέγεθος ¹⁾ τοῦ δυσμενοῦς. πειράζεται γὰρ διὰ τῶν τοιούτων προσβολῶν καὶ ἐνθυμήσεων ἀφιστᾶν τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς. δυσμενῇ δὲ τὸν διάβολον λέγει ὡς ἀρχῇθεν τῷ ἀνθρώπῳ φθονούμενον. τὸ δὲ πλείων ὁ μισθὸς ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου ἐστίν. εἰπόντος ἐν τοῖς μακαρισμοῖς τοῦ Χριστοῦ: Χαίρετε καὶ ἀγαλλιάσθε ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς ¹⁾. καὶ ὁ μακάριος δὲ Παῦλος ἔφη, οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν ἀποκαλυφθῆναι δόξαν εἰς ἡμᾶς ²⁾.

ραὶ αὐτοῦ, ὥσπερ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει. Ὅτι πνεῦμα διήλθεν ἐν αὐτῷ καὶ οὐχ ὑπάρξει, καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι τὸν τόπον αὐτοῦ». Περὶ δὲ τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων οὐ χρὴ ἀμφιβάλλειν.

Ἐρ. κς'. Καὶ εἰ ταῦτα οὕτω, πῶς ἐπιφαίνονται οἱ ἅγιοι πολλάκις ἐν τοῖς αὐτῶν ναοῖς καὶ σωροῖς;

Ἀπ. Ἐένον καὶ παράδοξον τὸ ἐπερώτημα, καὶ πιστοτάτης ψυχῆς δεόμενον εἰς ἀπόκρισιν· ὅμως εἰ χωρεῖς, ἄκουσον μὴ ὀκλάζων τῷ λογισμῷ. Αἱ ἐν τοῖς ναοῖς καὶ σωροῖς τῶν ἁγίων γινόμεναι ἐπισκιάσεις καὶ ὀπτασίαι οὐ διὰ τῶν ψυχῶν τῶν ἁγίων γίνονται, ἀλλὰ δι' ἀγγέλων ἁγίων μετασχηματιζομένων εἰς τὸ εἶδος τῶν ἁγίων. Πῶς γάρ, εἰπέ μοι, μία οὕσα ψυχὴ τοῦ μακαρίου Πέτρου ἢ Παύλου δύναται κατ' αὐτὴν τὴν ροπὴν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ἐπιφανῆναι ἐν χιλίοις ναοῖς αὐτοῦ, ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ; τοῦτο γὰρ οὐτε ἄγγελος εἰς δύναται ποιῆσαι ποτε. Μόνου γὰρ τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ἐν δυσὶ τοποῖς καὶ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ἐν αὐτῇ τῇ ροπῇ εὐρίσκεισθαι. Ἐπεὶ δὲ αὐταὶ αἱ νοεραὶ δυνάμεις ἀπολιμπάνονται πάντως τῆς ἐν οὐρανοῖς δοξολογίας, ἡνίκα δ' ἂν ἀποστέλλωνται εἰς διακονίαν ἐπὶ τῆς γῆς.

1) ἴσως· μέθοδος.

2) Ματθ. ε' 12.

3) Ρωμ. η' 18.

Ἐρ. κζ'. Τί διαφέρει ἡ οὐσία τοῦ ἀγγέλου τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου;

Ἀπ. Τρεῖς οὐσίας ἀκαταλήπτους παρὰ ἀνθρώποις εὐρίσκομεν, ἃς οὐδεὶς οὐδαμῶς οὔτε εἶδεν, οὔτε ιδέσθαι ἐπὶ γῆς δύναται, ὥς εἰσι, λέγω δὴ Θεοῦ καὶ ἀγγέλων καὶ ψυχῶν· ὁ μὲν στοχαζόμεθα, ὅτι περ ὅσον διαφέρει τῆς σελήνης ὁ ἥλιος, τοσοῦτον ὑπερέχει καὶ λαμπροφορεῖ ἡ τῶν ἀγγέλων οὐσία τῆς οὐσίας τῶν ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐρ. κη'. Καὶ πῶς οἱ προφήται φαίνονται πολλάκις ἰδόντες τὸν Κύριον;

Ἀπ. Μετὰ πάντας τοὺς προφήτας καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Χριστοῦ εἶπεν ὁ ἅγιος Ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς καὶ Θεολόγος Ἰωάννης, ὅτι «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε». Καὶ ἵνα πιστώσῃται ὡς φοβερόν καὶ ξένον τὸ ρῆμα, ἐπήγαγεν, ὅτι «ὁ Μονογενὴς ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο». Ὅθεν καὶ ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος φησιν· «Ὅν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὔτε ἰδεῖν δύναται». Ὡστε οὐδεὶς ἀνθρώπων δύναται Θεοῦ οὐσίαν γυμνῇ ἰδεῖν οὐδαμοῦ· ἀλλὰ, πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀσθένειαν συγκαταβατικῶς ὁ Θεὸς σχηματίζόμενος, τοῖς προφήταις ἐφαίνετο. Ἀμέλει καὶ ἄσαρκος τότε ὑπάρχων, ὡς ἄνθρωπος αὐτοῖς πολλάκις ἐφαίνετο σαρκακωμένος. Ὅθεν πρόδηλον, ὅτι οὐ τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ ἔβλεπον, ἀλλὰ τὴν δόξαν· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν γυμνῶν ψυχῶν χρὴ ἐννοεῖν. Μόνη δὲ ἡ ἁγία Θεοτόκος γυμνῇ οὐσίαν, ὡς ἔστι, τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβρι-

ἡλ ἐθεάσατο.

Ἐρ. κδ'. Τί οὖν; οὐδὲ οἱ ἄγγελοι κατ' οὐσίαν φαίνονται ἐπὶ τῆς γῆς τοῖς ἀνθρώποις;

Ἀπ. Οὐδαμῶς· οὔτε γὰρ δύναται ὁ φθαρτὸς ὀφθαλμὸς θεωρῆσαι οὐσίαν ἄφθαρτον. Ἐντεῦθεν δὲ ἔστι σαφῶς ἐπιγινῶναι, ὅτι οὐ κατ' οὐσίαν φαίνονται ἡμῖν οἱ ἄγγελοι· ἐπειδὴ οὐχ ἐνὶ σχήματι ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφανίζονται· ἀλλ' οἱ μὲν ἐν σχήματι νεανίσκων μετασχηματιζόμενοι· οἱ δὲ ἐν εἵδει στρατιωτῶν· καὶ ἀπλῶς πολλοὶ αὐτῶν αἱ μορφαί, μία δὲ ἡ οὐσία.

Ἐρ. λ'. Τί δέ ἐστιν ὅρος οὐσίας ἀγγέλων;

Ἀπ. Ἄγγελος ἐστὶ ζῶον λογικόν, αἰὺλον, ὑμολογικόν, ἀθάνατον.

Ἐρ. λα'. Τί δὲ τὸ ἔργον τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει;

Ἀπ. Ὑμνος ἄληκτος, καὶ αἶνος ἄπαυστος τῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ Θεοῦ· τάχα δὲ καὶ εὐχὴ ἔμμονος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὗται αἱ τάξεις καὶ στρατιαὶ λέγονται, δεῖ λοιπὸν ἐννοεῖν τάξιν διδασκαλικήν, τάξιν ἐπιτρεπτικήν, τάξιν προνοητικήν, τάξιν διακονικήν, τάξιν τιμωρητικήν, τάξιν ψυχοχωριστικήν, τάξιν ἐν ἄλλοις παραμνητικήν. Ὡς περ δὲ τάξεων διαφορὰς ἐν ταῖς ἄνω δυνάμεσιν ἐγνωμεν οὕτω καὶ στάσεως καὶ γνώσεως. Οἱ μὲν οὖν θρόνοι καὶ τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφὶμ ἀμέσως παρὰ τοῦ Θεοῦ μανθάνουσιν, ὡς πάντων ἀνώτερα καὶ Θεῷ πλησιάζοντα· ταῦτα δὲ διδάσκει τὰ κατώτερα τάγματα, καὶ οὕτως ἐφεξῆς τὰ ἀνώτερα διδάσκει τὰ κατώτερα· τὸ δὲ κατώτερον πάν-

Ο ΑΣΕΒΗΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

Κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς συστάσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐγείρονται διάφοροι ἄνδρες, ἄσεβεῖς, ἄθεοι, μὲ διαφόρους αἱρέσεις, ἰδεολογίας, κακοδοξίας, καὶ διαταράσσουν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἁρμονίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνας ἐξ αὐτῶν ἐστὶ ἄσεβέστερος καὶ θρασύτερος τῶν παλαιότερων αἱρετικῶν, ἡγέρθη ἐν τοῖς χρόνοις ἡμῶν, ὁ ἀπατίσας τῇ μνήμῃ Νικόλαος Καζαντζάκης, Κρής. Τὰ δυσώδη καὶ πάσης ἀκαθαρσίας γέμοντα συγγράμματά του, μετὰ πάσης ἀσεβείας καὶ βλασφημίας κατὰ τοῦ παντοκράτο-

ρος Θεοῦ καὶ γενικῶς κατὰ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν πίστεως, ἐμπαιζων, χλευάζων καὶ γελοιοποιῶν τὴν σωτήριον ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἐκυκλοφόρησαν εἰς εὐρυτάτην κλίμακα ἐντὸς τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους καὶ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον.

Οἱ Ἕλληνες, οἱ ὄντες ὁμόφρονές του, ἐννηγκαλίσθησαν αὐτὰ ὡς θησαυροὺς πολιτίμους, ἐντροφυοῦν μετ' ἀπληστίας καὶ κυλίσονται ἐπ' αὐτῶν ὡς χοῖροι ἐπὶ βορβόρου. Ἀποσπάσματα τοῦ περιεχομένου των ἔχει σημειῶσει ὁ τολμηρὸς καὶ φλογερὸς ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ π. Αὐγουστίνος Καντιώτης εἰς τὴν «Χρ. Σπίθαν» τοῦ Νοεμβρίου 1957. Φρίττει ὁ ἄν-

των τάγμα εἰσὶν οἱ ἅγιοι ἄγγελοι, οἱ καὶ τῶν ἀνθρώπων ὄντες διδάσκαλοι.

Ἐρ. λβ'. Ἄρα δὲ μέμνηται ἡμῶν αἱ ἀπελθούσαι ψυχαί, ὥσπερ καὶ οἱ ἄγγελοι ἡμῶν μνημονεύουσιν;

Ἀπ. Αἱ μὲν τῶν ἁγίων ψυχαὶ πάντως, αἱ δὲ τῶν ἁμαρτωλῶν ἐν τῷ ἄδῃ οὔσαι, οὐδαμῶς. Τὴν γὰρ μένουσαν αὐτοῖς ἐκδεχόμενοι κόλασιν, εἰκότως περὶ ταύτης καὶ μόνον μεριμνῶσι, μηδενὸς ἑτέρου φροντίζοντες.

Ἐρ. λγ'. Τί δὲ νῦν ἄρα τὸ ἔργον ἐκεῖ τῶν προαπελθουσῶν ψυχῶν;

Ἀπ. Ψυχὴ σώματος ἀπηλλαγμένη οὔτε ἀγαθόν τι οὔτε πονηρὸν διαπράξασθαι δύναται. Αἱ γὰρ ὁπτασίαι, ἃς βλέπουσιν τινες περὶ τῶν ἐκείσε, οἰκονομικῶς ὁ Θεὸς ταύτας δαίχνυσι πρὸς ὠφέλειαν. Ὡςπερ γὰρ ἡ λύρα, εἰ μὴ ἔχη τὸν κρούοντα, ἀργὴ ὁρᾶται ἄπρακτος· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, ἐξ ἀλλή-

λων χωρισθέντα, οὐδὲν ἐνεργῆσαι δύναται. Αἱ γοῦν τῶν ἁγίων ψυχαί, ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐνεργούμεναι, μετὰ ἀγγέλων ἐν χώρᾳ ζώντων, Θεὸν ὑμνοῦσι καὶ ἀγαλλονται.

Ἐρ. λδ'. Τί οὖν; οὐκ αἰσθάνονται τινος εὐεργεσίας καὶ αἱ τῶν ἁμαρτωλῶν ψυχαί, γινομένων ὑπὲρ αὐτῶν συνάξεων καὶ εὐποιῶν καὶ προσφορῶν;

Ἀπ. Εἰ μὴ τινος εὐεργεσίας μετείχον ἐκ τούτου, οὐκ ἂν ἐν τῇ προσκομιδῇ ἐμνημονεύοντο. Ἀλλ' ὥσπερ ὅταν ἡ ἄμπελος ἀνθεῖ ἔξω ἐν τῷ ἀγρῷ, αἰσθάνεται δὲ τῆς ὁσμῆς αὐτῆς ὁ ἀποκεκλεισμένος οἶνος καὶ συνανθεῖ καὶ αὐτός· οὕτω νόει καὶ τὰς τῶν ἁμαρτωλῶν ψυχὰς μετέχειν εὐεργεσίας τινὸς ἐκ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν γενομένης ἀναμιάκτου θυσίας καὶ εὐποιίας, ὡς μόνος ἐπίσταται καὶ κελεύει ὁ ζώντων καὶ νεκρῶν ἐξουσιαστής καὶ Θεὸς ἡμῶν.

θρῶπος βλέπων τὸ μέγεθος τῆς ἀσεβείας καὶ βλασφημίας, τῆς χλεύης καὶ τῆς ἀπανθρωπίας, τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀθέου τοῦτου. Ρίγος καταλαμβάνει τὸν εὐλαβῆ χριστιανὸν ὅταν ἐνθυμηθῇ ὅτι εἰς τοιοῦτον τέρας ἐδόθη τοιαύτη τιμὴ ζωῆτος καὶ μετὰ θάνατον, ὥσῃ νὰ ᾔτο ὁ πλέον μεγαλύτερος εὐεργέτης τοῦ Ἔθνους.

Κηδεῖα δημοσίᾳ δαπάνῃ, προσέλευσις καὶ παρακολούθησις αὐτῆς ἀπὸ Ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καὶ λοιποὺς κληρικοὺς, ἀπὸ Ὑπουργοὺς, Κυβερνητικοὺς, ἀρχηγοὺς κομμάτων, Βουλευτάς, πανεπιστημιακοὺς, συλλόγους, ὁργανώσεις καὶ λοιπὰς προσωπικότητας, πάσης τάξεως τῆς κοινωνίας.

Ὡ τῆς ἀνομίας καὶ ἀσεβείας! Πάντες, ἐξαιρέσει τινῶν ἀπλῶν, ὑπέγραψαν τῇ συμμετοχῇ των εἰς τὴν κηδεῖαν τὴν δυσώδη διδασκαλίαν τοῦ ἀθέου Καζαντζάκη. Λυπηρὸν καὶ ἀσεβὲς παράδειγμα τῶν Ὀρθόδοξων Ἑλλήνων εἰς τοὺς ξένους λαοὺς. Μείωσις καὶ στιγματισμὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς μας Ἱστορίας.

Διὰ νὰ πλυθῇ μέρος τοῦ ρύπου τούτου, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ κάνῃ τὸ καθήκον της καὶ νὰ ἀναθεματίσῃ τὸν Καζαντζάκην καὶ τὰ συγγράμματά του νὰ ἐξαλειφθοῦν ἀπὸ προσώπου τῆς ἐλληνικῆς γῆς, νὰ κατακαοῦν ἔπου βρεθοῦν καὶ ἡ στάκτη νὰ δισκορπισθῇ εἰς τὸν ἀέρα. Ἀρχιερεῖς ἢ ἱερεῖς οἱ ὅποιοι θὰ δεηθοῦν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν εἰς τὸ ἅγιόν του θυσιαστήριον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μισαρᾶς ψυχῆς τοῦ Καζαντζάκη, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὰ πέταυρα τοῦ ἄδου μὲ τοὺς δαίμονας, ἐκεῖνοι λέγω θὰ εὐρεθοῦν δοσίλογοι εἰς τὸ φοβερόν καὶ ἄδυσώπητον κριτήριον τοῦ φοβεροῦ Κριτοῦ ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς παγκοσμίου Κρίσεως.

«Φοβερόν τοῦ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος».

Ἰδιαιτέρως δέ, ἔπεσεν ἓνα στίγμα εἰς τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν τῆς πολυπαθοῦς Κρήτης ἡ ὁποία ἐπὶ 800 ἔτη σκλαβιάς, ἐκράτησε τὴν Ὀρθοδοξίαν ἀμιγῆ καὶ ἀμίαντον μὲ χύσιν ποταμῶν αἱμάτων, μὲ ἀνάδειξιν μαρτύρων καὶ ἐθνομαρτύρων καὶ Χριστιανοὺς μὲ ἀπαράμιλλον ζῆλον πίστεως, τιμῆς καὶ πατριωτισμοῦ. Καὶ σήμερον ἐγέννησεν ἓνα τερατῶδες τέκνον διὰ νὰ στιγματίσῃ τὸ παρελθόν της.

Τὰ βρωμερὰ συγγράμματα τοῦ Καζαντζάκη θὰ ἐξαφανισθοῦν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ οὐδὲν θὰ βλάψουν, οὔτε θὰ μειώσουν, οὔτε θὰ διακόψουν τὴν χρυσοελίδον καὶ αἱματοδαμμένην ἱστορίαν τῆς Κρήτης καὶ τοῦ Ἔθνους. Εἴθε ὁ Κύριος νὰ μᾶς διαφυλάξῃ καὶ ἡμᾶς καὶ ἅπαν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν Καζαντζάκων συγγραμμάτων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ γίνονιν παρανάλωμα τοῦ πυρός, καὶ νὰ ἐπιστραφῶμεν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἀθανάτου καὶ ψυχοφελοῦς ἀγ. Γραφῆς καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ οἰκουμενικῶν διδασκάλων, οἵτινες ἠγωνίσθησαν κατὰ ποικίλων αἰρέσεων καὶ ἐστερέωσαν τὴν Ὀρθοδοξίαν διὰ τῶν ἀθανάτων δογμάτων, καὶ μᾶς παρέδωκαν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον.

Υπάρχουν εὐτυχῶς καὶ σήμερον εὐσεβεῖς ἀγωνισταὶ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν πίστεως κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, μὲ ἱερὰ συγγράμματα καὶ ἠρησκευτικὰ περιοδικά, ἀγωνιζόμενοι καὶ ὑπερμαχοῦντες ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καὶ ἠθικῆς τοῦ Ἔθνους, καὶ γενικῶς ὑπὲρ τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, καὶ διὰ τοῦτο «Πύλαι Ἀδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς».

Ὁ ἐλάχιστος ἐν Ἱερομονάχοις
Μεθόδιος Παπαδάκης Κρήτης
(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Σκήτης τῶν
Ἱβήρων ἁγίου Ὁρους).

Μουσική σελίς

Ἀναστασίου Παπαδήμου, Μουσικοδιδασκάλου

ΤΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 428)

Ἄλλ' ὥς ἐρωτήσωμεν αὐτοὺς πρῶτον: Ἄν μέχρι σήμερον δὲν εἶχε κατασκευασθῇ ἡ συγκεκραμένη κλίμαξ, ποῖαν κλίμακα θὰ ἐγνώριζον καὶ ποῖα διαστήματα θὰ ἐξετέλουν; πρὸ δὲ τῆς κατασκευῆς τῆς, ποῖα κλίμαξ ἦτο ἐν χρήσει; Δεύτερον: συγχωρεῖται εἰς μουσικὸν πλατυτέρας ἀντιλήψεως νὰ ἀποκλείῃ τὸ δυνατόν τῆς ὑπάρξεως καὶ ἀγνώστων εἰς αὐτὸν διαστημάτων;

Ἡ τελειότης τῆς καθόλου μουσικῆς τέχνης δὲν περιορίζεται εἰς ὠρισμένα μεγέθη τόνων, ἡμιτόνων καὶ τριημιτόνων, ἀλλ' ἀπαιτεῖ ποικιλίαν μεγεθῶν τονιαίων διαστημάτων, διὰ τὴν πληρεστέραν διατύπωσιν, ἐρμηνείαν καὶ ἔκφρασιν τῶν διαφόρων παθῶν καὶ συναισθημάτων. Καὶ τοιαύτη ποικιλία μεγεθῶν, ποὺ ἀποτελεῖ πλοῦτον ἁληθῶς διαστηματικόν, ἐξάγεται ἀπὸ τὴν φυσικὴν μαθηματικὴν διαίρεσιν τῆς χορδῆς, ἥτοι ἀπὸ τὴν μαθηματικὴν ἀξομείωσιν τῶν τονιαίων διαστημάτων τῆς φυσικῆς κλίμακος.

Ἡ βυζαντινὴ μουσική, ὡς κατ' ἐξοχὴν φωνητικὴ μουσική, χρησιμοποιεῖ εὐρέως τὸν διαστηματικὸν πλοῦτον τῆς φυσικῆς κλίμακος—τὸν ὅποιον ἀγνοεῖ ἡ ὀργανικὴ τῶν Εὐρωπαϊκῶν μουσική—καὶ δημιουργεῖ ἐξ αὐτοῦ τὰς διαφόρους διατονικάς, χρωματικάς καὶ ἐναρμονίους κλίμακάς τῆς, ἅστινας καὶ ὑπαγάγει εἰς τρία ἀντίστοιχα γένη, τὸ Διατονικόν, τὸ Χρωματικόν καὶ τὸ Ἐναρμόνιον.

Ἡ Μουσικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ 1881,

ἐξετάσασα μετ' ἰδιαιτέρας ὁλως προσοχῆς τὰ διάφορα τονιαῖα διαστήματα τὰ χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῆς βυζαντινῆς Μουσικῆς, ὁρίζει δι' ἀριθμῶν κατὰ τὴν δυνατωτέραν ἀκριβείαν τὰ μεγέθη αὐτῶν καὶ ἀποφαίνεται: «Ὑπὸ τὴν ἔποψιν μὲν τῶν τονιαίων διαστημάτων, ὑπάγεται τὸ μέρος εἰς τρία γένη, τὸ διατονικόν, τὸ χρωματικόν καὶ τὸ ἐναρμόνιον».

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Βου, τὸν ὅποιον μᾶς παραδίδει ἡ Μουσικὴ Ἐπιτροπὴ εὐρίσκεται χαμηλότερον τοῦ Βου τῆς φυσικῆς κλίμακος, καὶ τοῦτο ὥς σκανδαλίζει, κρίνομεν καλὸν νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ ὕψος τοῦτου δὲν εἶναι τυχαῖον, ἀλλ' ἐξάγεται ἀπὸ αὐτὴν ταύτην τὴν φυσικὴν κλίμακα διὰ τῆς μειώσεως τοῦ φθόγγου Γα, ἥτοι τῆς διὰ τεσσάρων συμφωνίας, κατὰ τὰ 27/25 τοῦ μείζονος τόνου (τὰ 27/25 προέρχονται ἀπὸ τὴν μείωσιν τοῦ μείζονος τόνου κατὰ ἓνα μικρὸν ἡμιτόνιον) καὶ ὅτι τοῦτο καθωρίσθη ὡς ἡ παράδοσις διέσωσεν.

Ἄλλωστε, δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν, ὅτι ἡ μουσικὴ εἶναι, κατὰ πρῶτον λόγον, ζήτημα ἀκοῆς, παραδόσεως καὶ μουσικοῦ περιβάλλοντος καὶ ἀκολούθως ζήτημα μαθήσεως καὶ ἀσκήσεως τοῦ ὧτος καὶ τοῦ λάρυγγος.

Ἐπομένως, τὴν ἀκοὴν πρῶτον καὶ τὴν παράδοσιν, ὡς καὶ τὸ μουσικὸν περιβάλλον ὀφείλομεν νὰ προσέξωμεν.

Οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι μας, πρῶτον, ἤκουσαν, παρεδόθησαν καὶ ἐζησαν τὴν ἀγνὴν βυζαντινὴν, τὴν ἑλληνικὴν μουσικὴν. Καὶ διὰ νὰ μὴ μακρυ-

γορῶμεν, (ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ γενῶν), περιοριζόμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι : τρία γένη παρέλαβον, τρία καὶ παραδίδωσιν εἰς τοὺς μετ' αὐτοὺς.

Καὶ ἡ τὴν Μουσικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ 1881 ἀποτελέσαντες, δεύτερον, καθὼς καὶ πάντες οἱ βυζαντινοὶ ἱεροψάλται, τρία γένη παρέλαβον, τρία καὶ παραδίδωσιν εἰς ἡμᾶς, μὲ τὰ διάφορα δι' ἕκαστον γένος γνωρίσματα καὶ διαστήματα τῶν κλιμάκων αὐτῶν, ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ πάσαν ξενικὴν ἐπίδρασιν.

Καὶ ἕως ἡμεῖς σήμερον ἐρχόμεθα νὰ ἀμφισβητήσωμεν, τί, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πράγματι ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐκτελέσωμεν, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ὅτι ἀγνοοῦμεν.

Πιστεύομεν ὁμῶς ὅτι, ἂν ἠδύναντο οἱ εὐρωπαϊσταὶ καὶ ἀρνηταὶ τοῦ ἑναρμονίου γένους νὰ ἀπομακρυνθοῦν τοῦ συνήθους μουσικοῦ εὐρωπαϊκοῦ περιβάλλοντός των καὶ νὰ παραμείνουν ἐπ' ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα μεταξὺ καθαρῶς ἑλληνικοῦ μουσικοῦ περιβάλλοντος, ὅχι μόνον θὰ ἔπαυον νὰ ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἑναρμονίου γένους, ἀλλὰ θὰ ἐγίνοντο ἴσως καὶ οἱ θερμότεροι ὑπερασπισταὶ του, διότι θὰ ἐγνώριζον καὶ τὴν ἐλαχίστην μεταξὺ τῶν διαστημάτων διαφορὰν.

Θὰ συνεφώνουν δέ, τότε, μεθ' ἡμῶν, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ υπάρξῃ ἀκόμη καὶ ἑτέρα κλίμαξ τοῦ ἑναρμονίου γένους, ἐκτὸς τῆς εἰς ἡμᾶς γνωστῆς τοιαύτης, διάφορα ἔχουσα τὰ μεγέθη τῶν τονιαίων αὐτῆς διαστημάτων, ὡς τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὸ χρωματικὸν γένος—δρα κλίμακα δευτέρου καὶ πλαγίου δευτέρου ἤχου.

Ἡ παράδοσις, λοιπόν, ἡ φωνητικὴ, διὰ τὴν βυζαντινὴν μουσικὴν, ἥτις

στερεῖται εἰδικοῦ μουσικοῦ ὀργάνου, δεδεμένους ἔχοντας πάντας τοὺς διαφόρους αὐτῆς τόνους, ὡς καὶ τὸ μουσικὸν περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον ζῶμεν, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἄλφα ἢ βῆτα κρίσιν καὶ παραδοχήν.

Ἡ φωνητικὴ παράδοσις εἶναι ὁ μέγας τηλεβόας, οὕτως εἶπεῖν, ὁ ἀντηχῶν ἀπὸ αἰώνων ἐν συνεχείᾳ καὶ ὡς ἐκ μιᾶς πνοῆς, τὸν διαστηματικὸν πλοῦτον καὶ τὴν ὅλην μουσικὴν τῶν Πατέρων.

Εἰς αὐτὴν καὶ μόνον δυνάμεθα νὰ στηριχθῶμεν καὶ αὐτὴν πρέπει νὰ ἔχωμεν γνώμονα καθοδηγητήν, διὰ πᾶσαν περὶ τῶν τονιαίων διαστημάτων τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, συζήτησιν καὶ ἔρευναν.

Εἰς αὐτὴν ἐστηρίχθη καὶ ἡ Μουσικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ 1881, διὰ τὴν μελέτην τῆς πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ μεγάλου καὶ οὐσιωδικοῦ, λίαν δὲ ἀκανθώδους περὶ τῶν τονιαίων διαστημάτων ζητήματος.

Εἰς αὐτὴν καὶ ἡμεῖς στηρίζομενοι, ὑπεραμυνόμεθα τοῦ ἑναρμονίου γένους καὶ κηρύττομεν τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ.

Πλὴν, ἡ φωνητικὴ παράδοσις, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διατηρῆται ἐπὶ αἰῶνας ἀναλλοίωτος· διότι, διάφορα αἰτια, ὅπως ἡ ξενικὴ ἐπίδρασις, ἡ πλημελὲς παραλαβὴ τοῦ παραδιδόμενου κ. ἄ., ἐπιφέρουν, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, τὴν φθοράν, τὴν ἀλλοίωσιν. Παράδειγμα, φεῖ! φέρομεν, τὴν φθοροποιὸν διὰ τὴν βυζαντινὴν μουσικὴν ἐξάπλωσιν καὶ ἐπίδρασιν τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς.

(Ἀκολουθεῖ)

Πλάτωνος Στωϊκίδη

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗΝ

Ποιὰ εἶν' ἐκείνη ποὺ μιλεῖ μέσ' τὴν καρδιά κι' ἀκόμα,
 σοῦ τρικυμίζει τὴν ψυχὴ καὶ σοῦ δονεῖ τὸ σῶμα;
 Εἶναι ἐκείνη ποὺ κανεῖς δὲν μπόρεσε ὡς τώρα,
 ν' ἀκούσῃ ἀσυγκίνητος, μὲ ζωντανὸ τὸ σῶμα.

Ἡ Μουσική.

Ποιὰ εἶν' ἐκείνη ποὺ μπορεῖ χωρὶς ψυχὴ καὶ σῶμα,
 θνητὸν νὰ φέρῃ ἀπὸ τὴν γῆν στοῦ οὐρανοῦ τὸ δῶμα;
 Εἶν' ἡ τῆς φύσεως πνοὴ καὶ τῆς δημιουργίας,
 τὸ πᾶν, τὸ ὑπερτέλειον, τῆς τούτων ἀρμονίας.

Ἡ Μουσική.

Ποιὰ εἶν' ἐκείνη ποὺ μπορεῖ αὐτοστιγμὴ νὰ φέρῃ,
 τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν γῆ, στοῦ οὐρανοῦ τὰ μέρη;
 Εἶναι ἡ θεία δύναμις, τῆς μάγου μελωδίας,
 ποὺ ἐπιδραῖ πνευματικῶς, τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας.

Ἡ Μουσική.

Ποιὰ εἶν' ἐκείνη ποὺ μ' αὐτὴν, δοξολογοῦν τὸν Πλάστη,
 οἱ Ἄγγελοι, οἱ ἄνθρωποι, δλόκληρη ἡ πλάσι;
 Εἶναι ἐκείνη ποὺ ποτέ, ἤκουσ' ὁ Ἡσαΐας,
 τὰ Χερουδὶμ νὰ προσφωνοῦν, τὴν θεῖαν δυναστείαν.

Ἡ Μουσική.

Ποιὰ εἶν' ἐκείνη ποὺ μ' αὐτὴν, ἀκόμα καὶ θηρία,
 ἐξημερώνονται κι' αὐτά, σὰν τὰ μικρὰ παιδία;
 Εἶν' ἡ τοῦ σύμπαντος πνοή, τοῦ οὐρανοῦ ἡ αὔρα,
 τῶν ἀστρῶν ἡ μαρμαρυγὴ τῆς οἰκουμένης χάρμα.

Ἡ Μουσική.

Ποιὰ εἶν' ἐκείνη ποὺ ποτέ, ὡς βλέπομε γραμμένο,
 καὶ τὸν Σαοὺλ ἡμέρωνε, τὸν τρεῖς δαιμονισμένο;
 Εἶναι ἐκείνη ποὺ μ' αὐτὴν, ὁ θεῖος Προφητὰναξ
 ἡμέρωνε τὸν σατανᾶ, κρούοντας τὴν κιθάρα.

Ἡ Μουσική.

Ποιὰ εἶν' ἐκείνη ποὺ μπορεῖ, εὐθὺς καὶ ἐν τῷ ἅμα,
 νὰ μεταβάλῃ τὴν καρδιά καὶ τὴν ψυχὴ σὺν ἅμα;
 Εἶναι τὸ πνεῦμα ποὺ ποτέ, ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος,
 ἀπλώθηκε στὰ πέρατα, ὡς θρύλος τῶν αἰώνων.

Ἡ Μουσική.

Ποιὰ εἶν' ἐκεῖνη; Πῶς τὴ λέν; Ποιὰ ἡ καταγωγή της;
 ποὺ φάλλουν ἀκατάπαυστα, καὶ Ἄγγελοι μαζί της;
 Εἶναι τὸ ἅπαν τοῦ παντός, ὡς οἱ σοφοὶ τὸ λένε,
 εἶναι τὸ ὑπερτέλειον, ποὺ Μουσικὴ τὸ λένε.

Ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ποτέ, ἔπιασε τοὺς αἰθέρας,
 καὶ τοὺς ἐταξινόμησε, μὲ ὅρους καὶ κανόνες;
 Ναί. Εἶναι ὁ νοῦς ποὺ μέτρησε, τῆς φύσεως τοὺς φθόγγους,
 καὶ τοὺς ἐταξινόμησε μὲ κίνησιν καὶ νόμους.

Ὁ Πυθαγόρας

Ποῖος εἶν' ὁ νοῦς ποὺ μέτρησε, τῆς φύσεως τοὺς φθόγγους,
 κι' ἐταξινόμησεν αὐτούς, σ' ἐγχρόνους καὶ ἀχρόνους;
 Ὁ Πυθαγόρας εἶν' αὐτὸς ποὺ πρῶτος στοὺς αἰῶνας,
 ἐταξινόμησεν αὐτοὺς κι' ὀργάνωσεν εἰς σῶμα.

Ναί. Ὁ ἐκ Σάμου ποιητὴς ὁ θεῖος Πυθαγόρας,
 αὐτὸς ἐδῶρθε γραφὴν στὴ Μοῦσα καὶ κανόνες,
 Τὸν ἐδοθήθη σ' αὐτά, ἡ σφύρα τοῦ χαλκῆως,
 ποὺ τοῦδωσε τὴν ἀφορμὴν στὴν λύσιν ἐπὶ τέλους.

Παιδεῖα ἄνευ μουσικῆς, τοῦ Περικλῆ τὰ χρόνια,
 ἦταν ἀκατανόητη, κι' εἶχε τὴν καταφρόνια.
 Σώφρονες καὶ φιλόσοφοι, ἐθεωροῦντο τότε,
 οἱ ἀοιδοί, οἱ ποιηταί, τῆς ἐποχῆς τῆς τότε.

Τῶν Μηκυνῶν ὁ βασιλεὺς, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Τροία,
 τὴν ἄνασσά του ἄφησε στοῦ ἀοιδοῦ τὴν πεῖρα.
 Καὶ τότε μόνον ἡ γυνή, ἔπεσε στὴν παγίδα,
 ὅταν τὸ σῶμα κλείστηκε στοῦ ἀοιδοῦ στὸ μνήμα.

Καὶ στὴν Ἰθάκῃ σὰν κι' αὐτό, παρόμοιον συνέβη,
 γι' αὐτὸ καὶ ἡ βασίλισσα, ὑφαίνει καὶ ξυφαίνει.
 Ἡ Μουσικὴ δὲν εἶν' ἀπλῆ, ὡς θέλουνε νὰ πούναι,
 εἶν' ἐπιστήμη ἀπειρὸς γιὰ ὅσους τὴν γροικοῦνε.

Δὲν εἶναι τέχνη μοναχά, ἀλλὰ καὶ ἐπιστήμη,
 γιὰτ' ἔχει νόμους, ὀρισμούς, ὡς καὶ ἡ ἐπιστήμη.
 Γι' αὐτὸ κι' Ἐκκλησίᾳ μας, τὴν τίμησε δεόντως,
 γιὰτὶ προέρχεται πιστῶς, ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος.

Λάρισα 1958
 Πλάτων Στωϊκίδης

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Λ Ο Γ Ο Σ

Εἰς τὴν τριήμερον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ

Εὐλόγησον πάτερ,

Ανέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ζῶν τῷ κόσμῳ δωρούμενος· καὶ ἰδοὺ τινες τῆς κουστωδίας πρὸς τοὺς Ἰουδαίους εἶπον· ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός· καὶ λέγουσιν οἱ ἀγνώμονες Ἰουδαῖοι πρὸς τοὺς στρατιώτας. Διατί οὐκ ἐκρατήρατε αὐτόν; λέγουσιν οἱ στρατιῶται· ὑμεῖς κρατήσαντες αὐτόν, ποῖον ἐσχήκατε κέρδος, εἰμὴ τὴν ζημίαν τῶν ψυχῶν ὑμῶν; Ἐκεῖνος γὰρ εἶπεν· ὅτι δεῖ με ἀποθανεῖν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι καὶ ταῦτα πεπλήρωκε, μετὰ πολλῆς δόξης ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν. Λέγουσιν οἱ ἀχάριστοι Ἰουδαῖοι· ὑμεῖς χρήματα ἐλάβετε παρὰ τῶν Μαθητῶν αὐτοῦ καὶ προεδῶκατε αὐτοῦ τὸ σῶμα· καὶ φασὶν οἱ στρατιῶται· ὑμεῖς τοιαύτην ἀπιστίαν ἔχετε παράνομοι; Ἐκεῖνῳ οὐκ ἐπιστεύσατε λέγοντι, ὅτι δεῖ με ἀποθανεῖν καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι· οὐαὶ δὲ ὑμῖν, οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτι νῦν μὲν ἦλθε καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, διὰ τοῦτο ἐλθόντι, ἵνα πληρωθῇ πᾶσα γραφὴ περὶ αὐτοῦ λέγουσα· Ὅταν οὖν ἔλθῃ ἐν τῇ ἐ' αὐτοῦ παρουσίᾳ πάλιν, τί ποιήσετε παράνομοι; πῶς δὲ καὶ κρατῆσαι αὐτὸν ἡδυνάμεθα, νεκροὶ γενόμενοι ἐκ τοῦ φόβου τῆς δόξης αὐτοῦ; ἐν τῷ γὰρ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐσειοθῇ ὁ τόπος ἐκ θεμελίων, καὶ Ἀγγέλων αἱ στρατιαὶ ἐκύκλωσαν αὐτοῦ τὸ θεῖον μνῆμα. Καὶ προσελθὼν εἰς Ἀγγελος ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου·

καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς, ὡς νυμφίος ἐκ παστοῦ, καὶ ὡς ἀστραπὴ λάμπων, καὶ ἠκούσαμεν τοῦ Ἀγγέλου λέγοντος ταῖς γυναῖξί, μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· ὑπάγετε, εἶπατε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, ἰδοὺ οὖν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἐστίν. Εἰ δυνατοὶ ἐστε, ἀπελθόντες κρατήσατε αὐτόν. Ἰδοὺ οὖν εἶπομεν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν, ἣν παρὰ τοῦ Ἀγγέλου ἠκούσαμεν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἀκούσαντες τῶν ρημάτων, ὥσπερ νεκροὶ ὑπὸ τοῦ δέους καὶ τῆς ἐκπλήξεως γεγόνασι· καὶ σκεψάμενοι πρὸς ἑαυτούς, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, καὶ παρεκάλεσαν αὐτοὺς λέγοντες· εἶπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἐκλεψαν αὐτόν, ἡμῶν κοιμωμένων· καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτόν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν. Ὡ παράνομοι Ἰουδαῖοι, τὸν κόσμον ὅλον τίς πείθῃ; οὐαὶ ὑμῖν, ἄθλιοι ὅτι ἐβουλεύσασθε βουλὴν πονηράν· ὅτι τέκνα ἐκλήθητε καὶ κύνες γεγόνατε. Οὐαὶ ὑμῖν σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι, ὅτι λαὸς Κυρίου ἐκλεκτὸς ὑπάρχοντες, λύκοι γεγόνατε. Οὐαὶ ὑμῖν ἀγνώμονες, ὅτι ἡγαπήσατε τὸν ἄδην καὶ τὸ αἰώνιον πῦρ· ὁ γὰρ ἄδης μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τοὺς ὄντας ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ, ὑμᾶς ἀντ' ἐκεῖνων ἐκδέχεται λέγων· μὴ ἀναπαύσηταί τις τῶν ἐβραίων, οἵτινες κατὰ τοῦ Χριστοῦ τὰς χεῖρας ἐξέτειναν, καὶ ἐμὲ

αίχμάλωτον ἐποίησαν· εἰμὴ γὰρ ἐκεῖ-
νοι ἐβουλεύσαντο πονηρὰ κατὰ τοῦ
Κυρίου, οὐκ ἂν ἐγὼ τοιαῦτα ἔπαθον.
Ὅταν ὑποδέξωμαι αὐτούς, κατὰξω
αὐτοὺς εἰς τὰ κατώτερα μου μέρη, ὅ-
που ἐστὶν ὁ πατὴρ αὐτῶν ὁ διάβολος
κατάκλειστος ἐπὶ τοῦ πυρὸς τοῦ αἰω-
νίου καὶ τοῦ ἀκοιμήτου σκόληκος, ἵνα
μάθωσι μὴ ἐπλίζεσθαι κατὰ τοῦ Κυ-
ρίου τῆς δόξης, μηδὲ λαλεῖν κατὰ τοῦ
Θεοῦ ἀδικίαν, μηδὲ ἐπαίρειν εἰς τὸ ὕ-
ψος τῆς ὑπερῆφανίας τὸ κέρας. Οὐαὶ
ὅμῃν ἄθλιοι Ἰουδαῖοι ὅτι τὸ φῶς ἀφέν-
τες, τὸ σκότος ἠγαπήσατε· περὶ ὧν
γὰρ εἶπεν Ὁσαῖας ὁ προφῆτης· οὐκ
οἱ τιθέντες τὸ φῶς σκότος, καὶ τὸ σκό-
τος φῶς· οἱ λέγοντες τὸ πικρὸν γλυκὺ,
καὶ τὸ γλυκὺ πικρὸν· οὐαὶ ὅμῃν ἄθιοι
Ἰουδαῖοι, ὅταν βλάβητε τὸ ξύλον, ἐφ'
οὗ τὸν Κύριον ἐσταυρώσατε ὑπὸ τοῦ
κόσμου προσκυνούμενον, καὶ ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ τῆς ἀναστάσεως καὶ δευτέρας αὐ-
τοῦ παρουσίας ἐρχόμενον τὸν Κύριον
ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, ὑπὸ
Ἀγγέλων δορυφορούμενον καὶ ὅμᾶς
κατακρίνοντα. Οὐαὶ ὅμῃν Ἰουδαῖοι, ὅτι
ἐβουλεύσαθε βουλὴν πονηράν, θανα-
τῶσαι τὸν ἀθάνατον· αὐτὸς δὲ ζῇ εἰς
τοὺς αἰῶνας καὶ ὑμεῖς τῇ ἀπιστίᾳ ἀ-
πεθάνατε, καὶ οὐδὲ τῷ μακαρίῳ Παύ-
λῳ ἐπεισθητε λέγοντι· Χριστὸς ἡμᾶς
ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό-
μου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα.
Ἄλλ' ἡμεῖς ἐάσαντες τοὺς κακόφρο-
νας καὶ ἀπειθεῖς Ἰουδαίους, ἔλθωμεν
πρὸς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύ-
νης, καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου
μετ' εὐφροσύνης ὑποδεξώμεθα.

Ἀνέστη τοίνυν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς Χριστὸς ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὑ-
πήνητησαν αὐτῷ δύο γυναῖκες, τοῦτέ-
στι Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλ-

λῃ Μαρία, ἣτις ἐστὶν ἡ Μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ· τίς οὖν
αὐτός; Μὴ φοβεῖσθε, ἀλλ' ὑπάγετέ
φησιν, εἶπατε τοῖς ἀδελφοῖς μου καὶ
τῷ Πέτρῳ, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γα-
λιλαίαν, ἃκεῖ με ὄφονται. Ἐδέξαντο
τοίνυν αὗται αἱ γυναῖκες πρῶται παρ'
αὐτοῦ τὸ χαίρειν, καὶ κηρύξαι τοῖς Ἀ-
πόστολοις τὴν αὐτοῦ Ἀνάστασιν ἔσπευ-
δον· καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια λαβούσαι
τὴν χαρὰν παρὰ τοῦ Δεσπότου τῆς
κτίσεως· ἡ δὲ Μαγδαληνὴ Μαρία πά-
λιν ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἦλθε· καὶ μὴ εὖ-
ροῦσα αὐτόν, φωνῆς ἤκουσεν ἀγγελι-
κῆς δευτερούσης, ἧ καὶ παρὰ τοῦ Κυ-
ρίου ἤκουσε, προάγειν αὐτὸν ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ· καὶ ὑποστρέψασα ὁρᾷ τὸν
Κύριον λαλοῦντα αὐτῇ· Μαρία, τί κλαί-
εις; τίνα ζητεῖς; παῦσαι, φησί, τῶν
δακρῶν, τὴν χαρὰν δεξαμένη· ὅπου
χαρά, ἀπέδρα τῶν δακρῶν τὸ στυγνόν·
ὅπου χαρά, φεύγει τοῦ πένθους ἡ κατή-
φει· ὅπου χαρά, λύπη οὐ πάρεστιν· ὅπου
χαρὰ, εὐφροσύνης σύμβολα. Ἐγὼ εἰμι
ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου, ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς
ὁ νικητὴς τοῦ ἄδου· ἐγὼ εἰμι ὁ νικη-
σας τὸν κόσμον· ἐγὼ εἰμι ὁ σκυλεύσας
τὸν ἄδην· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ τοῖς νε-
κροῖς ἀναβιώσεως ἐλπίδα εὐαγγελισά-
μενος· ἐγὼ εἰμι ὁ σταυρὸν ἐκουσίως ὑ-
πὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας ὑπομεί-
νας· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ ἐκ τῶν νεκρῶν
τριήμερος ἀναστάς, καθὼς προεῖπον,
καὶ τό, χαῖρε, πρὸς ὅμᾶς φθεγγόμενος.
Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρέλευσονται, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. Ἐγὼ
εἰμι Ἰησοῦς, ὁ τῶν βαπτιζομένων στολι-
στής. Δι' ἐμὲ Παῦλος κέκραγεν. Ὅσοι
εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐ-
νεδύσαθε· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς, ὁ τῶν φω-
τισθέντων νυμφαγωγός· ἐγὼ εἰμι Ἰη-
σοῦς, ὁ νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας· ἐγὼ

εἰμι Ἰησοῦς, ὁ τῆς εἰρήνης δοτὴρ καὶ τῆς εὐφροσύνης χορηγός. Παύσασθε τῶν δακρύων καὶ τὴν χαρὰν ἐνδύσασθε· παύσασθε τοῦ θρηνεῖν καὶ τοῖς Ἀποστόλοις εὐαγγελίσασθε· αὕτη ἡ ἡμέρα, ἐν ἣ ἀφείλε δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου· αὕτη ἡ ἡμέρα νίκης τῆς τοῦ θανάτου καὶ ζωῇ τοῖς ἐν ᾄδου· αὕτη ἡ ἡμέρα, ἐν ἣ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνέστη καὶ χαρὰν τῷ κόσμῳ παρέσχε· αὕτη ἡ ἡμέρα, ἐν ἣ τῷ Πέτρῳ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἀποστόλοις δι' ὑμῶν δηλώσω τῆς ἐμῆς Ἀναστάσεως τὰ εὐαγγέλια. Ἀπελθόντες γὰρ εἶπατε τοῖς ἀδελφοῖς μου καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε.

Ὁρᾷς εὐσπλαγχνίαν Δεσπότου; οὐδενὸς τῶν μαθητῶν ὄνομα εἶρηκεν, εἰ μὴ τοῦ Πέτρου. Διὰ τί ὦ Κύριε, τούτου μόνου τὸ ὄνομα εἶρηκας; Διὰ τί; Ἄκουσον διὰ τί ὀνομαστὶ μόνον ἐκεῖνον ἐκάλεσα. Ἐπειδὴ οἱ λοιποὶ οὐκ εἶρηκασιν, ἐὰν δέη ὑμᾶς οὖν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σὲ ἀπαρνησόμεθα, οὗτος δὲ εἰρηκώς, ἡρνήσατό με τρίς, καὶ μεταμεληθεὶς ἔκλαυσε πικρῶς. Μέλλει οὖν ἐλθεῖν, εἰς πρόσωπόν μου φοβεῖσθαι, νομίζων μὴ λελύσθαι τὸ ἁμάρτημα. Διὰ τοῦτο εἶπον, καὶ τῷ Πέτρῳ, ἵνα ἀνενδυσάτως μετὰ τῶν λοιπῶν Μαθητῶν μου ἔλθῃ καὶ ὄψεται με. Εἶπατε τῷ Πέτρῳ μηδὲλως δειλιάσαι, οὐ γὰρ ἡλάττωσά σε τοῦ χοροῦ τῶν Ἀποστόλων. Εἰ καὶ Ἰωάννην ἀγαπῶ, καὶ τούτῳ, ὡς ἀγνῷ, παρεθέμην ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τὴν ἐμὴν Μητέρα, ἀλλὰ καὶ σοὶ δέδωκα τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· μηδὲν οὖν δειλιάσης ἐλθεῖν πρὸς με. Ὁ γὰρ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δε-

δεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· μὴ φοβηθῇς, Πέτρε· οὐ μετέστησά σε τῆς προκαθεδρίας τῶν συμμαθητῶν σου. Ὁ γὰρ ἐπηγγειλάμην σοὶ καὶ πληρώσω. Ἐπὶ γὰρ τῇ πεπετρωμένῃ σου πίστει οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Σὺ ποιμανεῖς μου τὰ πρόβατα, οὐ βοσκήσεις μου τὰ ἀρνία· σὺ στήσῃς ἐκ δεξιῶν μου ὡς ταξιάρχης· μὴ φοβηθῇς ὅτι ἡρνήσω με. Εἰδὼν σου τὰ δάκρυα καὶ ἀφήκᾳ σου τὸ ἁμάρτημα· καλὸν ἦν καὶ Ἰούδα παραδεωκότι με, εἰ μετενόησε, καὶ ἀπήγξατο· τῶν γὰρ μετανοούντων εἰμι Θεός. Διὰ τοῦτο κατήλθον ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα μετάνοιαν τῷ κόσμῳ χαρίσωμαι. Τελώναις καὶ πόρναις τοσοῦτον πλῆθος ἁμαρτημάτων ἐχαρισάμην, καὶ σοὶ τὸ ἐν οὐ χαρίσωμαι; Ἐγὼ τοὺς μετανοοῦντας φιλῶ· μνημόνευσον ὅτι ἐδάκρυσα ἐπὶ Ἰούδα, καὶ οὐκ ἠθέλησα αὐτὸν ἀπολέσθαι· καλὸν ἦν αὐτῷ, ὅτε τὰ ἀργύρια ἔρριψεν ἐν τῷ ναῷ, εἰ μετενόησε, καὶ οὐκ ἀπήγξατο. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀμετανόητος ἔμεινε, διὰ τοῦτο αἰωνίως κολάζεται. Σὺ δὲ μὴ φοβηθῇς. Εἶδον γάρ σου τὰ δάκρυα, καὶ ἀφήκᾳ σοὶ τὰ ἁμαρτήματα. Τῷ Δαβὶδ, δύο κακὰ ἐργασασμένῳ, μοιχείαν καὶ φόνον, συνεχώρησα καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν τῆς προφητείας ἀνήγαγον· καὶ σὺ τῷ καταλιπόντι πάντα ὅσα ἐκέκτησο, τὸ ἐν ἁμάρτημα οὐ συγχωρήσω; Πέτρε, ἐγὼ εἰμι ὁ εἰπὼν, χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Ἐγὼ εἰμι ὁ εἰπὼν· δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Καλὸν ἦν καὶ τῷ Ἰούδᾳ, εἰ πρὸς με ἀνέστρεψε, καὶ μὴ τῷ σχοινίῳ τῆς ἀγχόνης περιεπλάκη καὶ ἐκυτὸν ἀπόλωσε· καὶ τὸ ἐκείνου ἁμάρ-

τημα τῷ Σταυρῷ προσήλωσα ἂν ἑαυ-
τῷ οὖν αἷτιος γέγονεν, ἀλλ' οὐδὲ κα-
τηρασάμην αὐτόν· μάλλον δὲ ὁμοίως
τῶν ἄλλων καὶ τοὺς ἐκείνου πόδας ἐνι-
ψα, καὶ τοῦ ἄρτου αὐτὸν καὶ τοῦ πο-
τηρίου μετέδωκα, καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἐνε-
κάλεσα, εἴπως ἔλθῃ εἰς μετάνοιαν καὶ
οὐκ ἡδουλῇθῃ ἐλθεῖν πρὸς ἐπίγνωσιν
τοῦ ἰδίου ἁμαρτήματος· σὺ δέ, μετα-
νοήσας, μὴ φοβηθῇς ὀφθῆναι μοι μετὰ
τῶν συμμαθητῶν σου. Τοσοῦτον οὐκ ἐ-
λάττωσά σε ὅτι καὶ ἡ σικιά σου μόνη
ἔχει τοὺς ἀσθενεῖς ἰᾶσθαι. Καὶ σκό-
πει Θεοῦ φιланθρωπίαν καὶ ὅπως διὰ
τῶν γυναικῶν τούτων τοὺς Μαθητὰς
εὐαγγελίζεται, καὶ τὸ μάλιστα γένος
ἀτιμασθέν, διὰ τὴν τῆς Εὐχας παρακο-
ήν, εἰς τιμὴν ἄγων καὶ χρηστὰς ἐλ-
πίδας.

Εἶδατε ὅσης ἡξιώθησαν τιμῆς αἱ
γυναῖκες διὰ τὴν προσεδρίαν; Μιμη-
σώμεθα τούτων τὸν ζῆλον καὶ ἄνδρες
καὶ γυναῖκες, καὶ τιμῇσωμεν κατὰ δύ-
ναμιν καὶ ἡμεῖς τὴν τῆς Ἀναστάσεως
ἡμέραν. Καὶ καθάπερ αὐταὶ παρέμειναν
διάνυκτερεύουσαι μέχρι τοῦ καιροῦ τῆς
Ἀναστάσεως, καὶ ἡμεῖς παρμεῖνωμεν
οὐχὶ μύρα καὶ ἀρώματ' αἰσθητὰ βα-
σταζόντες, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῶν πράξεων
τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας
εὐωδίαν ἐπιφέροντες, εὐχὰς ἐκτενεῖς,
ἐξομολόγησιν τῶν ἡμαρτημένων.

Καθ' ὅπερ γὰρ αὐταὶ μισθὸν τῆς
ὑπομονῆς εἰλήφασιν τὸ πρὸ τῶν ἄλλων
ἀπάντων καταξίωθῆναι θεάσασθαι αὐ-
τὸν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, καὶ τοὺς πό-
δας κατασχεῖν καὶ προσκυνῆσαι. Οὐ-
τω καὶ ἡμῶν ἐκάστῃ ἐξεστίν, εἰ βου-
ληθεῖημεν, οὐ μόνον πόδας κατασχεῖν,
ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ὅλον λαβεῖν, μόνον ἔαν
προλαβόντες ἐκκαθάρωμεν τὴν διάνοι-
αν παντὸς λογισμοῦ βιωτικοῦ, καὶ τὸν

ρύπον τῶν ἁμαρτημάτων ἀποσηξάμε-
νοι διὰ τῶν δακρῶν, δι' ἐλεημοσύνης,
οὕτω μετὰ φόβου καὶ φρίκης κατὰ τὴν
ῥαὴν ἐκείνην μάλιστα τῇ φοβερᾷ τρα-
πέζῃ προσιόντες, πάντα θόρυβον καὶ
ταραχὴν ἀπελάσαντες τῆς ἑαυτῶν δια-
νοίας, καὶ εἰρηγνύοντες μετὰ πάντων,
οὕτω προσεγγίσωμεν τοῖς θεοῖς μυ-
στηρίοις· μηδεὶς τοίνυν προσίων πο-
νηροὺς ἔνδον ἐχέτω λογισμοὺς, μηδὲ
δολιευόμενος τὸν πλησίον αὐτοῦ. Μη-
δεὶς πονηρός, μηδεὶς πόρνος, μηδεὶς
λοιδωρός, μηδεὶς μισᾶδελφος, μηδεὶς
φιλάργυρος, μηδεὶς μοιχός, μηδεὶς μέ-
θυσορ, μηδεὶς πλεονέκτης, μηδεὶς ἀρ-
σενοκοίτης, μηδεὶς φθονερός, μηδεὶς
κλέπτῃς, μηδεὶς ἐπίδουλος, ἵνα μὴ
κρίμα ἑαυτῷ λήψεται.

Παρακαλῶ τοίνυν πάντας ὑμᾶς πολ-
λὴν τὴν ἀγάπην, πολλὴν τὴν εὐλάβει-
αν, πολλὴν τὴν κατάνυξιν ἐπιδείξα-
σθαι· ἵνα καὶ τὸν μισθὸν μετὰ δαφι-
λείας κομίσσησθε καὶ δυνηθῶμεν μὴ μό-
νον τοὺς πόδας κατασχεῖν καὶ τὰς χεῖ-
ρας, ἀλλὰ καὶ τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς
ἀπολαύσεως τῶν φρικτῶν ἐκείνων καὶ
ἀπορρήτων μυστηρίων· μόνον ἔαν μετὰ
καθαροῦ συνειδότος τῶν ἀχράντων μυ-
στηρίων μετὰσχωμεν. Καὶ οὐκ ἐνταῦθα
ἀπλῶς καθαρῶς βιώσωμεν, ἀλλὰ καὶ ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δυνησόμεθα ἰδεῖν αὐτὸν
μετὰ τῆς ἀπορρήτου δόξης ἐκείνης, καὶ
τοῦ δήμου τῶν Ἀγγέλων ἐρχόμενον, εἰ
βουληθεῖημεν ἡμεροὶ καὶ φιλάδελφοι
εἶναι· καὶ οὐχ ἀπλῶς ὀφόμεθα αὐτόν,
ἀλλὰ καὶ ναὸς αὐτοῦ γενησόμεθα, κα-
θὼς εἶπεν ὁ Κύριος· ὅτι ἐνοικήσω ἐν
αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι
αὐτῶν Θεός· καὶ οὐ μόνον ἀκουσόμεθα
παρ' αὐτοῦ, χαίρετε, καθάπερ ταῖς γυ-
ναιξιν εἶπεν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς βασιλεί-
ας ἄξια ρήματα. «Δεῦτε οἱ εὐλογημέ-

ΣΤΑΔΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Γινώμαι Ἱεράρχου διὰ τοὺς Μοναχοὺς, στελλομένους
εἰς ἐξωτερικὴν ἱεραποστολήν.

ΤΟΥ ΣΕΒ. τ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ κ.κ. ΙΩΑΚΕΙΜ

Καταχωροῦμεν κατωτέρω ἐν συνεχείᾳ
ὡς ἐν ἐπιλόγῃ τὰ ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ Σε-
βασμιωτάτου τ. Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ,
δημοσιευθέντα εἰς τὸ προηγούμενον τεύ-
χος ὑπ' ἀριθ. 255-256.

Πρὸς αὐτὸν τὸν ἱερὸν καὶ ὑψηλὸν σκο-
πὸν ἃς ἀποβλέπουν οἱ σεβάσμιοι μοναχοὶ
καὶ πατέρες τοῦ ἁγίου Ὁρους. Δι' αὐτὸν
ἃς σκέπτονται καὶ πρὸς πραγματοποίησιν
αὐτοῦ ἃς προσεύχωνται καὶ ἃς ἐργάζων-
ται.

Ἄς μὴ ἀποδειλιάσουν ἐνώπιον τοῦ μεγέ-
θους καὶ τῶν δυσκολιῶν πρὸς κατόρθωσίν
του. Εἰς τὰς προσπάθειάς των θὰ προσέρ-
χεται ἐπίκουρος καὶ ἡ συναρωγὴ τοῦ ἁγί-
ου Θεοῦ, θὰ προσέλθωσι καὶ ἐκ τῶν ἀν-
θρώπων ἱκανοὶ συνεργοί.

Ὅλων τῶν μεγάλων πνευματικῶν κινή-
ματων οἱ ἡγέται ἦσαν ὀλίγοι καὶ οὐχί
σπανίως περιεφρονήθησαν κατ' ἀρχάς, ἀλ-
λὰ διότι εἶχον τὴν θεβαιότητα ὅτι ἡ ἰδεο-
λογία των, ἦτο ὀρθή καὶ διότι εἶχον πε-
ποιθήσιν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ ἁγίου Θε-
οῦ, δὲν ἐδειλίασαν ἐνώπιον τῶν δυσκολι-
ῶν καὶ ἀγωνισθέντες ἀπεδείχθησαν νικη-

ταί. Τοιαῦτα παραδείγματα παρουσιάζει
ἱκανὰ ἡ ἱστορία τοῦ ἁγίου Ὁρους.

Σεβάσμιοι πατέρες,

Εἶναι ἄρᾳ γε ἀνάγκη νὰ παραδειγματι-
σθῶμεν ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ποικιλιωνύ-
μων Καθολικῶν ταγμάτων εἰς πάντας τοὺς
κλάδους τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας·
Θεωρήσατε εἰς ποίαν ἀδυναμίαν ἔχει πε-
ριέλθει τὸ ἄλλοτε ἐνδοξον Οἰκουμενικὸν
Πατριαρχεῖον, ὅπερ, πιεζόμενον ἤδη δει-
νῶς, δὲν γνωρίζομεν ἐπὶ πόσον ἀκόμη θὰ
ἀνθέξῃ. Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἀλεξανδρεί-
ας, κατατρυχόμενον ὑπὸ ἐσωτερικῶν προσ-
τριβῶν, φθίνει. Τῶν Ἱεροσολύμων, περι-
κυκλοῦμενον ὑπὸ Καθολικῶν, κινδυνεύει
νὰ ἀπολέσθῃ, τὸ δὲ τῆς Ἀντιοχείας ἀνα-
μένει ἴσως τὴν σωτηρίαν του ἐκ τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ρωσσίας, ἡ ὁποία, πιεζομέ-
νη ὑπὸ τοῦ Κομμουνισμοῦ, ἀποβλέπει ἴ-
σως πρὸς ἐπέκτασίν της εἰς τὴν Ἀνατο-
λήν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλά-
δος, παρ' ὅλην τὴν ἐλευθερίαν της, ἀδυ-
νατοῦσα νὰ ἀπαλλαγῇ ἐκ τῶν κρατικῶν
περιορισμῶν, δὲν ἐμπνέει πολλὰς ἐλπίδας
πρὸς ἀναγέννησιν τῆς Ὁρθοδόξιας καὶ
πρὸς δημιουργίαν τῆς τόσο ἀναγκαιού-
σης, διὰ τὰς ἐλληνικὰς τουλάχιστον Ἐκ-
κλησίας, ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς Ἱ-
εραποστολῆς.

Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν αἱ ἐλπίδες τῶν
πιστευόντων εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν αὐτα-
πάρνησιν τῶν μοναχῶν στρέφονται πρὸς
τὸ ἅγιον Ὅρος καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τὴν
μικρὰν ἐκείνην πλειάδα τῶν εὐσεβῶν καὶ
λογίων πατέρων, οἵτινες, συνεννοούμενοι,

τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν
ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ κα-
ταβολῆς κόσμου» ὧν γένοιτο πάντας
ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιланθρω-
πίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὃ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ,
καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
Ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κυριακοῦ
τῆς ἀγίας Ἀννης.

Ἄγ. Ὅρος

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

Περὶ τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων

Τι δὲ καὶ περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῶν Ἰβήρων εἰπωμεν; Κάλλος ἀληθινὰ καὶ μέγεθος εἶναι κατ' ἀξίαν ἀνεκδιήγητον ὥσάν ὅπου καὶ Κτητόρων τε καὶ Οἰκητόρων ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἰς τὰ ἔσω καὶ εἰς τὰ ἔξω

ρήματα· ἀπὸ τοὺς ὁποίους πρώτη ἡ χρυσοτρίπλοκος ἐκείνη καὶ κατὰ γένος Ἰθνηρικὴ καὶ βασιλικὴ σειρά, Ἰωάννης, Εὐθύμιος καὶ Γεώργιος ἔγειναν αὐτῆς πρῶτοι καὶ κτήτορες καὶ οἰκητορες καὶ ναὸν ἐν αὐτῇ περικαλλῆ, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος μέτριον ἐκ θεμελίων ἤγειραν μὲ τὸ τίμιον αὐτῶν τιμῆ-

Τὰ προύλαια τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων

μεγαλοπρεπῶν, μεγαλοπρεπὲς ἐστάθη καὶ κτίσμα καὶ καταγώγιον καὶ πλουτεῖ κατὰ διαδοχὴν ἀνελλιπῶς καὶ τὰ κατ' αὐτῶν χαρίσματα τε καὶ προτε-

συμπροσευχόμενοι καὶ συνεργαζόμενοι, θὰ δυνηθῶσι, διὰ τῶν εὐλογιῶν τοῦ ἁγίου Θεοῦ, νὰ θέσωσι τὰ θεμέλια τοῦ ὑποδεικνυομένου ἐγχειρήματος, τοῦ ὁποίου κα-τορθουμένου, οἱ μὲν θεμελιωταὶ καὶ ἡγέται θὰ μακαρίζωνται ὡς «θεηγόροι δπλῆται παρατάξεως Κυρίου», ὁ δὲ Ἀθως θὰ δοξασθῇ ὡς τὸ Θεοδώρειον Ὅρος, ἀποστέλλων πανταχοῦ σωτηριώδη φῶτα Ὁρθοδόξου χριστιανικῆς ζωῆς καὶ δράσεως.

σαντες τοῦ τιμίου Προδρόμου ὄνομα; εἰς τὴν ὁποίαν καὶ θεαρέστως τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς των ἔζησαν συμπαραλαβόντες εἰς ὀλίγον καιρὸν κοινω-νὸν τοῦ βίου καὶ τῆς ἀσκήσεως, καὶ εἰς τὸ θεῖον καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα με-ταρρυθμισαντες τὸν Ἰθνηρα ἐκεῖνον καὶ τῆς Ἰθνηρίας γενναιοῦτατον στρατηγὸν Τορνίκιον (τοῦ ὁποίου καὶ ἀκό-μη σώζονται μέσα εἰς τὴν αὐτὴν μονὴν τὸ σκευοφυλάκιον, τὰ θαυμαστά ἐκεῖνα καὶ ἀχιλλεῖα ἄρματα, θέαμα πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰς τοὺς ὁρῶντας ἀ-ξιοθέατον ἅμα καὶ πολυέραστον). Καὶ ἤθελε μείνει καὶ εἰς τὸ ἔξῃς εἰς τὴν

αὐτὴν κατὰστασιν τὸ ρηθὲν μοναστήριον, ἐὰν ὁ θάνατος Ρωμανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δὲν ἤθελε παρακινήσει τὴν θεοσεβεστάτην αὐτοῦ βασίλισσαν φοδουμένην διὰ τὴν βασιλείαν της ἀπὸ τὰς συχνὰς καταδρομὰς τῶν Περσῶν. Καὶ μὴ ἔχουσιν βοηθὸν παντάπασιν νὰ γράψῃ παρακκληστικὰ γράμματα, εἰς τε τὸν ὄσιον καὶ θεοφόρον ἡμῶν πατέρα Ἀθανάσιον, τὸν μὴ μόνον τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ καὶ μεγίστης Λαύρας, ἀλλὰ δὴ καὶ παντὸς τοῦ ἀγιωνύμου Ὁρους ἡγουμενεύοντα, καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ὁσίους πατέρας καὶ συνασκητὰς τοῦ Τορνίκιου, καθὼς προείπομεν φανερώνοντας εἰς αὐτοὺς, πῶς ἀπὸ τοὺς Πέρσας κινδυνεύει ἡ Βασιλεία της, καὶ ὅτι εἰς ἄλλον τινὰ μετὰ Θεὸν δὲν ἔχει παντελῶς τὰς ἐλπίδας, παρὰ εἰς τὸν γενναϊότατον Στρατηγὸν Τορνίκιον, ὡσὰν ὅπου εἶχεν ἀπολαύσει ἀπὸ αὐτὸν βοηθείας πρότερον, ὅταν ἐμεταχειρίζετο τὸ στρατηγικὸν ἐπάγγελμα, καὶ πῶς νὰ μὴν κάμουσιν κατὰ ἄλλον τρόπον, παρὰ νὰ τῆς στείλωσι τὸν Τορνίκιον.* Ὅστις καὶ βλέπων τοὺς ἀγίους, ὅπου διὰ νὰ μὴν πέσῃ ἡ βασιλεία τῶν Ρωμαίων εἰς ἔθνος χερδαρικὸν καὶ ἄθεον, ἔστερξαν νὰ τελειώσουν τῆς βασιλείας τὸ ζήτημα, καὶ διαζόμενος πολλὰ ἀπὸ τὰς παρακινήσεις αὐτῶν καὶ τὰ ἐπιτίμια μόλις ὑπήκουσεν εἰς τοὺς λόγους των, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ θυζάντιον καὶ ψηφισθεὶς μετὰ πολλὴν χαρὰν ἀπὸ τὴν Βασίλισσαν Στρατηγός, ὥρμησε μετὰ πολὺ πλῆθος Ἰβηρικὸν κατὰ τῶν ἐναντίων Περσῶν, καὶ παντελῶς τοὺς ἀφάνισε. Καὶ ἐπιστρέψας μετὰ πλοῦτον καὶ κόρησιν πολλὰ θριαμβευτὴς εἰς Κωνσταντινούπολιν, δὲν ἠμπορῶ νὰ περιγράψω μετὰ

πόσῃ καὶ ποίᾳ προπομπῇ ὑπεδέχθη ἀπὸ τε τὴν βασίλισσαν καὶ τοὺς ἐπιλοίπους ἄπαντας. Τοῦτο μόνον ἠμπορεῖ νὰ σὰς δώσῃ ὀλίγον νὰ καταλάβῃτε, ὁποῖας εὐεργέτης καὶ Σωτὴρ ἐράνη εἰς αὐτοὺς ὁ Τορνίκιος, καὶ πόσῃ τιμῇ καὶ εὐνοίαν ἀπέκτισεν ἐξαιρέτως ἀπὸ τὴν εὐσεβεστάτην ἐκείνην βασίλισσαν, ὅπου ἀνοίγουσα ὁλοὺς της τοὺς βασιλικοὺς θησαυροὺς, καὶ δειχνουσα αὐτοὺς εἰς τὸν Τορνίκιον, τοῦ ἔδωσεν ἄδειαν νὰ λάβῃ ὅτι θέλει καὶ ὅσον θέλει εἰς ἀμοιβὴν τῆς τσαύτης καὶ τοιαύτης εὐεργεσίας ὅπου τῆς ἔκαμε. Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη μετὰ πολλὴν ἐλευθεριότητα, ὅτι ἐγὼ μὲν, ὦ Δέσποινα, χρήματα παντελῶς δὲν χρειάζομαι, διότι ἐσκόρπισα καὶ τὰ ἰδικά μου πρότερον· μίαν ὅμως δέξομαι ἔχω νὰ σοῦ προβάλλω καὶ παρακαλῶ νὰ τὴν εἰσάκουσῃ τὸ κράτος σου καὶ νὰ τῆς χαρίσῃ τὴν ποθουμένην ἔκδασιν· καὶ αὕτῃ δὲν εἶναι ἄλλη παρά, ἐπειδὴ καὶ τὸ μοναστήριον ὅπου κατοικοῦμεν, μετὰ τὸ νὰ εἶναι μικρὸν τὸ μέγεθος, μᾶς κάμνει νὰ στενοχωρούμεθα, ὄντες περισσοὶ καὶ μὴ περικλειόμενοι διὰ τοῦτο μετὰ εὐρυχωρίαν εἰς τὴν αὐτοῦ περίμετρον. Πρόσθεσε παρακαλῶ εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἤθελε νὰ μοῦ χάρισῃ ἡ βασιλικὴ γνώμη σου καὶ ὅσα ἄλλα χρειάζονται, καὶ αὕξησον αὐτὸ τὸ μικρὸν μας κατοικητήριον. Καὶ εἰς παραμυθίαν τοῦ γένους μας, καὶ εἰς ἀίδιον μνημόσυνον τῆς χριστομιμήτου σου διαθέσεως, εἰς τὸ ὅποιον αὐτὸ ζήτημα, καὶ ἔδειξε μεγάλην εὐπειθειαν καὶ προθυμίαν ἡ εὐσεβὴς-βασίλισσα, καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔδωσεν εἰς αὐτὸν εὐθὺς μετὰ τὰς δύο χεῖρας χρυσὸν ἄπειρον, καὶ Ἀρχοντας ὁμοῦ ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς βασιλείας της διὰ νὰ ἐπιστατήσουν μετὰ

πολλήν ἐπιμέλειαν, ὅπου νὰ γίνῃ τὸ ποθοῦμενον μοναστήριον, καὶ εὐρυχωρότατον ἅμα καὶ ὠραιότατον. Τὸ ἐπλούτισεν ἀκόμῃ καὶ μὲ διάφορα ὑποστατικά καὶ μετόχια, τὰ ὅποια καὶ αὖξῃσαν ὑστερώτερον, συνεργούσης τῆς Θεομήτορος, καὶ ἐκτίσθησαν καὶ εἰς τὸ σύνορον τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἄλλα πολλὰ κελλία τε καὶ ἡσυχαστήρια. Φθάνοντες δὲ μετὰ τοῦ Τορνικίου οἱ ἄρχοντες εἰς αὐτὸ τὸ ρηθὲν μονῆριον, ἐπλήρωσαν τὸν πόθον του, καθὼς τοὺς εἶχε παραγγείλει καὶ ἡ Βασίλισσα, καὶ τὸ ἀποκατάστησαν εἰς τὸ τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον κάλλος καὶ μέγεθος ὅπου ἕως τώρα ἀκόμῃ φαίνεται. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ναὸς ὅπου μέσα εἰς αὐτὸ ἔκτισαν, ἐτιμήθη εἰς τῆς Θεοτόκου τὴν κοίμησιν, τοῦ ἄλλαξε καὶ τὴν ὀνομασίαν ὁ Τορνίκιος, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ὠνομάζετο τοῦ Προδρόμου πρότερον, τὸ ὠνόμασεν αὐτὸς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ὑστερον· τὸ ὅποιον αὐτὸ ὄνομα καὶ ἐσώζετο ἀπαραλλάκτως, ἕως εἰς τὸν καιρὸν ὅπου ἐδασίλευεν ὁ εἰκονομάχος Θεόφιλος.

Ἀφοῦ ὁμως, διὰ τὸν μεγάλον διωγμὸν τῶν ἁγίων Εἰκόνων ὅπου ἐκίνησεν αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς Θεόφιλος, ἐρρίφθη διὰ τὸν φόβον τῶν διωκόντων, καὶ τὴν πολλὴν εὐλάβειαν, ἀπὸ τὴν ἀοίδιμον ἐκείνην χήραν τὴν κατὰ Νίκαιαν, μία εἰκὼν τῆς Θεομήτορος θαυματουργός, εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μετὰ χρόνους τινάς, τὴν ξένην ἐκείνην πορείαν ποντοπορήσασα, καὶ διὰ θαλάσσης ἐλθοῦσα ἀντικρὺ εἰς τὸ παρὸν μοναστήριον, ἐβαστάχθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἱερωροῦ ἀσκητοῦ Γαβριὴλ (καθὼς δι' ἀποκαλύψεως τὸν ἐπρόσταξεν) ἕως εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ Ναοῦ τῆς μονῆς, ὅπου καὶ μὴ θελήσασα νὰ σταθῇ, ἐκινήθη δις

καὶ τρίς ἀπὸ λόγου τῆς, καὶ ἐστάθη ἐπάνω εἰς τὴν πόρταν τοῦ Μοναστηρίου, ἀπὸ τότε ἔδωσεν ἀφορμὴν καὶ ὀνομάζεται μέχρι τῆς σήμερον, τῆς Θεοτόκου τῆς Πορταΐτισης, ἀγκαλὰ καὶ χυδαιότερον ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, λέγεται τῶν Ἱερώρων καθὸ τάχα Ἱερεῖς ἐξ ἀρχῆς ἔκτισαν εἰς αὐτὸ θεμέλια, καὶ τὸ ἐκατοίκησαν εἰς τὸ ἐξῆς, εἰς χρόνων πολλῶν περίοδον, καὶ ἐξωδίασαν ἀρκετὰ κατὰ διαφόρους καιροὺς εἰς σύστασιν αὐτοῦ καὶ ἀνακαίνισιν, καὶ ἡγειραν ἀκόμῃ ἐκ θεμελίων καὶ Ναὸν ὠραιότατον, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐστάθη ἡ Πορταΐτισσα, ὀνομάζοντες αὐτὸν μὲ τὸ αὐτὸ ἐπίθετον, ὅπου καὶ εὐρίσκεται τώρα ἡ εἰκὼν αὐτῇ ἡ σεβασμία καὶ χαριτόδωτος. Ἀλλὰ ἄς περιγράψωμεν πρῶτον τὸν Ναὸν τὸν ἕτερον ὅπου εἶπομεν· καὶ οὕτω θέλομεν ἔλθει κατὰ τάξιν καὶ εἰς αὐτόν καθ' ἐξῆς δὲ καὶ εἰς τὰ ἐπίλοιπα.

Μέγιστος τὸ λοιπὸν ὁ Ναὸς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὅπου μὲ ἔξοδα τῆς βασιλείσης ἐκτίσθη καὶ λίαν ἀξιοθέατος, καὶ εἰς τὴν θέσιν καὶ εἰς τὸ μέγεθος καὶ εἰς τὸ εὐάρμοστον καὶ εἰς τὴν συμμετρίαν καὶ εἰς ὅλα τὰ τοιαῦτα ἐπιζητούμενα· ἡ σκέπη του εἶναι ὅλη μολυβδίνη, κουμπέδες τέσσαρας ἔχουσα. Ἐξωθεν τῆς μεγάλης αὐτοῦ πόρτας, διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχονται εἰς τὸν Ναὸν ὅσοι θέλουσιν, εἶναι ἓνας νάρθηκας, ἀκουμπισμένην ἔχων τὴν σκέπην του ἐπάνω εἰς κολῶνες δώδεκα μαρμαρένιες. Ἐσωθεν αὐτῆς τῆς πόρτας εἶναι ἕτερος νάρθηκας, καὶ ἐνδότερον ἄλλος τρίτος. Εἰς τοῦ ὁποίου τρίτου, τὰ μὲν δεξιὰ ἄκρα, εἶναι ἓνα παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου· τὰ δὲ ἀριστερά, ἕτερον τῶν Ταξιαρχῶν.

Μετὰ τοὺς νάρθηκας, εἶναι ὁ καθολικὸς ναὸς ἐπάνω εἰς τέσσαρας μεγάλας κολῶνας· πρῶτον ἐπερειδόμενος, ἀπὸ τὰς ὁποίας κάθε μία πλησιάζει ὀλίγον ἀνὰ μέρος, εἰς κάθε μίαν τῶν χορῶν ἄκραν· ἔπειτα καὶ τὸν κάθε χορὸν, τρεῖς ἕτεραι σμικρότεραι κολῶναι ὑποστηρίζουσι. Μετὰ τοὺς χορούς, πλησίον εἰς τὸ τέμπλον, εἶναι ἄλλες κολῶνες τέσσαρες πορφυρόχραι· τὸ τέμπλον εἶναι λεπτοτεχνικώτατον καὶ θαυμάσιον· ὕστερον ἀπ' αὐτό, εἶναι τὸ ἅγιον Βῆμα, καὶ αὐτὸ θαυμάσιον· μέσα εἰς αὐτὸ ἐπάνω τῆς ἁγίας τραπέζης, εἶναι ἕν γλυπτὸν καὶ περιεχρυσωμένον κουβούκλιον.

Τὸ ἔδαφος ὅλου τοῦ ναοῦ εἶναι κατεστρωμένον μὲ διάφορα καὶ λαμπρότατα μάρμαρα. Καὶ οἱ νάρθηκες καὶ τὰ παρεκκλήσια καὶ ὁ καθολικὸς ναὸς ἕως εἰς τὸ τέμπλον, ὅλα εἶναι πεπλουτισμένα μὲ στασίδια πλουσιοπάροχα, ἀπ' ὅλα ὅμως τὸ ἡγουμενικὸν διαφέρει καὶ εἰς τὸ μέγεθος, καὶ εἰς τὴν κατασκευήν, διότι εἶναι ὅλον μὲ κόκκαλα καὶ σεντέφια καρφωμένα. Εἰς τὸν δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν χώρον, ἀναλόγια, καὶ πλησίον εἰς τὴν Δεσποτικὴν εἰκόνα, προσκυνητᾶριον μὲ κουβούκλιον εὐμορφον, ὅλα αὐτὰ σεντεφένια. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ τοίχου τοῦ καθολικοῦ ναοῦ ἕως ὑψηλότερον ἀπὸ τὰ στασίδια εἶναι ὀρθομαρμάρωσις.

Ἄνωθεν αὐτῆς, εἶναι τζινία εἰς ὀλίγον τοῖχον ὥραιοπλούμιστα· τὸ ἐπ' αὐτοῖς καὶ ὅλος ὁ τόπος τοῦ ναοῦ, εἶναι ἐξωγραφημένος μὲ ζωγραφίαν θαυμάσιον. Εἰς τὴν μέσσην τοῦ καθολικοῦ ναοῦ, κρέμαται πολυέλεος παμμεγέθους τε καὶ ἀξιοθέατος. Εἰς τὰ παράθυρα, εἶναι ὑαλῖα διαφορετικὰ καὶ πανεύμορφα. Τὸ πλάτος τοῦ εἶναι ἐξήντα

πόδες. Αἱ θύραι τοῦ, ὅλαι μικραὶ καὶ μεγάλαι συναριθμοῦνται δώδεκα. Κατὰ τὴν δεξιὰν ἄκραν, εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου ὅπου προείπομεν, εἶναι σινηγμένους εἰς πύργους καὶ ὑψηλὸς καὶ ἔντεχνος· μέσα εἰς τὸν ὅποιον εἶναι ἕν ὠρολόγιον θαυμασιώτατον, μὲ ἕνα κώδωνα μέγαν, καὶ τέσσαρας μικροὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ μὲν μέγας εἶναι διὰ τὰς ὥρας, οἱ δὲ μικροὶ διὰ τὰ τέταρτα τῆς ὥρας· καὶ εἰς κάθε τέταρτον ὅπου ἤθελον κυπήσει αὐτοί, εἶναι ἀπέξω εἰς τὸν τοῖχον τοῦ πύργου ἔτοιμος καὶ ἕνας ἄραφ ξύλινος μὲ ἕνα σφυρὶ εἰς τὸ δεξιὸν χερί καὶ μὲ ἕνα κόνδιον εἰς τὸ ἀριστερὸν, καὶ κυτῶ καὶ αὐτὸς εὐθὺς ἅμα παύσουν ἐκεῖνοι· πρᾶγμα ἀληθινὰ τεχνικὸν καὶ ἀρεστόν· μέσα εἰς τοῦτον τὸν πύργον εἶναι καὶ κελλία διωρισμένα ἐπὶ ταυτοῦ, καὶ κάθηνται ἐκεῖνοι ὅπου τὸν ναὸν ὑπηρετοῦν, διὰ νὰ εἶναι ὑποκάτω ἀπὸ τὸ ὠρολόγιον, νὰ ἐπιτελῶσι τὰ πάντα εἰς διωρισμένον καιρὸν καὶ πρόποντα· καὶ ἡ εἴσοδος τοῦ πύργου τούτου εἶναι ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ ναοῦ ὅπου εἶναι εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δεξιοῦ τούτου μέρους, διὰ τὸ ὅποιον καὶ μὲ τὴν περιγραφὴν τοῦ ναοῦ τὸν ἐσύναψαν. Ἐξῶθεν τοῦ νάρθηκος ἐκεῖνου ὅπου προείπομεν πῶς ἔχει κολῶνες δώδεκα, εἶναι μία φιάλη μὲ κουβούκλιον πολλὰ ὠραῖον, ἀπὸ δέκα στύλους μαρμαρίνους βασταζομένη· μέσα εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἁγιασμός εἰς κάθε ἀρχὴν μηνὸς καὶ τὴν παραμονὴν καὶ ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων.

Τὰ σκεύη τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ, εἶναι πολλὰ καὶ ἀξιοθέατα· τὰ περισσότερα, ἢ σχεδόν, ὅλα ἀφιερώματα εὐσεβῶν τε καὶ εὐλαβῶν Μοσχόβων, ὁ πολυτιμώτατος ὅμως καὶ ἀθάνατος θη-

σαυρός του είναι τὰ πολλὰ καὶ διάφορα ἱερὰ καὶ πάντιμα τῶν ἁγίων λείφανα· ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὡς εἰπωμεν μόνον τὰ κεφαλαιωδέστερα καὶ ἐπισημότερα.

Τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ μεγαλομάρτυρος, μέρος.

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Τῶν ἁγίων Ἀναργύρων.

Τὸ ποδάριον τῆς ἁγίας Μακρίνης, σῶον.

Τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, μέρος.

Τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ τὸ ποδάριον, σῶον.

Τοῦ ἁγίου Βασιλέως Ἀμασίας, μέρος.

Μῦρον τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρου, μέρος.

Τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.

Τὸ ποδάριον τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ Συνάδων.

Τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, μέρος.

Τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου, μέρος.

Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἑρμολάου μέρος.

Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μερκουρίου.

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Νηστευτοῦ.

Τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ νέου.

Τοῦ ἁγίου Ὑπατίου.

Τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων μέρος.

Τοῦ ἁγίου Ἀγαθαγγέλου, μέρος.

Τῶν ἁγίων πέντε μαρτύρων, μέρος.

Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.

Τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους.

Τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λαζάρου.

Τοῦ ἁγίου Νέστορος.

Τῆς ἁγίας Ἀναστασίας.

Τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.

Καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Φωτίου ἡ κάρα.

Ἄλλ' ὁ μὲν κοινὸς καὶ Κυριακὸς Ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τοσοῦτός τε καὶ τοιοῦτος· ὁ δὲ ἰδιαίτερος τῆς ἁγίας εἰκόνης τῆς Πορταΐτισης ὁπόσος τε καὶ ὁποῖος;

Ὡς πρὸς μὲν τοῦτον τὸν κοινὸν ὅπου εἵπομεν, μέγας· ὡς πρὸς δὲ τοὺς ἐπιλοίπους ἅπαντας ὅπου, καθὼς θέλομεν εἰπεῖ, εὐρίσκονται εἰς τὸ παρὸν μοναστήριον, εἶναι καὶ αὐτὸς μέγιστος· ὁ κουμπὲς του πολλὰ θαυμάσιος, ὅλος μολυβδοσκέπαστος. Κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ εἶναι ἓνας νάρθηξ ἐξαίρετος, εἰς τὸν ὅποιον διὰ τὴν προστατίδα τῆς Μονῆς Πορταΐτισαν, ὅλαι αἱ ὑποθέσεις θεωροῦνται καὶ κρίνονται καὶ ἀποφασίζονται. Μετὰ τὴν εἴσοδον εἶναι ὁ ναὸς ἐπάνω εἰς τέσσαρας θαυμαστὰς κολώνας ἐπερειδόμενος. Τὸ τέμπλον του ὠραιότατον. Τὸ ἅγιόν του δῆμα ἀξιοθέατον. Τὸ ἔδαφος ὅλον κατεστρωμένον μὲ λαμπρὰ καὶ πορφυρᾶ μάρμαρα· ὅλος ἱστορισμένος μὲ ζωγραφίαν θαυμάσιον διὰ μέσου πλουσιοπαρέχων ἐξόδων τοῦ ἐκλαμπροτάτου αὐθέντου τῆς Οὐγγραβλαχίας κ. Ἰωάννου Σερβάνου Βοεδόνδα τοῦ Καντακουζηνοῦ.

Εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ τέμπλου ἀντὶ ἄλλης θεομητορικῆς εἰκόνης, εἶναι α) ἡ ἁγιώνυμος καὶ θαυματουργὸς εἰκὼν, ἡ Πορταΐτισσα ὅπου εἵπομεν, ὅλη ἐστολισμένη μετὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολλῶν τιμίων, ἔχουσα καὶ σημεῖον ἀκόμη εἰς τὸν λαιμόν, τῆς πλη-

γῆς ἐκείνης ὅπου ἔλαβεν ἓνα καιρὸν ἀπὸ ἓνα ὅπου πρότερον μὲν ἦτο ἀσεβῆς καὶ ὠνομάζετο Βάρβαρος, ὅστερον δὲ βλέπων πῶς εὐθὺς ὅπου ἔδωσεν εἰς τὸν λαὶμόν τῆς ἀγίας αὐτῆς εἰκόνας τὴν μαχαίριάν, ἔρρευσε, ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος! αἶμα πολὺ κα-θὼς καὶ ἔως τῶρα ἀκόμη φαίνεται, μετενόησε καὶ ἐπίστευσε καὶ ἠσκήτευσεν καὶ ἐσώθη καὶ μετεπωνομάσθη ἁγίος Βάρβαρος· καὶ φαίνεται τῶρα ἱστορημένος ἔξω ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦτον πλησίον τῆς πόρτας του.

Ἐκείνη τῆς ἀγίας αὐτῆς εἰκόνας εἶναι ἓνα κουβούκλιον ὡραιότατον, καταπεποιικιλμένον ὅλον μὲ λεπτοδουλευμένα καὶ ποικιλόχροα συντέφια, ἀπὸ τὸ ὅποιον κρέμονται ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας Εἰκόνας κανδήλια ἀργυρᾶ παμμεγέθη καὶ ἀκοίμητα, δεκατέσσαρα. Κάτωθεν δὲ αὐτῆς, εἶναι μία ποδιὰ θαυμάσιος, ὅλη ἐστολισμένη μὲ διάφορα ἀφιερώματα τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν καὶ πολυτιμώτατα, καὶ εἰκονίσματα μικρὰ καὶ ἀργυροχρυσωμένα ἐγκόλπια· καὶ ὅχι μόνον αὐτά, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ ἀκόμη κανδήλια ἀργυρᾶ καὶ ἀφιερώματα πολυέξοδα εἰς τὸν Ναὸν ὅλον κρέμονται, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς ἀγίας αὐτῆς Εἰκόνας καὶ μνήμην ἀνεξάλειπτον τῶν ἀενάων καὶ ὑπερφῶν θαυμάτων της.

Τὴν προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ Ναοῦ τούτου μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἀγίας αὐτῆς Εἰκόνας, τὴν ἔχει ἓνας Ἱερομόναχος, ἀπὸ ὅλους τοὺς λοιποὺς συναδέλφους εὐλαβέστερος· ὁ ὅποιος καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἔργον ὅπου μεταχειρίζεται, ἐπονομάζεται ἀπὸ ὅλους τοὺς συναδέλφους, προσμονάριος· διότι ἄλλο δὲν κάμνει, μόνον προσμένει ἐκεῖ μέσα τὸν περισσότερον καιρὸν τοῦ ἡ-

μερονικίου, εὐτρεπίζων τὸν Ναὸν, ἐπιμελούμενος τὰ κανδήλια τὰ δεκατέσσαρα ὅπου εἵπομεν διὰ τὰ μὴν ἀπομαίνῃ ἐσβεσμένον ποτὲ κανένα, ἔχοντας ἔμπρὸς τῆς ἀγίας αὐτῆς Εἰκόνας ἐπάνω εἰς ἓνα ἀργυροῦν μανουάλιον, μίαν λαμπάδα ἀκοίμητον καὶ φάλλοντας ἐκεῖ ἀκολουθίαν καὶ παράκλησιν πάντοτε, καὶ συλλειτουργῶν τῷ κοινῷ Ἐφημερίῳ, ὁ ὅποιος ἔρχεται ἐκεῖ δύο φορές τὴν ἑβδομάδα καὶ λειτουργεῖ εἰς δόξαν τῆς Θεομήτορος.

Ἀντικρὺ τοῦ ἀγίου Βήματος τοῦ σεβασμίου τούτου τῆς Πορταίτισσης Ναοῦ, εἶναι ὁ παλαιὸς Καθολικὸς Ναὸς τοῦ τιμίου Προδρόμου, ὅπου εἰς τὴν ἀρχὴν εἵπομεν, ἀνακινισμένος ὁμοῦ καὶ εἰς τέσσαρας καὶ αὐτὸς κολῶνας ἐπερειδόμενος.

Ἐξω ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς τρεῖς Ναοὺς, εἶναι ἀκόμη εἰς διαφόρους τόπους ἐν τῇ Μονῇ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ παντοῖα, πολλῶν καὶ παντοίων ἀγίων παρεκκλήσια, εὐπρεπισμένα ὅλα καὶ τὸ μέγεθος μέτρια, τὸν ἀριθμὸν ἑπτακαίδεκα.

Ἀλλὰ τάχα ἀπὸ Ναοὺς μόνον περικαλλεῖς καὶ πολλὰς οἰκοδομὰς καὶ σκευὴ ἱερὰ καὶ πολύτιμα καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ ὅπου εἵπομεν εἶναι πεπληρωμένον τὸ παρὸν μοναστήριον, ἀπὸ δὲ παλαιῶν ἀνδρῶν καὶ σοφῶν γενήματα καὶ κάθε ἄλλο πρᾶγμα ὅπου εὐφραίνει τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον, εἶναι ἐστερημένον παντάπασιν; ὅχι, ὅχι.

Ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν τῶν προτέρων, ἔχει καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ ὅλα πλουσιοπάροχα. Διότι καὶ ἀπὸ μέσα καὶ ἀπ' ἔξω, ἀναπαύει καὶ εὐφραίνει τοὺς ἐν αὐτῷ ἀσκουμένους ἀγίους Πατέρας, μὲ ὅλα τὰ ἐπιζητούμενα χρειάζόμενα.

Ἀπὸ μέσα μὲν, μὲ βιβλιοθήκην παλαιάν καὶ πλουσιοπάροχον καὶ αὐξηθεῖσαν τώρα μάλιστα εἰς τοὺς ἰδικούς μας χρόνους καὶ ἀνακαινισθεῖσαν διὰ προστασίας καὶ ἐξόδων τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀγίου πρῶην Ἑρμίου κυρίου Νεοφύτου τοῦ Μαυρομάτου, μὲ πολλὰ πολλῶν θασιλέων καὶ αὐθεντῶν καὶ Πατριαρχῶν Χρυσόβουλλα· μὲ πύργους ὑψηλοῦς τε καὶ δυνατοῦς· μὲ κελλία πολλὰ καὶ εἰς τὸ μέγεθος μέτρια, δίπατα καὶ τρίπατα· μὲ βρύσεις ἀενάους καὶ μὲ πηγάδια, ὅπου εἶναι πεπλουτισμένα μὲ πολλὰ κρυσταλλοειδῆ καὶ ποτιμώτατα ὕδατα· καὶ μὲ κάθε ἄλλο ὅπου χρησιμεύει εἰς μετρίαν καὶ πρέπουσαν τῶν Πατέρων ἀνάπαυσιν.

Ἐξωθεν δὲ τοὺς διασκεδάζει κάθε στενοχωρίαν τε καὶ μελαγχολίαν. Πρῶτον μὲν μὲ μίαν πλατεῖαν ὅπου εἶναι εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἐξώπορταν τοῦ μοναστηρίου· δεῦτερον δ' ἀντικρὺ ταύτης, ὅχι τόσον ἐπ' εὐθείας, μὲ ἓνα κιόσκιον, καὶ πλησίον εἰς αὐτό, μὲ δύο βρύσεις γλυκυρρόους, καὶ διψασμένων ἀνθρώπων δρόσου παραμύθια· τὰ δὲ περίξ ἀπάσης τῆς μονῆς πολυανθῆ καὶ ἀγλαόκαρπα περιβόλια, καὶ τοὺς εὐδομοὺς νεραντζῶνας, (πλησίον εἰς τὰ δροῖα εἶναι καὶ τινὰ κελλία μὲ παρεκκλήσιον, διὰ ἀνάπαυσιν τῶν λωβιασμένων, ὅπου τοὺς ἐπισκέπτονται οἱ λοιποὶ Πατέρες, μὲ πολλὴν φιλαδελφίαν καὶ ἐπιμέλειαν) καὶ τὰς πολυφόρους ἀμπέλους, πῶς νὰ σιωπήσω, ἢ νὰ περιγράψω καθὼς πρέπει τὴν αὐτῶν ὡραιότητα; Καὶ ὁ ἄρσανᾶς δίδει μεγάλην τέρψιν καὶ ἀνάπαυσιν εἰς τοὺς Πατέρας, καὶ μὲ τὴν θέσιν του καὶ μὲ τὴν κατασκευὴν του καὶ μὲ τὴν χρείαν ὅπου τοὺς ἐκπληροῖ. Διότι εἰ-

ναι ὀλίγον κατὰ πρόσωπον τοῦ μοναστηρίου, κατὰ τὸ πέλαγος, κατασκευασμένος μὲ πολλὴν ἐπιτηδεύτητα, καὶ κατωχυρωμένος μὲ ἓνα πύργον ὑψηλὸν καὶ μέγαν καὶ ὀχυρώτατον· ἀπὸ μὲν τὸ ἔδαφος, ἕως εἰς τὸ ἀνώγειον, ἔχοντα ἐξήντα σκαλοῦνια, ἐκεῖ δὲ εἰς τὸ ἀνώγειον, παρεκκλήσιον μὲ ἀρκετὰ κελλία καὶ μέτρια, καὶ πολεμίστρας ἐπιτηδευστάτας καὶ ἀκαταγωνίστους, καὶ λουμπάρδας περὶ τὸν πύργον ὅλον. Καὶ εὐθὺς ὅπου ἤθελε φανῇ ἀντικρὺ μὲ φουσκωμένα πανία καὶ πρυμνήσιον ἄνεμον τῆς μονῆς τὸ τρικάρτον φορτωμένον μὲ τὸ προσήκον τῆς χρονιάς σιτηρέσιον, ἀνοίγει μὲ προθυμίαν μεγάλην, ὥσάν φιλόστοργος μήτηρ τὰς ἀγκάλας του, καὶ τὸ ὑποδέχεται μὲ ὀλίγον σύριμον καὶ τὸ ἐλαφρύνει ἀπὸ τὸ φορτίον, θάνων μέσα εἰς τὰ ἀμπάρια τοῦ πύργου του πρὸς καιρὸν, ὅλον τὸ ἐν τῷ πλοίῳ φορτίον καὶ μὲ τοιοῦτον τρόπον, προξενεῖ εἰς τὴν μονὴν καὶ τέρψιν καὶ ἄνεσιν.

Ἐξω δὲ ἀπ' αὐτό, εἶναι ἀκόμη καὶ τῶν ἐνδεῶν καταφύγιον καὶ λιμένας ἀκύμαντος, σύρωντας αὐτοὺς ὥσάν ἄλλα πλοῖα, καὶ ἀπὸ τὸν πολυτάραχον κλύδωνα τῆς πείνης τε καὶ δίψης ἐλευθερώνων. Διότι ἀγκυλὰ καὶ αὐτὸς μὲ τὸ νὰ εἶναι ὁ τόπος πολλὰ πετρώδης, καὶ ὅχι τόσον βαθέα τὰ τῆς θαλάσσης ὕδατα, δὲν εἶναι ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ ὑποδέχεται καὶ νὰ φυλάττῃ ἀκινδύνως ἀπὸ κάθε προσβολῆς δύνατὴν ἀνέμου τὰ πλοῖα ὅλα ὅπου ἀράζουσι· ἔχει ὅμως ἀντὶ διὰ λόγου του πλησίον ἕτερον ἄρσανᾶν, Καλιάγραν ὀνομαζόμενον, καὶ λεγόμενον μὲν τοῦ Κουτλουμουσίου, μηδεμιᾶς δὲ τῆς ἐπιμελείας παρ' αὐτοῦ ἀξιούμενον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀράζουν τὰ περισσότερα,

καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ πλοῖα, ὅπου τα-
ξειδεύουν εἰς τὸ ὄρος τοῦτο τὸ ἁγιώνυ-
μον· Καὶ εὐθὺς ὅπου εὗγουν εἰς τὴν
ξηρὰν οἱ ἐν τοῖς πλοίοις, πείνη τυχόν
καὶ δίφει τηκόμενοι, ἄλλοι δὲν βλέ-
πousι, παρὰ εἰς τὸν ἄρσαν ἡς Πορ-
ταΐτιδος· εἰς τὸν ὁποῖον καὶ τρέχον-
τες ὡς διψῶσαι ἔλαφοι, τὸν εὐρίσκουν
ἐτοιμον βοηθὸν καὶ ὁδηγὸν εἰς τὰς
χρεῖας των, καὶ ἀποβάλλουσι μὲν τὴν
δίφαν των μὲ τὸ κρυερὸν καὶ ὑγιέ-
στατον ὕδωρ τοῦ φρέατός του, ἀποβάλ-
λουσι δὲ καὶ τὴν πείναν, ὁδηγούμενοι
εἰς τὸ τραπέζαρεῖον τοῦ μοναστηρίου,
τὸ ὁποῖον εἶναι μεγάλον, ὅλον ἐξω-
γραφημένον, καὶ ἔχει διηρημένα τρα-
πέζια ἐκ μαρμάρου, εὐμορφα· καὶ ὁ-
λας μὲν τὰς ἡμέρας εἶναι πλήρης ἀπὸ
βρώσιν τε καὶ πόσιν τὴν πρέπουσαν,
καὶ δὲν διώχνει κανένα ἀπὸ τοὺς ἐρ-
χομένους ἄδειον, ὅσοι καὶ ἂν ἤθελαν
ἦσθαι εἴτε γιεμνητζίδες, εἴτε καὶ ἄλ-
λου ἐπαγγέλματος ἄνθρωποι ἢ κοσμι-
κοί, ἢ καλόγηροι. Μάλιστα δὲ κάθε
Κυριακὴν, διότι συρρέουσιν εἰς αὐτὸ
πλήθος πολὺ, μὲ τὸ νὰ εἶναι πλησίον
καὶ αἱ Καρεαὶ καὶ ἄλλα πολλὰ μονα-
στήρια, εἰς τόσον ὅπου δὲν ἡμπορεῖ
πλέον νὰ τοὺς χωρέσῃ ὅλους καὶ βά-
νουνσι διὰ τοὺς μὴ χωρουμένους οἱ Πα-
τέρες ἄλλας τραπέζας ἐξῶ ἀπὸ τὸ τρα-
πέζαρεῖον, καὶ ἀναπαύουσι καὶ αὐτοὺς
πλουσιοπάροχα, ἐπειδὴ καὶ εἶναι
πολλὰ ἐλεήμονες καὶ περισσότερον
ἀπὸ τοὺς ἄλλους φιλέορτοι. Διότι οἱ
μὲν ἄλλοι μοναστηριακοί, μίαν ἑορτὴν
εἰς κάθε χρόνου περίοδον ἑορτάζου-
σιν, αὐτοὶ δέ, τρεῖς φορές· μίαν εἰς
τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου· δευτέραν
εἰς τὰ Θεοφάνεια· καὶ τρίτην εἰς τὴν
νέαν Τρίτην· καὶ ἄλλας πολλὰς ἐλεη-
μοσύνας κάμνουσιν. Ὅθεν καὶ εἶναι

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΦΙΛΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31-1-1958

Ἀγαπητέ μου κύριε Σχοινᾶ

Εἰς Βόλον

Ἀπὸ μακροῦ ἀκούω καὶ βλέπω νὰ ἀ-
ναζητοῦνται λύσεις, ὥστε κατὰ τὸν καλ-
λίτερον τρόπον νὰ τοποθετηθοῦν δύο ζη-
τήματα, τὰ ὁποῖα ἀφόροῦν τὸ ἅγιον Ὅ-
ρος.

Πρῶτον τὸ ζήτημα τῆς Ἀθωνιάδος
Σχολῆς καὶ δεύτερον τὸ ὅτι ἡ ἐπίσημος
Ἐκκλησία ὅχι μόνον δὲν ἐρχεται ἀρωγὸς
πρὸς τὸ ἅγιον Ὅρος ἀπὸ ἀλόψεως ἐμ-
πλουτισμοῦ του δι' ἐμψύχου ὕλικου, ἀλ-
λὰ ἀντιθέτως εἰς πρώτην εὐκαιρίαν κα-
τακρατεῖ μὲ διάφορα μέσα, καὶ τὸ χειρό-
τερον ἀπὸ ὅλα καλοπίστως εἰς τὰς διαφό-
ρους Μητροπόλεις, τοὺς διὰ διαφόρους
λόγους προσωρινῶς ἐξερχομένους τῶν ὁ-
ρίων τῆς Ἀθωνίτικης γῆς μοναχοὺς.

Βέβαια οὔτε τὰς γνώσεις οὔτε τὴν πεῖ-
ραν τῶν πάσης τάξεως πατέρων, οἱ ὁποῖοι
μὲ τὰ θέματα αὐτὰ ἀσχολοῦνται ἔχω, καὶ δι'
αὐτὸ ὅχι ὡς γνώμην, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς
ἄλλην κατεϋθύνσιν σκέψεων ὑποβάλλω. τὰ
κατωτέρω, μήπως ἐκ τῆς κατεϋθύνσεως
αὐτῆς οἱ ἀρμόδιοι τὴν ὀρθὴν συναγάγω-
σι λύσιν.

Ἄν σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ὁ μοναχὸς δὲν
εἶναι ἓνας κληρικός, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀσυγ-
κρίτως ὑψηλότερον ἢ μᾶλλον κατὰ τὸ τε-
λείως διάφορον καὶ τοῦ κληρικοῦ καὶ
τοῦ λαϊκοῦ, ἀνάθημα τῷ Θεῷ, τελείως
καὶ ἀπολύτως ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεόν,
ἄνθρωπος δηλαδὴ διὰ τὸν ὁποῖον δὲν

πολλῶν ἐλεημοσυνῶν ἄξιοι, οἱ διὰ τὴν
μονὴν αὐτὴν ταξειδεύοντες Πατέρες καὶ
κινδυνεύοντες· καὶ οἱ δυνάμενοι τοῦτο
ποιῆσαι εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ καὶ φι-
λόπτωχοι μὴ ἀμελήσετε.

υπάρχει οὔτε κόσμος οὔτε ζωὴ ἄλλη, οὔτε καὶ κάλλος ἢ καλὸν ἄλλο πλὴν τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον νὰ ἀπασχολῇ τὴν σκέψιν του, τότε αὐτομάτως θὰ προβληθῇ ὡς ἀξίωμα, ὡς ὑποχρεωτικὴ ἀνάγκη, ἢ ὑπαρξὺς πλήρους ὠριμότητος, ἐλλόγου καὶ ἐλευθέρως βουλήσεως, καὶ πέραν τούτου πόθος πρὸς τὸν ἀόρατον καὶ ἔρως πρὸς τὸν πανταχοῦ παρόντα Θεόν, ὥστε ἐκ τῆς θείας αὐτῆς φλογὸς χειραγωγούμενος καὶ κατευθυνόμενος νὰ φέρεται ἀντιθέτως πρὸς πᾶσαν ἀντιξοότητα καὶ ἐμπόδιον καὶ δέλεαρ, πρὸς τὸ ἅγιον Ὅρος, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐδόθη πλέον ἀφιέρωμα εἰς τὸν Θεόν.

Τὸ νὰ ἔχω τοὺς μικροὺς τροφίμους εἰς τὴν Ἀθωνιάδα σχολήν, καὶ νὰ τοὺς ἀποσπάσω εἰς μικρὰν ἡλικίαν τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ γίνουν Μοναχοί, ὅταν τί εἶναι μοναχὸς καὶ μοναχισμὸς δὲν γνωρίζουσιν οὔτε αὐτοί, οὔτε καὶ οἱ γονεῖς ἢ οἱ κηδεμόνες των, νομίζω ὅτι εἶναι ἐνέργεια δυσάρεστος καὶ ἀπαράδεκτος διὰ τὸν Θεόν, καὶ ὁλόκληρον τὴν εὐθύνην δι' οὐδὲν ποτε πράξουν μετέπειτα οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, θὰ βαρύνῃ ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἐξ ἴσου ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἰς μίαν τοιαύτην λύσιν συνειργήσαν.

Εἶναι εὐκόλον νὰ ἐννοήσῃ τὸ παιδί τί εἶναι Μοναχισμὸς ὅταν καὶ ἱεράρχαι ἀκόμα δὲν τὸν ἔχουν ἐννοήσῃ;

Νομίζω ὅτι ἡ Ἀθωνιάς μόνον ὡς Ἱδρυμα φιλανθρωπικόν, καὶ πλέον τούτου ὡς Γυμνάσιον, τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ ἐναρέτους καὶ χρηστοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ τὸ ὁποῖον πιθανῶς μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ νὰ δώσῃ καὶ μερικοὺς μοναχοὺς, ἰδίως ἐὰν εἰς τὰς δύο τελευταίας τάξεις οἱ ἅγιοι γέροντες προσπαθήσουν νὰ τοὺς δώσουν ἐν τινι μέτρῳ νὰ ἐννοήσουν, κάποιαν στιγμὴν ἀπὸ ὅλες τὶς ὥρες τῆς διδασκαλίας, ἐὰν εἰς τὸ πέρασμα

μιας ἀστραπῆς, τὸ ὕψος τοῦ μοναχικοῦ βίου, τὸ ἀνέκφραστον δι' ἀνθρωπομορφωτικῶν ἐκφράσεων θεῖον κάλλος πρὸς τὸ ὁποῖον φέρεται ὁ Μοναχός.

Ὡς Ἱδρυμα, τὸ ὁποῖον τελικῶς μετὰ τόσα ἔτη κόπου δὲν θὰ δώσῃ εἰς τοὺς τροφίμους του ἓνα ἀπολυτῆριον ἰσοδύναμον τῶν λοιπῶν Γυμνασίων, εἶναι ἀπαράδεκτον.

Τί θὰ εἰπώμεν εἰς τὸν ἀπόφοιτον τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, ὁ ὁποῖος ἀβουλον μεράκιον ὠδηγήθη εἰς αὐτὴν καὶ νέος πλέον ἀνὴρ εὐθύς πρὸς ὅλους, καὶ τοὺς συνανθρώπους του καὶ τὸν Θεόν, διαπιστώνει ὅτι δὲν αἰσθάνεται κλίσιν, ἔλξιν ἰσχυρὰν πρὸς τὸν Μοναχισμόν;

Θὰ τοῦ εἰπώμεν ὅτι σκοπίμως ἔχομεν καταστρέφει τὴν ζωὴν του, καὶ ἐνῶ ἔχει ροπήν, κλίσιν, ἐπίδοσιν πρὸς ἐπιστήμας, δὲν δύναται νὰ συνεχίσῃ, διότι δὲν ἐφοίτησεν εἰς ἀνεγνωρισμένον Γυμνάσιον ἢ ἀνάλογον τούτου;

«Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν», λέγει ὁ Κύριος, ἀλλὰ διὰ νὰ θέλῃ τις πραγματικῶς πρέπει νὰ εἶναι ὥριμος.

Τὸ ἅγιον Ὅρος δὲν ἔχει ἀνάγκην μοναχῶν, ἀλλὰ ἁγίων μοναχῶν, ὅπως καὶ ὁ Κλήρος δὲν ἔχει ἀνάγκην μορφωμένων κληρικῶν, ἀλλὰ μόνον πιστῶν καὶ ἁγίων κληρικῶν, διότι πᾶς ἅγιος καὶ πιστός, εἶναι αὐτομάτως ὄχι ἀπλῶς μορφωμένος, ἀλλὰ πραγματικῶς σοφός, ἀφοῦ διαρκῶς μελετᾷ τὸ μοναδικὸν βιβλίον τῆς συμπετυκνωμένης σοφίας, τὴν ἁγίαν Γραφήν, ἢ ὁποῖα καλύπτει ὅλους τοὺς τομεῖς, ἀκόμα καὶ τῶν κατὰ κόσμον ἐπιστημῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διευκρινίζεται καὶ ἡ τοποθέτησις τοῦ ἁγίου Ὅρους διὰ τὸ δεύτερον θέμα, διὰ τὴν ἀδιαφορίαν, τὴν ἐγκατάλειψιν ἧς εἰπώμεν, μόνου τοῦ ἁγίου Ὅρους, ἐκ μέρους τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας, καὶ τὸ ὁποῖον μόνον συνή-

θως ὡς ἄρχοντες ὑποτελεῖς των ἐπισκέπτονται.

*Απορῶ πράγματι πὺς οἱ ἅγιοι Πατέρες τοῦ Ἀθωνος ἔστω καὶ μόνον συζητοῦν τὸ θέμα αὐτό.

Ἀνάγκη εἶναι οἱ πατέρες νὰ ἀγωνίζωνται μὲ ὅλας των τὰς δυνάμεις ἐναντίον τοῦ διαβόλου, ὃ ὁποῖος προσπαθεῖ νὰ ἀρπάσῃ μοναχοὺς ἐκ τοῦ ἁγ. Ὁρους καὶ νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ ἐξ αὐτοῦ, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τῶν ἀριστερῶν μέσων, τῶν πειρασμῶν δηλαδὴ πάσης φύσεως, μὲ τοὺς ὁποίους τοὺς βασανίζει καὶ εἰς τοὺς ὁποίους πολλοὶ μὴ ἀντέχοντες ὑποχωροῦν, νικῶνται καὶ ἐνίστε μὴ δυνάμενοι νὰ ἀνθέξουν ἐγκαταλείπουν τὴν μοναχικὴν ζωὴν, παρασύρονται καὶ ἐπανερχονται εἰς τὸν κοσμικὸν βίον, ὃ ὁποῖος δι' αὐτοὺς πλέον εἶναι τελεία καταστροφή, «ἐπ' ἀνὸς εἰς τὸ ἴδιον ἔξέραςμα».

Ἀνάγκη εἶναι καὶ ὑποχρέωσις τῶν Γερόντων, νὰ ἀγωνίζωνται μαζί μὲ τοὺς ὑποτακτικούς των, παλαίοντες νυχθημερὸν πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῇ προσευχῇ διὰ νὰ τοὺς στηρίξῃ καὶ νὰ τοὺς ὀρθοποδήσῃ καὶ νὰ τοὺς ἐξαγάγῃ νικητάς, ὡς τοὺς τρεῖς παῖδας, ἐκ τῆς φρικτῆς δοκιμασίας, εἰς τὴν ὁποίαν τοὺς βάξει ὁ πειράζων.

Ἀνάγκη εἶναι ἐπίσης οἱ Γέροντες νὰ ἀγωνίζωνται ἐναντίον τοῦ διαβόλου, ὃ ὁποῖος προσπαθεῖ νὰ ἀρπάσῃ τοὺς μοναχοὺς ἐκ τοῦ ἁγίου Ὁρους καὶ διὰ τῶν δεξιῶν μέσων, διὰ τῆς ἐπισήμου δηλαδὴ Ἐκκλησίας, διὰ τῶν διαφόρων Μητροπολιτῶν, οἱ ὁποῖοι προτείνουν δελεαστικὰς προτάσεις εἰς τοὺς μοναχοὺς, νὰ τοὺς κρατήσουν διακόνους καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ τοὺς κάμουν Ἀρχιμανδρίτας καὶ Μητροπολίτας.

Καλόπιστος πρότασις, διὰ τὴν ἀξιοποίησιν ἐντὸς τοῦ κόσμου καὶ ὑπὲρ τοῦ κόσμου ἐνὸς κατὰ τεκμήριον καλοῦ στοι-

χείου, ἡ ὁποία ὅμως καὶ τὸν μοναχὸν ζημειώνει, καὶ τὸ ἅγιον Ὁρος, καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ὡς σύνολον, διότι ἐλαττώνει κατὰ ἓναν (ἐκάστοτε) τοὺς ὀλίγους σιὺλους τοῦ κόσμου, τοὺς ὀλίγους ὑπερασπιστὰς τοῦ κόσμου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, προκειμένου βέβαια περὶ μοναχοῦ, ὃ ὁποῖος σιγά-σιγά προωθούμενος θὰ ἐφθάνει εἰς τὰς ἀπροσπελάστους κορυφὰς τῆς ἀσκητικῆς τελειότητος, ὥστε νὰ μάχεται διὰ τῆς ἡμερονυκτίου προσευχῆς του πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

Σεβαστοὶ πατέρες, νομίζω ὅτι μὲ ἐντολὰς δὲν μεγαλύνεται τὸ ἅγιον Ὁρος, ἀλλὰ μόνον μὲ ζῆλον.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη ὁ ἅγων νὰ μὴ γίνεται πρὸς τὴν ἐπίσημον Ἐκκλησίαν, διότι καὶ χαώδης θὰ εἶναι καὶ ἄνευ σκοποῦ.

Ὁ Γέροντας τοῦ μοναχοῦ ἢ ἓνας ἄλλος Γέροντας ἐκ μέρους τοῦ Ὁρους θὰ λάβῃ τὴν ράβδον του καὶ θὰ ἔλθῃ νὰ συναντήσῃ τὸν μοναχὸν ὅπου καὶ ἂν εἶναι ἐκτὸς τοῦ Ὁρους, καὶ θὰ συζητήσῃ καὶ θὰ ἀγωνισθῇ μαζί του ἐναντίον τοῦ διαβόλου, καὶ θὰ παλαίψῃ πρὸς τὸν Θεὸν μὲ ἐντονωτέραν νηστείαν καὶ προσευκὴν διὰ νὰ τοῦ τὸν χάρισῃ ὁ Θεός.

Αὐτὸ εἶναι τὸ περισσότερο πού εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ, διότι τὸ Ὁρος δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ὁρνήτας, ἀλλὰ ἀπὸ ἀετούς.

Ὁ μοναχός, ἐὰν εἶναι ὁρνις, τότε ὑποχρεωτικῶς θὰ παρρησιάζῃ εἰς τὸν κόσμον τῆς εὐκολῆς ζωῆς, διότι τοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ πετάξῃ, καὶ ἡ ζωὴ εἰς τὸ Ὁρος εἶναι φρικτὴ ἐὰν δὲν εἴπωρεϊ κανεὶς νὰ πετᾷ ὑψηλά, ἀλλὰ ἀκόμα ὁ μοναχός θὰ εἶναι ἓνα πρόσθετον ἄχρηστον βάρος, καὶ ὄχι μόνον ἄχρηστον, ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιον διὰ τὸ Ὁρος, ἐὰν κατὰ κάποιον τρόπον μετεφερθῇ καὶ πάλιν εἰς αὐτό.

ΑΘΩΤ·ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ, ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἐκ τῆς χειρογρ. βιβλιοθήκης ἱερομ. Εὐθυμίου Ἀγιορείτου τοῦ Κρητὸς τοῦ καὶ πνευματικοῦ)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 422 τοῦ κβ' ἔτους)

9. Ἐπάνωθεν ταύτης τῆς Καλύβης ὥσπερ τινὰς φάρος ποτέ, εὐρίσκεται ἡ Καλύβη τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. Οἱ ἐνασκούμενοι τότε γέροντες ἦσαν Ἰλαρίων μοναχός, Ἀλβανὸς τῷ γένει, καὶ ἱερομόναχος Γεράσιμος, Νάξιος τὴν πατρίδα, ποιητὴς ἡσματογράφος, καὶ ζωγράφος ἐπιδίδξις. Ὁ ἐμὸς οὗτος φίλος ἱερομόναχος Γεράσιμος, ἀπεβίωσεν ἐν νεαρῇ ἡλικίᾳ προσβληθεὶς ἐκ φυματιώσεως. Οὗτος εἶχε καὶ ἀδελφὸν κληρεὶς μοναχός, Παΐσιος καλούμενος. Μετὰ τούτους ἐγένετο γέροντας ὁ ἱερομόναχος Γερμανὸς καὶ ἡ τούτου συνοδία Παντελεήμων, καὶ ὁ τελευταῖος ἱερομόναχος Γεράσιμος, ὅστις τὰ πάντα καὶ τὴν Καλύβην ἐκποιήσας, τανῦν διαμένει ἔν τινι ναΐσκῳ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ὡς ἐφημέριος τούτου. Σήμερον μονάζει ἐν τῇ Καλύβῃ ταύτῃ ὁ ἐκ τῆς Λαύρας Ἡσύχιος μοναχός. Ἡ καλύβη αὕτη εὐρίσκεται σήμερον εἰς ἡμισείαν ἐ-

Ἐὰν ὁμως δὲν εἶναι ὄρνις, ἀλλὰ εἶναι ἀετιδεὺς ποὺ τυχὸν ἔχει πληγωθῇ, τότε ὅσο βαρεῖά τραυματισμένος καὶ ἂν εἶναι ἀπὸ ποικίλους ἐπιγείους πειρασμούς, ἀργὰ ἢ γρήγορα τὸ κάθε τραῦμα θὰ ἐπουλωθῇ, ἢ πληγὴ θὰ κλείσῃ καὶ κάποιαν ὥραν ὅταν ἀπὸ κάπου θὰ ἀκούσῃ τὴν κλησιν τοῦ Ὁροῦς, γεμᾶτος ἐντροπῇ, ἐὰν ὁ Ἰδιὸς ἐκαθυστέρησεν, θὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ πάντα καὶ μὲ βίαν θὰ πετάξῃ καὶ πάλιν πρὸς τὴς ὑψηλὰς κορυφὰς τῆς Ἀθωνίτικης γῆς γιὰ νὰ συναντήσῃ τοὺς ἀετούς, μέσα σὲ ἀκτιστον φῶς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον δαφιλῶς πλέουν.

Μάρκος Σπανουδάκης
Μηχανικός - Ἀθῆναι

ρήμωσιν, διότι ὄχι μόνον τῶν δωματίων καταστραφέντων, ἀλλὰ καὶ τοῦ τεχνικωτάτου ξυλογλυπτικοῦ τέμπλου ἀφαιρεθέντος, συνενοῇ τῆς Μονῆς Ἰβήρων, ἀντὶ ἐκείνου ἀντικατασταθέντος τοῦ τέμπλου τῆς Γεννήσεως τοῦ Προδρόμου. Ἦτον δὲ ὅμοιον μὲ τοῦ Κυριακοῦ εἰς τὴν καλλιτεχνίαν ὑπὸ τῶν ἰδίων τεχνιτῶν ἐπεξεργασθέντος, πλὴν μικροῦ μεγέθους ὅσος ὁ χῶρος τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτοῦσε· καθὼς καὶ σήμερον φαίνεται τοῦτο ἱστάμενον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ καλλίου ἁγίου Γορδελαᾶ. Ἐδῶ λέγουν ὅτι εὐρίσκεται μία πατερίτσα τοῦ ἁγίου Μακαρίου τοῦ Κορίνθου, τότε ἐφησυχάζοντος ἐνταῦθα. Εἰς δὲ τὴν Μονὴν τῶν Ἰβήρων σώζεται ἓνα βιβλίον χειρόγραφον περιέχον τριάκοντα (30) βίους ἁγίων ἀπολοποιημένους. Καὶ ὡς εἰκάζεται ἐκ τῆς φράσεως, ὁμοίαν ἔχουσα φράσιν καὶ οἱ τοῦ νέου Ἐκλογίου μεταφρασθέντες βίοι Μακαρίου τοῦ Κορίνθου, ὅποτε διέμενον ἐν τῇ Καλύβῃ ταύτῃ. Εἰς τὴν Καλύβην ταύτην τὰ περισσότερα ἔτη τῆς ζωῆς του διέτελεσεν ὁ διδάσκαλος ἡσματογράφος μοναχὸς Νήφων. Εἶδαμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα βιβλίον χειρόγραφον ἰδιόχειρον αὐτοῦ περιέχον Ἀκολουθίας καὶ ἀναπληρώσεις Ἀκολουθιῶν εἰς πολλοὺς ἁγίους.

10. Συνορεύοντος τῆς Καλύβης τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος καὶ τῆς Καλύβης τῶν Ἀρχαγγέλων, ἔκειτο ἡ Καλύβη τοῦ ἁγίου Προκοπίου. Σήμερον ὁμως ἐρημος οὖσα, οὔτε ἴχνος Καλύβης φαίνεται.

11. Κάτωθεν τοῦ δρόμου πλησίον τοῦ Κυριακοῦ, ὑπάρχει ἡ Καλύβη τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, οἱ πρὶν μονάζοντες Ἰγνάτιος καὶ Γρηγόριος οἱ μονα-

χοί, ἐκ Ζαγκλιβερίου Μακεδονίας Χαλκιδικῆς τὴν πατρίδα ἔχοντες. Μετὰ ταῦτα οἱ τὸν μονήρη βίον διατελοῦντες ἱερομόναχοι, ὁ γέροντας Μεθόδιος, Γρηγόριος καὶ ὁ ἱεροδιάκονος Βασίλειος, Κρηῖτες ὄντες τὴν Πατρίδα.

12. Μὲ ὀλίγα βήματα ἀναβαίνομεν εἰς τὴν Καλύβην τῆς Ἀναλήψεως, οἱ τότε μονάζοντες ἦσαν ἅπαντες Βλάχοι. Ὁ γέροντας Ρωμανός, Γυμνάσιος, Μεθόδιος καὶ Ρουβὶμ οἱ μοναχοί. Μετὰ τούτους γέροντας Νικηφόρος Κρής, Ἰωακείμ μοναχός καὶ Χριστόφορος μοναχός ἐκ Κρήτης. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντος Νικηφόρου, ὁ Χρυσόστομος ἐγένετο κάτοχος τῆς Καλύβης, ὁπότε καταλιπὼν αὐτὴν ἐκοινοβίασεν εἰς τὴν Μονὴν Ἰβήρων, ὁ διάδοχος αὐτός, καὶ ἡ Καλύβη μένει σήμερον ἀπροστάτευτος, εἰς τὴν τύχην τῆς ἐρημώσεως.

13. Ἐπάνωθεν τοῦ δρόμου κεῖται ἡ Καλύβη τῶν Ἀρχαγγέλων. Οἱ ἐνασκούμενοι τότε ἦσαν ὁ γέροντας Θεοδόσιος ἐκ Κορίνθου, Κυριακός ἱερομόναχος ἐκ Θάσου καὶ Ἰλάριος ἐξ Ἀγράφων. Τώρα μονάζει ὁ μοναχός Εὐμένιος ἐκ Κρήτης.

14. Ἐκ τῆς Καλύβης ταύτης κατεβαίνομεν εἰς τὸν δρόμον καὶ ἀμέσως ἅπαν τῶμεν τὴν Καλύβην τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου. Οἱ πρῶτοι αὐτῆς κτίτορες καὶ μοναχοί ὁ γέρον Γαβριὴλ ἐκ Κεφαλληνίας, καὶ Ἀντώνιος μοναχός ἐκ Μακεδονίας, ἀπασχολούμενος ὅσον δυνατόν ἑαυτὸν ὁμιλεῖν τὴν καθαρεύουσαν διάλεκτον, καὶ τοι ἁμέτοχος ἐντελῶς ταύτης. Τρίτος δὲ ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος, ὁ ὁποῖος μετὰ γενόμενος γέροντας, ἔσχε τοὺς ἐξῆς συνοδίαν. Διονύσιον καὶ Γρηγόριον τοὺς ἱερομόναχους καὶ ὁ τανῦν γέροντας Γαβριὴλ μοναχοί, ἅπαντες ἐκ Κρήτης καταγόμενοι, θυμιατοποιοὶ καὶ φαναροποιοὶ τὸ ἐπάγγελμα ἐργαζόμενοι. Ὁ δὲ ἱερομόνα-

χος Διονύσιος ἀπουσιάζει μακρὰν τῆς ἑαυτοῦ μετανοίας, ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, ἐφημερεύων τῆς ἐκεῖσε Ἐκκλησίας τοῦ Ἀποστόλου Σίμωνος.

Ἀσκητικαὶ διηγήσεις Περὶ οἰκοδομῆς τοῦ Καθολικοῦ ναοῦ τοῦ Προδρόμου.

Οἱ Πατέρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠθέλησαν ὅπως οἰκοδομήσωσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς Ἀποτομῆς τοῦ Προδρόμου, μεγαλοπρεπῆ ναόν, κατὰ τὸ Βόρειον μέρος τῆς ἐτέρας πλευρᾶς τῆς Σκῆτης. Ἐπειδὴ τὸ παλαιὸν Κυριακὸν ἦτο στενόχωρον σεσασθρωμένον, καὶ πρὸς ἀνοικοδόμησιν πολυδάπανον καὶ ἀκατάλληλον, τοῦ τόπου ἀνηλίου ὑπάρχοντος. Ἀναλογισάμενοι ὅμως τὰς δαπάνας ὅπου ἀπαιτοῦσε τοῦ ἔργου ἡ ἐκτέλεσις, ἐσκέφθησαν ὅπως ἀποστείλωσιν ἀνὰ τὸν κόσμον, σεβασμίους Πατέρας Πνευματικὸν πρὸς συλλογὴν ἑράνων. Καὶ δὴ ὥς ἕνα τοιοῦτον ἀπέστειλαν τὸν ἐκ τῆς Καλύβης τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου, Πανοσιώτατον Πνευματικὸν πατᾶ Εὐθύμιον, ὁ ὁποῖος κατ' ἀρχὰς κατέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν περισυλλέγων τὴν συνδρομὴν τῶν ἑράνων, ὁπότε καὶ οἱ κτίσται ἐιργάζοντο τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ ἐν ἁγίῳ Ὄρει. Ὁ δὲ Πνευματικὸς περιήρχετο τὰς οἰκίας τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τινος πλουσίου ἄρχοντος τὴν οἰκίαν, ἐγένετο πάρα πολὺ δεκτός, καὶ εἰς θρησκευτικὰς ὁμιλίας ἐλθόντες, ἡγαλλιάσατο τῷ πνεύματι. Ὅθεν διετάξατο τοὺς μὲν ὑπηρέτας αὐτοῦ μαγείρους, ὅπως κατασκευάσωσιν ἀρμόδια φαγητὰ πρὸς συνεστίασιν αὐτῶν, ὅπως καὶ τὸν θυρωρὸν ἐνετείλατο, μὴ ἐπιτρέψῃ τινὰ πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ, ἐν ᾧ ὥρα ἔχει συγκάθεδρον τὸν Πνευματικὸν γέροντα, ἐπειδὴ ἔχει ἀνάγκην ἑομολογήσεως.

Καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα συνέβαινον ἐπὶ πολλὴν ὥραν, αἰχμαλωτισμένοι οἱ ἄρχων ἀπὸ τὴν πνευματικὴν τῶν ρημάτων αὐτοῦ δμίλιαν, νὰ καὶ ἔρχεται ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Ὁρους, πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἄρχοντος, ἀναγκαίαν οὔσαν. Κατὰ συγκυρίαν δὲ εὐύγχανεν ὁ Ἐπίτροπος αὐτὸς ἐκ τῆς ἀδελφότητος τῆς Μονῆς Ἰβήρων, ὅστις κρούσας τὴν θύραν καθ' ὥραν ὅπου ὁ Πνευματικὸς ἐφιλοξενεῖτο ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος, δὲν ἐπετρέπετο εἰς οὐδένα εἴσοδος ἐπισκέψεως, μήτε εἰς τὸν πρῶτον Ἐπίτροπον τοῦ ἁγίου Ὁρους, ὅτι εἶχε ἀνάγκην ἐξομολογήσεως, συνομιλῶν μετὰ τοῦ σεβαστοῦ ἐκείνου γέροντος. Τόσον δὲ ἐκείνου τοῦ ἐφάνη ἡ τούτου προσβολή, μὴ ἐπιτραπέντος τῆς εἰσόδου ἡ ἄδεια. Ὅθεν ὠρκίσθη εἰ δυνατόν νὰ ἐκδικηθῇ τὸ ἄτομον ἐκεῖνο ὅπου ὁ Ἄρχων εἶχε ἀφισιωθῇ τόσον εἰς τὴν δμίλιαν του. Καὶ δὴ παραμονεύσας ἔν τινι ἀπέναντι καφενείῳ, εἶδεν ἐξερχόμενον τὸν Πνευματικόν, καὶ γνωρίσας τοῦτον, ἔγραψεν εἰς τὴν Μονὴν Ἰβήρων, ὅσας κατηγορίας τοῦ ὑπαγόρευσεν ὁ σατανᾶς. Ἀκούσας δὲ τότε ἡ Μονὴ ἔπαισε τοὺς κτίστας νὰ κτίζωσι τὸν ναὸν τοῦ τιμίου Προδρόμου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὑψωθῇ ἄνω τῶν θεμελίων τῆς γῆς κτιζόμενος. Τότε καὶ ὁ τίμιος Προδρόμος ἀνταμείβει εἰς ὅλους τοὺς Προϊσταμένους αὐτοὺς τὴν πρέπουσαν ἀνταμειβὴν τοῦ πραξικοπήματος καὶ ῥίπτει ἅπαντας τούτους ἕνα ἕκαστον εἰς τὴν ἑαυτοῦ κλίνην, δεινῶς βασανιζομένους ὑπὸ τυφωνικοῦ πυρετοῦ. Ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἶδον τὸ ἀθεράπευτον τῆς ἀσθενείας, ἐκάλεσαν τὸν Δικαῖον τῆς Σκήτης, ὄντα τότε τοῦ παλαιοῦ Κυριακοῦ ὑπηρετήν, ὅπως τελεσθῇ ἔν τῳ ναῷ αὐτοῦ Λειτουργία μετὰ ἁγιασμοῦ. Τούτων γενομένων καὶ μετασχόντων τῶν ἁγιασμάτων ἀμέσως ἅπαντες ἐθεραπεύθησαν. Ὅθεν

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ 7¹⁾

7 ἡμέρας κατὰ τὴν ἁγ. Γραφὴν ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος ὑπὸ τοῦ πανσόφου Θεοῦ.

7 ἡμέρας περιλαμβάνει ἡ ἐβδομάς.

7 ἡμέρας διαρκεῖ ἑκάστη φάσις τῆς Σελήνης.²⁾

7 τμήματα περιλαμβάνει ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα, κατὰ τοὺς παλαιοὺς γεωγράφους.

7 εἶναι τὸ πλανητικὸν σύστημα τοῦ ἡλίου. Ἥλιος, Σελήνη, Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη, Ἄρης, Ζεὺς καὶ Κρόνος.

7 μῆνες ἔχουσιν ἀνὰ 31 ἡμέρας.

1) Ἀπ' ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς ὁ συμβολικώτερος καὶ ἱερώτερος παρὰ διαφόροις λαοῖς εἶναι ὁ ἐπτά, κυρίως παρὰ τῷ Ἰσραηλιτικῷ λαῷ, καὶ εἶναι συνυφασμένος μὲ τὸν Νόμον καὶ τὴν ἱστορίαν του.

2) 7X4=28 ἀνέρχεται ὁ κύκλος τοῦ Ἥλιου. 7X5 = 35 ἡμέρας κυκλοῦται ὁ Πασχάλιος Κανὼν.

καὶ πρὸς ἐξiléωσιν πρὸς τὸν ἅγιον, καὶ εὐγνωμοσύνης ἔνεκεν ὑποκείμενοι κανόνος, τῆς κακοπραγίας προσέτι πράξαντες, ἄφησαν ὄχι μόνον τοὺς κτίστας ἀνεμποδίστους νὰ ἐργάζωνται εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὺς εἰς τὴν Παραλίαν τῆς θαλάσσης Ἰβήρων, εὐρισκομένους ἕξ (6) μαρμαρίνους κίονας, οἱ ὅποιοι ἦτον ἀνάγκη νὰ τεθοῦν στυλοὶ τῆς ὀροφῆς τοῦ νεοδμήτου ναοῦ. Ἐπειδὴ ὁμως ἀπὸ τῶν Ἰβήρων ἕως τῆς Σκήτης, ὁ δρόμος εἶναι ἀνήφορος καὶ δὲν ἦτον εὐκόλον ἡ ἀνάβασις τῶν κολώνων, καθότι εἶχον ἀρκετὸν μᾶκρος καὶ χόνδρος, ἀνέβασαν ταύτας ἐκ τοῦ λακκώματος τοῦ Κελλίου Σάντορα, διὸ καὶ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς κοπώσεως θανάτῳ ὑπέστησαν τέσσαρα ἕξ αὐτῶν βόδια.

7 ἑβδομάδας ἀριθμεῖ ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

7 ἀστέρες ἀποτελοῦσι τὴν τε μικρὰν καὶ μεγάλην Ἀρκτοῦ.

7 χρώματα ἀποτελοῦν τὸ οὐράνιον τόξον, (ἱρις) οἶον· τὸ ἰοειδές, τὸ πορφυροῦν, τὸ κυανοῦν, τὸ χλωρόν, τὸ ξανθόν, τὸ ἐρυθρόν καὶ τὸ χρυσοειδές.

7 ἐκ τῶν καθαρῶν κτηνῶν καὶ πετεινῶν ἄρσεν καὶ θῆλυ, εἰσῆγαγεν εἰς τὴν Κιβωτὸν ὁ Νῶε καὶ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἤρξατο ὁ Παγκόσμιος Κατακλυσμός (προβ. Γεν. Κεφ. ζ' καὶ η').

7 φορὰς ἐκυκλώθη ἡ Ἱερικὴ καὶ μετὰ ἐγένετο ἡ ἄλυσις αὐτῆς.

7 ἦσαν αἱ πληγαὶ τοῦ Φαραώ, γενόμεναι ὑπὸ Μωϋσέως, πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ.

7 ἦσαν οἱ ἔξοχοι ἥρωες τοῦ Τρωϊκοῦ Πολέμου.

7 στόμια ἔχει ὁ Νεῖλος ποταμός. Νεῖλος ὁ ἐπτάρρους.

7 ἔτη παρ' ἐβραίοις ἦτο ἡ δουλεία καὶ μετὰ ἀπελύετο ὁ δοῦλος ἐλεύθερος.

7 ἔτη παρ' ἐβραίοις ἐργασία καὶ μετὰ ἀργία γενικὴ ἀπὸ παντὸς ἔργου, καὶ οἱ καλλιεργούμενοι ἄγροί κατελπίοντο παντελῶς χέρσοι ἐπὶ ἔτος.

7 ἦσαν αἱ ἰσχυαὶ καὶ παχεῖς ἀγελάδες ἐνύπνιον Φαραώ· ἐξήγησις ὑπὸ Ἰωσήφ· ἐπτά ἔτη δυστυχία καὶ ἐπτά εὐτυχία.

7 ἡμέρας διαρκεῖ παρ' ἐβραίοις ὁ γάμος ¹⁾.

7 ἦσαν αἱ ἐν τῷ Ἰσραὴλ προφῆτιδες γυναῖκες. Σάρρα, Μαρίμ, Δεδώρα, Ἀβνα, Ἀδιγαία, Ὀλδα καὶ Ἑσθήρ.

7 ἦσαν αἱ πλειάδες· Ἀλυόνη, Μαῖα, Ἠλέκτρα, Ταυγέτη, Στερόπη, Καίλενω καὶ Μερόπη, θυγατέρες Ἀτλαντος κατὰ

τὴν μυθολογίαν, μετεμορφώθησαν εἰς ἀστέρας.

7 ἦσαν οἱ στῦλοι τοῦ οἴκου τῆς Σοφίας, οἵτινες εἰκονίζουσι ἀλληγορικῶς τὰ ἑπτὰ θεῖα Μυστήρια.

7 φορὰς ἐρραντίζετο μὲ ὕσωπον ἐξ ὀρνίθου αἵματος δεδαμμένου καὶ ἐκαθαρίζετο ὁ λεπρός. (Λευϊτ. δ' 1).

7 φῶτα εἶχεν ἡ χρυσὴ λυχνία τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου.

7 ἦσαν τὰ Μανούϊκα πνεύματα (ἀκάθαρτα) κατὰ τὴν Ἰνδικὴν μυθολογίαν.

7 κεφαλὰς εἶχεν ἡ Λερναία Ὑδρα (ἀρχαία Ἱστορία).

7 νέους καὶ νέας ἔστελλον οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς δρώσιν τοῦ ἐν Κρήτῃ Μινωταύρου.

7 ἦσαν οἱ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος· Πιττακὸς ὁ Λέσβιος, Σόλων ὁ Ἀθηναῖος, Κλεόβουλος ὁ Ρόδιος, Περικλῆς ὁ Κερεινός, Χίλων ὁ Σπαρτιάτης, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, Βίτας ὁ Πριηνεῖς, ἀλλ' ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης. (Ζ' αἰὼν π.Χ. ἐποχὴ τῶν 7 σοφῶν)

7 εἶναι τὰ παλαιὰ θαύματα τοῦ κόσμου, οἷον οἱ κρεμαστοὶ Κήποι τῆς Βαβυλώνης, αἱ ἐπτά πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου, ὁ κολοσσὸς τῆς Ρόδου, ὁ Ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ, (τὸν ἐποίησεν ἐπυρπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος καθ' ἣν ἡμέραν ἐγεννᾶτο ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, διὰ τὴν ἀπαθανάτισιν ἐπὶ κακῷ τὸ ὄνομά του ἐν τῇ Ἱστορίᾳ), τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, τὸ Μουσουλεῖον (τάφος) ἐν Ἀλικαρνασσῷ, ὁ Λαβύρινθος τῆς Κρήτης καὶ ὁ Φάρος τῆς Ἀλεξανδρείας.

7 εἶναι καὶ τὰ θαύματα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ¹⁾. Ἡ ἀτομικὴ δόμδα²⁾ τὸ ραδιό-

1) Εἰς τοὺς ἐξ αἵματος συγγενείας μέχρις ὀγδόου βαθμοῦ κωλύεται ὁ γάμος.

1) Ἄλλ' αἱ μεγάλαι καὶ καταπληκτικαὶ ἐφευρέσεις τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἰδίως εἰς τὸν μηχανισμόν, ὠδήγησαν τὰ βάρβαρα ἔθνη, εἰς τὴν ἀνευ θρησκείας καὶ Θεοῦ ἐπικράτησιν τῆς ὑλιστικῆς καὶ ἡδονικῆς ζωῆς· εἰς τὸ εἰς τὴν ἀφάνειαν.

φωνον· τὸ ἀεροπλάνον· τὸ ἀλεξιπτωτον· τὸ υποδρύχιον· ἡ τηλεδράσις καὶ ἡ χειρουργική, ἧτις καὶ θαυματουργεῖ, ἐνῶ ἡ παθολογία καρκινωδατεῖ.

7 εἶναι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι.

7 εἶναι αἱ λέξεις τοῦ παγκοσμίου λεξικοῦ. Θεός, ἄνθρωπος, ἁμαρτία, Χριστός, ἀναγέννησις, αἰώνιος ζωὴ καὶ κόλασις.

7 ἦσαν οἱ αὐτῶν δέλφοι Μακκαδαῖοι· ἐμαρτύρησαν ἐπὶ Ἀντίοχου ἐν ἔτει 164 π. Χ.

7 εἶναι οἱ ἐν Ἐφέσῳ κοιμηθέντες ἐπὶ 184 ἔτη παῖδες καὶ μετὰ ἀναστηθέντες καὶ πάλιν, πρὸς πίστωσιν τῆς ἡμῶν Ἀναστάσεως ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

7 εἶναι αἱ τῆς θείας Ἀποκαλύψεως Ἐκκλησίαι.

7 εἶναι οἱ σκαλπικταὶ Ἀγγελοὶ τῆς Ἀποκαλύψεως.

7 σφραγίδας εἶχε τὸ διδύμιον τοῦ Ἀρνίου.

7 κεφαλὰς εἶχεν ὁ δράκων τῆς Ἀποκαλύψεως ¹⁾.

7 ἦσαν οἱ Ἀποστολοδιάκονοι τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Σλαυκικῆς Ἐκκλησίας.

7 αἰῶνας κατὰ τὴν ἁγίαν Γραφὴν περιρρίζεται ἡ ἄφρασις τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, ὁ δὲ ὀκτῶ εἰκονίζει τὸν ὄγδον καὶ ἑσχατον αἰῶνα, ὅπου ὑπάρχει κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις (Μ. Βασιλ. Ἐπιστ. 317).

7 δαιμόνια εἶχεν ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ θεραπευθεῖσα Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ.

7 ἦσαν οἱ ἀδελφοὶ οἱ διαδοχικῶς λαβόντες τὴν αὐτὴν γυνήν, κατὰ τὸν νόμον τὸν Ἑβραϊκόν.

7 δῆμιοι ἐλόγχευσαν τὴν πλευρὰν τοῦ

γόμεν καὶ πίωμεν αὖριον ἀποθνήσκομεν» δι' ὃν λόγον καὶ οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι καὶ δυστυχίαι καὶ καταστροφαὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, πρὸς τιμωρίαν αὐτῆς.

1) Εἰς τὸ προφητικὸν βιβλίον τῆς θείας Ἀποκαλύψεως 750κις ἐπαναλαμβάνεται ὁ ἀρ. 7.

ἀγ. Δημητρίου.

7 ἄρτοι ἦσαν ἐκ τῶν ὁποίων ἐχορτάσθησαν 4.000 ἄνδρες. (Θαῦμα τοῦ Κυρίου).

7 ἦσαν τὰ πονηρότερα πνεύματα, τὰ εἰσελθόντα ἐκ δευτέρου εἰς τὸν ἀμετανόητον ἁμαρτωλόν.

7 εἶναι αἱ προδρομικαὶ ἐορταὶ τοῦ ἐνι-αυτοῦ.

7 εἶναι τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Οἶον, τὸ Βάπτισμα, τὸ Χρίσμα, ἡ Μετάνοια, ἡ Ἐξομολόγησις, ἡ Εὐχαριστία, ὁ Γάμος, ἡ Ἱερωσύνη καὶ τὸ Εὐχέλαιον.

7 εἶναι καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως. Πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος. Πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας. Πνεῦμα φόβου Θεοῦ (ἐπτάδωρος χάρις).

7 εἶναι τὰ ἀναστάσιμα τροπάρια τοῦ ἑσπερινοῦ τῶν Κυριακῶν,

7 εἶναι αἱ χειροτονίαι τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας· ἡγοῦν ἡ τοῦ Ἀναγνώστου, ἡ τοῦ Ἐκκλησιάρχου, ἡ τοῦ Ὑποδιακόνου, ἡ τοῦ Διακόνου, ἡ τοῦ Πρεσβυτέρου, ἡ τοῦ Ἡγουμένου καὶ ἡ τοῦ Ἐπισκόπου, οἱ δὲ ἔτεροι τίτλοι εἶναι ἅπλοϊ χάριν δόξης καὶ τιμῆς ἔνεκεν.

7 εἶναι τὰ Ἀποστολευαγγέλια καὶ ἱσαριθμούς εὐχὰς περιλαμβάνει τὸ Εὐχέλαιον, ὅπερ τελεῖται ὑπὸ ἐπτά ἱερέων ¹⁾.

7 ἡμέρας μετὰ τὸ βάπτισμα, ἀπολούεται τὸ θρόνος.

7 ἡμέρας λειτουργεῖται ἡ ἐγκαινισθεῖσα ἐκκλησία.

7 εἶναι οἱ ψαλμοὶ τῆς μετανοίας· οἱ Ψαλμοὶ 6, 31, 37, 50, 101, 129 καὶ 142 (Ψαλμοὶ Δαβὶδ).

7 αἰτήσεις ἔχει ἡ Κυριακὴ Προσευχὴ τὸ «πάτερ ἡμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» εἶναι ἡ προσφώνησις.

1) Ἀνάγκης οὐσης γίνεται καὶ ὑπὸ τριῶν ἢ δύο ἱερέων.

7 εἶναι οἱ καιροὶ τῆς νυχθημέρου Ἀκολουθίας ¹⁾ «ἐπτάκις ἤνεσά σε ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου» (Ψαλμ. ριη').

7 εἶναι αἱ εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ ἑσπερινού.

7 εὐχὰς περιλαμβάνει ὁ ἑσπερινὸς τῆς γονυκλισίας.

7 εἶναι αἱ τελευταῖαι ἐπὶ τοῦ σταυροῦ φράσεις τοῦ Σωτῆρος. Γύναι ἰδοὺ ὁ υἱός σου, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου (Ἰωάν. ιθ' 26-27). Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῇ Παράδεισῳ (Λουκ. κγ' 43). Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; (Ματθ. κζ' 46). Πάτερ ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσι (Λουκ. κγ' 34). Διψῶ (Ἰωάν. ιθ' 28). Τετέλεσται (Ἰωάν. ιθ' 30). Πάτερ εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ Πνεῦμά μου (Λουκ. κγ' 46).

7 γράμματα ἀποτελοῦν τὸ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος κεχρισμένον γλυκύτατον ὄνομα τοῦ Σωτῆρος (Χριστός) ²⁾.

7 εἶναι τὰ φωνήεντα.

7 τὰ συγκοπτόμενα ὀνόματα.

7 τὰ διαστήματα τῆς Βυζαντινῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς.

7 λόφων ἐπάνω εἶναι ἐκτισμένη ἡ βασιλὶς τῶν πόλεων, καὶ ἡ Ρώμη (δι' ὧν καλεῖται καὶ ἐπτάλοφος).

7 εἶναι οἱ Ἰόνιοι νῆσοι (ἐπτάνησος).

7 συνεργάτας εἶχεν ὁ Προφήτης Μωάμεθ (Χρ. 622).

7 φορὰς ὀφείλουν νὰ προσεύχωνται οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ.

7 φορὰς πρέπει νὰ ἐπισκεφθῇ πᾶς πι-

στὸς Μωαμεθανὸς τὴν Μέκκαν, καὶ νὰ θυσιάσῃ ἐπὶ τὰς κριοὺς εἰς τὸν τάφον τοῦ ψευδοπροφήτου.

7 γυναῖκας ὀφείλει νὰ λάβῃ πᾶς πιστὸς ὁπαδὸς του ¹⁾.

7 εἶναι κυρίως αἱ μεγάλοι ἀρεταί· οἶον, ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίς, ἡ ταπείνωσις, ἡ ἀνδρεία, ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη.

7 εἶναι τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα. Ταῦτα, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ φιλαργυρία, ἡ σαρκικὴ μίξις, ὁ φθόνος, ἡ λαιμαργία, ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἀκηδία, (πνευματικὴ νωθρότης), λέγονται θανάσιμα καθ' ὅτι βλάπτουν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πλησίον ἀγάπην.

7 εἶναι αἱ ἐνάντιοι καὶ πολέμιοι ἀρεταὶ κατὰ τῶν θανασιμῶν ἁμαρτημάτων, αἱ ἑξῆς· ἡ ταπείνωσις, ἡ φιланθρωπία, ἡ νηστεία, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐγκράτεια, ἡ πραότης, ἡ προσευχὴ καὶ βία.

7 εἶναι τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσύνης, ταῦτα· νὰ τρέφωμεν τοὺς πτωχοὺς, οὐχ ὅμως τοὺς ὀκηροὺς· νὰ ποτιζώμεν τοὺς διψῶντας, οὐχὶ τοὺς μεθύοντας. Νὰ ἐνδύωμεν τοὺς γυμνοὺς. Νὰ ὑποδεχώμεθα καὶ νὰ περιποιώμεθα τοὺς ξένους. Νὰ ἐπισκεπτώμεθα καὶ νὰ βοηθώμεν τοὺς φυλακισμένους. Νὰ συντρέχωμεν καὶ νὰ ἐπιμελώμεθα τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τραυματίας. Νὰ συνοδεύωμεν καὶ νὰ θάπτωμεν τοὺς νεκροὺς οὐχ ὅμως τοὺς αὐτοκτονούντας.

7 εἶναι καὶ αἱ πνευματικαὶ ἀρεταὶ τῆς ἐλεημοσύνης, αἱ παροῦσαι· ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἁμαρτωλοῦ διὰ τῆς διδασχῆς εἰς μετανοίαν· νὰ διδάσκη τις μὲ χριστιανικὰς ἀρετὰς τὸν ἁμαρτή καὶ ἄπιστον τὰ ἱερὰ τῆς πίστεως ἡμῶν δόγματα καὶ τὸν τρόπον τοῦ προσεύχεσθαι· νὰ διορθῶνῃ τις τοὺς ἀπελ-

1) Οἱ χριστιανοὶ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ὅχι ἐπτάκις ἀλλ' οὐδ' αὐτὰς τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς πηγαίνουν εἰς τὸν ναόν, ἀλλὰ εἰς τὸ καφενεῖον, οὗτοι καὶ ἀλλοίμονον!

2) Κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὁ Θεάνθρωπος ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου Θεολόγου (ὁμιλ. 50) γενεαλογεῖται, ὥς ὁ ἑβδομηκοστὸς ἑβδομος ἀπόγονος ἀπὸ Ἀδάμ.

1) Ὁ πονηρὸς Μωάμεθ, διὰ νὰ εἶναι τὸ Κοράνιον ἰσχύουρον μὲ τὴν ἁγίαν Γραφήν, ἐθέσπισε καὶ οὗτος τὸν ἐπτά ὡς ἱερόν, ἀλλ' οἱ νεότουρκοι οὔτε Κοράνιον παραδέχονται, οὔτε Μωάμεθ πιστεύουν.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς τὸν Μακρakisτὴν κ. Χρ. Ἀδαμόπουλον, Καθηγητὴν τῆς Φιλολογίας, Διευθυντὴν τοῦ Θρησκευτικοῦ Περιοδικοῦ «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής».
Εἰς Ἀθήνας

Κύριε Ἀδαμόπουλε,

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 102 φύλλον (Αὐγустος 1957) τοῦ περιοδικοῦ σας «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής» εἰς τὰ «Σημειώματα» γράφετε «περὶ μίαν ἐφάρμοστον φλυαρίαν» εἰς δὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 104 (Ὀκτώβριος) γράφετε «Τὸ ζήτημα Μακράκη» (ἐξ αἰτίας ἐνὸς συκοφαντικοῦ διδύλου).

Υἱὲ ἀνθρώπου, τοῦ παλαιοῦ Ἀδάμ, Ἀδαμόπουλε, ἵνα τί ἀγαπᾷς ματαιότητα καὶ ζητῆς ψεῦδος; Τὸ διδύλον, διὰ τὸ ὅποιον γράφεις ὅτι εἶναι συκοφαντικὸ καὶ ὅτι λέγει φλυαρίας, οὔτε συκοφαντίας οὔτε φλυαρίας λέγει. Λέγει τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν. Ἀποδεικνύει, σαφέστατα καὶ ἀληθέστατα, ἀπὸ κεφάλαια, χωρία, σελίδας τῶν ἰδίων

πιζομένους καὶ τοὺς αἰσχροῦς ζῶντας· νὰ γίνῃ τις χρήσιμος πρὸς τὸν πλῆστον καὶ νὰ εὐχεται ὑπὲρ αὐτοῦ· νὰ συμβούλευθῇ τις καὶ νὰ παρηγορῇ τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἀπηλπισμένους· νὰ υποφέρωμεν ἀγογγύστως ὡς πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Σωτῆρος τὰ πάνδεινα καὶ ὕδρεις τῶν κακῶν ἀνθρώπων μὲ ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονὴν, καὶ νὰ θεραπεύωμεν τὸ κακὸν διὰ τοῦ καλοῦ. Πάντοτε πρέπει νὰ συγχωρῶμεν τὸν πλῆστον διὰ νὰ συγχωρηθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὸν Θεόν, οὐχὶ ἐπτάκις ἀλλ' ἑβδομηκοντάκις ἐπτά.

7 κακὰ μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται ὁ Κύριος, ταῦτα· ὀφθαλμοὺς ὑπερηφάνου· γλῶσσαν ψευδῆ· χεῖρας ἐκχεούσης αἷμα ἀθῶον· καρδίαν μηχανευομένην λογισμοὺς πονηροῦς· πόδας τρέχοντας ταχέως εἰς τὸ κακοποιεῖν· μάρτυρα ψευδῆ λαλοῦντα ψεῦδος καὶ τοὺς ἐμβάλλοντας ἑρίδας καὶ μάχας μεταξύ ἀδελφῶν.

7 εἶναι τὰ μέταλλα, τὰ ἐξῆς· ὁ χρυσός, ὁ βασιλεὺς τῶν μετάλλων, ὁ ἄργυρος, ὁ χαλκός, ὁ ὕελος, ὁ κασσίτερος, ὁ σίδηρος καὶ ὁ μάλυβδος, ἅτινα πλουτίζουν τοὺς ἐργαζομένους καὶ πενομένους.

7 εἶναι· τὰ ἐξαίρετα ἄνθη, ταῦτα· τὸ ρόδον, ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνθῶν, ὁ δάκιν-

θος, τὸ κρίνον, ὁ νάρκισσος, τὸ καρυόφυλλον, ἡ βιολέττα καὶ ὁ βασιλικός¹⁾, ἅτινα εὐφραίνουν τὴν ὄρασιν καὶ εὐωδιάζουν τὴν ὄσφρησιν.

7 εἶναι αἱ ἐλεύθεραι ἐπιστῆμαι· ἡ Γραμματικὴ, ἡ Ρητορικὴ, ἡ Διαλεκτικὴ, ἡ Ἀριθμητικὴ, ἡ Μουσικὴ, ἡ Γεωμετρία καὶ ἡ Ἀστρονομία, αἵτινες μορφώνουσι τοὺς ἀνθρώπους.

7 εἶναι τὰ αἷτια κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, εἰς τὰ ὅποια ὀφείλονται ὅλαι αἱ ἀνθρώπιναι πράξεις, εἰς ταῦτα· εἰς τὴν τύχην, τὴν φύσιν, τὴν βίαν, τὴν συνήθειαν, τὸν λογισμὸν, τὴν ὀργὴν καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν.

7 περιόδους ἔχει ἡ ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν Ἱπποκράτειον ταξινόμησιν, εἶλον· παιδίον, παῖς, μεράκειον, νεανίσκος, ἀνὴρ, πρεσβύτης καὶ γέρων. κ.τ.τ.

Μετὰ τὸ ἐπτά ὡς χρηστικοὶ εἶναι οἱ 3, 9, 12 ἀριθμοί.

Ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Φιλοθέου

Προηγ. Συμεὼν Φιλοθεΐτης

1) Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ βασιλικὸς ἐφύτρωσεν εἰς τὸν τόπον ἐνθα ἦτο τεθαμμένος ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου, δι' ὃ καὶ μὲ βασιλικὸν ραντίζομεν εἰς τὸν ἀγιασμόν.

συγγραμμάτων τοῦ Μακράκη, ὅτι ὁ Μακράκης ἦτο ψευδοπροφήτης. Διότι ἐνῶ προεφήτευσεν, ὅτι θὰ ἀνῆρχετο εἰς τοὺς οὐρανούς με τοὺς ὁπαδούς του, ἐπὶ νεφέλης ὁχούμενος, δὲν ἀνῆλθε. Διότι, ἐνῶ προεφήτευσεν, ὅτι θὰ ἐγίνετο σεισμός μέγας εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅστις θὰ ἐκρήμνιζε τὸ πλεῖστον τῶν νεοκτίστων οἰκιῶν καὶ θὰ ἐθανάτωνε τὸ δέκατον τῆς πόλεως (θὰ ἐθανάτωνε δὲ ἐκείνους, οἵτινες δὲν παρεδέχοντο τὴν νέαν περὶ τρισυνθέτου διδασκαλίαν αὐτοῦ), δὲν ἐγένετο. Διότι, ἐνῶ προεφήτευσεν ὅτι θὰ κατέλυε μετὰ τῶν ὁπαδῶν του, τρισυνθέτων Μακρακιστῶν, (τῶν ἀποτελούντων τὸν θρησκευτικὸν σύλλογον «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς» καὶ τὸν πολιτικὸν «Μέγας Κωνσταντῖνος», τοὺς ὁποίους ἀπεκάλει «μάρτυρας τῆς Ἀποκαλύψεως»), τὴν Ὁθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ ὅτι θὰ ἀνηγορεύετο Αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὔτε τὴν Ὁθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν κατέλυσεν, οὔτε ἀνηγορεύθη Αὐτοκράτωρ τῆς Κων(π)πόλεως, οἱ δὲ ἐκ τῶν φρονιμωτέρων καὶ συνετωτέρων ὁπαδῶν του, ἰδόντες ὅτι διεψεύσθησαν αἱ προφητεῖαι του καὶ ὅτι τοὺς ἐπλάνα, τὸν ἐγκατέλιπον. Διότι, ἐνῶ προεφήτευσεν ὅτι θὰ ἐγίνετο μερικὴ ἀνάστασις νεκρῶν, μερίδος ἀσεβῶν καὶ μερίδος εὐσεβῶν, καὶ ἡ μὲν μερίς τῶν ἀσεβῶν θὰ ἐρρίπτετο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην πυρὶ καὶ θεῖῳ, ἡ δὲ μερίς τῶν εὐσεβῶν θὰ ἐδασίλευε μετὰ τὸν Χριστὸν χίλια ἔτη ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ ἡδονὰς καὶ εὐτυχίας σωματικὰς καὶ πνευματικὰς, οὔτε ἡ μερικὴ ἀνάστασις τῆς μερίδος τῶν εὐσεβῶν καὶ ἀσεβῶν ἐγένετο, οὔτε ὁ Χριστὸς κατήλθεν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ νὰ δασιλεύσῃ χίλια ἔτη. Ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν τῶν ἄλλων προφητειῶν, ὡς τὸ βιβλίον ἀναφέρει, οὐδεμία ἐπληρώθη. οὐδεμία ἐπληρώθη.

Ἄρα, ἀληθῶς, ὁ Μακράκης

ἦτο ψευδοπροφήτης. Τὸ βιβλίον ἀποδεικνύει τὸν Μακράκην ψευδοχριστὸν, διότι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, Θεὸς ὢν ἀναμάρτητος, ἐταπεινώθη καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος καὶ ἑαυτὸν ὠνόμαζεν ἄνθρωπον δοῦλον καὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνῶ ὁ Μακράκης, ἄνθρωπος ὢν ἀμαρτωλὸς (καθὼς πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀμαρτωλοὶ ἐσμέν, καὶ ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι δὲν ἔχομεν ἀμαρτίαν ψευδόμεθα), ἐκαυχᾶτο καὶ, καυχώμενος, ἔλεγεν, ὅτι ἦτο ἴσος μετὰ τὸν Χριστὸν κατὰ πάντα, ἰσόχριστος. Καί, ἐνῶ ἔλεγεν ὅτι ἦτο ἴσος μετὰ τὸν Χριστὸν κατὰ πάντα, ἦτο ἄνιστος, ἀνόμοιος καὶ ἐναντίος τοῦ Χριστοῦ, διότι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἔλεγεν, ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον νὰ σώσῃ ψυχὰς καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀξίζει ὅσον δὲν ἀξίζει ὅλος ὁ Κόσμος, ἐνῶ ὁ Μακράκης ἐναντιούμενος εἰς ταῦτα, ἔλεγεν, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν, διότι ἐπλάσθη ἐκ τοῦ χοῦς καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν, εἶναι ὁμοία μετὰ τὴν τοῦ κτήνους. Ἐνῶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς παραγγέλλει νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθρούς μας, καί, ἐπὶ Σταυροῦ κρεμώμενος, ἠῤῥητο ὑπὲρ τῶν σταυρωσάντων αὐτόν. Ὁ Μακράκης, ὅστις ἔλεγεν ὅτι εἶναι ὁμοιος κατὰ πάντα μετὰ τὸν Χριστόν, τὸν αὐτάδελφον αὐτοῦ, γέροντα Ἀρχιμ. Ἰωκχαὶμ, ἐφθόνησε καὶ ἐσυκοφάντησε ψευδῶς, τοὺς δὲ ἀγαπῶντας αὐτὸν πρῶην μαθητὰς του, ἐπειδὴ τῷ ὑπεδέκνυσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν συνεβούλευον νὰ ἀφήσῃ τὰς πλάνας του, ὑβρίζεν, ἐφθόνη καὶ ἐσυκοφάντει. (Τοῦτο δὲ βλέπω καὶ εἰς ὑμᾶς. Ἡμεῖς μὲν, ἐξ ἀγάπης κινούμενοι, σὲ συμβουλευόμεν νὰ ἀφήσῃς τὰς πλάνας τοῦ ψευδοπροφήτου, ψευδοχρίστου καὶ χιλιαστοῦ Μακράκη. Σὺ δέ, ἐκ φθόνου καὶ κακεντρεχείας, κατηγορεῖς καὶ συκοφαντεῖς ἡμᾶς).

Ἄρα, ὁ Μακράκης δὲν ἦτο ἀληθῶς ἴσος

καὶ ὅμοιος μὲ τὸν Χριστόν. Δὲν ἦτο ἰσοχριστός, ἀλλὰ ψευδόχριστος.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πλανῶν τοῦ Μακράκη—δι' ἧς κατεδικάσθη, δικαίως, ὡς αἰρετικὸς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας—περὶ ὧν ἀναφέρει λεπτομερῶς τὸ βιβλίον «Αἱ πλάναι τοῦ Μακράκη ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἐλεγχόμεναι», κατάδηλον ἐστὶ ὅτι τὸ βιβλίον δὲν εἶναι συκοφαντικὸν οὔτε φλυαρίας καὶ μύθους ἀναφέρει, ἀλλὰ τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν.

Ἐπομένως, φλύαρος, ἀσύνητος, τυφλός, ψεύστης καὶ συκοφάντης, εἰσθε ὑμεῖς, κ. Ἀδαμόπουλε.

Τυφλὲ καὶ ἀσύνητε, τί ἤθελες νὰ εἶπω ; ὅτι ὁ διδάσκαλός σου ἦτο ἀληθὴς προφήτης καὶ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ τοὺς τρισυνθέτους Μακρακιστάς, ἐνῶ δὲν ἀνέβη ; Νὰ εἶπω, ὅτι ἀνηγορεύθη Αὐτοκράτωρ Κων)πόλεως, χωρὶς νὰ ἀναγορευθῇ ; Ἡ νὰ εἶπω, ὅτι ἦτο ἰσοχριστός, ἐνῶ δὲν ἦτο ; κ.λ.π... Θέλεις μὲ ἄλλους λόγους χάριν τοῦ ψευδοπροφήτου, ψευδοχριστοῦ, χιλιαστοῦ, αἰρετικοῦ, ὀδριστοῦ τῶν ἁγ. Πατέρων, νὰ καταπατήσωμεν τὴν συνείδησίν μας καὶ νὰ εἶπωμεν ψεύματα ; Αἰσχύνθητι, ἄθλιε, τολμῶν νὰ λέγῃς τὴν ἀλήθειαν ψεύδος καὶ τὸ ψεῦδος ἀλήθειαν καὶ νὰ εἶσαι καὶ Καθηγητής!!! Σοῦ ἀρμόζει ἡ παροιμία «Διδάσκαλε ποῦ διδάσκεις καὶ νόμον δὲν φυλάττεις». Καὶ ἐπειδὴ σὺ λέγεις τὴν ἀλήθειαν ψεύδος, θέλεις καὶ ὁ Πνευματικὸς σου νὰ λέγῃ ψεύματα ; Ἐπειδὴ σὺ εἶσαι Μακρακιστὴς θέλεις καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι νὰ γίνωμεν μακρακισταί ; Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ. «Ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ δουλόμενοί μοι κακὰ».

Καὶ σὺ μὲν ὡς ἐσκοτισμένος ὑπὸ τῆς πλάνης καὶ τετυφλωμένος ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ φθόνου, ἐξέβαλες ὅτι ἐνεφώλευεν ἐν-

τὸς τῆς καρδίας σου, χολήν, πικρίαν, φθόνον, κακίαν, ὕβρεις, καταλαλιάς, κατηγορίας, συκοφαντίας, μὴ αἰδεσθεῖς τὸν πνευματικόν σου πατέρα, μηδὲ τὸν Θεὸν φοβηθεῖς διὰ τὰς κατὰ τοῦ πνευματικοῦ σου πατρὸς ὕβρεις καὶ μισαρὰς συκοφαντίας, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ προσφέρῃς λατρίαν τῷ, κατὰ σέ καὶ τοῖς ὁμόφροσί σου Μακρακισταῖς, ἰσοχρίστῳ, ἰσοθέῳ, ἀναμαρτήτῳ καὶ ἀλανθάστῳ Μακράκῃ. Ἐγὼ ὅμως, ὡς πνευματικὸς πατήρ καὶ ἱατρός, ὑπ' ἀγάπης πατρικῆς καὶ χριστιανικῆς κινούμενος, δὲν σέ μισῶ, δὲν σέ ἀποστρέφομαι, μισῶ καὶ ἀποστρέφομαι τὰ ἔργα σου, τὴν πλάνην σου. Δὲν λυποῦμαι διὰ τὰς κατ' ἐμοῦ ὕβρεις καὶ συκοφαντίας, λυποῦμαι διὰ τὰ τραύματα καὶ τὰς πληγὰς, τὰς ὁποίας σοῦ ἐπροξένησεν ὁ μισόκαλος, παγκάκιστος καὶ παμπόνηρος διάβολος. Καὶ δι' αὐτὸ σπεύδω νὰ σοῦ προσφέρω ἱαματικά φάρμακα καὶ ὁδηγίαν σωτηρίους, ἐλπίζων εἰς τὸ ἄμετρον ἔλεος τοῦ Παναγάρχου, Φιλανθρώπου, Φιλευσπλάγχνου καὶ Πανοικτίρμονος Θεοῦ καὶ Πατρὸς οὐρανίου, ὅτι ὅταν τὰ δεχθῇς καὶ τὰ λάβῃς μὲ εὐχαρίστησιν θὰ θεραπευθῇς.

Ἀκουσον λοιπόν, ἀγαπητέ,

Τὸ τραῦμα σου εἶναι θανάσιμον. Διότι, τὸ νὰ συκοφαντήσῃ τις τὸν Πνευματικόν του Πατέρα, ἐπειδὴ λέγει τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ ἓνα ψευδοπροφήτην, ψευδόχριστον, χιλιαστήν, αἰρετικόν, ὀδριστὴν τῶν ἁγίων, εἶναι μεγίστη ἁμαρτία καὶ θανάσιμος. Ἀλλά, ὅλας τὰς ἁμαρτίας καὶ τὰς μικρὰς καὶ τὰς μεγάλας, καὶ τὰς συγγνωστάς καὶ τὰς θανασίμους, τὰς θεραπεύει ἡ μεγίστη εὐσπλαγχνία καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἀρκεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ μετανοήσῃ εἰλικρινῶς καὶ ἀληθῶς. Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι ἁμαρτίαι συγχωροῦνται διὰ τῆς μετανοίας, ἀλλ' ἡ ἀδικία καὶ συκοφαντία συγχωροῦνται τότε μόνον,

διαν ὁ μὲν ἄδικος ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἄδικη-
θέντα τὸ ἀδίκημα, ὁ δὲ συκοφάντης, ἀνα-
καλέσῃ καὶ διαφεύσῃ δημοσίως τὴν συκο-
φαντίαν. Λοιπὸν, ἀγαπητὲ Χρῆστο, ἐφ' ὅ-
σον ἔχεις καιρὸν μὴ ἀμελήσῃς, μὴ δειλιά-
σῃς, μὴ ἐντραπήῃς, μὴ φοβηθῇς οὐδένα, φο-
βήθητι μόνον τὸν Θεόν, μετανόησον ἐκ
καρδίας καὶ ἀνακάλεσον ὅσα ψευδῶς ἐδη-
μοσίευσες ἐναντίον ἐμοῦ, τοῦ ἀειμνήστου
Δανιὴλ Ἀγιορείτου, τοῦ δασίου Μουστάκα
καὶ λοιπῶν ὅσοι ἔγραψαν κατὰ τῶν πλα-
νῶν τοῦ Μακράκη, δημοσίευσον, ὅτι ἐσυ-
κοφάντησες ὅσους ἔγραψαν κατὰ τοῦ Μα-
κράκη καὶ εἶπον τὴν ἀλήθειαν. Εἰπέ, με-
τινοῶ καὶ ζητῶ συγχώρησιν πρῶτον ἀπὸ
τὸν Θεόν, δευτέρον ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐσυ-
κοφάντησα καὶ τρίτον ἀπὸ ὅσους ἐσκανδά-
λισα καὶ ὁμολογῶ ὅτι ἀπὸ σήμερον δὲν
εἶμαι μακρακιστῆς, ἀλλ' Ὁρθόδοξος χρι-
στιανός. Καὶ ὅσα μὲν ἔγραψεν ὁ Μακράκης
καλὰ καὶ σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην καὶ τὴν
διδασκαλίαν τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς
Ἐκκλησίας μας, τὰ παραδέχομαι, ἀπο-
πτύω δὲ ὅσα δὲν εἶναι σύμφωνα καὶ ὅσα
εἶναι ἐναντίᾳ τῆς γνώμης τῶν Ἀγίων Πα-
τέρων καὶ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλη-
σίας. Αὐτὸ, ἀγαπητὲ Χρῆστο, εἶναι τὸ ἱα-
ματικὸν φάρμακον. Δέχθητι τοῦτο μετὰ
χαρᾶς. Καὶ ἐὰν σοῦ φανῇ κατ' ἀρχὰς πι-
κρόν, πρέπει νὰ σκεφθῇς ὅτι καὶ οἱ σω-
ματικῶς ἀσθενοῦντες, πολλάκις, διὰ νὰ
λάβουν τὴν σωματικὴν θεραπείαν, δέχον-
ται καὶ λαμβάνουσιν εὐχαρίστως τὰ πικρὰ
φάρμακα, δέχονται καυτηριάσεις, ἀκόμῃ
καὶ τομὰς σώματος. Καὶ ἐὰν ἐκεῖνοι διὰ
τὴν θεραπείαν τοῦ θνητοῦ καὶ σκωληκο-
βρώτου σώματος, εὐχαρίστως δέχονται τὰ
πικρὰ φάρμακα, πολὺ περισσότερον πρέ-
πει νὰ τὰ δεχώμεθα ἡμεῖς, διὰ νὰ θερα-
πεύωμεν τὴν ἀθάνατον ψυχὴν μας, ἧτις ἀ-
ξίζει περισσότερον ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον.
Ἀγαπητὲ κ. Χρῆστο, δὲν πρέπει νὰ στε-

νοχωρηθῇτε, οὔτε νὰ λυπηθῇτε διότι σᾶς
ἐλέγχω, καὶ διότι σᾶς λέγω τὴν ἀλήθειαν,
ἢ ὅποια εἶναι πικρὰ ὡς τὰ φάρμακα τὰ
πικρὰ. Σᾶς ἐλέγχω κατὰ τὴν διδασκαλίαν
τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἐλεγξον, ἐπιτί-
μησον, παρακάλεσον». Σᾶς ἐλέγχω διότι
σᾶς ἀγαπῶ καὶ ἔχω καθήκον, ὡς Πνευ-
ματικὸς Πατήρ, νὰ σᾶς ἐλέγχω, καὶ πα-
ρεκτρέπόμενον νὰ σᾶς συμβουλεύω. Σεῖς
δὲ ὀφείλετε νὰ ὑπακούσῃτε. Ἐκβαλε, λοι-
πὸν, πᾶσαν τὴν προκατάληψιν καὶ στο-
χάσθητι, καλῶς, καὶ ἐὰν αὐτὰ ποὺ σᾶς
γράφω δὲν εἶναι πρὸς ὠφέλειάν σας, μὴ τὰ
ἀκούσῃτε, ἐὰν ἔμως εἶναι, πρέπει νὰ ὑπα-
κούσῃτε, νὰ μετανόησῃτε καὶ νὰ μὲ εὐχα-
ριστήσῃτε ποὺ σᾶς ἀγαπῶ καὶ θέλω τὴν
σωτηρίαν σας.

Πρόσεξε, μὴ καταφρονήσῃς τὰς πατρι-
κὰς μου συμβουλὰς καὶ τὰς θεωρήσεις καὶ
αὐτὰς ὡς φλυαρίας καὶ τὴν ἱερωσύνην
καὶ τὸν δεσμὸν τῶν πνευματικῶν Ἀγ. Πα-
τέρων ὡς μύθους. Πρόσεξε καλῶς, ἀγαπη-
τέ, διότι μόνος σου ἔδεσες τὸν ἑαυτὸν σου,
καὶ δὲν δύναται οὐδεὶς νὰ σὲ λύσῃ ἀπὸ
τὸν δεσμὸν τῆς ἀσυγχωρησίας, οὔτε καὶ ἐ-
γὼ ποὺ μὲ ἐσυκοφάντησες. Μόνος σου θὰ
λύσῃς τὸν ἑαυτὸν σου διὰ τῆς ἀληθοῦς
καὶ εἰλικρινοῦς μετανοίας. Καὶ ἐπειδὴ
δημοσίως ἐσυκοφάντησες, δημοσίως νὰ ἀ-
νακαλέσῃς καὶ νὰ διαφεύσῃς τὴν συκο-
φαντίαν. Ὁ δὲ Θεός, ὁ μὴ βουλόμενος τὸν
θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ τὴν μετάνο-
ιαν, ὁ πάντας θέλων σωθῆναι καὶ εἰς ἐ-
πίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, ὁ δάθει σοφίας
φιλανθρώπως πάντα οἰκονομῶν, καὶ τὸ συμ-
φέρον ἐκάστῃ μετανοοῦντι ἀπονέμων, εὐ-
χομαι ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας νὰ σὲ
φωτίσῃ νὰ γνωρίσῃς τὴν πλάνην καὶ τὴν
ἁμαρτίαν σου, νὰ μετανόησῃς, νὰ ἐξομο-
μολογήθῃς καὶ νὰ ἀξιωθῇς διὰ τῆς καθα-
ρᾶς ἐξομολογήσεως καὶ τῆς εἰλικρινοῦς
μετανοίας τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν,
ἧς ἀξιοθεύημεν πάντες. Ἀμήν.

Μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης

Ἀρχιμ. Φιλόθεος Ζερβάκος

Η ΑΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Χάριν τῆς Ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς δόξαν καὶ ἔπαινον τῆς Μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης, ἀναδημοσιεύομεν ἀπὸ τὴν «Φωνὴν τῆς Ὁρθοδοξίας», μίαν ἀπάντησιν τοῦ Ἀρχιμ. Χρυσόστομου Νασλίμ πρὸς τὸν φίλον Καθηγητὴν Θεολόγον κ. Χρ. Ἐνισλείδην.

Ἀπάντησις εἰς τὸν Θεολόγον
κ. Χ. Ἐνισλείδην

Εἰς τὸ θρησκευτικὸν περιοδικὸν «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι» Νοεμβρίου ἐ. ἐ. ὁ Θεολόγος κ. Χρ. Ἐνισλείδης, ἀντὼν προφανῶς ἐκ θολερῶν πηγῶν, γράφει περὶ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης πράγματα ἱστορικῶς αὐτόχρημα ἀνακριθεῖ καὶ ἀνυπόστατα. Ἐκεῖνο δέ, ὅπερ δέον νὰ ἐλεγχθῇ ἰδιαιτέρως εἶναι ὅτι ταυτίζεται ἡ ἁγία Αἰκατερίνα μὲ τὴν Ἀλεξανδρινὴν φιλόσοφον Ὑπατίαν εἰδωλοάτριν, ὑπὸ φανατικῶν Χριστιανῶν φονευθεῖσαν.

Ἰδοὺ τί γράφει σχετικῶς ὁ κ. Ἐνισλείδης.

«Λέγεται καὶ ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ ἁγία δὲν εἶναι καμμία ἄλλη παρὰ αὐτὴ ἡ φιλόσοφος Ὑπατία τῆς Ἀλεξανδρείας, ἡ ὅποια κρυπτοχριστιανὴ οὖσα, διδάσκαλος καὶ πνευματικὴ ἀδελφὴ τοῦ Ἐπισκόπου Συνεσίου τῆς Πτολεμαίδος ἐν Ἀφρικῇ, καὶ ἡ ὅποια «ἐμαρτύρησεν» εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον».

Τὰ ἱστορικὰ ὅμως δεδομένα διακρίνουν ζωηρότατα τὴν μάρτυρα Χριστιανὴν πάνσοφον Αἰκατερίναν ἀπὸ τὴν εἰδωλοάτριν φιλόσοφον Ὑπατίαν, τὴν ὑπὸ ὄχλου Χριστιανῶν, ἀδιακρίτῳ ζήλῳ ἐλαυνομένου, κατακρεουργηθεῖσαν.

Διότι ἡ μὲν Αἰκατερίνα ἐμαρτύρησε διὰ Χριστὸν τὸ 312 μ. Χ. ἡγεμονεύοντος ἐν τῇ Ἀνατολῇ τοῦ Χριστιανομάχου Μαξεντίου Δαῖα, κατὰ τὸ τελευταῖον δηλαδὴ ἔτος τῶν δέκα μεγάλων διωγμῶν τοῦ Χρι-

στιανισμοῦ· διότι τῷ 313 ἐξεδόθη ἐν Μεδιολάνοις τὸ περίπυστον διάταγμα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου περὶ ἀνεξιθρησκείας ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ κράτει. Ἡ δὲ φιλόσοφος εἰδωλοάτρεις Ὑπατία ἐφονεύθη κατὰ τὸ 416 μ. Χ. ἥτοι πλεόν τοῦ αἰῶνος προήκμασεν ἡ Αἰκατερίνα τῆς Ὑπατίας.

Τὸ ὅτι δὲ ἡ Ὑπατία ἦτο κρυπτοχριστιανὴ οὐδαμῶθεν ἱστορικῶς ἀποδεικνύεται. Τοῦναντίον μάλιστα ἐκ τῆς ἱστορίας γνωρίζομεν ὅτι ὁ οἰκτρὸς θάνατός της ἀποδίδεται εἰς θερμοαἰμούς Χριστιανούς τῆς Ἀλεξανδρείας, οἱ ὅποιοι θαρέως ἔφερον νὰ θλέπωσιν αὐτὴν καθ' ἡμέραν ἐπὶ δίφρου καθεζομένην καὶ μετὰ πομπῆς καὶ παρατάξεως ὑπὸ τῶν θαυμαστῶν της συνοδευομένην, νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν σχολήν, ὅπου ἐδίδασκεν· ἐν τῷ προσώπῳ δὲ αὐτῆς μεγάλως νὰ καυχῶνται καὶ κομπάζωσιν οἱ εἰδωλοάτραι· ὁ δὲ Ὁρέσιτης, ἑπαρχος τῆς Ἀλεξανδρείας, εἰδωλοάτρεις καὶ αὐτός, διατηρῶν στενὰς φιλικὰς σχέσεις μετ' αὐτῆς νὰ εὐρίσκηται εἰς προστριβὰς μετὰ τοῦ Κυρίλλου τοῦ ἐν ἁγίοις ἐπισκόπου τῆς πόλεως.

Ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Ἱστορικὸς Σωκράτης (Βιβλ. Ζ', κεφ. ιε') ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὸν φόνον τῆς Ὑπατίας.

«... Καὶ δὴ συμφωνήσαντες ἄνδρες, τὸ φρόνημα ἐνθερμοὶ, ὧν ἡγήτο Πέτρος τις ἀναγνώστης ἐπιτηροῦσι τὸν ἄνθρωπον (δηλ. τὴν Ὑπατίαν)· ἐπανιούσαν ἐπὶ οἰκίαν ποθέν· καὶ ἐκ τοῦ δίφρου ἐκβαλόντες ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἣ ἐπώνυμον καϊσάριον, συνέλκουσιν· ἀποδύσαντές τε τὴν ἐσθῆτα, ὅστράκκοις ἀνείλιν· καὶ μεληδὸν διασπᾶσαντες, ἐπὶ τὸν καλούμενον κινάρωνα τὰ μέλη συνάραντες πυρὶ κατηνάλωσαν· τοῦτο οὐ μικρὸν μῶμον Κυρίλλῳ καὶ τῇ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίᾳ».

σία εἰργάσατο *) ἄλλότριον γὰρ παντελῶς τῶν φρονούντων τὰ Χριστοῦ φόνοι καὶ μάχαι καὶ τὰ τοῦτοις παραπλήσια· καὶ ταῦτα πέπρακται τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς Κυρίλλου ἐπισκοπῆς, ἐν ὑπατεΐᾳ Ὁνωρίου τὸ δέκατον, καὶ Θεοδοσίου τὸ ἔκτον ἐν μηνὶ Μαρτίῳ, νηστειῶν οὐσῶν».

Οὐδεμίαν λοιπὸν σύγκρισιν καὶ συνταύτισιν μεταξὺ Αἰκατερίνης μάρτυρος Χριστοῦ, καὶ Ὑπατίας εἰδωλολατρίδος φονευθείσης, ἐπιτρέπουσι τὰ ἱστορικὰ δεδομένα. Ἀπορίας δὲ μεγάλης ἄξιον τυγχάνει πῶς τολμῶσι τοσοῦτον προχείρως σκεπτόμενοι νὰ συγκρίνωσι τὰ ἀσύγκριτα καὶ νὰ ταυτίζωσι τὰ ἀσυνταύτιστα, καὶ δὴ ἐπὶ ἀγίων προσώπων, θεολόγοι περιωπῆς τοῦ κ. Ἐνισλείδου!

Δοθείσης δὲ ἀφορμῆς ἅς μὴ παραλείψωμεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τοῦτο. Λέγεται ὅτι ἡ ἁγία Αἰκατερίνα ἐκαλεῖτο πρότερον Δωροθέα, κατ' ἄλλους δὲ Δαμιανή, καὶ ὅτι μετωνομάσθη ὑπὸ τῶν θαυμαστῶν αὐτῆς εἰς Αἰκατερίναν, διότι τὸ ὄνομα τοῦτο δηλοῖ, κατὰ τὴν ἀραβικὴν γλῶσσαν, τὴν σοφὴν. Τὸ θηλυκὸν τοῦ ἐνάρθρου ἐλ Κάδεμ (ὁ σοφὸς) εἶναι ἐλ Κάτερ (ἡ σοφή). Τοῦτο, καθ' ἑλληνικὴν ἀπαγγελίαν, ἐγένετο Αἰκάτερ, προσετέθη δὲ καὶ ἡ περίεργος εἰς—ίνα κατάληξις. Κατ' ἄλλην ἐρμηνείαν τὸ ὄνομα Αἰκατερίνα προέρχεται ἐκ συριακῆς τινος λέξεως σημαίνουσης τριπλοῦν στέφανον, ὃν ἤρεν ἡ ἁγία, ἥτοι τὸν τῆς παρθενίας, σοφίας καὶ μαρτυρίου. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ἐξηγήσιν ἀναφέρεται πιθανώτατα καὶ τὸ δίστιχον τοῦ Μηναίου

*) Παρὰ τὰ λεγόμενα τοῦ Σωκράτους εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ θεὸς Κύριλλος οὐδεμίαν ἀνάμειξιν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον εἶχεν εἰς τὸν φόνον τῆς Ὑπατίας καὶ συνεπῶς ὁ προσαφθεὶς εἰς αὐτὸν μῶμος κρίνεται ἄδικος. Ὅτι συνέβη ἐγένετο ἐξ ἀπίνης καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ προληφθῇ διὰ μιᾶς ἐγκαίρου ἐπεμβάσεως τοῦ Κυρίλλου.

τῆς 25 Νοεμβρίου.

† Ἀρχιμ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΛΙΜΗΣ

Ὡς ἐπληροφορήθημεν, εἰς ἰδιαιτέραν πρὸς τὸν ἀρχιμ. Χρυσ. Νασλίμην ἐπιστολὴν τοῦ ἐξακολουθεῖ ἐπιμένων ὁ κ. Ἐνισλείδης ὅτι ἡ ἁγ. Αἰκατερίνα εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἐν εἰδωλολατρείᾳ ζήσασα καὶ ἀποθανοῦσα φιλόσοφος Ὑπατία. Μάλιστα εἰς μίαν σχολικὴν διάλεξιν τοῦ ὁ κ. Ἐνισλείδης τυπωθεῖσαν διὰ πολλῶν ἱστορικῶς ἀβασίμων καὶ ἀπαραδέκτων, προσπαθεῖ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐσφαλμένην ἀποφίν του. Ὁ ἀρχιμ. Χρυσ. Νασλίμης, διεξελθὼν ἐπιμελῶς τὴν ὡς ἄνω μονογραφίαν τοῦ κ. Ἐνισλείδου, ἀπήντησεν ὡς κατωτέρω.

Ἐλλογιμώτατε κ. Ἐνισλείδη,

Τὴν 14/27 λήγοντος μηνὸς ἀπέστειλα Ὑμῖν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀπὸ 21 τοῦ αὐτοῦ τιμὴν ἐπιστολήν Σας. Ἦδη γενόμενος κάτοχος καὶ τῆς μονογραφίας Σας ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἰκατερίνα ἡ Ἁγία καὶ πάνυ ὠραία Ὑπατία», μέσῳ τοῦ ἐνταῦθα φίλου κ. Σωτ. Σχοινᾶ, σπεύδω νὰ γράψω Ὑμῖν τὰς ἐξ αὐτῆς ἐντυπώσεις μου, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας.

Κατ' ἀρχὴν συγχαίρω τὴν Ὑμετέραν Ἐλλογιμότητα διὰ τὴν καταβληθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς πολὺπονον προσπάθειαν νὰ διερευνήσῃ τὰς ἱστορικὰς πηγὰς περὶ Αἰκατερίνης καὶ Ὑπατίας, αἵτινες πηγαὶ σχεδὸν ταυτίζονται μὲ ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας καὶ ἡ ἡμετέρα ἐλαχιστότης ἐπεκαλέσθη ἐν τῇ ἀντιρρήσει τῶν ἀπόψεών Σας, ὅτι ἡ ἁγ. Αἰκατερίνα εἶναι αὐτὴ αὐτὴ ἡ δολοφονηθεῖσα καὶ πυρὶ ὑπὸ χριστιανῶν καταναλωθεῖσα φιλόσοφος Ὑπατία. Δυστυχῶς ὁμως ἐν συμπεράσματι «παραδοξολογεῖτε». Καὶ ἐνῷ παραπονεῖσθε ἐν σελ. 6 «ὅτι τὰ διβλία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι γεμᾶτα δυστυχῶς ἀπὸ παραδοξολογίας καὶ χρήζουν μιᾶς αὐστηρᾶς κριτικῆς μέσῳ εἰς τὰ πλάι-

σια τῆς Ὁρθοδοξίας, μιᾶς ἱστορικῆς ἀληθείας ἀπὸ τῆς φανταστικῆς παραδοξολογίας», ἰδοὺ ἐμφανίζεται καὶ ἡ Ὑμετ. Ἐλλογιμότης προσθέτουσα καὶ τὰς ἰδικὰς Τῆς παραδοξολογίας, ὥς νὰ μὴ ἤρκουν αἱ ὑπάρχουσαι. Καὶ ἂν, ὥς παραδοξολογοῦντες γράφετε, ἡ Ὑπατία εἶναι ἡ ἀγ. Αἰκατερίνα, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οἱ 150 ρήτορες, ἡ Γαμετὴ Μαξεντίου καὶ οἱ λοιποὶ συναθλήσαντες τῇ Αἰκατερίνῃ, φρούραρχος Πορφύριος μετὰ 200 στρατιωτῶν, εἶναι πρόσωπα φανταστικά καὶ ἀνύπαρκτα ἐν ἀθληταῖς Κυρίου, ὁ δὲ ἐν ἀγίοις Κύριλλος, δολοφόνος τῆς Αἰκατερίνης· Ὑπατίας. Διὰ τῆς εἰς αἶτοπον ἀπαγωγῆς εὖτω καταλήγομεν, ἀλλὰ μὴ γένοιτο.

Δυστυχῶς τὸ 26σέλιδον διβλιαράκι τοῦ Β. Μυρσιλίδου Σᾶς παρέσυρεν, Ἑλλογιμότητε, νὰ παραδεχθῇτε τὰς πιθανολογίας καὶ εἰκοτολογίας του περὶ Ὑπατίας. Τὸ δτι τὸ διβλιαράκι τοῦτο περιέχει ἱστορικῶς ἀναπόδεικτα πράγματα, ὥς τὰ περὶ συνοδικῆς ἀποφάσεως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐξαγιαζούσης τὴν Ὑπατίαν, καὶ δτι ἐν Λαοδικείᾳ ὑπῆρχε Ναὸς αὐτῆς ἐορτάζων τὴν 25 Νοεμβρίου, καὶ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε ἐν 3ῃ ὑποσημειώσει τῆς 12 σελ. Ὁ ἀείμν. Λαμπάκης, ὁ μὴ ἀφήσας λίθους καὶ κεράμους ἀνερευνήτους, σχετιζομένους μὲ τοὺς Ἐπιτὰ Ἀστέρας τῆς Ἀποκαλύψεως, τοιοῦτον Ναὸν τῆς ἀγ. Ὑπατίας ἐν Λαοδικείᾳ οὐδόλως ἀναφέρει. Συνεπῶς τὸ διβλιαράκι ὑπῆρξε κακὸς σύμβουλος Σας. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ στιχουργήματά του ἀναμφισβητήτως τυγχάνουσι νεωτέρας συνθέσεως ἐκ ρακοςυλλογῆς καὶ λογοκλοπῆς παρεμφερῶν παλαιότερων τοιούτων, ἄλλα πρόσωπα καὶ πράγματα ἀφορώντων.

Πρὶν τελειώσωμεν τὴν παρῶσαν ὑποβάλλομεν τὸ ἐξῆς ἄπορον: Οἱ ἐπισκεφθέντες καὶ γράψαντες περὶ Ὅρους Σινᾶ καὶ τῆς Μονῆς αὐτοῦ μαρτυροῦσιν, δτι τὸ σῶ-

μα τῆς ἀγ. Αἰκατερίνης ἐκ θείας ἀποκαλύψεως ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὅρους, ὅπου ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων τοῦ Κυρίου κατ' αἰτήσιν αὐτῆς ἐκομίσθη, μετεφέρθη ὑπὸ τῶν μοναχῶν καὶ ἐν ἰδιαίτερᾳ μαρμαρίνῃ λάρνακι ἀκέραιον καὶ ἀδιάφθορον ἀπεθησαυρίσθη, καὶ μόνον εἰς νεωτέρους χρόνους οἱ μοναχοὶ ἠκρωτηρίασαν αὐτό, ἵνα παρέλθωσι τὰ διάφορα χριστιανικὰ τῆς Εὐρώπης Κράτη πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Μονῆς. Γνωστοῦ δὲ ὄντος δτι τῆς Ὑπατίας τὸ σῶμα κατακερματισθὲν «πυρὶ κατηναλώθη», γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, τὸ ἐν Σινᾶ φυλασσόμενον ἅγιον Λείψανον τίνας ἀγίας τυγχάνει;...

Ἐπὶ τούτοις ἔρρωσθε κατ' ἄμφω ἐν Κυρίῳ.

† Ἀρχιμ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΛΙΜΗΣ

Υ. Γ. Οὐ μόνον τῆς Αἰκατερίνης ἀλλὰ σχεδὸν ὅλων τῶν ἀγίων αἱ βιογραφίαι, καὶ αὐτῶν τῶν κατὰ Μᾶρκον καὶ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίων αἱ διηγήσεις, εἰς παραδόσεις ὀφείλονται. Ἡ ἐκκαθάρισις δὲ αὐτῶν ἐκ τῶν παραδοξολογιῶν καὶ τῶν θαυμασίων, τὰ ὅποια ἐτέλεσεν «ὁ ἐν δεσφαιζόμενός ἐν Βουλῇ ἁγίων αὐτοῦ Θεός» εἶναι τόσοις δύσκολος, δάσει τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς πίστεως, ὥστε καταντᾷ ἀδύνατος. Ὁ μακρὴς Μιχ. Γαλανὸς τολμήσας τὸ ἐπιχειρῆμα εἰς τοὺς «Βίους τῶν Ἀγίων» ἀπέτυχεν οἰκτρῶς, διότι εἰς πολλὰς διηγήσεις ἀντὶ νὰ διᾶλῃ τοῖς μύθους, ἔδωκε μάτια.

A. X. N.

Παρακαλοῦμεν ἐργασθῆτε
διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ καλοῦ
μας περιοδικοῦ.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ**—Εύχετήριον**

Ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ τοῦ νέου ἔτους 1958, ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» εὐχεται εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστας της, ὅπως ἔλθῃ εἰς ἕνα ἔκαστον ἐξ ἡμῶν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Εἶθε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νὰ μετανοήσωμεν ἐκ τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐκ τῆς ἐπικειμένης δικαίας ὀργῆς τοῦ Κυρίου. Ὅπως κατ' αὐτὸ ἀπολαύσωμεν τὴν ποθητὴν εἰρήνην, ἥτις δυστυχῶς εὐρίσκεται πολὺ μακρὰν ἡμῶν ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς μας ἀπομακρύνσεως ἐκ τῆς ὁδοῦ τοῦ Κυρίου. Ἀκόμη ὡς ἀπολαύσουν κατ' αὐτὸ τὴν ἐλευθερίαν των ὅλοι οἱ ὑπόδουλοι λαοὶ καὶ ἰδιαιτάτα οἱ ἀδελφοὶ Ἕλληνες τῆς πολυπαθοῦς Κύπρου.

Ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις, ὡς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

—23ον ἔτος

Θεῖα συνάρσει εἰσερχόμεθα διὰ τοῦ ἀνὰ χειρὸς τεύχους εἰς τὸ 23ον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἀγιορειτ. Βιβλιοθήκης». Πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος ἐπὶ 23 ἔτη ἐκδοσίς της ἀποτελεῖ θαῦμα καὶ ἄθλον τῆς ἀνιδιοτελείας καὶ ὑπομονῆς τοῦ ἐκδότου αὐτῆς. Διότι οἱ συντρέχοντες καὶ ἐνισχύοντες τὴν ἐκδοσὶν αὐτῆς εἶναι ἀτυχῶς τόσον ὀλίγοι, ὥστε θὰ ἦτο ἴσως διὰ πολλοὺς ἀπίστευτον ὅτι ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν ἀγιορειτῶν Πατέρων δὲν εὐρίσκονται ἱκανοί, συναισθανόμενοι τὴν ἡθικὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ περιοδικόν, τὸ ὁποῖον ἐκοσμήθη μὲ τὸν τίτλον τῆς ἁγιωνύμου διαμονῆς των.

Πάντως ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη», αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσῃ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας της εἰς ἐκείνους οἵτινες ἐκτιμῶντες τὸ ἔργον καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀμερικῇ, οὐ μόνον ἀποστέλλουσιν ἀνελλιπῶς τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδίας ἀγα-

θῆς προαιρέσεως ποικιλοτρόπως ἄλλως ἐνισχύουν αὐτήν, ἐγγράφοντες καὶ ἄλλους συνδρομητάς. Καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» ἐκφράζει τὸ πικρὸν παράπονον δι' ἐκείνους, οἵτινες, ἐνῶ λαμβάνουν τακτικῶς τὰ τεύχη αὐτῆς, ἀμελοῦσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων των. Θὰ ἦτο ἴσως βαρὺ διὰ τὴν ἀξιοπρέπειάν των ν' ἀποδώσωμεν τὴν παράλειψιν των εἰς αἰσθήματα κατώτερα.

Ὅπως δὲ ἐν ἐπιγνώσει τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς ἐκδόσεώς της ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη», παρὰ τὰς ἀντιμετωπιζόμενας ἀντιξοότητας, θεῖα βοηθεῖα, ὑπόσχεται νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐκδοσὶν της, ἀφορώσα μᾶλλον εἰς τὴν παρὰ Θεοῦ ἢ παρ' ἀνθρώπων ἀντιμισθίαν.

—Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα.

Παρακολουθοῦντες εἰς τὰ περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἐξέλιξις, ἥτις ἔλαβε νέαν τροπὴν ἐπὶ τῷ βελτίῳ ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Θεοκλήτου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, ἔχοντες τοιοῦτον προκαθήμενον, οἷος ὁ κ. Θεόκλητος. Χαίροντες δὲ εὐχόμεθα εἰς τὸν Θεὸν νὰ τοῦ δίδῃ ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν, ἵνα φέρῃ εἰς πέρας τὴν μεγίστην ἀποστολὴν του, ἥτοι τὴν προώθησιν καὶ τακτοποίησιν ὅλων ἐν γένει τῶν ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἄς μὴ λησμονεῖ ὁ Μακαριώτατος, ὅτι εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ὁρθοδοξίαν, ὑπάρχει μία γαγγραινώδης πληγὴ, ἣν ὠρισμένοι παράγοντες τὴν θέλουν ὡς ἀθεράπευτον. Δύναται ὅμως νὰ θεραπευθῇ μὲ μίαν καλὴν θέλησιν καὶ μὲ μίαν γεννοίαν ἀπόφασιν. Ἡ πυρορροῦσα αὐτῇ πληγῇ ἠνοίχθη καθ' ὃν χρόνον ἔγινεν ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἐορτολογίου, καὶ ἔκτοτε διη-

ρέθησαν οἱ Χριστιανοί, ἅφ' ἑνὸς εἰς τοὺς πιστῶς ἔχομένους τῶν παραδόσεων καὶ τῆς πίστεως, καὶ ἅφ' ἑτέρου εἰς τοὺς ἀδιαφόρους Χριστιανούς, ἐκείνους δηλ. πού δὲν θέλουν «νὰ γίνουν παπάδες καὶ καλογέροι» καὶ οἱ ὁποῖοι ἠδιαφόρεσαν τελείως διὰ τὴν μεταβολὴν αὐτὴν.

Ἄν θέλῃ ὁ Μακαριώτατος νὰ ὑψωθῇ ὑπεράνω πάντων, αὐτὸν τὸν κακὸν δαίμονα τῆς διαιρέσεως νὰ πατήσῃ διὰ μιᾶς καλῆς καὶ ἀποφασιστικῆς θελήσεώς του ὁπότε θὰ δοξασθῇ καὶ εἰς τὰς σελίδας τῆς Ἐκκλησ. Ἱστορίας ἐπὶ γῆς, καὶ αἰωνίως ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐν οὐρανοῖς.

Οἱ πατέρες τοῦ ἁγίου Ὁρους διὰ νὰ κρατήσουν τὰς παραδόσεις αὐτάς, δὲν θὰ ἦσαν βέβαια ἀπερίσκεπτοι, ἀλλὰ ἔπραξαν ὅπως τοὺς ἐφώτισεν ὁ Θεός· καὶ αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες σήμερον συγκρατοῦν τὴν ὁργὴν τοῦ Θεοῦ.

Προχωρήσατε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, ἅγιε Προκαθήμενε.

—Οἱ δύο ἀντίπαλοι

Ὅταν λαμβάνῃ χώραν πόλεμος μεταξὺ δύο παρατάξεων ἀντιθέτου φρονήματος καὶ συμφέροντος, ἡ μάχη διεξάγεται μετὰ πάσης σφοδρότητος καὶ διὰ παντὸς μέσου, σκληροῦ ἐνίοτε καὶ ἀνθρώπου. Καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας γνωρίζομεν, ἀλλὰ καὶ προσωπικῶς ἐγενόμεθα ὅλοι μάρτυρες καὶ ἐνίοτε μέτοχοι τοιούτων πολέμων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν, ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν. Καὶ γνωρίζομεν πόσον εἶναι ἀπευκταῖα καὶ ὀλέθρια τὰ ἀποτελέσματα τῶν συγκρούσεων. Καὶ προκειμένου περὶ πολέμου μὴ εἰσερχομένου εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, τὸ κακὸν δὲν λαμβάνει τὴν ὄψιν τὴν ἀπαισίαν, πού παρουσιάζουν αἱ θρησκευτικαὶ συγκρούσεις, ἐξ ὧν πολλὰί χριστιανικαὶ συνειδήσεις πλήττονται καὶ σκανδαλίζονται. Ὅταν μάλιστα ὁ πόλεμος ὑπείσέρχεται εἰς τοὺς κόλ-

πους τῆς Ἐκκλησίας, καὶ σκοπὸς τῶν διασταμένων δὲν εἶναι ἡ εὐγενὴς καὶ θεάρεστος ἄμιλλα καὶ προσπάθεια ποῖος προθυμότερον καὶ ψυχωφελέστερον νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ ποῖος θὰ ἀποκτήσῃ περισσοτέραν ἐπιρροὴν ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ ποῖος θὰ ἀποκτήσῃ ματαιὰν κοσμικὴν δόξαν, τὸ κακὸν ἐμφανίζεται τόσον ἐκτεταμένον, ὥστε αἱ συνέπειαι νὰ εἶναι θλιβεραὶ καὶ διὰ τοὺς συγκρουομένους καὶ διὰ τοὺς θεωμένους.

Ἐὰν μάλιστα αἱ συγκρούσεις συμβαίνῃ νὰ ἐγγίζουν καὶ τὴν σκοπιμότητα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ, τότε ἐκτὸς τῶν ἐσωεκκλησιαστικῶν ἀντεγκλήσεων, ἔχομεν καὶ τὰς πικροχόλους κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἐπιζητοῦν τοιαύτας καταλλήλους εὐκαιρίας, ἵνα πολλὰ κατ' αὐτῆς καὶ τῶν τέκνων της τὰ βλάσφημα καὶ συκοφαντικὰ ἐκστομίσωσι.

Δι' ὅλα ταῦτα νομίζομεν ὅτι ἡ παρατηρουμένη πολεμικὴ ἐκστρατεία κατ' ἀλλήλων τῶν θρησκευτικῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων καὶ ἡ διαίρεσις εἰς φατρίας τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῶν, καταστρέφει ἅφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἐν ἄλλοις ἐπαινετὴν καὶ ἀξιόλογον ἀξιομισθίαν αὐτῶν ἐν τῇ ἡθικῇ ἀναπλάσει τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῶν, ἅφ' ἑτέρου δὲ παρέχει ἰσχυρὰ ὅπλα εἰς τοὺς ἐπιζητοῦντας, ἵνα στρατευθῶσι κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Διοικητικῶν ὁργάνων αὐτῆς.

— Διὰ τὸν Καζαντζάκην ἄλιν

Εἰς ἄλλην στήλην, Ἱερομόναχος Ἁγιορείτης, συμπατριώτης τοῦ Καζαντζάκη, δοριμῶς καταφέρεται ἐναντίον του διὰ τὴν ἄκραν ἀσέβειάν του εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ τῶν ὅλων. Καταφέρεται ἐναντίον

τῶν συγγραμμάτων του, τὰ ὅποια δηλη-
τηριάζουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ συνιστᾷ
νὰ παραδοθοῦν ὅλα εἰς τὸ πῦρ, ὥς βρω-
μερά. Καταφέρεται ὡσαύτως ἐναντίον
τοῦ ἀρχιερέως, τῶν ἱερέων, καὶ λοιπῶν
ἐπισήμων, οἵτινες τὸν ἐκήδευσαν ὡς Χρι-
στιανόν. Ἐν τέλει συνιστᾷ εἰς τὴν Ἐκ-
κλησίαν νὰ ἀναθεματίσῃ αὐτὸν καὶ τὰ
συγγράμματά του.

«Καὶ κατὰ πρῶτον λόγον, λέγει ὁ ἱερο-
μόναχος, μὲ παρεκίνησεν ἡ ἀσέβεια τοῦ
ἀθλίου Καζαντζάκη κατὰ τῆς εὐσεβοῦς ἡ-
μῶν πίστεως, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον
τὸ ὅτι τυγχάνει δυστυχῶς καὶ πατριώτης
μου καὶ θεορῶ καθῆκον μου νὰ στηλι-
τεύσω τὸν ἀσεβῆ τοῦτον, ἔστω καὶ μετὰ
θάνατον, ἐκκληρῶν καθ' ὑπαγόρευσιν
τῆς συνειδήσεώς μου διὰ τὸν ὑβριζόμε-
νον Θεὸν καὶ τὴν Πατρίδα μου».

Ὡσαύτως, κορυφαῖος ἐπιστήμων τῆς
Κρήτης ὡς ἐξῆς μᾶς γράφει· «ὀρθότατα
κ. Σχοινᾷ τὰ γραφόμενά σας διὰ τὸν ἡ-
ρωοποιηθέντα καὶ τόσον σκανδαλωδῶς τι-
μηθέντα ἐκ τῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου
καὶ δυστυχῶς καὶ ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην
αὐτοῦ, ἀντίχριστον Καζαντζάκην. Εἴθε
ὁ Κύριος νὰ μὴ μᾶς κατα-
λογήσῃ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην».

Αὐτὰ λέγει ὁ κουτὸς κόσμος
διὰ τὸν ἄθεον Καζαντζάκην.

Εὐτυχῶς ἡ Κρήτη διατηρεῖ ἠθικὰς ἀ-
ξίας φοβουμένας τὸν Θεόν, συγκρατού-
σας καὶ τὴν ἀσθενῆ μερίδα τοῦ λαοῦ
αὐτῆς. Προσφέρουν δὲ αἱ ἀξίαι αὐταὶ
τὴν πολυτιμότεραν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν
Πατρίδα των.

Πταίει δυστυχῶς καὶ τὸ Κράτος μας,
τὸ ὅποιον ἐπιτρέπει νὰ παίζωνται τὰ
ἄθεα ἔργα τοῦ ἀσεβοῦς Καζαντζάκη
εἰς τοὺς κινηματογράφους, ἵνα πλήττω-
νται πνευματικῶς καὶ ὅσοι δὲν ἀνέγνωσαν
τὰ ἀσεβῆ συγγράμματά του, ἐνῶ ἔπρεπε

τοῦτο πρὸς περιφρούρησιν τῶν Ἑλλήνων
Χριστιανῶν πολιτῶν του, νὰ ἀπαγορεύσῃ
ἀπολύτως τὴν προβολὴν αὐτῶν.

— Ἡ Κύπρος μας

Νέοι πάλιν ἀγῶνες τῶν ἀδελφῶν Κυ-
πρίων πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ «Δουρεί-
ου ἵππου» ὥς ἀποκαλοῦν τὸν νέον Κυ-
βερνήτην Χιοῦ Φοῦτ. Οὗτος ὑπερέβαλε
κατὰ πολὺ τὸν προκάτοχόν του, τὸν Χάρ-
ντιγκ, εἰς διωγμοὺς καὶ σατανικὰς ἐφευ-
ρέσεις διαφόρων βασάνων τῶν δυστυχῶν
ἀγωνιστῶν τῆς Κύπρου. Μετέρχεται ὅλα
τὰ σατανικὰ μέσα διὰ νὰ ὑποκύβουν οὗ-
τοι, ἀλλὰ ὁ Ἕλλην εἶναι ἀνώτερος τῶν
βασάνων, προκειμένου νὰ ἀποτινάξῃ τὸν
ζυγὸν καὶ ἀνακτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν. Βο-
ηθοὶ πρόθυμοι καὶ πιστοὶ διὰ τὸν Φοῦτ
εἶναι οἱ Τοῦρκοι, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ σει-
ρά των, διότι ὁ Θεὸς γνωρίζει νὰ τιμωρῇ
τὴν ἀδικίαν. Ὁ Ἕλλην ἔχει πάντοτε τὴν
ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔτσι νικᾷ
πάντοτε, ἔστω καὶ μὲ θυσίας. Οὕτω καὶ
τώρα θὰ νικήσουν οἱ Κύπριοι ἐκ τοῦ ἀ-
σφαλοῦς καὶ π ο λ ὺ γ ρ ῆ γ ο ρ α, διότι
ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ
εἰς αὐτὸν ἔχουν ἀφιερῶσαι ὅλην των τὴν
ἐλπίδα. Ἐμπρός. Πάντα ἔμπρός.

— Ἡ Χριστιανικὴ Δημοκρατία

Εἰς τὰς ἡμέρας μας κυκλοφορεῖ μία
ἐφημερίς, ἡ «Χρ. Δημοκρατία», ἣτις κα-
ταπλήσσει τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς διὰ τὸ
θάρος της ἐναντίον τῆς μασονίας, τὴν
ὁποίαν ἀπεκάλυψε καὶ ἐγύνωσε παντε-
λῶς. Ἐπιθυμεῖ, λέγει, νὰ ἐπικρατήσῃ εἰς
τὸν κόσμον ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, νὰ
τεθῇ κατὰ μέρος κάθε σάπιο καὶ νὰ ἀν-
τικατασταθῇ ἀπὸ κάθε ὑγιές.

Αἱ θεωρίαι της εἶναι θαυμάσιαι, ἀλλὰ
πιστεύει ὅτι θὰ τὰς πραγματοποιήσῃ;
Τοῦτο θὰ ἐξαρηθῇ ἀπὸ τὴν πίστιν τοῦ
Διευθυντοῦ της πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰς
πέποιθήσεις του πρὸς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν

ιδέαν του. Εἰς τὴν προσπάθειάν του αὐτήν, πρέπει νὰ ἔχη μέρος καὶ ἡ ἀτομικὴ τοῦ θεορμῆ προσευχὴ πρὸς τὸν Θεόν, τὸν δυνάμενον ποιῆσαι τὰ πάντα, καὶ ἡ ὁποία προσευχὴ θὰ τοῦ δώσῃ θάρρος καὶ δύναμιν νὰ προχωρῇ εἰς τὸν ἀγῶνα. Καὶ δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερος καὶ ἱερώτερος ἀγὼν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις θέλει καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐργάζεται διὰ τὴν ἐπικράτησιν ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ποθητῆς παρ' ὅλων δικαιοσύνης. Ἐνεκα τούτου, ὁ Διευθυντὴς τῆς κ. Νικ. Ψαρουδάκης εἶναι ἄξιος συγχαρητηρίων ποὺ ἀνέλαβε τεράστιον ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνον ἀπὸ τὴν θιγομένην ἐκκλησιαστικὴν μασσωινίαν.

Ἡμεῖς εὐχόμεθα εἰς τὸν Κύριον νὰ τὸν σκεπάσῃ ἡ χάρις ἀπὸ κάθε διαβολικὴν προσβολήν, παρατείνῃ δὲ τὰς ἡμέρας του ἵνα φέρῃ εἰς πέρας τὸ βαρὺ ἔργον του, δι' ὧν μέσων καὶ τρόπων αὐτὸς γνωρίζει.

Πένθη.

Τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον 1957, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον, ὁ Καθηγούμενος τῆς ἱ. Μονῆς Κουτλουμουσίου, Κυρὸς Μακάριος ἱερομόναχος. Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝ· ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης.

Ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου καὶ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς 19ης τ. μ.

— Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος.

ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνήλθεν ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν τακτικὴν αὐτῆς συνεδρίαν τῇ Τρίτῃ 21ῃ Ἰανουαρίου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν

τῶν πρακτικῶν τῶν δύο τελευταίων συνεδριῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσηγόρευσε τὸν παρεδρεύοντα ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Σεβ. Μητροπολίτην Λαοδικείας κ. Μάξιμον, ἄγοντα τὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ.

Εἶτα ἐγένετο διεκπεραίωσις πάντων τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει διαλαμβανόμενων θεμάτων, ἐφ' ὧν ἐλήφθησαν αἱ προσήκουσαι ἀποφάσεις.

— Διεβιάσθη γράμμα πρὸς τὸν Πατριάρχην τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βελιγραδίου κ. Βικεντίου, πρὸς ἐγκαταβίωσιν ἐν τῇ ἐν ἀγίῳ Ὁρει Ἱ. Μονῇ Χιλιανδαρίου ἑπτὰ ἐκ Γιουγκοσλαβίας ὑποψηφίων.

— Ἱερὰ ποστολικὴ δρᾶσις ἐν Ἀριζόνα.

Ἐνας Ἀρχιερεὺς κάποτε εἶπεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς εἶναι Ἐκκλησία Ἱεροποστολική. Καὶ τὸ κατανοεῖ κανεὶς τοῦτο πρὸ πάντων ὅταν ἐπισκέπτεται μικρὰς Κοινότητας μακρὰ ἀπὸ τὰ μεγάλα κέντρα, μὲ ὀλίγους Ὁρθόδοξους Χριστιανούς, περικυκλωμένους ἀπὸ ὁπαδοὺς ἄλλων Ὁμολογιῶν. Ἀλλὰ κρατοῦν καὶ αὐτοί, διότι ὁ Ὁρθόδοξος σπανίως ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν πίστιν του, τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Εἰς τὴν πολιτείαν τῆς Ἀριζόνας, πρὸ μιᾶς 20ετίας, δὲν ὑπῆρχεν ἰδιόκτητος Ὁρθόδοξος Ναός. Σήμερον ὑπάρχουν 5 Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησῖαι καὶ ἓνα Μοναστήριον, ἰδρυθὲν παρὰ τοῦ Ρώσου Ἀρχιμανδρίτου Παχωμίου.

Ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Κοινότητι τοῦ Φοίνικος παρατηρεῖται μεγάλη κίνησις. Κατὰ τὰ τελευταῖα 3 ἔτη, 15 ἄτομα ἡσπασθησαν αὐτοπροαιρέτως τὴν Ὁρθόδοξίαν, ὅλοι εἰς ἡλικίαν 20 ἐτῶν καὶ ἄνω. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς εἶναι ἀρκετὰ μεγάλος, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐβαπτίσθησαν μόνον 30 νήπια ἐξ Ὁρθόδοξων γονέων εἰς τὸ ἴδιον χρονικὸν διάστημα.

Ἡ Φιλόπρωτος Ἀδελφότης τῆς Κοι-

νόητος διαθέτει ἄρκετον ποσὸν μηνιαίως διὰ περιθάλψιν ἀσθενῶν, ταυτοχρόνως βοηθεῖ τὸ Ὅρφανοτροφεῖον τοῦ Ἀγίου Βασιλείου εἰς Ν. Ὑόρκην καὶ φροντίζει διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ Χορῳδία μας ἀποτελεῖται ἀπὸ 30 νέους καὶ νέας ποὺ ψάλλουν κάθε Κυριακὴν. Μὲ τὸ νὰ λαμβάνῃ δὲ ἐνεργὸν μέρος ἡ νέα μας Γενεά, μανθάνει νὰ ἀγαπᾷ τὴν Ἐκκλησίαν μας περὶ πολλὸν, καὶ πολλάκις γίνεται αἰτία νὰ ἐκκλησιάζωνται καὶ οἱ μεγάλοι.

Ἡ ὁργάνωσις τῶν νέων καὶ νεανίδων, ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν ὁμάδα, μὲ σκοπὸν ν' ἀλληλογνωρίζωνται οἱ νέοι μέσα σὲ ἄγνὸν Ὁρθόδοξον περιβάλλον καὶ νὰ μελετοῦν τὰς θρησκευτικὰς μας παραδόσεις.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἰδίως ὅμως μὲ τὸ Κατηχητικὸν καὶ τὴν ὁμαδικὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐλπίζομεν νὰ συγκρατήσωμεν τὸ ποίμνιόν μας καὶ μὲ τὸ παράδειγμα τῆς γνησίας Χριστιανικῆς συμπεριφορᾶς νὰ τὸ μεγαλώσωμεν.

† Προεσβύτερος

Χρυσόστ. Κ. Σελίμος

Ἱερατ. Προϊστάμενος

Φοῖνιξ, Ἀριζόνα Η.Π.Α.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

— Καθολικοὶ καὶ Ἕλληνες

Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς εὐρείας ἀντιλήψεως καὶ τῆς ἀνεκτικότητος τῶν Ἑλλήνων τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ μορφωμένοι Ἕλληνες ἐλπίζουν, πάντοτε εἰς τὸν διακανονισμόν τῆς διενέξεως μεταξὺ Δυτικῆς Καθολικῆς καὶ ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὸν εὐχονται διακαῶς. Ἐσχάτως πάλιν ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀποβλέπουσα εἰς μίαν συνεργασίαν ὅλων τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀπηυθύνθη πρὸς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Ἀρχη-

γόν της τὸν Πάπαν καὶ τὸν παρεκάλεσε ὅπως ἀποφύγῃ νὰ συμπληρώσῃ τὴν προσφάτως κενωθείσαν διὰ θανάτου ἑδραν ἐν Ἀθήναις Οὐνίτου Ἐπισκόπου, διότι ἡ ὑπαρξὶς καὶ αἱ ἐνέργειαι τῆς χριστιανικῆς ταύτης παραφυάδος, ἐνοχλοῦν τὴν Ὁρθόδοξον ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ αἰῶνων. Ἰδρῦθῃ ἄλλωστε ἀκριβῶς διὰ νὰ ὑποσκάπτῃ καὶ νὰ μειώνῃ αὐτήν. Ἡ πρότασις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἶναι μία προκαταρκτικὴ πρότασις, δυναμένη νὰ φανερώσῃ τὴν καλὴν θέλησιν τῆς Ρώμης, διὰ μίαν μεταγενεστέραν συνεννόησιν μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπὶ βάσεων ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ ἰσότητος. Ἀσφαλῶς δὲ καὶ τὸ ποίμνιον τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἀπέβλεπε μετὰ πολλῶν ἐλπίδων διὰ τὸ μέλλον τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς μίαν τοιαύτην συμφωνίαν, ἡ ὁποία ὅμως πολλάκις ἐπροτάθη, ἀλλὰ οὐδέποτε ἐκαρποφόρησε. Ἴσως ὅμως τώρα ἡ πρότασις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς νὰ φανῇ περισσότερον τυχερὴ, ἂν καὶ τοῦτο θεωρεῖται πολὺ δύσκολον, διότι ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε εἰς τὸ παρελθὸν ἐδέχθη νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ θέσεις καὶ ὠφελήματα, τὰ ὁποῖα πιστεύει ὅτι ἤδη ἐκέρδισε.

—Εἰς τὴν Μοῆν τοῦ Σινᾶ

Ὡς ἀγγέλλεται ἐκ Καΐρου, τὸ φιλελεύθερον καὶ ἀνεκτικὸν πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας—τῆς μόνης τηροῦσης τὴν χαρακτηριστικωτέραν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἱερωτέραν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ παράδοσιν—ἔδωσε κατ' αὐτὰς μίαν ἀκόμη ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἰσχύος ποὺ τὴν διατηρεῖ διὰ μέσου τῶν σιῶνων. Ὡς ἀναφέρεται καὶ εἰς τὸ Δελτίον πληροφοριῶν τῶν Ἠνωμ. Ἐθνῶν, ὁ Ἕλληνας Ἡγούμενος τῆς Μοῆς τοῦ Σινᾶ ἐπέτρεψε νὰ γίνῃ προτεσταντικὴ ἀκολουθία εἰς τὴν Μοῆν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ νὰ δοθῇ ἡ ἱε-

Ἀντι διηγήματος

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ Ἡ ΤΟ ΠΑΥΑΓΙΟΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΩΣΙΣ

Α' ΤΟ ΠΑΥΑΓΙΟΝ

«Ὁν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει· τίς γάρ
ἐστιν υἱός, ὃν οὐ παιδεύει πατήρ;»
(Ἑβρ. ιβ' 6, 7).

Ἡμέραν τινὰ μελαγχολικὴν τῆς ἀνοίξεως κατηφῆς καὶ σύννους ὁ μακαρίτης πατήρ μου μ' ἐπεβίβαζεν ἐπὶ πλοίου, ἐτοίμου ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου.

— Ἰδοὺ ὁ υἱός μου, περὶ τοῦ ὁποίου σοὶ ὠμίλησα, εἶπε πρὸς τὸν πλοίαρχον. Ἰδοὺ καὶ ἡ ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν μετ' αὐτοῦ θέλεις παραδώσει εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, ὅπως φροντίσῃ περὶ τῆς ἀσφαλούς αὐτοῦ ἀποστολῆς εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ὅρους Σινᾶ. Στραφεῖς πρὸς ἐμέ, εἶπεν.

— Ὑπαγε, τέκνον μου, εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ

οἰ Κοινωνία εἰς τοὺς Σουηδοὺς στρατιώτας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνῆλθον ἐκεῖ ἐπάνω εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ τῆς ἱερᾶς ἑλληνικῆς Μονῆς, ἔτυχον τῆς θερμῆς ἑλληνικῆς χριστιανικῆς φιλοξενίας καὶ ἐπληροφορήθησαν τὸν ἑλληνικὸν ρόλον εἰς τὴν περίξ ἀραβικὴν περιοχὴν. Πρόκειται περὶ τοῦ σουηδικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος, τὸ ὁποῖον μετέβη εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς τάξεως μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ Σουέξ. Οἱ ἄνδρες τοῦ τμήματος αὐτοῦ ἀσφαλῶς θὰ εἶναι τώρα εἰς θέσιν νὰ πληροφορήσων τὴν μακρινὴν των πατρίδα περὶ τῆς ὑψηλῆς στάθμης πνευματικῆς σημασίας τῆς ἑλληνικῆς διεισδύσεως εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅ,τι συνέβη ἐκεῖ μὲ τὴν διεισδυσιν τῶν ἐκ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὁρμηθέντων κατακτητῶν.

Ὑψίστου. Εἴθε ὁ Πολυεύσπλαγχνος νὰ σὲ λυπηθῇ, νὰ σὲ φωτίσῃ καὶ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς νὰ σὲ καθοδηγήσῃ. Αἱ ἰδικαὶ μου προσπίθεται ἀπέδθησαν μάταιαι· ἀλλὰ «τὰ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀδύνατα, δυνατὰ εἰσὶ παρὰ τῷ Θεῷ». Καὶ ταῦτα λέγων μὲ ἡσπάζετο, τὰ δὲ φιλόστοργα δάκρυά του κατέβρεξαν τὰς παρειάς μου.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὔτε δι' εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐπρόκειτο ν' ἀποσταλῶ ἐγνωρίζον, οὔτε περὶ τῆς ἐξορίας μου εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ὅρους Σινᾶ εἶχον ἀκούσει· οἱ λόγοι λοιπὸν τοῦ πατρός μου ὡς κεραυνοὶ κατὰ τῆς κεφαλῆς μου κατέπεσαν, καὶ συγκαλύψας τὸ πρόσωπον βωδὸς καὶ ἀναίσθητος ἔμεινα.

Ἀλλ' ὅτε μετ' ὀλίγον συνελθὼν, τὸν πατέρα μου ἀνεζήτησα, — ὁ πατήρ σου ἀνεχώρησε, μοι εἶπεν ὁ πλοίαρχος, ἡμεῖς δὲ ἀνεσύραμεν τὴν ἄγκυραν· ἐντὸς δὲ κοιτωνίσκου σκοτεινοῦ καὶ δυσώδους ὑπὸ τὸ κατὰστρωμα τοῦ πλοίου μὲ ὠδήγησεν, ὅπου ἀναγνωρίσας κιδῶτιον, ἀνῆκον εἰς τὴν ἀγαθὴν μητέρα μου, σφοδρῶς συνεκινήθην καὶ τὰ δάκρυά μου ἀφθόνως ἔρρευσαν.

Ἀλλὰ στιγμιαία ὑπῆρξεν ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας μου· ὡς ἀστραπὴ παρήλθε τῆς φιλοστοργίας τὸ αἶσθημα. Ὁ ἐγωῦσμός, ὅστις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας εἶχεν ἀποσκληρύνει τὴν καρδίαν μου, ὑπερίσχυσε καὶ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην· ὡς ἀδυναμίαν χαρακτῆρος ἐθεώρησα τὴν εὐαισθησίαν μου· ἡσχύνθη διὰ τὰ δάκρυά μου· ἀγανάκτησις διεδέχθη τὴν θλίψιν μου, καὶ κατὰ τῆς σκληρᾶς ἀποφάσεως τῶν γονέων μου ἀγρίως ἐξανέστην. Ἀλλὰ σκεφθεὶς δι' ἀδύνατος μοι ἦτο πλέον ἢ ἐκ τοῦ πλοίου ἐξοδος, οὐδὲν ἄλλο μέσον σωτηρίας ἐν τῇ ἀπογνώσει εὔρον, εἰμὴ τὴν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πλοίαρχου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀπόδρασίν μου, καὶ τὴν ἄμεσον προσφυγὴν μου εἰς τοὺς κόλπους τοῦ... Ἰσλαμισμοῦ!

Αισχύνομαι ἀναμνησκόμενος τὸ ἀποτρό-
παιον τοῦτο σχέδιόν μου· καὶ ὅμως ἡ ἰδέα
αὕτη μοὶ ἐφάνη τότε φωτεινοτάτη, μ' ἐ-
παρηγόρησε, μὲ καθησύχασε, καὶ εὐθυμὸς
ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἀνῆλθον. Τοσαύτη
ἦτο ἡ διαφθορὰ τῆς ψυχῆς μου· τοσαύτη ἡ ἀ-
σέβεια· τοσαύτη ἡ ἀφροσύνη μου. Θεέ μου!
Θεέ μου! Πολλάκις ἄχρι τοῦδε μετὰ δα-
κρύων ἐνδομύχου μετανόιας συγγνώμην σὲ
ἐζήτησα· ἀλλὰ καὶ πάλιν συγγνώμην σὲ
ζητῶ! Πίστιν, ἀγάπην καὶ ἐλπίδα σὺ
μὰς παρηγγείλας· ἀλλ' ὁ μὴδέποτε εἰς τὴν
παντοδυναμίαν σου πιστεύσας, ὁ μὴδέποτε
σὲ καὶ τὸν πλησίον μου ἀγαπήσας, ὁ μὴ-
δέποτε εἰς τὴν ἀπειρον ἀγαθότητά σου ἐλ-
πίσας, οὐδὲν ἄλλο καταφύγιον ἐν ταῖς στε-
νοχωρίαις αὐτοῦ δυστυχῶς ἀνεύρισκε, εἰ-
μὴ τὸ κακούργημα, τὴν ἐξωμοσίαν, τὸν
Ἰσλαμισμὸν.

Ἀφ' ἧς δὲ τὰς τερπνάς ἀκτὰς τοῦ Βο-
σπόρου ὅπισθεν ἡμῶν ἀφήκαμεν, οὐριος ἄ-
νεμος ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἡμερονύκτια ἔ-
πνευσε, πλησίοντιον δὲ τὸ πλοῖόν μας ἐπρο-
χώρει εἰς τὸ Αἰγαῖον. Εὐτυχῇ καὶ σύντο-
μον προβλέποντες τὸν διάπλου, πάντες οἱ
ἐν τῷ πλοίῳ ἔχαιρον καὶ ἠγάλλοντο, λη-
σμονοῦντες ὅτι ἄδηλον τὸ μέλλον, εὐμετά-
βλητοι οἱ ἄνεμοι, καὶ ἄστατος, ὡς ἡ τύχη
ἡ θάλασσα. Συνέχαιρον ἐν ταῦτοις καὶ συν-
ηγαλλέμην μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐγώ, κα-
θόσον μάλιστα ἡ μετὰ τινος συνεπιβάτου
Ὁθωμανοῦ σχέσις μου ἐνίσχυε τὸ καταχθό-
νιον σχέδιόν μου· ἀλλ' ἄλλαι μὲν βουλαὶ
ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει.

Κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν τοῦ διάπλου
ἀπελπισία καὶ θλίψις διεδέχθησαν τὰς ἐλ-
πίδας καὶ τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ πληρώμα-
τος. Τοιαύτη ἡ ἐπίγειος ἡμῶν ὑπαρξίς. ἡ
χαρὰ μετὰ τῆς λύπης, καὶ ἡ ἐλπίς μετὰ
τῆς ἀπελπισίας νήθουσι τὸ νῆμα τοῦ βίου.

Περὶ τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκείνης
πυκνὰ καὶ ζοφερὰ νέφη ἀφῆρπασαν ἀπὸ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἑσωτερικοῦ	δραχ.	25
Διὰ τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς	»	30
Διὰ τὰς Μονὰς γενικῶς	»	45
Ἑξωτερικοῦ γενικῶς λίρα χάρτινη		1
Ἀμερικῆς	δολλάρια	3
Διὰ τοὺς μὴ συνδρομητὰς ἕκαστον		
τεῦχος	δραχ.	8
Ὁφειλόμεναι συνδρομαὶ προη- γουμένων ἐτῶν	»	25

Αἱ κατὰ τόπους εἰσπραττόμεναι συνδρομαὶ
ἐπιβαρύνονται μὲ δραχ. 5 διὰ τὰ ἄτομα, διὰ
τοὺς Ἰ. Ναοὺς καὶ Ἰ. Μονὰς, πρὸς κάλυψιν
μέρους ὁδοιπορικῶν ἐξόδων.

Ἐπιστολαί, συνδρομαὶ καὶ δωρεαί, ἀπο-
στέλλονται πρὸς τὸν κ. Σωτ. Σχοινῶν - Κοραῆ
47, Βόλον.

τῶν ὀφθαλμῶν μας τὸν λαμπρὸν ἥλιον τοῦ
Αἰγαίου. Κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην δὲν
εἶδομεν αὐτὸν ἐπιχρυσοῦντα τὴν γαλανὴν
θάλασσαν, οὐδὲ μεγαλοπρεπῶς ἐντὸς αὐτῆς
καταδύοντα. Σκότος καὶ μελαγχολία κατέ-
λαβον τὸν πρῶην φαιδρὸν καὶ διαυγῇ ὀ-
ρίζοντα. Τὸ ἡμέρον καὶ γαλανὸν πέλαγος
ἤρχισε βαθυμυδὸν ν' ἀμαυροῦται, ν' ἀνα-
βράζη, καὶ ἐξηγριωμένα κύματα ν' ἀνυ-
φοῖ. Ἐντὸς δὲ τῶν ἀγρίων κυμάτων ὑπὸ
σφοδροῦ καὶ μαινομένου ἀνέμου ἐκλυδωνί-
ζετο τὸ πλοῖον ἡμῶν. Φόβος καὶ τρόμος
κατέλαβε πάντας· ὁ δὲ πλοίαρχος κάτω-
χρος καὶ μετὰ δυσκολίας ἐπὶ τοῦ κατα-
στρώματος στηριζόμενος, διέταξε νὰ κατα-
βιδάσῃ καὶ δέσῃ τὰ ἱστία. Ἐνῶ δὲ ἡ
διαταγὴ τοῦ αὐτοῦ ἐξετελεῖτο, ἡ καταιγὶς
κορυφοῦται, τὰ ἱστία διαρρηγνύονται, τὸ
πηδάλιον συντρίβεται, ὁ ἱστός τῆς πρῶρας
ὀρμητικῶς καταπίπτει, καὶ οἱ ἐπ' αὐτοῦ
ναῦται μακρὰν τοῦ πλοίου ἐντὸς τῶν κυ-
μάτων ἐκσφενδονίζονται, ὡς οἱ ὑπὸ ἀγρί-
ων παθῶν ἐλαυνόμενοι ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς
δυνάμεως, τῆς δόξης καὶ τοῦ πλούτου, εἰς
τῆς ἀπωλείας τὰ θάραθρα ἐξαίφνης κατα-
κρημνίζονται.

(Ἀκολουθεῖ)

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Τὸ Πηδάλιον» τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

1. Ἐξεδόθη καὶ κυκλοφορεῖ τὸ «Πηδάλιον» τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἦτοι ἀπαντες οἱ ἱεροὶ καὶ θετοὶ Κανόνες τῶν ἁγ. Ἀποστόλων καὶ Οἱκ. Συνόδων κ. λ. π., ἐπιμελεῖα τοῦ Ἱερομονάχου Ἀγαπίου καὶ τοῦ Μοναχοῦ Νικοδήμου. Ἡ ὥς ἄνω ἔκδοσις εἶναι πανομοιότυπος πρὸς τὴν τρίτην, γενομένην τῷ 1864. Σχῆμα 4ον, σελ. 826, ἔκδοσις «Ἀστέρως». Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθῆναι 1957.

Τιμᾶται ἄδετον	Δραχ.	200
Χρυσοπανάδετον	»	225
Δερματόδετον	»	250

2. «Ἡ Χριστιανικὴ Δημοκρατία». — Ἐκυκλοφόρησε τὸ τεῦχος Φεβρουαρίου τῆς «Χριστιανικῆς Δημοκρατίας» μὲ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρουσιν ὕλην. Μεταξὺ τῶν δημοσιευμένων: «Ἡ Μασονία ἀποκαλύπτεται κλπ.».

Πωλεῖται εἰς τὰ κεντρικὰ περίπτερα τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς, ὁδὸς Νικηταρᾶ 6 τηλ. 30280.

ΔΩΡΕΑΙ

διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς
«Ἀγιορείτικῆς Βιβλιοθήκης»

1. Χαράλ. Σταματάκης ἱερεὺς Δρ.	30
2. Γεώργιος Λυριτζῆς Συν)χης	
ἐ. ἀ. Κοζάνη	» 95
3. Π. Σ. Λάρισα	» 75
4. Δημ. Κρισιδῆμας u.s.a.	δολ. 2
5. Ἐμμ. Ἀθαγιάννης Ἀθῆναι δρ.	30
6. Ἀγαμ. Τσάρας Πειραιεὺς	» 25

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἔτους 1958, παρακαλοῦνται ἰδιαίτερώς οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ νὰ ἀποστείλουν τὴν ἐφεταινὴν ἢ καὶ προηγουμένον

ἔτους συνδρομὴν τῶν. Γνωρίζομεν ὅτι δὲν εἶναι ζήτημα χρημάτων, ἀλλὰ ἀμέλειαν. Αὐτὴν τὴν ἀμέλειαν παρακαλοῦνται νὰ νικήσουν. Ἀντιμετωπίζομεν μεγάλας δαπάνας καὶ ἔχομεν ἀνάγκην ἐνισχύσεως. Ἀκόμη ὥς ἐνισχύσουν τὸ ἔργον οἰκονομικῶς οἱ δυνάμενοι, κατὰ τὴν προαίρεσιν τῆς ψυχῆς τῶν.

Τοὺς εὐχαριστοῦμεν.

Ἡ Διεύθυνσις

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὅσοι ἐπιστρέφουν τὸ τελευταῖον τεῦχος μὲ τὴν λέξιν «διαγράφομαι» δὲν θὰ διαγράφωνται ἂν δὲν ἀποστέλλουν τὰ προηγούμενα, ἢ συνδρομὰ εἶναι ἡ τεύχη. Ὅταν λοιπὸν μετὰ τὸ «διαγράφομαι» ἐξακολουθεῖ ἡ ἀποστολὴ τοῦ τεύχους, πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι αὐτοὶ εἶναι ὁ λόγος. Ὡστε παρακαλοῦμεν, ὅσοι θέλουν νὰ διαγραφῶν, θὰ τοὺς διαγράψωμεν εὐχαρίστως, ἀρκεῖ νὰ τακτοποιοῦνται δλοκληρωτικῶς.

Ἡ Διεύθυνσις

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀδελφοὶ συνδρομηταὶ ὅπως ἀποστέλλουν τὰς συνδρομὰς τῶν ἢ τὴν ἀξίαν τῶν παραγγελιῶν τῶν μόνον δι' ἐπιταγῆς καὶ διὰ μικροποσὰ εἰς γραμματόσημα. Προσέτι αἱ ἐπιταγαὶ θὰ ἀπευθύνωνται μόνον: Σωτήριον Σχοινᾶν Κοραῖ 47 Βόλον.

Ἀναγκάζομεθα νὰ κάμωμεν τὴν δήλωσιν αὐτὴν πρῶτον διότι μερικοὶ στέλλουν τὰ χρήματά τῶν δι' ἀπλῆς ἐπιστολῆς καὶ κάποτε δὲν φθάνουν εἰς τὸν προορισμὸν τῶν καὶ δευτερον μερικοὶ πάλιν γράφουν Νικόλαον Σχοινᾶν ἢ Κωνσταντῖνον Σχοινᾶν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὰς παραλάβωμεν καὶ ἔτσι κοπιᾶζουν ἀδίκως καὶ βραδύνει ἡ ἐκτέλεσις τῶν παραγγελιῶν τῶν.

Ὡσαύτως οἱ στέλλοντες ἐπιταγὰς διὰ παραγγελίαν τινά, χωρὶς νὰ γράφουν ἰδιαίτεραν ἐπιστολὴν, δύνανται ὀπισθεν αὐτῆς εἰς τὸ ἀπόκομμα, νὰ μᾶς γνωρίζουν τὸν σκοπὸν τῆς διαθέσεως τῶν χρημάτων.

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Γιὰ τοῦτο καὶ μὲ δίκαιον
κῆπον καὶ περιβόλι,

τῆς Παναγίας Δέσποινας
τὸ ὀνομάζουν ὅλοι.
(Καيسάριος Δαπόντες)

ΥΠΟ ΤΑΣ ΣΕΠΤΑΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ (†1940)
ΙΑΤΡΟΣ — ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐν Βόλῳ
Μάρτιος — Ἀπρίλιος

Διευθυντής - Ἰδιοκτήτης
ΣΩΤ. Ν. ΣΧΟΙΝΑΣ
Κοραή 47 ἐν Βόλῳ

ΟΡΘΟΔΟΞΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΕΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Τὸ παρὸν ἄρθρον εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Περιοδικόν «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη», θὰ ἀσχοληθῇ μὲ μίαν περιεκτικωτάτην ἐπιστολὴν ἐξ Ἀμερικῆς ἐνὸς Ὁρθόδοξου Θεολόγου, τὴν ὁποίαν λόγῳ τοῦ ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος ποὺ παρουσιάζει ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως, δημοσιεύομεν αὐτοῦσίαν.

«Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ Θεόκλητε Μοναχέ,

Εὐχομαι τὸ γράμμα μου νὰ εὕρῃ Σᾶς καὶ τὸν ἀγαπητόν μας Γέροντα Γαβριὴλ ὑγιαίνοντας σωματικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ τὰ τοῦ Μοναστηρίου πλήρως ἐν τάξει. Λυποῦμαι πολὺ ποὺ δὲν θὰ ἐορτάσωμεν ἐφέτος τὸ Πάσχα μαζί. Ὁ νοῦς μου εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος καὶ μὲ κάθε εὐκαιρίαν προσπαθῶ νὰ διαφωτίσω τοὺς γνωστούς μου περὶ αὐτοῦ. Πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι ἡ ζωντάνευσις τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἐπέλθῃ μόνον διὰ τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ μοναχικοῦ μας βίου. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἡ ἐν κόσμῳ Ἐκκλησία ἀπεκόπη τῆς μοναχικῆς παραδόσεως, ἐσημειώθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ γνωστὴ κατὰπτωσις τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ὁ σατανᾶς ἔχει τόσον πολὺ διαστρέψει τὴν θεολογίαν τῶν αἱρετικῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς Δύσεως ἐπηρεασμένων δῆθεν ὀρθοδόξων, ὥστε νὰ νομίζουν τινὲς ὅτι ἡ σωτηρία δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ κράτος καὶ τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐγένινεν ἄνθρωπος διὰ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτόν Του! Διὰ τοῦτο εἰς τὴν Δύσιν ἐξέλιπεν ἡ ἀσκητικὴ ζωή. Οὐτε νηστεύουν, οὐτε προσεύχονται πολὺ. Μόνον ἀναζητοῦν τὴν εὐδαιμονίαν. Ἡ κατὰπτωσις τῆς

μοναχικῆς μας ζωῆς δὲν ὀφείλεται, ὡς νομίζουν τινές, εἰς ἔλλειψιν ἀφωσιωμένων νέων. Ὑπάρχουν πολλοὶ νέοι ποὺ ἀφοσιώνονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπειδὴ ὅμως ἔχουν διεστραμμένην ἀντίληψιν περὶ σωτηρίας, προορισμοῦ καὶ ἁμαρτίας, διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ πᾶνε στὰ Μοναστήρια πηγαίνουν στὴν Ζωὴν, ἣ γίνονται κοσμοκαλόγηροι, δηλαδὴ κοσμικοὶ Ἀρχιμανδρίται καὶ δυστυχῶς, σήμερα ἀπὸ αὐτοὺς βγαίνουν οἱ Ἐπίσκοποι. Ὅταν ὑπάρχη ἐσφαλμένη Θεολογία τότε ὁ Χριστιανισμὸς καταντᾷ δρᾶσις. Διὰ τὴν περὶ Ἐκκλησίας Θεολογίαν τῶν σημερινῶν μας Θεολόγων, ἡ μόνη ἀπόδειξις ὅτι δὲν ἀπέθανεν ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ὁ «Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς» καὶ ἡ δρᾶσις τῆς «Ζωῆς». Ἡ Ζωὴ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν περὶ Ἐκκλησίας Θεολογίαν τῶν Θεολόγων, τῶν κλινόντων πρὸς τὴν Δύσιν. Δι' αὐτοὺς ἡ ἔλλειψις τῆς Ζωῆς εἶναι ἀπόδειξις, ὅτι ἐξέπνευσεν ἐντελῶς ἡ Ὁρθοδοξία. Τώρα ἤδη ἤρχισεν ἡ Ζωὴ νὰ κατακτᾷ ἔδαφος ἐδῶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ θὰ καρποφορήσῃ, διότι ὅλη ἡ ἐδῶ ζωὴ εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ δρᾶσις καὶ τίποτε ἄλλο. Ὁ μοναχικὸς βίος τῶν ἐτεροδόξων ἐδῶ εἶναι μεστὰ δράσεως τάγματα ποὺ καταγίνονται μὲ ὅ,τι δῆποτε ἐκτὸς ἀπὸ ἄσκησιν πνευματικὴν, ὡς τὴν ἐκλαμβάνει ἡ Ὁρθόδοξος παράδοσις. Λοιπὸν μέσα εἰς τὸ καλοῦπι τοῦτο χωρεῖ ἄριστα ἡ κίνησις τῆς Ζωῆς. Δυστυχῶς δὲν ἔχομεν ἐδῶ οὔτε ἓνα ἀσκητὴν ἢ Μοναστήρι καὶ δὲν ὑπάρχει κανένα παράδειγμα ζωντανὸν Ὁρθοδόξου ζωῆς. Ἐπομένως, ὁ τύπος εὐσεβείας Ζωῆς ὁμοιάζει τόσον πολὺ μὲ τὴν εὐσέβειαν τῶν ἐτεροδόξων, ὥστε θὰ κάμῃ θραῦσιν ἐὰν ριζωθῇ. Θὰ ἤθελα νὰ μάθω τὴν γνώμην Σου περὶ τῶν δυνατοτήτων μεταφυτεύσεως μιᾶς μοναχικῆς κοινότητος ἐκ 5 - 10 Μοναχῶν ἐπὶ ἀμερικανικοῦ ἐδάφους. Ἐὰν δὲν γίνῃ κάτι τέτοιο ἡ Ὁρθοδοξία θὰ ἐκλείψῃ ἐδῶ ἢ θὰ μεταμορφωθῇ σὲ κάτι ἄλλο, ὅπως ἤδη ἔχει γίνεи εἰς μεγάλον βαθμόν. Προσεπάθησα στὸ βιβλίον μου νὰ πῶ αὐτὰ ποὺ λὲς καὶ Σὺ στὸ ἰδικόν Σου, ἀλλὰ ἐδῶ κανεὶς δὲν τὸ καταλαβαίνει. Βλέπεις οἱ Ἕλληνες ἐδῶ ἔχουν ἀφομοιωθῇ μὲ τὸν εὐδαιμονισμὸν τῆς Δύσεως καὶ εἰς τὰ μάτια τοὺς ὁ εὐδοϊσμός εἶναι θέλημα Θεοῦ. Λοιπὸν τί θὰ πάῃ νὰ κάμῃ ἐπάνω στοὺς βράχους μὲ ὀλονυκτίες καὶ τὰ λοιπά; Θὰ ἤθελα πολὺ νὰ ἀλληλολογραφώμεν. Νομίζω ὅτι θὰ λυπηθῇ ὁ διάβολος ποὺ δὲν μᾶς ἀρέσει ὁ χριστιανισμὸς ποὺ προωθεῖ, ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ; Δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀρέσῃ εἰς αὐτὸν ὅταν θέλῃ νὰ ἀρέσῃ στὸν Θεόν. Ὡραία περιγράφει ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ νέος Θεολόγος πῶς ὁ σατανᾶς βοήθει εἰς τὴν προσευχὴν καὶ στὰ καλὰ ἔργα ὠρισμένων.

Μὲ τὴν ἐν Χριστῷ ἀγάπην
† Ἰ. Ρωμανίδης

Ὁ καλὸς μου φίλος καὶ εὐλαβέστατος Πρεσβύτερος Ἰ. Ρωμανίδης δὲν εἶναι Θεολόγος τῆς σειρᾶς. Τὴν Ὁρθοδοξίαν τὴν ἔμαθε σὲ δύο - τρία Πανεπιστήμια καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀσκήσεως ποὺ φωτίζει τὴν ψυχὴν. Τετράγλωσσος, μὲ βαθυτάτην ἐπιστημονικὴν ἀρτίωσιν, ἔδωκεν ἀληθινὴν μάχην τελευταίως μὲ Καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Ὁρθοδόξου Θεο-

λογίας, διὰ τὴν λάβην τὸ διδασκαλικόν του μὲ τὸ περισπούδαστον Θεολογικόν του σύγγραμμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Προπατορικὸν ἁμάρτημα».

Εἶναι κυριολεκτικῶς καλόγηρος τρεφόμενος ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρας καὶ μὲ τὴν ἁγίαν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ὁμῶν τὸν Θεὸν «ἐπτάκις τῆς ἡμέρας». Τὸ παράπονόν του εἶναι, ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν μας παραθεωρεῖται ὁ Μοναχικὸς βίος ἀπὸ τὸν ὀρθόδοξον λαόν μας καὶ ὅτι συστηματικῶς βάλλεται ἀπὸ τὸ σύγχρονον πνεῦμα τῶν Θεολόγων καὶ ἰδίᾳ τῆς ὀργανώσεως «Ζωῆς», πρᾶγμα ποὺ ἐπέφερε μοιραίαν κατὰπτωσιν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθόδοξίας. Ὁ, τι δηλαδὴ, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ ἡμῶν νὰ βοᾷ ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς ἀπὸ ἐτῶν. «Πάλιν ἐκυτοὺς συνιστάνομεν;» Ἀδύνατον νὰ ἔχωμεν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ὀρθόδοξον ζωὴν χωρὶς τοῦ Μοναχικοῦ πνεύματος, ὅχι μόνον διὰ τὰς Μονὰς καὶ τὰς ἐρήμους ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν κόσμον. Ἡ ὀρθόδοξία ἔχει ἐντελῶς ἀσκητικὸν περιεχόμενον, ἐκδηλούμενον τόσον ἐν τῇ ἰδιουσίᾳ τοῦ Μοναχικοῦ θεσμοῦ, ὅσον καὶ ἐν τῇ θρησκευτικῇ καὶ ἠθικῇ ζωῇ τοῦ ἐν κόσμῳ ὀρθόδοξου. Εἶναι θαυτάτα λυπηρόν, ὅταν ὁμιλοῦντες περὶ Ὁρθοδοξίας, περιορίζομεν τὸν ἔρον εἰς τὰ γνωστὰ δογματικὰ πλαίσια. Λυπηρότερον δέ, διότι οὐτε κἂν ὑποπτευόμεθα, ὅτι ἀποκοπέντες ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴν παράδοσιν τῶν Πατέρων, ἐπαύσαμεν νὰ εἴμεθα ἀληθῶς ὀρθόδοξοι καὶ μόνον περιάγομεν ἁμαρτωλῶς τὴν ἀτροφικὴν μορφήν τοῦ ὀρθόδοξου πιστοῦ. Εἴχομεν τὴν ἀτυχίαν νὰ κληρονομήσωμεν Πατερικοὺς θησαυροὺς θεολογίας καὶ πνευματικότητος, διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται περισσότερον πνεῦμα αὐτοθυσίας τοῦ ὅσον ἡμεῖς διαθέτομεν, ἀφοῦ προτιμῶμεν νὰ ὀδεύωμεν τὴν εὐδαίμονα λεωφόρον, ἣτις ἄγει ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἀπώλειαν.

Ἡ εὐθύνη τῶν σημερινῶν Ἡγερῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, εἴτε Κληρικοὶ εἶναι εἴτε Λαϊκοί, εἶναι τεραστία, διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συλλάβουν τὸ νόημα τῆς Ὁρθοδοξίας, κατευθύνοντες τὸν βίον τῶν Ὁρθόδοξων εἰς τὴν μέμησιν ξένων προτύπων, καθ' ἃ ὁ παρὼν βίος ἔχει ἱστορικὰς ἀξιώσεις νὰ μεταπλασθῇ εἰς μόνιμα σχήματα «Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ» κ.λ.π., ἐνῶ ἡ αἰωνιότης εἶναι ἄλλο πρᾶγμα, ἢ δὲ ἀδελφέ, βλέπομεν ἄλλοτε δι' αὐτήν.

Μάτην ὁ Κύριος νομοθετεῖ «Μὴ μεριμνᾶτε...», «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν...», «Ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε...», «Τὸ γένος τοῦτο οὐκ ἐκπορεύεται εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ...» καὶ τόσα ἄλλα. «Ἀέρα δέρει», ὁ θεὸς Ἀπόστολος Παῦλος γράφων «Οὐκ ἔχομεν ὥδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν», «συνέχομαι εἰς τὸ ἀναλῦσαι», «Οὐδὲν εἰσενέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ἅρα οὐδὲ ἐξενεγκεῖν ὀφείλομεν». Εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων διδάσκει ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς νέους : «Ἡμεῖς, ὦ παῖδες, οὐδὲν εἶναι χρῆμα παντάπασι τὸν ἀνθρώπινον τοῦτον βίον ὑπολαμβάνομεν οὐτ' ἀγαθόν τι νομίζομεν ὅλως, ὃ τὴν συντέλειαν ἡμῖν ἄχρι τούτου παρέχεται... ἀλλ' ἐπὶ μακρότερον πρόϊμεν ταῖς ἐλπίσι καὶ πρὸς ἐτέρου βίου παρασκευὴν ἅπαντα πράττομεν. Ἄ μὲν οὖν συντελεῖ πρὸς τοῦτον ἡμῖν, ἀγαπᾶν τε καὶ διώκειν παντὶ σθένει χρῆναι φαμέν. Τὰ δ' οὐκ ἐξικνούμενα πρὸς ἐκείνον ὡς οὐδενὸς ἄξια παρορᾶν».

Καὶ οὕτω λοιπὸν μὲ τὰς ἀκαταλήπτους εἰς τὴν ὀρθόδοξον σκέψιν ἐπαγγε-

λίας περί «Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ», ἐκτὸς τοῦ ὅτι καλύπτονται αἱ εὐ-
δαιμονιστικαὶ ἐντὸς τοῦ κόσμου τούτου. ἐπιθυμία, ἀλλὰ καὶ ὁ ὀρθόδοξος Ἑλ-
ληνικὸς κόσμος τρέφεται μὲ μωρὰς ἐλπίδας ὅτι εἶναι δυνατόν μὲ τὴν μαζοποίη-
σιν ποὺ ἐνεργοῦν αἱ ὀργανώσεις νὰ γίνῃ τι μόνιμον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ Ἐκκλησία
βλέπει πάντοτε τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἕνα, τὸ σύνολον ἀλλ' ἀνὰ ἕνα τὸν ὅποιον, ἔ-
ταν κάμῃ ἀληθῆ Χριστιανὸν τὸν συνδέει μὲ τὸν ἕτερον, πραγματοποιεῖ τὴν ἐ-
νότητα καὶ ποτὲ δὲν θὰ κατορθώσῃ, διότι δὲν τὸ ἐπιδιώκει, νὰ κάμῃ ὁμοίμορ-
φα καὶ ἄβουλα μολυβένια στρατιωτάκια, διὰ τῶν ὁποίων αἵρεται ἡ ἐν πνευμα-
τικῇ κατὰ Χριστὸν ἐλευθερία ἀξιοπρέπεια τοῦ Πιστοῦ. Ἰδοὺ διατὶ κρείζον κρι-
μα λήφονται» οἱ ὑποκαθιστῶντες τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας
καὶ δημιουργοῦντες τοῦτ' αὐτὸ ἀντιχριστιανικὰ σχήματα.

Δὲν θὰ σχολιάσωμεν ἐνταῦθα τὴν γνώμην τοῦ εὐλαβοῦς Πρεσβυτέρου, ἐπὶ
τῆς ὁποίας ἐστῆριξε σχεδὸν ὁλόκληρον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σύγγραμμά του, ὅτι
«...Νομίζουν τινές, ὅτι ἡ σωτηρία δὲν εἶναι ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὰς χεῖρας τοῦ
ἐχθροῦ, ἀλλ' ἀπὸ τὸν Θεόν!» Ἡ ἐξέτασις τοῦ σοβαρωτάτου τούτου θέματος διαφεύ-
γει τῶν ὀρίων τοῦ παρόντος ἄρθρου, φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ἡ γνώμη του αὐτῇ δὲν
εἶναι μακρὰν τῆς ἀληθείας. Σημασίαν ἔχει ἐν προκειμένῳ τὸ γεγονός ὅτι ἡ πε-
πλανημένη θεολογικῶς τοποθέτησις τῆς σωτηρίας, ἄγει κατ' ἀνάγκην καὶ εἰς
πεπλανημένα σχήματα ζωῆς. Καὶ δὲν δυσκολευόμεθα πολὺ νὰ ὑποθέσωμεν,
ὅτι ἡ διοχετευομένη θάλασσα τῆς χαρᾶς ἀπὸ τὰ κατὰ τόπους μονοπώλια τοῦ
Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν ἀτυχῇ πατρίδα μας, ὀφείλεται εἰς τὴν πλάνην, ὅτι μετὰ
τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Κυρίου εἴμεθα πλέον «Ἀδελφοὶ Χριστοῦ», ἀκά-
θαρτοι ὄντες. Ἐντεῦθεν τὰ ἀνθολογήματα, μᾶλλον ἀκανθολογήματα, τῶν περὶ
χαρᾶς φράσεων τῆς Καίνης Διαθήκης, τῆς χαρᾶς τῆς πνευματικῆς, τὴν ὁποίαν
«διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκα» μεταποιοῦν λανθανόντως εἰς σαρκικὴν. Ὡ, πό-
σον ἀπελπιστικῶς ὀλίγοι κάμουν πνευματικὸν Πάσχα, αἰσθανόμενοι τὴν ἐκ
τοῦ ὀλβίου τάφου τοῦ Χριστοῦ ἀναπηγάσασαν χαράν!

Συναφὲς μὲ τὸ ὅλον ζήτημα εἶναι καὶ τοῦτο. Ὅτι «Ὑπάρχουν πολλοὶ νέοι
ποὺ ἀφοσιώνονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπειδὴ ὅμως ἔχουν διεστραμμένην ἀν-
τίληψιν περὶ σωτηρίας, προορισμοῦ καὶ ἁμαρτίας, διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ πᾶνε στὰ
Μοναστήρια, πηγαίνουν στὴν «Ζωήν» ἢ γίνονται κοσμοκαλόγηροι, δηλαδὴ κοσμι-
κοὶ Ἀρχιμανδρεῖται». Ἐκ τῆς ἡμετέρας σκοπιᾶς ἡ ἀποφίς αὐτῇ τοῦ ἀγαπητοῦ
Πρεσβυτέρου ὑπῆρξεν αἰεποτε θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Δὲν
ἔχομεν οὐδεμίαν πρόθεσιν «ἄφασθαι τῶν χριστιῶν» τοῦ Κυρίου. Ἀντιθέτως μάλι-
στα ἀντεδράσαμεν σφοδρῶς ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῆς θέσεως τῆς «Ἀγιορ. Βιβλιοθή-
κης», ὁσάκις ἐξεδηλοῦντο τάσεις μειώσεως τῆς ὑπεροχικῆς ἀξίας τοῦ Ἐπισκοπι-
κοῦ ἀξιώματος, ἢ ἡσκαίτο ὑπέρμετρος ἔλεγχος ὑπὸ θερμοαίμων τινῶν ἐπὶ περι-
πτώσεων ἱαοίμων, ἀκολουθοῦντες τὸν χρυσοῦν κανόνα τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν
Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου. Τὸ θέμα δὲν θίγει Ἐπισκόπους, ἀλλὰ ἀποδεικνύει
πόσον θλιβερῶς ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τὴν ἀγιότευκτον ἐκείνην τάξιν τῆς Ἐκ-
κλησίας, καθ' ἣν «ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἴ τις μὴ Μοναχὸς ἐγένετο, οὐ γίνεται Ἐ-
πίσκοπος ἢ Πατριάρχης».

"Αν ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ὁ φυσικὸς διερμηνεὺς τοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας, ταμειουμένης τὴν ὑπὸ τῶν Πατέρων βιωθεῖσαν καὶ ἐρμηνευθεῖσαν αὐθεντικῶς διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ συλλάβῃ ἐν τῇ συνόλῳ τοῦ τὸ ὀρθόδοξον αὐτὸ πνεῦμα, ἀναπηγάσας ὡς πεμπτούσια πράξεως καὶ θεωρίας ἐν Θεῷ, ἐφ' ὅσον δὲν προηγήθῃ ἢ ἐν ἀσκήσει κάθαρσις; Καὶ ἂν ὁ Πνευματικὸς Πατήρ, ἀγνοῶν, δὲν διαβιοῖ ἀσκητικῶς ἐν Πτερικῇ λιτότητι, ἀπὸ ποῖον θὰ παραδειγματισθοῦν τὰ πνευματικὰ τέκνα, ὅπως διὰ τῆς ζωῆς φθάσουν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς πνευματικότητος τῆς Ὁρθοδοξίας, διὰ τὴν κατάπτωσιν τῆς δποίας θρηνεῖ ὁ φίλος μου Πρεσβύτερος;

"Ὅσον περὶ τῆς «Ζωῆς» ἐγράψαμεν εἰς ἄλλο περιοδικὸν τὰ εἰκότα. Νομίζομεν ὅμως, ὅτι δὲν πταίει ἡ «Ζωή» εἰς τὸν βαθμὸν ποῦ τῆς ἀποδίδομεν. Ἡ «Ζωή» εἶναι μᾶλλον σύμπτωμα τῆς πνευματικῆς καταστάσεως ἢ αἰτίον. Ὁρθότερον μάλιστα, ἐνεφανίσθη ὡς συνέπεια καὶ τώρα κατέστη αἰτία καὶ σημαντικὸς ρυθμιστὴς τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἄτι ἄλλο. Ἡ ὁμολογία τοῦ κ. Ρωμανίδου ὅτι «ἡδὴ ἤρχισεν ἡ Ζωὴ νὰ κατακτᾷ ἔδαφος εἰς Ἀμερικὴν καὶ θὰ καρποφορήσῃ, διότι ἕλη ἡ ἐκεῖ Ζωὴ εἶναι ἐν τῇ κόσμῳ δράσει καὶ τίποτε ἄλλο», ἐλαφρύνει τῆς εὐθύνης τὴν Ζωὴν, διότι ἡ ζωὴ εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἶναι δράσεις καὶ αὐτὴ ἀπλῶς θὰ βοηθήσῃ. Δηλαδή εἶναι καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ «ἐν τῇ πονηρῇ κειμένου κόσμου», τὸ ὁποῖον, ὅσον καὶ νὰ δρᾷ ἡ Ἐκκλησία, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τὸ ἐξαλείψῃ. Ἐπομένως νὰ λέγωμεν καὶ «τὸ δίκαιον τοῦ στραβοῦ». Τὸ ὅτι ἐπίσης «ὁ Μοναχικὸς βίος τῶν ἐτεροδόξων ἐδῶ εἶναι μετὰ δράσεως τάγματα ποῦ καταγίνονται μὲ ὅ,τι δὴποτε ἐκτὸς ἀπὸ ἁγίων πνευματικὴν, ὡς τὴν ἐκλαμβάνει ἡ ὀρθόδοξος παράδοσις», ἡμεῖς τὸ γνωρίζομεν. Δυστυχῶς δὲν τὸ γνωρίζουν ὅσοι δὲν γνωρίζουν τὴν παράδοσιν τοῦ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ, τὰς κρυσταλλίνας πηγὰς τοῦ καὶ τὰς πρὸς οὐρανὸν διεξόδους τοῦ, κνήθοντες τὰς ἀκοὰς ἡμῶν δι' ὀθνεῖων συνθημάτων, ὅπως μιμηθῶμεν τὰ τάγματα τῆς Δύσεως, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς οὔτε κἂν ὑπολογίζομεν ὡς Μοναχικά. Παπικά, ναί. Μοναχικά, ποτέ. Ἐκτὸς καὶ ἂν θέλουν τινὲς νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν Πατερικὴν διδασκαλίαν περὶ Μοναχισμοῦ, διὰ μιᾶς νέας προσηρμοσμένης εἰς τὴν νοστοπλίαν τοῦ κόσμου τοῦτου.

"Ὅσον πάλιν «περὶ τῶν δυνατοτήτων μεταφυτεύσεως μιᾶς Μοναχικῆς κοινότητος ἐκ 5 - 10 Μοναχῶν ἐπὶ ἀμερικανικοῦ ἔδαφους», αἱ ἀπόψεις ἡμῶν ἡδὴ ἐξετέθησαν ἐφ' ὅσον δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν Ἐκκλησίαν χωρὶς Μοναχισμὸν. Τὸ ζήτημα ὅμως τοῦτο ἀφορᾷ εἰς μόνον τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κ. Μιχαήλ, ὅστις ἔχει βαθυτάτην συνειδησιν τῶν αἰτημάτων τῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ πρὸς τὴν μυστικὴν ζωὴν τῶν Πατέρων ἀπὸ νεότητος. Ἀλλὰ διὰ νὰ σταλοῦν ἐντεῦθεν Μοναχοὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ Πρεσβυτέρου, εἶναι καθαρὰ οὐτοπία διὰ πολλοὺς λόγους.

"ὦ φίλτατε πρεσβύτερε! "Ας προσευχώμεθα, ἅς προσευχώμεθα, ἅς προσευχώμεθα. Οὐδέποτε ἄλλοτε ἡ Ὁρθόδοξία ἐδοκιμάσθη ὅσον σήμερον. Μόνον ἄνωτέρα τις δύναμις δύναται νὰ ἀναστείλῃ τὴν πρόδον τοῦ κακοῦ, περιβεβλημένου

Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρῶνη

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

Τί προσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Κοινωνίαν

(Μελέτη ἐπιστημονική, εἰδικῶς διὰ τὴν «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκην»)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 9)

Ἐνεφανίσθη λοιπὸν ὁ χριστιανισμός, ὡς κήρυγμα ἀπελευθερώσεως, κατ' ἐξοχήν, ἀπὸ κάθε ἡθικῆν καὶ πνευματικὴν δουλείαν. Μὲ τὸν φωτισμὸν δέ, τὸν ὁποῖον ὁ χριστιανισμὸς παρῆεν εἰς τὰς διανοίας καὶ τὰς ψυχὰς καὶ μὲ τὴν ἐκδηλον καὶ συναρπαστικὴν αὐστηρότητα τοῦ κηρύγματός του, ἦτο ἀσφαλῶς ἡ μᾶλλον σθεναρὰ ἐπανάστασις, τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύνατό τις νὰ φαντασθῇ, ἐναντίον τοῦ τότε κρατοῦντος καθεστώτος τῆς δουλείας ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς βαρβαρότητος.

Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, ἡ ἐν λόγῳ βαρβαρότης ἀντέταξε λυσσωδεστάτην ἀντίδρασιν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἐπεδίωξε τὴν κατὰπνυξιν αὐτοῦ διὰ πυρός, σιδήρου, διωγμῶν, βασανιστηρίων καὶ θανατώσεων, στρατιῶν ὅλων μαρτύρων, προσενεγκόντων τὸ αἷμα αὐτῶν διὰ τὴν στερέωσιν τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλ' ἐν τῇ διαδόσει τοῦ χριστιανισμοῦ, κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας, ἔχομεν καὶ πάλιν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν μίαν περίπτωσιν ἱστορικὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐνίκηθη καὶ πάλιν ἡ τάξις τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου, ὅπως ταῦτα λαμβάνουν χώραν φυσικῶς. Διωκομένων, βασανιζομένων, σιαυρουμένων, ἐν στόματι μαχαίρας θανατουμένων τῶν ἀρχηγῶν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῶν πλέον εὐθαρσῶν αὐτοῦ

ἀγωνιστῶν καὶ ἀδιακόπως δεκατιζομένων τῶν τάξεων αὐτοῦ, ὅχι μόνον δὲν περιορίζετο ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπαδῶν του καὶ δὲν περιεστέλλετο ἡ δρᾶσις των, ἀλλ' ἀπεναντίας, αἱ μὲν φάλαγγες αὐτοῦ εὐοικονοῦντο ἡ δὲ δρᾶσις του ἐπεξετείνετο διαρκῶς. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ χριστιανισμὸς ὠμίλει πρὸς τὰς ψυχὰς, ἐνῷ οἱ ἀγροῖκοι διῶκται του μόνον τὰ σώματα ἦσαν εἰς θέσιν νὰ φθείρουν. Οἱ χριστιανοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀληθεῖς χριστιανοὶ τῆς κάθε ἐποχῆς, εἶχον καὶ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τὴν Κυριακὴν διαβεβαίωσιν: «Καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι» (Ματθ. ι' 28).

Μέσα εἰς μίαν τοιαύτην κατάστασιν, μετὰ τὴν συντριβὴν τοῦ παλαίου ρωμαίου κράτους καὶ τὴν κατάπausιν τῶν μεγάλων διωγμῶν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν, ὥφειλε νὰ ἀναπτυχθῇ ἡ πρώτη δρᾶσις τῆς οὐρανοδωρήτου θρησκείας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κολοσσιαίαν κοινωνικὴν ἀποστολὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Καὶ βλέπομεν τότε τὸς μονὰς μεταβαλλομένους εἰς κέντρα ἀγαθοποιῶν καὶ ἐκπολιτιστικῆς δράσεως, καὶ τοὺς μοναχοὺς, ὁρμωμένους ἐκεῖθεν πρὸς γενικωτέραν κοινωνικὴν διαφώτισιν, ἀναμόρφωσιν

τὸ ἐνδυμα τῆς εὐσεβείας. Μόνον ὁ Κύριος θὰ δυνήθῃ νὰ «διαρρήξῃ τὸν σάκκον σας καὶ νὰ σᾶς περιζώσῃ εὐφροσύνην.

Ἐσέκλητος μον. Διονυσίου

Ἄγιον Ὅρος 5) 18 - 3 - 1938

καὶ μέριμναν.

Τὰ πρῶτα ἐν τῷ κόσμῳ ὁρφανοτροφεία, τὰ πρῶτα γηροκομεῖα, τὰ πρῶτα νοσοκομεῖα, τὰ πρῶτα ἄσυλα τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας, αἱ πρῶται σχολαὶ γραμμάτων, ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, τὰ πρῶτα ἑξανθρωπιστικὰ κέντρα θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς παιδεύσεως καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν συγκροτήσεως καὶ μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὰς ἱερὰς μονὰς καὶ διὰ τῶν ἱερῶν μονῶν καὶ τῶν μοναχῶν ἰδρύθησαν. Ἔτι δὲ πλέον ἐκ τῶν ἱερῶν μονῶν προέκυψαν καὶ ἐξελίχθησαν, σὺν τῷ χρόνῳ, τὰ πρῶτα Πανεπιστήμια τοῦ κόσμου.

Τόσον ἐν Ἀνατολῇ ὅσον καὶ ἐν τῇ Δύσει, εἰς τὴν ὁποίαν ἐθεμελιώθη ὁ μοναχικὸς βίος, διὰ τῆς μεταβάσεως ἐν Ἰταλίᾳ τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀρείου προκυψάντων διωγμῶν, διὰ τῶν ἐνθέων αὐτῶν μοναχικῶν ὁργανώσεων, διελύθη ἡ παρὰ τοῖς λαοῖς σοβοῦσα παχυλὴ ἀχλὺς τῆς ἀμαθείας, καὶ ἀνήχθησαν οὗτοι ἐκ τοῦ σκότους μιᾶς ὄντως κτηνώδους ζωῆς, εἰς τὸ ἅπλετον καὶ γλυκὺ φῶς τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Καὶ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι οἱ μοναχοὶ δὲν διέδωκαν μόνον τὰ φῶτα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, τῆς παιδείας καὶ τῶν τεχνῶν, δὲν εἰργάσθησαν δηληθὴ μόνον νὰ μεταβάλουν τὰς τότε πνευματικῶς ἀγόνους καὶ χέρσας κοινωνίας, εἰς τόπους γονίμους καὶ παραγωγικοὺς πνευματικῶν ἀνθέων καὶ εὐχύμων καρπῶν, ἀλλὰ καὶ διέσωσαν καὶ διεφύλαξαν, κατὰ τὰς κρίσιμους στιγμὰς, τὴν πίστιν, τὸν πολιτισμόν, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας. Οἱ μοναχοὶ περιεφρούρησαν καὶ διεφύλαξαν εἰς τὰ μοναστήρια αὐτῶν ὁλόκληρον τὸν πνευματικὸν πλοῦτον τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου. Ὑπῆρξαν δὲ καὶ εἶναι πάντο-

τε διὰ τοὺς ἑξευγενιστικοὺς καὶ ἐκπολιτιστικοὺς σκοποὺς τῆς Ἐκκλησίας δύναμις καὶ πηγὴ δυνάμεως εὐθέων ἀκαταγωνίστων.

Διότι, ἂν ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ ἐπισκεπτόμενοι σήμερον τὰ μοναστήρια ἀποθανιάζουν τὰ ὅσα τοῦλάχιστον δὲν διηπάγησαν κατὰ καιροὺς ἱστορικὰ κειμήλια, ἔργα τέχνης καὶ σπάνια συγγράμματα καὶ περγαμηνὰς ἀνεκτιμήτου ἀξίας, γεγονὸς εἶναι ὅτι εἶναι πολὺν μείζονος ἀξίας τὰ πνευματικὰ κειμήλια, τὰ ὁποῖα ἐκ παραδόσεως καὶ δι' ἐπιμόνου ἀντοχῆς τῶν μοναχῶν διεφυλάχθησαν καὶ περιεφρουρήθησαν εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν μοναχῶν καὶ ἐντὸς τῶν μοναστηρίων, κατὰ τὰς κρίσιμωτάτας ἱστορικὰς στιγμὰς, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ λαίλαπες τῆς βαρβαρότητος καὶ τῆς κατισχύσεως τῆς βίας, τὰ πάντα ἐσάρωναν καὶ τὰ πάντα συνέτριβον ἐν μέσῳ τῶν κοινωνιῶν.

Μετὰ δὲ τὴν πάροδον τῶν στυγνῶν περιόδων τῶν πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς ἀποξηραντικῶν αὐτῶν θεομηνιῶν, ἐκ τῶν μοναστηρίων ἐξεπήγαγεν ἡ δρόσος ἡ ἀναγκαιοῦσα διὰ μίαν νέαν ἠθικὴν ἀνασύνταξιν, διὰ μίαν νέαν πνευματικὴν καρποφορίαν.

Εἴπομεν ἤδη, ὅτι εἰς πολλὰς περιστάσεις, αἱ μοναὶ ἠδύναντο νὰ θεωρηθοῦν ὡς ὁάσεις ἐν μέσῳ αὐχμηρῶν ἐρήμων. Καὶ κάθε φορὰν, εὐθύς ὡς ἤρχιζε νὰ ἐξασθενῇ ἥκπως ἡ καυστικότητα τοῦ ἀποξηραντικοῦ λίβα τῶν κοινωνικῶν καταπτώσεων, ἤρχιζεν ἐκ τῶν ὁάσεων ἐκείνων νὰ διοχετεύεται ζωογόνον ὕδωρ καθ' ὃ τὰς διευθύνσεις, νὰ διευρύνεται μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον καὶ πολλάκις ἄλματωδῶς ἡ περιοχὴ τῶν ὁάσεων καὶ νὰ καθίστανται καὶ πάλιν αἱ κοινωναὶ γόνιμοι καὶ καρποφόροι.

Καίτοι, δὲ τὴν σημερινὴν θέσιν τῶν

μοναστηρίων καὶ τῶν μοναχῶν θὰ τὴν ἐξετάσωμεν εἰς εἰδικὸν κεφάλαιον μετ' ἐπιστάσεως, εἰς συνέχειαν τῶν ὧσων ἐλέχθησαν εἰς τὸ Α' κεφάλαιον τῆς ἀνὰ χειρὸς εργασίας μας, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ σημειώσωμεν ἀπὸ τοῦδε, ὅτι εἶναι εἰς ἄκρον λυπηρὸν ὅτι αἱ ἐν λόγῳ ὁάσεις εἶναι σήμερον παρημελημένα εἰς τοιοῦτον σημείον, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ χρησιμοποιήσουν τὴν ἣν κέκτηνται—ληθαργοῦσαν, δυστυχῶς, τό γε νῦν ἔχον—δύναμιν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς παροχὴν εἰς τὰς κοινωνίας τῶν ὑπηρεσιῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἄλλοτε θαυσιλῶς προσήνεγκον καὶ εἰς ὁμαλὰς ἀλλὰ καὶ εἰς χρυσίμους περιόδους. Καὶ εἶναι καὶ σήμερον ἀληθῶς αἱ σιγμαὶ χρύσιμοι, πλήρεις ἀναγκῶν καὶ δεόμεναι παντοδαπῶν φροντίδων, ἰδίως ἡθικῶν καὶ πνευματικῶν, πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐπιτακτικῶν ἀπαιτήσεων τῶν καιρῶν.

Χωρὶς νὰ ἔχωμεν οἰανδήποτε διάθεσιν νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι σήμερον ὑπάρχουν μεγάλοι περίοδοι ἰδίως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν μηχανικὸν πολιτισμόν, πρόοδοι ἀναμφισβήτητοι, πρόοδοι τὰς ὁποίας θὰ ἦτο παράτολμον καὶ νὰ ὀνειρευθῇ κἄν τὸ παρελθόν, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἂν ἐπιθυμῶμεν νὰ σκεπτόμεθα φρονίμως, νὰ διεπώμεθα ὑπὸ πνεύματος προοδευτικοῦ, ἀλλὰ μὲ πειθαρχίαν εἰς τὰς ἀπόψεις μας. Νὰ περιορίζωμεν δηλονότι τὰς περὶ προόδου ἀντιλήψεις μας ἐκεῖ ὅπου ὄντως ὑπάρχει πρόοδος, χωρὶς νὰ καταλήγωμεν εἰς τὴν μεγίστην πλάνην, ὅτι ἐν ὀνόματι τῶν προοδευτικῶν μας ἀντιλήψεων, μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ διαγράφωμεν, νὰ περιφρονῶμεν, νὰ ἀνατρέπωμεν κάθε τι, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ εἰς τὸ παρελθόν, ἀκόμη καὶ ἂν τοῦτο ἔχη λαμπρὰν ἱστορίαν καὶ πρόσφερεν ἐπὶ αἰῶνας τόσον πλουσίους

καρπούς.

Ὁμιλοῦντες διαρκῶς περὶ ἀναχρονισμῶν, περὶ ἰδεῶν ἐσκωριασμένων, περὶ σχολαστικισμῶν κλπ. καὶ οὐδόλως καταδεχόμεθα νὰ στρέψωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐκτὸς ἂν θέλωμεν νὰ εἰρωνευθῶμεν ὅ,τι ἀποτελεῖ τιμὴν καὶ τίτλον μας, ὑπάρχει φόβος, ὅτι ἐν τῇ μακαρίᾳ ἱκανοποιήσει μας ὅτι προχωροῦμεν, ὀπισθοδρομοῦμεν ἐν τούτοις, εἰς τὴν πραγματικότητα.

Καὶ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παύσουν νὰ κρούουν, ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, οἱ ἀρμόδιοι καὶ οἱ ὑπεύθυνοι. Διότι ὁμολογουμένως, αἱ σημεριναὶ κοινωνίαι, εἰς πολλὰ σημεία ὁμοιάζουν μὲ τὴν γαλὴν τοῦ Αἰσώπου, ἡ ὁποία, τρίβουσα τὴν γλῶσσαν αὐτῆς ἐπὶ τῆς λίμας τοῦ σιδηρουργοῦ καὶ καταπίνουσα τὸ ἴδιον αὐτῆς αἷμα, ἐτέρπετο φανταζομένη ὅτι ἀφῆρει κἄτι ἀπὸ τὸν σίδηρον καὶ μὴ ἀναλογιζομένη τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα θὰ εἶχε δι' αὐτήν ἡ αἰμορραγία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Αἱ ὑπηρεσίαι Μοναστηρίων καὶ μοναχῶν κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν

Οἱ ἐπικριταὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου εὐρίσκουν πολλὰ νὰ εἴπουν κατ' αὐτοῦ, ἀντιμετωπίζοντες τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν πολυπλασιασμόν τῶν μοναστηρίων, ἀλλὰ καὶ τὴν θέσιν καὶ τὴν ἰσχὺν τὰς ὁποίας εἶχον καταλάβει οἱ μοναχοὶ ἐντὸς τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων, κατὰ τὴν μακροαῖωνα περίοδον τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

Αἱ στρατιαὶ τῶν μοναχῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρχον τότε, ἀπετέλουν κατὰ τοὺς ἐπικριτάς, ἱσαριθμοὺς στρατιώτας καὶ ἀγωνιστάς, τοὺς ὁποίους ἔχανε τὸ κράτος,

στρατιῶτας, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ τοὺς μεγάλους ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους ἠναγκάζετο τὸ Βυζάντιον νὰ διεξάγῃ διαρκῶς τότε ἐναντίον ἐπιδρομῶν ἐκ πάσης πλευρᾶς. Αἱ περιορισμέναι ἀντιλήψεις τῶν μοναχῶν, διαδιδόμεναι παρὰ τῇ κοινωνίᾳ, λόγῳ τῆς ἐπιρροῆς τῶν καλογήρων ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ἡμπόδιζον τὴν ἐξελικτικὴν πρόοδον τοῦ πνεύματος καὶ ἐτήρουν τὴν κοινὴν ὑποτροπίαν ὑπὸ μίαν δεσμευτικὴν στενότητα ἀντιλήψεων. Ἐξ ἄλλου, τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἰδίως τὰ δογματικὰ ζητήματα, μὲ τὰ ὁποῖα κατετρίβοντο κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην οἱ μοναχοὶ καὶ καθόλου ἡ Ἐκκλησία καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἠνάγκαζον καὶ τὴν Πολιτείαν νὰ λαμβάνῃ ἐνεργὸν μέρος, λόγῳ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἐπ' αὐτῆς, ἐδημιουργοῦν μίαν κατάστασιν ἄκρως ἐκνευριστικὴν, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἡ Πολιτεία ἐν διαρκεῖ περιορισμῷ ἀπὸ τὰ ζητήματα αὐτά, δὲν εἶχεν οὔτε καιρὸν, οὔτε ψυχραιμίαν διὰ νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὰ φλέγοντα καὶ καίρια καὶ πρακτικὰ διὰ τὸν λαὸν ζητήματα.

Ταῦτα καταμαρτυροῦν οἱ τοῦ μοναχικοῦ θεσμοῦ μονόπλευροὶ καὶ μεροληπτικοὶ ἐπικριταί, τινὲς τῶν ὁποίων φθάνουν εἰς τὸ σημεῖον μάλιστα νὰ ἀποδίδουν εἰς ὅλα τὰ ἀνωτέρω, ὥς δῆθεν φυσικὴν συνέπειαν, τὴν παρακμὴν καὶ τὴν πτώσιν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἡ ἀλήθεια, ὅμως ἐν προκειμένῳ, εἶναι ἀντικρὺς ἀντίθετος. Διότι κατὰ ἀρμοδιωτάτους ἱστορικοὺς καὶ κριτὰς ἀμερολήπτους, ἡ εἰς ὄντως μέγαν βαθμὸν ἀνάπτυξις τῆς ἐπιδράσεως τῶν μοναχῶν καὶ καθόλου τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων τοῦ Βυζαντίου, ὅχι μόνον δὲν εἶχε τὰ δυσμενῆ αποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἀναφέρουν οἱ ἀντιδοξοῦντες, ἀλλ' ἀπεναντίας ὑπῆρξεν εἰς

ἐκ τῶν σπουδαιότερων συντελεστῶν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἐνδόξου ἐκείνης Αὐτοκρατορίας ἐπὶ ἑνδεκα αἰῶνας.

Βεβαίως ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία ὑπῆρξε κάρφος ἐν τῷ ὀφθαλμῷ πολλῶν φθονερῶν καὶ ζηλοτυπούντων τὴν δόξαν τῆς ἐνδόξου ἐκείνης ἱστορικῆς περιόδου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καί, παρὰ τὰ πεντακόσια ἔτη, τὰ ὁποῖα παρήλθον ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εὐρίσκονται ἀκόμη καὶ σήμερον μικρόψυχοι ἄνθρωποι φθονοῦντες τὸ ἔθνος μας διὰ τὸν ἐπίζηλον αὐτοῦ ἱστορικὸν τίτλον ἐκεῖνον. Οὗτοι λοιπὸν ὅλοι, κατὰ τὸ πλεῖστον μάλιστα ἐτερόδοξοι, πρόχειρον ἔρεισμα διὰ τὰς ἐπικρίσεις αὐτῶν, εὐρίσκουν τὴν κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ἐξαίρετον μοναχικὴν καὶ καθόλου ἐκκλησιαστικὴν δρᾶσιν.

Ὁ Μέγας Ἰσαπόστολος καὶ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ὁ θεμελιωτὴς τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ πρὶν εἶτι λάβει τὸ ἅγιον βάπτισμα εἶχε κατανοήσει καὶ πεισθῇ, ὅτι ὁ μέλλων τῆς ἀνθρωπότητος πολιτισμὸς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ νοηθῇ ἐφεξῆς ἄνευ Χριστοῦ τοῦ Ἑσταυρωμένου καὶ ὑπὸ προϋποθέσεις μὴ στηριζόμενας ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου του. Ἡ πεποίθησις αὕτη τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἀποτελεῖ τὸ σπέρμα τῆς δημιουργίας τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ σήμερον τιμᾶται ὥς τὸ μέγιστον τῶν ἀνθρωπίνων πνευματικῶν ἐπιτευγμάτων, νοσταλγεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τοῦ κόσμου καὶ ἐξαίρεται ἀπὸ τοὺς ταγοὺς τῶν λαῶν, οἱ ὅποιοι ὅμως δὲν ἀποφασίζουν νὰ πολιτευθοῦν κατὰ τρόπον δικαιοῦντα τὰς σχετικὰς διακηρύξεις των.

Οἱ δὲ διὰ τὴν μακροαῖωνα διατήρησιν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας σπουδαιότατον καὶ πρωταρχικὸν ρόλον ἐπαιξεν ἡ θέσις καὶ ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς κοι-

Ἀθανασίου Βασιλοπούλου
Ἱεροδιακόνου - Θεολόγου

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΥ

Φροντιστηριακὴ ἐργασία, ἀνατεθεῖσα ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ
Καθηγητοῦ κ. Π. Ι. Μπρατσιώτου.

Ἡ ἐργασία αὕτη τοῦ ὀσιολογιωτά-
του Ἱεροδιακόνου, τελειοφοῦτου Θεολό-
γου, ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ ἑξήματος
τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανε-
πιστημίου καὶ ἀπέσπασε τὰ συγχα-
ρητήρια τοῦ Καθηγητοῦ του κ. Π.
Μπρατσιώτη καὶ τῶν ὑπὲρ τριακο-
σίων ἀκροατῶν καὶ κριτῶν συμφοι-
τητῶν του. Ταύτην προσφέρει τῇ
«Ἀγιορειτικῇ Βιβλιοθήκῃ», ἵνα τὴν
φέρῃ εἰς φῶς πρὸς ὠφέλειαν τῶν
ἀναγνωστῶν αὐτῆς καὶ ὄλων τῶν
Χριστιανῶν.

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1) Πηγαί: Π. Διαθήκη (Δευτερονόμιον).

νωνίας καὶ τῆς πολιτείας ἡ Ἐκκλησία,
ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀκολουθοῦσας
σειρᾶς σκέψεων.

Κατὰ τὰ ὑπερχίλια ἐκ τῆς διαρκείας
τῆς εὐκλεοῦς καὶ ἐνδόξου διὰ τὴν ἱστο-
ρίαν μας περιόδου ἐκείνης, ὑπῆρξαν βα-
σιλεῖς, αὐτοκράτορες καὶ ἄρχοντες ἄξιοι
τῆς κλήσεως αὐτῶν, ἀλλ' ὑπῆρξαν καὶ
μέτριοι καθὼς καὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι, λόγῳ
ἀνικανότητος ἢ ἄλλων μειονεκτημάτων,
θὰ ἦτο δυνατόν νὰ καταστοῦν καταστρε-
πτικοὶ ὡς ἡγεμόνες, ἰδίως μάλιστα κατὰ
τὰς κρίσιμους στιγμὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔ-
λειψαν ποτὲ σχεδὸν καθ' ὅλην τὴν περίο-
δον ἐκείνην. Ἐξ ἄλλου, μέσα εἰς τοὺς
ἑνδεκα αὐτοὺς αἰῶνας, ἔλαβον πολλάκις
χώραν ταραχαί, στάσεις, ἀκαταστασίαι,
ἐμφύλιοι συγκρούσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἦτο
δυνατὸν νὰ ἀποβοῦν ὀλέθριοι.

2) Βοηθήματα:

- α) Π. Ι. Μπρατσιώτη. Ἐπίτομος εἰσα-
γωγὴ εἰς τὴν Π. Διαθήκην, Ἀθήναι
1955.
- β) Π. Ι. Μπρατσιώτη. Ἑβραίων παιδῶν
ἀγωγὴ, Ἀθήναι 1920.
- γ) Π. Ι. Μπρατσιώτη. Ἡ Κοινωνιολο-
γικὴ σημασία τῆς Π.Δ.
- δ) Β. Βέλλα. Ἰσραηλιτικὸς γάμος, Ἀ-
θήναι 1935.

Ἐρευνῶντες καὶ ἐντρυφῶντες εἰς τὰς
σελίδας τῆς Π. Δ. θὰ διαπιστώσωμεν, ὅτι
δὲν περιέχει αὕτη μόνον τὴν διὰ τοῦ Ἰσ-
ραὴλ προπαρασκευαστικὴν ἀποκάλυψιν εἰς
τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν, ἣν διενήργησεν ὁ
Θεὸς «πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάσαι
λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις»
πρὶν ἢ «λαλήσῃ ἡμῖν ἐν υἱῷ» (Ἑβρ. α' 1),
ἀλλ' ὅτι αὕτη ἐνέχει μεγίστην ἀξίαν καὶ
σπουδαιότητα καὶ ἀπὸ θρησκευτολογικῆς ἐ-
πόψεως. Εἰς ὁλόκληρον τὴν Π. Δ. εὐρί-
σκομεν ἀκμαιότατον κοινωνικὸν πνεῦμα
ἐκδηλούμενον θαυμάσιον ἐν τε τοῖς λόγοις
αὐτοῖς, μάλιστα δὲ ἐν τῇ Πεντατεύχῳ καὶ
ἰδιαιτέρως ἐν Δευτερονομίῳ ἔτι δὲ καὶ
παρὰ τοῖς προφήταις καὶ ἐν τοῖς σοφοῖς
κοινωνικοῖς θεσμοῖς αὐτοῖς. Ἀναφέρομεν
δὲ τὸ Δευτερονόμιον ἰδιαιτέρως διότι τοῦ-
το εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς μελέτης ἡ-
μῶν ἀπὸ κοινωνικῆς ἐπόψεως. Ὅντως τοῦ-
το περιέχει λεπτομερῆ ἐκθεσιν πολυαρίθ-
μων θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν δια-
τάξεων ἀν καὶ τὰ νομοθετήματα ταῦτα ἐκ-
τίθενται ὑπὸ ἔποψιν ἠθικὴν ἐν τῇ σχέσει
αὐτῶν πρὸς τὴν ἀληθῆ εὐσέβειαν καὶ ἀ-

γάπην τοῦ Θεοῦ. Ἐνεκεν τούτου τὰ νομοθετήματα καὶ αἱ διατάξεις ἐν τῷ Δευτερονομίῳ δὲν ἐκτίθενται συστηματικῶς, ἀλλὰ παρεμβάλλονται μεταξὺ αὐτῶν διάφοροι ὁμιλίας καὶ παραινέσεις, δι' ὧν καταδεικνύεται ἡ ὠφελιμότης τῶν διατάξεων καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς πιστῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν. Ὁ ἀναγινώσκων λοιπὸν τὸ Δευτερονόμιον δὲν εὐρίσκεται ἐνώπιον νόμων καὶ τύπων καὶ διατάξεων μόνον οὔτε προσέτι καὶ θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν ἀληθειῶν, ἀλλὰ καὶ κοινωνικῶν διδασκαλιῶν ὑψίστης σπουδαιότητος. Αὐτὰς τὰς κοινωνικὰς διδασκαλίας τοῦ Δευτερονομίου, τὰς περὶ τῶν πτωχῶν, τῶν χηρῶν, τῶν ὀρφανῶν καὶ γενικῶς τῶν ἀδυνάτων ὡς ἐπίσης περὶ τῆς θέσεως τῆς γυναικὸς, τῶν τέκνων καὶ τῶν δούλων καὶ εἴ τι ἕτερον σχετικὸν συναντῶμεν ἐν αὐτῷ ἐξετάζει ἡ παρούσα μικρὰ ἐργασία.

I

Τὸ κοινωνικὸν τοῦ Δευτερονομίου πνεῦμα ἐκδηλοῦται ζωηρότατον καὶ ἀκμαιότατον ἐναντι τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ὀπωσδήποτε ἀπροστατευτῶν καὶ ἀδυνάτων τῆς Ἰσραηλιτικῆς κοινωνίας μελῶν. Ἄν καὶ ταῦτα διατελῶσι ὑπὸ τὴν ἰδιάζουσαν προστασίαν τοῦ Γιαχβέ, ἐν τούτοις αἱ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἀπροστατευτῶν καθόλου ἀξιώσεις ἀποτελοῦσι τὸν θεμελιώδη τόνον τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Δευτερονομίου συγγραφέως. Ὅπως εἰς κάθε Κοινωνίαν, οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ ὑπῆρχον πλούσιοι καὶ πτωχοὶ καὶ τοῦτο διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ σεβαστὸς ἡμῶν Καθηγητὴς κ. Π. Ι. Μπρατσιώτης ¹⁾, «ἡ ἄνισος τοῦ ἐδάφους γονιμότης, ἡ διάφορος τῶν καλλιεργητῶν ἱκανότης, ἡ πολυκριθμοτέρα ἢ ὀλιγαριθμοτέρα παιδοποιεῖα κ.τ.τ., κατ' ἀνάγκην θὰ συνεπήγοντο μεταβολὴν εἰς τὴν ἀρχέ-

γονον τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας μορφήν διὰ διαδοθμίσεως τοῦ ποσοῦ τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν καὶ τῶν ἐσόδων καθόλου καθὼς καὶ τῶν ἐξόδων ἐκάστης οἰκογενείας. Ἐξ ἄλλου δὲ ἦτο ἐπόμενον νὰ περιπέσῃ εἰς ποικίλοντα ἐκασταχοῦ βαθμὸν ἐνδεΐας ὁ προκάτοχος τῆς χώρας πληθυσμὸς. Πάντων δὲ τούτων ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν γένεσις καὶ ἐμφάνισις πλουσίων καὶ πτωχῶν οὕς ἀγνοεῖ, ἂν οὐχὶ τελείως ὁ ἡμινομαδικὸς, τοῦλάχιστον ὁ νομαδικὸς τῆς στέπης βίος». Ἐνεκεν λοιπὸν τούτου ὑπῆρχον καὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ πτωχοὶ καὶ ἀδύνατοι, διὰ τοὺς ὁποίους εἰς ἑλας σχεδὸν τὰς σελίδας τοῦ Δευτερονομίου, συναντῶμεν σοφὰς διατάξεις καὶ ἐνθέρμους παραινέσεις ὑπὲρ αὐτῶν. Τὸ ἰδανικὸν τοῦ νομοθέτου εἶναι ἡ παντελὴς ἐκλειψις τῆς ἐνδεΐας ἀπὸ τῆς θεοκρατικῆς τοῦ Ἰσραὴλ κοινωνίας. «Δι' ἑπτὰ ἔτων ποιήσεις ἄφεςιν», ἀναγινώσκομεν ἐν Δευτερονομίῳ (ιε' 1) «καὶ οὕτω τὸ πρόσταγμα τῆς ἀφέσεως, ἀφήσης πᾶν χρέος Ἰδίων, ὃ ὀφείλει σοι ὁ πλησίον, καὶ τὸν ἀδελφόν σου οὐκ ἀπαιτήσης... ὅτι οὐκ ἔστι αἱ ἐν σοὶ ἐνδεΐαι... Ἐὰν δὲ γένηται ἐν σοὶ ἐνδεΐς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου... οὐκ ἀποστέρξεις τὴν καρδίαν σου, οὐδ' οὐ μὴ συσφίξεις τὴν χεῖρα σου αὐτῷ». Μέχρις οὗτο ἑμὲς ἐπιτευχθῇ τοῦτο ἐπιτάσσεται εἰς τοὺς εὐπορωτέρους ὁ δανεισμὸς πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς. «Ἐὰν γένηται ἐν σοὶ ἐνδεΐς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ δάνειον δανιεῖς αὐτῷ ὅσον ἐπιδέεται» (Δευτερ. ιε' 18). Εἰς τοὺς δανείζοντας μάλιστα ἀπηγορεύετο νὰ δέχωνται ἐνέχυρον καὶ τόκον (κγ' 19). Χαρακτηριστικώτατα δὲ ἀναφέρεται ὅτι ἀπηγορεύετο ὁ ἐνεχυριασμὸς τοῦ χειρομύλου τοῦ πτωχοῦ καὶ τοῦ ἱματίου τῆς χήρας, ἅτινα ἰσοδυνάμουν πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν ζωὴν αὐτῶν. «Ὅτι θύμην οὗτος ἐνεχυρά-

1) Κοινωνιολογικὴ σημασία τῆς Π. Δ.

ζει» (Δευτερ. κδ' 6, 13, 17). Ἀπηγορεύετο δὲ καὶ ἡ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὀφειλέτου εἰσοδος τοῦ δανειστοῦ πρὸς λήψιν τοῦ ἐνεχύρου. «Ἐὰν ὀφείλωμαι, ἡ ἐν τῷ πλησίον σου, ὀφείλημα ὅτιοῦν, οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐνεχυράσαι τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ. Ἐξωστήσῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗ τὸ δάνειόν σου ἐστὶν ἐν αὐτῷ, ἐξοίσει σοὶ τὸ ἐνέχυρον ἔξω, ἐὰν δὲ ὁ ἄνθρωπος πένηται, οὐ κοιμηθήσῃ ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐτοῦ, ἀποδώσει ἀποδώσεις τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ πρὸς δυσμὰς ἡλίου, καὶ κοιμηθήσεται ἐν τῷ ἱματίῳ αὐτοῦ, καὶ εὐλογῇ σε, καὶ ἔσται σοὶ ἐλεημοσύνη ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου» (Δευτερ. κδ' 12-15). Ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καλεῖται ὁ πλούσιος καὶ εὐπορῶν διὰ σειρὰν νομοθετημάτων νὰ μειώσῃ τὴν ἔνδειαν αὐτῶν. Τοὺς παρέχει πρὸς τοῦτο ὁ νόμος τὸ δικαίωμα τῆς σταχυολογίας καὶ τῆς λεγομένης ἐπικαρπολογήσεως τῶν ἀγρῶν, τῶν ἀμπελώνων καὶ τῶν ἐλαϊῶν τῶν πλουσίων. Ἰδοὺ τί λέγει ἐν προκειμένῳ τὸ Δευτερονόμιον· «Ἐὰν δὲ ἀμύσης ἀμνητὸν ἐν τῷ ἀγρῷ σου καὶ ἐπιλάβῃ θράγμα ἐν τῷ ἀγρῷ σου, οὐκ ἀναστραφήσῃ λαβεῖν αὐτό, τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται, ἵνα εὐλογῇσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου. Ἐὰν δὲ ἐλαυολόγης οὐκ ἐπαναστρέψῃς καλαμῆσασθαι τὰ ὀπίσω σου... Ἐὰν δὲ τρυγῇσῃ τὸν ἀμπελώνα σου, οὐκ ἐπανατρυγήσῃς αὐτὸν τὰ ὀπίσω σου.

Τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ρῆμα τοῦτο» (κδ' 21¹).

1) Πρβ. καὶ Λευϊτικ. ιθ' 9 «καὶ ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξετε καὶ τὸν ἀμπελώνα σου οὐκ

Χαρακτηριστικώτατον χωρίον τοῦ Δευτερονομίου, τὸ ὁποῖον προτρέπει τὸν Ἰσραηλίτην νὰ μὴ λησμονεῖ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν πτωχόν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνδιαφέρεται δι' αὐτόν, εἶναι καὶ τὸ κατωτέρω, τὸ ὁποῖον παραθέτομεν ἐν μεταφράσει. «Ἐὰν εἶναι ἐν μέσῳ σου πτωχὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ἐντὸς τινὲς τῶν πυλῶν σου, ἐν τῇ γῇ σου, τὴν ὁποίαν Κύριος ὁ Θεός σου δίδει εἰς σέ, δὲν θέλεις σκληρύνει τὴν καρδίαν σου, οὐδὲ θέλεις κλείσει τὴν χεῖρα σου ἀπὸ τοῦ πτωχοῦ ἀδελφοῦ σου, ἀλλ' ἐξάπαντος θέλεις ἀνοίξει τὴν χεῖρα σου πρὸς αὐτόν καὶ ἐξάπαντος θέλεις δανείσει εἰς αὐτόν ἱκανὰ διὰ τὴν χρεῖαν αὐτοῦ, εἰς ὅ,τι χρειάζεται. Πρόσεχε εἰς σεαυτόν, μήποτε ἐπέλθῃ κακὸς στοχασμὸς εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ εἴπῃς. Πλησιάζει τὸ ἔθδομον ἔτος τὸ ἔτος τῆς ἀφέσεως καὶ πονηρευθῇ ὁ ὀφθαλμός σου κατὰ τοῦ πτωχοῦ ἀδελφοῦ σου καὶ δὲν δώσης εἰς αὐτόν καὶ βοήσῃ πρὸς τὸν Κύριον κατὰ σοῦ καὶ γίνῃ εἰς σέ ἁμαρτία. Θέλεις δώσῃς ἐξάπαντος εἰς αὐτόν καὶ ἡ καρδία σου δὲν θέλει πονηρευθῇ ὅταν δίδῃς εἰς αὐτόν, ἐπειδὴ διὰ τοῦτο θέλει σέ εὐλογεῖ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα τὰ ἔργα σου, καὶ εἰς πάσας τὰς ἐπιχειρήσεις σου». (Δευτερ. ιε' 7-10). Δι' ἅπαντας ἐπίσης τοὺς πτωχοὺς μηδὲ τῶν Λευϊτῶν καὶ τῶν ξένων ἐξαιρουμένων προωρίζετο ἡ ἀνά πᾶν τρίτον ἔτος ἐπιδολλομένη δεκάτη. «Μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπιδέκατον τῶν γεννημάτων σου, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ θήσεις καθ' ὃ ἐν ταῖς πόλεσί σου καὶ ἐλεύσεται ὁ Δευτὴς ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερίς οὐδὲ κληρὸς μετὰ σοῦ καὶ ὁ προσήλυτος καὶ ὁ ὀρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἡ ἐν ταῖς πόλεσί σου καὶ φάγονται

ἐπανατρυγήσεις, οὐδὲ τὰς ῥώγας τοῦ ἀμπελώ-
νος σου συλλέξεις, τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προση-
λύτῳ καταλείψεις αὐτά» (παράβ. καὶ Λευϊτ.
κγ' 22).

καὶ ἐμπλησθήσονται, ἵνα εὐλογῇ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις εἰς ἃν ποιῇ» (Δευτερ. ιδ' 27· ὅρα καὶ κς' 12-15). Ἐκτὸς τούτων, χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἐπιτάσσεται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἡ ἐλεημοσύνη ὡς καθήκον ὑποχρεωτικόν. Πλεῖστα δὲ χωρία τοῦ Δευτερονομίου μαρτυροῦσι τοῦτο. «Ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου τῷ ἀδελφῷ σου τῷ πένητι καὶ τῷ ἐπιδομένῳ τῷ ἐπὶ τῆς γῆς σου» (Δευτερ. ιε' 11) «...καὶ ἔσται σοι ἐλεημοσύνη ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου» (Δευτερ. κδ' 15). Θὰ πρέπει νὰ προστεθῶσιν ἐνταῦθα καὶ αἱ σύντονοι ὑπὲρ τῶν πτωχῶν προτροπαὶ τοῦ νόμου πρὸς τοὺς δικαστὰς καὶ αἱ φοβεραὶ ποιναὶ αἱ ἐπαπειλούμεναι κατὰ τῶν καταδυναστευομένων αὐτοὺς καὶ τοὺς ὀπωδῆποτε ἀδυνάτους μηδὲ τῶν ξένων ἐξαιρουμένων.

«Οὐκ ἀπαδικήσεις μισθὸν πένητος καὶ ἐνδεοῦς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ἢ ἐκ τῶν προσηλύτων ἐν ταῖς πόλεσί σου, αὐθιμερὸν ἀποδώσεις τὸν μισθὸν αὐτοῦ, οὐκ ἐπιδύσεται ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ ὅτι πένης ἐστί, καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει τὴν ἐλπίδα καὶ καταδοῇσεται κατὰ σοῦ πρὸς Κύριον καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία» (Δευτερ. κδ' 16-18· ὅρα καὶ ι' 18). «Ἐπικατάρατος δὲ ἂν ἐκκλίνῃ κρίσιν προσηλύτου καὶ ὀρφανοῦ καὶ χήρας (Δευτερ. κς' 19) καὶ ἐπικατάρατος ὁ πλανῶν τυφλὸν ἐν ὁδῷ».

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐνδεεῖς κατέχει πάντοτε λίαν ἐξέχουσιν θέσιν καὶ ὁ ξένος, ὁ προσήλυτος κατὰ τοὺς Ο'. «Ἡ φιλοξενία παρ' Ἰσραηλίταις ἦτο λίαν ἀνεπτυγμένη, ἐθεωρεῖτο ἱερὸν καθήκον καὶ ἐπιβάλλεται διὰ πλείστων ἐν τῷ Δευτερονομίῳ νομοθετημάτων «Ἀγαπήσατε τὸν προσήλυτον» εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ Δευτερονομίου (Δευτερ. ι' 19) «προσήλυτοι γὰρ ἦτε ἐν γῇ Αἰγύπτῳ». Ἐὰν δὲ ὁ προσήλυτος ἐδέχετο καὶ τὴν πε-

ριτομὴν τότε συμμετεῖχε καὶ τῆς μεταξὺ Θεοῦ καὶ περιουσίῳ λαοῦ αὐτοῦ διαθήκης (ὅρα Δευτερ. κθ' 10). Ἐκεῖνοι ὅμως οἵτινες κατεῖχον καλυτέραν θέσιν ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ κοινωνίᾳ ἐν συγκρίσει μὲ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαίαις κοινωνίαις εἶναι οἱ δοῦλοι. Εἰς τὰς κοινωνίας αὐτὰς ὁ θεσμὸς τῆς δουλείας, ἐλλείψει ἰδίας τάξεως ἐργατῶν, ἀπετέλει ἀνάγκην οἰκονομικοκοινωνικὴν καὶ ὁ δοῦλος δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς πρόσωπον ἀλλ' ὡς πρᾶγμα (res) ὡς ἰδιοκτησία ἀνευ δικαιωμάτων¹⁾. Οἱ δοῦλοι ὅμως οἱ ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ κοινωνίᾳ εὐρισκόμενοι εἴτε ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας προερχόμενοι εἴτε ἐξ ἄλλων ἔθνων, εὐρίσκοντο εἰς λίαν καλυτέραν θέσιν. Ὁ νόμος διὰ πολλῶν διατάξεων προστατεύει αὐτοὺς. Ἐν τῇ Π. Δ. καὶ εἰδικώτερον ἐν τῷ Δευτερονομίῳ, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι θεσπίζεται κατὰ τινα τρόπον δίκαιον δούλου τὸ ὅποῖον περιφρουρεῖ τοῦτον ἐκ τῶν αὐθαιρεσιῶν τοῦ Κυρίου αὐτοῦ. Ἐν τῷ 15ῳ κεφαλαίῳ αὐτοῦ, ἀναγινώσκομεν: «Ἐὰν δὲ πραθῇ σοι ὁ ἀδελφός σου ὁ Ἑβραῖος ἢ Ἑβραία, δουλεύσει σοι ἕξ ἔτη καὶ τῷ ἐβδόμῳ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ. Ὅταν δὲ ἐξαποστέλλῃς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ, οὐκ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν κενόν· ἐφόδιον ἐφοδιάσεις αὐτὸν ἀπὸ τῶν προβάτων σου καὶ ἀπὸ τοῦ σίτου σου καὶ ἀπὸ τοῦ οἴνου σου· καθὰ εὐλόγησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου δώσῃς αὐτῷ καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ ἐλυτρώσατό σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐκεῖθεν, διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ρῆμα τοῦτο. Ἐὰν δὲ λέγῃ πρὸς σέ, οὐκ ἐξελεύσομαι ἀπὸ σοῦ, ὅτι ἡγάπηκέν σε καὶ τὴν οἰκίαν σου, ὅτι εὖ ἐστίν

1) Διὰ τὴν θέσιν τοῦ δούλου ἐν τοῖς ἀρχαίοις, ὅρα ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ ὑπομνήματος εἰς τὴν πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολὴν ὑπὸ Π. Ι. Μπρατσιώτου.

Ἀθανασίου Χρ. Γεροχρίστου, δικηγόρου

Η ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΓ. ΟΡΕΙ Ι. ΜΟΜΗΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ

Εἶναι ἱστορικῶς παραδεδεγμένον, ὅτι ἡ Μοναστικὴ ἐν Ἀθῶν ζωή, ἤρχισε πολὺ πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς πρώτης Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας. Ἦσυχασται καὶ Κελ-λιῶται εἶναι οἱ πρῶτοι οἰκίσται τοῦ Ἀθωνος. Οὗτοι ἀπὸ τὸ 687 ὡς ὑποστηρίζε-ται ἤρξαντο συρρέοντες κατὰ μικρὸν ἐκεῖ-σε, ἔνθα ἐν μέσῳ ὑπερόχου φύσεως καὶ ἀταράκτου γαλήνης «ἡ ἔνθεος αὐτῶν καρδία ὑφούτο πρὸς τὸν ὕψιστον». Ἐζων κατὰ μόνας ἢ εἰς μικρὰς, δμάδας, μακρὰν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ θορύβου καὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν ναῶν καὶ οἰκοδομῶν, ἰδιον ἔχοντες κοινοτικὸν κέντρον τὴν λεγομένην «Καθέ-

δραν τῶν Γερόντων».

Ἐκεῖ περὶ τὰ μέσα τοῦ Ι' αἰῶνος, αἰῶ-νος ἀκμῆς διὰ τὸ Ἀγιον Ὅρος, ἀποκατε-στάθη ὁ δόσιος Ἀθανάσιος, ὁ μετὰ μικρὸν δημιουργὸς τῆς κυρίας δάσεως τῆς ἐκεῖ Μοναστηριακῆς ὁργανώσεως. Ἐκεῖ ὁμῶς ἐμόναζεν ἐπίσης ὁ Βυζαντινὸς εὐγενῆς Παῦλος Ἐηροποταμίτης, θιασώτης καὶ ὑπέρμαχος τῆς κατ' ἰδίαν μονάσεως τῶν μοναχῶν, ἐχθρὸς τῶν ἀλλαχοῦ κρατούντων καὶ κεκηρυγμένος ἐναντίον τῆς δράσεως καὶ τῆς ἰδρύσεως μεγάλων κτιριακῶν συγ-κρατημάτων καὶ μεγαλοπρεπῶν ναῶν. Ἡ σύγκρουσις τῶν δύο προσωπικοτήτων ἀντι-

αὐτῷ παρὰ σοί, καὶ λήψῃ τὸ ὀπῆτιον, καὶ τρυπήσεις τὸ ὠτεῖον αὐτοῦ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἔσται σοι οἰκέτης εἰς τὸν αἰῶνα καὶ τὴν παιδίσκην σου ὡσαύτως ποιήσεις» (Δευτερ. ιε' 12 - 18).

Ἐντεῦθεν ὁ δοῦλος ἀποκτᾷ ἐν τῇ Ἰσραη-λιτικῇ κοινωνίᾳ δικαιώματα καὶ ὁ Κύριος ἀναλαμβάνει καθήκοντα πρὸς αὐτόν. Ὁ Κύριος δὲν ἐπιτρέπει «νὰ ἐπιθυμῇ τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὔτε τὸν πατέρα αὐτοῦ οὔτε τὴν παῖδίσκην αὐτοῦ». Ὁ δοῦλος καὶ μάλιστα οὐ μόνον ὁ Ἰσραηλίτης ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἐθνικός, εἶχε δικαιώματα ἐπὶ τῇ ἀργίᾳ τοῦ Σαββάτου. «Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ Σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον οὐ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παῖδίσκῃ σου.. ἵνα ἀναπαύσῃται ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκῃ σου... ὥσπερ καὶ σύ» (Δευτερ. ε' 14). Ἐπετρέπετο προσέτι νὰ συμμετέχῃ τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα καὶ τῶν ἄλλων Ἰσραηλιτικῶν ἑορτῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν θυσια-

στικῶν γευμάτων καὶ τοῦτο διὰ νὰ χαρῇ καὶ νὰ εὐφρανθῇ καὶ οὗτος ὡς καὶ ὁ Κύριος αὐτοῦ. «Καὶ εὐφρανθήσῃ ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου οὐ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παῖδίσκῃ σου (Δευτερ. ις' 11). Δὲν ἐπετρέπετο ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραδοθῇ ὁ δοῦλος, ὅστις εἶχε καταλήξῃ εἰς ἄλλον κύριον, εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ, ἀλλὰ «μετὰ σοῦ κατοικήσει, ἐν ὑμῖν κατοικήσει οὐ ἂν ἀρέσει αὐτῷ, οὐ θλίψεις αὐτόν» (Δευτερ. κγ' 16). Προβλέπει ἐπίσης ὁ νόμος καὶ διὰ τὸν αἰχμάλωτον δοῦλον ἰδιαιτέρως διὰ τὴν γυναῖκα τὴν αἰχμάλωτον, ἣτις λαμβανομένη ὡς σύζυγος ὑπὸ Ἰσραηλίου δὲν ἐπετρέπετο νὰ πωληθῇ ὑπ' αὐτοῦ μετὰ τὸν γάμον, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ χειραφετηθῇ ὑπ' αὐτοῦ (Δευτερ. κα' 10 καὶ ἐξῆς). Τοσαῦτα ὡς πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἐνδεεῖς, προσηλύτους καὶ δοῦλους. Ἀς ἴδωμεν καὶ τὴν περὶ γυναικὸς καὶ τέκνων κοινωνικὴν διδασκαλίαν τοῦ Δευτερονομίου.

(Ἀκολουθεῖ)

θέτου πνεύματος καὶ ἀντιπροσωπεύοντων τὰς δύο ἀντιθέτους ροπὰς τοῦ Μοναχισμοῦ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, ὑπῆρξεν ἀναγκαίᾳ συνέπειά, ἀλλὰ τελικῶς ἐπεκράτησεν ὁ ἄγιος Ἀθανάσιος, ὅστις παρὰ τὴν σφοδρὰν ἀντιπολίτευσιν, ἤρξατο τῆς οἰκοδομήσεως τῆς πρώτης ἐν ἀγίῳ Ὁρει Μονῆς εἰσάγων οὕτω τὴν ὑπὸ τὴν σημερινήν της συγκρότησιν Μοναστηριακὴν ζωὴν.

Πότε ὅμως ἀκριβῶς ἤρχισεν ἡ οἰκοδόμησις τῆς ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας, διὰ νὰ ληφθῇ τὸ ἔτος τοῦτο ὡς ἀφετηρία τῆς ἐν ἀγίῳ Ὁρει Μοναστηριακῆς ζωῆς;

Ἀπὸ τῶν σιγηλῶν τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» διεξάγεται ζωηρὰ συζήτησις μεταξὺ τοῦ Γέροντος Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, Ἀρχιεγγραμματοῦς τῆς ἱερᾶς Κοινοτήτος τοῦ ἁγίου Ὁρους, καὶ τοῦ γέροντος Παντελεήμονος Λαυριώτου, Βιβλιοθηκαρίου τῆς ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας, σχετικῶς μὲ τὴν ἀκριβῆ ἡμερομηνίαν τῆς «ἰδρύσεως» τῆς Μονῆς. Καὶ ὁ μὲν γέρων Ἀλέξανδρος ὑποστηρίζει ὡς ἔτος ἰδρύσεως τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς, τὸ ἔτος 963 συμφῶνως πρὸς τὴν ἰδιόχειρον, ὡς γράφει, διαθήκην τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἱδρυτοῦ τῆς Μονῆς. Ὁ δὲ γέρων Παντελεήμων, ἀντιλέγων, ὑποστηρίζει ὡς ἔτος ἰδρύσεως τὸ 961 δάσει τῶν γραπτῶν ἀφηγήσεων τῶν διογράφων καὶ διαδόχων τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ σχετικῶν σημειωμάτων εἰς διαφόρους κώδικας τῆς Μονῆς. Ἡ ἀσυμφωνία θεδαίως αὕτη, ὡς πρὸς τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς ἐπιμάχου χρονολογίας δὲν περιορίζεται εἰς τοὺς ἀνωτέρω μόνον ἐκλεκτοὺς ἀγιορείτας, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς ἄλλους ἀσχοληθέντας καὶ γράψαντας περὶ ἁγίου Ὁρους. Οὕτω ὁ Ἀθανάσιος ὁ Λαυριώτης ἱατρός, εἰς τὸ ἐκδοθὲν προσκυνητάριον καὶ ὁδηγὸν τῆς Μονῆς, ἀναφέρει ὡς ἔτος ἰδρύσεως τὸ 963 «ἡ Μονὴ ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου δα-

πάναις τῶν αὐτοκρατόρων Νικηφόρου Φωκά καὶ Ἰωάννου Τσιμισκῆ τῷ 963» (σελ. 12). Ἐπίσης ὁ Μαρ. Δημήτριος εἰς τὴν «Ἀρχαίαν Γεωγραφίαν τῆς Μακεδονίας» μέρος Βον, σελ. 455 ἀναφέρει. «Ἀλλὰ τῷ 963 ἀφίκετο εἰς Ἀθῶνα ὁ ἀνὴρ, ὅστις θεωρεῖται ὡς πρῶτος εἰσηγητὴς καὶ νομοθέτης τοῦ μοναχικοῦ πολιτεύματος... Ἰδρυσεν ἐπὶ τέλους κατ' αἵτησιν τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Φωκά τὴν Μονὴν τῆς Λαύρας». Ὁ Βασίλειος Στεφανίδης «Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία», σελ. 420, γράφει. «Ἐκεῖ ὁ Νικηφόρος παρεκάλεσεν αὐτόν, ἐπιστρέφων εἰς Ἀθῶν νὰ ἰδρῦσῃ Λαύραν, ἵνα καὶ αὐτὸς μονάσῃ ἐν αὐτῇ. Ὁ Ἀθανάσιος ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολὴν ἰδρύσας τὴν Λαύραν (963)». Ὁ Χριστ. Κτενᾶς «Ἄπαντα τὰ ἐν ἀγίῳ Ὁρει ἱερὰ Καθιδρύματα», σελ. 91 καὶ 524· 526 ὑποστηρίζει ὅτι ἡ οἰκοδόμησις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Μονῆς συνεπῶς, ἤρξατο τὸν Μάιον τοῦ 963 καὶ ἐπερατώθη ἐντὸς τοῦ 964. Ὁ Ζαχ. Παπκιντωνίου, «Ἅγιον Ὅρος», σελ. 146, «ἄρχισε τὴν οἰκοδομὴν στὰ 963..». Ὁ Γεώργιος Σωτηρίου, τὸ «Ἅγιον Ὅρος», σελ. 25 «...ἔπειτα ἀπὸ πλουσίας χορηγίας τοῦ αὐτοκράτορος μετὰ μεγίστου ζήλου ἀνίδρυσεν τῷ 963 τὴν περίφημον Μονὴν τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Ὁρους, ἥτις μέχρι σήμερον ἀκόμη εἶναι ἡ μεγίστη καὶ καλλίστη Μονὴ τοῦ Ἀθῶν». Ὁ Γερ. Σμυρνάκης τὸ «Ἅγιον Ὅρος» σελ. 380 γράφει: «ἰδρύθη δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Νικηφόρου Φωκά τῇ ἐπιστάσει καὶ ἀδιαλείπτῳ μερίμνῃ τοῦ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἀναμορφωτοῦ τοῦ μοναχικοῦ Πολιτεύματος δόλου καὶ Θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τῷ σωτηρίῳ ἔτει 963 ἢ 964 Μηνὶ Αὐγούστῳ». Ὁ Κοσμάς Βλάχος εἰς τὸ διδλὸν του «ἡ Χερσόνησος τοῦ ἁγίου Ὁρους», σελ. 26 «...ἐπὶ τέλους ὁ ἀνὴρ συγκάτενευσε καὶ ἤρξατο τῆς οἰκοδομῆς τῆς

Λαύρας τῷ ἔτει 963 ἢ καὶ μικρόν πρότερον». Ἡ Λαύρα ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου δαπάναις τοῦ στενοῦ τούτου φίλου Αυτοκράτορος Νικηφόρου Φωκά. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτῆς ἤρξατο κατὰ Μάρτιον τοῦ 963 καθ' ἃ σημειοῖ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ. Ἐν ὑποσημειώσει ὅμως καὶ ἐν σελίδι 170, ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι «ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τὸν τοῦ ΙΑ' αἰῶνος βιογράφων τοῦ Ἀθανασίου, ἀναφέροντα πρὸ τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Νικηφόρου πολλὰς οἰκοδομὰς τῆς Λαύρας συντελεσθείας ὑπὸ τοῦ ἁγίου τούτου, τότε κατ' ἀνάγκην δεόν νὰ λάβωμεν ἔτος ἀρχῆς τῆς Λαύρας τὸ μέχρις ἐσχάτων δεκτὸν 961».

Ἐν ἀντιθέσει μὲ τοὺς ἀνωτέρω ἄλλοι ἐρευνῆται, ὡς οἱ κατωτέρω, ὑποστηρίζουσιν ὡς ἔτος ἰδρύσεως τῆς Λαύρας τὸ 961. Οὕτω ὁ Καλ. Δελικάνης «περιγραφικὸς κατὰλογος» σελ. 151 γράφει «ἡ Μ. Λαύρα, ἡ ἀρχαιότερα πασῶν, κτισθεῖσα τῷ 961 (6459) ὑπὸ τοῦ δούλου Ἀθανασίου». Ὁ Ζαχαρίας Μάθας ἐπίσκοπος Θήρας «Κατὰλογος ἱστορικὸς τῶν πρώτων Ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς Πατριαρχῶν» σελ. 248. «Ἐπὶ τούτου τοῦ Βασιλέως ἤρξαντο οἱ Μοναχοὶ νὰ κατοικῶσι τῷ 961 τὸν Ἀθω δπου πρῶτον Μοναστήριον ἀνηγέρθη ἡ Λαύρα ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ βασιλέως διὰ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἀθωνι». Ὁ Μ. Γεδεών «δ Ἀθως» σελ. 158. «Ἡ Μονὴ τῆς Λαύρας κτισθεῖσα τῷ 961 ὑπὸ τοῦ δούλου Ἀθανασίου». Ἐπίσης ἐν τῷ Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ Ἐλευθερουδάκη τόμος Α' σελ. 302 ὑπὸ τὴν λέξιν Ἀθανάσιος Ἀθωνίτης, ὁ Νικ. Βέης γράφει «Ἐπανελθὼν τότε εἰς Ἀθῶνα ὁ Ἀθανάσιος ἤρχισε κτίζων τὴν Μονὴν τῆς Λαύρας (τῷ 961) καὶ ἡῦρνε τὸν ναὸν τῶν Καρυῶν. Ὁ αὐτὸς ὅμως Νικ. Βέης ἐν τῇ σελίδι 412 τοῦ αὐτοῦ τόμου καὶ ὑπὸ τὸ ἄρθ.

Μοναστικὴ Πολιτεία, ἀναφέρει «ἐν ἔτει 962 ἤρχισεν ὁ Ἀθανάσιος ἀρωγὴ καὶ τοῦ φιλομονάχου Νικηφόρου Φωκά τὴν οἰκοδομὴν τῆς Λαύρας». Ὁμοίως ὁ Ν. Μοσχόπουλος ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐγκυκλοπαιδίᾳ Μακρῇ τόμος Β' σελ. 332 ἀναφέρει «ἡ Λαύρα κτισθεῖσα τῷ 961 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ δούλου Ἀθανασίου ἐπὶ Νικηφόρου». Εἰς τὸν ἴδιον τόμον ὅμως ὁ Ἀδ. Ἀδαμαντίου σελ. 343 ἀναφέρει, ὅτι ἡ κτίσις τῆς Ἀγίας Λαύρας ἤρχισε τῷ 963. Οἱ ἐπόμενοι συγγραφεῖς πάλιν δὲν προσδιορίζουσιν ἀκριβῆ ἡμερομηνίαν ἰδρύσεως. Οὕτω ὁ Ἀθ. Εὐταξίας «Προσοχὴ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος» σελ. 6 γράφει. «Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κρήτης ἐκ τῶν Σαρακηνῶν ὑπὸ τοῦ Φωκά, ἰδρύθη τῇ συνδρομῇ τούτου μεσοῦντος τοῦ Ι' αἰῶνος, τὸ Μοναστήριον τῆς Μεγίστης Λαύρας ὑπὸ τοῦ Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἀθῶ». Ὁ Π. Πανηγιωτάκος «Σύστημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου» τόμ. Δ' σελ. 418 λέγει «Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωῆτης, συνδρομῇ τοῦ Αυτοκράτορος Νικηφόρου Φωκά, ἰδρύει τὴν πρώτην αὐτόθι, ὑπὸ μορφὴν τοῦ Κοινοδιακοῦ συστήματος λειτουργοῦσαν Μονήν, ἥτοι τὴν Ἱ. Μονὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας». Ὁμοίως καὶ ἐν τῷ διδλῖφ αὐτοῦ «ὀργάνωσις τοῦ Μοναχικοῦ Πολιτεύματος ἐν ἁγίῳ Ὄρει Ἀθῶ» σελ. 90 ἀναφέρει «Ἀπὸ τοῦ Ι' αἰῶνος ἀρχεταὶ νέα τῶν πραγμάτων τροπὴ, ἔχουσα τὴν μεταλλαγὴν τῆς ἀσκήσεως τοῦ Μοναχισμοῦ. Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωῆτης, συνδρομῇ τοῦ Αυτοκράτορος Νικηφόρου Φωκά ἰδρύει τὴν πρώτην αὐτόθι Κοινοδιακὴν Μονήν, τὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας».

Περὶ τῆς Ἱ. Μονῆς Λαύρας ἔχει δημοσιεύσει σχετικὴν μελέτην μεθ' ἱστορικὸν παραρτήματος εἰς τὸ περιοδικὸν «δ ἐν Κων)πόλει Ἑλληνικὸς φιλολογικὸς Σύλλογος» τόμ. 29 τοῦ 1907 σελ. 113 κ. ἔ. ὁ Ἀλέξανδρος Λαυριώτης, ἐνθα καὶ διὰ

φορα χρυσόβουλα και πολλὰ ιστορικά παρατηρήσεις. Ἐξ αὐτῶν πλείστα ἔχουσι ἀναδημοσιευθῆ ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» ἐξ ἧς ἀνεδημοσιεύθη καὶ τὸ ἐν τῷ *jus graecoromanum*, τόμος πρῶτος σελ. 609, χρυσόβουλον τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ (ἔτη 963 ἢ 964 ἢ 969) περὶ ἀφιερώσεως εἰς τὴν Μονὴν Λαύρας μεγάλου τιμῆματος τιμίου ξύλου καὶ ἀγίων λειψάνων. Ὁ Ἀλέξανδρος Λαυριώτης ἔχει δημοσιεύσει ἐπίσης καὶ φυλλάδιον τιλοφορούμενον «Ἀναγραφὴ συγγραφῶν καὶ δημοσιευμάτων εἰκοσιπενταετίας 1874 - 1898 ἐν Κων)πόλει 1898», ἐν ᾧ ἀναφέρεται καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἱ. Μ. Μεγίστης Λαύρας. Ὡς ἀναφέρει ὁ Δημ. Πετρακάκος εἰς τὸ Μοναχικὸν Πολίτευμα ἀγ. Ὅρους Ἀθῶν σελ. XII τὰς ἐν λόγῳ μικρὰς μονογραφίας, δὲν ἤδυνήθη νὰ τὰς ἀνέρῃ, μάλιστα ἀναζητήσας ταύτας καὶ ἐν αὐτῇ ἄλλως τῇ πλουσίᾳ βιβλιοθήκῃ τῆς Μονῆς τοῦ συγγραφέως. Ὁ δὲ Εὐλόγιος Κουρίλας εἰς τὰ «Ἀγιορειτικά ἀρχεῖα» καὶ ὁ «Κατάλογος Πορφυρίου Οὐσπένσκη», ἀνατύπως Ζ' τόμ. τῆς ἐπετηρίδος τῆς ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν σελ. 190 ἀναφέρει ὅτι δὲν ἐξεδόθησαν ἀπασαί αἱ ἐν λόγῳ μονογραφίαι, οὐδὲ εὗρέθησαν ἐν τοῖς μετὰ θάνατον τοῦ Ἀλ. Λαυριώτου, ἐξ ὧν ἀσφαλῶς μεγάλως θὰ διευκολύνετο ἡ λύσις τῆς προκειμένης ἐρεύνης.

Ἐπίσης θὰ διεφώτιζε ἴσως τὸ ζήτημα καὶ τὸ χρυσόβουλον, οὗτινος ἀποσπάσματα ἔχουσι καταχωρηθῆ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Ἐὰν δὲν εἶχε καὶ τοῦτο ἀπολεσθῇ, καθ' ὅτι εἶναι τὸ πρῶτον κτητορικὸν χρυσόβουλον τῆς Λαύρας καὶ ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ ἴσως θὰ προέκυπτε πλὴν τῶν ἄλλων καὶ ἡ ἀκριβὴς ἡ μερομηνία. Πάντως ἐκ μόνου τοῦ κειμένου τοῦ τυπικοῦ «τοῦ ὁλοῦ καὶ θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἀθῶ»

τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ Γεδεὼν (σελ. 245 272) καὶ τοῦ Meger (σελ. 102 - 122), τοῦ ἔτους 969 δὲν δύναται νὰ ὑποστηρίχθῃ ἀδιασείτως ὅτι ἡ Ἱδρυσις τῆς Λαύρας ἤρξατο κατὰ τὸ ἔτος 963. Διότι ὁ Ἀ. γιος Ἀθανάσιος λαβὼν παρὰ τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Κρήτης 100 λίτρας χρυσοῦ, ποσὸν τεράστιον διὰ τὴν ἐποχὴν διὰ καθωρισμένον σκοπὸν, ἤτοι τὴν ἀνέγερσιν Μονῆς ἐν Ἀθῶ καὶ διακαιώμενος ἐκ τοῦ πόθου, ἔνα συμμονάσῃ ἐν αὐτῇ μετὰ τοῦ Νικηφόρου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ χρονοτριβήσῃ εἴτε εἰς Κρήτην εἴτε ἄλλαχοῦ. Ὅθεν θὰ ἀνεχώρησεν εὐθὺς ἀμέσως ὡς συνεπληρώθη ἡ ἀνάγκη τῆς Κρήτης (7 Μαρτίου 961) καὶ πιθανῶς μετὰ τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ κατευθυνόμενοι ὁ μὲν εἰς Ἀθῶ ὁ δὲ εἰς Κων)πολιν διὰ τὴν τέλει τοῦ θριάμβου του. Ἀποβιβαζόμενος ὁ μὲν ἐκεῖ ὁ δσιος ὑπὸ τὸν «γυμνώσαντα ἑαυτὸν τῶν φυσικῶν καλλωνῶν Κῶνον» πρέπει νὰ ἐπελήφθῃ εὐθὺς ἀμέσως τοῦ ἔργου του. Τὸ 963, ἔτος ὅπερ ἀναφέρεται καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ ἁγίου κτήτορος καὶ ὑποστηρίζεται ὑπὸ πολλῶν ἐρευνητῶν ὡς ἔτος ἱδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, εἶναι τὸ πιθανώτερον ἔτος, καθ' ὃ συνετελέσθη ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ κεντρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Μονῆς καὶ δευτερευόντων κτισμάτων αὐτῆς. Διότι ἔργα τοιοῦτου μεγέθους καὶ τοιαύτης ἐκτάσεως, ὡς ἡ Μεγίστη Λαύρα, «οἰκοδομὰς ἀνεγείροντα πολυτελεῖς καὶ περιβάλους καὶ ναοὺς καὶ καταγωγὰς ὕδατων ἐπινοοῦντα καὶ ζεύγη βοῶν καὶ ἡμιόνων εὐνοοῦμενα καὶ τὸ βρος εἰς κόσμον ἤδη μεταποιούντα»... «Καὶ ὑπὸ τὰς τότε γενικὰς συνθήκας καὶ εἰδικώτερον τὰς τοῦ Ἁγίου Ὅρους, καθ' ὃς πᾶσα γῆ ἦν ἀνήρωτος, διότι οὐδὲν ζῶον εἶχον, οὐ κύναι, οὐ κυνάρια, τὰ δὲ ἄχθη αὐτοὶ οὔτοι μετέφερον μετὰ σαγμάτων ἐπὶ τῶν ὤμων... ἀπήλθον χρόνον πολὺν καὶ δὲν ἦτο δυνατόν

Η ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΑΥΜΑΚΟΥ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Τῇ 21 Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους ἡμέρα Πέμπτη, ἑορτῇ τῶν Εἰσοδείων τῆς Θεοτόκου, ἐγένετο ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν μεγαλοπρεπῆς ἀλλὰ καὶ σεμνὴ ἡ χειροτονία τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου Θέμελη εἰς Ἐπίσκοπον Θαυμακοῦ, ὅστις καὶ ἀνέλαβε τὰ ὑψηλά του καθήκοντα τοῦ βοηθοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν μετὰ τὸν Πειραιᾶ.

Τὴν χειροτονίαν ἐτέλεσεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Θεόκλητος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν

νατὸν νὰ συντελεσθῶν μετὰ τὰ ὑπάρχοντα μέσα εἰς μικρὸν διάστημα». Κατὰ τὴν γνώμην μας ὅθεν ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς ἱδρύσεως τῆς Μονῆς νὰ ἔλαβε χώραν τῷ 961.

Εἰς τὴν Σύναξιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας ἐναπόκειται, ἵνα δι' ἀποφάσεώς της, δάσει τῶν εἰς τὰ ἀρχεῖα αὐτῆς ὑπαρχόντων ἐγγράφων, προσδιορίσῃ τὴν ἀκριθεῖς ἡμερομηνίαν τῆς ἱδρύσεώς της καὶ κανονισθῇ οὕτω ὁ χρόνος τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἑορτασμοῦ. Διότι μετ' ὀλίγον συμπληροῦται χίλιετηρίς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Μοναστηριακῆς ἐν ἁγίῳ Ὄρει ζωῆς διὰ τὸν ἑορτασμόν τῆς ὁποίας καὶ ἡ Μονὴ καὶ ἡ Ἱερὰ Κοινότης καὶ τὸ Κράτος πρέπει νὰ καταβάλωσιν ἰδιαίτεράν μέριμναν καὶ δραστηριότητα, ἵνα στραφῇ καὶ πάλιν ἡ προσοχὴ καὶ ὁ θαυμασμός τοῦ κόσμου πρὸς τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀθανάσιος Χρ. Γεροχρίστος,
δικηγόρος

Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, Θεοφάνους κ. Παντελεήμονος, Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, Ἐδέσσης κ. Διονυσίου, Σισανίου κ. Ἰακώβου, Ζακύνθου κ. Ἀλεξίου, Κοζάνης καὶ Σεβρίων κ. Διονυσίου καὶ Μελίτης κ. Ἰακώβου. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν καίτοι ἐργάσιμον, πλῆθος χριστιανῶν πιστῶν προσῆλθε καὶ κατέκλεισε τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ φυλακῆς πρωίας ἀσφυκτικῶς, ὅχι ἀπλῶς κατὰ τὸ σῆνηδες νὰ παρακολουθήσουν μίαν χειροτονίαν Ἐπισκόπου, ἀλλὰ καὶ νὰ παρακολουθήσουν καὶ νὰ δεηθοῦν τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀναδείξῃ ὁ Κύριος τὸν χειροτονοῦμενον ἄξιον ποιμένα τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἐπισκοπῆς Θαυμακοῦ, τὸ ὑψίστον αὐτὸ καθήκον τῆς ἀρχιερωσύνης, τὸ ὑπόργημα τοῦτο ὅπερ τῷ ἀνετέθη, συνάμα καὶ νὰ τὸν συγχαρῶν καὶ νὰ λάβουν τὰς εὐλογίας του, διότι ὁ χειροτονηθεὶς ἐτύγχανεν εἰς ὅλους τοὺς πιστοὺς χριστιανοὺς ἀξιαγάπητος καὶ δὴ εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Μητροπόλεως, τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου, οὗτινος ἐτύγχανε προϊστάμενος ἀρχιμανδρίτης, ἀλλὰ καὶ ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπου τοὺς πάντας σχεδὸν κλῆρον καὶ λαὸν ἐξυπηρετεῖ μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ προθυμίας. Ὅντως, ὁ ἅγιος Θαυμακοῦ, ὡς ἱερεὺς, ὑπῆρξε κατὰ πάντα τύπος καὶ υπογραμμός, ἱερεὺς ἀληθῆς τοῦ Ὑψίστου, μετὰ τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ εὐσέβειαν, μετὰ τὴν μεγάλην ταπεινοφροσύνην ποὺ τὸν ἐξακατήριζεν ὡς τοιοῦτον καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον καὶ ἰδίως εἰς τὸ μικρὸν του ποίμνιον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Μητροπόλεως συνεπῶς ἀξίως ἐχειροτονή-

θη Ἐπίσκοπος, ἐτέθη δηλ. ὁ λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν, μάλιστα νέος τὴν ἡλικίαν, ὅπερ εἶναι δεῖγμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν.

Ὁ Μακαριώτατος προσφωνῶν τὸν χειροτονηθέντα ἐξῆρε τὸ ἦθος του, τὴν φιλοπονίαν του, τὸ ἀσκητικόν του πνεῦμα καὶ τὴν μόρφωσίν του καὶ ἐξέφρασε τὴν πεποίθησιν, ὅτι οὗτος θὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἀναδειχθῇ ἐκλεκτὸς συνεργάτης του.

Ὁ χειροτονούμενος προσερχόμενος ἵνα δεχθῇ τὴν τελετουργὸν θείαν χάριν εἶπεν ἐν περιλήψει τὰ ἐξῆς: «Ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ μεγάλου Θεοῦ, ἀγάπη πατρικῇ τῆς Ὑμετέρας γεραρᾶς Μακαριότητος καὶ ψήφοις ἱεραῖς καὶ κανονικαῖς τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵσταμαι σήμερον ἐνώπιον τοῦ φρικτοῦ θυσιαστηρίου ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ καὶ ἐν βαθείᾳ τῆς καρδίας μου ταπεινώσει καὶ ἐν συντριβῇ, ἵνα δεχθῶ τὴν τελεσιουργὸν καὶ πανσθενῇ θείαν χάριν διὰ τῶν τιμίων χειρῶν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἁγίων Ἱεραρχῶν καὶ κατὰ τὴν οὕτως ἀρχιερεὺς ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Θαυμακοῦ. Συνέχει μου τὴν καρδίαν περισσότερον πάσης ἄλλης φορᾶς σήμερον τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου, βλέπων καὶ ἀναπολῶν τὸ ἄπειρον τοῦ Θεοῦ ἔλεος ὡς ποταμὸς ἀέναος νὰ κατέρχεται ἐπ' ἐμὲ ἀπὸ τῶν πρώτων βημάτων τοῦ βίου μου καὶ νὰ καταρδεύῃ τὴν ὑπαρξίν μου μέχρι τῆς ἱερᾶς ταύτης στιγμῆς, τὴν ὁποίαν ὁ εὐεργέτης μου Θεὸς μοι ἐπεφύλαξεν, ἵνα διακηρύξω μετὰ τοῦ ψαλμωδοῦ: «Κύριε τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμέ». «Κύριε τὸ ἔλεός σου κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐστὶ τὰ ἔλέη σου Κύριε εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι».

Κατόπιν ἐκφράζει τὴν ἄπειρον εὐγνωμο-

σύνην του πρὸς τὸν εὐεργέτην του Θεόν, ὅστις τὸν ἀνεβίβασεν εἰς τὸ μέγιστον τῆς ἀρχιερωσύνης ὕψος καὶ ὑπόυργημα τὸν ἐλάχιστον δοῦλον του λέγων: «Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν Κύριε προσεκόμισα τῇ Ἐκκλησίᾳ σου καὶ ἐξ ἰδίων προσέφερον οὐδέν. Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Κυρίου καὶ ἐγὼ ἐξαγγέλλω τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἐμὲ καὶ τὴν ἄπειρον αὐτοῦ πρὸς ἐμὲ ἀγαθότητα, οὐχὶ δὲ διὰ τὴν δικαιοσύνην μου, ἀλλὰ διὰ τὴν ἄμεiron τοῦ Χριστοῦ συγκατάβασιν, τελεσιουργοῦντα σήμερον ταῦτα ἐπ' ἐμέ».

Κατόπιν ἐκφράζει τὰ αἰσθήματα τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ του καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν χειροτονήσαντα αὐτὸν Ἀρχιεπίσκοπον, διότι ὡς πατὴρ φιλόστοργος τοῦ παρεστάθη καὶ τὸν περιέβαλε μὲ τὸ περιβόλαιον τῆς εὐχριννοῦς καὶ πηγαίας ἀγάπης του. Κατόπιν ἀναιρέχει εἰς τὸν παρελθόντα βίον του ἀπὸ παιδικῆς του ἡλικίας καὶ ηὐχαρίστησε τὸν Θεόν, διότι ηὐτύχησε νὰ ἔχη γονεῖς εὐσεβεῖς, δῶρον καὶ τοῦτο τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ τὰς εὐχὰς τῶν ὁποίων ἡξιώθη νὰ γείνη ποιμὴν προβάτων λογικῶν. Κατόπιν τέλος δίδει τὸν ὅρκον πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀφοσιώσεώς του ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς τὸ ὑψηλόν του καθῆκον τῆς ἐπισκοπῆς του καὶ ὑπόσχεται, ὅτι τὴν ἁγίαν πίστιν καὶ τὴν ἱερὰν παράδοσιν τῆς ἁγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας θὰ τηρήσῃ ἀκεραίας καὶ ἀλωβήτους πάσῃ θυσίᾳ καὶ σπουδῇ... «Οὐκ ἔσομαι, λέγει, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ποιμὴν μισθωτός, ἀλλὰ ἐπὶ τὴν ποιμήνην ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ ἐν ἡλίῳ καὶ ἐν παγετῷ καὶ ἐν εὐδίᾳ καὶ ἐν χειμῶνι σταθῆσομαι φύλαξ ἀκοίμητος περισκοπῶν τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν, ἵνα τύχω καλῆς ἀπολογίας ἔμπροσθεν τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς μου Χριστοῦ». Μετὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐνδύει αὐ-

ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

Βίβλος ἀναμορφώσεως μοναχικῆς πολιτείας

(Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Ζαχαρίου ἱερομ. Μικραγιαννανίτου, Ἑρμούπολις 1887)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Εἰς τὴν Τετάρτην τῆς ἀρχῆς
τῆς νηστείας τῶν ἁγίων
Ἀποστόλων.

Περὶ τῆς χαροποιοῦ ἡμῶν βιοτῆς.
καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἡμᾶς ἀκηδιάν
πρὸς τὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ
ἡμῶν πόλεμον.

Εὐλόγησον πάτερ,
Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὁ ἀπόστολος

Παῦλος προτρέπει ἡμᾶς, ἵνα πάντοτε
χαिरώμεθα· ἄρα γε πάντες χαιρόμε-
θα; ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὅτι μόνοι οἱ ἀληθι-
νοὶ μοναχοὶ πάντοτε χαίρουσιν, οἵτινες
οὐ μεριμνῶσι περὶ οὐδενός, οὔτε περὶ
γυναικός, οὔτε περὶ δούλων, οὔτε περὶ
χρημάτων καὶ κτημάτων, οὐδὲ περὶ
οὐδενός τῶν ὧσιν ἀγαπῶσιν οἱ φιλό-
κοσμοι καὶ φιλόσαρκοι, ἀλλὰ μία μόνη
ἐν αὐτοῖς μέριμνα ὑπάρχει πῶς ἀρέσαι

τὸν μετὰ τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν ἐνώπιον
τοῦ ὁποίου καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων,
καὶ πρὸ τῆς ὥραίας Πύλης ἐξεφώνησε τὸν
λόγον του καὶ προσφωνεῖ αὐτὸν ἄξιον, ἁ-
μέσως δὲ τὰ πλήθη ἐν μιᾷ καὶ μεγάλῃ
φωνῇ ὡς ἀπὸ βροντῆς ἐφώναζον ἄξιος,
ἄξιος, ἄξιος. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας
λειτουργίας ὁ νέος ἀρχιερεὺς ὑψόγησε τὰ
πλήθη καὶ ἐμοίρασε ἀπὸ τὸν δεσποτικὸν
θρόνον ἀντίδωρον ἀσπασθέντες ἅπαντες
τὴν δεξιὰν αὐτοῦ.

Καὶ ὀλίγα τινὰ σχετικὰ μετὰ τὴν μόρφω-
σιν καὶ πρόδον τοῦ νέου Ἐπισκόπου
Θαυμακοῦ κ. κ. Χρυσοστόμου Θέμελη.
Ἐγεννήθη ἐν Ἰστιαίᾳ τῆς Εὐβοίας τῇ
(25) 9) 1918, ἐσπούδασε θεολογίαν καὶ ἐ-
ξῆλθε τοῦ Πανεπιστημίου ἀριστοῦχος. Τὸ
1944 ὑπηρέτησε εἰς τὴν ἱερὰν Μητροπό-
λιν Χαλκίδος καὶ ἀκολούθως εἰς τὸν ἱε-
ρὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου Ὁ-
μονοίας ὡς διάκονος. Τῷ 1945 ἐχειροτο-
νῆθη πρεσβύτερος καὶ προεχειρίσθη εἰς
Ἀρχιμανδρίτην ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου
Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, ὅπου ὑπηρέ-

τησεν ὡς πρωτοσύγγελος τῆς Ἱερᾶς αὐ-
τοῦ Μητροπόλεως. Τὸν Νοέμβριον τοῦ
1950 προσελήφθη ὡς ἀρχιγραμματεὺς εἰς
τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος. Ἠσχολήθη καὶ μετὰ τὴν συγγρα-
φὴν πολλῶν ἐπικοδομητικῶν καὶ Ἐκκλη-
σιαστικῶν ἔργων.

Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ καὶ ἡμεῖς συγχαί-
ροντες τὸν ἅγιον Θαυμακοῦ ἐπὶ τῇ χειρο-
τονίᾳ του, εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας εἰς τὸν
Κύριον, ὅπως ἀναδείξῃ αὐτὸν ἀληθινὸν
ἅγιον. Ἀμήν.

Ι. Μ.—Ἀθῆναι

Ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη»
γνωρίσασα ἐκ τοῦ συστάδην τὸν χει-
ροτονηθέντα κ. Χρυσόστομον Θέμε-
λην καὶ ἐκτιμήσασα αὐτὸν ὡς πι-
στὸν ὑπέρετην τοῦ Θεοῦ, χαίρει ἰ-
διαιτέρως διὰ τὴν ἐπαξίαν προαγω-
γὴν αὐτοῦ ὡς βοηθὸν ἐπίσκοπον τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν τί-
τλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης
Ἐπισκοπῆς «Θαυμακοῦ», διὸ καὶ
συγχαίρει αὐτὸν θερμότατα.

τῷ Κυρίῳ. Ταύτην τὴν μέριμναν ὁ κτη-
σάμενος ἐκεῖνος ἀληθῶς, πάντοτε χαί-
ρει ἐν Κυρίῳ, διότι, ἔνθα ὑπάρχει γά-
μος ἐκεῖ προδήλως ὑπάρχουσι μέριμναι
καὶ φροντίδες ἀναφυόμεναι ἐκ τῶν τοι-
ούτων· ἐν τοῖς τοιούτοις, τοῖς ὑπὸ γά-
μον οὖσιν, οὐχ εὐρίσκεται τὸ χαίρειν,
διότι ἐνταῦθα ὑπάρχει ὁ περισπασμὸς
ὁ πονηρὸς, περὶ οὗ φάσκει ὁ σοφὸς Σο-
λομών· «περισπασμὸν ἔδωκεν ὁ Θεὸς
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ἵνα ἐνασχο-
λῶνται ἐν αὐτοῖς καὶ μὴ λαμβάνωσιν
εὐκαιρίαν καταγίνεσθαι τοῖς φαυλοτέ-
ροις». Ἐπειδὴ τοίνυν ἡμεῖς ἡξιώθη-
μεν εἶναι τῆς μερίδος τῶν ἀληθῶς χαι-
ρόντων ἐν Κυρίῳ, διὰ τοῦτο χαίρομεν
καὶ συγχαιρούμεθα ἐν ἀλλήλοις ἀδελ-
φοί, προσδοκῶντες ἀπολαβεῖν τὴν ὑπὲρ
τῆς παρθενίας καὶ ἀκτημοσύνης ἡμῶν
ἀνταπόδοσιν παρὰ τοῦ μισθαποδότου
Χριστοῦ, ὃς ἐπηγγείλατο ἀποδοῦναι
τὸν μισθὸν καὶ περὶ ἐνὸς ποτηρίου ὕδα-
τος ψυχροῦ· εἰ περὶ ἐνὸς ποτηρίου ὕ-
δατος, πόσῳ μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ μέζο-
νος καὶ ὑπὲρ φύσιν κατορθώματος; Καὶ
ὥντως ἀδελφοί, μέγα καὶ ὑπερφύς ἐστὶ
τὸ κατορθῶμα τῆς παρθενίας, ὅπερ ἀ-
φικνεῖται μιμεῖσθαι αὐτὴν τὴν ἀγγελι-
κὴν πολιτείαν καὶ διαγωγὴν καὶ ἀνα-
βιδάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀρχαίαν
ἐκείνην κατάστασιν, ἐν ἣ ὑπῆρχεν ἐν
τῷ παραδείσῳ, ὅτε οὐκ ἦν οὔτε γά-
μος, οὔτε σαρκοδοουλεῖα, ἀλλὰ μία βιο-
τὴ ἀμέριμνος καὶ διαγωγὴ ἐλευθέρα
καὶ ἄλυπος. Εἰ δέ τις ἔχει εἰπεῖν, ὅτι
οὐ δεῖ χαίρειν, ἀλλὰ μᾶλλον λυπεῖσθαι
καὶ κλαῖειν, ἀλλ' ἐρωτᾷ διὰ ποῖαν αἰ-
τίαν καὶ ἀφορμὴν λυπεῖσθαι καὶ κλαί-
ειν; ὅτι ἔπραξεν ἁμαρτίας; ἀλλ' ἀφέ-
θησαν αὐτῷ διὰ τῆς φυγῆς ἀπὸ τοῦ
κόσμου, τῆς ἐξομολογήσεως καὶ ὑποτα-
γῆς. Διότι αὐθις τραυματίζεται καθ'

ἐκάστην ὑπὸ τῶν λογισμῶν; ἀλλὰ καὶ
τοῦτο ἐστὶν ἐπαγγελία στεφανώσεως,
διότι οὐδεὶς στεφανοῦται ἀπολέμητος
καὶ ἀπλήγματος, ἀλλ' ὁ παλαιστής καὶ
κονιορτισμένος ἀνταμείβεται τὰ χαρί-
σματα. Ὁρᾶτε; πῶς καὶ ἐκ τούτου
πληροφορούμεθα τὸ χαίρειν; Χαίρομεν
τοίνυν χαρὰν πνευματικὴν, ἀντιμαχόμε-
νοι κραταιῶς κατὰ τῶν μεθοδιῶν τοῦ δι-
αβόλου, διὰ τῶν προσευχῶν καὶ δεήσε-
ων, ἀνατρέποντες αὐτοῦ τὰς προσδο-
λάς. Διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ὑπα-
κοῆς συντρίβοντες αὐτοῦ τὰς παγίδας,
διὰ τῶν δακρύων καὶ τῆς κατανύξεως
καταποντίζομεν αὐτὸν τελείως, ὥς τὸν
Φαραῶ· διὰ τῆς ἐξαγορεύσεως ἀπε-
λαύνομεν αὐτὸν μακράν, διὰ δὲ τῶν λοι-
πῶν ἄλλων κατορθωμάτων σθένει θεϊκῷ
καταβάλλομεν αὐτόν. Ποικίλος ἐστὶν
ὁ ἐχθρὸς ἐν ταῖς παγίσιν αὐτοῦ καὶ
μεθοδῖαις καὶ τῇ κακίᾳ· οἶδε ἐπιτη-
ρεῖν τὸν ἄρμόδιον καιρὸν ὅπως ἐφορ-
μήσῃ καθ' ἡμῶν καὶ θανατώσῃ ἡμᾶς·
οἶδε πονηρῶς ποικίλεσθαι καὶ φεύ-
γειν, ὥς δῆθεν ἐνικῆθῇ, ἵνα ὕστερον
αἰφνης ἐφορμήσῃ, καὶ εὐρὼν τὴν ψυ-
χὴν ἀπαράσκευον καὶ ἀχύρωτον δια-
σπαράξῃ αὐτὴν ὥς βούλεται. Διὰ τοῦτο
ἡμεῖς ἀδελφοί, ἱστάμενοι ἐπὶ τῆς φυ-
λακῆς ἡμῶν, πρόσχωμεν, γρηγορώμεν,
ἀκοίμητον ἔχοντες τὸ ὄμμα τῆς δια-
νοίας ἡμῶν καὶ τὴν καρδίαν καιομέ-
νην ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ, ἵνα οὕτω ποιοῦν-
τες ἐσώμεθα ἀκαταγώνιστοι, καὶ ἀήτ-
ητοι. Παρακαλῶ οὖν μὴ χαυνωθῶμεν
πολεμοῦντες, μηδὲ ἀκηδιάσωμεν εἰς
τὴν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μάχην, διότι ἐγ-
γὺς ἐστὶ τὸ τέλος τῶν ἀγώνων ἡμῶν.
Ἔτι μικρὸν ὅσον, ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἡξει
καὶ οὐ χρονιεῖ, ἢ κατὰ τὸ τέλος ἐνὸς
ἐκάστου, ἢ κατὰ τὴν παγκόσμιον συν-
τέλειαν τοῦ αἰῶνος τούτου, ἐν ἣ ἀπο-

ΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥ ΜΑΚΡΑΚΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΖΕΡΒΑΚΟΥ ΑΡΧΙΜ.
Καθηγουμένου τῆς ἐν Πάρῳ ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς
Ζωοδόχου Πηγῆς Λογγοβάρδας

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 14)

Ὁ Μακράκης ἐναντιούμενος καὶ κατὰ τοῦτο εἰς τὴν γνώμην τῶν ἁγ. Πατέρων καὶ διὰ τὴν φανήν ἁνώτερος καὶ ἀσύμφωνος, λέγει εἰς τὸ βιβλίον του ὅπερ ἐπιγράφει «Τ ρ ι σ υ ν θ ε τ ο ν» ἐν σελ. 86.

«Ἡμεῖς συνάπτομεν τὴν οὐσίαν καὶ φύσιν τοῦ Ἀγ. Πνεύματος μετὰ τῆς οὐσίας καὶ φύσεως ὑμῶν».

Ἐν δὲ τῇ ἀπολογίᾳ του σελίς 79 γράφει:

«Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ τρίτον συστατικὸν τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώ-

καλυφθήσεται ὁ ἐρχόμενος ἐκ τῶν οὐρανῶν μετὰ τῶν ἀγγέλων καὶ δυνάμεων αὐτοῦ, μετὰ πυρὸς φλογεροῦ καὶ δόξης ἀνεκλαλήτου, καὶ ὀφείτῃ αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς ὡς γέγραπται· καὶ ἐκείνοι, οἵτινες ἐξεκέντησαν αὐτὸν καὶ ἐλόγγευσαν μέλλουσιν ὀδυρεσθαι, καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ὡ! πόσον φοβερὸν ἔσεται τὸ ὄραμα ἐκεῖνο καὶ πέραν πάσης φρίκης καὶ ἐκστάσεως, ἀνεκλάλητον γλώσση καὶ ἀνεκδιήγητον! Τότε οἱ τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι καὶ τοὺς πειρασμοὺς ὑπομείναντες χαρήσονται, οἱ φίλοι τῆς ἀσκήσεως χορεύουσιν ὡς καὶ οἱ ἐργάται τῆς ὑπακοῆς καὶ οἱ τελειωταὶ τῆς ὑποταγῆς, καὶ πάντες οἱ ἐν πᾶσιν εὐαρεστήσαντες τῷ Κυρίῳ, μεθ' ὧν εἶθε καὶ ἡμεῖς ἀδελφοὶ ἀξιωθεῖναι συναριθμηθῆναι καὶ ἀπολαῦσαι τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

που».

Τὴν πλάνην τοῦ Τρισυνθέτου ὅταν ὁ Μακράκης ἤρχισε νὰ τὴν διαδίδῃ μαζὶ μετὰ τὰς ἄλλας του πλάνας, τὴν ἤλεγξε κατ' ἀρχὰς ὁ Νεστορίδης, Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας, καὶ κατόπιν ὁ Ἐπίσκοπος Καρυστίας καὶ ὁ Σχολάρχης Ἀθ. Πετρίδης. Τὴν πλάνην τοῦ Τρισυνθέτου ἤλεγξεν ἡ θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1879, τῆς ὁποίας τὴν ἀπόφασιν ἀπεδέχθησαν καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὴν πλάνην τοῦ Τρισυνθέτου ἤλεγξεν ἔπειτα ὁ Ἀρχιμανδριτὴς Χρύσανθος Μακρυῆς θεολόγος καὶ ἄλλοι.

Τὴν πλάνην τοῦ Τρισυνθέτου ἐννοήσαντες μετὰ τὰ καπετανικὰ καὶ λοιπὰς ψευδοπροφητείας τοῦ ψευδοδιδασκάλου καὶ ψευδοπροφήτου Μακράκη, ἤλεγξαν οἱ δι' αὐτὴν καταδιωχθέντες πρόφην ὁπαδοὶ του. Τέλος μετὰ τὸν αἰείμνηστον Θεοφανόπουλον, ὅστις ἔφερεν εἰς τὸ φῶς τὰς ἐναντίον τῆς πλάνης ταύτης ἀποφάσεις τῆς ἁγίας Συνόδου τοῦ 1347 τὴν ἤλεγξε καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἐφημερὶς «Ἀγάπη» ἀκριβῶς καὶ λεπτομερῶς, ἀλλ' ὁ διδάσκαλος τῆς πλάνης ταύτης οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι ἕως σήμερον. (Ἐφημ. «Ἀγάπη» φύλλ. 62, Μαρτίου 6 1894).

Τὴν μετὰ τὴν καταδίκην τοῦ Τρισυνθέτου ἐπιμονὴν τοῦ Μακράκη εἰς τὴν πλάνην καὶ κακοδοξίαν, ἐλέγχων καὶ στηλιτεύων ὁ πρόφην μαθητὴς αὐτοῦ σοφὸς Διαλησμάς, ἔγραφεν εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐφημ. φύλ. 61, 27 Φεβρουαρίου 1893:

«Τώρα λοιπὸν ἀφ' οὗ δὲν ἔχει ἄλ-

λους λόγους νὰ δικαιολογηθῇ δὲν μένει ἄλλο τι εἰς τὸν διδάσκαλον τῆς πλάνης τοῦ Τρισυνθέτου παρὰ νὰ δημοσιεύῃ ἐπιγράμματα καὶ ποιήματα καὶ δικαστικὰς μαρτυρίας διὰ νὰ ἐπιδεικνύεται, ὅτι εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ ἀποπλανήσῃ καὶ πολλοὺς ἄλλους νὰ ὑποστηρίξωσιν, ὅτι ἡ τρισυνθετικὴ πλάνη τοῦ ἡτο ἀλήθεια γραφικὴ, πατερικὴ καὶ φιλοσοφικὴ. Ἄλλ' οἱ ἀποπλανηθέντες ἐξυπνήσαντες εἰς τὸν καιρὸν τῶν καπετανικῶν τινὲς καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῶν συνοικεσίων ἄλλοι, εὐχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, διότι ἡδυνήθησαν νὰ διακρίνωσιν ἔστω καὶ βραδέως τὴν πλάνην, εἰς ἣν συμπαρεσύρθησαν ἐξ ἀπλότητος καὶ ἡθικῆς πίστεως πρὸς τὸν διαδότην αὐτῆς καὶ δοξάζωσι τὸν Κύριον, διότι δὲν ἀπέθανον περιπεπλεγμένοι εἰς τὰ δίκτυα τῆς αἰρέσεως καὶ τοῦ σχίσματος».

Πόσοι δέ, ὡς ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία μαρτυρεῖ, δὲν ἀπεπλανήθησαν καλῇ τῇ πίστει ὑπὸ ἐπιτηδείων αἰρετικῶν! Εὐτυχεῖς ὅσοι ἐπέστρεψαν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας ἔστω καὶ περὶ τὰς δυσμὰς τοῦ βίου των! Τούτους ὀφείλουν νὰ μιμηθῶσι καὶ τινες ἐναπομείναντες Μακρακισταί, ὅσοι δηλ. παραδέχονται τὰς πλάνας τοῦ Μακράκη, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωσιν ὡς ὁ διδάσκαλός των ἐν τῇ πλάνῃ, ὅστις καὶ μετὰ τὴν καταδίκην τοῦ Τρισυνθέτου, ἐπέμενεν εἰς τὴν πλάνην του καὶ ἐνεκωμίαζεν αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ τὸ Τρισύνθετόν του ὡς παράφρων, ἐρώμενος πρὸς ἐρωμένην. Ἀκούσατε καὶ τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἐρωμένου τοῦ Τρισυνθέτου:

«Χαῖρε μοι, λέγει, ὦ φίλον Τρισύνθετον, ἀλήθεια θεοφιλὴς, ἀλήθεια φιλοσοφικὴ, θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ ἡ σείουσα τὸ καθεστὼς τῆς παγκοσμίου σατανοκρατείας καὶ νέον κόσμον χριστιανικὸν καὶ τρισύνθετον προαγγέ-

λουσα. Αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν πάντες οἱ ἐχθροὶ σου, καὶ οἱ μὴ βουλόμενοι συνιέναι, ὡς ὁ παράνομος Ἰούδας, εἶψαν εἰς ἀπώλειαν. Ἡ ἱστορία σου, οἱ ἀγῶνες σου, αἱ νίκαι σου, τὸ ἔνδοξον παρελθόν σου προφητεύουσι καὶ προαγγέλλουσι τὸ πολλῷ ἔνδοξον μέλλον σου. Εἶσαι, ὦ φίλον μου Τρισύνθετον, ἀλήθεια θεοφιλεστάτη, δόξη καὶ τιμῇ ἑστεφανωμένη. Σοῦ χάριν ὁ Θεὸς οὐκ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου καὶ οὐκ ἀπέθανον ὅτε ἐξήτουν παρ' αὐτοῦ ἐπιμόνως τὸν θάνατον, τὴν ἐξοδὸν μου ἐκ τοῦ παρόντος βίου, καὶ οὐκ ἀποθανοῦμαι ἕως ἂν ἐξελιχθῇ πᾶν τὸ ἐν σοὶ κεκαλυμμένον τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ μυστηρίον».

Καὶ συνεχίζει ὁ κ. Διαλησμάς:

«Εἶθε νὰ μὴ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς πλάνης τοῦ Τρισυνθέτου ὁ διδάσκαλος αὐτῆς, τὸ ὅποion Τρισύνθετον καταδεδικασμένον φιλοσοφικῶς καὶ γραφικῶς καὶ συνοδικῶς, ἀντὶ νὰ τὸ ἀποπτύσῃ ὡς αἵρεσιν, τὸ ἐγκωμιάζει φιλαρέσκως, ὡς ἐγκωμιάζει ἐρωτόληπτος μεῖραξ τὸ ἀποπλανήσαν αὐτὸ γύναιον, καὶ προφητεύει, ὅτι τὸ Τρισύνθετόν του τώρα θὰ ἀναικαινίσῃ καὶ θὰ σώσῃ τὸν κόσμον, ὡς προεφήτευσεν ἄλλοτε ἐξηγῶν τοὺς χρησμούς τοῦ Ἀγαθαγγέλου καὶ συνδυάζων αὐτοὺς μετὰ τὰ ὄνειρά του, ὅτε περιβληθεὶς ἐν Κυριακῇ ἡμέρᾳ τὸ πολιτικὸν τοῦ Χριστοῦ ἀξίωμα ἔμελλε τὸ 1885 νὰ κυριεύσῃ διὰ τοῦ πολιτικοῦ συλλόγου του τὴν Κωνσταντινούπολιν».

Δυστυχῶς ὁ δυστυχὴς Μακράκης ἀπέθανε μαζὺ μετὰ τὰς πλάνας του χωρὶς νὰ μετανοήσῃ.

Καὶ τὸ φρόνημα τοῦτο τοῦ Μακράκη, ἡ ἀλήθεια ἀπέδειξε ψευδέστατον, βλάσφημον, αἰρετικόν, ἐναντίον τοῦ φρο-

νήματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἀγίων Πατέρων.

Πρὶν ν' ἀνακηρύξῃ ὁ Μακράκης τὸ Τρισύνθετον, ὅλοι ἦσαν δισύνθετοι, καὶ αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ καὶ ὁπαδοὶ τοῦ ἕως τότε ἦσαν δισύνθετοι καὶ τότε εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκ δι-
συνθέτων ἔγιναν τρισύνθετοι, καὶ ἐδίδα-
σκον τὸ Τρισύνθετον, ὡς γράφει ὁ ἴδιος ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς Ἀποκαλύψεως κεφ. ια' σελ. 301. Παραθέτομεν τὰ ἴδια λόγια τοῦ Μακράκη πρὸς πίστωσιν. Ἰδοὺ τί λέγει :

«Πρόδηλον ὅτι, ὅταν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς μάρτυρας, οὗτοι ἐκ δισυνθέτων θὰ γίνωσι τρισύνθετοι (μάρτυρας ἐννοεῖ τοὺς ὁπαδούς του) καὶ θὰ διδάσκωσιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐ-
στὶ τρισύνθετος ἐκ σώματος, ψυχῆς καὶ Πνεύματος...».

Κατωτέρω λέγει :

«Ἐὰν δὲν εἰσῆρχετο πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς δύο μάρτυρας, λαϊκοὺς καὶ κληρικοὺς, ἦτο ἀδύνατον νὰ διδάξωσιν οὗτοι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐ-
στὶ τρισύνθετος ἐκ σώματος, ψυχῆς καὶ Πνεύματος».

Κατὰ τὴν ἐσφαλμένην καὶ στρεβλὴν γνῶμην τοῦ Μακράκη πάντες οἱ περὶ αὐ-
τὸν ἦσαν δισύνθετοι, πρῶτος αὐτός, ὡς ἰσόχριστος φανταζόμενος ἑαυτὸν καὶ ἄ-
νώτερος πάντων, ἀνεκάλυψε τὸ Τρισύνθε-
τον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος συνίσταται ἐκ τριῶν οὐσιῶν, ἐκ σώματος χοϊκοῦ καὶ ὑλικοῦ, ὁ-
μοίως ψυχῆς ὑλικῆς καὶ χοϊκῆς. ὁμοίως τῇ τοῦ κτήνους, καὶ τοῦ Πνεύματος, οὐ-
χὶ τῆς χάριτος ὡς λέγουν καὶ φρονοῦν οἱ Πατέρες καὶ ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, ἀλλ' ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ (ἥτις ἐστὶ πάντῃ ἁληπτος καὶ ἀμέ-
θεκτος), ὅπερ φρόνημα ἀπέδειξεν ἡ ἀλή-
θεια αἰρετικὸν καὶ ἐναντίον τοῦ φρονή-

ματος τῆς Ἐκκλησίας ¹⁾. Κατὰ τὸ φρό-
νημα τοῦ Μακράκη, ὅστις ἐφρόνει, ὅτι ἡ
ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ χο-
ῦ καὶ ἐπιστρέφουν εἰς τὸ χῶμα, οἱ Ἄ-
γιοι Πατέρες, οὔτινες ἐφρόνουν ὅτι ὁ ἄν-
θρωπος ἐστὶ δισύνθετος συνεστὼς ἐκ σώ-
ματος ὑλικοῦ, φθαρτοῦ καὶ θνητοῦ καὶ
ψυχῆς αὔλου, ἀφθάρτου καὶ ἀθανάτου,
ὑπάγουν χαμένα, καταντοῦν εἰς τὸ μηδέν.
Καὶ ἡ Ἐκκλησία ποὺ τοὺς τιμᾷ, τοὺς γε-
ραίρει, τοὺς κηρύττει Ἀγίους, τοὺς κτί-
ζει Ἐκκλησίας, πλανᾶται. Καὶ ἡμεῖς ὅλοι
οἱ Χριστιανοὶ ποὺ ἀκολουθοῦμεν καὶ πα-

1) Οἱ ἅγιοι Πατέρες καὶ ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκ-
κλησία μᾶς παρέδωσαν καὶ ἐδίδαξαν, ὡς ἀνω-
τέρω ἐξεθέσαμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι διτ-
τὸς ἐκ σώματος ὑλικοῦ φθαρτοῦ καὶ θνητοῦ
καὶ ψυχῆς αὔλου, ἀφθάρτου καὶ ἀθανάτου,
ἔχει δὲ καὶ τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.
τὴν χάριν καὶ οὐχὶ τὴν οὐσίαν καὶ φύσιν τοῦ ἁγ.
Πνεύματος, ἥτις ἐστὶν ἀμέθεκτος, τὴν ὁποίαν
χάριν λαμβάνει πᾶς χριστιανὸς βαπτιζόμενος εἰς
τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος κατὰ τὸ Ὁρθόδοξον
Βάπτισμα καὶ χριόμενος μὲ τὸ ἅγιον Μῦρον,
ἡ ὁποία χάρις παραμένει εἰς τὸν βαπτισθέντα
καὶ μυρωθέντα ἄχρι τελευτῆς τοῦ βίου του ἐφ'
ὅσον οὗτος θὰ φυλάξῃ τὴν ὁμολογίαν, ἣν ἔ-
δωκεν ἐν τῷ Βαπτίσματι καὶ τηρήσῃ ὅλας
τὰς ὑποσχέσεις του μένων συντεταγμένος καὶ
ἠνωμένος τῷ Χριστῷ διὰ τῆς τηρήσεως τῶν
ὑποσχέσεών του, τῆς φυλάξεως τῶν ἐντολῶν
καὶ τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν. Ἐπὰν δὲ κα-
ταφρονήσῃ τὰς ὑποσχέσεις του, παραβῇ τὰς
ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ διὰ τῆς παραβάσεως
καὶ παρακοῆς ἀπομακρυνθῇ τοῦ Θεοῦ, ἀπο-
μακρύνεται ἀπ' αὐτὸν καὶ ἡ χάρις τοῦ ἁγ. Πνεύ-
ματος, ἥτις ὅταν ὁ ἀμαρτωλὸς ἐπιστρέψῃ διὰ
τῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως
εἰς τὸν Θεόν, ὡς ὁ ἅγιος υἱός, ὁ Τελώνης,
ὁ Ληστής, ἡ Πόρνη κ.λ., ἐπανέρχεται πάλιν
πρὸς αὐτὸν ἡ χάρις, κατὰ τοὺς θείους Πατέ-
ρας καὶ τὸν Μέγ. Γρηγόριον λέγοντα: «καὶ δά-
κρυον (μετανοίας) στάξαν ἰσοδυναμεῖ τῷ λου-
τρῷ (τοῦ Βαπτίσματος), καὶ στεναγμοῖς ἐπίμο-
χθος ἐπανάγει τὴν πρὸς ὀλίγον ἀναχωρήσα-
σαν χάριν».

ραδεχόμεθα τὰς παραδόσεις τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν βοήθειαν καὶ μεσιτείαν πρὸς Θεὸν τῶν ἁγίων, κατὰ τὸν Μακράκη, πλανώμεθα. Ὅλους ὁ Μακράκης τοὺς ἁγίους καὶ χριστιανούς τεθνεώτας καὶ ζῶντας μὴ παραδεχομένους τὸ φίλον του Τρισύνθετον, τὸ θεῖον κατ' αὐτὸν καθεστὼς τῆς παγκοσμίου σατανοκρατίας καὶ νέον κόσμον χριστιανικὸν Τρισύνθετον προαγγέλλων, ὅλους, ὅλους τοὺς ἐξαποστέλλει εἰς τὴν ἀπώλειαν, ὡς τὸν παρόνομον Ἰούδα, «ὡς ὁ παρόνομος Ἰούδας εἶψαν εἰς ἀπώλειαν», καὶ μόνος ὁ Μακράκης μὲ τοὺς τρισυνθέτους ὁπαδούς του θὰ ἀναβῶσιν εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ θὰ κληρονομήσωσι τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὡς τῆς παραφροσύνης καὶ τῆς μωρίας σου, δαιμονόληπτε Μακράκη!

Ὑμεῖς δὲ οἱ ἐναπολειφθέντες Μαρκικισταὶ οἱ πιστοὶ ὁπαδοὶ του καὶ οἱ θαυμασταὶ του καὶ ἐγκωμιασταὶ, προσέξτε εἰς τὰ λόγια τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ, ὅτι «πολλοὶ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, πολλοὺς πλανήσουσιν, εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς».

Μὴ προσέχετε εἰς τὰ λόγια τοῦ ψευδοχρίστου καὶ ψευδοπροφήτου ψευδοδιδασκάλου Μακράκη. Προσέξτε μὴ πλανηθῆτε καὶ πάλιν. Σὰς ἐπλάνεσε τὴν πρώτην φορὰν, ὅτι θὰ σὰς ἀνεβίβαζεν εἰς τοὺς οὐρανούς διὰ νεφέλης μετὰ δόξης πολλῆς, ἀλλ' ἐψεύσθη, ἀπεδείχθη πλάνος, ψευδοπροφήτης. Τώρα σὰς ὑπόσχεται, ὅτι οὐχὶ διὰ νεφέλης ἀλλὰ μὲ τὸ Τρισύνθετον θὰ σὰς ἀναβιβάσῃ εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ψεῦδος, πλάνη, ἀπάτη.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀληθὴς καὶ τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ὅστις ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν δὲν εἶπε ὅτι θὰ μᾶς

σώσῃ τὸ Τρισύνθετον, εἶπεν «ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται». Ὁ πιστεύσας ὄχι εἰς τὸ Τρισύνθετον τοῦ Μακράκη, ἀλλὰ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, εἰς τὸν ἀληθῆ Θεὸν τὸν Πατέρα καὶ εἰς ὃν ἀπέστειλεν ὁ Πατήρ, τὸν Μονογενῆ Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Πατρὸς, τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Προσέξτε μήπως πιστεύοντες εἰς τὸ Τρισύνθετον τοῦ διδασκάλου σας καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πλάνας, σὰς καταβιβάσῃ καὶ σὰς πάρῃ μαζύ του εἰς τὴν ἀπώλειαν.

Προσέξτε, μιμηθῆτε τοὺς φρονίμους, τοὺς συνετοὺς καὶ διακριτικούς πρῶην φανατικούς ὁπαδοὺς τοῦ διδασκάλου σας Ἱερόθεον Ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν, Εὐσέβιον Ματθόπουλον Ἀρχιμανδρίτην, τοὺς Πρεσβυτέρους Ἡλίαν Βλαχόπουλον, Σπυρίδωνα Γιαννουλέαν καὶ ἄλλους 40 κληρικούς, τοὺς λαϊκοὺς Κωνσταντῖνον Διαλησμάν, Χρ. Ἰωαννίδην καὶ ἄλλους πολλοὺς λαϊκοὺς φανατικωτέρους ὑμῶν, ὑποστηρικτὰς τοῦ Τρισυνθέτου καὶ ὅλων τῶν πλάνων τοῦ Μακράκη, οἱ ὅποιοι ὡς φανατικώτεροι καὶ ὑμῶν, ἀφωσιωμένοι εἰς αὐτὸν ὥσάν ἰσόχριστον, ἀνέμενον μετὰ χαρᾶς νὰ ἀκούσουν τὴν φωνήν: «Ἀνάβητε ὧδε» καὶ ἀνέμενον πότε ἡ νεφέλη θὰ κατέβαινε νὰ τοὺς ἦραξε (ὡς ποτε τοὺς ἁγίους). Ἀποστόλους εἰς τὸν καιρὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Παναχράντου, Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ), καὶ αἰθερίους θὰ ἀνεβίβαζεν εἰς τοὺς οὐρανούς, ὁπόθεν θὰ κατήρχοντο μετὰ δόξης, ἐξουσίας καὶ δυνάμεως. Ἀλλ' οὔτε φωνῆς ἤκουσαν, «οὐκ ἦν γὰρ φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις», οὔτε νεφέλη ἐφάνη νὰ τοὺς ἀρπάσῃ ἀπὸ γῆς καὶ μεταφέρῃ εἰς Οὐρανούς. Κατανοήσαντες τὴν ἀπάτην, τὴν πλάνην, τὰς ψευδοπροφητείας τοῦ ψευ-

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΦΙΛΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10-3-58

Ἀγαπητὲ φίλε κ. Σχοινᾶ

Βόλο ν

Κατάπληκτος καὶ κάθιδρος εἶμαι ἀπὸ

δοδιδασκάλου καὶ ψευδοπροφήτου Μακράκη, ἀπεχώρησαν τούτον, ὡς ἀπὸ ψευδοχρίστου καὶ ψευδοδιδασκάλου, ἐλέγξαντες καὶ στηλιτεύσαντες τούτον καὶ τὰς πλάνας του ¹⁾).

Δὲν φαντάζομαι νὰ εἴσθε ὑμεῖς εὐσεβέστεροι τοῦ ἀειμνήστου πατρὸς Εὐσεβίου καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν καὶ εὐλαβέστεροι τοῦ Διαλησμᾶ καὶ λοιπῶν λαϊκῶν καὶ ἐναρετώτεροι. Λοιπὸν θαρσεῖτε μὴ δειλᾶτε, ὁμολογήσατε, στηλιτεύσατε καὶ ἐλέγξατε τὰς πλάνας τοῦ διδασκάλου καὶ ἀσπασθῆτε ἃ παρέδωκαν ἡμῖν οἱ θεοφόροι Πατέρες καὶ ἃ κρατεῖ στερεῶς καὶ ὀρθοδόξως ἡ σεπτὴ καὶ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία.

1) Ὅτε κατενόησαν τὰς πλάνας τοῦ ψευδοδιδασκάλου καὶ ψευδοπροφήτου Μακράκη οἱ ἀποχωρήσαντες πρὸ φῶν φανατικοὶ ὁπαδοὶ του, εὗρισκοντο ἔτι ἐξόριστοι εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Λογγοβάργας οἱ Ἱερόθεος Μητρόπουλος Ἀρχιμανδρίτης καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἠλίας Βλαχόπουλος ἱεροκήρυξ ὁ ζηλωτὴς καὶ Σπυρίδων Γιαννουλέας, εἶχε δὲ τότε ἔλθει καὶ ὁ Π. Εὐσέβιος διὰ νὰ τοὺς ἴδῃ καὶ ἔμεινεν ὀλίγας ἡμέρας. Ἐνῶ συνεζήτουν διὰ τὰς πλάνας τοῦ διδασκάλου τῶν καὶ τὰς ψευδοπροφητείας, ὁ Π. Ἠλίας Βλαχόπουλος εἶπεν εἰς τοὺς ἄλλους ἐξορίστους καὶ εἰς τινὰς τῶν παρεστηκότων Γερόντων τῆς Μονῆς: «εἰς τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας εἰς τὰς ὁποίας ὁ ψευδοπροφήτης καὶ ψευδοδιδάσκαλος μᾶς ἔλεγε, ὅτι ἀπὸ δισύνθετοι ἐγένανεν τρισύνθετοι καὶ ὅτι νεφέλῃ θὰ παρελάβανε νὰ μᾶς ἀνεβίβαζεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς διὰ νὰ λάβωμεν ἐκεῖθεν δόξαν, δύναμιν καὶ ἐξουσίαν καὶ ἡμεῖς τὸν πιστεύσαμε καὶ ἐπεριμέναμε χάσκοντες τὴν νεφέλῃν πότε θὰ ἦρχετο, ἐχρειάζετο ἓνας γνωστικὸς ἄνθρωπος μὲ ἓνα χονδρὸ στειλίαρι νὰ μᾶς ἔδερνε.

τὸ ἀσήκωτον βάρος σκωρίας ποὺ περιεῖχε τὸ τελευταῖον βον τεύχος 1957 τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης», εἰς τὸ ἄρθρον «Στάδιον ἐξωτερικῆς ἀποστολῆς» τοῦ ἁγίου τ. Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ.

Πραγματικὰ ὅμως ἀπὸ Ἱεράρχην ἦτο·

Μία τοιαύτη ἐπιστολὴ ἀπαιτεῖ ὄχι σιωπὴν, διότι δὲν εἶναι κάποιο σφάλμα διὰ νὰ τὸ κρύψῃ κανεὶς, ἀλλὰ ἐπίσημον τῆς ἱερᾶς Κοινότητος ἀπάντησιν καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θέσιν.

Δικαιοῦμαι ὅμως καὶ ἐγώ, ὁ λαϊκός, νὰ εἴπω ὅτι αἰσθάνθηκα, διότι γνωρίζω εἰς τίνα ἐπίστευσα καὶ ποῖον δὲν πρέπει νὰ πιστεύω.

Δυστυχῶς παρ' ὅτι πολλάκις ἐδιάβασα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου, δὲν κατώρθωσα νὰ ἀνακαλύψω ἄλλο νόημα.

Μετὰ μεγίστης περιφρονήσεως, ὡς πρὸς «ἄχθος ἀρούρης» ὁμιλεῖ διὰ τὸν μοναχικὸν μας βίον, «μὲ τὰς παλαιότερας ἀντιλήψεις, τὴν ἀκριβῆ προσαρμογὴν τῆς ζωῆς τῶν Μοναχῶν πρὸς τὸ καθωρισμένον τυπικὸν τῆς, τὰς μακρὰς προσευχὰς καὶ τινὰς χειρονακτικὰς ἐργασίας», καὶ προτείνει νέον μοναχικὸν βίον μὲ νέον τρόπον ζωῆς, νέους σκοποὺς ὑψηλοὺς καὶ ὄχι τοὺς ταπεινοὺς τοὺς ὁποίους τώρα ἐπιζητοῦν!!

Ὡς παράδειγμα πρὸς μίμησιν μᾶς παρουσιάζει τοὺς Καθολικοὺς Μοναχοὺς τοῦ ἰησουητικοῦ Τάγματος!!

Ὡς μέσον ἐπιτεύξεως τοῦ θείου σχεδίου του, τῆς μιμήσεως δηλαδὴ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἐπ' ἀνδρῶσιν τῶν κυριωτέρων Μονῶν τοῦ Κράτους μας ἀπὸ πειθαρχικὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν παιδείαν τῶν Ὀρφανοτροφείων.

Ὡς πειθὼ ὅτι τὰ ἀνωτέρω εἶναι ὀρθά, μᾶς προβάλλει τοὺς μεγάλους Πατέρας Ἀντώνιον, Βασίλειον, Ἰσίδωρον Πηλουσιώτην, Δαμασκηνὸν καὶ Νικόδημον τὸν

Ἀγιορείτην.

Ὡς κατακλείδα τέλος καὶ παπικὸν ἐκ μέρους τοῦ ἀλάθητον, προβάλλει αὐτὸ τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον ἀλλὰ ἀπὸ ὅχι ὁρθῆς σκοπιᾶς.

Ἐγὼ ὁ ἀμαθής, ἐξετάζοντας πάντα ταῦτα, ἐκ τοῦ τελευταίου πρὸς τὸ πρῶτον, παρατηρῶ ὅτι ὁ Κύριος ἐκάλεσε τοὺς μαθητάς του νὰ γείνωσιν ἁλιεῖς ἀνθρώπων ἀλλ' ὅχι πάντας. Ὁρισμένους ἐξέλεξε διὰ τὸ ἔργον αὐτό, καὶ τελικῶς ἐκ τῶν πολλῶν μαθητῶν του, τοὺς Ἀποστόλους ἀπέστειλεν.

Πρὶν ὅμως τοὺς ἀποστείλῃ πρὸς τὰ Ἑθνη, ἐμαθήτευσαν τρία ὁλόκληρα χρόνια κοντὰ του, καὶ κατὰ τὰ τρία αὐτὰ χρόνια δὲν ἔμαθαν παρὰ πὼς νὰ τὸν ἀρνηθοῦν ὡς ὁ Πέτρος, πὼς νὰ τὸν προδώσουν ὡς ὁ Ἰούδας, πὼς νὰ τὸν ἐγκαταλείψουν πάντες τὰς τρομερὰς ὥρας, καὶ μόνον ἡ Ἀνάστασις του καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τοὺς ἔδωσαν πνοὴν ζωῆς, ζωῆς δράσεως καὶ Εὐαγγελισμοῦ, διότι ἦσαν καθαροὶ τῇ καρδίᾳ.

Δὲν εἶναι ἐπιστημονικὸν θέμα ὁ Χριστιανισμός, εἶναι καθαρότης καρδίας καὶ ταπεινὴ ὑπακοὴ εἰς τὴν κλῆσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. «Ἐάν τις ἀκούσῃ μου τῆς φωνῆς καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν...».

Ἡ ἐγκατάστασις ὅμως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ μέσα εἰς τὴν καρδίαν μας δὲν σημαίνει ὁπωσδήποτε καὶ Ἀποστολικὸν ἔργον.

Διὰ τὴν λησμονοῦμεν τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἀγίου Πνεύματος;

Διὰ τὴν πειράζομεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἄγιον;

Τὴν κλῆσιν τῆς πλήρους, τῆς ὁλοσχεροῦς ἀφιερώσεως εἰς τὸν Θεόν, διὰ τὴν θέλομεν νὰ τὴν μεταβάλωμεν εἰς κοινωνικὴν μέριμναν καὶ Πρόνοιαν;

Μήπως ὁ βραχίον τοῦ Κυρίου ἐβρα-

χύνθη καὶ δὲν δύναται μὲ ἀπείρους τρόπους νὰ βοηθήσῃ;

Μήπως ἡμεῖς θὰ φθάσωμεν εἰς τέτοιο Ἑωσφορικὸν ὕψος ὥστε, χωρὶς νὰ κληθῶμεν εἰδικῶς πρὸς τοῦτο, νὰ σπεύσωμεν νὰ ὑποκαταστήσωμεν τὸν Θεόν;

Μήπως εἶναι πλέον εὐχάριστον εἰς τὸν Θεὸν νὰ εἶναι κανεὶς μέσα εἰς τὸν κόσμον μὲ τὰ πολλὰ ἢ ὀλίγα κοσμικὰ ἀγαθὰ παρὰ νὰ εἶναι μόνος καὶ ἔρημος πρὸς χάριν του;

Μήπως εἶναι πλέον ἡρωϊκὸν νὰ ζῇς μέσα εἰς τὸν κόσμον καὶ νὰ περιφέρεσαι ἐλεύθερος τῆδε κακείσε, ἀπὸ τοῦ νὰ εἶσαι ὁπομονωμένος 50 καὶ 60 χρόνια σὲ κάποιον κελλὶ ἢ σπηλιά, εἰς ἐκουσίας στερήσεις καὶ νηστείας καὶ προσευχῇ;

Ἡ μόρφωσις καὶ ἡ κοσμικὴ γνῶσις ἔχει σημασίαν ἢ ἡ καθαρότης τῆς καρδίας διὰ νὰ ἴδῃ τις τὸν Θεόν;

Χωρὶς ἡσυχίαν καὶ περισυλλογὴν καὶ προσευχὴν συνεχῇ, πὼς εἶναι δυνατόν νὰ ἴδῃ κανεὶς τὸν Θεόν καὶ νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν του εἰς ὁλονύκτιον πάλην μαζύ του;

Τί θὰ διδάξῃ ὁ μὴ καθαρός;

Ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτὸν, θὰ ἀκούσῃ.

Ἀκριβῶς αὐτὸ κάμνουσιν οἱ ἀληθινοὶ Μοναχοί. Καθαρίζουν τοὺς ἑαυτοὺς των, ὅσα χρόνια χρειασθῇ, διότι δὲν μετριέται μὲ τὰ χρόνια ἡ καθαρότης, καὶ ἔαν κανεὶς ἐξ αὐτῶν λάβῃ κλῆσιν ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐξέρχεται εἰς τὸν κόσμον. Αὐτὸ ὅμως γίνεται σπανιώτατα, εἰς περιπτώσεις ἐκτάκτου ἀνάγκης θὰ ἔλεγε κανεὶς.

Ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἡμεῖς ἔχομεν ἐννοήσει καὶ δὲν μᾶς δίδει εὐκολα εἰς τὰ χέρια μας μαχαίρια, ἔαν δὲν ἔχωμεν γείνει ἀνδρες τέλειοι ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ φόβος νὰ πληγωθῶμεν μὲ τὰ μαχαίρια ποὺ θὰ μᾶς δώσῃ.

Δὲν καλεῖ ὁ Θεὸς ἀληθινὸν μοναχὸν

εἰς κοσμικὴν ὑπηρεσίαν εὐκόλα, διότι ὁ φόβος εἶναι μέγας, καὶ δὲν διακινδυνεύει ὁ Θεὸς τοὺς θησαυροὺς του ἀσκόπως, ἀλλ' οὔτε καὶ θέλει νὰ τοὺς καθυστερήσῃ ἀπὸ τὴν συνεχῇ πνευματικὴν τους ἄνοδον πρὸς Ἀὐτόν, οὔτε καὶ νὰ τοὺς καλέσῃ εἰς ὑπηρεσίαν ἔξω ἀπὸ τὸ ἄκτιστον φῶς του εἰς τὸ ὁποῖον δαιτυλῶς πλέουν.

Ἡ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἔχει ἀνάγκην οὔτε ἰησουητικῶν Ταγματῶν, οὔτε ἰησουητικῶν τρόπων καὶ μέσων.

Ὅλα αὐτὰ εἶναι κοσμικοὶ τρόποι καὶ μέθοδοι πρὸς ἐπαύξησιν ἐξουσίας καὶ ὄχι πρὸς κατὰκτησιν καρδιῶν.

Ἐκεῖ ὅπου ὁμιλεῖ τὸ συμφέρον προσηλυτίζεται ἡ καρδιά, ἀλλὰ ἐκεῖ ὅπου ὁμιλεῖ ἡ καρδιά φυγαδεύεται τὸ συμφέρον.

Ἄν ῥίψη κανεὶς ἔστω καὶ ἓνα βλέμμα εἰς τοὺς πρόαναφερθέντας Πατέρας θὰ ἰδῇ περίπου τὰ ἑξῆς:

Ὁ μέγας Βασίλειος λέγει: «Νοῦς μὴ διασκορπιζόμενος ἐπὶ τὰ ἔξω, μηδὲ διαχρόμενος ἐπὶ τὸν Κόσμον ὑπὸ τῶν αἰσθησεων, δι' ἑαυτοῦ πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνει· καὶ δι' ἐκείνου τοῦ κάλλους καὶ περιλαμπόμενος καὶ ἐλλαμπόμενος, λησμονεῖ καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν του, μὴ ἐλκνόμενος οὔτε ἀπὸ τὴν φροντίδα τῆς τροφῆς οὔτε ἀπὸ τὴν μέριμναν τῆς ἐνδυμασίας, ἀλλὰ ἀπολυθεὶς ἀπὸ τὰς γηΐνας φροντίδας, μεταθέτει ὅλην του τὴν προσπάθειαν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν».

Ὁ μοναχικὸς βίος «ἔνα ἔχει σκοπόν, τὴν τῆς ψυχῆς σωτηρίαν· κατορθοῦται διὰ παντελοῦς ἀναχωρήσεως καὶ λήθης τῶν παλαιῶν ἐθῶν· τῆς τῶν ἔξωθεν ἀλλοτριώσεως, οἰονκτημάτων, δόξης ματαίας, συνηθείας βίου, προσπαθείας τῶν ἀνωφελῶν, ἀποξενώσεως ἐκ συγγενείας σαρκικῆς καὶ κοινωνίας βίου». «Ζήλωσον ἃ

θέλεις, ἢ διάκονος ἔσο πτωχῶν ἢ ἐραστῆς δογμάτων Χριστοῦ».

Ὁ μέγας Ἀντωνίος λέγει: «Ὡσπερ οἱ ἰχθύες ἐγγχρονίζοντες τῇ ξηρᾷ γῇ τελευτῶσιν, οὔτω καὶ οἱ ἐν τῷ κόσμῳ ἐνδιατριβόντες μοναχοὶ ἐκλύονται· δεῖ οὖν ὥσπερ τὸν ἰχθύν εἰς τὴν θάλασσαν, οὔτως ἡμᾶς εἰς τὸ ὄρος ἐπείγεσθαι».

Ὁ Πηλουσιώτης Ἰσιδωρος λέγει: «Ἐμοὶ τὴν μετρίαν εἰδήσιν ἡ κατὰ μόνας προσέθηκεν ἀναχώρησις. Ὁ γὰρ ἐν μέσῳ θορύβων στρεφόμενος καὶ γινῶναι τὰ οὐράνια βουλούμενος, λέληθεν ὅτι τὸ ἐν ἀκάνθαις σπειρόμενον ὑπ' ἐκείνων συμπνίγεται, καὶ ὁ μὴ σχολάσας, Θεὸν γινῶναι οὐ δύναται».

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης λέγει: «Ἐὰν δὲ ὁ διαβολικὸς λογισμὸς ἐπιμένει καὶ σὲ παρακινῇ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν κόσμον, μὴ τοῦ ἀκούσης, ἀλλὰ ὑπόμεινον ἐν τῇ ἡσυχίᾳ μέχρι θανάτου· ἐναντία γὰρ εἶναι ὁ κόσμος καὶ ὁ Μοναχός, καὶ τὰ τοῦ κόσμου καὶ μοναχοῦ».

Τὰ ὅμοια καὶ πάντες οἱ λοιποὶ Πατέρες ἀναφέρουσιν, ὅτε ὁ ἅγιος Ἰσαάκ, ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, ὁ ἅγιος Ἐφραίμ, ὁ ἅγιος Μάξιμος, ὁ Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ οἱ λοιποὶ.

Ὅλα αὐτὰ ὅπως βλέπωμεν, ἀκριβῶς αὐτὰς τὰς παλαιότερας ἀντιλήψεις περὶ μοναχικοῦ βίου σιδηροδέουν καὶ ἀπορρίπτουν τὰς νέας ἀντιλήψεις, τὰς ὁποίας πρότείνει ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ὁ Σεβασμιώτατος, ἀντιλήψεις καλαὶ καὶ ἁγίαι ἀλλὰ ἄσχετοι μὲ τὸν Μοναχισμόν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω, εἶπεν ὁ Κύριος.

Ἄς μὴ προσπαθῶμεν νὰ κάμνωμεν Μάρθαν τὴν Μαρίαν, ἢ ὁποία τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο.

Μόνον ἡ Μαρία, μόνον οἱ Μοναχοὶ ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῶν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνέλ-

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Πρὸς Ἀντίοχον Δοῦκα

Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστον καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεισθαι ὀφειλομένων κατ' ἐρώτησιν.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 25)

Ἐρ. λε'. Ἄρα δυνατόν γνῶναι, τίνας χάριν οὐ συνεχώρησεν ὁ Θεὸς ψυχὴν τινος τῶν ἐκεῖ ἀπελθόντων ἐπανελθεῖν πρὸς ἡμᾶς καὶ διηγῆσθαι, πῶς εἰσι τὰ πράγματα ἐν τῷ ἄδῃ καὶ τίς ἡ ἀνάγκη ἢ ἐκεῖ ὑπάρχουσα;

Ἀπ. Πολλὴ ἐντεῦθεν πλάνη ἐν τῷ βίῳ τίκεσθαι ἔμελλε. Πολλοὶ γὰρ τῶν δαιμόνων ἐν σχήμασιν ἀνθρώπων τῶν κοιμηθέντων εἶχον μετασχηματίζεσθαι, καὶ ἔμελλον ἐκ νεκρῶν ἐγγεγέρθαι αὐτοὺς λέγειν, καὶ

θοῦν καὶ εἰς τὰς ὑψηλοτάτας κορυφάς, ὅπου αἱ καταναζόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀκτίστου φωτὸς τῆς θείας ἐλλάμπειος περιοχαί, ἐὰν βέβαια ἔχουν ἀποκτήσει τὴν πλήρη καθαρότητα τῶν λογισμῶν καὶ τῆς καρδίας τῆς ὁλοσχερῶς ἀφιερωμένης εἰς τὸν Κύριον, καὶ ἐὰν καταδιώκουν τὸν Κύριον ἡμέρας τε καὶ νυκτός.

Ἀλλοίμονον ἐὰν καὶ οἱ πιστοὶ γείνουν ὁλογόπιστοι καὶ φανταστοῦν ὅτι ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ὑποκαταστήσουν τὸν πανταχοῦ παρόντα Θεὸν χωρὶς εἰδικῶς νὰ κληθοῦν διὰ τὸ ἔργον αὐτό.

«Ὁ δοκῶν καλῶς τρέχειν βλέπω μὴ προσκόψῃ.»

Μ. Σπανουδάκης
Μηχανικὸς

πολλὰ ψευδῆ πράγματα καὶ δόγματα περὶ τῶν ἐκεῖ εἶχον ἡμῖν ἐγκατασπεῖραι πρὸς τὴν ἡμῶν πλάνην καὶ ἀπώλειαν.

Ἐρ. λς'. Πολλοὶ λέγουσιν ὅτι συνέφερε τῷ ἀνθρώπῳ προγινώσκειν τὴν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς.

Ἀπ. Ἐὰν πάντα πρὸς τὸ συμφέρον ὁ Θεὸς ἐν σοφίᾳ ἐποίησεν, οὐδὲ τοῦτο ἀσκόπως ἡμῖν ὀπέκρυψεν. Εἰ γὰρ προεγίνωσκεν ὁ ἀνθρώπος τὴν ἡμέραν τῆς ἑαυτοῦ τελευτῆς, ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ ἔμελλεν ἀδεῶς ἐξαμαρτάνειν, καὶ πρὸ δύο πολλάκις ἢ τριῶν ἡμερῶν τῆς ἑαυτοῦ τελευτῆς, ἐπιδουῖναι αὐτὸν εἰς μετάνοιαν, ἀκούσας τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ προφήτου εἰπόντος, ὅτι «ἐν ᾧ εὗρω σε, ἐν ἐκείνῳ καὶ κρινῶ σε». Καὶ ποῖα λοιπόν, εἰπέ μοι, χάρις, ἵνα ἑκατὸν φόνους ποιήσης καταφρονῶν τοῦ Θεοῦ καὶ δύο ἡμέρας μόνον τῶν κακῶν ἡσυχάσης;

Ἐρ. λς'. Τίνος χάριν οἱ χριστιανοὶ προσκυνοῦμεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ τί δήποτε οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ νότον;

Ἀπ. Οὐ μία ὁμοία ἡ περὶ τούτου ἀπόδειξις καὶ ἀπόκρισις. Ἐτέρως γὰρ Ἰουδαίοις ἀπολογητέον καὶ ἐτέρως Ἑλλήσιν ἐρμηνευτέον καὶ ἄλλως πάλιν περὶ τούτου χριστιανοῖς σα-

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

Περὶ τῆς Μονῆς Διονυσίου

Τὴν περικαλλῆ τοῦ ἁγίου Διονυσίου Μονήν, ἔκτισεν ὁ αἰσιδύμενος Βασιλεὺς Τραπεζοῦντος, Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, ἐπὶ ἔτους Χριστοῦ αἰπ' διὰ παρακλήσεως τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ὅστις ἦν ἀδελφὸς μικρότερος τοῦ τῆνικαὺτα τῆς Τραπεζοῦντος ἀρχιερατεύοντος Θεοδοσίου. Οὗτος ὁ ἅγιος Διονύσιος, ἦτον ἀπὸ τὰ δρια τῆς Καστορίας, ἐκ χώρας Κορυσοῦ· καὶ ἀναχωρήσας τοῦ κόσμου ἀσκήτευεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅπου εὕρεσκειται τὴν σήμερον τὸ Ἱερὸν μοναστήριον ὥκο-

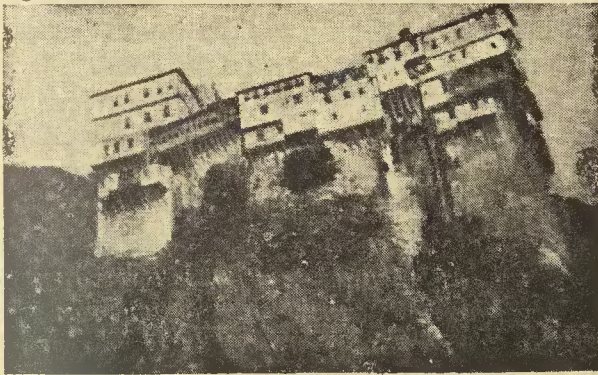
δομημένον. Καὶ διὰ θείας ἀποκαλύψεως, καθ' ἑκάστην νύκτα, φωτὸς ἐπιφαινομένου ὑπεραστράπτοντος ἐν τόπῳ ὥσπερ λαμπάδος μεγάλης, ὁδηγῶν καὶ πλεύσας διὰ τῆς Μαύρης θαλάσσης εἰς Τραπεζοῦντα, καὶ τυχὼν τοῦ αἰτήματος ἀπὸ τὸν Βασιλέα, διὰ μεσιτείας τοῦ ἀδελφοῦ του, δηλονότι τοῦ τότε Τραπεζοῦντος, καὶ στραφεὶς εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος, ὥκοδόμησεν ἐν ἐκείνῳ τῷ θεοδοξάστῳ τόπῳ, θεῖον καὶ Ἱερὸν Ναόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, δι' ἐξόδων τοῦ ἄνωθεν Βασιλέως, οὗ καὶ τὸ πᾶν-

φηνιστέον. Ἰουδαίοις μὲν οὖν εἶπωμεν, ὅτι τούτου χάριν οἱ πιστοὶ προσκυνοῦμεν κατὰ ἀνατολὰς τοῦ ἁγίου Πνεύματος νομοθετήσαντος ἡμῖν εἰπόντος· «προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον οὗ ἔστησάν οἱ πόδες Κυρίου». Καὶ ἐὰν λέγῃ ὁ Ἰουδαῖος ποῦ ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου; ὁ προφήτης Ζαχαρίας διδάσκει αὐτοὺς λέγων· «καὶ στήσονται οἱ πόδες Κυρίου εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατ' ἀνατολὰς, κατέναντι Ἱερουσαλήμ». Ὅθεν καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Ἱερουσαλήμ προσευχόμενοι, κατὰ ἀνατολὰς προσεύχονται, εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· καὶ αὕτη μὲν ἡ διὰ βραχέων πρὸς Ἰουδαίους· ἀπολογία πρὸς δὲ Ἕλληνας· ἐκεῖνό φαμεν, ὅτι οὐχ ὥς ἐν ἀνατολαῖς περιγραφόμενου τοῦ Θεοῦ κατ' ἀνατολὰς προσκυνοῦμεν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Θεὸς πῶς ἀληθινόν ἐστι καὶ ὀνομάζεται, τούτου χάριν

πρὸς τὸ πῶς τὸ κτιστὸν ἀφορῶντες, οὐκ αὐτό, ἀλλὰ τὸν ποιητὴν αὐτοῦ προσκυνοῦμεν, ἐκ τοῦ λαμπροτέρου στοιχείου, τὸν πρὸ πάντων στοιχείων καὶ τῶν αἰώνων ὑπέρλαμπρον Θεὸν γεραίροντες. Οἱ δὲ πιστοὶ ἀκουέτωσαν καὶ μανθανέτωσαν, ὅτι περ τούτου χάριν οἱ μακαριώτατοι ἀπόστολοι κατὰ ἀνατολὰς τὰς τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίας προσέχειν ἐποίησαν, ἵνα πρὸς τὸν παράδεισον ἀφορῶμεν, ὅθεν καὶ ἐξεπέσαμεν, πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἡμῶν πατρίδα καὶ χώραν αἰτούμενοι τὸν Θεὸν καὶ Δεσπότην ἀποκαταστήσαι ἡμᾶς, ὅθεν ἐξωρίσθημεν. Εἰς νότον δὲ προσέχειν Ἰουδαίοις οἱ προφῆται ἐνομοθέτησαν, διὰ τὸν ἐκ νότου τῆς Ἱερουσαλήμ, ἡγουν ἐκ Βηθλεὲμ μέλλοντα τίκτεσθαι Κύριον, διὸ καὶ ἔλεγεν ὁ προφήτης «ὁ Θεὸς ἀπὸ θαιμὰν ἦξει», τοιούτεστιν, «ἐκ νότου».

τιμον χρυσόβουλλον, εὑρίσκεται ἐκεῖ, σφον τε καὶ δλόκληρον, με φράσιν ἐλληνικωτάτην, καὶ κατὰ πολλὰ γλυκυτάτην συντεθειμένον, ὁμοῦ καὶ με ἄλλα πολλῶν Βασιλέων χρυσόβουλλα, καὶ συγγιλιώδη Πατριαρχῶν καὶ Αὐθεντῶν διαφορῶν. Εὑρίσκεται δὲ εἰς αὐτὸ καὶ ἡ Εἰκὼν τοῦ ἄνωθεν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὡς ἦν ἐνδεδυμένος, μετὰ βασιλικοῦ διαδήματος, λίαν ἀξιοθέατος· εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦτο περιβλεπτον καὶ ὠραῖον. Εὑρίσκε-

μου, ἐν χρυσῇ θήκῃ μετὰ λίθων πολυτιμῶν κεκοσμημένη. Τρίτον, ἀνεκαινίσθη μετὰ ταῦτα ἀπὸ τὸν Αὐθέντην τῆς Οὐγγροβλαχίας, Πέτρον Βοεβόνδαν, ὅστις ἱστορήσε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τὸ 1580 ἔτος. Ὑστερον δὲ πάλιν, ἡ ἐκλαμπροτάτη Δόμνα Ρωξάνδρα, ἡ σύμβιος τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάνδρου Βοεβόνδα, θυγάτηρ δὲ τοῦ αἰοιδίμου Πέτρου Βοεβόνδα, ἔκτισε τὸ νοσοκομεῖον διὰ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τὴν τράπεζαν καὶ τὴν ἱστό-

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Διονυσίου

ται εἰς εὐμορφὴν τοποθεσίαν ἐπάνω εἰς τὸ κατάγχιλον, εἰς τόπον ὑψηλὸν καὶ μετέωρον. Τοῦτο τὸ μοναστήριον τὸ ἐκαλλώπισεν ὕστερον ὁ μετὰ τὸν Ράβουλαν Βοεβόνδαν, τέταρτος Αὐθέντης Οὐγγροβλαχίας, Νεάγουλος Βασσαράδας Βοεβόνδας, ὅστις ἔκτισε καὶ πύργον μέγιστον εἰς τὸ ὕψος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἄνωθεν Αὐθέντου γραμμένον ἐλληνιστί, ἐπάνω εἰς μίαν μαρμαρένιαν πλάκα. Ὁ αὐτὸς ἐποίησε καὶ ὑδραγωγόν, καὶ ἔφερεν ἔξωθεν τὸ νερὸν μέσα εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ἐχάρισε καὶ τὴν τιμὴν Κάραν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρό-

ρησε θαυμασίως ἔσω καὶ ἔξω. Ἔστι δὲ ὁ Ναὸς μέγας καὶ περιφανής, μολυβοσκεπάστος, με δύο νάρθηκας καὶ στέκει ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους μαρμαρένιους, λιθοστρωτος ὁλος, μετὰ λαμπρῶν καὶ ὠραίων μαρμάρων. Καὶ ἔξωθεν μὲν εἶναι μετὰ ἀσφάλτου κεκονιαμένος· ἔσωθεν δὲ ἔχει ἱστορίαν ὠραιωτάτην μετὰ χρυσοῦ πολλοῦ, με σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ στολισμένος καὶ ὠραῖος μετὰ κάθε ἀξιόλογον εὐμορφίαν. Ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖ καὶ προσκυνήσαι τίμιον ξύλον τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας· τὴν Κάραν τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προφήτου Πρὸ-

δρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τὸν θεὸν ὄντως καὶ μέγιστον θησαυρόν· τὴν Κάραν τῆς ἀγίας καὶ σώφρονος Θωμαΐδος· τὸ κατωσιάγωνον τοῦ ἀγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου· μέρος τῆς τιμῆς χειρὸς τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· τῶν ἀγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· τοῦ ἀγίου Μωκίου τοῦ Ἀναργύρου· τῶν ἀγίων Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης· μέρος ἀπὸ τὴν τιμὴν ἄλυσιν τοῦ ἀγίου Ἀποστόλου Πέτρου· τοῦ ἀγίου Νήφωνος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ λείψανον ὅλον, χωρὶς ὅμως τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ τῆς κεφαλῆς, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἐναποκειμένον εἰς μίαν περικαλλῆ θήκην ἀργυρεᾶν, ἐγκεκοσμημένην μετὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτιμῆτων, ἐξοδίᾳ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Νεαγούλου Κασοράδα Βοεβόδα, ὅστις ἦν καὶ πνευματικὸν τέκνον τοῦ ἁνθων Πατριάρχου, ἀγίου Νήφωνος, ἡ δὲ πάντιμος αὐτοῦ Κάρα μετὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, εὐρίσκονται ἐν Οὐγγροβλαχίᾳ, ἐν τῇ περιφήμῃ Ναῶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἀρτζεση· οὗτος ἐορτάζεται κατὰ τὴν ια' Αὐγούστου Μηνός. Εἶναι καὶ ἄλλα διάφορα ἱερὰ Λείψανα, τὰ ὅποια τὰ ἔχουν εἰς ἓνα κιβώτιον ἀργυροῦν, πάνυ ὡραῖον καὶ μέγιστον· ἔχει τὸ μοναστήριον καὶ βιβλιοθήκην πλουσιωτάτην, καὶ δοξάτια τριγύρωθέν του εἰς θεωρίαν. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ μία εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου θαυματουργός, ἡ ὅποια πρὸ ὀλίγων χρόνων ἀνέβλυσε μύρον καθ' ὅλα πανταχόθεν τὰ μέρη της, ὅπου καὶ αὐτὸ τὸ πέριξ ἀσήμεμα ἐσκεπάσθηκεν ἀπὸ τὸ περισσὸν μύρον φαίνεται καὶ ἔως τὴν σήμερον ὀφθαλμοφανῶς. Τὴν δὲ περὶ τὴν τῆς ἀγίας ταύτης Εἰκόνας διήγησιν, μὲ τὸ νὰ εἶναι

μακρυνή, τὴν ἀφίνομεν. Τοῦτο μόνον συντέμωσ γράφομεν περὶ ταύτης, δι' ἐρχόμενος ποτὲ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο, ὃ τοῦ τότε καιροῦ πρωτοκούρσαρος καὶ ἀρπάζων αὐτὴν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν βιάως καὶ μὴ θελόντων τῶν ἐκεῖσε ἐνασκουμένων ἀγίων Πατέρων, καὶ ἐγκλείσας αὐτὴν εἰς τὸ σενδοῦκιόν του, ἐμίσευσεν ἐκεῖθεν, φοβερίζοντας τοὺς Πατέρας. Καὶ ταξειδεύων εἰς τὴν θάλασσαν, βλέπει καθ' ὕπνον ἐν ὁράματι, δύο καὶ τρεῖς φορές, τὴν Παναγίαν Θεοτόκον ἀπειλοῦσαν αὐτῷ καὶ λέγουσαν, «τί με ἐφυλάκωσες ὧδε παμπόνηρε καὶ κακοῦργε; πῆγαινέ με ὀπίσω εἰς τὴν κατοικησίῳ μου, ὅπου ἀνεπαυδύμην»· ἐκεῖνος δέ, ἡ μὴ γροικῶντας τοὺς λόγους ἐκείνους, ἡ μὴ φηφῶντάς τους, διϋπνισθεῖς, ἐκάθητο ξεννοιασμένος. Καὶ παρευθὺς σηκώνεται εἰς τὴν θάλασσαν φουρτοῦνα μεγάλη καὶ φοβερή, ὅπου ἐκινδύνευε τὸ πλοιάριόν του νὰ καταποντισθῇ μὲ ὅλους τοὺς συντρόφους εἰς τὸν βυθόν· καὶ τότε ἐνθυμήθηκε τὴν Εἰκόνα· τρέχει εἰς τὸ σενδοῦκι καὶ τὸ εὐρίσκει συντετριμμένον εἰς μυρία κομμάτια, καὶ τὴν τιμὴν ἐκείνην Εἰκόνα μεταξὺ εἰς τὰ μανδηλία του, περιρρεμένην μὲ μύρον πολὺ, ὅπου ἀνέπεμπεν ἄμετρον εὐωδίαν· καὶ ὡς ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας του τὴν Εἰκόνα, ἡσυχάσε καὶ ὁ ἄνεμος ὁ πολὺς, καὶ ἔπαυσεν ἡ φουρτοῦνα τῆς ὥρας. Τότε καὶ αὐτός, ἓνα μὲν φοβηθεῖς, ἄλλο δὲ καὶ ἀναγκασθεῖς ἀπὸ τοὺς συντρόφους του, ἐγύρισε πρὸς τὸ μοναστήριον καὶ φθάνωντας κάτω εἰς τὸν ἀρσανᾶν, ἐπεμψε πρὸς τοὺς Πατέρας, μηνύωντάς τους τὰ περὶ τῆς Εἰκόνας, καὶ παρακαλῶντάς τους νὰ κατέβωσι κάτω νὰ τὴν ὑποδεχθῶσιν. Ἐκεῖνοι δὲ ὡς ἡ-

κουσαν τοιοῦτον παράδοξον τεράστιον, πάραυτα ἐκατέβησαν φορεμένοι με ἱερατικὰς στολὰς, μετὰ λαμπάδων τε καὶ θυμιαμάτων· καὶ λαβόντες τὴν τιμὴν ἐκείνην Εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, καὶ κομίσαντες αὐτὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἀπέθεσαν εἰς τὸ προσκύνημα, ὅπου καὶ ἵσταται μέχρι τῆς σήμερον, δόξαν ἀναπέμφαντες τῷ Θεῷ καὶ τῇ Θεομήτορι. Ἐδειχνε δὲ ὁ Ἀρχικουρσάρης ἐκεῖνος καὶ ὅλα του τὰ μανδήλια, διάδροχα μετὰ τὸ μύρον ἐκεῖνο, ὅπου ἐκ τῆς ἁγίας Εἰκόνης ταύτης ἀνέβλυσεν, ὥστε ὅπου ἔφριξαν ἅπαντες τὸ γεγονός· πολλοὶ δὲ τῶν ἐκείνου συντρόφων, ἀφίνοντες τὴν πειρατικὴν ἀρπαγὴν, μετενόησαν· ὅσοι δὲ μετ' αὐτοῦ σκληρυθέντες ἔμειναν εἰς τὴν προτέραν τῶν κακίαν, ἅπαντες κακὴν κακῶς ἀπώλοντο, ἐπάνω εἰς ὀλίγας ἡμέρας, καὶ ἠφανίσθησαν. Ἐχει τὸ μοναστήριον τοῦτο πύργους ὕψηλους καὶ καλλία διώροφα καὶ μαγγιπεῖον καὶ φουρναρεῖον καὶ τὰ λοιπὰ καὶ ἔξωθεν νεραντζῶνα ἀξιοθέατον καὶ πρόσχαριν θεωρίαν, κατὰ τὸ πέλαγος τῆς ἄσπρης θαλάσσης. Κτήτορες δὲ τοῦ μοναστηρίου τούτου, μετὰ τὸν Βασιλέα Ἀλέξιον τὸν Κομνηνόν, ἐστάθησαν ὅτε Νεάγουλος Βισσαράδας Βοεβόνδας, ὡς εἵπομεν, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεοδόσιος καὶ Πέτρος Βοεβόνδας, ὅστις, μετὰ τὸ νὰ εἶχε κατὰ τὴν τύχην τὸ Μοναστήριον, τὸ ἐξανακαίνισεν ὅλον σχεδὸν δι' οἰκείων ἐξόδων. Ἐκαμε δὲ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, πλέον εὐρύχωρον, παρὰ ὅπου ἦτον τὸ πρῶτον, καὶ ὕψηλοτέραν καὶ τὴν ἱστορήσεν ὅλην μετὰ θυμαστήν ζωγραφίαν· ἔκτισε δὲ καὶ τὸ μέρος τῆς πόρτας ὅλον, ὅσον εἶναι ἀπὸ τὸ μαγγιπεῖον, ἕως εἰς τὸ διαγενναρεῖον· μετὰ δὲ τού-

τους, κτήτωρ τούτου ἐγένετο καὶ τις Παχώμιος μοναχός, ὅστις ἦν ὁ ποτὲ χρηματίσας Αὐθέντης τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρος, ὁ τοῦ ἁνωθεν Πέτρου Βοεβόνδα γαμβρός, καὶ Ρωξάνδρα Δόμνα ἡ αὐτοῦ σύμβιος, θυγάτηρ τοῦ ἁνωθεν Πέτρου Βοεβόνδα, ἡ ὅποια ἔκτισε τὸ νοσοκομεῖον διὰ τοὺς ἀρρώστους, καὶ τὸ τραπεζαρεῖον. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἐλεμῆνι, διὰν ἐξαγοράσθησαν τὰ μετόχια τοῦ μοναστηρίου, κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Σουλτάνου τῶν Τούρκων, αὕτη ἡ μακκρίτρια Δόμνα, ἔδωκε τοιαύτην ἐξαγοράν. Συναριθμεῖται μετὰ τοὺς κτήτορας, καὶ Σιλουανὸς Μοναχός, ὅστις ἐστάλθηκεν ἀπὸ τὸν ρηθέντα Πέτρον Βοεβόνδαν διὰ νὰ εἶναι εἰς ἔργον τῆς οἰκοδομῆς ἐπιστάτης, ὅστις καὶ ἐκοπίασε πρόθυμα καὶ μετὰ ζήλου θερμοῦ· ἔδωσε δὲ καὶ τὸ κοινὸν τέλος μέσα εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήριον καὶ ἐτάφη ἐντίμως, καὶ μένει ἀΐδιον τὸ μνημόσυνόν του. Μετὰ τούτους νεώτεροι κτήτορες ἐγένοντο εἰς αὐτό, Μακάριος Ἡρακλείας τῆς ἐν Θράκῃ Μητροπολίτης, ὅστις παραιτήσιν ποιησάμενος τοῦ θρόνου, ἤλθεν εἰς τὸ μοναστήριον μετὰ πάσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ, καὶ μονάσας εἰς αὐτὸ καὶ θεαρέστως διώσας ἀνεπαύσατο ἐν Κυρίῳ. Μετὰ τοῦτον κτήτορες ἐγένοντο καὶ οὗτοι, Λάζαρος δηλονότι καὶ Μπόζος, οἱ σαρκικοὶ ἀδελφοί· ὡς ἂν ὅπου καὶ αὐτοί, δι' οἰκείων χρημάτων ἔκτισαν τὸ δοχεῖον· καὶ οὖν τούτοις, Μανουὴλ καὶ Θωμᾶς οἱ αὐτάδελφοι· διότι ἔκτισαν καὶ αὐτοὶ τὸ μετόχιον, ὅπου καλεῖται τοῦ ὀρφανείου, καὶ τὸν Ἀρσανᾶν, οἵτινες οὗτοι πάντες, ἔχουσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς τὸ μνημόσυνόν των ἀκατάπαυστον καὶ αἰώνιον,

ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Τὸ φῶς ἔρχεται καὶ εἶναι πάντοτε εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σκότος. Τὸ φῶς ὑπενθυμίζει τοὺς κινδύνους τοῦ σκότους. Καὶ ἡ χαρὰ καὶ τὸ φῶς τῆς ἀναστάσεως ἐπαναφέρουν εἰς τὴν μνήμην μας ὅλον τὸν πόνον καὶ τὴν δδύνην καὶ τὸ σκότος τῆς πτώσεως καὶ τοῦ θανάτου. Εἴκοσι αἰῶνες περίπου ἔχουν παρέλθει ἀπὸ τότε. Ἐστέναζε καὶ τότε ὁ κόσμος ὑπὸ τὸ κράτος μιᾶς τυραννίας ἀπαισί-
ας — τῆς τυραννίας τῆς ἁμαρτίας — καὶ αἱ δυνάμεις τοῦ σκότους ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν νέα ἐχάλλεον δεσμὰ κατὰ τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος.

Ἡ πλάνη εἶχεν ἀπλώσει τὸν θαρὺν καὶ σκοτεινὸν πέπλον τῆς ἐπὶ τὰς διανοίας τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Πλάστης ἐλησμονήθη καὶ ἐλατρεύθη τὸ πλάσμα. Τὸ πνεῦμα κατεφρονήθη καὶ ἀνυψώθη ἡ ὕλη. Ὁ Θεὸς ἡγρονήθη καὶ ἐθεοποιήθη ὁ ἀνθρωπος. Καὶ αἱ συνέπειαι τῆς διαστροφῆς αὐτῆς, τραγικαί, ραγδαῖαι ἐπῆλθον ἐπὶ τὸν δυστυχῆ ἄνθρωπον. Καὶ ὁ ἀπότοκος τῆς ὀλοφροσύνης ἐγωῖσμός — ὕψος — οἰανδῆποτε αὐτοῦ μορφὴν — εἴτε ὡς κράτος τῆς ἀδίκου βίας, εἴτε ὡς κεφάλαιον ἀπομυζῶν τὸν ἰδρώτα τῶν πολλῶν, εἴτε ὡς γνώσις ψευδῆς καὶ φυσιομένη, εἴτε ὡς κοινωνία ἀνίσως κατανέμουσα τὰ πνευματικὰ καὶ ὕλινὰ ἀγαθὰ τοῦ συνόλου, εἴτε τέλος ὡς διαφθορά καὶ ἀκολασία, ἀποχαλινωθείσα καὶ γαυριῶσα διὰ τὰ αἵσχη τῆς, ἐπὶ μακρὰν σειρὰν μαύρων αἰώνων κατετυράννει τὸ εὐγενέστερον τοῦ Θεοῦ πλάσμα.

Καὶ ἐξέπεσεν ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία εἰς τὴν ἐσχάτην κατὰπτωσιν καὶ δυστυχίαν. Οἱ πολλοὶ ἐστέναζον ὑπὸ τὸ βάρος σκληρᾶς δουλείας πρὸς τοὺς ὀλίγους· οἱ ὀλίγοι ἦσαν τὰ παίγνια καὶ τὰ σκύδαλα ἑνὸς — τοῦ ἰσχυροτέρου ἐξ αὐτῶν — καὶ οὗτος πάλιν ἔτρεμε τοὺς πάντας, εἰς τῶν ὁποίων τὸ αἷμα ἐζήτει διαρκῶς νὰ πνίξῃ τοὺς φόβους του!

Ἡ γνώσις καὶ ἡ ἐπιστήμη ἀπέβη κτήμα τῶν ὀλίγων οὐχὶ διὰ νὰ τὴν θεραπεύσουν καὶ τὴν προαγάγουν καὶ τὴν ἐξαπλώσουν, ἀλλὰ διὰ νὰ τὴν ἐκμεταλλευθοῦν, νὰ τὴν συσκοτίσουν, νὰ τὴν διαστρέψουν καὶ τὴν κρατήσουν, οὕτω, ζηλοτύπως ἰδικόν των τιμάριον. Ἡ ἀνθρωπίνη ἀξία ἐξηυτελίσθη καὶ κατερρακώθη. Ὁ ἄνθρωπος «ὡμοιώθη καὶ παρὰ συνεβλήθη τοῖς κτήνεσι». Πᾶσα ἀνωτέρα πνοή του ἔτεινε νὰ ἐκλείπῃ καὶ πᾶς εὐγενέστερος πόθος του συνεπιέζετο καὶ ἠφάνιζετο ὑπὸ τὴν ψυχρὰν τοῦ ὕλισμοῦ πλάκα. Τὸ φοβερὸν τοῦ θανάτου φάσμα — τοῦ θανάτου τοῦ πνευματικοῦ, τοῦ ἡθικοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ — εἶχεν ἐφαπλώσει ἐπάνω εἰς τὴν κτίσιν ὅλην τὰς ζωφερὰς αὐτοῦ πτέρυγας!

Ἄλλ' ἰδοὺ νικητῆς τοῦ θανάτου προβαίνει ὁ Θεὸς Ναζωραῖος ἀπὸ τὸν ζωηφόρον Αὐτοῦ τάφον. Ὁ ἐγωῖσμός, ἡ διαστροφή, ἡ διαφθορά, ἡ ὑποκρισία, τὸ ψεῦδος καὶ ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων, ὅλαι αἱ σκότιαι δυνάμεις τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, μάτην συνώμωσαν νὰ συκοφαντήσουν τὴν ἀρετὴν, ν' ἀφανίσουν τὴν ἀλήθειαν, νὰ θανατώσουν τὴν ζωὴν! Τὴν ἀνεβίβασαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Θεανθρώπου μέχρι τοῦ ὀδυνηροῦ καὶ ἀτίμου τοῦ Σταυροῦ ξύλου, ἀλλὰ διὰ νὰ καταυγάσῃ ἐκεῖθεν λαμπρότερα καὶ θειότερα καὶ ὑπερφυστέρα. Τὴν κατε-

βίβασαν ὡς νεκρὸν καὶ καθημαγμένον Ἰησοῦν μέχρις ἄδου καὶ τῶν σκοτεινῶν καὶ ἀβυσσαλέων βασιλείων του — ἀλλὰ διὰ τὴν νὰ φέρῃ καὶ μέχρις αὐτῶν τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας του, ν' ἀπολυτρώσῃ τοὺς ἐγκαθειρκοὺς τῶν πυλῶν τοῦ ἄδου καὶ καταλύων τοῦ θανάτου τὸ κράτος τὴν ἀναστῇ ἐκ τάφου τριήμερος, λύτρωσιν ἀφευδῇ καὶ σωτηρίαν καὶ ἀνάστασιν χαρίζων εἰς τὴν ταλαίπωρον ἀνθρωπότητα.

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου, καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο ἔκτοτε τὸ σύμβολον καὶ τὸ μέσον καὶ ἡ πραγματικότης πάσης ἀναστάσεως, πάσης λυτρώσεως, πάσης ἀνυψώσεως τοῦ ἀνθρώπου! Καὶ ἀπὸ τὸν ζωηφόρον Αὐτοῦ Τάφον νέα ζωὴ ἐξεπήγαγε, ζωὴ ἀνωτέρα, ζωὴ πνευματικὴ, ζωὴ αἰωνία καὶ νέοι ὀρίζοντες διηνοιχθῆσαν πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ δουλεία καταργεῖται, κηρύσσεται ἡ ἰσότης! Οἱ ἄρχοντες δὲν εἶναι παρὰ οἱ ὑπηρεταὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν πολλῶν, συμφώνως πρὸς τὸ κήρυγμα καὶ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος Ἰησοῦ «οὐκ ἦλθον διακο- νῆθαι ἀλλὰ διακονῆσαι» καὶ πρὸς τὴν ἀξίωσιν Του «ὁ θέλων εἶναι πρῶτος ἔστω πάντων διάκονος». Νέες σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων θεσπίζονται. Σχέσεις ἀδελφότητος καὶ ἀγάπης. Σχέσεις ἐγκαθιδρύουσαι μίαν κοινωνίαν ἀνωτέραν, κοινωνίαν ὑπηρετοῦσαν εἰς τὴν προαγωγὴν, τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν ὕλικήν, τοῦ συνόλου, εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου.

Ἀπὸ τὸν Τάφον τοῦ Ἰησοῦ νέα ἰδανικὰ καὶ νέαι πνοαὶ καὶ νέος κόσμος καὶ πόθοι νέοι καὶ ἀλήθειαι νέαι ἐξανέτειλαν, φωτίζουσαι καὶ θερμαίνουσαι καὶ ζωογονοῦσαι καὶ ἐνισχύουσαι τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸν τραχὺν καὶ κοπιώδη πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν πρόδον δρόμον της! Νέαι δυνάμεις ἐξεπορεύθησαν, δυνάμεις ὑπερκόσμιοι, ἐμπνέουσαι τὰς εὐγενεστέρας τῶν πράξεων καὶ τὰς ὑψηλοτέρας ἀρετὰς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐἴκοσι αἰῶνες περίπου ἔχουν παρέλθει ἔκτοτε. Καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου παραμένει ἡ μόνη καὶ ἀστείρευτος Πηγὴ τῆς Ἀπολυτρώσεως καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς ἀνθρωπότητος. Δυστυχὴς αὕτη καὶ κουρασμένη καὶ παραπαίουσα, — ὁσάκις ἀπομακρυνθεῖσα ἀπὸ τὰ διδάγματα τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου ἠθέλησε τὰ ἴδια αὐτῆς νὰ λατρεύσῃ, — ἐπιστρέφει ἐκάστοτε πρὸς τὸν ζωηφόρον Αὐτοῦ Τάφον, διὰ νὰ ἀποθέσῃ εἰς τὰ θεῖα του κράσπεδα τὴν κούρασίν της, τὴν παραζάλην της, τὴν δυστυχίαν της, καὶ νὰ ἀντλήσῃ νέας ἐλπίδας καὶ πίστιν καὶ παρηγορίαν καὶ δυνάμιν διὰ τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς ἀγῶνα!

Κουρασμένη καὶ παραπαίουσα ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης — ἔτι μᾶλλον — ἀνῆσυχος καὶ ταραγμένη, σαλευομένη ἀπὸ θαλάσσιαν ἀντιθέσεις καὶ ἀνεμοχλευομένη ἀπὸ μαινόμενα πάθη ἔχει καταντῆσαι εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπαθλίωσιν. Ἐπίστευσε πάρα πολὺ εἰς τὰς ἰδικὰς της δυνάμεις. Περιεφρόνησε τοῦ γλυκυτάτου Σωτῆρος Ἰησοῦ τὰ θεῖα διδάγματα. Ἐξήρτησεν ἀπὸ τὰς μηχανὰς καὶ τὰς φονικὰς ἐφευρέσεις της τὴν εὐτυχίαν της. Ἐχλεύασε πᾶσαν ὑπερκόσμιον, πᾶσαν ἀνωτέραν πνοήν.

Καὶ ἡ καταστροφή ἐπῆλθε γοργότερον ἅφ' ὅ,τι κανεῖς ἐφοβεῖτο. Μετὰ τὰς ἀπειραρίθμους ἐκείνας ἐκατόμβας τῶν ἀνθρωπίνων υπάρξεων, τὰς ὁποίας ἐσφάγιασε κατὰ τοὺς δύο παγκοσμίους τρομεροὺς πολέμους, ἰδοὺ τραγικὸς καὶ ἀδυσσαλέος χαίνει πρὸ τῶν ποδῶν τῆς ὁ ἡθικῆς καὶ κοινωνικῆς κρημνῆς, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ κατολισθαίνει. Ἐπαναστάσεις καὶ συγκρούσεις καὶ φονικαὶ ἐφευρέσεις ἀφάνταστοι καὶ ἀντινομίαι ἰλιγγιώδεις. Χρυσὸς πολλὸς καὶ πεῖνα ἀφόρητος. Ἐργαστάσια πολλὰ ἀλλὰ καὶ ἀνεργία τρομακτικὴ. Προϊόντα ἄφθονα, σηπόμενα εἰς τὰς ἀποθήκας ἢ τοὺς ἀγρούς, ἀλλὰ καὶ πεῖνα τραγικὴ καὶ δυστυχία καὶ ἐξαθλίωσις καὶ τρόμοι διὰ τὸ μέλλον καὶ ἀπογνώσεως κραυγαί.

Ἄλλ' ἰδοὺ. Ἡ δυστυχία πολλὰ διδάσκει. Καὶ εἰς τῆς ἀπογνώσεώς της τὴν λαίλαπα ἢ σύγχρονος κοινωνία, ἢ ἐγωῖστικὴ καὶ ἀντάρτις, στρέφεται ταπεινὴ καὶ ἐξουθενωμένη καὶ ἀνίσχυρος πρὸς τὸν θεῖόν της Λυτρωτὴν καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὴν Ἀνάστασιν Του νὰ ἀντίλησῃ καὶ πάλιν—ὅπως τοσάκις εἰς τὸ παρελθόν—νέας παρηγορίας καὶ νέας ἐλπίδας καὶ νέας ἐμπνεύσεις ὑπερκοσμίους καὶ δυνάμεις νέας ἀκαταλύτους καὶ ἀσαλεύτους διὰ τὴν παντοτεινὴν εἰρήνευσίν της, τὴν πραγματικὴν εὐδαιμονίαν της, τὴν ἀληθινὴν πρόδοδόν της.

Ζητεῖ τὴν ἐπιστροφήν πρὸς τὰ περιφρονηθέντα Θεῖα ἰδανικά τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ, τὰ ὁποῖα πρό τινας ἀκόμῃ ἐχαρακτήριζεν ὡς πρόσκομμα διὰ τὴν ἐλευθέραν ἐξέλιξιν καὶ πρόδοδον τοῦ ἀνθρώπου! Ζητεῖ ἐνίσχυσιν διὰ νὰ ἀποκηρύξῃ τὰς καινοφανεῖς θεωρίας τῶν ὀλιστικῶν ὑπολογισμῶν, ὡς ἀξίας τῆς ζωῆς, κατανοοῦσα ἐπὶ τέλους, μετὰ τὸ ἐπελθόν κατάντημά της, ὅτι, ὅταν ἡ ζωὴ τοποθετῇται ἔξω τοῦ πλαισίου τῆς θρησκείας, δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ πάθους καὶ τῆς λαμπροφύρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, παύει πλέον νὰ ἔχῃ αὕτη τὴν χάριν καὶ τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν κατευθύνεται ὁ ἀνθρώπος.

Ζητεῖ, μὲ μίαν ἀόριστον κραυγὴν, νὰ ἄρῃ τὰς σημερινὰς ἀντιθέσεις, τὰς περιέργως, τῷ ὄντι, καὶ ἐξωρρενικὰς εἰς τὴν ζωὴν, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ἢ ἀκατανόητος περὶ τὸ καθῆκον τοῦ ἀντίληψις τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος παρέμέρισε τὴν Θεῖαν διδασκαλίαν ἀντικαταστήσας αὐτὴν μὲ τὸν ταπεινὸν ὑπολογισμὸν τῆς κυριαρχίας τῆς ὕλης.

Ἀλλὰ τὸ βασίλειον τῆς ὕλης κατελύθη μὲ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λυτρωτοῦ ὀριστικῶς πλέον! Τὸ σκοτὸς τῆς νυκτὸς διελύθη! «Ἡ νύξ προέκοφεν ἡ δὲ ἡμέρα ἡγγικεν». Ἡ πλᾶξ δὲν καλύπτει τὸν ὕδιν τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ζωὴ δὲν εἶναι κλεισμένη μέσα εἰς τὸν Τάφον. Ἐσαλεύθησαν τὰ θεμέλια τοῦ Ἄδου. Τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου ἦλθεν. Ὁ ὡραῖος Παθουνί, ὁ Θεῖος Διδάσκαλος, αὐτόφωτος, ὡς αὐτοαλήθεια καὶ αὐτοζωὴ εὐρίσκεται καὶ πάλιν εἰς τὸ φῶς καταυγάζων τὴν

ΠΡΟΗΓΟΥΜ. ΣΥΜΕΩΝ ΦΙΛΟΘΕΪΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗΣ

Πολυπραγμοσύνη ἡ ιδιότης τοῦ πολυπράγμονος, ἡ φιλομάθεια τῶν ἀλλοτριῶν ὑποθέσεων καὶ λυπηρῶν. Ἡ πολυπραγμοσύνη εἶναι μία περιέργεια τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν ἀγαπᾷ τις νὰ μάθῃ τὰς ξένας ὑποθέσεις. Κυρίως πολυπράγμων εἶναι καὶ καλεῖται ὁ πολυάσχολος, ὁ ἀσχολούμενος εἰς πολλὰ πράγματα, κατ' ἐπέκτασιν, ὁ ἀναμειγνύμενος εἰς ξένας ὑποθέσεις ὡς εἵπομεν. «Οἶμαι πολυπραγμοσύνην ὀλεθρὸν ἔστι τῇ πόλει. — Τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν, καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν δικαιοσύνη ἔστι» (Πλάτων). Ἡ πολυπραγμοσύνη εἶναι κακία καὶ φοβερά ἁμαρτία. — Πολυπραγμονεῖν τὰ ἀλλότρια μὴ βούλου κακά. — Πολλοὶ σχολὴν ἄγουσιν εἰς ἀλλότρια κακά. Τὰ πολλὰ πράττειν, ἔστι πανταχοῦ σαπρόν, καὶ πολλὰς ὁδύνας ἔχει. — Ὅρα τὰ σὰ ἐλατιώματα διορθεῖν, καὶ μὴ τὰ ἀλλότρια ἐξετάζειν. Ὁ πολυπράγμων ὅμως δὲν φροντίζει διόλου πρὸς διόρθωσιν τῶν ἰδικῶν του ἐλατιωμάτων, ὅσον ἀνακατεύεται διὰ τὰ ξένα σφάλματα, μεταχειριζόμενος τάχα ὡς κάλυμμα τὴν χρι-

στιανικὴν ἀγάπην. Τρέχει παντοῦ, δεξιὰ, ἀριστερά, ἄνω, κάτω. Εἰς τὰς συγκεντρώσεις, συναναστροφάς, καφενεῖα, παντοῦ χώνει τὴν οὐρὰν του διὰ νὰ μαζεύῃ δηλητήριο, διὰ νὰ φονεύσῃ τὸ καλὸν ὄνομα τοῦ πλησίον· εἶναι διάβολος πανταχοῦ. Οὗτος περιπατεῖ ἀπὸ δρόμου εἰς δρόμον καὶ ἀπὸ οἰκογενείας εἰς οἰκογένειαν διὰ νὰ κατασκοπεύῃ καὶ νὰ κατηγορῇ, δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν ἑαυτὸν του, διὰ τὴν οἰκογένειάν του, εἶναι ἄνθρωπος τοῦ δρόμου καὶ τῆς ἀλητείας. Ὁλητοῦ ἡ σπουδὴ καὶ ἐργασία εἶναι τὸ πῶς νὰ μάθῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν πολιτείαν τῶν ἄλλων, παντοῦ ἀνακατεύεται διὰ νὰ φανῇ ὅτι εἶναι γνώστης καὶ εἰδήμων τῶν πάντων, ἀλλὰ τὸ κοινὸν μῖσος καὶ ἡ ἀγανάκτησις εἶναι ὁ μισθὸς τῆς ἐργασίας του, δὲν ἔχει ἀξίαν καὶ ὑπόληψιν εἰς τὴν κοινωνίαν, εἶναι ἀδιάκριτος, φιλοκατήγορος, φθονερός, ψεύστης· ὁμιλεῖ εἰς τὸ κοινὸν καὶ δὲν εἰσακούεται, ζῇ καὶ δὲν ἀγαπᾶται, ἀποθνήσκει καὶ δὲν θρηνεῖται μᾶλλον ἀναθεματίζεται, ἀποθνήσκει τὸν διπλοῦν θάνατον τῶν ζῶν, τὸν ψυχικὸν καὶ σωματικόν. Παραπλήσιον πρὸς αὐτὴν εἶναι καὶ ἡ περιέργεια, ρίζα πάσης

οἰκουμένην ὡς φῶς ἀνέσπερον! Οἱ στρατιῶται φύλακες σύμβολα τῆς ὑλόφρονος καὶ ταπεινῆς ζωῆς δεσκορπίσθησαν χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ πλεον φόβος νὰ ἐπανεέλθῃ ἡ κουσιπιδία εἰς τὸν τάφον, διότι ἄγγελοι φρουροῦν τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος.

Ἀπὸ τὸ βάθος τῶν βουνῶν τῆς Ἰουδαίας ἦλθεν ἡ Ἀνατολή, ἡ ὁποία δὲν πρόκειται νὰ γνωρίσῃ δύοσιν. Αὐτὴν τὴν Ἀνατολὴν ἀντικρύζει σήμερον, χρυσίζουσιν καὶ πάγκαλον—ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως—ἡ ἀνθρωπότης! Ξεκίνησε ἤδη καὶ βαδίζει πρὸς τὰ ἐκεῖ... Ζητεῖ τὸν Χριστόν, ὡς ἄλλη μυροφόρος. Θέλει ἐγγὺς πρὸς τὸν τάφον τὸν ζωηφόρον καὶ καλύτερον τῶν μυροφόρων γυναικῶν νὰ διαπιστώσῃ τὸ Μέγα Θαῦμα καὶ νὰ ὁμνήσῃ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ τῆς. Πιστεύει δὲ ἀκραδάντως, ὅτι ἐκεῖ θὰ εὕρῃ καὶ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἰδικήν τῆς.

† Ὁ Δημητριάδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Μουσική σελίς

Ἀναστασίου Παπαδήμου, Μουσικοδιδασκάλου

ΤΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΟΝ ΓΕΝΟΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 23)

Τὰ καθημερινῶς κατακλύζοντα τὴν ἀτμόσφαιραν μουσικὰ κύματα ἀπὸ ἡ-
χους ἐκ διαστημάτων συγκεκραμένων,
δλοὲν μᾶς ἀπομακρύνουν καὶ μᾶς ἀπο-
ξενώνουν τοῦ διαστηματικοῦ πλούτου
τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Εἶναι δὲ ἀ-
ληθές, ὅτι πολὺ εὐκόλως δύναται νὰ
παρασυρθῶμεν ἀπὸ τὰ ἀπλούστερα δια-
στήματα, παρὰ νὰ ἐμμένωμεν εἰς τὴν
ἐκτέλεσιν ἐξεζητημένων διαστημά-
των, ἀνεπαισθήτως διαφερόντων ἄλ-
λήλων, καθ' ἣν στιγμήν τὸ οὖς μας
καθημερηνῶς πληροῦται ἀπὸ ἡχους ἐκ
διαστημάτων συγκεκραμένων.

Τοῦτου δ' ἐνεκεν, ἡ διατονικὴ κλί-
μαξ τοῦ πλαγίου τετάρτου ἡχου καὶ ἡ
ἐναρμόνιος, ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ τῆς
μείζονος συγκεκραμένης. Αἱ χρωματι-
καὶ κλίμακες, τοῦ δευτέρου καὶ πλα-
γίου δευτέρου ἡχου, ταυτισθεῖσαι καὶ
αὐταί, ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ τῆς
χρωματικῆς τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς.
Ἀκόμη δέ, καὶ τὸ καταπληκτικώτε-
ρον, ἡ κλίμαξ τοῦ δευτέρου ἡχου ἀντι-
κατεστάθη καὶ ὑπὸ τῆς... μείζονος
συγκεκραμένης!!

ὦ! πόσων ἀνεκτιμήτων πλεονεκτη-
μάτων κινδυνεύει νὰ ἀπογυμνωθῇ καὶ
στερηθῇ ἡ ἑλληνικὴ, ἡ Ἑθνικὴ μας,
λέγω, μουσικὴ, ἂν δὲν ληφθῇ φροντίς
πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς φοβερᾶ ἐπιζη-

μίου, ἐπιτακτικῆς δὲ καὶ διαίας, οὖ-
τως εἰπεῖν, ἐπιδράσεως τῆς εὐρωπαϊ-
κῆς μουσικῆς.

Ἄν ἐξακολουθήσωμεν ἀδιαφοροῦν-
τες, ἡ ἐπιδρασις τῆς εὐρωπαϊκῆς μου-
σικῆς ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἐξαπλώσεώς
της, θὰ παρασύρῃ τοὺς πάντας οὖν τῷ
χρόνῳ καὶ δὲν θὰ μείνῃ πλέον, παρὰ
ὡς παραλογισμὸς ἢ ἐκτέλεισις ἐτέρων
διαστημάτων καὶ κλιμάκων, ἐκτὸς τῶν
συγκεκραμένων τῆς εὐρωπαϊκῆς μου-
σικῆς.

Ἀνάγκη, λοιπόν, νὰ ἐνδιαφερθῶ-
μεν καὶ κινήθωμεν ὑπὲρ τῆς Ἑθνικῆς
μας μουσικῆς καὶ καταπολεμήσωμεν
τὸ αὐξανόμενον κακόν.

Καὶ διὰ νὰ ἐξουδετερώσωμεν τὴν
ἐπιζήμιον ἐπιδρασιν τῆς εὐρωπαϊκῆς
μουσικῆς καὶ διατηρήσωμεν οὕτω ἁ-
γνὰς τὰς διαφορὰς κλίμακας τῆς ζη-
λευτῆς ὄντως, πατροπαραδότου βυζαν-
τινῆς μουσικῆς, ὅπως ἀκριδῶς μᾶς τὰς
παρέδωσαν οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι μας,
εἰς μόνον θετικὸς τρόπος ὑπάρχει:

Ἡ δέσμευσις πάντων τῶν τονιαί-
ων διαστημάτων τῆς βυζαντινῆς μουσι-
κῆς, ἐπὶ ὄργανου μουσικοῦ.

Ἡ χρησιμότης ἐνδὲς τοιοῦτου μουσι-
κοῦ ὄργανου, ἔχει ἤδη κατανοηθῇ πρὸ
πολλοῦ καὶ θὰ ἔπρεπε μάλιστα Κράτος
καὶ Ἐκκλησία, ἐκ καθήκοντος πρὸς τὴν
ἐθνικὴν μας ὑπόστασιν ἀφ' ἐνδὲς καὶ
ἀφ' ἐτέρου πρὸς τὴν ἱερὰν τῆς Ἐκκλη-
σίας μας παρακαταθήκην, νὰ ἀνελάμ-
βανον τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν μέρι-
μναν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ τοιού-
του τελείου μουσικοῦ ὄργανου.

καίας, αὕτη αὕτη ἐξεδίωξε τοὺς πρωτο-
πλάστους ἀπὸ τὸν πάντερον κήπον τῆς
πανευδαιμονίας, εἶναι τόσον ἐνοχλητικὸν
πάθος ὅσον καὶ ὁ βήξ.

Η ΗΘΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ο Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

‘Ο ἐπ’ ἐσχάτων ἐπισυμβὰς θάνατος τοῦ διαβοήτου λογοτέχνου καὶ Μηδενιστοῦ Ν. Καζαντζάκη, συνεκίνησε βαθύτατα τοὺς δὲ μόφρνας αὐτῷ, οἵτινες τῷ 1955 διὰ τῶν 550 δικηγόρων διεμαρτυρήθησαν διὰ «τὸν δὴ θεν διωγμὸν τοῦ Πνεύματος» διότι ἡ διοικοῦσα Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀφυπνισθεῖσα πρὸς στιγμὴν ἐξή- τησε τὴν ἄρσιν τῆς κυκλοφορίας τῶν συγγραμμάτων του. Τότε ἠκούσθησαν καὶ φωναι διαμαρτυρίας ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως ὑπερημύνηθη τοῦ Καζαντζάκη εἰς δᾶρος τοῦ ἡθικοῦ γοή- τρου τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ ἤδη οἱ Κυβερνῆται δὲν υστερήσαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ του. Ἐπικροτοῦντες τὴν μισόχριστον καὶ ἀντίθεον συγγραφικὴν του δράσιν ἐσπευσαν νὰ δηλώσωσιν ὅτι «τιμῆς ἐνεκεν ἀναλαμβάνουσι τὴν δημοσίαν δαπάνην ταφῆς του» ἐν ᾧ ἐκ παραλλήλου ἐμφανίζονται ὡς φιλόθεοι καὶ θεοσεβεῖς χριστιανοὶ Κυβερνῆται! Ἡ τοιαύτη ἀντινομία τῆς Πολιτείας, — τῆς φερομένης ὡς χριστιανικῆς — ὀρθοδόξου ἡγάγεν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἀσχοληθῶμεν ὑπὸ τὸν ὡς ἄνω τίτλον.

Ἡ ἀδυναμία τῆς Διοικήσεως Ἐκκλησίας εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀθεΐας καὶ τοῦ ὕλισμοῦ κατεδείχθη εἰς πολλὰς περιπτώσεις καὶ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν καὶ ἐπ’ ἐσχάτων. Ὡς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν θεωροῦμεν καὶ τὴν διστακτικὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα μὴ φανῇ δυσάρεστος πρὸς τοὺς πολιτικοὺς ἡγέτας καὶ κυβερνῶντας θιασώτας Καζαντζάκη, ἔναντι τοῦ διακωμωδῆσαντος τὰ ἱερὰ καὶ δόσια τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ θεοῦ λογοτέχνης καὶ Κομμουνιστοῦ Ν. Καζαντζάκη, ἐκ τῶν ἔργων τοῦ δόλου ἐπὶ τῶν εὐκλεῶν ἡμερῶν τῆς ἐπικρατήσεως τῆς διαβοήτου Ἐκπαιδευτικῆς Μεταρρυθμίσεως Γληνοῦ. Σία ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Παιδείας, ἱκανὰ ἀποσπάσματα περιελήφθησαν εἰς τὰ Νεολληνικά ἀναγνώσματα διὰ τὰ Γυμνάσια πρὸς τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἡθικοῦ φρονήματος τῶν μαθητῶν!!

Ἡ ἀδυναμία τῆς Διοικήσεως Ἐκκλησίας εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀθεΐας καὶ τοῦ ὕλισμοῦ κατεδείχθη εἰς πολλὰς περιπτώσεις καὶ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν καὶ ἐπ’ ἐσχάτων. Ὡς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν θεωροῦμεν καὶ τὴν διστακτικὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα μὴ φανῇ δυσάρεστος πρὸς τοὺς πολιτικοὺς ἡγέτας καὶ κυβερνῶντας θιασώτας Καζαντζάκη, ἔναντι τοῦ διακωμωδῆσαντος τὰ ἱερὰ καὶ δόσια τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ θεοῦ λογοτέχνης καὶ Κομμουνιστοῦ Ν. Καζαντζάκη, ἐκ τῶν ἔργων τοῦ δόλου ἐπὶ τῶν εὐκλεῶν ἡμερῶν τῆς ἐπικρατήσεως τῆς διαβοήτου Ἐκπαιδευτικῆς Μεταρρυθμίσεως Γληνοῦ. Σία ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Παιδείας, ἱκανὰ ἀποσπάσματα περιελήφθησαν εἰς τὰ Νεολληνικά ἀναγνώσματα διὰ τὰ Γυμνάσια πρὸς τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἡθικοῦ φρονήματος τῶν μαθητῶν!!

Ἡ Ἐκκλησία μετὰ μακρὰν ἐξονυχιστικὴν ἔρευναν τῆς διδασκαλίας Ν. Καζαντζάκη δι’ ἐγγράφου διαμαρτυρίας τῆς πρὸς τὰ Ὑπουργεῖα Δικαιοσύνης — Ἐσωτερι-

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, τῆς δεσμεύσεως δηλαδὴ τῶν διαφόρων τονιαίων διασημάτων τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, ἐπὶ ὀργάνου μουσικοῦ, ἐπιτυγχάνεται ἀσφαλέςτατα ἡ ἀναλλοίωτος διατήρησις τοῦ διασηματικοῦ πλούτου τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Ἐπὶ πλεόν δια- νοίγεται εὐρύς ὁ μουσικὸς ὁρίζων, δι’ εὐρυτέρας μουσικὰς ἐπιστημονικὰς μελέτας καὶ νέας καὶ ἀνωτέρας συνθέσεις ἀρμονικὰς τε καὶ ἀντιστικτικὰς, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μᾶς μουσικὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν δημώδη τοιαύτην· ἀκόμῃ δὲ καὶ δι’ αὐτὴν ταύτην τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν.

Παρόραμα: Ἀντὶ τοῦ ἀναγραφόμενου εἰς τὴν σελ. 29, τοῦ προηγούμενου τεύχους δευτέρα στήλη, «.. κατὰ τὰ 27/25 τοῦ μεζονος τόνου (τὰ 27/25 προέρχονται...)» Νὰ γραφῇ «... κατὰ τὸ διάστημα $\frac{27}{25}$ (τὸ $\frac{27}{25}$ προέρχεται....».

κῶν ἐζήτησε πρὸ τριετίας τὴν ἄρσιν τῆς κυκλοφορίας τῶν βλασφήμου περιεχομένου ἔργων του, ὡς καθαπιτομένων βασικῶν δογμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς Θεανθρώπου Κ. Η. Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παραθέτομεν ἀποσπάσματα τινα, ἅτινα κατεχωρήθησαν ὡς φιλοσοφικὸν ἀνάγνωσμα εἰς τὰ φύλλα 11—12 (Ἰουλίου—Αὐγούστου) 1927 τοῦ περιοδικοῦ Μαλλιανοκομμουνιστῶν «Ἀναγέννησις»!! Ὁ τίτλος «Ἀσκητική». Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς, εἶναι «τὸ πρῶτο μετακομμουνιστικὸ πιστεύω». Περὶ Θεοῦ ἰδοῦ τί ἀποφαίνεται ὁ δαιμόνιος λογογράφος:

«Ὁ Θεὸς εἶναι ἄνδρας καὶ γυναῖκα, θνητὸς καὶ ἀθάνατος, κοπριὰ καὶ πνεῦμα, γονιμοποιεῖ, γεννᾷ: καὶ σκοτώνει. Ἐρωτᾷ μαζὺ καὶ θάνατος. Ὁ Θεὸς μᾶς δὲν εἶναι παντοδύναμος. Ἀκατάπαυστα νικιέται καὶ πάλιν ἀνασηκώνεται γεμᾶτος αἷμα καὶ χρώματα. Δὲν εἶναι πανάγαθος. Εἶναι γεμᾶτος σκληρότητα, ἀδικία καὶ μίσος..

Καὶ ὅμως τὸν νεώτερον τοῦτον Κέλσον ὁ ὑπερβάντα μάλιστα τὸν Κέλσον τοῦ Γ' αἰῶνος εἰς τὸν διασυρμὸν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐμπνέεται ἐκ τοῦ Ἐωσφόρου, τὸ δὲ ὀλικόν του ἀντλεῖ ἐκ τῶν δεξαμενῶν τοῦ ἀντιθέου Μαρξισμού, δὲν ἐτόλμησεν ἢ Ἐκκλησίᾳ νὰ ἀποκόψῃ ὡς πυρροοῦσαν γάγγραιναν ἐκ τοῦ σώματός τῆς, ἀλλὰ παρέπεμψε διὰ τὴν καταδίκην του πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, «διότι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, ἐξ ἧς κατὰ γέται ὁ Καζαντζάκης, ἔχει τὴν ἀναφοράν τῆς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον»!!!

Ἄς παραδειγματισθῇ ἡ Διοικοῦσα Ἐκ-

τέρ. Παντελεήμονος Λαυριώτου

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

(Ἐκ τοῦ κώδικος 258 τῆς Λαυριωτικῆς Βιβλιοθήκης)

—Εἰς τῶν πατέρων περιώρισεν ἑαυτὸν πρὸς ὀλίγον ἐν τινι σπηλαίῳ τῇ τεσσαρακοστῇ τῶν ἀγίων νηστειῶν. Ὁ οὖν διάβολος ὁ αἰετὶς τῶν ἀγωνιζομένων φθονῶν, ἐπλήρωσεν ὄλον τὸ σπήλαιον κορίδων (κατσαρίδων) ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τῆς στέγης καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν ἄρτον καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ὥστε μὴ δρᾶσθαι δακτύλου τόπον τὸ σύνολον ἐν τῇ σπηλαίῳ γυμνόν. Ἵπομείνας οὖν γενναίως τὸν πειρασμὸν ὁ γέρον, εἶπεν ἔὰν δέῃ με ἀποθανεῖν, οὐκ ἐξέρχομαι ἕως τῆς ἀγίας ἑορτῆς. Τῇ οὖν τρίτῃ ἐβδομῇ τῶν ἀγίων νηστειῶν, ἰδοῦ δρᾶ ἀπὸ πρῶτ' πλήθος ἀνεκδιήγητον μυρμύκων τελείων ἐρχομένων ἐν τῇ σπηλαίῳ ἐπ' ἀπωλείᾳ τῶν κορίδων. Καὶ καθ' ἅπερ ὡς ἐπὶ πολέμου ἐντὸς ἑξ ὥρων πάσας τὰς κορίδας ἐφόνευσαν καὶ θαστάσαντες τοῦ σπηλαίου ἐξήγαγον. Διὸ καλὴ ἡ τῶν πειρασμῶν ὑπομονή, εἰς ἀγαθὸν γὰρ τέλος ἔρχεται.

—Διηγῆσθε ἡμῖν τις τῶν πατέρων περὶ τοῦ μακαρίου Ἐφραιμίου Πατριάρχου

κλησίας μας ἐκ τῆς Παπικῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἣτις κατεδίκασε τὸν δαιμόνιον λογογράφον ὡς μέγαν Ἄθεον καὶ διαφθόρεα τῆς Νεολαίας, τὸ δὲ ὄνομά του ἐχάραξεν εἰς τὸν Μαῦρον Πίνακα, εἰς ὃν ἀναγράφονται καθ' ὅλον τὸν Καθολικὸν κόσμον οἱ δεινοὶ αἰρεσιάρχαι καὶ ἄθεοι... Οἱ τοιοῦτοι ἀφορίζονται ὡς ὁμολογοῦντες τὴν ὀλιστικὴν καὶ ἀντιχριστιανικὴν διδασκαλίαν τοῦ κομμουνισμοῦ κατὰ τὴν ἀπόφασιν Καρδιναλίων Ἀγίας Ἐδρας τῇ 1949.

ΙΩΑΝ. ΑΓΓ. ΠΑΠΑ-Γ' ΙΩΑΝΝΟΥ
Θεολόγος Βοηθὸς Γυμνασιάρχης

Ἀντιοχείας, ὅτι ἦν πάνυ ζηλωτὴς καὶ θερμὸς περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν. Ἀκούσας δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν περὶ ἐνὸς στυλῖτου ὅτι τῶν Σεβήρου ἀκεφάλων αἵρετικῶν ἔστιν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν θέλων πείσαι αὐτὸν καταλείπειν τὴν αἵρεσιν. Ὡς δὲ γέγονε πρὸς αὐτὸν ὁ μακάριος Ἐφραίμιος, ἤρξατο νοθεύειν αὐτὸν εἰς τὸ προσελθεῖν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ· ἀποκριθεὶς δὲ ὁ στυλῖτης εἶπεν, ὅτι ἐγὼ τῇ Συνόδῳ οὐ κοινωνήσω ὡς ἔτυχε. Λέγει αὐτῷ ὁ Πατριάρχης· καὶ πῶς θέλεις ἔνα ἀποθεραπεύσω σε ὅτι χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡλευθέρωται ἡ ἀγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία ἀπὸ πάσης αἵρέσεως. Λέγει αὐτῷ ὁ στυλῖτης· ἄφωμεν πῦρ κύρ Πατριάρχα καὶ εἰσέλθωμεν ἐγὼ τε καὶ σύ, καὶ εἴ τις ἐξέλθῃ ἀδελφής, αὗτος ὀρθόδοξός ἐστι, καὶ αὐτῷ ὀφείλομεν ἀκολουθεῖν. Τοῦτο δὲ εἶπε πρὸς τὸ ἐκφοβεῖσαι τὸν Πατριάρχην. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Πατριάρχης· ἔδει σε τέκνον ὡς Πατρί ὑπακοῦσαι καὶ μηδὲν πλέον ἀπαιτῆσαι ἡμᾶς. Ἐπεὶ δὲ ἤτησας πρᾶγμα υπερβαῖνον τὴν ἐμὴν ἀθλιότητα, τεθαρρηκώς εἰμι εἰς τοὺς οἰκτιροὺς τοῦ Θεοῦ, ὅτι διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου καὶ τοῦτο ποιῶ. Εἶτα λέγει τοῖς παρευριστοῖς· εὐλογητὸς Κύριος· φέρετε ὧδε πῦρ καὶ ξύλα, καὶ ἄψας αὐτὰ ὁ Πατριάρχης ἔμπροσθεν τοῦ κίονος, λέγει τῷ στυλῖτι· κάτελθε καὶ κατὰ τὴν κρίσιν σου εἰσερχόμεθα ἀμφότεροι. Τοῦ δὲ στυλῖτου ἐκπλαγέντος ἐπὶ τῇ εἰς Θεὸν πεποιθήσει τοῦ ἀρχιερέως καὶ κατελθεῖν μὴ βουληθέντος, λέγει ὁ Πατριάρχης. Οὐχὶ σὺ τοῦτο προσβάλλου γενέσθαι; καὶ πῶς ἄρτι οὐ θέλεις ποιῆσαι; Τότε ὁ Πατριάρχης ἀποδυσάμενος τὸ ὠμοφρόριον αὐτοῦ, καὶ ἔλθων πλησίον τοῦ πυρός, ἠΐξατο λέγων. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ δι' ἡμᾶς κατὰ ξιώσας ἐκ τῆς ἀγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας κατὰ ἀλη-

θειαν σαρκωθῆναι, δεῖξον ἡμῖν τὴν ἀληθειαν. Καὶ πληρώσας τὴν εὐχὴν, ἤκοντι· σε τὸ ὠμοφρόριον αὐτοῦ εἰς μέσον τοῦ πυρός, τοῦ δὲ πυρός ἐπὶ ὥρας τρεῖς διαμειναντος καὶ τῶν ξύλων δαπανηθέντων, ἔλαβε τὸ ὠμοφρόριον ἐκ τοῦ πυρός σῶον καὶ ἀδελφές, μηδεμιᾶς εὐρεθείσης αἰτίας ἐκ τοῦ πυρός ἐν αὐτῷ. Τότε ὁ στυλῖτης ἰδὼν τὸ γινόμενον, ἐπληροφορήθη καὶ ἀνεθεμάτισε Σεβήρον καὶ τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ, καὶ προσῆλθε τῇ ἀγίᾳ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐκοινωνήσεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Πατριάρχου, δοξάζων τὸν Θεόν.

—Παρεβάλομεν τῷ ἀδδᾶ Ἰωάννῃ τῷ ἀναχωρητῇ τῷ λεγομένῳ Πυρρῷ καὶ διηγῆσατο ἡμῖν λέγων, ὅτι ἤκουσα τοῦ ἀδδᾶ Ἰωάννου τοῦ Μωαβίτου λέγοντος, ὅτι μοναστήριά τις ἦν ἐν τῇ πόλει, πάνυ εὐλαδὴς καὶ κατὰ Θεὸν προκόπτουσα. Φθονήσας οὖν ὁ διάβολος τῇ παρθένῳ ἐμάλλει τινὶ σατανικῶν ἔρωτα εἰς αὐτήν. Ἡ δὲ θαυμασία ἐκείνη αἰσθημένη τῆς τοῦ δαίμονος ἐπιβουλῆς, λαβοῦσα εἰς μαλάκιον ὀλίγα βρεκτὰ (δοπρια) ἐξέρχεται εἰς τὴν ἔρημον καὶ τῷ νέῳ τὸ ἀνενόχλητον πραγματευομένη διὰ τῆς ἀναχωρήσεως καὶ ἐαυτῇ τὴν ἐκ τῆς ἐρημίας ἀσφάλειαν.

Μετὰ πολὺν οὖν χρόνον κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ, ἵνα μὴ ἄγνωστος ἡ ἐνάρετος αὐτῆς πολιτεία μείνῃ, θεωρεῖ αὐτὴν ἀναχωρητῆς τις ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἰορδάνου καὶ λέγει αὐτῇ, ἀμμᾶ τί ποιεῖς ὧδε; ἡ δὲ λαθεῖν θέλουσα τὸν ἀναχωρητὴν, λέγει. Συγχώρησόν μοι ἀδδᾶ ὅτι ἐπλανήθην τὴν ὁδόν, ἀλλὰ ποίησον ἀγάπην καὶ δεῖξόν μοι αὐτήν. Ὁ δὲ θεόθεν γνοὺς τὰ κατ' αὐτήν, λέγει αὐτῇ· πιστευσόν μοι ἀμμᾶ, οὔτε πεπλάνησαι τὴν ὁδόν, οὔτε ὁδὸν ἐπιζητεῖς· ἀλλ' ὡς γινώσκουσα ὅτι τὸ ψεῦδος ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν, εἰπέ μοι τὴν αἰτίαν ἐν ἀληθείᾳ, δι' ἣν ἤλθες ἐνταῦθα. Τότε λέγει αὐτῷ ἡ παρθένος· συγχώρησόν μοι ἀδδᾶ,

ΑΘΛ·Ι·ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ, ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἔκ τῆς χειρογρ. βιβλιοθήκης ἱερομ. Εὐθυμίου Ἀγιορείτου τοῦ Κρητὸς τοῦ καὶ πνευματικοῦ)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 48)

Περὶ τοῦ Ὁσιομάρτυρος Προκοπίου

Εἰς ἀνάμεσα τῶν δύο Καλυβῶν· Ἀρχαγγέλων καὶ Ἀγίου Παντελεήμονος, ἔκειτο ἡ Καλύβη ἄνευ ναυδρίου οὗου ἐμόναζεν ὁ γέροντας τοῦ καλογερειθεντός ἐν ταῦθα Προκοπίου, ὁ ὁποῖος πρὶν ἔλθῃ εἰς ἅγιον Ὅρος, εἶχε διατρίψει δοῦλος εἰς Σμύρνην, παρὰ κυρίαν τινά, ὑπηρετῶν αὐτήν. Ὅθεν εὐκαιρίας τυχὼν κλέπτει τὰ αὐτῆς ἀντικείμενα σιολίδια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. Κατὰ δὲ σύμπτωσιν τότε κατέλαβε τὸ ἅγιον Ὅρος, καὶ ὑποταχθεὶς τῷ ἄνωθεν γέροντι, μὴ ὁμολογήσας αὐτῷ ἣν εἶχε πράξει τότε κλοπὴν. Μετὰ ταῦτα ἐξωμολογήθη εἰς αὐτὸν ἅπαντα ὅσα εἶχε πράξει, καὶ τὴν κλοπὴν ὁμοίως. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ γέρων· παιδί μου, ἡ ἀδικία δὲν συγχωρεῖται ἐὰν δὲν ἐπιστραφῇ τὸ

ἀρπαχθὲν ἀντικείμενον· διὰ τοῦτο πρέπει ἐξ ἅπαντος νὰ υπάγῃ ὁ ἴδιος, οὗου τὴν γνωρίζει καὶ ἐπὶ χειρὸς νὰ δώσῃ αὐτῇ τὰ ὀφειλόμενα πάντα. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦς ἐλθὼν εἰς σκέψιν ὁ γέρων, λέγει αὐτῷ πάλιν. Ἐπειδὴ τέκνον, ἡ ἐποχὴ αὕτη σήμερον εἶναι ἐμπόλεμος καὶ ἀκατάστατος, ἔκρινε καλλίτερον νὰ υπάγῃς μόνος σου, ἄνευ τῶν ἀπαιτουμένων ἐκείνων κειμηλίων, μὴ τυχὼν καθ' ὁδὸν, γενομένης ἐρεῦνης ὑπὸ τῶν κρατούντων ὀθωμανῶν. σοῦ τὰ ἀρπάξουν· ἡ πάλιν μήπως καὶ δὲν εὗρης τὴν κυρίαν κατοικισθεῖσαν εἰς ἐτέραν διαμονήν, ἔνεκα τῶν καιρικῶν περιστάσεων τούτων· ἀπελθε τοίνυν ταχέως, τέκνον, ἀπελθε. Ἦκουσεν ὁ νέος μοναχὸς Προκόπιος τὴν προσταγὴν τοῦ ἑαυτοῦ Γέροντος καὶ ἀμέσως κατέλαβε τὴν Σμύρνην. Ἀλλὰ ὅχι μόνον τὴν κυρίαν δὲν

νεώτερός τις ἐσκανδαλίσθη ἐξ ἐμοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον ταύτην, κρίνασα μάλλον ὧδε ἀποθανεῖν ἢ πρόσκομμά τι νι γενέσθαι. Λέγει αὐτῇ ὁ γέρων· καὶ πόσον χρόνον ἔχεις ᾧδε; λέγει αὐτῷ· ἔχω χάριτι Χριστοῦ ἱζ' ἔτη. Πάλιν λέγει ὁ ἀναχωρητὴς καὶ πόθεν ἐσθίεις; ἡ δὲ ἐκβαλοῦσα τὸ μαλάκιον, τὸ ἔχον τὰ θρεκτὰ, λέγει αὐτῷ. Ἴδε τοῦτο τὸ μαλάκιον, ὃ ὀλέπεις, μετ' ἐμοῦ ἐξηλθε τῆς πόλεως, ἔχον καὶ τὰ μικρὰ θρεκτὰ ταῦτα, καὶ τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν εἰς ἐμὲ τὴν ταπεινὴν ἐποίησεν ὁ Θεός, ὅτι τοσοῦτον χρόνον ἐξ αὐτῶν ἐσθίω καὶ οὐκ ἡλαττώθησαν. Καὶ τοῦτο δὲ γίνωσκε πάτερ ὅτι οὕτω με ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ ἐσκέπασεν, ὅτι ἱζ' ἔτη οὐκ εἶδὲ με ἄνθρωπος εἰ μὴ σὺ μόνος σήμερον, ἐγὼ δὲ πάντας ἐθεώρουν (ἐδίδεπον). Καὶ ταῦτα μαθὼν

ὁ ἀναχωρητὴς ἐδόξασε τὸν Θεόν.

—Εἰπέ τις τῶν πατέρων περὶ ταπεινοφροσύνης τὴν παραβολὴν ταύτην· ὅτι αἱ κέδροι εἶπον ταῖς καλάμοις· πῶς ὑμεῖς ἀσθενεῖς οὗται καὶ ἀδύνατοι οὐ κλάσθε ἐν καιρῷ χειμῶνος; ἡμεῖς δὲ τηλικαῦται οὐσαι συντριβόμεθα, ἔστιν ὅτε καὶ ἐκρίζου-μεθα; Καὶ ἀπεκρίθησαν αἱ κάλαμοι λέγουσαι· ἡμεῖς, ὅταν ἔλθῃ ὁ χειμὼν καὶ φυσῶσιν οἱ μεγάλοι ἄνεμοι, κλινόμεθα μετὰ τοῦ ἀνέμου ἐνθεν καὶ ἐνθεν καὶ διὰ τοῦτο οὐ κλόμεθα· ὑμεῖς δὲ ἀνθιστάμεναι τοῖς ἀνέμοις, κινδυνεύετε. Τοῦτο δὲ ἔλεγεν ὁ γέρων, ὑποδηλῶν ὅτι δεῖ ὑποχωρεῖν ὅταν λόγος ὕδρεως γένηται ἢ ἀφορμὴ φιλονικίας, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, δεῖ δοῦναι τόπον τῇ ὀργῇ καὶ μὴ ἀντιλέγειν.

εὐρῆκεν, ἀλλὰ καὶ ξίφει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπειμήθη διὰ τὴν ἁγίαν ἡμῶν πίστιν, καθὼς διηγεῖται ὁ μαρτυριογράφος ἐν τῷ καλουμένῳ βιβλίῳ, Νέον Λειωνάριον. Ἐμειναν δὲ τὰ κειμήλια ταῦτα τῆς χήρας γυναικός, εἰς τὴν ἑξουσίαν τοῦ ἑαυτοῦ γέροντος, ἔχοντα τὴν ὀνομασίαν, ὁ θησαυρὸς τοῦ Προκοπίου. Μετὰ ταῦτα ἀπεβίωσεν ἐκεῖνος ὁ γέρωντας καὶ ἔγινεν ἄλλος γέρωντας Εὐθύμιος καλούμενος, ὁ ὁποῖος ὡς θαλασσινὸς ὅπου ἦτον, ἐγνώριζε νὰ διευθύνῃ τὸ καράβι τῆς Μονῆς Ἰβήρων, τὸ ὁποῖον ἔφερε τακτικὰ τὰς ἐσοδείας τῆς Μονῆς, ταξιδεδύοντας μαζὺ μετὰ τοῦ ἐσοδιαστοῦ οἰκονόμου. Ἀσθενήσας ποτὲ ὁ Εὐθύμιος, ἔξω τοῦ ἁγίου Ὄρους εὐρισκόμενος τότε, ἐκάλεσε τὸν οἰκονόμον πλησίον τῆς κλίνης του καὶ τοῦ λέγει. Ἐγὼ πάτερ, ἐγνώρισα ὅτι θὰ ἀποθάνω καὶ δὲν θ' ἀξιωθῶ νὰ ἴδω πλέον τὴν ἐμὴν Καλύβην καὶ τοὺς πατέρας τῆς Σκήτης, μόνον Θεοῦ εὐδοκοῦντος, ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὴν Μονήν, νὰ ἀνέλθῃς εἰς τὴν Σκήτην καὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Καλύβην μου, καὶ εἰς τὸν κορμὸν τῆς συκέας, ὅπου εἶναι κοντὰ εἰς τὴν καλύβην, θὰ σκάψῃς καὶ θὰ εὕρῃς τὸν θησαυρὸν τοῦ ἁγίου Προκοπίου, νὰ τὸν λάβῃς καὶ νὰ τὸν δώσῃς εἰς τὴν Μονήν, εἰς ἡμῶν ἀπάντων μνημόσυνον. Οὕτω πως ποίησον παρακαλῶ, διὰ νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Αὐτὰ εἶπε καὶ μετ' ὀλίγον ἀπεβίωσεν ὁ Εὐθύμιος, μὴ προφθάσας νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Σκήτην νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν Καλύβην του.

Περὶ τῆς ἀνακομιδῆς τῶν Λειψάνων τῶν ἁγίων τριῶν Νεομαρτύρων

Εἰς τὴν Καλύβην τοῦ ἁγίου Νικολάου, πρὸς τὸν τότε πνευματικὸν γέροντα, ἕνας ἕκαστος ἐκ τῶν τριῶν τούτων Ὅσιομαρτύρων Εὐθύμιος, Ἰγνάντιος καὶ Ἀκάκιος,

ἐλθόντες καὶ ἐξομολογηθέντες καὶ διὰ μέσου τῶν ἱλαστηρίων εὐχῶν τὴν αἵρεσιν τῶν ἁμαρτιῶν λαβόντες καὶ διὰ μετανοίας καὶ εὐχῶν πρὸς μαρτύριον ὁδηγηθέντες ὑπὸ τοῦ γέροντος Γρηγορίου, κατέλαβον εἰς ἕκαστος (εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν του) τὴν Κων)πολιν, καὶ ἕκαστος τούτων τότε (εἰς διάστημα ἐποχῆς) ἐμαρτύρησαν, καθὼς ὁ διδάσκαλος Ὁνούφριος Ἰβηρίτης, τὰ ὑπομνήματα αὐτῶν κατέστρωσεν εἰς ἴδιον βιβλίον μετὰ Ἀκολουθίας ἐορταζομένους τὴν πρώτην Μαΐου μηνός. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν ὅμως πρὶν ἀποτηθῆναι ἔδιδεν ἐντολὴν τῷ γέροντι Γρηγορίῳ, ὅτι μετὰ τὴν ἐν Χριστῷ αὐτῶν τελετὴν καὶ τῶν τριῶν, νὰ φροντίσῃ ὅπως μεταφέρῃ τὰ τούτων λείψανα εἰς τὴν Σκήτην τῶν Πατέρων, καὶ νὰ τὰ ἐνταφιάσῃ εἰς τὸ ὑπόγειον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου, διὰ νὰ εὐρίσκωνται καὶ μετὰ θάνατον τὰ ἐκείνων λείψανα ἀχώρητα ταῖς Σκητιώταις Πατράσι, καὶ τῇ καλῇ Συνοδίᾳ τῆς Καλύβης ὁμοίως ἐνωμένοι πάντοτε καὶ ἀλησιμόνητοι εἶμεθα.

Τὴν ἐντολὴν ἐκείνων ταύτην ὁ γέρων Γρηγόριος διηνεκῶς ἐνθυμούμενος, ἐσκέπτετο μὲ τίνι τρόπῳ θὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν Σκήτην. Καὶ δὴ ἐπέστη ἀνεπίσιτως ὁ τρόπος ἐπιτήδειος· διότι μέλλοντος τοῦ Καραβίου τῆς Μονῆς Ἰβήρων νὰ ἀπέλθῃ εἰς Κων)πολιν πρὸς ἀγορὰν ἀλατισμένων ὀψαρίων διαφόρων εἰδῶν ἐντὸς βαρελίων, ἀπῆλθε μετ' αὐτῶν καὶ ὁ γέρων Γρηγόριος ὥς συνέταιρος τούτων. Τότε μετὰ τὴν ἀγορὰν τῶν βαρελοψαρίων, ἐφρόντισε καὶ αὐτὸς τρία ὅμοια βαρελοψάρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων κατέθεσε στριμωμένα εἰς ἕκαστον βαρέλι τὰ λείψανα τῶν ἁγίων χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τινὰς τί αὐτὸς ἔπραξεν. Ὅθεν καὶ Θεοῦ εὐδοκοῦντος ἔφθασαν πολὺ ἐγκαί-

Α. Γ. ΠΕΡΑΤΙΚΟΥ

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΑΒΙΔ

δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ φιλοσόφου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Τῶν τετραστίχων, τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

(Ἐκ χειρογράφου ΙΖ' αἰῶνος, φύλ. 3α - 33β)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 23)

Γνωμικὸν ια'.

Κείμενον

«Μὴ σφόδρα θαρρεῖν, μὴδ' ἀπελπίζειν

[ἄγαν·

τὸ μὲν γὰρ ἐκλύει σε· τὸ δ' ἀνατρέ-

[πει.

τὸ μὲν κατόρθου, τοῦ δ' ἔχου, τοῦ δ' οὐ

[φθόνος.

οὐχ ὡς ὁδοῦ τὸ λείπον ἀχρειοῖ πό-

[νον».

Ἑρμηνεία

Μήτε λίαν θαρρῶν, φησίν, ὡς περισσόμενος τοὺς ἀντικειμένους καυχῶ, μήτε πάλιν ἀπηλπικῶς λήγῃ τοῦ δρόμου, ἀμφοτέρω γὰρ ἐπισφαλῇ. διότι τὸ μὲν σφόδρα θαρρεῖν ἐκλύει σε καὶ ποιεῖ ἀμελῇ καὶ ἀπρόσεκτον καὶ ῥαδίως ῥιπτούμενον καὶ καταβαλλόμενον. ἐν δὲ τῷ δε, ἡγουν ἐν τῷ ἀπελπίζειν, ἀνατρέπει σε τῆς πρὸς τὸ πρόσω ὁρμῆς, καὶ ὀπισθόπους γένῃ, καὶ τοῦ κατὰ Θεὸν δρόμου παύει, ἢ καὶ πρὸς τὸν ἴδιον ἑμετον ὑποστρέφεις ¹⁾, οὐ τί ἂν

1) Παροιμ. κς' 11. Β' Πέτρ. β' 22.

ὥς εἰς ἅγιον Ὅρος εἰς τὴν Μονὴν τῶν Ἰβήρων. Οἱ δὲ τελωνοφύλακες μόλις εἶδον τὸ Καράβι καὶ ἄραξεν εἰς τὸν μῶλον, ἀμέσως ἔτρεξαν νὰ εἰδοῦν ἀπὸ τί μέρος ἔρχεται καὶ τί φορτωτικὴν ἔχει. Βεβαιωθέντες δὲ ὅτι ἐκ Κων)πόλεως ἡγόρασαν διὰ τὴν Μονὴν ἀλμυρόψαρα ἐδόθη αὐτοῖς ἡ ἄδεια ἀνεμποδίστως ἢ τούτων εἰσαγωγή.

εἴη ὁλεθριώτερον; παρακινεῖ οὖν ὁ πατὴρ οὗτος ὁ τῆς ἀρετῆς ἀλείπτῃς, μὴ οὕτω ποιεῖν· ἀλλὰ τὸ μὲν φησι κατόρθου. τῶν καθ' ὁδὸν σοι προκειμένων εἰς πέρας δεξιὸν ἄγων. τοῦ δ' ἔχου, τῆς ἐργασίας ἀπροσκόπως ἀντεχόμενος καὶ μὴ ἀτέλεστον δι' ὄκνον καταλιπών. τοῦ δ' οὐ φθόνος, ἡγουν εἰ μέγα σοι νομίζεται μὴ διὰ τοῦτο ἀναβαλλόμενος ὑποχώρει εἰς τὰ ὀπίσω ἐξ ἀπογνώσεως, ἀλλ' ὅσον μὲν κατώρθωσας, ἔχε, μὴ ἀπολέσῃς διὰ τῆς οἰήσεως καὶ τῆς κενοδοξίας ἢ τοῦ θάρρους. εἰς δὲ τὸ ἔμπροσθεν ἐκτείνου τῶν ἐξῆς ἐχόμενος. τοῦ δέ, εἰ μὴ ἐπιτύχῃς δηλαδὴ τοῦ μείζονος πάντῃ τυχόν καὶ τέλους, οὐ φθόνος τοῦτο παρὰ τῷ Θεῷ, ὥστε τυχόν ἐν τῷ τέλει ἀπώσασθαι τὸν τῆς πίστεως καὶ εὐλαθείας ἀγῶνα τέσον, ὃν ἡγωνίσω, διότι μὴ εἰς τὸ τέλειον ἐφθασας. πολλοὶ γὰρ μοναὶ παρὰ τῷ Θεῷ ὡς γέγραπται ¹⁾. οὐ γὰρ ὡς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ὁδοιπορούντων, εἰ μὴ καὶ τοῦ κατὰ σκοπὸν τύχωσιν οὗτοι καὶ τὸ ζητούμενον εὕρωσι καὶ τὸν τόπον καταλάβωσιν ὅπου περ ὥρμησαν ἀπελθεῖν, ἀνόνητος αὐτοῖς ὁ κόπος νομίζεται ἅπας. οὕτω δὲ καὶ ὁ πρὸς τὸν Θεὸν τὰς ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διατιθέμενος ²⁾. εἰ μὴ ἀκροτάτῳ φωτὶ τετύχηκεν, οὐκ ὀφείλει ἀπογινώσκειν ὡς ἀνοήτως κοπιάσας. οὐ γὰρ ἀχρεῖος ὁ πόνος αὐτῷ ἔσται, ὡς ὀδεύοντι ἢ ἀπολειφθέντι

1) Ἰω. ιδ' 2.

2) Ψαλμ. πγ' 6.

Athos Library
Αγιορειτική Βιβλιοθήκη

τοῦ προκειμένου τῆς ὁδοῦ τέλους. ὅσον γὰρ προκόπτεις τῆς ἐμπροσθεν, τοσοῦτον τὴν σωτηρίαν μείζονα κομίζεις. ἢ τοῦδ' οὐ φθόνος καὶ οὕτω νόησον. τοῦ δε χάριν οὐ φθονηθήσῃ ἢ μεμφθήσῃ. ἀλλὰ τῇ πρώτῃ ἐρμηνείᾳ συντίθεμαι.

Γνωμικὸν ιβ'.

Κείμενον

«Μὴ θερμὸν ἄττειν ¹⁾), ἐμμένειν δ' οἷς
[ἀν κρίνης.
κρεῖσσον προκόπτειν, ἢ τί κόπτειν
[τοῦ καλοῦ.
καὶ γὰρ κακοὺς καλοῦμεν, οὐχὶ τοὺς
[κάτω.
τοὺς δ' ἡνίχ' ὑψωθῶσι πίπτοντας
[μέγα».

Ἑρμηνεία

Οὐ χρεὼν ἐστὶ φησὶ προπετῶς ταῖς ὑπὲρ δύναμιν ἐγχειρεῖν πράξεσιν ἢ θεωρίαις. θεωρία γάρ, φησὶν ἀλλαχού, ἀχαλίνωτος τάχα ἂν κατὰ κρημνῶν ὥσειεν. ἀλλ' ἅπερ ἂν καταμάθῃς ἐκ λελογισμένης διανοίας καὶ πληροφορίας, καὶ κρίνης τὰ ἀγαθὰ καὶ χρήσιμα πάντῃ, ἐν τοῦτοις ὀφείλεις μένειν δυσμεταθέτως καὶ δυσκινήτως, μέχρις ἂν θείας τινὸς χάριτος τύχῃς. κρεῖσσον γὰρ ἐστὶν αἰεὶ προκόπτειν κατὰ μικρὸν εἰς τὸ κκλόν, ἢ διὰ τῆς ἀπροσέκτου καὶ σφοδρᾶς καὶ ἐπισφαλοῦς ὁρμῆς ἐκκόπτειν καὶ ὁ ἐκτῆσθαι διὰ κόπου κκλόν. οὐ γὰρ λέγομεν ὡς κακοὺς τοὺς κάτω ὄντας καὶ μὴ φθάσαντας ὑψωθῆναι δι' ἀρετῆς πρὸς οὐρανόν, ἀλλὰ τοὺς ὑψωθέντας μὲν, εἴτα ἐξ ἀπρόσεξίας καὶ οἰήσεως καὶ τοῦ τῶν ἀνεφίκτων κατατολμᾶν πίπτοντας, πτώμα μέγα καὶ γέλωτος ἄξιον.

1) ἄττω ἢ ἄσσω ἢ αἰσω σημαίνει ἀναφέρομαι, ἀνορμῶ, ἀνυψοῦμαι ταχέως· ὁρμῶ, φέρομαι ὁρμητικῶς.

Γνωμικὸν ιγ'.

Κείμενον

«Σπινθὴρ ἀνάπτει καὶ βραχὺς πολλήν
[φλόγα.
σπάραγμα¹⁾ ἐχίδνης πολλάκις διώ-
[λεσε.
ταῦτ' οὖν ὁρῶν ἐκκλινε καὶ μικρᾶς
[βλάβης.
μικρὸν μὲν ἐστὶν εἰς δὲ μείζον ἐρ-
[χεται».

Ἑρμηνεία

Ὡς περ φησὶν ὁ ἐλάχιστος σπινθὴρ τοῦ πυρός, ὁ ἐκ λίθου ἀναπτόμενος τῇ τοῦ σπινθῆρος παρὰ τριψῇ, μεγάλην ἀνάπτει τὴν φλόγα ὕλης ἐπιτηδεύας καὶ μᾶλλον δραξάμενος. εἰδὲ καὶ θούλει, καὶ κόκκος μικρὸς εἰς γῆν καταβληθεὶς πολὺχουν δίδωσι τὸν καρπὸν, καὶ ἑκατοστὸν πολλάκις. καὶ ὡς περ σπάραγμα ¹⁾ ἐχίδνης, πολλάκις οἷα τις σταγὼν βραχυτάτῃ ἐγγινομένη τῷ σώματι, ὥλεσε τοῦτο παντελῶς καὶ θάνατον ἐποίησε τοῦτο καταφρονηθὲν καὶ μὴ συντόμως λαθὲν. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ἁμαρτία προβαλοῦσα τῇ ψυχῇ καὶ παροραθεῖσα ὡς μικρὰ τυχὸν καὶ ἐλαχίστη καὶ μὴ συντόμως θεραπευθεῖσα, εἴτα αὐξηθεῖσα, κακὸν μέγιστον ἐπιφέρει τῇ ψυχῇ, καὶ θάνατον ἄλλον, τὸν ἀπὸ Θεοῦ χωρισμόν. τοῦτο οὖν γινώσκων ἄνθρωπε, ἐκκλινον μακρὰν καὶ τὴν μικρὰν δοκοῦσαν βλάβην τῆς ἁμαρτίας. διότι καταφρονηθεῖσα ἐξ ἀρχῆς ὡς μικροῦ ὄντος τοῦ ἐξ αὐτῆς βλάβους, εἴτα εἰς μείζω παρελθοῦσα ὡς εἴρηται, μέγαν ἐπιφέρει τὸν κίνδυνον τῇ ψυχῇ καὶ οἷον προλαβὼν ὁ λόγος παρέδωκεν.

1) σπάραγμα· κομμάτι, θραῦσμα, παρασπᾶς.

Παρακαλοῦμεν ἐργασθῆτε
διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ καλοῦ
μας περιοδικοῦ.

Κρητική ποίησης

Η ΠΡΟΣΚΑΙΡΟΣ ΖΩΗ ΜΑΣ

Πρέπει όλοι οί άνθρωποι νά τὸ συναισθανθοῦμε,
 ὅτι διαβάτες εἴμεθα στὸν κόσμον αὐτὸν ποὺ ζοῦμε.
 Θὰ ἔλθῃ ἡ φρικτὴ στιγμή τὰ μάτια μας νὰ κλείσουν,
 καὶ τὰ κορμιά μας θὰ ταφοῦν, στή γῇ θὰ διαλύσουν.
 Γεῦμα σκολήκων θὰ γενῇ τὸ πῆλινό μας σῶμα,
 ἀπὸ τὸ χῶμα τ' ὄπλᾳς ὁ Θεός, πάλι θὰ γίνῃ χῶμα.
 Ὅσα μονάχα ἀθάνατον ὑπάρχει στὸ κορμί μας,
 εἴν' ἡ ψυχὴ ποὺ βρίσκεται προσωρινῶς μαζί μας.
 Εἴν' θησαυρὸς πολύτιμος κι' ὅμως τὸν ἀμελοῦμε,
 ζητᾷ τροφὴ πνευματικὴ καὶ μεῖς ἀδιαφοροῦμε.
 Τὸ σῶμα μας τὸ προσφιλὲς λιγάνι ἂν κρυώσῃ,
 τρέχοι' ἀμέσως στὸ γιατρὸ φάρμακα νὰ μᾶς δώσῃ.
 Ὅμως γιὰ τὴν ψυχὴ αὐτὴ θὰ ἀπολογηθοῦμε,
 στὸ μέγα δικαστήριον σὰν παρουσιασθοῦμε.
 Ἐκεῖ βιβλία θὰ ἰσχυροῦν πράξεις θὰ ἐλεγχθοῦνε,
 κι' ἅλα τοῦ σκότους τὰ κρυφὰ θὰ παρουσιασθοῦνε.
 Οὐτ' ὁ χρυσοῦς οὐτ' ὁ ἄργυρος δὲν θὰ μᾶς διασώσῃ,
 ὁ ποταμὸς ὁ πύρινος ὅταν θὰ μᾶς κυκλώσῃ.
 Δὲν θὰ μπορέσῃ ὁ Ἀβραάμ τὸν Λάζαρον νὰ πέμψῃ,
 μὲ τ' ἄκρον τοῦ δακτύλου του τὸ στόμα μας νὰ βρέξῃ.
 Ὅς προτιμήσωμε λοιπὸν σκληρὰ τὰ λίγα χρόνια,
 καὶ εἰς τὴν μέλουσαν ζωὴν νὰ ζήσωμεν αἰώνια.

Η ΨΥΧΗ

Ψυχὴ μου ἂν ἐπιθυμῇς νὰ δῇς τὴ λευτεριά σου,
 πρόσεξε ὅσον μπορεῖς τὰ διαδήματά σου.
 Τὸν δρόμον τῆς πραότητος ψυχὴ μου νὰ βαδίσῃς,
 καὶ σὲ παγίδες τοῦ ἐχθροῦ πρόσεξε μὴ πατήσῃς.
 Ὁ πονηρὸς τὰ δίκτυα τοῦ σὰν πούπουλο τ' ἀπλώνει,
 καὶ συλλαμβάνει τίς ψυχὰς χωρὶς νὰ τίς πληγῶνῃ.
 Ὅμως στὸν δίκαιο Κριτὴν σὰν παρουσιασθοῦμε,
 γίνονται βάτοι καὶ κλαδιὰ καὶ πῶς θὰ ἀνεδοῦμε;
 Τὸ σῶμα ὅπου κατοικεῖς ψυχὴ μου θὰ τ' ἀφήσῃς,
 θὰ πᾶς εἰς τόπους ἀγνωστους αἰώνια νὰ ζήσῃς.
 Ἐνθα οὐκ ἔστι στεναγμὸς οὐ λύπη οὔτε πόνος,
 μιὰ αἰωνία ἀνοιξὶς θὰ εἴν' ὅλος ὁ χρόνος.

Θωμᾶς Μπενέτος

Ἀγ. Θωμᾶς Κρήτης

Athos Library
 Αγιορειτική Βιβλιοθήκη

Πλάτωνος Στωϊκίδη

ΔΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΩΜΕΝ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

Εἰς τὴν ἰδικήν μας ἐποχὴν, τῆς ὁποίας ὁ ἀντιδραστὴρ ἠτόνησε καὶ ἡ ἐκ τούτων κοινωνικὴ στάθμη, ἰδίως ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπέψεως, ἤγγισε τὸ μὴδὲν μὲ τάσιν ὑφέσεως, ὑφούται ὡς ὁ ὄφις πάλαι ἐν ἐρήμῳ ὑπὸ τοῦ Θεόπτου πῖναξ ἐπιστολῆς τῶν ἀνθρωπίνων χαρακτήρων, ἐκείνου τὸν ὁποῖον καλούμεθα ὅπως γνωρίσωμεν, ἵνα ἐνατενίζοντες εἰς αὐτὸν νοερώς ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, ρυώμεθα τῶν δηγμάτων τοῦ ἀρχεκάκου δράκοντος «ὃς ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἡδὴ» κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν.

Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολὴ αὕτη περιῆλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν τὸ 1920 εὗρισκομένου μου ἐν Πρεβέζῃ, ἔντυπος εἰς τι βραχύσωμον ἐγχειρίδιον τύπου «Συνόψεως» ἀνῆκον εἰς τὸν εὐσεβεστάτον καὶ κατὰ πάντα σεβαστόν μοι κ. Τηλέμαχον Τσαμαδόν, ἐκ κληρονομίας, θείου του τινὸς ὀνόματι Δημητρίου Τυπάλλου, ἱατροῦ τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ.

Τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἐγχειρίδιον, ἐξετυπώθη ἐν Αἰγίνῃ καὶ εἰς τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον τοῦ Κράτους, μερίμνη τοῦ αἰωνία τῇ μνήμῃ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδίστρια, καὶ διανεμήθη δωρεὰν εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ καὶ πολιτικούς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους, μὲ μνημειώδη ἐνυπόγραφον συγκινητικὴν προσλαλίαν.

Κατὰ τὰ προλεγόμενα, ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ τοῦτο, ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐστάλη λατινιστὶ εἰς Ρώμην παρὰ τοῦ διοικητοῦ ἐν Ἰουδαίᾳ, καὶ εὗρέθη μεταξὺ

τῶν χειρογράφων τοῦ Βατικανοῦ ὁποῦθεν ἐπρομηθεύθη ἀντίγραφον αὐτῆς ὁ μέγας πολιτικὸς καὶ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννης Καποδίστριας πολὺ πρὶν ἀνέλθῃ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο. Ὅμως ἐνεκα τῆς φθορᾶς τοῦ ἐν λόγῳ ἐγχειριδίου δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐξακριβωσις περισσοτέρων πραγμάτων ἐν προκειμένῳ.

Ἐπιστολὴ.

Ἐνταῦθα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εὗρίσκεται ἤδη ἄνθρωπος τις μεγάλων ἀρετῶν κάτοχος, καὶ ὀνομάζει ἑαυτὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Οἱ μὲν ἄλλοι ξένοι νομίζουν αὐτὸν Προφήτην, οἱ δὲ ὅπαδοι αὐτοῦ τιμῶσιν αὐτὸν ὡς υἱὸν τοῦ ἀθανάτου Θεοῦ.

Ἐγείρει νεκρούς, θεραπεύει πάσας τὰς ἀσθενείας διὰ λόγου μόνον καὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν.

Εἶναι μέγας τὸ σῶμα καὶ εὐσχημος, τὸ πρόσωπον ἔχει ἱλαρὸν καὶ σεμνοπρεπές, τὴν δὲ κόμην καταβαίνουσαν μέχρι τῶν ὤμων εἰς πλοκάμους ἐλικοειδεῖς, καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου διηρημένην, τὸ δὲ χρῶμα αὐτῆς τοιοῦτον, ὅποιον δύσκολον νὰ περιγραφῇ, τὸ μέτωπόν του εἶναι μακρὸν καὶ ὀμαλόν.

Αἱ παρειαὶ χαριτόρρυθμοι, ἡ ρίς καὶ τὸ στόμα σύμμετρα, τὰ γένηια δασέα, διηρημένα, καὶ τὸ χρῶμα τῆς κόμης ἔχοντα καὶ μάκρος ἐνὸς δακτύλου. Τὰ ὄμματα ζωηρότατα. Ἐλέγχει εὐκοσμίως καὶ προτρέπει ἱλαρῶς. Οἱ λόγοι του εἶναι πλήρεις χαρίτων καὶ τὰ ἔργα του αἰδέσιμα.

Ποτὲ δὲν τὸν εἶδε κανεὶς γελῶντα, πολλάκις δὲ κλαίοντα, ἡ μετριότης

ΡΩΣΣΙΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΣΣΙΚΗΝ ΜΟΝΗΝ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Αὐτὴ ἡ ἡλικιωμένη καλογρηὰ πού ἀνηφορίζει με δυσκολία γιὰ τὸν Πανάγιον Τάφο, εἶναι Ρωσσίδα πριγκήπισσα. Ἡ Ταμάρα. Κανένας δὲν γνωρίζει ἂν τὸ Ταμάρα εἶναι τὸ κανονικὸ τῆς ὄνομα ἢ ψευδώνυμο, κάτω ἀπὸ τὸ μαῦρο ράσο. Ἀνηψιά τῆς Ἑλληνίδος Βασίλισσας Ὁλγας καὶ φυσικὰ συγγενῆς τοῦ Βασιλέως Παύλου, ἡ καλογρηὰ Ταμάρα κλεισμένη μετὰ τὴν ἀναμνήσεις τῆς στὸ ρωσικὸ μοναστήρι τῶν Ἱεροσολύμων, ἀκολουθεῖ σὺν πιστῇ ρωσίδᾳ μετὰ σχολαστικότητα τὸν θρησκευτικὸ κανόνα, τίς ἀτελείωτες ἀγρύπνιες, τίς διαρκεῖς γονυκλισίαις ἐπάνω εἰς τίς κρύες πλάκες τῶν ἐκκλησιῶν. Στὸ πρόσωπό τῆς μετὰ τὸ ἀπαλὸ ἄσπρο δῆμα διατηροῦνται ἀκόμα τὰ ἔχνη μιᾶς παληᾶς καλοζωισμένης ἐποχῆς, ἀπὸ τὸ περπάτημά τῆς δὲν ἐξῆλθεν ἀκόμα ὁ ἀέρας μιᾶς πριγκήπισσης, μιᾶς ἀρχόντισσας τῆς δυναστείας τῶν Ρωμανῶν.

Κάτω ἀπὸ τὸ ράσο κρύβονται καὶ ἐδῶ πολλὰ μυστικά, πολλὰ ὀνόματα, δράματα καὶ χαμένες εὐτυχίες. Χρειάζεται, ἀλήθεια, μεγάλη ψυχικὴ δύναμις γιὰ νὰ ἀντέξῃ κανεὶς μιὰ τέτοια ζωὴ. Ἄν ἐξαίρεθοῦν οἱ λιγοστοὶ ἱερωμένοι πού ζοῦν σὲ γραφεῖα τῶν Πατριαρχείων, ὅλοι οἱ ἄλλοι μοιάζουν μετὰ ἀνθρώπους ἄλλου πλανήτου, ὄντα ὑπερφυσικά πού ζοῦν γιὰ νὰ θα-

σανίζουν τὸ κορμί τους, ζωντανὲς λαμπάδες πού λυώνουν μετὰ τὴν φλόγα τῆς φαντασιότητός τους πίστεως.

Ἀνατρίχιασα χωρὶς ὑπερβολή, μπαίνοντας σ' ἓνα κελλί, ἀπὸ ἐκεῖνα πού ὑπάρχουν μέσα στὴν ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀναστάσεως, δίπλα ἀπὸ τὸν πανάγιον Τάφον. Διὰ νὰ κατατοπισθοῦν ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας δὲν γνωρίζουν τίποτα ἀπὸ τοὺς ἁγίους Τόπους, θὰ πρέπει μετὰ δύο λόγια νὰ περιγράψουμε τὴν ἐκκλησίᾳ αὐτὴ πού εἶναι τὸ μεγαλύτερον θρησκευτικὸν μνημεῖον τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὁ Γολγοθᾶς, ὁ Τάφος τοῦ Κυρίου, τὸ σημεῖον πού ἐγένετο ἡ Ἀποκαθλίωσις, τὸ σημεῖον τῆς ἐδρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὅλα αὐτὰ ἔχουν σκεπασθῇ μετὰ μιὰ τεραστίᾳ Ἐκκλησίᾳ, πού εἶναι γνωστὴ ὡς Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως. Ἀκριβῶς στὴ μέση ὁ Πανάγιος Τάφος σκεπάζεται μ' ἓνα μαρμάρينو κυδούκλιο φτιαγμένο τὸ 1810 ἀπὸ τὸν «Βασιλικὸν Κάλφα Χ. Κομνηνὸν Μυτιληναῖον».

Ἀτελείωτοι ἐσωτερικοὶ διάδρομοι, παρεκκλήσια στίς σκοτεινὰς γωνίας, σκάλες μετὰ ὑγρὰ σκαλιὰ πού οδηγοῦν σὲ ἀπίθανες κόγχες, πότε πρὸς τὰ ὑπόγεια, πότε πρὸς τὰ ἐπάνω, σὲ ἄλλες γωνιὰς μετὰ ξεθωριασμένους εἰκόνες, τὸ διαρκὲς ἡμίφως ἀπὸ τὰ καντήλια, γιὰτὶ τὸ ἡλεκτρικὸν ἀπαγορεύεται αὐστηρά, δημιουργοῦν μιὰ ἀτμόσφαιρα μυστικοπαθείας καὶ φόβου. Σ' αὐτὸν τὸν λαβύρινθον στὸ μισοσκόταδο πού ὑπάρχει καὶ τὴν πιδὶ ἡλιόλουστον ἡμέραν, προχωρεῖς καὶ μπορεῖ νὰ σκοντάψῃς σὲ μαύρους ὀγκους πού ἔχουν πέσει τὰ μπρούμυτα ἐπάνω στίς πλάκες. Εἶναι καλόγεροι, δικοί μας, καθολικοί, Ἀρμένιοι, Κόπτες, πού προσεύχονται ἀθύρματα, ἀκουμπώντας

καὶ σύνεσις αὐτοῦ ἐξαίρετοι. Καὶ τέλος, εἶναι ἄνθρωπος, ὅστις διὰ τῆς ἐντελοῦς αὐτοῦ ὠραιότητος καὶ τῶν θεῶν τελειοτήτων, ὑπερβαίνει πάντα ἄνθρωπον.

Λάρισα 1958
Πλάτων Στωικίδης

τὸ κούτελό τους στὰ μάρμαρα, σημεῖον ὑστάτης ταπεινώσεως καὶ θρησκευτικῆς εὐλαβείας.

Ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως ἀνήκει κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος σὲ μᾶς τοὺς ὀρθοδόξους Ἑλληνας, ἔχουν ὁμως καὶ οἱ ἄλλες ἐκκλησίες μικρὰ τμήματα δικὰ τους μέσα στὴν ἴδια ἐκκλησία. Χρειάστηκαν αἰώνων διαμάχες γιὰ νὰ κατοχυρώσωμεν ἐμεῖς τὰ δικαιώματά μας καὶ οἱ ἄλλοι τὰ δικὰ τους. Καὶ γιὰ τὸ καρφί ἀκόμα ποὺ θὰ κρεμαστῇ μιὰ εἰκόνα ὑπάρχουν εἰδικές συμφωνίες. Π. χ. ἀπάνω ἀπὸ τὴ θέσι ποὺ ἔγινεν ἡ Ἀποκαθήλωσις, κρέμονται ἐπὶ μεγάλα καντήλια. Τὰ τέσσερα ἀνήκουν στοὺς ὀρθοδόξους καὶ ἀπὸ ἓνα στοὺς καθολικούς, τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Κόπτες. Ἐπάνω ἀπὸ τὸν Τάφο κρέμονται καὶ ἐκεῖ τρεῖς σειρὲς ἀπὸ μεγάλα καντήλια. Σύμφωνα μὲ τὰ κιτάπια τὰ παληά, τὰ καντήλια στὸ δόρειο μέρος εἶναι τῶν ὀρθοδόξων, στὴ μέση τῶν καθολικῶν καὶ τὰ ἄλλα στὸ νότιο τμήμα ἀνήκουν στοὺς Ἀρμενίους. Ἡ αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας, ἡ Ἁγία Αὐλὴ, ὅπως τὴν λένε, ἀνήκει ἀποκλειστικὰ στοὺς ὀρθοδόξους, μόνον οἱ ὀρθόδοξοι ἔχουν δικαίωμα νὰ τὴν σκουπίζουν. Παλαιότερα ποὺ ἐπεχείρησαν οἱ καθολικοὶ νὰ τὴν καθαρίσουν, ἔγινε ἐκεῖ σωστὴ μάχη καὶ μάλιστα σκοτώθηκε ἓνας Ἱησοῦτης καλόγερος. Ἀντιθέτως, μιὰ σκαλίτσα στὴν ἄκρῃ τῆς αὐλῆς καὶ ἀπάνω στὸ Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως, ἀνήκει στοὺς καθολικούς, ἐνῶ μιὰ πέτρα, κάτω χαμηλά, στὴ δάσι, εἶναι δική μας. Οἱ καθολικοὶ μποροῦν νὰ σκουπίζουν τὴ σκάλα τους, ἀλλὰ δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ ἀγγίξουν τὴν πέτρα.

Ἀκριβῶς γι' αὐτὸν τὸ λόγο διανυκτερεύουν καὶ μέσα στὸ Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως καλόγεροι ἀπὸ ὅλα τὰ δόγματα, καθ' ἓνας στὸ μέρος ποὺ τοῦ ἀνήκει. Ἡ θαρεῖα

πόρτα κλείνει στὰς 7 τὸ βράδυ καὶ ἀνοίγει στὶς 4 τὸ πρωῒ. Στὶς ἑπτὰ μπαίνουν μέσα καὶ οἱ καλόγεροι γιὰ νὰ κλειστοῦν στὰ κελλιά. Ἀλλὰ τί κελλιά; Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ θὰ περιγράψουμε, γιὰτὶ πράγματι πρόκειται περὶ μιᾶς ἀπιθάνου διαμονῆς ἀνθρώπων, θὰ λέγαμε κολάσεως ἂν ταίριαζε ἡ λέξις, γιὰ τὸν θρησκευτικὸν χῶρον ποὺ περιγράφουμε.

— Ποῦ μένεις ἐδῶ μέσα; ρώτησα ἓνα ἀπὸ τοὺς καλόγερους τοῦ Παναγίου Τάφου.

— Ἐλα μαζί μου.

Ἦτανε μιὰ σκελετωμένη μορφή με ἀρχιὰ γένεια, μάτια θαθουλωμένα, ἓνας πρόωρα γερασμένος ἄνθρωπος ἀπὸ τίς ἀγρυπνίες καὶ ποιὸς ξέρει τί βόσκανα στὴν ἰδιωτικὴ του ζωὴ πρὶν φορέσῃ τὸ ράσο.

— Ἐλα μαζί μου.

Μπήκαμε στὴν Ἐκκλησίαν. Ἦτανε ἔξη τὸ ἀπόγευμα ἀλλὰ σκοτάδι ἐκεῖ μέσα. Τὰ καντήλια μὲ τὸ ἀδύνατο φῶς τρεμοσόηνανε μπροστὰ στὶς εἰκόνες, δυὸ περιστέρια φτερούγισαν στὸ θόλο, μοῦ φάνηκε πῶς Ἄγγελοι χτυποῦσαν τὰ φτερά τους.

Ὁ καλόγερος μὲ τὸ ξεραγκιανὸ κορμί, πῆρε ἀπὸ ἓνα μανουάλι δυὸ κεριά, τὰ ἀναψε, κράτησε αὐτὸς τὸ ἓνα, μοῦ παράδωσε τὸ ἄλλο. Καὶ προχωρήσαμε. Δὲν μπόρεσα ἀκόμα νὰ καταλάβω τὴν τοπογραφίαν τοῦ ναοῦ μὲ τοὺς ἀτελειώτους διαδρόμους, τίς διάφορες προσθήκες, τίς κρυφές σκάλες, τίς κολῶνες, τὸ σκοτάδι ποὺ γίνεται καταθλιπτικόν, ποὺ φοβίζει. Φτάσαμε σὲ μιὰ χαμηλὴ κλειστὴ πόρτα, ὁ καλόγερος ἐβγαλε ἀπὸ τὴ ζώνη του ἓνα μεγάλο κλειδί κι' ἀνοίξε. Βρήκαμε μιὰ ἀπότομη σκάλα, στενὴ, μόλις ποὺ μποροῦσε ν' ἀνεβῇ ἓνας ἄνθρωπος. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῖχος. Ἐκανα ν' ἀκουμπήσω καὶ ἡ ὑγρασία μοῦ μούσκεψε τὰ χέρια. Φτάσαμε σ' ἓνα πατάρι, ὕστερα πάλι σκαρφαλώσαμε σὲ μιὰν ἄλλην σκαλίτσα. Ἀνεβαί-

ΕΚΛΟΓΗ ΙΕΡΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ἐκ διαφόρων ψυχωφελεστάτων πατερικῶν βιβλίων

(Ἐκ τοῦ χειρογράφου κώδικος 231 τῆς ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου)

Προοίμιον τοῖς ἀναγινώσκουσιν

Ἡ συλλογὴ αὕτη τῶν ποικίλων γνώσεων, ἣ ἐκ διαφόρων θείων Πατέρων καὶ ἄλλων περιδόξων ἀνδρῶν, ἐπενεγθῆ παρὰ τινος τῶν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Καταλόγου, φιλοπεριέργου περὶ τὰ τοιαῦτα ὅπως ὑπ' ὀψιν τιθέμεθα τὰ πολύχροα παραδείγματα εἰς τοὺς ἀναγινώσκοντας, ἔχουσι ταῦτα ἀνεξάλειπτα, καθ' ὃ πρόχειρα, εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν πάντοτε, καὶ ἐπομένως νὰ φαί-

νωνται ἄξιοι ἐργάται τῆς πνευματικῆς βελτιώσεως. Πρόσεχε δὲ ὅμως ὁ ἀναγινώσκων τὴν βραχυτελεῖ ταύτην συλλογὴν, ἥτις εἶναι συνοπτικὴ, μὴ παρέργως, ἀλλὰ προσεκτικῶς καὶ ἐπιμελῶς μελέτησον, ἵνα ὠφελήθῃς τὰ μέγιστα.

Εἶπεν ὁ Κύριος. «Ἐρευνᾶτε τὰς Γράφας· ἐν αὐταῖς γάρ, εὐρήσεται τὴν αἰώνιον ζωὴν. Καὶ ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν

ναμὲ ἀνάμεσα στὸν ἐξωτερικὸ τοῖχο τῆς ἐκκλησίας καὶ σ' ἕναν ἄλλο ἐσωτερικόν, ὡς ποὺ φτάσαμε στὸ κελλὶ τοῦ καλογήρου. Μιὰ τρύπα θεοσκοτεινὴ τόσο ὑγρὴ ποὺ μόλις ἀκούμπησα σὲ μιὰ καρέκλα μοῦ φάνηκε πῶς τὴν εἶχαν ραντίσει μὲ νερό.

—Ἐδῶ μένεις;

—Ἐδῶ.

—Πόσο καιρὸ;

—Δώδεκα χρόνια.

Καὶ ἴαταν τοῦλάχιστον αὐτὸ τὸ ἀνήλιο κελλὶ ἕνας χώρος ποὺ μπορούσε νὰ ἡσυχάσῃ ὀλόκληρη τῇ νύχτα; Δὲν εἶναι. Ἡ πόρτα τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως κλείνει στὶς ἑπτὰ τὸ θράδυ. Οἱ καλόγεροι μπαίνουν στὰ κελλιὰ τους, διαβάζουν λίγο μὲ τὸ κερὶ καὶ κοιμοῦνται, γιὰ νὰ ξυπνήσουν στὶς ἑνδεκα. Τότε ὡς τις τρεῖς τὸ πρωῒ, γίνεται ἡ λειτουργία. Στὶς τρεῖς οἱ ὀρθόδοξοι καλόγεροι τρυπῶνουν πάλι στὰ κελλιὰ, γιὰ νὰ βγοῦν ἀπὸ τὰ δικὰ τους οἱ καθολικοί, νὰ λειτουργήσουν κι' ἐκεῖνοι, κατόπιν οἱ Ἀρμένιοι καὶ σὲ ἕνα παρεκκλήσι μέσα στὴν ἴδια ἐκκλησία οἱ Κόπτες.

Πρὶν ἀκόμα ξημερώσῃ, οἱ καλόγεροι

βγαίνουν στὴν αὐλὴ, νὰ χορτάσουν ἄερα, νὰ ἀναπνεύσουν, νὰ ξεκουράσουν τὰ πλεμόνια τους ἀπὸ τοῦ λιθνιστοῦ καὶ τῶν κερῶν τοὺς καπνοὺς.

Οἱ περισσότεροὶ σακατεύονται ἀπὸ ρευματισμοὺς, ἀποτραβιοῦνται ὕστερα στὰ μοναστήρια. Πᾶνε στὴ Βηθλεέμ, πᾶνε στὸ Σαραντάριον Ὁρος, στὸν Ἰορδάνη, στὴν Ἱερὴν μὲ τὸ γλυκὸ καὶ ἀπαλὸ κλίμα. Ἐκεῖ πεθαίνουν. Οἱ κάρες τους μὲ τάξι τοποθετημένες στὰ ὀστεοφυλάκια τῶν μοναστηριῶν, αὐτὲς εἶναι ποὺ θυμίζουν τὴν παράδοσι, τὸν ἀγῶνα αὐτῶν τῶν φανατισμένων χριστιανῶν ποὺ ἀφιερώνουν τὴν ζωὴ τους γιὰ νὰ φυλάξουν τὰ Προσκυνήματα, τὰ μέρη ποὺ γεννήθηκε, ποὺ δίδαξε καὶ ποὺ μαρτύρησεν ὁ Χριστὸς.

Ἀναχρονισμός; Θὰ ἦταν μιὰ ἐπιπολαία κρίσις. Κάποιοι θὰ πρέπει νὰ θυσιάζωνται γιὰ νὰ λέμε ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων εἶναι σήμερὰ τὸ ἀπόρρητο φρούριο τῆς θρησκείας μας στοὺς Ἀγίους Τόπους.

B. T.

Ἀποστολεὺς: Χρ. Ἀσπρομάτης Ν.Υ.

σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθήτω μοι».

**Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν
τοῦ νέου Θεολόγου.**

Πᾶς ἄνθρωπος, ἀδελφοί, ὁ ἄρτι τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἀποταξάμενος, καὶ εἰς τὸν βίον καὶ τὸ στάδιον τῶν Μοναχῶν ἀναδραμών, εἶγε διὰ Θεὸν ἀπετάξατο, καὶ τὴν τέχνην τῶν τεχνῶν ταύτην αἰρεῖται, καὶ μὴ εἰς κενὸν δοῦλεται γενέσθαι, τὴν ἐκ τοῦ κόσμου ἀναχώρησιν αὐτοῦ. Ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς, μετὰ πάσης προθυμίας, καὶ θερμότητος προθέσεως, τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, σπουδαίως ὀφείλει ποιεῖν. Καὶ ἵνα προπαΐδειαν τινὰ τῶν στοιχείων τῆς ἐπιστήμης τῶν ἐπιστημῶν, λέγω, δὴ τῆς ἡμετέρας ἀσκήσεως, τοῖς ἄρτι πρὸς ταύτην τὴν σχολήν, ἀπὸ τοῦ κόσμου παραγενομένους. Ἐγγραφον· παραδώσωμεν τοιαῦτα ἐκ προσιμίων προτιθέμεθα, ὥς ἐν τύπῳ, αὐτοῖς τε καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα, καθὼς καὶ ἡμεῖς παρελάβομεν ἀπὸ τῶν Πατέρων ἡμῶν. Ἰστέον οὖν, ὅτι ὁ ἤδη τὸν χοῦκὸν ἄνθρωπον ἀποταξάμενος μετὰ τοῦ φρονήματος αὐτοῦ, διὰ τῶν φαινομένων ἀπεκδυσάμενος καὶ τὸν οὐράνιον διὰ τοῦ μοναχικοῦ ἐνδύματος ἐνδυσάμενος. Μεσονύκτιον ὀφείλει ἀνίστασθαι πρὸ τοῦ ὀρθρου, καὶ τὸν τετυπωμένον κανόνα τῶν μοναχῶν εὐχεσθαι καὶ ποιεῖν. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἀκολουθίαν καὶ δοξολογίαν μετὰ τῶν ἀδελφῶν εἰσέρχασθαι. Καὶ νουνεχῶς καὶ γρηγόρως πᾶσαν αὐτὴν διεξέρχασθαι, προσέχων τῆς μεγάλης ὁμωφίας ἥτοι τοῦ Ἐξαφάλμου, τῆς στιχολογίας, ταῖς ἀναγνώσεσιν ἀόκνως. Μὴ χαυνόμενος τὸ σῶμα, καὶ πόδα παρὰ πόδα ἱστάμενος, ἢ ἐπακουμβίζων τοῖς τοίχοις καὶ κολώναις. Ἀλλὰ τὰς μὲν χεῖρας ἀσφαλῶς δεδεμένους ὀφείλεις ἔχειν, τοὺς δὲ πόδας ἐπιστηριζομένους ἰσοῖς τῇ γῇ. Τὴν κεφαλὴν ἀσάλευτον μέν, καὶ κάτω νεύουσιν, μὴ μετεωριζόμενον τὸν νοῦν,

ἀλλὰ μὴδὲ περιεργαζόμενον τὸ φρόνημα, ἢ συναναστραφόμενον τοῖς ἀμελεσιτέροις, ἐμιλοῦσι καὶ ψιθυρίζουσιν ἀλλήλοις. Ἀμετεώριστον δὲ μᾶλλον ἔχειν τὸ ὄμμα καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ μόνῃ τῇ ψαλμῳδίᾳ, τῇ ἀναγνώσει καὶ τῇ δυνάμει τῶν ψαλλομένων καὶ ἀναγιγνωσκομένων λόγων τῆς θείας Γραφῆς, ὅσον κατὰ δύναμιν προσέχειν· ἵνα ὁ λόγος ἐν αὐτοῖς μὴ παρέλθῃ ἀργός, ἀλλ' ἐκ πάντων αὐτῶν πιαινόμενῃ ἡ ψυχῇ, ἔλθῃ εἰς κατάνυξιν καὶ ταπείνωσιν καὶ θεῖον φωτισμὸν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Παρακαλῶ γοῦν ὥς ἕνα πάντας ὑμᾶς, Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί καὶ τέκνα, καὶ ταῦτα, ὥς νόμον σωτήριον ὑποτίθημι, ἵνα σπουδάσῃτε ἕκαστος ὑμῶν, δάλλειν τοιαύτην ἀρχὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀρετῆς, ἢ μᾶλλον εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ· δι' οὗ καὶ τοὺς μισθοὺς ἀναλόγως τῶν πόνων, φιλαγάθως ἀπολαμβάνομεν. Ὅστε εἰ δυνατόν, μὴ παρελθεῖν τινα ἐξ ὑμῶν ἄνευ δακρύων τὴν ἀκολουθίαν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν. Ἐὰν γὰρ ὕψτω συνηθίσῃς ἑαυτὸν ποιεῖν τὸ ἔργον τοῦτο, πολὺ προκόψεις καὶ ἀναδράμεις εἰς ἄνδρα τέλειον τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. Βιάζε γὰρ ἑαυτὸν, ἵνα μὴ ἄνευ δακρύων ἐξέλθῃς τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἐκκλησίας. Θεὸς νόμον σεαυτῷ, ἵνα πρὸ τῆς τελευταίας εὐχῆς μὴ ἐξέλθῃς, ἐπειδὴ ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος καὶ σωθήσεται. Ἐξερχόμενος δὲ τῆς ἀκολουθίας μὴ ἄρξῃ λαλεῖν καὶ μετεωρίζειν καὶ ἀργολογεῖν, ἀλλὰ δρομέως ἀπελθε εἰς τὸ κελλίον σου καὶ ποιήσον τὴν τετυπωμένην σου εὐχήν, ἐν δάκρυσι καὶ πολλῇ προσοχῇ, εἰτα ἀπώτρει εἰς σωματικὴν ἐργασίαν ἢ διακονίαν ἢ ἐργόχειρον ἢ ἀνάγκωσιν. Καὶ μὴ θελήσῃς ὁλως ἀργὸς καθεσθῆναι ἐν τῷ κελλίῳ σου, ἵνα μὴ ἡ ἀργία σὲ διδάξῃ εἰς τὸ κακόν, ὃ μὴ θέμις εἰπεῖν. Μὴδὲ περιέρχῃ τὸ μοναστήριον, καὶ τοὺς διακονοῦντας περιερ-

γάζῃ.

Φύλοξον τὴν σιωπὴν καὶ τὸ ἀπὸ ὧλων ἀπέχεσθαι, ὅπερ ἀληθὲς ξενιτεία ἐστὶ. Πρόσεχε σεαυτῷ μόνῳ καὶ τῷ διακονήματί σου, ὅλον ἂν ἐστὶ. Μὴ εἰσέλθῃς εἰς κελλίον τινός, ἄνευ εὐλογίας τοῦ Γέροντός σου ἢ τοῦ ἐπιστάτου σου. Μὴ κάθῃσαι μετ' ἀργολόγων, μηδὲ εἰπῆς καὶ γὰρ ἀκούσομαι τί λαλεῖτε· διότι ὁμιλίας κακαί, φθείρουσιν ἡθὴ χρηστά, λέγει ὁ θεὸς Παῦλος, ἀλλὰ θαλῶν μετάνοιαν πάρελθε ἐν σιωπῇ καὶ ξενιτείᾳ, καὶ πρόσεχε καὶ ἐνθυμοῦ πάντοτε τὰς ἀμαρτίας σου ἐν τῷ κελλίῳ σου μέχρι τῆς ὥρας τῆς λειτουργίας. Καὶ εὐλογῆσαντος τοῦ ἱερέως εἰσελθε ἐν σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ, τοῦ πένθους μηδόλως λήθην ποιούμενος. στήθι σὺνδρομος, ὡς τὸν Ὑῖόν τοῦ Θεοῦ βλέπεις θυόμενον διὰ σέ. Καὶ ἐὰν εἰσκι ἄξιος μεταλαβοῦ τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν, τῇ τοῦ Πνευματικοῦ εὐλογίᾳ, κοιωνήσῃ. Καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν εὐχὴν ἐξελθὼν, εἰσελθε μετὰ πάντων τῶν ἀδελφῶν ἐν τῇ τραπέζῃ. Εἰ καὶ διετάγῃς διακονεῖν, παράστηθι ὡς τῷ Χριστῷ διακονεῖν καὶ οὐκ εἰς ἀνθρώπους, ἐξ ἐλίκρινους διαθέσεως καὶ ἀγάπης. Εἰ δὲ καθέσθῃς μετ' αὐτῶν ἐσθίειν, πρόσεχε μὴ προπετῶς ἐκτείνῃς τὴν χεῖρα σου ἐπὶ τοῖς δρώμασι πρὸ τοῦ εὐλογῆσαι ὁ ἱερεὺς τὰ παρατιθέμενα καὶ πρὶν ἀρχίσουν οἱ μεγάλλητεροι σου Γέροντες ἐσθίειν, καὶ τότε ἀρχίσουν ἐσθίειν μετὰ τῶν Πατέρων ἐν πάσῃ σιωπῇ καὶ συστολῇ, μηδόλως ὁμιλήσεως μετὰ τινος, ἀλλὰ προσέχων τῇ ἀναγνώσει, ἵνα καθὼς τρέφεται τὸ σῶμα ἐκ τῶν ἐδεσμάτων, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ, τρεφομένη ἐκ τῶν θεοπνευστῶν λόγων τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δισώῃ καὶ καταλλήλως δοξολογήσεις τὸν Δοτήρα πάντων τῶν ἀγαθῶν.

Μὴ περιεργάζου τὰ παρατιθέμενα ἐν τῇ Τραπέζῃ, ποῖον τυχόν εἶναι μείζον ἢ μικρόν, ἀλλ' ὅλον σοὶ ἐδόθη φάγε μετ' εὐ-

χαριστίας καὶ ἐγκρατείας, ἀποφεύγων τὸν κόρον. Καὶ μέμνησο τὰς ἀμαρτίας σου καὶ ἐπικάλεσον τὸν Πολυεύσπλαχμον Θεόν, ἵνα ἐλεήσῃ σε καὶ συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας σου. Μὴ δώσῃς τινὰ ἐκ τῶν περισσευμάτων σου, οὔτε οὐ μὴ λάβῃς ἐξ ἄλλου μηδόλως. Ἔσο ταπεινόφρων καὶ βλέπε τοὺς ἀδελφούς ὡς ἁγίους καὶ ἐκλεξαι τὸ κατώτερον μέρος καὶ κάθισον ὡς ἀνάξιος. Μὴ καταδέξου μηδέποτε προγευθῆναι μετὰ τίνος, μηδὲ ἐν δειλινῷ ἢ ἐπιδειπνήσαι· πάντα γὰρ τὰ κακὰ, ἐξ αὐτῶν τίκονται, καὶ ταῦτα εἰσὶν αἱ παγίδες τοῦ διαβόλου, ἄλλως γὰρ οὐκ ἰσχύσῃς ἐκφυγεῖν τὸν δαίμονα τῆς γαστριμαργίας.

Μηδέποτε ἀποκτήσεως παρρησίαν παρὰ τῷ ἡγουμένῳ, μηδὲ μετὰ τῶν μειζόνων σου, οὔτε πρωτοκαθεδρίαν ἐπιζητήσεως, ἵνα μὴ ἐμπέσῃς ἐν τῷ ὁδορῷ τῆς ὑπερηφανίας. Ἡ γὰρ ταπεινώσις σου ὑψώσει σε, καὶ πρῶτον σὲ ἀποκαταστήσει. Γέγραπται γάρ, πᾶς ὁ ὑψὼν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἐαυτὸν ὑψωθήσεται. Μετὰ τὸ ἀναστῆναι πάντες οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀποδοῦναι τὴν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ καὶ παρὰ τοῦ ἱερέως ἀπολυθέντες, ἀπώτρехе σιωπῶν ἐν τῷ κελλίῳ σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν, ἐπιλαβοῦ τῆς ἀναγνώσεως, καὶ εἰ μὲν εἶναι θέρος, ἀπόλαβε βραχυτάτου ὕπνου, εἰ δὲ ἐστὶ χειμῶν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἐπιλαβοῦ τοῦ διακονήματός σου ἢ τοῦ κανόνος σου, ἕως οὗ τὸ ξύλον σημάνῃ τὴν ὕμνησιν τοῦ ἐσπερινοῦ. Εἴτα εἰσελθε πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ στήθι ἐν φόβῳ καὶ προσοχῇ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐξομολογούμενος αὐτῷ καὶ ψάλλων, μηδὲν ὁμιλῶν μετ' ἀλλήλων. Καὶ τελεσθέντος τοῦ ἐσπερινοῦ, εἰ μὲν δύνασαι φαγεῖν ἅπας τῆς ἡμέρας, εὐρήσεις μεγάλην ὠφέλειαν ἐν τῇ νυκτερινῇ ἀκολουθίᾳ ἢ ἀγρυπνίᾳ ἐν τῇ δεήσει, εἰ δὲ οὐ δύνασαι, ἀρκέσθητι ἐν ἐνὶ παξιμαδίῳ καὶ ἐνὶ ποτηρίῳ ὕδατι, διὰ τὸ βραχυφαγεῖν, ἄνευ ἀσθενείας καὶ ἀτονίας τοῦ στομάχου. (Συνεχίζεται)

ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ ΠΟΥ ΑΠΩΛΕΣΘΗΣΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΥΣ ΕΝ ΚΩΝΙΝΟΠΟΛΕΙ

Ἐνδιαφέρουσαι πραγματικὰ ἦσαν αἱ πληροφορίες τοῦ Κωνσταντινουπόλιτου ἀρχιτέκτονος κ. Χριστοφόρου Ἰορδανίδου περὶ τῶν ἐκεῖ ναῶν, ποὺ ἐπεσκευάσθησαν, κατόπιν τῆς πυρπολήσεώς των ἢ τῆς καταστροφῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ των κατὰ τὴν τραγικὴν ἐκείνην νύκτα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου 1955. Θὰ ἔπρεπεν ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ ναοὶ αὗτοί δὲν πρόκειται νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν προτέραν των θέσιν. Αὐτὸ εὖτε νὰ τὸ φαντασθῇ κανεὶς, τοῦλάχιστον γιὰ ὠρισμένους ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐν πρώτοις ἐκείνους ποὺ ἔμειναν τέσσαρες τοῖχοι. Πρόκειται περὶ ἐκκλησιῶν, ἰδίως δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, μὲ ἐσωτερικὸν πλοῦτον δύο, τριῶν αἰώνων, ἀν' ὅχι παλαιότερας ἐποχῆς.

Εἶναι ἐκκλησίαι, τὰς ὁποίας ἀναφέρουν ὁ Γέρλαχ (1576), ὁ Τρύφων Καραμπέικωφ (1593), ποὺ ἔφθασεν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν κατ' ἐντολὴν τοῦ Τσάρου Φιόδωρ Ἰβάνοβιτς, διὰ νὰ διανείμῃ χρηματικὰ βοηθήματα εἰς τὸν κλῆρον τῶν ναῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ἀθηναῖος Πατερᾶκης (1604), ποὺ ὁμιλεῖ περὶ 47 ἐκκλησιῶν, ἐνῶ 46 ἦσαν κατὰ τὸν τσαρικὸν ἀπεσταλμένον, ὁ Θεόδωρος Ζυγομλάς, μέγας Πρωτονοτάριος ἐπὶ πατριάρχου Ἱερεμία τοῦ Β', ὁ Γάλλος Γκὺ καὶ ἄλλοι, ἐπὶ πλεόν δὲ μετὰ τῶν ναῶν ποὺ κατεστράφη τὸ ἐσωτερικόν των εἶναι καὶ ἡ Παναγία τοῦ Μουχλιτοῦ, ὁ μόνος Βυζαντινὸς ναός, ποὺ ὡς ἀσήμαντος, ὅπως ἐξ ἄλλου καὶ ἡ Παναγία ἡ Καμαριώτισσα τῆς νήσου Χάλκης, δὲν μετετράπησαν, μετὰ τὴν Ἀλωσιν, οὐ τζικμιὰ καὶ ἀφέθησαν εἰς τὴν Ρωμηοσύνην.

Ὁ μεγαλύτερος δὲ ἀπὸ τοὺς ναοὺς, ποὺ κατεστράφη τὸ ἐσωτερικόν του, ἦτο τοῦ Προφήτου Ἠλίας εἰς τὸ Σκούταρι τῆς Μικρασιατικῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ἐπαρχίας Χαλκηδόνος, ποὺ ἐκτίσθη ἐπὶ σουλτάνου Μουράτ τοῦ 3ου—1574 - 1595—ὅστις ἐξέδωκε φερμάνι, κατὰ παράκλησιν τῆς μητέρας του, τῆς Βαλιδὲ σουλτάννας, Ἑλληνίδος τὴν καταγωγὴν, Κερκυραίας, θυγατρὸς τοῦ Νικολάου Καρτάνου, ποὺ ἐπωλήθη εἰς τὸ σκλαβοπάζαρο τοῦ Γαλατᾶ καὶ γιὰ τὴν καλλονὴν τῆς ἐκρίθη ἀξία τοῦ σουλτανικοῦ χαρμελίου.

Ἔργα τέχνης ἀνεκτίμητα καὶ κειμήλια ἐκάησαν, κατεστράφησαν ἢ ἀπωλέσθησαν, ἀρκετὰ δὲ ἐξ αὐτῶν βυζαντινῆς ἐποχῆς. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀπολεσθέντων εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν «Φιλοξενία τοῦ Ἀδραάμ» τοῦ 14ου αἰῶνος, τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, γιὰ τὴν ὁποία ἐγινώσθη, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι ἐπωλήθη ἐναντι ὀλίγων λιρῶν εἰς ἀρχαιοπώλην τῆς Μεγάλης Ἀγορᾶς, τοῦ Τσαρσιοῦ καὶ ἡγοράσθη ἀμέσως κατόπιν ὑπὸ ξένου βυζαντινολόγου, ποὺ εὕρισκετο εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν διὰ τὸ τότε συνελθόν ἐκεῖ διεθνὲς βυζαντιολογικὸν συνέδριον. Ἐκὰς ἐξ ἄλλου ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας τοῦ ναοῦ τοῦ Βελιγραδίου, παρὰ τὴν βυζαντινὴν στρατιωτικὴν πύλην τῶν Γότθων, τοῦ «Μπελγκράδ Καπού» τῶν Τούρκων, τοῦ χερσαίου τείχους, ἔργον τοῦ 15ου αἰῶνος, τύπου Ὀδηγητρίας, κειμήλιον τῶν Σέρβων, ποὺ ἐγκτεσιτάθησαν εἰς τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ σουλτάνου Σουλεϊμάν τοῦ Νομοθέτου—1520 - 1566—καὶ ἐξελληνίσθησαν δαθμυ-

δόν, ὥπως τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, τοῦ 15ου καὶ 16ου αἰῶνος, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ Παντοκράτορος. Ἐκὰς ἐπίσης ἡ περίφημη εἰκὼν τῆς Παναγίας Γοργοεπηκόου τοῦ πυρποληθέντος ναοῦ τῶν Ἐξ Μαρμάρων, τύπου Ὁδηγητρίας καὶ αὐτῆς, τοῦ 14ου αἰῶνος. Ἐκὰς ἐπίσης ὁ θαυμάσιος Ἐπιτάφιος τοῦ πυρποληθέντος ναοῦ τῶν Ἀγίων Θεοδώρων τῆς Βλέγκας, τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνος, ἔργον τῆς κεντηστρίας Δεσποινέας τοῦ Ἀργύρη, ἔργα τῆς ὁποίας ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐδῶ Μουσεῖον Μπενάκη. Ἀφιέρωμα, μὲ ἔμμετρον ἐπιγραφὴν τῆς συντεχνίας τῶν Καστοριανῶν γυναικῶν τῆς Πόλης, ἀπωλέσθη, ἐκλάπη τὸ κάλυμμα Εὐαγγελίου ἀπὸ σφυρηλαιημένον ἀσῆμι, ὡρεᾶ τοῦ ἡγεμόνος, «μπέη ζαντέ», τῆς Μολδοβλαχίας Κατακουζηνοῦ, ἐκάρσαν δὲ ἡ κατεστράφησαν εἰς ἄλλους ναοὺς εἰκόνας τῆς Κρητικῆς σχολῆς τοῦ 17ου αἰῶνος. Ἐπὶ πλέον ἐσχίσθη καὶ ἐτεμαχίσθη ὁ Ἐπιτάφιος τοῦ ναύσκου τῶν Βλαχερνῶν, ἔργον τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον πρὸ τοῦ νεκροῦ Ἰησοῦ ἕταντο δύο ὑποκλινόμενοι ἄγγελοι, κρατοῦντες ριπίδια.

Ἀπωλέσθησαν τέλος ἀργυρᾶ ἄγρια Ποτήρια ἐξόχου τέχνης τοῦ 17ου αἰῶνος, δωρεὰ ἡγεμόνων τῆς Μολδοβλαχίας, ἐν τῶν ὁποίων τοῦ Θεοδώρεσκου Σκούριτζ, ἀφιέρωμα εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τοῦ Μουχλιοῦ, μέγας χρυσοῦς σταυρὸς τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Κουρούτσου τοῦ Κάτω Βοσπόρου, ἀφιέρωμα τοῦ ἡγεμόνος Σούτσου καὶ πολλὰ ἄλλα ναῶν τοῦ παλαιῦ τμήματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατεστράφησαν ἢ ἐκάρσαν ξυλόγλυπτα εἰκονοστάσια ἀρκετῶν ναῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἐξεχώριζε, διὰ τὴν τέχνην του, ἐκεῖνο τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ παρὰ τὸ Φανάριον μετοχίου

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

— Ὁ νέος Μητροπολίτης Δημητριάδος

Ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» ἐκδιδόμενη ἐν Βόλφ, ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος, ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξυμνήσῃ τὸν νέον Μητροπολίτην αὐτῆς κ.κ. Δαμασκηνόν.

Οὗτος εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ μόρφωσιν ἀρίστην, τόσον ἐκκλησιαστικὴν ὥσον καὶ κοινωνικὴν. Παρουσιάζεται δεινὸς ὡς πρὸς τὰς ἐν γένει ἐνεργείας του διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μαρτυριῶν, ἡ δὲ μνήμη του εἶναι ἀπερριπτόμενη. Τρέχει παντοῦ καὶ πανταχοῦ καὶ προλαμβάνει τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐνεργητικότης του νὰ ἐκπλήσῃ.

Ἐκδίδει μηνιαῖον Περιοδικὸν τὸν «Παῦλον» εἰς 6.000 ἀντίτυπα, εἰς τὴν ποικίλῃ ὕλῃν τοῦ ὁποίου ἀναγράφεται καὶ ὅλη ἡ κίνησις τῆς Μητροπόλεώς μας.

Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἀνέλαβε τὴν ἐξυγίανσιν τῶν Μονῶν μας καὶ τὴν βελτίωσιν αὐτῶν. Ὡσαύτως τὴν ἀνοικοδόμησιν ἢ ἐπισκευὴν τῶν Ναῶν τῆς πόλεώς μας καὶ τῶν περιχώρων, τῶν παθόντων ἐκ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν ἄλλων εὐαγῶν ἰδρυμάτων καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων.

Μὲ ἐκπλήσσοσαν καὶ θαυμαστὴν ταχύτητα καὶ δυναμικότητα, ἀνῆγειρε νέον Ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς τὴν Νέαν Κηφισσιᾶν, βορείως τῆς ὁδοῦ ἀναπαύσεως, δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Κραυ-

τοῦ Ὄρους Σινᾶ, αἰγυπτιακῆς ἰθαγενείας.

Ἀπὸ τοὺς καταστραφέντας ἐξ ἄλλου, πλείστους ὅσους πολυελέους ἐκκλησιῶν, μεγάλην ἀξίαν ἦτο ὁ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος Χαλκηδόνος, ἔργον τῆς Βιέννης, δωρεὰ δὲ τοῦ Παύλου Στεφάνου διὰ Σκυλίτην.

Ἀποστολεὺς: Χρ. Ἀσπρομμάτης, Ν.Υ.

σίδωνος καὶ ἔναντι τοῦ ἑβραϊκοῦ Νεκροταφείου, ἐξουδετερώσας μετ' θαυμαστὸν τρόπον πολλὰς ἠθελημένας καὶ μὴ ἀντιδράσεις. Δι' ὅλα αὐτὰ τοῦ ἀξίζει θερμὸς ἔπαινος.

Ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» καὶ ὁ λαὸς ὁλοκλήρου τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος, εὐχαριστοῦν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοιοῦτου πλουσίου εἰς ὅλα Ἱεράρχου, τοῦ κ. Δαμασκηνοῦ, καὶ εὐχονται ὅπως ὁ Κύριος χαρίξῃ εἰς αὐτὸν υἱεῖαν καὶ μακροήμερευσιν ἐπ' ἀγαθῶ ὅλων ἡμῶν.

— Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Προτεσταντικὸν συγκρότημα

Υπάρχουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας τὴν Ὁρθόδοξον δύο ἀντιμαχόμενα ὁμάδες, ἐργαζόμενα διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ ἔχουσιν τὰς ἰδίας ὑποχρεώσεις ἔναντι τῶν πιστῶν. Θεολόγοι αὐτοί, ἐκπαιδευθέντες μάλιστα καὶ εἰς τὴν ξένην πρὸς πληρεστέραν κατάρτισιν τῶν εἰς τὰ θεολογικά, ὑποτίθεται ὅτι ἀναλόγως φροντίζουν καὶ αὐτοί, ἵνα καταρτίσουν τοὺς μαθητάς τῶν ἐντελέστερον εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ ἐξασφαλίσουν οἶονεὶ τὴν αἰωνίαν σωτηρίαν τῶν, Ἀλλὰ βλέπομεν ὅτι ἡ ἀρτία κατάρτισις τῶν ἐπέφερε μέγαν σκανδαλισμὸν εἰς τοὺς πιστοὺς, διότι, ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς Ἑσπερίας συναποκομίζουν μαζί τῶν προτεσταντικῶν μικρόβια, ἐφ' ὅσον εἰς προτεσταντικὰ σχολεῖα τελειοποιοῦνται. Ἐλκυσθέντες καὶ ἐνδυναμωθέντες ἐκεῖ, ἐργάζονται ἐδῶ εἰς τὴν ὁρθόδοξον οἰκογένειάν των, νὰ τὴν ἐκπροτεσταντίσουν καὶ τὴν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν ὁρθόδοξον πίστιν τῶν πατέρων μας. Ὡς πληροφοροῦμεθα ἡ θεολογικὴ αὐτὴ ὁμάς, ἐξέδωκεν ἐσχάτως καὶ περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁρθόδοξος Σκέψις», ἵνα δι' αὐτοῦ προπαγανδίσουν τοὺς σκοποὺς των εἰς τοὺς ἰθύνοντας καὶ μὴ κύκλους καὶ οὕτω

σιγὰ - σιγὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ποθοῦμενον.

Ἡ Ἐκκλησία ὁμως τοῦ Χριστοῦ τί κάμνει; Τὴν ἐγέργειαν αὐτῶν, θεωρουμένην ὡς προπαγάνδαν προσηλυτιστικὴν, πρέπει νὰ τὴν ἀπομακρύνῃ καὶ τὴν στεῖλῃ εἰς ὑπερορίαν, καθόσον περὶ προπαγάνδας πρόκειται. Νὰ συγκαταλέξῃ καὶ αὐτὴν μετὰ τὰς ἄλλας προπαγάνδας τῶν Καθολικῶν, τῶν Οὐνιτῶν, τῶν Κομμουνιστῶν, τῶν Χιλιαστῶν καὶ λοιπῶν διαβολικῶν συγκροτημάτων. Οἱ τοιοῦτοι θὰ εἶναι ὥσως οἱ ὑμνηταὶ τῶν Καζαντζάκηδων, τῶν μασσώνων καὶ ἐν γένει τῶν ἀθέων, τῶν παρουσιαζομένων ὡς ὁρθόδοξων θεολόγων.

Ἐχει ἡ Ἐκκλησία μας σοβαροὺς χριστιανοὺς ἐπιστήμονας καθὼς καὶ ἀξίους τῆς κλήσεως θεολόγους, ἀλλὰ κατὰ κακὴν μας τύχην, εἶναι παλαιοημερολογίται... Τούτους, δυστυχῶς, ιηρεῖ εἰς ἀπόστασιν ἡ σημερινὴ ἐκκλησιαστικὴ μας Ἡγεσία.

Καὶ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας περιμένομεν διόρθωσιν.

Συγχώρησόν μας Κύριε.

— Ἡ Ἱ. Μητρόπολις Τρίκκης

Πολλάκις ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ ἐπαινέσωμεν τὸν ἅγιον Τρίκκης κ. κ. Δωρόθεον ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ περιοδικοῦ μας, διὰ τὴν ἀναπλαστικὴν του ἐργασίαν, ἣν ἔκαμε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ κάμῃ, πλὴν ἀνεξαργτήτως τοῦ πόθου μας, δὲν τὸ ἐπετύχομεν μέχρι σήμερον.

Μὲ βοηθόν του, τὸν ἀγαπητόν μας πρωτοσύγγελλον Ἀρχ. κ. Κλεόπαν Θωμόπουλον καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπιτελεῖς του, κατώρθωσε νὰ ἀνιψώσῃ αὐτὴν πόλιν τῶν Τρικκάλων διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου, τοῦ Ὁρφανοτροφείου, τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν Ἱ. Μονῶν τῶν Μετεώρων, τῆς Γυναικείας Μονῆς Βυτουμᾶ κλπ. Ἡδη εἶναι ἐτοιμὴ ἡ ἐργασία διὰ τὴν ἀνέγερσιν Γηροκομεί-

ου εἰς τὰ Μεγάλα Καλύβια. Τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων λειτουργοῦν κανονικώτατα μὲ παμπληθεῖς μαθητὰς καὶ μαθητρίδας καὶ μὲ ἀποτελέσματα ἄριστα.

Ἐργάσαμεν καὶ ἄλλοτε ὅτι ἡ τοιούτου εἵδους ἐκκλησιαστικὴ δραστηριότης, ὡς ἡ τοῦ ἁγ. Τρίκκης, προσοικονίζει λαμπρότερον τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας μας πάντοτε πρὸς τιμὴν καὶ τοῦ Προκαθημένου μας κ. κ. Θεοκλήτου, ὅστις ἀναδεικνύει τοὺς ἀρίστους διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐπισκόπου, Ἐὰν βαδίζωμεν οὕτω, δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν εἰς καλλιτέρας ἡμέρας.

—Καὶ πάλιν τὸ ἑορτολόγιον.

Μολονότι θεωρεῖται τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀπὸ τοὺς ἀθέους βέβαια, ἀναχρονισμὸς πλέον, ἐν τούτοις δὲν θὰ παύσῃ νὰ εἶναι τὸ οὐσιωδέστερον, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐνότητα τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ζήτημα. Μὲ τὸ παλαιὸν ἑορτολόγιον, τὸ χριστιανικόν, ἐγεννήθησαν καὶ ἔδρασαν πλείστοι ὅσοι σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ σημερινοί, ὅσοι ἐγεννήθημεν πρὸ τοῦ 1924 μὲ αὐτὸ τὸ ἡμερολόγιον ἐξήσαμεν καὶ εἰργάσθημεν χωρὶς ποτὲ νὰ ἴδωμεν νὰ βλάπτει τὸ ἐμπόριον μὲ τὴν Δύσιν ἢ ἄλλην τινὰ ὕλικὴν ζημίαν νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὰς κοινωνικὰς συναλλαγὰς. Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἑορτολογίου, ἀντικατασταθέντος διὰ τοῦ Παππικοῦ, ἐπέφερεν ἀπεναντίας μεγάλην ζημίαν εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις ἡμῶν, ἐκκλησιαστικὰς καὶ πολιτικάς.

Ἡ ἀλλαγὴ αὕτη ἐδημιούργησε νεομάρτυρας ὁμολογητὰς κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, διωχθέντας ἀγρίως παρὰ τῶν ἀρχῶν, τῇ συστάσει τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας. Ἐνεθάρρυνε τὴν προπαγάνδαν τῶν παππικῶν διὰ νὰ προσηλυτίξῃ πολλοὺς χριστιανούς μας. Προεκάλεσε τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ ὥστε νὰ βαδίζωμεν ἐπὶ τὰ χεῖ-

ρω, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν.

Πρέπει ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία νὰ ὑψωθῇ ὑπεράνω πάσης ἀντιχριστιανικῆς ἀντιδράσεως καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ πατριον χριστιανικὸν ἑορτολόγιον, ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ὁποίου θὰ συνεπιφέρῃ καὶ τὴν ἡρεμίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεως ἡμῶν.

Ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» ὄργανον τῶν ἀγιορειτῶν πατέρων, τῶν ἀκολουθούντων τὸ πατριον χριστιανικὸν ἑορτολόγιον, δὲν θὰ παύσῃ νὰ ἀγωνίζεται πρὸς τοῦτο, ἐλπίζει δὲ εἰς πλήρη νίκην τῆς Ἐκκλησίας ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην, ἣν ἤρεν αὕτη εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν εἰκονομάχων ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας. Εὐχεται ἀκόμη ὅπως ἡ νίκη αὕτη συντελεσθῇ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ νῦν Προκαθημένου κ. Θεοκλήτου.

—Ἀρχιμ. Γεώργιος Δημόπουλος

Ἐπικροτοῦμεν τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὡς προΐσταμένου τῆς ἀδελφότητος θεολόγων ἢ «Ζωῆς». Ὁ πατὴρ Γεώργιος Δημόπουλος ὑπηρετήσεν ὡς ἱεροκήρυξ εἰς τὴν πόλιν μας ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη, ἀποδειχθεὶς πιστὸς ὑπηρετὴς τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Πατρὸς Δημοπούλου εἰς τὸν ἄμβωνα, ἣ εἰς οἵανδήποτε ἄλλην συγκέντρωσιν χριστιανικὴν, προεκάλει, δίκην μαγνήτου, τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀγαλλίασιν τῆς συγκεντρώσεως, ἡ δὲ ὠφέλεια ἦν παρῆκεν ὁ λόγος αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων συνεργατῶν του, ἦτο πολὺ μεγάλη, διὰ τοῦτο ὁ πατὴρ Γεώργιος εἶναι ὁ μόνος ἀντικαταστάτης τοῦ πατρὸς Σεραφεῖμ.

Εὐχόμεθα λοιπὸν εἰς τὸν Κύριον νὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ εἰς τὸ νέον βαρὺ πνευματικὸν ἔργον τῆς «Ζωῆς».

—Ληξὶς θορύβου.

Ὁ θόρυβος καὶ ἡ ἀναστάσις ποὺ ἐδημιούργησαν ὀρισμένα θρησκευτικὰ πε-

ριοδικά, ὅσον ἀφορᾷ τὸ βίωμα τοῦ Μυτιλήνης Κυροῦ Ἰακώβου, ἔληξε, καθόσον οὗτος μετέστη εἰς τὸν Κρίνοντα διακαίως, διὰ τὰ περαιτέρω.

Αἱ ἐπιθέσεις τῶν περιοδικῶν αὐτῶν ἐνῶ δὲν ἔσχον οὐδεμίαν ὠφέλειαν διὰ τὸν ἑαυτὸν των, ἐπλούτησαν ὁμως τοὺς ἀναγνώστας των μὲ μεγίστην πνευματικὴν ζημίαν. Ἐὰν ὁμως ἐφήρμοζον «τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν δήμῳ», τότε ἡ μὲν γνωστὴ ὑπόθεσις θὰ ἐτακτοποιεῖτο, τὸ δὲ χριστεπώνυμον πλήρωμα θὰ ἐξηκολούθει νὰ κρατῇ τὸν σεβασμὸν του πρὸς τὸν Κληρὸν καὶ διὰ τὸν ἀνώτερον.

Ἄραγε τὰ παθήματα θὰ τοὺς γίνουν μαθήματα;

— Οἱ πεσόντες ἱερεῖς μας.

Τὸ φίλον περιοδικὸν «Ἐνορία», τεύχος Μαρτίου, ἀριθ. 251, ἀφιερῶται «εἰς αἰωνίαν μνήμην καὶ δόξαν τῶν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος πεσόντων νεομαρτύρων Κληρικῶν κατὰ τὴν περίοδον 1941-1949». Πράξις λίαν ἀξίεπαινος. Ἀπὸ τὴν ἀφιέρωσιν αὐτὴν πολλὰ ἔχει νὰ ὠφεληθῇ ἡ «Ἐνορία» ὠφέλειαν πνευματικὴν, διότι ἀπὸ ὅλους τοὺς σφαγιασθέντας καὶ ἐξαφανισθέντας ἢ ἄλλως πως παθόντας ἱερεῖς θὰ λαμβάνῃ ἑσσεὶ τὴν εὐλογίαν των, ἀλλὰ καὶ τὴν μεσιτείαν των εἰς τὸν Θεόν, ἵνα ὁ συντάκτης τούτῃ ἐκεῖ καλῆς ὑποδοχῆς, ὅταν καὶ αὐτός, ὅπως ὅλοι μας, ἀποθέσῃ τὸ σαρκίον του εἰς τὸν χοῦν.

Τὴν ἀφιέρωσιν αὐτὴν οὐδεὶς ἄλλος τὴν ἐσκέφθη. Διὰ τοῦτο συγχαίρομεν τὸν κ. Κεραμίδαν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης

Ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανο. Πατρι-
αρχικῷ Ναῶ:

Κατὰ τὴν Προηγιασμένην τῆς 12ης τ.μ. Μαρτίου.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Παναγίας Βλαχερνῶν, κατὰ τὴν Προηγιασμένην 14ης ἰδίου.

Ἐλειτούργησε καὶ εἶπε τὴν Γ' στάσιν τῶν Χαιρετισμῶν ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος, ἔψαλον δὲ οἱ ἱεροψάλται τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ πυκνὸν ἐκκλησίασμα.

Ἀκολούθως ὁ Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πανοσ. Μ. Ἀρχidiaκόνου προσεκύνησεν εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς ἁγίου Δημητρίου καὶ ἁγίου Ἀθανασίου Κουρτουλοῦς, ἐπεσκέφθη τὸν Ἀθλητικὸν σύλλογον καὶ τὴν μεσημβρίαν συνεγευμάτισε μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ροδόπ-
λεως κ. Ἱερωνύμου, τοῦ Ἱ. Κλήρου, τοῦ διευθυντοῦ τῶν Σχολῶν κ. Παπασιγράτου καὶ τῶν τροφίμων τοῦ συσσιτίου τῆς ὡς ἄνω Κοινότητος. Ἐκεῖθεν προσεκύνησεν ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Εὐαγγελιστρίας. Προπόδων Κουρτουλοῦς καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν Ἱ. Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν, καθ' ἣν τὸν θ. λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Νικόλαος Κουτρομπῆς, Ἱ. Προϋστάμενος τῆς Κοινότητος Εὐαγγελιστρίας.

— Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.

Κατ' αὐτὴν, 16ην τ.μ., ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ π. πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὸν Ἐσπερινὸν τοῦ Σαββάτου, τῇ δὲ Κυριακῇ, ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Χοροστασία.

Μετὰ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος συνεχοροστάτησαν οἱ Σεβ. ἅγιοι Συνοδικοὶ Μητροπολῖται Αἰνίου κ. Γερμανός, Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος, Χαλδίας κ. Κύριλλος, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Λαοδικείας κ. Μάξιμος καὶ Σάρδεων κ. Μάξιμος.

Τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ πανοσ,

Ἀρχιεραγματεὺς τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου κ. Συμεών, μετὰ τοῦ πανοσ. ὑπογραμματέως αὐτῆς κ. Γαβριήλ, ἐκήρυξε δὲ τὸν θ. λόγον ὁ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Φιλάρετος.

Μετὰ τὴν περιφορὰν τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ὁ Πατριάρχης κατελθὼν τοῦ Θρόνου προσεκύνησε τὸ τίμιον Εὐλόν, ἠὐλόγησε τὸ πικνὸν ἐκκλησίασμα καὶ προσέφερε τὰ καθιερωμένα ἄνθη εἰς τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς τοὺς Ἑσωκατακοίλους κληρικούς, τοὺς ψάλτας καὶ ἐπιτρόπους τοῦ Π. Π. Ναοῦ, μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν, εἰς ὅλον τὸ πλήρωμα.

Παρέστησαν ἐν τῷ ἱερῷ Βήματι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος, ἐν δὲ τῷ Σωλῆα ὁ Γερμανὸς Παλαιοκαθολικὸς Δρ. Μέρνερ Κιοῦπερς, Καθηγητῆς ἐν Βόννῃ, μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἑλσμεθ, ὁ Δρ. Δημ. Τσάκωνας, Καθηγητῆς ἐν Βόννῃ, Ἐφορῆαι, Ἀντιπροσωπεῖται καὶ πλῆθος πολὺ.

— Ἐλήφθησαν γράμματα περὶ :

α) τῶν γενομένων ἀρχαιρεσιῶν τῶν Ἱ. Μονῶν τοῦ ἔτους 1958, καὶ

β) τῆς εἰς διάκονον χειροτονίας δύο ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς Βατοπεδίου.

— Αἵτησις περὶ παροχῆς ἀδείας ἐπισκέψεως εἰς ἅγιον Ὅρος τῶν ὀσιολογ. Σέρβων ἱερομονάχων κ.κ. Πλάτωνος Μιλόζεβιτς, Μωϋσέως Ζάκοβιτς καὶ Ντραγκουντὶν Στανάγιεβιτς.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

— Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Δημοσιεύομεν κατωτέρω συγκινητικὴν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ Ἐγκύκλιον, ἐξ ἧς καταφαίνεται πόσον ἡ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας εἶναι πανταχοῦ ἡ ἰδίᾳ.

Εὐλαβέστατοι ἱερεῖς τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς,

Ἐπὶ τῇ προσεχεῖ εἰσόδῳ ἡμῶν εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην τεσσαρακοστήν, τὴν κατ' ἐξοχὴν περίοδον τῆς νηστείας καὶ σωματικῆς καὶ ψυχικῆς καθάρσεως καὶ παρασκευῆς διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν σωτηρίων Παθῶν καὶ τῆς Ζωηφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἐκτὸς τῆς γενικῆς Ἐγκυκλίου ἡμῶν, ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ἀπευθύνομεν ὑμῖν καὶ ἰδιαιτέρως, τὴν παροῦσαν, ἀνακεφαλαιοῦντες τὰς ὑποδείξεις τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Προτρεπόμεθα, ὅθεν, ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ συνεργοί, ὅπως, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς τελῆτε ἀνελλιπῶς καὶ ἐπακριβῶς τὰ ἀκόλουθα :

1. Τοὺς Ὁρθροὺς τῶν καθημερινῶν καὶ τὰς Ἱερὰς Ἀκολουθίας τῶν Ἀποδείπνων.

2. Τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῶν προηγουμένων Δώρων, κατὰ πᾶσαν Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν, ἐγκαίρως εἰδοποιούμενων τῶν Χριστιανῶν.

3. Τὴν Ἱερὰν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν, κατὰ πᾶσαν Παρασκευὴν, καθ' ἣν δέον, ὅπως, ὑπὸ τοῦ κηρύττοντος τὸν Θεῖον λόγον, ἡ Παρθένος προβάλληται ὡς πρότυπον μιμήσεως, ἐσωτερικῆς ζωῆς.

4. Ἐκάστην Κυριακὴν, καὶ ὥραν 7.30 μ. μ. τελῆται ὁ Κατανυκτικὸς Ἑσπερινός.

5. Κατὰ τὸ Θεῖον κήρυγμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εἶναι τακτικώτατον καὶ ἀνελλιπές, δέον νὰ τονίζεται ἡ σημασία τῆς προσευχῆς, τῆς νηστείας, τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως καὶ τῆς Θεῆς Κοινωνίας.

6. Ἡ συγχωρητικὴ εὐχὴ πρέπει νὰ ἀναγινώσκηται μόνον ἐπὶ τῶν ἐξομολογούμενων, νὰ τονίζεται δὲ τακτικῶς ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξομολογήσεως διὰ νὰ δοθῇ εἰς τὸν Χριστιανὸν ἡ Θεῖα Κοινωνία.

7. Μόνον ἡ τοιαύτη προπαρασκευὴ μᾶς κάνει ἀξίους νὰ συμμετάσχωμεν ψυ-

χικῶς εἰς τὰ Σωτήρια Πάθη καὶ τὴν Ζωὴν-
φόρον τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν.

8. Διὰ τὸ εἶναι πλήρης ἡ προπαρα-
σκευὴ τῶν Χριστιανῶν, δέον ὅπως ἀπο-
φεύγωνται, ὅχι μόνον αἱ ἁμαρτωλαὶ πρά-
ξεις καὶ σκέψεις, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ οἱ χορο-
εσπερίδες κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακο-
στήν.

Ἐπὶ τούτοις εὐχόμενοι ὑμῖν πᾶσαν
πνευματικὴν ἐπιτυχίαν καὶ κατὰ τὸ εὐλο-
γημένον τοῦτο πνευματικὸν στάδιον τῆς
Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, δια-
τελοῦμεν.

Μετὰ παιρικῆς ἀγάπης
καὶ διαπύρων εὐχῶν
† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀμερικῆς ΜΙΧΑΗΛ

— Ἡ Ἑβδομάς τῶν Ἑλλήν. Γραμμά-
των καὶ τοῦ Ἑλλήν. Τύπου

Ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ὁργανώσεως τῆς
Ἑβδομάδος τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων
καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου, ἀπεφάσισεν
ὅπως τὸ ἑορταστικὸν πρόγραμμα τῆς ἑ-
βδομάδος αὐτῆς ἀφιερωθῇ ἐφέτος πρὸς
τιμὴν τῶν Ἑλληνοφώνων ἑφημερίδων καὶ
πρωτίστως πρὸς τιμὴν τῶν δύο μεγάλων
καὶ ἀρχαιότερων Ἡμερησίων Ἐφημερί-
δων, ἥτοι τῆς «Ἀτλαντίδος» καὶ τοῦ
«Ἐθνικοῦ Κήρυκος».

Τὸ πρόγραμμα τῆς ἑβδομάδος αὐτῆς,
ἥτις ἀρχεῖται τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1958,
καὶ λήγει τὴν 2αν Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. πε-
ριλαμβάνει πλείστας ὅσας ἐκδηλώσεις καὶ
ἀναγνωρίσεις ἐκ μέρους ὄλων τῶν ὁμο-
γενῶν ἐκτιμήσεως τῆς ὑψίστης ἀποστολῆς
καὶ τοῦ ἀνεκτιμήτου ἔργου τῶν ἐν λόγῳ
ἑφημερίδων, διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν φυ-
λεικῶν, τῶν πνευματικῶν καὶ τῶν πολι-
τιστικῶν ζητημάτων μας καὶ γενικῶς διὰ
τὴν σταθερὰν πρόοδον καὶ ἀνέλιξιν τῆς
Ὁμογενείας εἰς τὴν σημερινὴν περίβλε-
πτον θέσιν της ἐντὸς τῆς εὐρυτέρας Ἀμε-
ρικανικῆς Κοινωνίας καὶ Πατρίδος.

Εἰδικώτερον, συμφώνως πρὸς τὸ ἑορ-
ταστικὸν αὐτὸ Πρόγραμμα, θὰ λάβουν
χώραν αἱ ἐξῆς συγκεντρώσεις :

1) Εἰς κάθε Κοινότητα θὰ ὁργανωθῇ
συγκέντρωσις μετὰ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ
Ἱερατικοῦ Προϊσταμένου, τοῦ προεδρεῖ-
ου τῆς Κοινότητος καὶ τῶν Προεδρεῖων
ὄλων τῶν Τμημάτων τῶν Μεγάλων καὶ
Μικρῶν Ὁργανώσεων καθ' ἣν δύο ὁμι-
ληταί, ὁ εἰς ἐκ τῆς παλαιᾶς γενεᾶς καὶ
ὁ ἕτερος ἐκ τῆς νέας, θὰ δώσουν διάλε-
ξιν μετὰ θέμα σχετικὸν πρὸς τὴν ἀποστολὴν
τῶν ἑλληνικῶν Ἐφημερίδων. Ἡ συγ-
κέντρωσις αὐτὴ θὰ γίνῃ εἰς ὅλας γενικῶς
ταυτοχρόνως τὰς Κοινότητας τὴν 29ην
Ἰανουαρίου 1958, ἡμέραν Τετάρτην, πα-
ραμονὴν τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρ-
χῶν.

2) Εἰς τὰς ἑδρας τῶν Θεοφιλεστάτων
Ἐπισκόπων θὰ γίνουν τὴν 30ὴν Ἰανου-
αρίου 1958, ἡμέραν Πέμπτην, ἀνάλογοι
συγκεντρώσεις πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑλληνι-
κοῦ Τύπου.

3) Εἰς τὴν ἑδραν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπι-
σκοπῆς, ἥτοι τὴν Νέαν Ὑόρκην θὰ γίνῃ
ἡ μεγαλειτέρα καὶ ἡ πλεον ἀντιπροσω-
πευτικὴ συγκεντρώσις τὴν 30ὴν Ἰανουα-
ρίου, ἡμέραν Πέμπτην, ἑορτὴν τῶν Τριῶν
Ἱεραρχῶν καὶ ὥραν 7.30 μ. μ. εἰς τὸ
McMillin Theatre, Columbia Univer-
sity, Broadway and 116th St. New
York, N.Y.

Οἱ Ἱερεῖς μας, οἱ Ἐκπαιδευτικοί μας,
οἱ Διανοούμενοι, τὰ Προεδρεῖα καὶ τὰ
Μέλη τῶν Κοινοτήτων, αἱ μεγάλοι Ὁρ-
γάνωσις Ἀχέπα καὶ Γκάπα, τὰ Τοπικὰ
Σωματεῖα, αἱ Γυναικεῖαι Ὁργανώσεις,
ἡ Ὁργάνωσις τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδό-
ξου Νεολαίας καὶ γενικῶς πάντες οἱ ὁμο-
γενεῖς ἐκτιμώντες δεόντως τὴν ἔννοιαν
τοῦ προγράμματος αὐτοῦ θὰ καταβάλ-
λουν (εἴμεθα βέβαιοι) κάθε δυνατὴν προ-

σπάθειαν διὰ τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν του.

Μετέχοντες πάντες μετὰ κατανοήσεως βαθυτάτης καὶ μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου ἐκδηλώσεις, διαδηλώνομεν ἅπαξ ἔτι καὶ κατὰ τὸν καλῦτερον τρόπον τὴν πίστιν μας εἰς ὅσα ὁ Ἑλληνικὸς Τύπος ἐκπροσωπεῖ καὶ καθημερινῶς καλλιιεργεῖ καὶ προάγει, ἥτοι εἰς τὰ διδάγματα τὰ ὑψηλὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καὶ Ἐκκλησίας, εἰς τὴν Γλῶσσαν, τὴν Ἱστορίαν καὶ τὸν Πολιτισμὸν τῆς Θρυλικῆς Γενεείας, εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑλληνοαμερικανικῆς Παιδείας καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ δημοκρατικά καὶ ἀνθρωπιστικά ἰδανικά τῆς Ἀμερικανικῆς Πατρίδος.

— Ἡ ἡμέρα τῶν Ἑλλήν. Ἐφημερίδων

Ἡ Ὁμογένεια, λαβοῦσα γνῶσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ὅπως ἡ «Ἑβδομάς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου» ἀφιερωθῇ πρὸς τιμὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, καὶ πρωτίστως τῆς «Ἀτλαντίδος» καὶ τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ἐκδηλώνει ποικιλοτρόπως τὴν ἐκτίμησίν της.

Οἱ Κληρικοί, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν Ὁργανώσεων, καὶ πλεῖστοι ὁμογενεῖς ἐπιδεικνύουν ὅλως χαρακτηριστικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν «Ἑβδομάδα» αὐτήν.

Μετ' ἐνδιαφέροντος ἐξαιρετικοῦ καὶ ἱκανοποιήσεως βαθυτάτης ἐκφράζονται ἐπίσης ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργ. Μελάς καὶ ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη Πρεσβευτὴς κ. Χ. Παλαμάς. Ἀμφότεροι χαρακτηριστικῶς τὰς Ἑλληνικὰς ἐφημερίδας, καὶ ἰδίως τὴν «Ἀτλαντίδα» καὶ τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα», ὡς παράγοντας ζωτικῆς σημασίας διὰ τὴν διαιώνισιν καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν ὁραίων χαρακτηριστικῶν τῆς ὁμογενείας.

Ἐπίσης, Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς πλέον ἀντιπροσωπευτικούς παράγοντας τῆς Ὁμογενείας, συνελθοῦσα εἰς εἰδικὴν συγκέντρωσιν, ἐξῆρε τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς ἐρμηνεύουσαν κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον τὰ αἰσθηματικά τῆς Ὁμογενείας ἐναντι τῶν δύο μεγάλων Ἐφημερίδων καὶ τῶν Διευθυντῶν αὐτῶν καὶ δι' εἰδικῆς ἀνακοινώσεως καλεῖ τὴν Ὁμογένειαν νὰ τιμήσῃ τὴν συγκέντρωσιν εἰς τὸ Columbia University.

— Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ

Τὴν 30ὴν Νοεμβρίου—1ην Δεκεμβρίου, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Μιχαὴλ ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Παύλου ἐν Σαβάνιᾳ τῆς Γεωργίας καὶ προέστη τοῦ πανηγυρικοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Πεντηκονταετηρίδος τῆς Κοινότητος ταύτης.

Τὸν Σεβασμιώτατον ὑπέδεχθησαν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν: Ὁ Αἰδес. Διονύσιος Ἀποστολάτος, Ἱερατικός Προστάμενος τῆς ἐν λόγῳ Κοινότητος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κ. Ἱ. Πάππας, μέλη τοῦ Συμβουλίου, ἀντιπρόσωποι τῆς Φιλοπτώχου καὶ τῆς Νεολαίας ὡς καὶ οἱ Αἰδεσιμώτατοι: Χ. Χατζόπουλος, Ν. Τριβέλας καὶ Χ. Σταυρίδης.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου, ὡμίλησε καταλλήλως καὶ προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας τὴν Κυριακὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐχειροτόνησεν εἰς Διάκονον τὸν ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Θεολογικῆς μας Σχολῆς κ. Φαίδωνα Κωνσταντινίδην, υἱὸν τοῦ ἀειμνήστου ἱερέως Πάνου Κωνσταντινίδη καὶ ἐχειροθέτησεν εἰς Σακελλάριον τὸν Αἰδεσιμ. Διονύσιον Ἀποστολάτον.

Τὸ ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς παρετέθη τὸ ἐπίσημον ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς πεντηκονταετίας γεῦμα. Παρεκάθησαν περὶ τὰ

500 πρόσωπα. Μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν διακεκριμένοι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀμερικανικῆς Κοινωνίας. Ὁ Σεβασμιώτατος ὠμίλησεν ἀγγλιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ ἐπὶ τοῦ βασικωτάτου θέματος τῆς Ἐλευθερίας ἐν τῇ μεγάλῃ χώρᾳ εἰς ἣν ζῶμεν.

— Τὴν 14ην Δεκεμβρίου ὁ Σεβασμιώτατος προέστη τοῦ πανηγυρικοῦ ἑσπερινοῦ εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου Νέας Ὑόρκης, συμπαραστατούμενος ὑπὸ 15 ἱερέων καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸ πολυπληθὲς Ἐκκλησίασμα περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ τιμωμένου ἁγίου.

— Τὴν 15ην Δεκεμβρίου, Κυριακὴν, ὁ Σεβασμιώτατος προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναὸν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Αἰδεσιμ. ἱερέων τοῦ Ναοῦ τούτου καὶ ἐκλεκτοῦ καὶ πυκνοτάτου Ἐκκλησιάσματος. Ὁ Σεβασμιώτατος ὠμίλησε περὶ τοῦ τιμωμένου προστάτου τῆς Κοινότητος καὶ ἐξήρε τὰ τῆς ἀπλότητος καὶ ταπεινοφροσύνης, τῆς ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἐνεργοῦ καὶ ζωσῆς πίστεως τῆς θαυμασίας του προσωπικότητος.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ὁ Σεβασμιώτατος παρεκάθησεν εἰς γεῦμα παρατεθὲν παρὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς προοδευτικῆς ταύτης Κοινότητος, ἧς ἡγοῦνται ἐκλεκτὰ στελέχη τῆς ὁμογενείας ὑπὸ τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τοῦ καρποφόρου ἐργαζομένου Ἱερατικοῦ Προϋσταμένου Αἰδεσιμ. Πρωτοπρ. Δρος Ἰωάννου Πούλου.

— Διεύθυνσις Παιδείας

Κατόπιν ἀποφάσεως ἀρμοδίως ληφθείσης, ἡ Ἑβδομάς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, ἣτις θεωρεῖται ἤδη ὡς ἓνας τῶν χαρακτηριστικωτέρων πολιτιστικῶν θεσμῶν τῶν Ἀμερικανῶν πολιτῶν Ἑλλη-

νικῆς καταγωγῆς, ἀφιερώνεται πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου.

— Ἡ μεγαλυτέρα καὶ ἡ πλέον ἀντιπροσωπευτικὴ συγκέντρωσις πρὸς τιμὴν τῶν ἐφημερίδων «Ἀτλαντὶς» καὶ «Ἐθνικὸς Κήρυξ» θὰ γίνῃ εἰς τὸ McMillin theater τοῦ Columbia University, τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου.

— Κατὰ τὴν 19ην Ἰανουαρίου ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τροπαίου ἐπισκέφθη μεταξὺ ἄλλων κοινοτήτων καὶ τὴν κοινότητα Ὁχάιτο συγχαρεὶς ἰδιαιτέρως τὸν ἱερατ. Προϋστάμενον Αἰδεσ. κ. Ζᾶνον Γουγουτᾶν, ὅστις ἐπὶ 20 περίπου ἔτη ἐν πνεύματι Χριστοῦ ποιμαίνει τὴν κοινότητα ταύτην.

(Ἀπὸ τὸν «Ὁρθόδοξον Παρατηρητήν».)

— Τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον θὰ ἀντιμετωπίσῃ πολλὰ προβλήματα τὸ 1958.

Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας ἀντιμετωπίζει διὰ τὸ 1958 πολλὰ καὶ σοβαρὰ προβλήματα. Ἐν πρώτοις παρίσταται ἀνάγκη ἀμέσου λειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία ἀπὸ ἐτῶν ἔχει ἀτονήσει μετὰ τὰς ἀναφύσεις διαφοράς ὅσον ἀφορᾷ τὰ διοικητικὰ ζητήματα τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἀρχιερεῖς κληθέντες ἀπὸ τὰς ἑδρας τῶν δὲν προσῆλθον καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ὑπάρχον ἐδρᾷ Μητροπολιτῶν κεναὶ αἱ ὁποῖαι θὰ πρέπη τὸ ταχύτερον νὰ πληρωθοῦν. Ἦδη ἤρχισε κίνησις ἀμέσου προαγωγῆς μερικῶν ἀρχιμανδριτῶν εἰς Μητροπολίτας καὶ ἡ κίνησις αὕτη συνδυάζεται μετὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ Πατριαρχείου νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν δημιουργουμένην εἰς τὴν Ἀφρικὴν κατάστασιν λόγῳ τῶν πολιτικῶν ρευμάτων τὰ ὁποῖα εἶναι φυσικὸν νὰ ἐπηρεάζουν καὶ τὸ ποίμνιον τοῦ Πατριαρχείου.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ αὐτὸ τὸ διοικητικὸν μέρος, τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας ἔχει νὰ λύσῃ καὶ ζητήματα οἰκονομικά.

Προέχει ἐν πρώτοις τὸ ζήτημα τῆς στεγάσεώς του, διότι τὸ παλαιὸν κεντρικὸν του κτίριον κατέστη ἐτοιμόροπον καὶ κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Δημορχίας Ἀλεξανδρείας, ἐξεκενώθη. Τὸ Πατριαρχεῖον μετεφέρθη εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἀλεξανδρείας, εἰς μέγαλοπρεπὴ πατριαρχικὰ κτίρια, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ κοινὸν τὸ ὁποῖον θέλει νὰ βλέπῃ τὸ Πατριαρχεῖον του εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως.

Τὰ καταρτισθέντα σχέδια προβλέπουν τὴν κατεδάφισιν τοῦ πατριαρχικοῦ μεγάρου καὶ τὴν ἀνέγερσιν νέου τοιούτου τὸ ὁποῖον θὰ στεγάζῃ ἀφ' ἐνὸς τὰς πατριαρχικὰς Ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ θὰ εἶναι καὶ προσοδοφόρον ἀκίνητον ἀφ' ἑτέρου. Πανθομολογεῖται, σχετικῶς, ὅτι μία ἐπιβλητικὴ ἐμφάνισις τοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἀποτελεῖ καὶ ψυχολογικὸν παράγοντα ἀλλὰ καὶ ζήτημα ἐθνικοῦ παρόντος.

Εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, σκοπεύει νὰ διατηρήσῃ, καὶ εἰ δυνατόν ἐνισχύσῃ καὶ τὰς σχέσεις του μὲ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας. Ἦδη κατ' ἑξῆς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας λαμβάνει σημαντικὸν ποσὸν ἐκ Ρωσσίας, τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζει τὴν βοήθειαν αὐτὴν ὡς καθήκον πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ ἐν Καίρῳ Ρώσσος πρέσβυς δὲν παύει νὰ ἐπιδείκνυῃ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ζητήματα τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἔρχεται βοηθὸς ἀπὸ τινος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις. Ἦδη μερικαὶ χιλιάδες λίρες εἰσεπράχθησαν ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἄλλα ποσὰ ἀναμένονται ὅτι θὰ εἰσπραχθοῦν προσεχῶς. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχει καθυρσίσει τὴν στείαν τῆς ἐ-

ναντι τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας: τὸ θεωρεῖ ἐθνικὸν προπύργιον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διαφυλαχθῇ, καθ' ἣν στιγμὴν μάλιστα τὰ ἄλλα δύο Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Ἀντιοχείας, ἀντιμετωπίζουν δυσκόλους περιστάσεις.

—Ὁ Μητροπολίτης Ἀξώμης, Αἰθιοπίας Νικόλαος, ὁμιλεῖ διὰ τὰ προβλήματα τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀξώμης ἀποτελεῖ σήμερον τὴν πλεον ἐξέχουσαν φυσιognωμίαν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου, δραστήριος, ἐνθουσιώδης καὶ σπανίας ἀριότητος, κάτοχος τῆς ἑλληνικῆς κλασσικῆς μορφώσεως. Ἐπωφελήθημεν τῆς ἐδῶ παραμονῆς του διὰ νὰ ἐπικοινωνήσωμεν μαζί του καὶ μᾶς ἐδήλωσεν:

«Χαίρω διότι μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς, τοῦ ὁποῖου ἡγεῖται θρησκευτικῶς μία ἐξέχουσα φυσιognωμία τῆς Ὀρθοδοξίας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μιχαήλ. Αὐτὴ ἡ Ὀρθοδοξία κατορθώνει σήμερον καὶ εἰς τὴν Αἰθιοπίαν νὰ δίδῃ τὸ παρόν της καὶ νὰ κρατᾷ τὴν ἐπαλξίν της εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀφρικῆς.

—Πῶς ἐξελίσσεται τὸ σχέδιόν σας πρὸς μόρφωσιν Αἰθιοπῶν θεολόγων;

—Ἀριστα. Ἦδη ἔχομεν ἐννέα ἀποφοίτους ἀπὸ τὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης καὶ θὰ προσθέσωμεν καὶ ἄλλους. Ἐλπίζομεν, ὅτι γρήγορα εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ θὰ ἐπιτύχῃ πλήρη ἀναπροσαρμογὴν τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τὰς τοπικὰς ἀνάγκας τῆς περιοχῆς μου, ὁπότε θὰ ἔχω ἐπιτελέσῃ ἕνα μέρος τοῦ καθήκοντός μου ἐναντι τῆς Ὀρθοδοξίας.

—Αἱ σχέσεις σας μὲ τὸν Αὐτοκράτορα Χαϊλὲ Σελασιὲ πῶς εἶναι;

—Πάντοτε ἀρισταί. Δὲν παραλείπω τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὐρίσκωμαι εἰς ἐπαφὴν

μέ τον Αυτοκράτορα Χαϊλέ Σελασιέ, ὁ ὁποῖος, ἄλλως τε τρέφει ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν πρὸς τοὺς Ἑλληνας. Ἡ Μητρόπολὶς μου ἰδιαίτερος, εὐρίσκεται πάντοτε ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Αυτοκράτορος.

— Πῶς ἐξελίσσεται ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Αἰθιοπίας;

— Βεβαίως, ἔχει καὶ αὐτὸς τὰ ζητήματά του. Δὲν δυνάμεθα, δυστυχῶς νὰ αὐξήσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν παροίκων μας, ἀλλὰ οἱ ἤδη ὑπάρχοντες ἀντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῆς παιδείας. Τὰ σχολεῖά μας τῆς Ἀδὶς Ἀμπέμπα, πρέπει νὰ δίδουν κυρίως νέους με τεχνικὴν μόρφωσιν καὶ ἐκεῖ τείνουν νὰ ἐξελιχθῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ μέρος της βοηθεῖ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Ἐλπίζομεν ὅτι ὅλα θὰ πᾶνε καλά. Ὑπάρχει ἐνότης; Αὐτὸ εἶναι τὸ πᾶν διὰ τὸν ἀπόδημον Ἑλληνισμόν...».

Αὐτὰ εἶπε διὰ τὸν «Ἐθνικὸν Κήρυκα» ὁ ἐξέχων Ἱεράρχης

Ντ. Κουτούμης

— Ἐσχέδια διὰ τὴν Μονὴν τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Δυσφορίαν προσέκαλεσεν ἐνταῦθα ἡ ἀνακίνησις ὑπὸ Ἀμερικανῶν τοῦ ζητήματος τῆς «ἀξιοποιήσεως» τῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ, ἡ ὁποία ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τὸ 527 καὶ ἔκτοτε παραμένει προπύργιον τῆς ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας. Τὸ σχετικὸν Ἀμερικανικὸν σχέδιον προβλέπει τὴν ἀνέγερσιν παρὰ τὴν Μονὴν ἐνὸς τεραστίου κτιρίου, τὸ ὁποῖον θὰ περιλαμβάνη πύργον ὕψους 300 μέτρων, ἡ δὲ πρόσοψίς του θὰ εἶναι ὁμοία με ἐκείνην τοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Οὐάσιγκτων. Μολονότι τὸ σχέδιον δὲν ἐγνώσθη ἂν ὑπεβλήθη ἀκόμη ἢ ὄχι εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν Κυβέρνησιν, ἐν τούτοις τονίζεται, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ αἱ Ἀρχαὶ τῆς ἱερᾶς Μονῆς θὰ ἐδέχοντο ποτὲ οἰανδήποτε ἀμε-

ρικανικὴν «ἀξιοποιήσιν» τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ἡ ὁποία διατρεφῇ ἐπὶ τόσους αἰῶνας τὴν ἰδικὴν της βιβλικὴν ἀτμοσφαῖραν.

— Πρόκειται νὰ ἐξαπολυθῇ

«ἡ ἐκστρατεία τῶν κωδόνων»

τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας

Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας ἤλθεν εἰς συμφωνίαν μετὰ τὰ κρατικὰ ἐργοστάσια σιδήρου διὰ τὴν κατασκευὴν μεγάλου ἀριθμοῦ κωδόνων, οἱ ὁποῖοι θὰ δωρηθοῦν εἰς ἐκκλησίας καὶ μονὰς τῆς παλαιᾶς Παλαιστίνης, κατόπιν ἐπιτοπίου ἐπισκέψεως εἰδικῆς ἀποστολῆς.

Διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Τσάρων, τὰ κρατικὰ Ρωσσικὰ ἐργοστάσια θὰ χρησιμοποιήσουν τοὺς παλαιοὺς τρόπους κατασκευῆς κωδόνων καὶ πρὸς τοῦτο ἐκλήθησαν παλαιοὶ ἐργάται ἐπιζῶντες διὰ νὰ διδάξουν νεωτέρους.

Οἱ κώδωνες αὐτοὶ θὰ εἶναι διαφορετικῆς κατασκευῆς δι' ἑκάστην περιοχὴν διότι πρέπει νὰ ἔχουν καὶ ἀνάλογον χῶρον. Ἀναφέρεται σχετικῶς ὅτι πρὸ διετίας τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας ἐδώρησεν ἕνα κώδωνα εἰς χωρίον τῆς Παλαιστίνης καὶ ὅταν οὗτος ἐποθετῇ μετὰ τὴν πρώτην του κρούσιν, ἔσπασαν τὰ τζάμια τῶν οἰκιῶν τοῦ χωρίου, ὁπότε δὲν ἐχρησιμοποιήθη πλέον.

Οἱ μεγάλης ἐντάσεως κώδωνες πρόκειται νὰ δοθοῦν εἰς μονὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι κτισμέναι εἰς κορυφὰς λόφων, ὁπότε ὁ ἡχος διασκορπίζεται εἰς τὴν γύρω κοιλιάδα. Μεταξὺ τῶν μονῶν αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ἑλληνικαί, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν εἶναι γνωστὸν ἀκόμη ἂν θέλουν τὰ «δῶρα» διότι τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, φαίνεται πρὸς τὸ παρὸν διστακτικὸν διὰ μίαν προσέγγισιν πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν τῆς Ρωσσίας, δι' εὐνοήτους λόγους.

Ἡ «ἐκστρατεία τῶν κωδόνων» ἔρχεται εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ρωσσι-

κὴ Ἐκκλησία καταβάλλει μεγάλην προσπάθειαν διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὸ παλαιόν της κλέος εἰς τὴν Ἀνατολήν. Οἱ Ρῶσοι ζητοῦν συγκεκριμένως νὰ τοὺς παραδοθῶν μερικὰ ἀκατοίκητα μοναστήρια, ὅπου θὰ ἐγκαταστήσουν μοναχοὺς ἐκ Ρωσσίας «πρὸς χριστιανικὴν ἐκπαίδευσιν». Ἀλλὰ τὰ μοναστήρια ταῦτα μολονότι εἶναι οἰκονομικῶς ἐγκαταλελειμμένα, ἔχουν παρὰδόσεις ἑλληνικὰς καὶ τὸ σχέδιον τῶν Ρώσων εἶναι φυσικὸν νὰ συναντῇ δυσκολίας πρὸς πραγματοποιήσιν του.

Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία εἶναι προφανὲς ὅτι μὲ τὴν νέαν αὐτὴν ἐκδήλωσιν τῆς «ἐκστρατείας τῶν κωδώνων» ἐγκαινιάζει μίαν συστηματικὴν προσπάθειαν, προσπάθειαν προσεγγίσεως τῆς Ὁρθοδοξίας τῆς Ἀνατολῆς. Πρὸς τοῦτο διαθέτει ἀρκετὰ χρήματα καὶ καταλλήλως προπαρασκευασμένους κληρικούς, ὥστε νὰ πιστεύῃ κανεὶς ὅτι εὐρισκόμεθα πρὸς μιᾶς νέας θρησκευτικῆς καὶ εἰδικώτερης χριστιανικῆς ἀνακατατάξεως εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν.

Ντ. Κουισούμης

— Ρῶσοι ἱεράρχαι θὰ μετᾶσχουν συνεδρίου.

Ἐκ τοῦ βρετανικοῦ συμβουλίου ἐκκλησιῶν ἀνεκοινώθη ὅτι, ὡς διεμήνυσεν ὁ Παιριάρχης τῆς Μόσχας, Ρῶσοι ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέται θὰ μετᾶσχουν τοῦ συνεδρίου τοῦ παγκοσμίου συμβουλίου τῶν ἐκκλησιῶν, τὸ ὁποῖον θὰ συνέλθῃ τὸν Αὐγούστου.

Ἀποστολεὺς: Χρ. Ἀσπρομάτης Ν.Υ.

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ

Τὴν «Ἀγιορειτικὴν Βιβλιοθήκην» δι' ἐγγραφῆς συνδρομητῶν καὶ δι' ἀγορᾶς τῶν ψυχωφελῶν βιβλίων της.

ΣΤΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΜΑΣ ΠΟΙΜΕΝΑΡΧΗΝ

Ἀείμν. Μητροπολίτην Μυτιλήνης
Κυρὸν Ἰάκωβον

Στὴν ἐποχὴ πού ἄρχισε
ἡ γῆ νὰ λουλουδίξῃ
Ὁ ἥλιος ν' ἀκτινοβολῇ
τὸ Πάσχα νὰ μυρίξῃ,
Τὰ κρίνα καὶ τὰ γιασεμιά,
τὰ γιούλια καὶ τὰ ρόδα
Ν' ἀνθοῦν καὶ νὰ γλυκοαλοῦν
τῆς ἀνοιξῆς τ' ἀηδόνια.

+

Σὰν αἰτὸς ἐπέταξες
στὰ ὕψη, στὰ οὐράνια
Μᾶς ἄφησες, πατέρα μας,
σὲ μιὰ θαρετὰ ὀρφάνια.
Καὶ ὅσημανε στὸ διάβα σου
ἡ πένθιμος καμπάνα.
Μετὰ πομπῶν σὲ δέχτηκε
ἡ ἀνθοφόρος Μάννα.

+

Σὲ κλαύσαμε, πενθήσαμε
ὅλοι, μὲ τὴν καρδίᾳ μας
Τὸ σκῆνος σου μυρώσαμε
μὲ τ' ἅγια δάκρυά μας.
Ὑπὲρ λαοῦ ἐμόχθησες
ἄρχων τῆς Ἐκκλησίας
Μᾶς ἄφησες Ἰδρύματα
τὰ τῆς φιλανθρωπίας.

+

Τὰ χεῖλη σου τὰ πατρικά
τώρα ἐὰν σιγοῦνε
Ὅμως τὰ ἔργα σου ἡχοῦν
λαμπρὰ βροντοφωνοῦνε!
Στὸν Ὑψιστον πανσέβαστε
εὐχου ὑπὲρ τῆς ποίμνης
Ἰάκωβε, κλεινὲ σωτῆρ
ποιμὴν τῆς Μυτιλήνης.

Αἰώνια σου ἡ μνήμη.

Μόρια Μυτιλήνης τῇ 25 - 3 - 58
Τέκνον ἐν Κυρίῳ πνευματικὸν
Ἱερεὺς Βασιλείος Μπάμνιας

Ἀντὶ διηνήματος

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Ἡ ΤΟ ΠΑΥΑΓΙΟΝ ΚΑΙ Ἡ ΔΙΑΣΩΣΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 66)

Τὸ δὲ πλοῖον ἄνευ πηδαλίου εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀφριζόντων κυμάτων κλυδωνιζόμενον ζωηρῶς, ἀπεικόνιζε τότε νεότητα ἄνευ ἡθικοῦ πηδαλίου, ἐντὸς τῶν φθοροποιῶν παθῶν κυλιομένην.

Οἱ κλαυθοὶ καὶ αἱ οἰμωγαὶ τῶν ἀπηλπισμένων ἐπιβατῶν ἀνემιγνύοντο τότε μετὰ τῶν ἀγρίων κραυγῶν τῶν ἐντρέμων ναυτῶν ἔλεγες δὲ ὅτι ἀγέλη βοῶν μυκωμένων εἰς τὸ σφαγεῖον οἰκτρῶς συνωθεῖτο.

Ἀλλὰ φωνὴ σοβαρὰ ἠκούσθη, καὶ οἱ κλαυθοὶ καὶ αἱ κραυγαὶ ἐν ἀκαρεὶ ἐσίγησαν· ἐν τῷ μέσῳ δὲ καταनुκτικωτάτης σιωπῆς γέρων ἐπιβάτης, ὅστις ἄχρι τῆς σιγμῆς ἐκείνης καθ' ἑαυτὸν προσήυχετο. Εἶπε τὰ ἑξῆς.

— «Παύσατε, ἀδελφοί, ὀδυρόμενοι καὶ τρέμοντες. Μόνον οἱ ἐν τῇ κακίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀσεβείᾳ αὐτῶν ἐμμένοντες, τρέμουνσι τὸν θάνατον· διότι οἱ μὲν ἀσεβεῖς ἐξόντωςιν πλήρη, οἱ δὲ σκληροτράχηλοι κόλασιν αἰώνιον ἐκ τοῦ θανάτου περιμένουνσι. Πιστεύσατε λοιπὸν ὅτι ἄνωθεν ἡμῶν ὑπάρχει Θεὸς Παντοδύναμος, Πανάγαθος, Πολυεύσπλαγχνος. Χύσατε δάκρυα μετανοίας καὶ συντριβῆς. Προσευχήθητε μετὰ πίστεως καὶ ἐλπίδος, καὶ ὁ Πλάσις θέλει ἀνοίξει τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ μετὰ θάρρους δὲ τότε θέλετε ἀτενίσει τὸν θάνατον, καὶ γὰρ λήνῃ ἀγία θέλει ἐπέλθει ἐφ' ὁμᾶς».

Μόλις ὁ εὐσεβὴς γέρων ἐσιώπησε, πάταγος τρομερὸς ἠκούσθη, πάντες δὲ ἀνεντάχθημεν, καὶ ἐντὸς τῶν ὁδῶν ἐνταφιασμένοι εὐρέθημεν. Μετὰ σιγμιαίαν δὲ νεκρικὴν σιωπὴν ἄγρια φωνὰ ἀπελπισίας πανταχόθεν ὑψώθησαν, καὶ ζῶσα εἰκὼν τοῦ ἄδου κατέστη τὸ καταποντιζόμενον

πλοῖον. Ἀλλ' αἱ φωναὶ βαθμυδὸν ἤρχισαν νὰ ἐκλείπωσι, καθόσον ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἐντὸς τῶν κυμάτων ἀπέπνεεν ὅτε δὲ αὐτανδρὸς κατεποντίσθη ἡ λέμβος τοῦ πλοίου, ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ πλεῖστοι τὴν σωτηρίαν τῶν εἶχον ζητήσῃ, διαρκῆς ἐπανήλθεν ἡ νεκρικὴ σιωπὴ, καὶ ἄλλο τι δὲν ἠκούετο τότε, εἰμὴ ὁ ἄγριος συριγμὸς τοῦ ἀνέμου, καὶ τῶν κυμάτων οἱ μυκηθμοί.

Ἐγὼ ἐν τούτοις, μετὰ ζῶης καὶ θανάτου κυμαίνόμενος, ἐπέζων εἰσέτι. Ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅπως ἴδω τοῦ εὐδρισκόμην, παρετήρησα ἑμαυτὸν κοιτόμενον ἐπὶ τῆς συντετριμμένης πλώρας, ἣτις μετὰ δύο σκοπέλων εἶχε προσκολληθῇ. Ἐγερθεὶς καὶ ἀναρριχώμενος, μετέβην ἀπὸ τῆς πλώρας ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν σκοπέλων, καὶ σφικτὰ ἐνηγκαλίσθη αὐτόν. «Ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με, λέγει ὁ Δαβὶδ, ὁ δὲ Κύριος προσελάβετό με, καὶ ἐν πέτρᾳ ὕψωσέ με!»

Ἰκανὴν ὥραν ἐπὶ τῆς πέτρας ἐκείνης προσκολλημένος ἔμενον, ὅλος ὑπὸ τοῦ ψύχους τρέμων, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου δὲ καὶ τῶν κυμάτων καὶ τῆς ραγδαίας βροχῆς ἀνηλεῶς καταμαστιζόμενος. Ἐπὶ τέλους ἀπευδήσας καὶ πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας ἀπολέσας, προφανῇ καὶ ἄφευκτον τὸν θάνατόν μου ἐθεώρησα, καὶ ἀνοικτὸν ἐνώπιόν μου τὸν ὕγρον τάφον μου ἔβλεπον. Τότε μετὰ συντριβῆς ἐνεθυμήθην τοὺς γονεῖς μου, καὶ εἰς τὸν Πλάσιν πρωτὴν φορὰν τότε μετὰ κατανύξεως ἀνυψώθησαν ὁ, τε νοῦς καὶ ἡ καρδίᾳ μου.

Ἀληθὲς λοιπὸν εἶναι ὅτι εἰς μὲν τὰς εὐσεβεῖς καὶ φιλαγάθους ψυχὰς διὰ τῶν ἀπείρων αὐτοῦ εὐεργετημάτων, εἰς δὲ τὰς ἀσεβεῖς καὶ διεφθαρμένους διὰ τοῦ κεραυνοῦ καὶ τῆς τρικυμίας, διὰ τῶν δυστυχιῶν καὶ τοῦ θανάτου ἐμφανίζεται ὁ Πανάγαθος! Ἐντὸς τῶν ἀφριζόντων κυμάτων ἔμελλον ν' ἀποπλύνω τὸν ρύπον τῆς ἀσεβείας

μου! Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀστραπῶν, τῶν κεραυνῶν καὶ τῆς ἀγρίας καταιγίδος ἐμελλε νὰ ἐξεγερεθῇ ἐκ τοῦ πολυχρονίου ληθάργου ἡ κεκοιμημένη ψυχὴ μου! Ναί! ἐνώπιον τοῦ θανάτου οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς μου ἠνεώχθησαν, καὶ ἐνθυμηθεὶς τοὺς λόγους τοῦ γέροντος ἐπιδάτου, ἡτένισα πρὸς τὸν οὐρανὸν τὸ βλέμμα, καὶ κατ' ἐμαυτὸν εἶπον.

— Δικαίως μὲ παιδεύεις, ὦ Πλάστα! Συναισθάνομαι τὴν παντοδυναμίαν σου! Ἀναγνώριζω τὴν δικαιοσύνην σου! Οὐτε τὰς ἐντολάς σου ποτὲ ἐτήρησα, ἀλλ' οὐδὲ σέ, τὸν Πλάστην μου, ἐσυλλογίσθην ποτέ! Καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπλήσθησαν δακρύων, τρέμοντας δὲ τοὺς βραχίονάς μου καὶ ἐκλειπούσας τὰς δυνάμεις μου ἡσθάνθην ὁδυστυχής!

Ἐνθ' δὲ φῶς παρήγορον ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀναβαῖνον καὶ καταβαῖνον μοὶ ἐφάνη ὅτι μακρόθεν ἔβλεπον, συγχρόνως σῶμα, ὑπὸ τῶν ὀρμητικῶν κυμάτων καταφερόμενον καὶ ἀποσυρόμενον, ἤρχισεν ἀνηλεῶς νὰ μὲ κτυπᾷ, καὶ τὸ σῶμα τοῦτο μοὶ ἐφάνη ὅτι ἦτο τὸ πτώμα τοῦ Ὁθωμανοῦ ἐπιδάτου, ἔξ οὗ σωτηρίαν ἐν τῇ ἀφροσύνῃ μου εἶχον ἐλπίσει! Ὁ τρόμος μου τότε ἐκορυφώθη, αἱ σωματικαὶ μου δυνάμεις ἐξελεύθησαν, καὶ μετ' ἀπελπισίας ἀνέκραξα—τετέλεσται! τετέλεσται! Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκλείσθησαν, καὶ ἀναισθησία πληρεστάτη κατέλαβε τὴν ὑπαρξίν μου.

Ἄλλ' ὁ ἀπολωλὼς υἱὸς ἀνευρέθη, καὶ ὁ νεκρὸς ἀνέζησε! διότι ὁ ἐκ τοῦ λάκκου τῶν λεόντων τὸν Δανιήλ διασώσας, αὐτὸς οἰκτίρμων καὶ πολυεύσπλαγχνος διέσωσε καὶ ἐμέ!

Μεγίστη τῷ ὄντι ἀλήθεια ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν!

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακκλουνται οἱ ἀδελφοὶ συνδρομηταὶ ὅπως ἀποστέλλουν τὰς συνδρομάς των ἢ τὴν ἀξίαν τῶν παραγγελιῶν των μόνον δι' ἐπιταγῆς καὶ διὰ μικροποσά εἰς γραμματόσημα. Προσέτι αἱ ἐπιταγαὶ θὰ ἀπευθύνωνται μόνον: Σωτήριον Σχοινᾶν Κοραῆ 47 Βόλον.

Ἀναγκαζόμεθα νὰ κάμωμεν τὴν δήλωσιν αὐτὴν πρῶτον διότι μερικοὶ στέλλουν τὰ χρήματά των δι' ἀπλῆς ἐπιστολῆς καὶ κάποτε δὲν φθάνουν εἰς τὸν προορισμὸν των καὶ δεύτερον μερικοὶ πάλιν γράφουν Νικόλαον Σχοινᾶν ἢ Κωνσταντῖνον Σχοινᾶν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὰς παραλάβωμεν καὶ ἔτσι κοπιᾶζουν ἀδίκως καὶ βραδύνει ἡ ἐκτέλεσις τῶν παραγγελιῶν των. Ὡσαύτως οἱ στέλλοντες ἐπιταγὰς διὰ παραγγελίαν τινά, χωρὶς νὰ γράφουν ἰδιαιτέραν ἐπιστολήν, δύνανται ὀπισθεν αὐτῆς εἰς τὸ ἀπόκομμα νὰ μᾶς γνωρίζουν τὸν σκοπὸν τῆς διαθέσεως τῶν χρημάτων.

Δ Ω Ρ Ε Α Ι

1) I. Γ. Λάρισα δρχ. 50

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐσωτερικοῦ	δρχ. 25
Διὰ τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς	» 30
Διὰ τὰς Μονὰς γενικῶς	» 45
Ἐξωτερικοῦ γενικῶς λίρα χάρτινη 1	
Ἀμερικῆς	δολλάρια 3
Διὰ τοὺς μὴ συνδρομητάς ἑκαστον τεύχος	δρχ. 8
Ὅφειλόμενα συνδρομαὶ προηγούμενων ἐτῶν	» 25

Αἱ κατὰ τόπους εἰσπραττόμεναι συνδρομαὶ ἐπιβαρύνονται μὲ δρχ. 5 διὰ τὰ άτομα, διὰ τοὺς Ἱ. Ναοὺς καὶ Ἱ. Μονὰς, πρὸς κάλυψιν μέρους ὁδοιπορικῶν ἐξόδων.

Ἐπιστολαί, συνδρομαὶ καὶ δωρεαί, ἀποστέλλονται πρὸς τὸν κ. Σωτ. Σχοινᾶν - Κοραῆ 47, Βόλον.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ

Ἰερομόναχος καὶ πνευματικὸς Γέ-
ρων, οἰοσδήποτε, διὰ τὴν γυναικείαν
ιεράν Μονὴν Μακρυμάλλης, Ψα-
χνῶν Χαλκίδος, πρὸς ἐξυπηρέτησιν
τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν μο-
ναζουσῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς περιφερείας
ὡς πνευματικοῦ πατρός. Αἱ πρόσ-
δοί του θὰ εἶναι: Διατροφή καὶ δια-
μονὴ ἐκ τῆς Μονῆς καὶ ὅλα τὰ τυ-
χερὰ τοῦ ιερέως, 40 λείτουργα κλπ.,
πρὸς δὲ καὶ μισθὸς ἱκανοποιητικὸς.

Ἀποτανθῆτε: Ἰ. Μονὴν Μακρυ-
μάλλης, Ψαχνὰ Χαλκίδος.

«ΚΗΠΟΣ ΧΑΡΙΤΩΝ»

Θὰ μᾶς συγχωρήσουν οἱ ἀγαπητοὶ
συνδρομηταὶ διὰ τὴν μικρὰν βραδύ-
τητα τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, λόγῳ τε-
χνικῆς αἰτίας. Εὐρισκόμεθα σχεδὸν
εἰς τὸ τέλος τῆς ἐκδόσεως καὶ θὰ τὸ
λάβουν οὗτοι ὅσον τὸ δυνατόν ταχύ-
τερον διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ σὺν Θεῷ,
ἕτερον ἔργον τοῦ ἁγίου Νικοδήμου.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

1. «Ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦ-
λος» Μηνιαῖον περιοδικὸν τῆς Ἱερᾶς Μη-
τροπόλεως Δημητριάδος, ὑπὸ τὸν νέον
Μητροπολίτην μας κ. Δαμασκηνόν.

2. Χρήστου Μ. Ἐνισλείδου. Ἡ Μακρὰ
Πέμπτη. Πάσχα τὸ νεμικὸν καὶ μυστικόν.
Ὁ Δεῖπνος—τὸ Μυστήριον—ἡ Διαθήκη.
Ἐκδόσις «ἐνορίας» Ἀθῆναι 1957, τιμὴ
δραχ. 6.

3. Ἐπιφανίου Ἱ. Θεοδωροπούλου: «Ἀ-
παγορεύει ὁ Κύριος ὅπως οἱ Κληρικοὶ
προσαγορεύονται «πατέρες»;». Ἀπάντησις
εἰς τοὺς «Εὐαγγελικοὺς» καὶ Θ. Δανα-
ράν. Καλάμη 1958.

4. «Ὁρπηξ», νέον δεκαπενθήμερον πε-
ριοδικόν, ἐκδιδόμενον ἐν Θεσ/νίκῃ μετὰ διευ-
θυντὴν τὸν Θεόδωρον Γωγοβίτην, υἱὸν τοῦ
Ιερέως Κων. Γωγοβίτου, πραγματευόμε-
νον ζητήματα ἐκκλησιαστικά, ἐκπαιδευτι-

κά, ἐθνικοθησκευτικά, ἡθικοκοινωνικά
καὶ ἱεροψυχικά, ὡς καὶ τινὰ ἀποφθέγμα-
τα τῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν. Ἡ ὕλη
τοῦ εἶναι θαυμασία καὶ λίαν ψυχωφέλης,
ἀκόμη δὲ εὐχάριστος καὶ ἐνδιαφέρουσα.
Τὸ συνιστῶμεν θερμῶς εἰς τοὺς εὐσεβεῖς
Χριστιανούς. Γράψατε: Θεόδωρον Γωγο-
βίτην, Μισοῦλη 36 ἄνω ὁροφος Θεσ/νίκην.

5. Ὑλὴ καὶ Πνεῦμα, σημεῖα τῶν και-
ρῶν καὶ πορεία τῶν γεγονότων. Σωτήρη
Στυλιανοῦ (Χλωροκινώτη). Πάφος Κύπρου.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὅσοι ἐπιστρέφουν τὸ τελευταῖον τεῦχος
μὲ τὴν λέξιν «διαγράφομαι» δὲν θὰ δια-
γράφωνται ἂν δὲν ἀποστείλουν τὰ προη-
γούμενα, ἢ συνδρομαὶ εἶναι ἢ τεύχη. Ὁ-
ταν λοιπὸν μετὰ τὸ «διαγράφομαι» ἐξα-
κολουθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ τεύχους, πρέπει
νὰ γνωρίζουν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος.
Ὡστε παρακαλοῦμεν, ὅσοι θέλουν νὰ δια-
γραφῶσιν, θὰ τοὺς διαγράφωμεν εὐχαρί-
στως, ἀρκεῖ νὰ τακτοποιηθῇ ἑλοκληρω-
τικῶς. Ἡ Διεύθυνσις

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

Οἱ ἀποστέλλοντες τὰς συνδρομάς των νὰ
μὴ ἀπαιτοῦν νὰ τοὺς στέλλωμεν ἀμέσως
τὸ διπλότυπον ἢ ἄλλως πῶς νὰ τοὺς εἰδο-
ποιούμεν διὰ νὰ ἐλάβομεν τὴν συνδρομὴν των
διότι τὸ τοιοῦτον δημιουργεῖ περιττὰς δα-
πάνας καλυπτούσας μέρος τῆς συνδρομῆς.
Τὸ δὲ Ταχυδρομεῖον μᾶς ἔχει τρελλάνει μὲ
τὴν αὐστηρότητά του. Γράφοντες ἕνα εὐ-
χαριστῶ σὲ μιὰ κάρτα, τὴν ἀνοίγει καὶ
γὰρ τὸ εὐχαριστῶ αὐτὸ μᾶς χρεώνει· τέλος
ἐπιστολῆς μαζί μὲ τὸ πρόσθετον ὡς τιμω-
ρίαν. Ἄς ἔχουν λοιπὸν ὑπομονὴν οἱ ἀγαπη-
τοί μας. Συνδρομαὶ στελλόμεναι δι' ἐπι-
ταγῆς ἢ συστημένης ἐπιστολῆς δὲν χάνον-
ται καὶ ἡμεῖς θὰ τὰς τακτοποιούμεν. Ἀλ-
λως τε δταν σταματήσῃ ἡ σφραγιστικὴ ὑ-
πόμνησις, εἶναι δῆλον ὅτι ἐλήφθη ἡ συν-
δρομὴ των.

ΑΒΛΕΠΤΗΜΑ

Εἰς τὴν σελίδα 123, στήλῃ α' καὶ εἰς
τὸν τίτλον: Τὸ Ἐκκλ. Προτεσταντικὸν
συγκρότημα, γράψε: «Προτεσταντίζον» ἀν-
τὶ Προτεσταντικόν.

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης»

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1958

Ταχυδρομικά ἔσωτερικοῦ 10 ο)ο. Ἐξωτερικοῦ 30 ο)ο.

Πᾶσα παραγγελία δέον νὰ συνοδεύηται ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν βιβλίων καὶ τὰ ταχυδρομικά.

Τὰ ἔχοντα ἀστερίσκον βιβλία εἶναι ἐκδόσεις τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης», τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ξένων ἐκδόσεων.

ΕΡΓΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

* Χρηστοθήθεια τῶν Χριστιανῶν, ἄδεται 80, πανόδετον 105,	
	δερματόδετον Δραχ. 115.—
* Νέα Κλίμαξ, ἄδεται 75, πανόδ. 100, δερμ.	110.—
* Γυμνάσματα Πνευματικά, ἄδεται 40, πανόδ.	» 60.—
* Ἀόρατος πόλεμος, ἄδεται 25.—, πανόδετον	» 35.—
* Ἐξομολογητᾶριον	» 35.—
* Θεοτοκάριον ἄδεται 30, πανόδετον	» 40.—
* Τὸ Πανηγυρικόν	» 8.—
* Προσευχητᾶριον, Α. Δ. Σιμωνῶφ, ἄδεται 25.—, πανόδετον	» 35.—
* Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου, 50 πνευματικαὶ ὁμιλίαι, σελ. 250	
	ἄδεται 25.—, πανόδετον » 35.—
* Ἐκλογὴ ἐκ τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ διὰ τὰς ὁλονυχτ. ἀγρυπνίας	» 10.—
* Σωτηρία ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, περιέχον τὸ Μέγα Ἀπόδειπνον καὶ λοιπὰς ἀγνώστους ἀκολ. τῆς Μ. Τεσσαρακοσ. ἄδ. 10.—, δερμ.	» 15.—
* Λαυσαϊκὸν τοῦ ἁγίου ὁρους, ὑπὸ Γαβριὴλ Διονυσίου	» 15.—
* Φωνὴ βοῶντος ἐκ τῆς ἐρήμου	» 15.—
* Νέος Εὐεργετινὸς	» 10.—
* Μαλθουσιανισμὸς ἢ τὸ ἔγκλημα τῆς Γενοκτονίας » κατάλληλον διὰ τὰς οἰκογενείας καὶ ἰδίως τοὺς πνευματικούς	» 10.—
* Λαυριωτικὴ Κυψέλη. Γέροντος Παντελεήμονος Λαυριώτου	» 20.—
* Λαυσαϊκόν, Λαύσου τοῦ Πραιποσίτου (Πατερικὰ διηγήματα)	» 20.—
* Λειμωνάριον τὸ παλαιὸν ἢ τὰ Μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου	» 15.—
* Ἐγκόλπιον προσευχῶν, περιέχον παρακλ. Κανόνας καὶ Χαιρετισμοὺς εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ὑπὸ Γαβριὴλ Σταματελάτου, σελ. 216 ἄδεται 18.—, πανόδετον	» 28.—
* Σωτηρία τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τοῦ αὐτοῦ, ἄδεται 15.—, δεμένον	» 25.—
* Ὁδηγὸς τοῦ Πνευματικοῦ, τοῦ αὐτοῦ. Χρησιμώτατον διὰ κάθε Χριστιανὸν καὶ πρὸ παντὸς τῶν πνευματικῶν	» 5.—
* Βιβλίον ψυχασωτηρίου τοῦ αὐτοῦ	» 1.50
* Ἡ ἐρημίτις Φωτεινὴ, Ἰωακείμ Σπετσιέρη	» 7.—
* Περὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς πέραν τοῦ τάφου αἰωνίας ζωῆς, † Ἰωακείμ Σπετσιέρη	» 4.—
* Ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς	» 5.—
* Ὁ Χριστὸς νικᾷ ἢ ὁ Στρατὴς (θρησκευτικὸν διήγημα)	» 5.—
* Εὐαγγελικὸς Κῆπος, Σάββα μοναχοῦ Φιλοθεΐτου	» 5.—
* Ἐγκώμιον εἰς τὸν ὅσιον Ἀθανάσιον τὸν ἐν Ἀθῶν	» 2.—
* Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ τῶν Θεοφανείων	» 1.50
* Ἀπαράιτητοι συστάσεις διὰ τὸν χριστιανὸν	» 1.50
* Ἀκολουθία Θ. Μεταλήψεως μετ' προσθέτους εὐχὰς εἰς τὸ τέλος, σχῆμα μικρὸν τσέπης	» 2.—

* Ὁ ἐπιτάφιος τῆς Θεοτόκου	Δραχ.	1.50
* Ἀποκαλύψεις τῆς Θεοτόκου πρὸς τὸν Ἀγριτζόμπανον	»	1.50
* Ἀκολουθία τῆς Γονυκλισίας, τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς	»	1.50
* Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὸν Κ. Η. Ι. Χριστὸν	»	1.50
* Οἱ δύο παρακλητικοὶ Κανόνες πρὸς τὴν Θεοτόκον καὶ εὐχαὶ κατὰ τοῦ πολέμου	»	2.—
* Παρακλητικὸς Κανὼν καὶ τὰ θαύματα τῆς Γοργοῦληκίου	»	2.00
* Παρακλ. Κανὼν εἰς τὴν Πορτατίτισσαν τῶν Ἰβήρων	»	1.50
* Παρακλ. Κανὼν εἰς τὸν ἅγιον Φανούριον, Ἀλεξ. Μωραϊτίδου	»	1.50
* Ὁ Μέγας Κανὼν, Ἀνδρέου Κρήτης	»	2.—
* Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου	»	1.50
* Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου τοῦ 15 Αὐγούστου καὶ ἡ παράκλησις τῆς Γλυκοφιλοῦσης	»	2.—
* Χαιρετισμοὶ πενθοχαρμόσυνοι πρὸς τὸν παναγ. καὶ ζωοδ. τοῦ Σωτήρος τάφον	»	1.50
* Χαιρετισμοὶ εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας, Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης	»	1.50
* Εὐχὴ βασκανίας ἐλλείψει ἱερέως	»	1.—
* Δίπτυχα ζώντων καὶ τεθνεώτων	»	1.—
* Μικρὰ Ἀνθοδέσμη	»	0.50
* Τὸ ἐξάκουστον προσκυνητᾶριον τοῦ σπηλαίου Ἀγ. Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου.	»	2.—
* Βίος τοῦ ἁγ. Ρηγίνου, Ἐπισκ. Σκοπέλου δρ. 1.— ἐκδ. πολυτελῆς	»	2.—
* Ὁ Παράδεισος, Ἰωάννου Μηνᾶ, γλαφυρότατον	»	7.—
* Ὁ καλὸς φίλος καὶ ἱατρὸς κάθε ἀσθενοῦς, κατάλληλον διὰ τοὺς ἀσθενεῖς	»	2.—
* Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὰ παιδικὰ του χρόνια, κατάλληλον διὰ τοὺς μικροὺς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων κ.λ.π.	»	2.—
* Ὁ ἀδελφὸς τῶν φυλακισμένων, Ἰωάννου Μηνᾶ	»	2.—
* Ἡ Μόνικα, μήτηρ τοῦ ἁγ. Αὐγουστίνου, παρὰδ. χριστ. μητρὸς	»	2.50
* Ἡ ἁγία Συγκλητικὴ, παρηγορητικὴ διήγησις διὰ τοὺς ἀσθενεῖς	»	2.50
* Ψυχῆς Παρηγορία, εὐχαὶ διὰ στίχων, Ξένης μοναχῆς τυφλῆς σ. 88	»	3.—
* Ὁ Ἄρτος τῆς ζωῆς, περὶ θείας Κοινωνίας	»	2.50
* Ἡ ἁγία Γραφή, ἀνάλυσις αὐτῆς	»	2.50
* Μικρὸν εὐχολόγιον. Εὐχαὶ παρακλητικαὶ Μάμαντος καὶ Τρύφωνος μὴ ὑπάρχουσαι εἰς τὰ εὐχολόγια, ἐλαφρῶς δεδεμένον	»	2.50
* Ὁ βίος καὶ τὰ θαύματα τῆς ἁγίας Εἰρήνης τοῦ Χρυσοβαλάντου	»	2.50
* Ἡ Χαρὰ τῶν Ἀγγέλων Τζάνου Γουγουτᾶ, ἱερέως	»	10.—
* Ἡ Καμπάνα τοῦ Οὐρανοῦ	»	8.—
* Ὁδηγὸς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, Ἰννοκετίου Ἐπισκ.	»	5.—
* Τετρακτύς, βιβλίον πατερικόν, Κωνστ. Ζερβοῦ πρωτοπρεσβ.	»	8.—
* Γνωθὶ σαυτὸν. Γ. Περατικοῦ	»	1.50
* Σειρὰ «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκης» ὁλόκληρον τὸ ἰζ' ἔτος	»	50.—
* Ὁλόκληρον τὸ ε' ἔτος δεμένο	»	70.—
* Ἀκολουθία καὶ βίος τῶν Ἀγίων Ὁνουφρίου καὶ Πέτρου	»	10.—
* » » » τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου Πατρ. Κων)πόλεως	»	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Στυλιανοῦ	»	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου τοῦ Νέου	»	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Τριανταφύλλου, Ζαγορεῶς Βόλου	»	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ	»	10.—
* » » » ἁγ. Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλ. ἰθ' Αὐγούστου	»	10.—

* Ἀκολουθία καὶ βίος τῆς Παναγίας Χοροβιωτίσσης ἐν Ἀμοργῷ Δραχ.	10.—
* » » » τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, πανηγυρική »	10.—
* » » » τῆς Παναγίας Γερωντίσσης . . . »	10.—
* » » » τῶν 20 ἁγίων Ἀναργύρων μετὰ παρακλήσεως »	10.—
» » » Φατίου Κωνσταντινουπόλεως »	10.—
» » » Ἀποστόλου Παύλου »	10.—
» » » τοῦ ὁσίου Νείλου τοῦ Μυροβλήτου »	15.—
» » » τοῦ ἁγ. Γεωργίου Ἰωαννίνων »	10.—
» » » τοῦ ἁγ. Φανορίου »	10.—
» » » ἁγίου Ἀχιλλείου »	10.—
» » » ἁγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου »	15.—
» » » ἁγίας Κυριακῆς »	10.—
» » » Χριστοδούλου τοῦ ἐν Πάτμῳ »	30.—
* Οἱ διδάσκαλοι τῆς Νοεῆς Προσευχῆς. Ἀναστασίας Περαιτικοῦ »	8.—
Λειτουργία Χρυσοστόμου τσέπης »	2.—
Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου ἱεροδ. «Ἀπαγορεύει ὁ Κύριος ὅπως οἱ κληρικοὶ προσαγορεύονται Πατέρες ;» »	3.—
Ἁγία Γραφή καὶ πονηρὰ πνεύματα, τοῦ αὐτοῦ »	12.—
Κουκουζέλισσα, ἡ οἰκονόμισσα τῆς Μ. Λαύρας »	20.—
Ὁ Ὀδοιπόρος Φιλοθέου Ζερβάκου ἀρχιμ. »	15.—
Αἱ πλάναι τοῦ Μακράκη, ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἐλεγχόμεναι ἰδίου »	10.—
Ἑτεροδιδασκαλιῶν ἐλεγχος ἢ περὶ χορῶν, Φιλοθ. Ζερβάκου ἀρχ. »	3.—
Χρυσόβουλλα καὶ τυπικὰ τῶν Βυζ. αυτοκρατόρων τοῦ Ἀγ. Ὁρους »	20.—
Ὁ Νόμος καὶ αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ, Σ. Φιλαρέτου »	10.—
Ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἡ οἰκογένειά του . . . »	5.—
Τὰ λείψανα καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἀρχ. πόλεων τοῦ Βόλου μετὰ χαρτῶν »	10.—
Πίστις καὶ γνῶσις, Κων. Τσαταλοῦ, ἀντισυνταγματάρχου »	10.—
Κυριακοδρομίον Θ. Ζωγράφου, ἄδետον »	50.—
Ἑρμηνεία ἐπιστολῶν Παύλου μετὰ τῶν 7 Καθολικῶν Θ. Ζωγράφου τόμοι 11 ἄδետον δραχ.	200.—
Φιλοσοφικὸν Δοκίμιον περὶ τῆς προόδου καὶ πτώσεως τῆς Π. Ἑλλάδος Γ. Κωζάκη Τυπάλδου Ἀθῆναι 1839 »	50.—
Συναξαριστὴς Δουνάκη, Σεπτέμβριος, ἄδետος »	30.—
» Ὀκτώβριος, Ν)βριος, Δ)βριος, Ἰαν)ριος ἕκαστος »	50.—
Μέγας Συναξαριστὴς πατρὸς Ματθαίου ὁ τόμος ἄδետος 70 δεμ. »	90.—
Βράβια Ἀρμένη, Δοκίμιον ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν δερματόδετον »	60.—
Εἰκόνες καὶ πραγματικότητες, Αὐγ. Καντιώτη ἀρχιμ. »	12.—
Δογματικὴ Χρ. Ἀνδρούτσου »	150.—
Ἰχνος Χριστοῦ »	60.—
Ὁδηγὸς ἁγίου Ὁρους Ἀθω, Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου »	40.—
Ἀνωτέρα ἐπισκιάσεις ἐπὶ τοῦ Ἀθω ὅλαι αἱ θαυματουργαὶ εἰκό- νες μὲ τὰ θαύματά των »	40.—
Προσκυνητᾶριον ἁγίου Ὁρους δεμένον »	35.—
Γραμματικὴ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ Βενετία 1780 σελ. 670 λινόδ. »	100.—
Θησαυρὸς τετραγλωσσος, Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητὸς Μητροπ. Φιλαδελφείας, Βενετία αψιζ' ὅλον δερμάτινον . . . »	150.—
«Ἑστία,» τόμος γ'. 1877 δερματόδετον . . . »	100.—
Αἰώνιον Πασχαλοημερολόγιον, Συμεὼν Φιλοθεΐτου »	20.—
Φιλολογικὴ καὶ κριτικὴ ἱστορία, Κοντογόνου, πλήρης, δερματόδε- τος εἰς δύο τόμους . . . »	300.—

Ἀποστολικὴ Σαγήνη	Δραχ.	70.—
Διάλογος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Ἀρχιεπ. Αἰθιοπίας	»	30.—
«Τάξεις» τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν κατὰ τὸ Τυπικὸν τῆς Μ.		
Ἐκκλησίας 1958, Γ. Μπεκατώρου	»	20.—
Ἡ Νέα Διαθήκη, μετάφρασις Α. Α. Πάλλη, Λίβερπουλ 1910	»	300.—
Ἱερογραφικὸν ἀπάνθισμα, Νεοφύτου Μεταξᾶ, δερματόδετον	»	100.—
Τὰ «Πάτρια» ἀστρονομικὴ ἀπάντησις, τοῦ αὐτοῦ	»	5.—
Αἱ σύγχρονοι ἀθθεϊστικαὶ καὶ ἀντορθ. προπαγάνδαι, Ἰννοκεντίου Νιζιγορόδ.	(ἐρμηνεῖα ἀποκαλύψεως μετ' εἰκόνων)	» 20.—
Λειτουργία Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου	»	6.—
Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ὁ ἥρως τῆς ἐρήμου	»	6.—
Τὸ Χριστιανικὸν ἠθικὸν σύστημα, Π. Σταυροπούλου μετὰ πινάκων	»	25.—
Ἡ Θεοτόκος καὶ ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος, Κων. Ν. Δρατσέλα σελ. 192	»	15.—
Γενικὴ ἱστορία Βοσσανέτου, 2 τόμοι πλήρεις, λινόδετοι καινούργεῖς, Κων)πολις 1817	»	300.—
Λεξικὸν ἐγκυκλοπαιδικόν, Ν. Γ. Πολίτου ἐξάτομον δερματόδ.	»	500.—
Ἑβραϊσμός καὶ τεκτονισμός, Χρ. Καλύβα	«	15.—
Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, Θεοκλήτου μοναχοῦ	»	50.—
Πηδάλιον Α' ἔκδοσις Λειψία τῆς Σαξωνίας αῶ. σχῆμα 40X26		
δεδεμένον ὅλο δέσμα ἐν ἀρίστη καταστάσει	»	2.000.—
Πηδάλιον πανόδετον	»	225.—
Συμεὼν Θεσσαλονίκης Ἀπαντα	»	400.—
Συμεὼν Θεσσαλονίκης Ἀπαντα, ἑλλειπές. Ἀρχίζει ἀπὸ τὸν βίον τοῦ ἁγίου Συμεὼν εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ φθάνει μέχρι τῆς σελ. 358,		
δηλαδὴ λείπουν ὀλίγαι σελίδες ἀπὸ τὸ τέλος, πανόδετον	»	200.—
Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως, τόμ. α' περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως, τόμ. β' περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, πανόδ. Βενετία αῗσθ' (1779) οἱ 2 τόμ.	»	500.—
Ἐμποδίζει ὁ πόνος τὴν ὑπαρξίν εὐτυχίας; Ἀρχ. Ἀγαθ. Κοτρώνη	»	35.—
Ἀμαρτωλῶν Σωτηρία	»	35.—
Θύρα Μετανοίας	»	35.—
Θησαυρὸς Δαμασκηνοῦ	»	40.—
Βασιλείου Σμύρνης Λόγοι, τόμος β' πανόδετον	»	60.—
Ὁ Χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ, Κ. Καλλινίκου	»	100.—
Ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ	» »	30.—
τὸ αὐτό, ἡ ἔκδοσις τοῦ 1929 δερματόδετος	»	80.—
Μικροὶ ἱεραπόστολοι, Μητρ. Ἱερισσοῦ κ. Κυπριανοῦ, διηγήματα	»	10.—
Θεῖαι ἐκδηλώσεις, Π. Ν. Ἀντύπα	»	15.—
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Μητροπ. Κίτρους κ. Βαρνάβα	»	25.—
Τὸ ἀντίδοτον τοῦ θανάτου, Παναγοπούλου	»	15.—
Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν, τόμος α' καὶ β' ἀνὰ	»	100.—
Ἔργα Μητροπ. Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ		
Συνοπτικὸν πρόγραμμα ἀνακαινίσσεως τῆς Ἐκκλησίας	»	5.—
Σύστημα ἀνυψώσεως ἐφημεριακοῦ Κλήρου	»	5.—
Συμβολαὶ πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας	»	8.—
Ἡ ὁδὸς πρὸς Ἐκκλησιαστικὴν ἀναδημιουργίαν	»	5.—
Φωνὴ βοῶντος, περὶ τῶν κινδύνων καὶ ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας	»	10.—
Τὰ ἅνω 5 δεδεμένα ὁμοῦ	»	30.—
Σκαρίφημα περὶ διοικητ. ἐνότητος πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων.		
Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν	»	5.—
Μεταξὺ κατακτητῶν καὶ ἀναρτῶν	»	15.—

Ἡ προσευχή. Κ. Καλλινίκου, δεμένον	»	20.—
Ἀριστοτέλους: Ἠθικὰ Νικομάχεια, κείμενον, μετάφρασις καὶ ἐρμηνεία, Κ. Θ. Καραῖ	»	20.—

ΒΕΝΕΤΙΑΣ

Τὰ 12 Μηναια, ἀρχαῖα. Ὁ Ἰανουάριος Βενετία 1682, οἱ ἄλλοι ἔνδεκα ἀπὸ τὸ 1772 - 1775. Κατάλληλα διὰ Βιβλιοθήκας καὶ ἐρευνητὰς ἐκδόσεων. Δέσιμον ἀρχαῖον ὅλο δέσμα καὶ ἐν ἀρίστη καταστάσει. Τιμῶνται καὶ οἱ 12 τόμοι	Δρχ.	2000.—
Ἱερὰ Ἀνθολογία Γεωργοπούλου, Βενετία 1852, δεμένο ὅλο δέσμα (παλαιὸν δέσιμον)	»	100.—
Ἀπόστολος Βενετίας 1796 καινουργῆς δερματόδετος	»	200.—
Ἀπόστολος, Βενετία 1842, δερματόδετος	»	100.—
Ψαλτήριον μικροῦ σχήματος, Βενετίας, πανόδετον	»	40.—

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Θεωρία καὶ πράξις τῆς βυζ. μουσικῆς Παναγιωτοπούλου	»	35.—
Ἀναστασιματάριον Ἰωάννου, ἄδετον	»	50.—
Δοξαστάριον ἀργόν, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, Κ)πολις 1859	»	80.—
Αἱ δύο Μέλισσαι Ἀγ. Κυριαζίδου, (ὄχι ὁλόκληρος περιέχουσα μαθήματα Λειτουργίας	»	100.—
Ἐτερος τόμος τοῦ αὐτοῦ περιέχων ἐσπερινούς, Μ. Τεσσαρακοστὴν καὶ ὄρθρον	»	60.—
Μουσικὴ Κυψέλη Κων)πόλεως, τρίτομος καινουργῆς, δεδεμένη μὲ δέσμα εἰς 2 τόμους	»	400.—
Μ. Ἑβδομάς Ραιδεστινοῦ, μεταχειρισμένη δερματόδ. καινουργῆς	»	350.—
Δοξολογία 25ης Μαρτίου, Κ. Ψάχου δεμένη	»	25.—
Ἀκολουθία τοῦ βαπτίσματος, ἀραβῶνος, γάμου, πεζὸν καὶ μουσικόν, χαρτόδετον	»	20.—

Δὲν εὐθυνόμεθα δι' ἐνδεχομένας ὑπερτιμήσεις

Περιοδικὸν «ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ». Ἐγγραφῆτε συνδρομηταὶ δι' ἐν ἔτος δοκιμαστικῶς. Ἐχετε πολὺ νὰ ὠφεληθῆτε. Συνδρομὴ ἑτησίᾳ δρχ. 25 καὶ διὰ τὰς Μονὰς 45. Εἶναι μηνιαῖον, ἀλλὰ ἐκδίδεται εἰς διπλὰ τεύχη ἀνὰ δίμηνον.

Διευθυνσις: Σωτ. Σχοινᾶν, Κοραῖ 47 Βόλον

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Για τοῦτο καὶ μὲ δίκαιον
κῆπον καὶ περιβόλι,

τῆς Παναγίας Δέσποινας
τὸ ὀνομάζουν ὅλοι.
(Καισάριος Δαπόντες)

ΥΠΟ ΤΑΣ ΣΕΠΤΑΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ (†1940)
ΙΑΤΡΟΣ — ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐν Βόλῳ
Μάιος - Ἰούνιος

Διευθυντής - Ἰδιοκτῆτης
ΣΩΤ. Ν. ΣΧΟΙΝΑΣ
Κοραή 47 ἐν Βόλῳ

ΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΑΝΤΟΡΘΟΔΟΞΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἀπὸ πολλοῦ γίνεται θόρυβος διὰ κάποιο βιβλίον ἐνὸς Καθολικοῦ συγγραφέως. Διὰ τὸ βιβλίον τοῦ Φούλτον, ὑπὸ τὸν τίτλον, «Τὸ πῶς μεγάλο γεγονός». Ἡμφεσθητήθησαν ὠρισμένα σημεῖα τοῦ βιβλίου, ἀναφερόμενα εἰς τὸ πάνσεπτον πρόσωπον τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου, κατὰ πόσον ἐναρμονίζονται πρὸς τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν. Καὶ ἀπεδείχθη, κατόπιν σχετικῶν καταγγελιῶν, ὅτι εἰς τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον παρεισέφρυσαν, ὑπὸ μορφήν λογοτεχνικήν, φράσεις καταπτόμεναι τῆς γνησιότητος τῆς παραδόσεως καὶ προσβάλλουσαι τὴν Ὁρθόδοξον συνείδησιν. Τὸ πρᾶγμα ἐστοίχισε τὴν προαγωγὴν καλοῦ κληρικοῦ, ὡς ὑπευθύνου, ἀπαλλαγέντος ἀπὸ τοῦ βάρους τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, ὅπερ μετ' ὀλίγον θὰ ἐπωρίζετο.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι δὲν ὑπῆρχε πρόθεσις ἀλλοιώσεως τῶν ἱερῶν κειμένων, ἐκ μέρους τοῦ κριθέντος ὡς ὑπευθύνου κληρικοῦ. Μάλιστα, ἀπολογούμενος, ἐβεβαίωσεν, ὅτι διὰ τοῦ λογοτεχνήματος ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν Χριστιανῶν. Δὲν φρονοῦμεν, ἔτι πρέπει νὰ ἀμφισβητήσωμεν τὰς ἀγαθὰς προθέσεις ἐνὸς τόσο ἐυλαβοῦς τέκνου τῆς Ἐκκλησίας, ἀγωνιζομένου ὑπὲρ τῆς κατισχύσεως τοῦ λόγου τῆς πίστεως. Ὅχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ δὲν δυσκολευόμεθα καὶ νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι, προκειμένου νὰ ἐλκυσθοῦν Χριστιανοί, ἀδιαφόρως διακείμενοι πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ προδῆλως φθοροποιὰ ἀναγνώσματα, ἔδωκεν εἰς τὴν δημοσιότητα τὸ ὑπ' ὄψιν βιβλίον. Ἀλλ' ὥστε δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἂν καὶ ἀπευθύνεται εἰς ὅλους

τοὺς μέλλοντας πιστεῦσαι, ἐν τούτοις δὲν προσφέρεται πρὸς ὅλους μὲ ἓνα τρόπον. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ τὴν πνευματικότητα αὐτῆς, παρουσιάζει μίαν διαβάθμεισιν «βάθους καὶ ὕψους καὶ μήκους καὶ πλάτους». Δὲν δύνανται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, εἴτε κατηχούμενοι εἶναι, εἴτε πιστοὶ νὰ δεχθοῦν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὅπως ἐξήλθεν ἀπὸ τὸ «σεπτὸν καὶ σεβάσιμον στόμα», ἡ ἀπὸ τὴν γραφίδᾳ τῶν ἁγίων μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων. Ἐκτὸς τῶν δογμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν συζητοῦμεν, ἀλλὰ ἀποδεχόμεθα ὡς ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν ἀληθείας, ἡ ἡθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου, τὴν ὁποῖαν καλούμεθα νὰ κάμωμεν ζωὴν, οὔτε νὰ κατανοηθῇ ἐξ ἑαυτοῦ ὑπὸ πάντων δύναται, οὔτε νὰ βιωθῇ εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν. Τὸ Εὐαγγέλιον τῆς χάριτος ἐδόθη, θεοῦ χάριτι, εἰς ὅλην τὴν πληρότητα τοῦ καὶ πρὸς ὅλους, ἀλλ' ἕκαστος ἀντλεῖ ἐξ αὐτοῦ ἀναλόγως τοῦ ἀντλήματος, ὅπερ ἔχει. Λόγοι φυσικῆς ἱκανότητος, κληρονομικότητος, ἀνατροφῆς, παιδείας, περιβάλλοντος, καθορίζουν τὴν χωρητικότητα ἐκάστου. Ὁ θεὸς Ἀπόστολος Παῦλος, ἄλλοτε ποτίζει γάλα, ἄλλοτε χορηγεῖ τροφὴν στερεάν, ἄλλοτε συνιστᾷ λάχανα, ἄλλοτε ἐπιτρέπει πάντα καὶ πολλάκις ἀποκρύπτει τὴν βαθυτέραν διδασκαλίαν, διότι, λέγει, «σοφίαν λαλοῦμεν τοῖς τελείοις».

Εἶναι ὡς ἐκ τούτου πρόδηλον, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ μετάδοσις τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας διὰ ποικίλων μέσων πρὸς τοὺς νηπίους ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ὅπως «δόλω λάβωμεν αὐτούς», κατὰ τὸν «τὰ πάντα τοῖς πᾶσι» γενόμενον Ἀπόστολον. Καὶ διὰ μυθιστοριῶν; Μάλιστα. Καὶ διὰ λογοτεχνημάτων; Ναί. Διὰ παντὸς μέσου, προκειμένου νὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν Χριστὸν ἀδελφοί, «ὑπὲρ ὧν, κατὰ καιρὸν ἀπέθανε».

Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς οἰκονομίας καὶ συγκαταβάσεως, χάριν «τῶν ἀσθενῶν τῇ πίστει», μέχρι τῆς νοθεύσεως τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου ἐν τῷ κλίματι τῆς Ὁρθοδόξου ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, «μέγα χάσμα ἐστήρικται». Καὶ ναὶ μὲν δὲν ἀποδίδομεν πρόθεσιν κακὴν εἰς τὸν καλὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἱερώνυμον, δι' ὅσα μὴ στοιχοῦντα τῇ παραδόσει καὶ τῇ «ὕψιαινούσῃ διδασκαλίᾳ» περιέχονται εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Καθολικοῦ, ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὴν ἀστοχίαν, ἣν τῷ καταλογίζομεν, δικαίως διερωτώμεθα ἂν ταῦτα πρὸςθεύει ἡ οὐδ' ἴδιος. Δὲν γνωρίζομεν ἂν εἰς τὰς συγγραφάς του ἔχει διατυπώσει τὰ ἑαυτοῦ φρονήματα περὶ τοῦ θέματος τούτου, ἅτινα φρόνιμον εἶναι νὰ ἐπικαλεσθῇ πρὸς ἀνατροπὴν τὴν κατηγορίαν, πάντως εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐπιβάλλεται, ὅπως προβῇ εἰς σχετικὴν ὁμολογίαν τῆς ἑαυτοῦ πίστεως, ὡς ἔπραττον καὶ οἱ ἅγιοι ἡμῶν Πατέρες, δεδομένου, ὅτι καὶ δι' ἄλλα τινά, ἀναγόμενα εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν, κατηγορήθη κατὰ τὸ παρελθόν. Αὕτη εἶναι ἡ μόνη ὀρθὴ ὁδὸς πρὸς κατασίγασιν τῆς δικαίως ἐξεγερθεῖσης ὀρθοδόξου συνειδήσεως, ἀντὶ τῶν «κοσμικῶν κριτηρίων» καὶ τῶν ἀδίκων ἐπιθέσεων ὑπὸ τινων «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» συνηγορούντων ἐντύπων, ὡς ἔάν. οἱ εὐθαρσεῖς ἐκεῖνοι θεολόγοι, οἵτινες διηρμήνευσαν τὸ κοινὸν εὐσεβὲς αἶσθημα, καταγγείλαντες ἁρμοδίως τὸ πρᾶγμα, δὲν εἶναι ἄξιοι παντὸς ἐπαίνου;

Τὸ θέμα τοῦ σκανδαλώδους σημείου τοῦ βιβλίου τοῦ Φουλτον, γεννᾷ καὶ

ἄλλα τινὰ προβλήματα συναφῇ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον εὐσέβειαν καὶ παράδοσιν. Ἀνεγνωρίσαμεν τὴν ἀναγκαιότητα τῆς διὰ μυθιστοριῶν καὶ λογοτεχνημάτων οἰκοδομῆς τῶν πιστῶν ἢ προσελύσεις τῶν «δυνάμει» ἢ κατ' ὄνομα χριστιανῶν. Τοῦτο ὅμως, δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ καταφεύγωμεν εἰς ἀναζητήσιν βιβλίων εἰς τὴν Δύσιν. Ἐξ ὧν γινώσκουμεν, μακρὰν ὄντες τοῦ κόσμου, ἡ Ἑλλάς ἡ Ὁρθόδοξος, ὑπερεπληρώθη ξενικῶν βιβλίων Καθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν συγγραφέων καὶ μάλιστα κοσμικῶν, ὥς ἐὰν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐστρεφεῖτο συγγραμμάτων Πατερικῶν, ἅλκι ἡρτυμένων. Δικαίως ὑποπτευόμεθα, ὅτι ἐνεργεῖται τοιοῦτοτρόπως λανθάνουσα διάθρωσις τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος, ὑπὸ ὀρθοδόξων ἀδελφῶν, εἴτε ἐν γνώσει, οὐκ οἶδα, εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ, ὃ Θεὸς οἶδεν, ἀπογυμνουμένων τῶν πιστῶν ἐκ τῆς ὥραιας καὶ πνευματικῆς στολῆς τοῦ ὀρθοδόξου, τῆς ἁνωθεν καὶ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ὑφανθείσης. Τί θὰ εἶπῃ ὁ κοσμικὸς Καθολικὸς ἢ Προτεστάντης, ἔστω καὶ κληρικὸς, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ὁρθοδόξου πιστοῦ; Ἐὰν οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες ἐλάλησαν ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς ἀληθείας, πῶς οἱ ἀπορρίπτοντες αὐτοὺς Προτεστάνται θὰ διδάξουν τὸν Χριστιανισμόν ἀπλανῶς; Ἡ, πῶς οἱ Καθολικοί, μὲ τοὺς ὁποίους διαφέρομεν, ὅχι μόνον κατὰ τὰ δόγματα, ὡς καινοτομήσαντες, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διανοητικότητα, καὶ εἰς τὴν ψυχολογίαν, καὶ εἰς τὴν πνευματικότητα, δὲν θὰ μᾶς νοθεύσουν καὶ τὰ δόγματα καὶ τὴν ὀρθόδοξον ζωὴν, ὅταν τόσῃ σπουδῇ ἐπιδεικνύωμεν διὰ νὰ τοὺς μεταφράσωμεν;

Ἀπὸ ἐτῶν διαπιστοῦμεν, μὲ θαυμάτιν ἠλιψιν, ὅτι ἐντὸς τοῦ κλίματος τῆς Ὁρθοδοξίας γίνεται ἀληθὴς θραῦσις ἐκ μέρους τῶν ἐτεροδόξων, καὶ πολὺ ἡλγήσαμεν ὅταν, κατ' ἐπανάληψιν ἀνεγνώσαμεν εἰς τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, νὰ προσαγορεύεται ὁ Πάπας, ὡς «ἅγιος πατήρ». Ἀφοῦ «ἅγιος πατήρ», τότε ὁ ἅπλος λαὸς μας διατὶ νὰ μὴ γίνεται εὐκολος λεία τῆς φιλοτίμου δράσεως τῶν Οὐνιτῶν; Καὶ ὑπάρχουν ἀφελεῖς Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, οἱ ὁποῖοι κόπτονται ὑπὲρ τῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν, καθ' ἣν σιγμὴν, οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν καταλίπουν εἰς ἡμᾶς οἱ Οὐνίται ἐν Ἑλλάδι, ὅτι ἀγωνίζονται σατανικῶς, ὅπως ὑποτάξουν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὑπὸ τοὺς «ἁγίους πόδας» τοῦ «ἁγίου πατρός» Ο TEMPORA! Ο MORES! Φοβούμεθα μήπως, ἀπολέσαντες τὴν στοιχειώδη εὐθιμίαν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν συνειδήσεως — ἂν ἔχωμεν τοιαύτην — καταντήσωμεν ὥς φυλὴ τὸ σκύβαλον τοῦ κόσμου, μὲ τὰ ποικίλα πλήγματα, ἅτινα ὑφιστάμεθα, ὡς Ἔθνος καὶ Ἐκκλησία.

Ἡ πληθὺς τῆς ξενικῆς προσελύσεως λογοτεχνημάτων, μὲ τὴν μορφήν τῆς εὐσεβείας, διὰ τὴν χρῆσιν τῶν «γάλακτι ποτιζομένων», δὲν ἐμφανίζει μόνον τὴν ἀπὸ ἀρνητικῆς πλευρᾶς παραπλάνησιν τῆς συνειδήσεως τῶν Ὁρθοδόξων, ἀλλὰ προδίδει καὶ ἀσυγχώρητον ἀγνοίαν ἢ παραθεώρησιν τῶν θησαυρῶν τῆς φιλολογίας τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος, διὰ τῆς ὁποίας οἰκοδομοῦνται θετικῶς αἱ ψυχαὶ πρὸς μίαν βίωσιν συνεπῆ πρὸς τὸ ἰδιόζον ἡμῶν ὀρθόδοξον πνεῦμα. Θὰ ἠγάχαμεν νὰ ἐρωτήσωμεν, ἐὰν ὑπάρχῃ παράλληλος προοπτικὴ δι' ἐκδόσεις πατερικὰς ἐκ μέρους ἐκείνων, οἵτινες ἀναλαμβάνουν νὰ τροφοδοτοῦν τὸν

ὁρθόδοξον λαόν μας, διὰ τῶν λογοτεχνικῶν μεταφράσεων, πρὸς χρῆσιν, ὅπως λέγουν, τῶν «ἀσθενῶν τῇ πίστει». Ἐὰν διαβίδωμεν, μετὰ τοσοῦτου ζήλου καὶ κατὰ ἓνα εἶδος ἀποκλειστικότητος εὐσεβείας τὰ λογοτεχνήματα τῶν ξένων, μεθ' ὧν τῶν ἀμφιβόλων ὁρθόδοξως ἢ καὶ ἀσεβῶν διανοημάτων τῶν, δὲν ἐπε-
ται ἐκ τούτου, ὅτι ἡ ὁρθόδοξος διδασκαλία πρὸς βίωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐνετοπίσθη εἰς πλαίσια αἰσθητικῶν συγκινήσεων, τὰς ὁποίας παράγουν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τὰ ζαχαρώδη λογοτεχνήματα; Αὐτὸς εἶναι, λοιπόν, ὁ Χριστιανισμός, ὃν ἐκήρυξεν ὁ Κύριος, ὁ μέγας Παῦλος, καὶ διερμήνευσαν ἀπλανῶς οἱ εὐρόντες τὴν «πρᾶξιν εἰς θεωρίας ἐπίβασιν» ἄγιοι Πατέρες; Καὶ ἂν ἡ μὴ βίωσις τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ὡς τὴν παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ὑπηρέται τοῦ Λόγου, δημιουργεῖ κινδύνους διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐμβάλλῃ εἰς ἀνησυχίας διὰ τὴν ἐν τῇ αἰωνιότητι μοῖραν τῶν ἐν Χριστῷ ἀγαπήτων ἡμῶν ἀδελφῶν;

Ἡ ἀνάγνωσις ἐνός, ἔστω, εὐσεβοῦς λογοτεχνήματος, ἐὰν δὲν ἀποτελῇ ἀπώλειαν χρόνου, εἶναι πάντως «γάλα». Ἡ ἐπιτυχία τῶν τοιοῦτων ἀναγνωσμάτων, στηρίζεται εἰς τὴν τέχνην τοῦ συγγραφέως νὰ προκαλῇ ἐνδιαφέρον, «ἀδιάπτωτον τὴν προσοχήν», ὅπως λέγουν, νὰ «γενᾷ ποικίλα συναισθήματα, πολ-
λάκις συγκρουόμενα, νὰ προκαλῇ θαυμασμόν ἀπὸ τὰς περιγραφὰς τῆς φύσεως, ἐκτίμησιν διὰ τὸ οὗς ποῦ προβάλλει, οἶκτον, χαρὰν, ἀγανάκτησιν, λύπην, ἀγάπην. Ὅ,τι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὀνομάζομεν αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν. Ἀλλὰ ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι κάτι πέραν ἀπὸ τὰς αἰσθητικὰς ἀπολαύσεις. Εἶναι διὰ βίου ἠθικὸς καὶ πνευματικὸς ἀγών, οὗτινος, τὴν μὲν τραγικότητα δίδει ἡ φράσις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «ταλαίπωρος ἄνθρωπος ἐγώ, τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου...», ὡς ἐπίσης ἡ διατύπωσις του περὶ τοῦ ἐν ἡμῖν «ἀντιστρατευομένου νόμου ἐν τοῖς μέλεσι τῆς σαρκός»· τὸ δὲ μεγαλεῖον τοῦ Χριστιανισμοῦ περικλείεται εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Ἀποστόλου, διὰ τὰς «ἐν Κυρίῳ θλίψεις καὶ παθήματά του». Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐνός γεγυμνωμένου βαθυτέρας Χριστιανικῆς θεωρήσεως λογοτεχνήματος, ὁ ἀναγνώστης, ἀφοῦ ἐξαιτμισθῇ αἱ ἀναθυμιάσεις ἀπὸ τὰ συναισθήματα ἐκεῖνα, τὰ «οἰκίᾳ ἀσθενέστερα καὶ ὀνείρου ἀπατηλότερα», μένει ὡς καὶ πρότερον κενός, ἐνῷ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐνός πα-
τερικοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον παρήχθη ὡς πλήρωμα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καὶ διδάσκει ἀπλανῶς καὶ μὲ τὴν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι γνῶσιν, διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς θείας ζωῆς καὶ οἰκείωσιν τοῦ ἀκροτάτου ἐφestoῦ, ποῦ εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Χριστιανὸς κατανύσσεται, φιλοσοφεῖ ἐπὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς καὶ τῆς ἄλλης, μετανοεῖ ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις του, λαμβάνει ἀπόφασιν νὰ ζῇ ἁγιώτερα, ἐξάπτεται εἰς ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ εὐχαρίστως ἀκολουθεῖ τὸν Χριστὸν ὅχι μόνον πρὸς τὴν Θαβώρειον κορυφὴν ἀναβαίνοντα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν προφητοκτόνον πόλιν Ἱερουσαλὴμ πορευόμενον, ὁπόθεν θὰ ἄρῃ τὸν σταυρόν του, ἀφοῦ πρῶτον πάθῃ πολλά. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ δὲν εἶναι συναισθηματικαὶ καὶ αἰσθητικαὶ συγκινήσεις, ἀλλὰ ἐνυπόστατος εὐσέβεια, γνωριζομένη ἀπὸ τὴν κατ' αἴσθησιν τῆς ψυχῆς ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ ἱεροῦ πένθους, ἀπὸ τοὺς ἀλαλήτους στεναγμούς, διὰ τὸ πάγκαλον ἐκεῖνο τοῦ Κυρίου κάλλος, διὰ «τὸν δρι-

μὺν καὶ ἀφόρητον ἔρωτα», διὰ τὰ ἄφραστα ἀγαθὰ τῆς πόλεως ἐκείνης, «ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός», διὰ τὴν ἀγάπην καὶ σωτηρίαν τῶν ὁμοφύλων καὶ ὁμοπίστων ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν.

Εἰς αὐτὸ τὸ πνευματικὸν κλῆμα, ἐντὸς τοῦ οὐοίου ἡ φυχὴ αἰσθάνεται ἐαυτὴν ὡς ξένην καὶ πάροικον, «μὴ ἔχουσιν ὧδε μένουσαν πόλιν», εἰσάγουν μόνον τὰ ἱερὰ συγγράμματα τῶν πατέρων, τὰ ὁποῖα ἔγραψαν ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Δόξα τῷ καλῷ καὶ ἁγίῳ Θεῷ, ὅτι εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐγράφησαν τὰ θεοπαράδοτα λόγια καὶ οἱ Ἕλληνες πατέρες κατέλιπον εἰς ἡμᾶς ἀμύθητον πλοῦτον διδασκαλίας, δι' ἧς ἀναγόμεθα «ἀπὸ γῆς πρὸς οὐράνια». Ὑπάρχουν εὐτυχῶς μεταφράσεις τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου εἰς τὴν ἀπλουστέραν γλῶσσαν, διὰ τοὺς ὀλιγογράμμτους, ποὺ εἶναι «παγὰ λαλέουσα» τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐφ' ὅσον, δυστυχῶς, ὁ πολὺς λαὸς δὲν δύναται νὰ ἀναγνώσῃ ἀπ' εὐθείας τὰ ἱερὰ κείμενα, ἐξ ἀφορμῆς τῆς διαφθορῆς ὠραιοτάτης καὶ πνευματικωτάτης γλώσσης μας, ὑπὸ τῆς «ἐχπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης» ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ εἰσεῖτι τὸ ὀλέθριον ἔργον τῆς. Ἐκδύται εὐσεβεῖς ἀνέλαβον νὰ προσφέρουν ἐκλεκτὰ βιβλία, πεπληρωμένα Πνεύματος ἁγίου. Ὁ ἐν Ἀθήναις Ἐκδοτικὸς Οἶκος τῶν κ. Ἀλ. καὶ Ε. Παπκδημητρίου δίδει εἰς πολυτελεῖ ἐκδοσὶν τὴν ΦΙΛΟΚΑΛΙΑΝ ἓνα βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν βαθυτέραν ἐκδήλωσιν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ὁδηγοῦν τὸν ἀναγνώστην εἰς ἀγιωτάτας περιοχὰς πράξεως καὶ θεωρίας, πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκρόρειαν τοῦ θεικοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ γνόφου τῶν ἀλαλήτων μυστηρίων. Βεβαίως, λόγῳ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος καὶ τοῦ βάθους τῶν νοημάτων, δὲν εἶναι προσιτὸν τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τὸν ἀπλοῦν Χριστιανόν. Ἐλπίζομεν ὁμως, ὅτι θὰ καταστῇ δυνατόν, διὰ τῆς ἀπλουστεύσεως τῆς γλώσσης καὶ τῶν δυσονήτων, νὰ γίνῃ κτῆμα τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ μας ὅλων τῶν τάξεων, ὡς ἐπίσης ὁ «Εὐεργετινὸς» καὶ Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος. Παρὰ τὰς ἐκδόσεις τοῦ ἀνωτέρω ἐκδοτικοῦ Οἴκου, ὀρθοδόξων συγγραμμάτων, συμπορεύεται φιλοτίμως καὶ ὁ ἐν Βόλῳ εὐλαβέστατος ἐκδότης καὶ διευθυντὴς τοῦ παρόντος περιοδικοῦ κ. Σωτ. Σχοινᾶς, προσφέρων ὡς ἡδυσμα πνευματικὸν ἀπὸ τετραετίας, τὰ πνευματικώτατα βιβλία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ὡς εἶναι τὰ «Πνευματικὰ γυμνάσματα», ἡ «Ν. Κλίμαξ», ἡ «Χρηστοθήεια», ὁ «Κῆπος Χαρίτων», ὅστις ἐκυκλοφόρησεν ἤδη, μὲ προοπτικὴν νὰ ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὠραίων τούτων ἐκδόσεων καὶ τὸ «Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον». Αὐτὰ τὰ βιβλία εἶναι κατὰ κυριολεξίαν ὀρθόδοξα, ὡς παραχθέντα ἀπὸ γνησίως ὀρθόδοξον ζῶν καὶ διδάσκοντα τὴν μίμησιν Χριστοῦ, δεικνύοντα τὴν ὁδόν, ἣτις ὁδηγεῖ εἰς τὸν Χριστόν, καὶ βοηθοῦντα εἰς τὴν εὖρεσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν μετὰ τοῦ Χριστοῦ «ἐκτυπωτέραν» συμβίωσιν «μέχρι τερμάτων αἰώνων».

Τὸ ἐκοπᾶσαν σκάνδαλον εἰς θάρος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἱερωνύμου Κοτσώνη, ὡς ἀντορθόδοξως φρονούντος περὶ τὸ πάνσεπτον πρόσωπον τῆς ἀγιωτάτης Μητρὸς τοῦ Κυρίου, εἶναι καὶ σκάνδαλον ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ὀρθοδοξίας, διὰ τὴν ἀδόκιμον καὶ μετὰ σπουδῆς διαπόρθμευσιν σαρκικῶν ἀναγνωσμάτων λογοτεχνῶν τῆς Δύσεως, τῆς Καθολικῆς ἢ Προτεστάντικῆς, πρὸς τὸν ὀρθόδοξον λαόν μας. Θὰ ἡδύμεθα θερμῶς ὅπως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἀφορμῆς τῆς

Α. Γ. ΠΕΡΑΤΙΚΟΥ

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΑΒΙΔ

δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ φιλοσόφου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Τῶν τετραστίχων τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

(Ἐκ χειρογράφου 1Ζ' αἰῶνος, φύλ. 3α - 33β)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 112)

Γνωμικὸν ιδ'.

Κείμενον.

Ἐρεῦνα σαυτὸν πλεῖον, ἢ τὰ τῶν πέ-

[λας·

τὸ μὲν γάρ, αὐτὸς κερδανεῖς· τὸ δ'

[οἱ πέλας·

κρείσων λογισμὸς πράξεων, ἢ χρη-

[μάτων.

τὰ μὲν γάρ ἐστι τῆς φορᾶς, τὰ δ'

[ῖσταται.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ λίαν ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις τὸ σκοπεῖν τὰ ἀλλότρια, τῶν δὲ οἰκείων καταφρονεῖν καὶ ὑπερορᾶν, παραινεῖ ὁ ἄγιος τὰ ἴδια ἐρευνᾶν, καὶ μὴ τὰ τοῦ πλησίον· ὁ μὲν γὰρ ἑαυτὸν ἀνακρίνων, τῇ τῶν ἰδίων χρήσει αὐτὸς ὠφελεῖται· ὁ δὲ τὰ ἀλλότρια ἐρευνῶν οὐκ ὠφελεῖ ἐκείνον ἀλλὰ τὰς πράξεις ἐξετάζει· ἀκούων γὰρ

τις καὶ μαυθάνων, ὥσει τινὲς οἱ περισκοποῦντες τὰ αὐτοῦ, προσεκτικώτερος ἑαυτοῦ γίνεται, καὶ ἀναχωρίζει ἡγουν ἀναχωρίζεται τῶν πλείνων τῶν μὴ ἐνδεχομένων πράξεων, καὶ διὰ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ περισκοποῦντος τὰ ἑαυτοῦ, ὠφελεῖται μεγάλως, κατ' ἐκείνον τὸν ὀξόστομον, ὃς ὀνειδισθεὶς παρὰ τινος ἐπὶ τῇ τοῦ στόματος δυσωδίᾳ, καὶ μὴδὲ παρὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς πρότερον τοῦτο μαθὼν, εἰρηκυίας μετὰ ταῦτα αὐτῷ, ὥς ἐνομίζετο ταύτῃ πάντων ἀνδρῶν τὰ στόματα οὕτως ἀποπνέειν, ἐπανωρθώσατο τὸ τοῦ στόματος πάθος, ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ὀνειδισθεὶς τοῦτο, καὶ ἐξ ἐκείνου μαθὼν τὸ τοιοῦτον. ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει· ὅτι ἐρευνᾶν τινὰ ἑαυτόν, καὶ ὁ λογισμὸς, ἥτοι ὁ λογαριασμὸς τῶν πράξεων καὶ τὸ ἐρευνᾶν τί κακὸν ἐπράχθη αὐτῷ τὴν δετὴν ἡμέραν, καὶ τί δέον οὐκ ἐτετέσθη κα-

συζητήσεως περὶ ἧς κατηγορεῖται ὁ καλὸς ἐκεῖνος κληρικὸς, ὅστις ἐν τῷ ζήλῳ του, ὅπως ὠφελήθῃ διὰ παντὸς μέσου ὁ ἀτυχὴς λαὸς μας, ἔσφαλλεν εἰς τὰ καίρια καὶ ὅστις δέον νὰ θρηνήσῃ ἐνώπιον τῆς Θεομήτορος, «εἰ ἄρα ἀφεθήσεται ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας του», μελετήσῃ καὶ τὸ θέμα τῶν ξενικῶν ἐκδόσεων, αἷτινες κατέκλυσαν τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλλάδα, διαστρέφουσαι τὰς ὀρθοδόξους συνειδήσεις. Τὸ σκάνδαλον τῶν ἀσεβῶν σημείων θὰ ἀρθῇ ἐκ μέσου διότι υποπίπτει εὐκόλως εἰς τὴν ἀντίληψιν. Τὸ σκάνδαλον ὅμως τῆς ἀντορθοδόξου πνευματικότητος, δι' ἧς οἰκοδομοῦνται αἱ ψυχαὶ πεπλανημένως, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀπόλλυνται, ὥς μὴ αἰσθητὸν τοῖς πολλοῖς, θὰ ἐξακολουθήσῃ, ἂν μὴ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀπόθησιν τοῦ ἀγγελαιοειδοῦς τούτου Δυτικοῦ Σατανᾶ εἰς τὴν φωλεάν του.

Ἅγιον Ὅρος 1)14 - 5 - 1958

Θεόκλητος Μοναχὸς Διονουσιάτης

τὰ τὸν εἰπόντα ἔξω σοφὸν ¹⁾. κρείττων ἐστὶ τοῦ τῶν χρημάτων λογοθεσίου. τὰ μὲν γὰρ χρήματα οὐ τοῦ ἔχοντος ἐστίν, ἀλλὰ τῆς φορᾶς. φέρεται γὰρ ὥδε κἀκεῖσε, καὶ μεταπίπτει συχνῶς, καὶ μεταβάλλει ἀεὶ τὸν δεσπότην. καὶ ἄστατα πάντα τυγχάνουσι τῇ τοῦ χρόνου φορᾷ τῇ ἀτάκτῳ μεταρριπτούμενα καὶ συμπαραρρέοντα. αἱ δ' ἀγαθαὶ πράξεις ὡς καὶ ἡ ἀρετὴ, ἣ καὶ τὸ λογοθετεῖν συχνῶς ἑαυτὸν καὶ ἐπανορθοῦσθαι, μόνιμον καὶ δέδαιον καὶ ἀναφαίρετον, καὶ μῆτε χρόνῳ φθειρόμενον, μῆτε κλέπτεις εὐάλωτον, μῆτε παρὰ τινος ἀναφαιρούμενον, καθὰ καὶ τις τῶν ἔξω σοφῶν περὶ τῆς ἀρετῆς εἴρηκεν. ὡς ἡμεῖς οὐ διαμεψόμεθα τοῖς πλουσίοις, καὶ τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον, ἥ μὲν γὰρ χρήμα ἐμπεδόν ἐστι. πράγματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλως ἔχει.

Γνωμικὸν ιε'.

Κείμενον.

«Ὁ νοῦς ἀεὶ σοὶ καμνέτω τυπούμενος. θεοῖς νοήμασί τε, καὶ βίου λόγοις. γλώσσης δὲ φείδου, καὶ γὰρ εὐκολω-
[τέρᾳ
βλάπτειν, τὸ κέρδος θ' ἦρσον εὖ
[κινουμένης».

Ἑρμηνεία.

Οἱ τὸν ἀσκητικὸν φησὶ βίον βουλόμενοι μετέρχεσθαι, πρὸς γὰρ αὐτοὺς πάλιν δοκεῖ τὴν παραίνεσιν τρέπειν. προσέχετε τὸν βίον κατορθοῦν καλῶς καὶ προπόντως. πῶς δὲ ἔσται τοῦτο ἡμῖν. εἴπερ ὁ ἡμέτερος νοῦς κοπιᾷ διηνεκῶς τυπούμενος καὶ σφραγιζόμενος, καὶ μορφούμενος, ἥ καὶ καλλυνόμενος ἐν τοῖς λόγοις τοῦ βίου, ἡγουν ἐν τῇ μετὰ λόγου βίῳ καὶ ζωῇ, ἐν ᾗ ὁ βίος ὀρθὸς καὶ λελογισμένος, καὶ μὴ ἀλόγως τις βιωτεύῃ, καὶ ἡ ἄλογος αὐ-

τοῦ πράξις. δοκεῖ δὲ πάλιν ὁ πατήρ ἀμφοτέρους τοὺς βίους ὑπεμφαίνων, τὸν τε θεωρητικὸν διὰ τῶν θεῶν νοημάτων, καὶ τὸν πρακτικὸν διὰ τοῦ βίου λόγων. ἰστέον γὰρ εἶναι τὸ τοῦ λόγου σημαίνόμενον καθολικόν τί ἐστι, δηλοῦν πολλάκις πολλὴν τὴν ὀρθὴν καὶ ἀπταιστον κρίσιν. αὕτη γὰρ ἢ περὶ τὰ νοήματα καταγίνεται καὶ ἀπταιστον, καὶ ὀνομάζεται θεωρία. ἢ περὶ τὰ αἰσθητά, καὶ λέγεται πράξις. ὁ γὰρ λόγος καὶ τὸν πρακτικὸν ἰθύνει πρὸς ἀσφάλειαν, διακρίνων τῶν πρακτέων τὸ βέλτιστον, καὶ τὰς τοῦ σώματος ἀτάκτους ἀναστέλλων ὁρμάς. ἔνα μὴ πράξις ἄλογος εὐρεθῇ. ὁμοίως ὁ λόγος καὶ τὴν θεωρίαν καταρτίζει καὶ κυβερνᾷ, καὶ πηδαλιουχεῖ περὶ τὴν ἀλήθειαν. θεωρία γὰρ ἀχαλίνωτος, ὡς προείπομεν, τάχα ἂν καὶ κατὰ κρημνῶν ὤρειεν, ὡς φησὶν αὐτὸς οὗτος ὁ θεολόγος πατήρ. ἐνταῦθα οὖν λόγους τοῦ βίου ἐκάλεσεν εἰδικῶς τὰς πρακτικὰς ἀρετάς, ὧν οὐδέποτε κεχώριστα ὁ λόγος, καὶ ἡ ὀρθὴ κρίσις τῶν πραγμάτων, οὕτω μὲν οὖν φησὶ ρύθμιζε σαυτὸν, τοῦ νοῦς σου κάμνοντος περὶ τὰς πρακτικὰς ἀρετάς καὶ θεωρητικὰς. τῆς δὲ γλώσσης φείδου, ἡγουν ἄσκει τὴν σιωπὴν, καὶ φεῦγε τὴν πολυλογίαν, ἢ μᾶλλον τὴν ἀδολεσχίαν. Πολλοὶ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ λέγειν πολλάκις ἐδλάθησαν, οὐ μὴν δὲ ἀπὸ τοῦ σιωπᾶν. ἀπὸ γὰρ πολυλογίας, φησὶν ὁ ἡμέτερος σοφός, οὐκ ἐκφεύξει ἁμαρτίαν. ¹⁾ ὁ δὲ Πλάτων, εἰ μὴτε ἄλλο τὴν σιωπὴν, καὶ ὡς ἀδιψίαν ἐμποιούσαν προτιμᾷτε τοῦ λέγειν. ὅπου γε καὶ ἡ σιωπὴ μῆτηρ ἡσυχίας, δι' ἣς ἡ μοναχικὴ κατορθοῦται πολιτεία. Φείδου τοίνυν τῆς γλώσσης ἡγουν πεπεισμένως λέγε καὶ σπανίως. εὐκολώτερον γὰρ ἐστὶν ἢ γλώσσα κινουμένη συχνότερως μεγάλως βλάπτειν παρὰ ὠφελεῖν. κἂν γὰρ καὶ δῶ-

1) Ὁ Πυθαγόρας.

1) Παροιμ. ι' 19.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

Βίβλος ἀναμορφώσεως μοναχικῆς πολιτείας
(Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Ζαχαρίου ἱερομ. Μικραγιαννανίτου, Ἑρμούπολις 1887)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Εἰς τὴν Παρασκευὴν τῆς
νηστείας τῶν ἁγίων
ἀποστόλων.

Περὶ τοῦ οὐ δεῖ μηδὲν ποιεῖν
κατὰ πρόσκλησιν μήτε τὸν οἰ-
κονόμον μήτε ἄλλον τινὰ τῶν
διακονητῶν· ἀλλὰ μετὰ
συμπαθείας καὶ φιλαδελ-
φίας, ἵνα δοξάζεται ὁ
Θεός.

Εὐλόγησον πάτερ,

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἴσως ἐν τῇ
προλαβοῦσῃ κατηχήσῃ ἐλύπησα ἡμᾶς·
διότι ἐπέπληξα κατὰ τι τὴν ὑμετέραν
ἀγιωσύνην· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐπωφελές
ἐστὶ· διότι ἡ κατὰ Θεὸν λύπη γίνεται
πρόξενος χαρᾶς, καὶ ἡ γινόμενη ἐπί-
πληξις ἐκ τῆς ἀγάπης ἀποβαίνει διορ-
θωτικὴ εἰς τε τὰ προσήκοντα καὶ ὠ-
φέλιμα καὶ πληροῦται τὸ ὑπὸ τοῦ ἀπο-
στόλου εἰρημένον διὰ τῶν ὁπλῶν τῆς
δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν,
διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας
καὶ εὐφημίας· ὅτι καὶ δι' ἀμφοτέρων
οἰκονομία Θεοῦ ὠφελοῦμεθα. Ὅθεν ἐξ
ἀνάγκης ὀφείλομεν ἀνέχεσθαι καὶ τὰ
ἀμφοτέρα καὶ μήτε διὰ τὴν ἀγάπην ἐ-
παίρεσθαι καὶ καταφρονεῖν, μήτε ἐνε-
κα τῶν ἐπιπληξέων καταπίπτειν καὶ

μεν τὴν γλῶτταν καλῶς κινεῖσθαι, ὀλίγον
ἐστὶ καὶ ἐλάχιστον τὸ ἐξ αὐτῆς κέρδος, ὁ-
πότε μᾶλλον ὁ βίος μὴ ἐστὶν ὀρθὸς καὶ
μετὰ λόγου προβαίνων.

ἀγανακτεῖν· ἐγὼ αὖθις εἰς τὸν αὐτὸν
λόγον ἐπανέρχομαι. Καὶ τί αὖθις φη-
μί; ὅτι καθάπερ ὁ διακονούμενος ὀφεί-
λει εἶναι εὐγνώμων καὶ εὐχάριστος τῷ
διακονοῦντι αὐτῷ· οὕτω καὶ ὁ διακονῶν
ὀφείλει εἶναι προσεκτικὸς καὶ ἐναγώ-
νιος καὶ ἐπιμελής ἐν τῇ διακονίᾳ αὐ-
τοῦ, ὥς ὁ οἰκονόμος, φημί παροικονό-
μος, καὶ πᾶς ἄλλος τῶν λοιπῶν τῶν
ζῶντων ἐν διακονήματι, ἵνα μὴ ὑποπέ-
σωσι τῇ κατάρξῃ τοῦ ρητοῦ τοῦ λέγον-
τος «ἐπικατάρατος πᾶς ὁ ποιῶν τὸ ἔρ-
γον τοῦ Θεοῦ ἀμελῶς», ἀλλ' ὅπως γί-
νῃ μᾶλλον ἄξιος τοῦ τιμηθῆναι ὑπὸ
τοῦ Κυρίου τοῦ εἰπόντος· «τίς ἐστὶν ὁ
πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος. ὃν κατέ-
στησεν ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας
αὐτοῦ, διδόναι τὴν τροφήν αὐτοῖς ἐν
καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν
ἐλθὼν ὁ Κύριος εὕρήσῃ· αὐτὸν ποιοῦν-
τα οὕτως. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ
πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστή-
σει αὐτόν». Ὅρας πόσῃ μεγίστην τι-
μὴν δίδωσι τῷ διακονοῦντι καλῶς καὶ
θεοφιλῶς ἐν τῇ διακονήματι αὐτοῦ;
καὶ τοῦτο μὲν οὕτω, τῷ δὲ κακῶς δια-
κονοῦντι ἐπιφέρει τὴν ἐναντίαν ἀπό-
φασιν, διὰ τοῦτο γοῦν παρακαλῶ ὑμᾶς
ἀδελφοί, ἕκαστος τὸ διακόνημα αὐτοῦ
ὅπερ ἐδόθη αὐτῷ προθυμοποιήτω δια-
χειρίζεσθαι αὐτό, μετὰ καθαρᾶς καὶ ἀ-
κατακρίτου συνειδήσεως, ἵνα δι' αὐτοῦ
δοξάζεται ὁ Θεός, αὐτὸς δὲ κερδαίνῃ
τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ. Οὐκοῦν ὁ οἰκονό-
μος οἰκονομεῖτω καλῶς τὰς σωματι-

κὰς χρείας τῶν ἀδελφῶν, διδοὺς ἐκάστω τὸ δέον, οὐχὶ κατὰ προσωποληψίαν ἢ πρόσκλησιν, ἀλλὰ μετὰ συμπαθείας καὶ φιλαδελφίας· ὁ κελλάρης προσεχέτω τὰ βρώματα ἅτινα ἔχει ἐν τῷ κελλαρείῳ, ἵνα μὴ δὲν καταλείπη ἀνεπιμέλητον καὶ φθειρόμενον· ὁ μάγειρος τηρήτω τὴν συνείδησιν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἐφημάτων καὶ ἀρτημάτων, ἵνα ἀναφέρηται ἡ ὑπηρεσία αὐτοῦ τῷ Θεῷ· ὁ τραπεζάρης καθαρίζετω τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ ὑπουργικὰ ἀγγεῖα καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀδελφοῖς ὡς τῷ Κυρίῳ· ὡσαύτως καὶ οἱ λοιποὶ διακονηταὶ ἐν τοῖς ἑαυτῶν διακονήμασι.

Καὶ ταῦτα λέγων, οὐχ ὅτι καθίστω τοὺς διακονημένους ἀνωτέρους τῶν διακονούντων, οὐδὲ διεγείρω αὐτοὺς κατὰ τῶν διακονούντων, ἀλλ' ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη διακονήματι, ἐν τούτῳ ἐκπληροῦτω τὴν διακονίαν αὐτοῦ, ἀφορῶν εἰς τὸν Θεόν, ἀφ' οὗ ἐξήρτηται ἡ προσδοκία τῆς μισθοποδοσίας αὐτοῦ. Ἄρα καὶ γὰρ ὁ ἐλεεινὸς οὐκ ἔχω διακόνημα; καὶ καὶ γὰρ ἔχω καὶ μετίζον πάντων, καθὼς καὶ γὰρ ὀφείλω, ἵνα φροντίζω καὶ ἀγρυπνῶ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, καὶ νουθετεῖν καὶ παραμυθεῖν ἕνα ἕκαστον κατὰ μόνας καὶ παρρησίᾳ, καὶ ἀναγγέλλειν ὑμῖν τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐρχομένην ρομφαίαν· οὕτω καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἐκτελεῖν τὰς διακονίας ὑμῶν ἀόκνως. Γενῶμεν τοίνυν ἀδελφοί, ἵνα ὦμεν ἔτι ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα καθὼς ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν, ἀγαπῶντες ἀλλήλους ὡς ὄντες μέλη ἀλλήλων, ὑπομένοντες ἀλλήλους, καὶ ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζοντες, κατὰ τὸν ἀποστολον, ἵνα μὴ ποτε ἔλθοιμεν εἰς ὀστεροβουλίαν καὶ μεταμέλειαν ἀκαιρον καὶ ἀνωφελῆ. Ὡστε ἐν καιρῷ τῆς ἐξόδου

ΠΕΡΝΑ Η ΝΕΟΤΗΣ

«Ἀμαρτίας νεότητος καὶ ἀγνοίας μου
μὴ μνησθῆς...» (Δαβίδ. Ψαλμὸς 24).

Γοργοπερνοῦν καὶ φεύγουν τὰ χρόνια,
ἀλλάσσουν μεταβολὰς οἱ καιροί·
Κανεῖς δὲν μένει ἐδῶ αἰῶνια,
ποτὲ δὲν εἶν' ἡ ζωὴ σταθερή.

+

Ὡραία ἀνοιξὶς λουλουδισμένη,
εἶν' ἡ νεότης τρεχάτη περνᾷ·
Σὰν ἀγγελουδί πετᾷ στολισμένη,
φεύγει καὶ πίσω ποτὲ δὲν γυρνᾷ.

+

Φεύγει κι' ἀφήνει πολλὰς ἀναμνήσεις,
παικίλαις χαρὲς καὶ πικραίς ζωῆς·
Μὰ πληγωμένη προβάλλει ἐπίσης,
ἡ τοξευθεῖσα μορφὴ τῆς ψυχῆς.

+

Τὸ κουρασμένο γῆρας προφθάνει,
ποῦ τὸ θαρύνουν στὴν πλάτη πολλὰ·
Τὰ περασμένα ποτὲ δὲν ξεχάνει,
τὰ φέρει στὴν μνήμη προστάτου καλὰ.

+

Μιὰ ἀνασκόπησι στὸ παρελθόν σου,
νὰ κάμης ψυχὴ μου ἀμαρτωλή·
Ἐτοίμασον τὸν ἀπολογισμὸν σου,
εἰς ἔλεγχον ὁ Θεὸς σὲ καλεῖ.

ἡμῶν αἰτεῖν καιρόν, ὃν περ διελθόντες
ἐδαπανήσαμεν ἀμελῶς, ἀλλ' ἐσόμεθα
παρεσκευασμένοι, εἰλικρινεῖς, καθα-
ροί, ἀπρόσκοποι, ἔχοντες χρηστὰς ἐλ-
πίδας, ὥστε μεταστάντες τῆς παρού-
σης ζωῆς ἐν καθαρῷ καὶ ἀκατακρίτῳ
συνειδότη ἐπιτύχοιμεν τῆς βασιλείας
τῶν οὐρανῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν.

Ἀθανασίου Βασιλοπούλου
Ἱεροδιακόνου - Θεολόγου

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΥ

Φροντιστηριακή ἐργασία, ἀνατεθεῖσα ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ
Καθηγητοῦ κ. Π. Ι. Μπρατισιώτου.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ 78)

II

Ἡ κοινωνικὴ διδασκαλία τοῦ Δευτερονομίου ἐνέχει μεγίστην ἀξίαν διότι ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα τῆς Ἰσραηλιτικῆς κοινωνίας. Ἡ θέσις τῆς γυναίκος, ὡς μαρτυρεῖ τὸ Δευτερονόμιον, ἦτο λίαν εὐάρεστος, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν θέσιν αὐτῆς εἰς τὰς ἄλλας τοῦ ἀρχαίου κόσμου κοινωνίας. Βεβαίως δὲν ἰσχυρίζομεθα ὅτι ἡ θέσις τῆς ἦτο ἰδανικὴ.

τοιαυτὴ ἐγένετο διὰ τῆς «Καινῆς Κτίσεως», ἀλλ' ὅμως πλεῖσται ὅσαι κοινωνικαὶ διατάξεις τῆς καθιστοῦν ἀνεκτὴν τὴν διαβίωσιν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν προφυλάσσουσιν ἀπὸ τὰς ἀδικίας, τὰς παρ' αὐτοὺς ἐκτελεστέας καὶ ἀκρότητας τούτου. Ἐν πρώτοις ὁ νόμος δηλοῖ κατηγορηματικῶς «οὐ μοιχεύσεις» καὶ «οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου» (Δευτ. ε' 8) καὶ τοῦτο, ἵνα προφυλάξῃ προφανῶς τὴν Ἰσραηλιτικὴν οἰκογένειαν καὶ κοινωνίαν ἀπὸ

+

Εἶναι σκληρὸν τοῦ θανάτου τὸ δέλος,
ποῦ σ' ἄδηλον ὥραν θά τὸ δεχθῇς.
Καὶ τῆς ζωῆς δταν ἔλθῃ τὸ τέλος,
σὲ θεῖον κριτήριον θά θρεθῇς.

+

Ὁ κόσμος δλος, πλάνη καὶ δόλος,
ἀλλήλοτρῶγεται σὰν τὰ θηρία.
Προσηλωμένος στὰ γῆινα δλος,
ὀργὴ τοῦ Κυρίου τὸν εὖρε ἁρεϊά.

+

Καὶ σὺ ἀναγνώστα μου ἂν θελήσης,
ἐπιστροφῆς εἶναι τῶρα καιρὸς.
Τ' ἁμαρτωλά σου ἔργα ν' ἀφήσης,
στὴν κρίσιν νὰ εὐρεθῇς καθαρὸς.

+

Τοῦ παραδείσου τὴν θύραν μὴ κλείσης,
μὲ τὸν σταυρὸ, ποῦ ἀνοιξες λυτρωτά.
Μὴ τὴν ψυχὴν μου ἔξω ἀφήσης,
σοῦ δέομαι ψυχοσώστα Κριτά.

+

Τὸν ἀγγελὸν σου δταν μοῦ πέμψῃς,
τὸν παραλήπτην μου τῆς ψυχῆς.
Κύριε! Κύριε, τῆς ζωῆς!

τὰ πταίσματά μου νὰ παραβλέψῃς,
Καὶ ἁμαρτίας νεότητος μὴ μνησθῇς!
Εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ σωτηρίαν τῶν πιστῶν.
Ὁ ταπεινὸς πνευματικὸς ἱερεὺς
† Βασίλειος Μπάμιας
Μόρια — Μυτιλήνης

Ὁ πατὴρ Βασίλειος Μπάμιας γράφει ἡμῖν οὕτω:

Μάιος 4 — 58.

Ἀξιότιμε Κύριε Σωτήριε Σχοινᾶ
Χριστὸς Ἀνέστη.

Τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν καὶ περιπόθητον
ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν, ὅτι παρακληθεῖς δι' ἐπιστολῆς πολλῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἀγαπητῆς «Ἀγιορείτικῆς Βιβλιοθήκης» ὅπως δημοσιεύω κανένα θερησκευτικὸν ποιηματάκι πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ θερησκευτικοῦ αὐτῶν πόθου, (λόγῳ ὅτι εἶχα δηλώσει ὅτι θὰ παύσω τὴν δημοσίευσιν ποιημάτων), ἡναγκάσθην, δι' ἀγάπην Χριστοῦ, νὰ σᾶς ἀποστέλλω, κατὰ φύσιν Θεοῦ ὅτι δύναμαι, διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους καὶ ὑμεῖς θὰ ἔχετε παρὰ τοῦ Ὑψίστου μισθόν, τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον, ὡς πνευματικὸς τροφωδότης τῶν πιστῶν Χριστιανῶν.

Χαίρετε — † Βασ. Μπάμιας, ἱερεὺς

τὴν διαβρωτικὴν τάσιν τῶν καταστρεπτικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς μοιχείας καὶ πορνείας καὶ γενικῶς τῆς ἀνηθικότητος διότι «βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἐστὶν ἀμφοτέρω» ¹⁾. Παρὰ τοῖς Ἰσραηλίταις ὁ ἀνὴρ ἡδύνατο νὰ προσλάβῃ πολλὰς γυναῖκας, αἷτινες ἐθεωροῦντο νόμιμοι, ποτὲ ὅμως δὲν ἐπετρέπετο νὰ λάβῃ σύζυγον γυνὴ ὑπανδρον ἐὰν αὕτη δὲν εἶχε λάβει παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς διαζύγιον. Πᾶσαι αἱ γυναῖκες αὗται εἶχον τὰ αὐτὰ ἐξ Ἰσοῦ δικαιώματα, μόνον δὲ αἱ δοῦλαι, ἃς ὁ ἀνὴρ ὡς παλλακὰς προσελάμβανεν, ἐτίθεντο εἰς ἐντελῶς ὑποδεστέραν μοῖραν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν ἐξηρτάτο ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἀντοχῆς τοῦ ἀνδρὸς, πάντως καὶ διὰ τὸν πτωχότερον τὸ Δευτερονόμιον ὑπολογίζει δύο γυναῖκας τοῦλάχιστον. «Ἐὰν δὲ γένωνται ἀνθρώπῳ δύο γυναῖκες μία αὐτῶν ἡγαπημένη καὶ μία αὐτῶν μισουμένη καὶ τέκωσιν αὐτῷ ἡ ἡγαπημένη καὶ ἡ μισουμένη καὶ γένηται υἱὸς πρωτότοκος τῆς μισουμένης καὶ ἔσται ἡ ἂν ἡμέρᾳ κατακληρονομή τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, οὐ δυνήσεται πρωτοτοκεῖσθαι τῷ υἱῷ τῆς ἡγαπημένης, ὑπεριδὼν τὸν υἱὸν τῆς μισουμένης τὸν πρωτότοκον, ἀλλὰ τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς μισουμένης ἐπιγνώσεται δοῦναι αὐτῷ διπλᾶ ἀπὸ πάντων ὧν ἂν εὐρεθῇ αὐτῷ ὅτι οὗτος ἐστὶν ἀρχὴ τέκνων αὐτοῦ καὶ τοῦτ' καθήσκει τὰ πρωτοτοκεῖα (Δευτερ. κα' 15 - 18). Ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἀνωτέρω χωρίον, ἡδύνατο νὰ ὑπάρξῃ «μισοτὴ» καὶ «ἀγαπητὴ» γυνὴ καὶ

ὥς εἶναι αὐτονόητον εἰς τὴν τοιαύτην οἰκογένειαν θὰ ἐσημειοῦντο διάφορα ἐπεισόδια, αἱ δὲ ζηλοτυπία τῶν γυναικῶν θὰ ἐδυσχέραινον τὴν ὁμαλὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν. Ἡ νεωτέρα τὴν ἡλικίαν γυνὴ ἀσφαλῶς καὶ ἡ ὥραιότερα, εὐκόλως θὰ ἡδύνατο νὰ ἐκτοπίσῃ τὴν πρεσβυτέραν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῆς. Ἐνεκεν λοιπὸν τούτου ἐπεμβαίνει ὁ νόμος κατοχυρώνων τὰ κληρονομικὰ δικαιώματα τοῦ υἱοῦ τῆς μισοτῆς γυναικὸς «δοῦναι αὐτῇ διπλᾶ ἀπὸ πάντων ὧν ἂν εὐρεθῇ αὐτῇ». Χαρακτηριστικὸν ἐν προκειμένῳ εἶναι ὅτι τὸ Δευτερ. μᾶς γνωρίζει καὶ κωλύματα γάμου ἐκ συγγενείας αἵματος καὶ ἐξ ἀγγιστείας. Ἀπαγορεύεται ἐπὶ παρὰδείγματι γάμος ἀνδρὸς μετὰ τῆς μητρὸς ἢ τῆς πενθερᾶς ἢ τῆς μητρικῆς αὐτοῦ διότι «ὁ κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπικατάρατος» (Δευτερ. κς' 20 ὅρα καὶ κγ' 1 καὶ κδ' 30) καὶ ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ ἀδελφῆς ἐκ πατρὸς ἢ μητρὸς αὐτοῦ, προσέτι δὲ «ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ τῆς νύμφης αὐτοῦ καὶ μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ». Μεγίστην σημασίαν δίδει ὁ νόμος εἰς τὴν ἀγνότητα καὶ σωφροσύνην τῆς γυναικὸς. Προκειμένου Ἰσραηλῆτις τις νὰ τελέσῃ τὸν γάμον αὐτοῦ, παρελάμβανε τοὺς φίλους του καὶ ἐδάδιζε πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξήρχοντο πρὸς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου παρθέναι μετὰ ἀνημμένων λαμπάδων, αἷτινες ᾤδουσαι καὶ ἐπευφημοῦσαι αὐτὸν τὸν συνώδευον μέχρι τῆς θύρας τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀνέμενεν ἡ νύμφη, ἣν παρθένον ὥφειλε νὰ εὕρῃ ὁ ἀνὴρ διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τότε «ἐξάγουσι τὴν νεάνιν ἐπὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτήν ἐν λίθοις καὶ ἀποθάνειται, ὅτι ἐποίησεν ἀφροσύνην ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐκπορνεῦσαι τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς»

1) Ὅρα καὶ Δευτερ. κγ' 17—18. «Πόρνη δὲν θέλει ὑπάρχει ἐκ τῶν θυγατέρων Ἰσραὴλ οὐδὲ θέλει εἶσθαι κίναιδος ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Δὲν θέλεις φέρει πληρωμὴν πόρνης, οὐδὲ μίσθωμα κυνὸς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, δι' οὐδεμίαν εὐχὴν διότι ἀμφοτέρω ταῦτα βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστίν» (παρ. κβ' 20, 21).

(Δευτερ. κξ' 21) ¹⁾.

Χαρακτηριστικόν εἶναι διὰ τὴν σινδόνά τῆς νυμφικῆς κλίνης διεφύλαττον οἱ γονεῖς τῆς νύμφης ὡς τεκμήριον τῆς παρθενίας αὐτῆς κατὰ πάσης τυχὸν ἐν τῷ μέλλοντι ψευδοῦς περὶ τοῦ ἐναντίου καταγγελίας ὑπὸ τοῦ συζύγου, ὅστις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τοῦ ψεύδους καταδεικνυμένου, ἔπρεπε νὰ τὸν περιλάβουν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν «γερουσίαν τῆς πόλεως... καὶ παιδεύσουσιν αὐτὸν καὶ ζημιώσουσιν αὐτὸν ἑκατὸν σίκλους καὶ δώσουσι τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος διὰ ἐξήνεγκεν ὄνομα πονηρὸν ἐπὶ παρθένον Ἰσραηλῆτιν καὶ αὐτοῦ ἔσται γυνή. Οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν ἅπαντα χρόνον» (Δευτερ. κδ' 18 - 19). Ἰδιαίτερον ὑπὸ τοῦ νόμου ἐτιμᾶτο ἡ χήρα ὡς ἀπολαύουσα ἰδιαιτέρως παρὰ Θεοῦ προστασίας (δρ. Δευτερ. ι' 18 - 24, 19 - 24, 27 - 26, 12). Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, διὰ τὸν νόμον ὅχι μόνον διὰ τὴν ἄγαν καὶ ὑπανδρὸν γυναῖκα, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν μεμνηστευμένην προβλέπει καὶ ἐνδιαφέρεται. Οὕτως εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν μεμνηστευμένη κόρη ἤθελε συλληφθῇ ἐντὸς τῆς πόλεως συνευρισκομένη μετ' ἀνδρός τινος, ὁ νόμος ἐπιβάλλει τὸν θάνατον εἰς ἀμφοτέρους διότι ὁ ἀνὴρ «ἡτίμασε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ» (Δευτερ. κδ' 20). Ἐνῷ εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν ἐπὶ μὴ μεμνηστευμένης κόρης ὁ νόμος ὑποχρεοῖ τὸν ἀνδρα νὰ προσλάβῃ αὐτὴν ὡς σύζυγον, πληρώων εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς πενήτηκοντα ἀργυροὺς σίκλους καὶ στερεῖ αὐτὸν διὰ τοῦτο τῆς δυνατότητος νὰ διαζευχθῇ αὐτήν. «Ἐὰν δέ τις εὕρῃ τὴν παῖδα τὴν παρθένον ἣτις οὐ μεμνήσται καὶ διασάμενος κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς καὶ εὕρεθῇ, δώσει ὁ ἄνθρωπος ὁ κοι-

μηθεὶς μετ' αὐτῆς τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος πενήτηκοντα δίδραχμα ἀργυρίου καὶ αὐτοῦ ἔσται γυνή, ἀνθ' ὧν ἐταπείνωσεν αὐτήν» (Δευτερ. κδ' 28).

Εἶχε θεαίως τὸ δικαίωμα ὁ ἀνὴρ νὰ διδῇ διαζύγιον εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὸ εὕρισκεν «ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα» (Δευτερ. κδ' 1), ἀλλὰ ὑποχρεοῦται νὰ δώσῃ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς «διδῶν ἀποστασίον» δηλονότι τὸ διαζύγιον καὶ «ἀπελθούσα γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ». «Ὅσους ἀνδρας καὶ ἀν' ἐλάμβανεν ἡ γυνὴ κατ' οὐδένα ὅμως λόγον ἐπετρέπετο νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον τὸν πρῶτον αὐτῆς ἀνδρα διότι «βδελυγμα ἐστὶν ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ» (Δευτερ. κδ' 6). Ὁ Γάμος, ἡ συμβίωσις δηλαδή τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς γυναικὸς σκοπὸν εἶχε, καὶ ἔχει θεαίως τὴν διαιώνισιν τοῦ ἀνθρώπου γένους. Τὸ Δευτερονόμιον τονίζει ἰδιαιτέρως τὸν σκοπὸν αὐτὸν δταν λέγει νὰ «πολλαπλασιασθῇτε ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν» (δ' 1). Διὰ τοῦτο ἡ ἀτεκνία ἐθεωρεῖτο μέγιστον ἁμάρτημα. Ἡ ἀτεκνὸς γυνὴ δὲν ἀπῆλκυεν ἐν τῷ οἴκῳ τῆς αὐτῆς τιμῆς πρὸς τὴν μητέρα πολλῶν τέκνων καθισταμένην. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἀνδρα ἡ ἀτεκνία ἐθεωρεῖτο ὡς τι ἀτιμωτικὸν καὶ μάλιστα φοβερώτερον ἢ διὰ τὴν γυναῖκα. Δι' ὃ πρὸς τὴν ἀτεκνον σύζυγον αὐτοῦ προσελάμβανε καὶ δευτέραν σύζυγον. Ἐνίοτε αὐτὴ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ὠδήγει εἰς αὐτὸν τὴν δούλην αὐτῆς. Τὰ οὕτω ἐξ αὐτῆς προερχόμενα τέκνα ἐθεωροῦντο ὡς τέκνα τῆς νομίμου συζύγου. Ἐὰν δὲ ὁ ἀνὴρ ἀπέθνησκεν ἀτεκνος, τότε ὡς ἱερὸν καθήκον ἐπεβάλλετο εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀποθανόντος ἢ τοῦτου μὴ ὑπάρχοντος εἰς τὸν πλησιέστερον συγγενὴ νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ ἐκλιπόντος. Τὸν ἀρνούμενον νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον τοῦτο ἡδύνατο ἡ σύζυγος τοῦ ἀποθανόντος νὰ ἐναγάγῃ ἐνώπιον τῶν πρεσ-

1) Ὅρα καὶ Β. Βέλλα Ἰσραηλιτικὸς Γάμος. Ἀθῆναι 1935.

δυτέρων τῆς κοινότητος, ἔνθα ἔλυε τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ καὶ ἐνέπτευεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ εἰς τὸ 25ον κεφάλαιον τοῦ Δευτερονομίου περιγραφὴ ἀναφερομένη εἰς τὰ ἀνωτέρω τὴν ὁποῖαν καὶ παραθέτομεν:

«Ἐάν δὲ κατοικῶσιν ἄδελφοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἀποθάνῃ εἰς ἑξ αὐτῶν, σπέρμα δὲ μὴ ᾗ αὐτῷ, οὐκ ἔσται ἡ γυνὴ τοῦ τεθνηκότος ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐγγίζοντι· ὁ ἄδελφός τοῦ ἀνδρός αὐτῆς εἰσελεύσεται πρὸς αὐτήν, καὶ λήψεται αὐτήν ἑαυτῷ γυναῖκα, καὶ συνοικήσει αὐτῇ, καὶ ἔσται τὸ παιδίον ὃ ἐὰν τέκῃ, κατασταθήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τετελευτηκότος καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ. Ἐάν δὲ μὴ βούληται ὁ ἄνθρωπος λαβεῖν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἀναθήσεται ἡ γυνὴ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν γερούσιαν καὶ ἐρεῖ· αὐτὴ θέλει ὁ ἀδελφός τοῦ ἀνδρός μου ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἀδελφός τοῦ ἀνδρός μου. Καὶ καλέσουσιν αὐτὸν ἡ γερούσια τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσιν αὐτῷ καὶ στὰς εἴπῃ· οὐ βούλομαι λαβεῖν αὐτήν· καὶ προσελθοῦσα ἡ γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐναντὶ τῆς γερούσιας καὶ ὑπολύσει τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ τὸ ἐν ἅπῳ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ, καὶ ἐμπτύσεται κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἀποκριθεῖσα ἐρεῖ· οὕτω ποιήσουσι τῷ ἀνθρώπῳ, ὃς οὐκ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, οἶκος τοῦ ὑπολυθέντος τὸ ὑπόδημα» (Δευτερ. κε' 5 - 10).

Ὡς ἀντιλαμβάνεται τις ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἦτο μεγίστη προσβολὴ ἡ λύσις τοῦ ὑποδήματος τοῦ ἀνδρός ὑπὸ τῆς χήρας γυναικὸς τοῦ συγγενοῦς του. Ὁ τοιαύτην προσβολὴν ὑποστὰς ἦτο ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον «δακτυλοδεικτούμενος» ὑπὸ πάντων καὶ δὲν ἔχαίρειν οὐδεμιᾶς ὑπολήψεως. Καὶ

ΠΡΟΗΓΟΥΜ. ΣΥΜΕΩΝ ΦΙΛΟΘΕΪΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΟΝΟΥ

Ὁ πόνος (ὁ σωματικὸς κόπος) εἶναι ὁ μόνος ἀχώριστος σύντροφος καὶ συνοδοιπόρος τῆς ζωῆς μας· ἄνευ αὐτοῦ, ἡ ζωὴ εἶναι περιττή, ἄνευ νοήματος καὶ ἀξίας. Ὁ πόνος εἶναι ὁ μέγας παιδαγωγὸς τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ὁ προστάτης αὐτῆς ταύτης τῆς ζωῆς μας. Ὁ πόνος εἶναι ἡ ἀπότισις (ἡ πληρωμὴ) τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας (πρβλ. Γεν. γ' 16 - 19). Εἶναι ὁ

ταῦτα πάντα ἐγένοντο, λόγῳ τῆς μεγίστης σημασίας ἣν ἔδιδεν ὁ νόμος εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς οἰκογενείας καὶ δὴ τέκνων ἐν αὐτῇ. Τὰ ἄρρενα τέκνα εἶχον ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ κοινωνίᾳ καὶ μόνον ταῦτα ἠδύναντο νὰ τελῶσι τὰ τῆς λατρείας καὶ νὰ μετέχωσι ταύτης· ἐνῷ τὰ θήλεα παρέμενον μέχοι τοῦ γάμου αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδλεψιν τῆς μητρός των καὶ ἀσφαλῶς πλησίον αὐτῆς. (Δευτερ. ις' 16). «Τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ» μᾶς πληροφρεῖ τὸ Δευτερονόμιον, «ᾧ φθῆσεται πᾶν ἄρσενικόν σου ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξῃται αὐτὸν Κύριος ἐν τῇ ἐορτῇ τῶν ἁζύμων καὶ ἐν τῇ ἐορτῇ τῶν ἐβδομάδων καὶ ἐν τῇ ἐορτῇ τῆς σκηνοπηγίας. Οὐκ ᾧ φθῆσῃ, ἐνώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου κενός», (Δευτ. ις' 16). Μᾶς πληροφρεῖ προσέτι τὸ Δευτερονόμιον ὅτι τὰ τέκνα ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ σέβωνται, νὰ τιμοῦν καὶ νὰ ὑπακούουν τοὺς γονεῖς αὐτῶν διότι «ἐπικατάρτατος ὁ ἀτιμάζων πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ». (Δευτ. κζ' 16) ¹⁾.

1) Ὅρα καὶ ε' 16 «Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἥς Κύριος ὁ Θεός σου ἔδωκεν ἡμῖν».

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος

Τὸ ἱερὸν καὶ σεβάσιμον μοναστήριον τοῦ Παντοκράτορος, εἶναι πολλὰ εὖμορφον, διότι εὐρίσκεται εἰς τοποθεσίαν καλὴν, πλησίον τῆς θαλάσσης, περιτριγυρισμένον μὲ στερεὸν τεῖχος· εἶναι δὲ κτίσμα Ἀλεξίου τοῦ Στρατοπεδάρχου, ὅστις ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων, καθὼς τὸ χρυσόβουλλον του διαλαμβάνει. Κτήτωρ εἰς αὐτὸ ἀκόμη, ἔγινεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἁνῶθεν Ἀλεξίου, Ἰωάννης ὁ Πριμικήριος· τὸ δὲ ἔξωθεν τοῦ κάστρου

μὲ τὸ νὰ ἐκρημνίσθη εἰς πολλὰ μέρη, διὰ τὴν παλαιότητα, τὸ ἀνεκαίνισεν ὁ μέγας Λογοθέτης ὁ Μπάρπουλος καὶ ὁ Γαβριὴλ ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, Ἀρχόντες τίμιοι καὶ θεοσεβεῖς. Ἐχει δὲ ναὸν ἀξιοθέατον, εἰς τιμὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὅστις καὶ στέκεται ἐπάνω εἰς τέσσαρας ὠραιὰς κολῶνας μαρμάρων, ὅλος μὲ ἱστορίαν θαυμάσιον ἱστορημένος· ἔχει δὲ καὶ κουβούκλιον ἐπάνωθεν τῆς ἀγίας Τραπέζης ὠραῖον· εἶναι μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν φανοὶ ἐξ ὕαλου ἀξιόλογοι καὶ ὧν εἰς τὸν πολυέλαιον ἀργυροῦν, πολλοῦ θαύματος ἄξιον. Ἐκεῖ

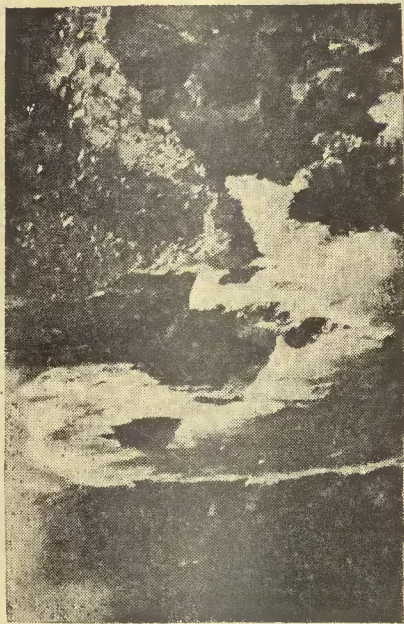
κοινὸς κλῆρος ἅ τάντων τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τοῦ λίχνου μέχρι τοῦ τάφου. Ὁ πόνος συνοδεύει τὴν ἀρετὴν, διώκει τὴν ὀκνηρίαν τὴν μητρόπολιν πάντων τῶν ἀμαρτημάτων, προτρέχει τοῦ καθήκοντος, διαβιβρώσκει τὴν σάρκα καὶ συντρίβει τὸ πνεῦμα. Ὁ πόνος ἐστὶν ἀπότοκος τῆς ὀδύνης, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἡδονὴν γεννᾶται. Ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Ἀδὰμ «ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου». Ὁ πόνος λοιπὸν εἶναι θεία μάστιξ, παιδαγωγία, καὶ ἀγία ἀσκησις πρὸς μόρφωσιν χαρακτήρος, ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς, πρὸς σωτηρίαν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς. Οἱ προγονοὶ μας ἔλεγον· «τῶν πόνων παλοῦσιν ἡμῖν οἱ θεοὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ. — Φιλεῖ τῷ κάμνοντι, συγκάμνειν Θεός. — Οὐκ ἂν δύναιο, μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν». Ὅλα τ' ἀγαθὰ τὰ τε ἐπίγεια καὶ οὐράνια, διὰ τοῦ πόνου — κόπου κατορθοῦνται καὶ ἀποκτιῶνται· ἄνευ πόνου οὐδὲν ὑγιές, τὰ πάντα ἀσθενῇ, πονηρὰ καὶ

κακῶς ἔχοντα· καθότι τῇ ἀφιλοπονίᾳ ἀκολουθεῖ κατὰ φυσικὸν λόγον, ἅπαντα ἢ τοῦ βίου ἀνωμαλία, στενοχωρία, δυστυχία καὶ κακοδαιμονία. Ὁ Μ. Βασίλειος λέγει «εἰς ὑπόδειγμα τοῖς ἀφερεπτόνους παράγονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, οἱ δυνάμενοι μέχρι θανάτου ἐγκατερεῖσθαι τοῖς ἀλγενοῖς». Διὰ τοῦ πόνου ὡς εἵπομεν ὑπερηκοῦνται βλαὶ αἱ τοῦ βίου ἀνωμαλῖαι καὶ δυσκολῖαι, φθάνει ἡ θεία χάρις καὶ εὐλογία, καὶ γεμίζουν τὰ σπῖτια ἀπὸ ἀγαθῶν καὶ πλούτη. Ὁ πόνος χαλυβδώνει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀνδρείαν, ὑγείαν, δίδει δύναμιν εἰς τὸν χαρακτήρα, εἰς τὴν θέλησιν καὶ ἀξίαν εἰς τὴν ζωὴν, ἐμπνέει πεποίθησιν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν κάμνει νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεόν, τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὸν ἐπὶ γῆς ὑψηλὸν καὶ θεῖον προορισμὸν του.

«Πόνος πόνῳ, πόνον φέρει».

(Σοφοκλῆς)

θέλεις προσκυνήσει καὶ τίμιον ξύλον
τοῦ ζωοδότου Σταυροῦ τοῦ Δεσπότη
Χριστοῦ· τὴν κάραν τοῦ ἁγίου Θεο-
δώρου τοῦ Στρατηλάτου· τὴν κάραν

Τὰ ἀφρισμένα κύματα τῆς θαλάσσης
πρὸ τῆς ἱ. Μονῆς Παντοκράτορος.

τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ
Πρωτοκλήτου· τὴν κάραν τοῦ ἁγίου
Ἰωαννικίου τοῦ μεγάλου· τὴν πόδα
τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ θεοφέρου· μέ-
ρη λειψάνων τῶν ἁγίων Ἀναργύρων,
Παντελεήμονος καὶ Ἑρμολάου καὶ
ἄλλα πολλῶν καὶ διαφόρων ἁγίων.
Ἐκεῖ εὕρεσκαται καὶ μέρος ἀπὸ τὸ
σκουτάριον τοῦ μεγαλομάρτυρος Μερ-
κουρίου· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα ἐν αὐτῷ,
λόγου καὶ μνήμης ἄξια, πλὴν ἡμεῖς
διὰ τὴν συντομίαν δὲν τὰ ἐγράψαμεν,
ἀλλ' ἄρκοῦσι καὶ τὰ παρόντα.

Περὶ τῆς Μονῆς Ξηροποτάμου

Τὸ εὐαγὲς μοναστήριον, τὸ καλού-
μενον τοῦ Ξηροποτάμου, τιμᾶται εἰς
τὸ ὄνομα τῶν ἁγίων ἐνδόξων τεσσαρά-
κοντα Μαρτύρων· ἔχει ναὸν μέγιστον
καὶ ὠραῖον, μολυβδοσκεπάστον, ἱστά-
μενον ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους ἐκ
μαρμάρου, τὸ ἑδαφὸς τοῦ ὅλου λιθό-
στρωτον, ἐκ μαρμάρων Παρίων λευ-
κῶν, νάρθηκα ἔχει θαυμαστόν, ἐπάνω
εἰς δύο κολώνας κτισμένον. Παρεκ-
κλήσια ἔχει διάφορα καὶ ἄλλα θαυ-
μαστὰ καὶ ἀξιέπαινα κτίρια· ὅλα σχε-
δὸν ὅμως ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν σεσα-
θρωμένα, καὶ χειρὸς μεγαλοδῶρου,

Ἀπὸ τὰ ὠραῖα ἀγιορειτικὰ δάση
ἄνωθεν τῆς Μονῆς Ξηροποτάμου.

καὶ γνώμης θεοφιλοῦς δεόμενα πρὸς
τὴν ἀνακαίνισιν, διὰ νὰ μὴν ἀφανισθῇ
τοιοῦτον περιβόητον μοναστήριον, τοῦ
ὁποῦ ἡ τοποθεσία εἶναι πανεύμορφος

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Πρὸς Ἀντίοχον Δοῦκα

Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστων καὶ ἀναγκαιῶν ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεισθαι ὀφειλομένων κατ' ἐρώτησιν.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 97)

Ἐρ. λη'. Τίνος χάριν τοῦ Χριστοῦ περιτμηθέντος, οὐ περιτεμνόμεθα καὶ ἡμεῖς, ὡς αὐτός;

Ἀπ. Ὁ μὲν Χριστός, Θεοῦ Υἱὸς ὢν, πληρῶσαι ἤλθε τὸν νόμον, ἵνα μὴ νομισθῇ ἀντίθεος εἶναι καὶ ἀντίδικος τοῦ Θεοῦ τοῦ δεδοκότος τὸν νόμον. Τοῦτο γὰρ ἄνω καὶ κάτω ἐνεκάλουν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι. Αὐτοῦ δὲ ὑπὲρ ἡμῶν πληρώσαντος τὰ ἐν νόμῳ, οὐκέτι λοιπὸν ἡμεῖς ἐσμεν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν· διό φησι πρὸς ἡμᾶς διὰ Παύλου ὁ Χριστός· «ὅτι, ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστοὺς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει». Ὡστε

ἐντεῦθεν σαφῶς γινώσκομεν, οὐ ἀλλότριον τοῦ Χριστοῦ εἶσι πάντες οἱ περιτεμνόμενοι, εἴτε πιστοί, εἴτε ἄπιστοι, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες ὡς ἐν νόμῳ Μωσαϊκῷ καυχώμενοι, καὶ οὐ τῷ Χριστῷ ἐτόμενοι. Ὡς περὶ γὰρ ἅπαντες οἱ τὴν δι' αἵματος καὶ ἀλόγων θυσίαν, Θεῷ προσάγαγεῖν νομίζοντες, τὴν ἀναίμακτον θυσίαν Χριστοῦ ἀνατρέπουσι καὶ βδελύσσονται· οὕτω πάντες οἱ τὴν σάρκα περιτεμνόμενοι τὴν πνευματικὴν περιτομήν, ἤγουν τὸ ἅγιον βάπτισμα λοιδοροῦσι καὶ ἀποστρέφονται. Καὶ πάλιν ἄλλο ὁμοίον. Οὐκ ἐν τῷ νόμῳ ὁ Χριστός

καὶ εὐφρόσυνος, ἔχων κύκλῳ κήπους, ἐλαιῶνας, ἀμπέλους καὶ δένδρα σκιερὰ, κάρπιμά τε καὶ ἄκαρπα, εἰς πληθὺς πολὺ, μὲ πεδιάδα χαροποιούσαν τὴν ὄρασιν ἀρκετῶς. Ἐκεῖ θέλεις προσκυνήσει τίμιον ξύλον τοῦ ζωοδότου Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος μας, τὸ ὁποῖον ἔχουσιν οἱ ἐκεῖσε δσιώτατοι Πατέρες, εἰς μίαν θήκην ἀργυρᾶν· λείψανα τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα Μαρτύρων· τὴν πάντιμον χεῖρα τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου· μύρον τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ ἄλλων διαφόρων ἁγίων τίμια λείψανα. Ἐξωθεν ἔχει κελλία εὐμορφα πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν ἐπιδη-

μούντων εὐλαβεστάτων προσκυνητῶν καὶ ψυχηγῶν. Τοῦ παρόντος ἀξιαγαστοῦ μοναστηρίου πρῶτος κτήτωρ εἶναι ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀοιδιμος Ρωμάνος, μετὰ δὲ ταῦτα, δι' αἰτίαν ἀρχεκάκων ἀνθρώπων καὶ πειρατῶν, τὸ ἀφησαν καὶ ἔφυγον, ὅθεν ἐρημώθη τελείως ἐπὶ χρόνους πολλούς. Ὅθεν δ' εὐσεβεστάτος αὐθέντης τῆς Βλαχίας, Ἀλέξανδρος Βοεβόνδας, θεῶν ζήλῳ κινήθεῖς, τὸ ἀνεκαίνισεν ὅλον μὲ πλουσιοπάροχον δαπάνην· καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐστόρησε καὶ τὴν ἐκαλλώπισε, καθὼς φαίνεται μέχρι τῆς σήμερον.

τὸν διάβολον κατήργησε καὶ τοὺς δαίμονας, οὐδὲ ἐν αὐτῷ τὴν σωτηρίαν εἰργάσατο, ἀλλ' ἐν τῷ Σταυρῷ. Ὅθεν νόμον μὲν ὀρῶντες οἱ δαίμονες, οὐ τρέμουσιν οὐδὲ φοβοῦνται. Σταυροὺς δὲ πολλάκις ὀρῶντες, τρέμουσι καὶ φεύγουσι καὶ καταργοῦνται καὶ διώκονται.

Ἐρ. λθ'. Τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν προφητῶν ἐπιτρέποντος μὴ προσκυνεῖν χειροποίητα, διατί προσκυνοῦμεν εἰκόνας καὶ Σταυρόν, ἔργα τεκτόνων ὑπάρχοντα, καθὼς καὶ τὰ εἰδωλα τυγχάνουσιν;

Ἀπ. Οὐχ ὥς θεοὺς προσκυνοῦμεν τὰς εἰκόνας οἱ πιστοί· μὴ γένοιτο! ὥς οἱ Ἕλληνες· ἀλλὰ μόνον τὴν σχέσιν καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ψυχῆς ἡμῶν τὴν πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς εἰκόνης ἐμφανίζομεν· ὅθεν πολλάκις τοῦ χαρακτῆρος λειανθέντος, ὥς ξύλον ἀργὸν λοιπὸν τὴν ποτὲ εἰκόνα καίομεν. Καὶ ὥσπερ Ἰακώβ μέλλων τελευτᾶν, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου τῷ Ἰωσήφ προσεκύνησεν, οὐ τὴν ράβδον τιμῶν, ἀλλὰ τὸν ταύτην κατέχοντα· οὕτω καὶ οἱ πιστοί· οὐ δι' ἕτερόν τινα τρόπον τὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα, εἰ μὴ διὰ πόθον ὃν ἐμφανίζομεν· τοῦτο ποιοῦντες, ὥς καὶ πατέρας καὶ φίλους ἀσπαζόμεθα. Καθὼς καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ποτὲ τὰς τοῦ νόμου πλάκας καὶ τὰ δύο Χερουβὶμ τὰ χρυσεῖα καὶ τὰ γλυπτὰ προσεκύνουν, οὐ τιμῶντες τὴν τοῦ λίθου καὶ χρυσαίου φύσιν, ἀλλὰ τὸν ταῦτα ἐπιτρέψαντα γενέσθαι Κύριον. Οἱ δὲ ἐξ ἀλαζονείας ἀποστρεφόμενοι προσκυνεῖν τὸν Σταυρόν καὶ τὰς εἰκόνας, λεγέτωσαν οἱ ἀνόητοι, πῶς μύρα πολλάκις ἐβλυσαν αἱ ἄγιοι εἰκόνες, δυνάμει Κυ-

ρίου; Πῶς βέλος δεξαμένη ἄψυχος στήλη, ὥς ἐνσώματος φύσις αἷμα παραδόξως ἐξήγαγεν; Πῶς ἐκ σορῶν καὶ λειψάνων καὶ εἰκόνων πολλάκις δαίμονες βοῶντες ἀπελαύνονται; ἵνα δὲ τοὺς ἄφρονας ἐντρέψομεν ἐπὶ πλεῖον, ἄκουσον λόγον ἐκ πατέρων ἡμῶν διηγηθέντα περὶ εἰκόνης. Ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις τινὶ τῶν ἀσκητῶν ἐπετίθετο καὶ διενώχλει ὁ πονηρὸς δαίμων· ἐν μιᾷ οὖν φαίνεται αὐτῷ αὐταῖς ὄψεσι τὸ πνεῦμα, λέγον, ὅτι, ἐὰν θέλῃς ἵνα μὴ σὲ πολεμῶ, μὴ προσκυνήσῃς τὴν εἰκόνα ταύτην καὶ ἀφίσταμαι ἀπὸ σοῦ. Εἶχε δὲ ἡ εἰκὼν τὸν χαρακτῆρα τῆς ἁγίας Θεοτόκου βαστάζοντα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Εἶτα τί φασι πρὸς ταῦτα οἱ ἐπιτρέποντες μὴ προσκυνεῖν τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἁγίων, οὓς περ δι' ὑπόμνησιν καὶ μόνον ἐκτυλοῦμεν καὶ οὐ δι' ἕτερον τρόπον; καὶ οὕτω μὲν περὶ εἰκόνων διὰ βραχέων λόγων. Τὸν δὲ Σταυρόν πρόδηλον, ὅτι διὰ τὸν σταυρωθέντα ἐν αὐτῷ Χριστὸν προσκυνοῦμεν οἱ πιστοὶ καὶ ἀσπαζόμεθα.

Ἐρ. μ'. Οὐκοῦν ἐπειδὴ καὶ εἰς ὄνον ὁ Χριστὸς ἐπεκάθισεν, ὀφείλομεν λοιπὸν καὶ τοὺς ὄνους ἀσπάζεσθαι; Τοῦτο γὰρ πρὸς ἡμᾶς λέγουσιν οἱ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων παῖδες.

Ἀπ. Οὐκ ἐν τῷ ὄνῳ τὸν διάβολον ὁ Χριστὸς κατήργησε καὶ τοὺς δαίμονας, οὐδὲ ἐν αὐτῷ τὴν σωτηρίαν εἰργάσατο, ἀλλ' ἐν τῷ Σταυρῷ. Ὅθεν ὄνους μὲν ὀρῶντες οἱ δαίμονες οὐ τρέμουσιν οὐδὲ φοβοῦνται. Σταυρόν δὲ πολλάκις ὀρῶντες τρέμουσι καὶ φρίττουσι, καὶ

Ο ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΝ ΓΑΜΟΣ

Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ἀρθρογραφῶν ἐν τινι θρησκευτικῷ περιοδικῷ, ἐπικρίνει ἀνωμαλίας τινὰς τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικοῦ βίου, ὡς τὸ μεταθετὸν τῶν Ἐπισκόπων, τὸ πλῆθος τῶν Μητροπόλεων κ.λ.π.. Ἐπικρίνει ὁμῶς καὶ

τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμου τῶν Κληρικῶν καί, ὡς τεκμαίρεται τις εὐκόλως, θέλει τὴν κατάργησιν αὐτῆς. Ὡς τε οἱ Κληρικοὶ νὰ δύνωνται νὰ νυμφεύωνται εἴτε πρὸ τῆς χειροτονίας εἴτε μετ' αὐτῇν.

καταργοῦνται καὶ διώκονται.

Ἐρ. μα'. Τίνος δὲ χάριν οἱ πιστοὶ ἅπαντες, σταυροὺς μὲν ἀντιτύπους τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ποιοῦμεν, τῆς δὲ ἀγίας αὐτοῦ λόγχης ἢ τοῦ καλάμου, ἢ τοῦ σπόγγου, ἀντίτυπα οὐ κατασκευάζομεν; Ἄγια γὰρ ταῦτά εἰσι καθὰ καὶ ὁ Σταυρός.

Ἀπ. Τὸν μὲν τοῦ Σταυροῦ τύπον ἐκ δύο ξύλων συνάπτοντες προσκυνοῦμεν· ἡνίκα δὲ τις ἡμῖν τῶν ἀπίστων ἐγκαλέσειεν, ὡς ξύλον προσκυνοῦντας, δυνάμεθα τὰ δύο ξύλα χωρίσαντες καὶ τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ διαλύσαντες, ὡς ἀργὰ ταῦτα ἡγεῖσθαι ξύλα, καὶ τὸν ἄπιστον πείσαι, ὅτι οὐ τὸ ξύλον σεβόμεθα, ἀλλὰ τὸν τοῦ σταυροῦ τύπον. Ἐπὶ δὲ λόγχης, ἢ καλάμου, ἢ σπόγγου, τοῦτο ποιῆσαι, ἢ δεῖξαι οὐ δυνάμεθα.

Ἐρ. μβ'. Πόθεν δὴλον ὅτι κρεῖττον πάσης τῆς ὑπ' οὐρανῶν πίστεως οἱ χριστιανοὶ πιστεύομεν; Πᾶσα γὰρ πίστις εὐσεβεστέραν ἑαυτὴν εἶναι νομίζει τῶν λοιπῶν πίστεων.

Ἀπ. Πολὺς ὁ περὶ τούτου λόγος, καὶ μακρὰ ἡ περὶ χριστιανῶν πίστεως ἀπόδοσις· ὁμῶς δὲ δύο τινὰ ὁρῶντες σημεῖα παρ' ἡμῖν, τὴν ἡμῶν εὐσέβειαν καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην καὶ σκέπην ἐμφανίζοντα· πρῶτον μὲν, ὅτι οὐχ εὐρίσκομεν ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος ἔθνος, ὑπὸ πάντων

ἔθνων πολεμηθὲν ἐπὶ χρόνους τοσούτους καὶ μὴ ἐξαλειφθὲν, εἰ μὴ μόνον τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν, ἣτις οὐκ ἂν ἔμεινεν ἀνεξάλειπτος, οὕτως ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν πολεμηθεῖσα, εἰ μὴ χεῖρ Κυρίου διεφύλαττε καὶ φυλάττει αὐτὴν ἀνεξάλειπτον. Δεύτερον δέ, ὅτι περ οὐδεὶς βασιλεὺς χριστιανῶν βαρβάροις ποτὲ παρεδόθη εἰς θάνατον, καίτοι τοσούτων ἐθνῶν τὸ βασίλειον πολεμησάντων. Οὐ μόνον δὲ τὸν βασιλέα, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα ἐκ τοῦ νομίσματος καταργῆσαι σὺν τῷ Σταυρῷ ἔσχυσαν καίτοι τινῶν τυράννων τοῦτο δοκιμασάντων. Μὴ γὰρ ψιλὸν τε καὶ εὐτελὲς σοι προᾶγμα τοῦτο εἶναι νομισθῇ· εἰμὴ γὰρ ὑπὲρ πάσας τὰς πίστεις τὴν ἡμετέραν ὁ Θεὸς ἐξελέξατο καὶ ἠγάπησεν, οὐκ ἂν αὐτὴν ἀνὰ μέσον τῶν ἐθνῶν ὡς λύκων ὄντων ἐφύλαττεν ἀβλαβῇ τε καὶ ἄτρωτον. Πλὴν οὐδὲ ἔμελλε συγχωρεῖν ὁ Θεὸς πεπλανημένην πίστιν κατακυριεύειν μετὰ τὴν σάρκωσιν τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ὅθεν καὶ αὐτὸ τοῦτο, τὸ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, μαρτυρία ἐστὶν ἀψευδῆς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλη πίστις εὐσεβῆς ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ πλήθους τῶν Μητροπόλεων καὶ ἰδίᾳ περὶ τοῦ μεταθετοῦ τῶν Ἀρχιερέων, λέγομεν, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ μὴ συνυπογράψῃ τὰς ὥραιας καὶ πλήρεις παρρησίας σκέψεις τοῦ ἀρθρογράφου καὶ νὰ μὴ εὐχηθῇ ὅπως συντόμως διορθωθῶσι τὰ πράγματα. Θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ὁμως ὁ σεβαστὸς καὶ προσφιλὴς διδάσκαλός μου, ὁ Φιλιππίδης, ὅπως διαφωνήσω, ὁξέως μάλιστα, πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ κατάργησης τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμου.

Ὡς γνωστὸν, ὁ 26ος Κανὼν τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὡς καὶ ὁ 6ος Κανὼν τῆς ἁγίας Πενθέκτης Οἰκουμένηκῃς Συνόδου, ἀπαγορεύουσιν εἰς τὸ Ἱερατεῖον τὸν μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμον. Ὁ κ. Καθηγητὴς λέγει, ὅτι οὐδαμοῦ τῆς Καινῆς Διαθήκης στηρίζεται ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη. Μήπως ὁμως δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἡ κατάργησις τῆς ἀπαγορεύσεως; Ἡ Καινὴ Διαθήκη ῥητῶς οὔτε ἀπαγορεύει, ἀλλ' οὔτε ἐπιτρέπει τὸν μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμον. Τὸ ζήτημα ἔμενεν ἀνοικτὸν καὶ ἡ Ἐκκλησία ἦτο ἐλευθέρα νὰ κλείσῃ αὐτὸ εἴτε διὰ τῆς τοιαύτης εἴτε διὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως. Καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ νυμφεύεσθαι μετὰ τὴν χειροτονίαν. Ἡ δ' ἀπόφασις αὐτῇ αὕτη ὑπῆρξεν ἀληθῶς σοφὴ καὶ εὐλογημένη (καὶ ποῖα, ἄλλωστε, ἀπόφασις τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπῆρξε σοφὴ καὶ εὐλογημένη!...).

Θέλοντες δὲ ἡδὴ τινές, νὰ εὕρωσι τὸν αἰτιώδη λόγον τῆς ἀπαγορεύσεως, διετύπωσαν τὴν γνώμην, ὅτι ἂφ' οὗ ὑψωθῇ τις «εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάδασιν τῆς Ἱερωσύνης», δὲν εἶναι πρέπον νὰ κατέρχεται «εἰς τὴν σαρκικὴν ταπεινότητα τοῦ γάμου», ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἀντίθετον πρέπει νὰ συμβαίῃ. Ὅτι, ἐκ τῆς «σαρκικῆς ταπεινότητος τοῦ γάμου» νὰ ἀναδαικῇ «εἰς

τὴν ὑψηλὴν τῆς θείας Ἱερωσύνης ἀνάδασιν» (Γ' Νεαρὰ Λέοντος τοῦ σοφοῦ παρὰ τῷ Ἱερῷ Πηθαλλῳ, σελ. 224, ὑποσημ.). Ἐνιστάμενος δ' ὁ κ. Καθηγητὴς, λέγει ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ γίνηται διάκρισις τῆς πνευματικότητος τῶν Μυστηρίων καὶ νὰ θεωρῇται ὁ γάμος ὡς ὀλικώτερον καὶ ἡ Ἱερωσύνη ὡς πνευματικώτερον Μυστήριον καὶ οὕτω νὰ ἀπαγορευῇται ἡ ἀπὸ τῶν πνευματικωτέρων πρὸς τὰ ὀλικώτερα πορεία.

Ἀλλ' αὕτη εἶναι ἡ μία ὄψις τοῦ ζητήματος, ἡ θεωρητικὴ. Διατί παραβλέπεται, τόσον ὑπὸ τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς ἀπαγορεύσεως, ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων αὐτῆς, ἡ π ρ α κ τ ι κ ῇ ὄ ψ ι ς τ οῦ ζ η τ ῆ μ α τ ο ς, ἡ μ ε γ ῖ σ τ η ν ἑ ν ἔ χ ο υ σ α σ π ο υ δ α ῖ ὁ τ η τ α; Ἀληθῶς! Εἴτε εἰπώμεν ὅτι ἡ Ἱερωσύνη εἶναι πνευματικώτερα τοῦ γάμου, εἴτε εἰπώμεν ὅτι ἀμφοτέρω τὰ Μυστήρια εἶναι ἰσοστάσια κατὰ τὴν πνευματικότητα, εἴτε ἀκόμη εἰπώμεν ὅτι ὁ γάμος εἶναι πνευματικώτερος τῆς Ἱερωσύνης, κ α ῖ π ᾶ λ ι ν ἑ ν ὁ ὕ δ ε μ ῖ ᾱ π ε ρ ῖ π τ ῶ σ ε ι κ α ῖ ἑ π' ο ὕ δ ε ν ἰ λ ὁ γ ῳ π ρ ῆ π ε ι ν ᾶ ἑ π ῖ τ ρ α π ῆ ὁ μ ε τ ᾶ τ ῆ ν χ ε ι ρ ο τ ο ν ῖ α ν γ ᾶ μ ο ς. Τοῦτο δέ, ἕνεκα πρακτικῶν λόγων μεγίστης ἀξίας. Καὶ φέρε ἴδωμεν τὸ πρᾶγμα:

Ἐάν ποτε κατηγορεῖτο ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη, τοῦτο θὰ ἀπετέλει ἀληθινήν συμφορὰν διὰ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν. Πρέπει νὰ διατηρήσωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην, ἐάν θέλωμεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὸ κύρος (τό, ἀτυχῶς, δεινῶς κλονιζόμενον σήμερον, ἕνεκα πολλῶν αἰτίων, ἅτινα ἀπέλιπεν ἂν με ὁ χρόνος διηγούμενον), τοῦ Ἱερατείου παρὰ τῷ λαῷ. Διότι, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ τραυματισθῇ καιρίως ἡ ἐπιβολὴ αὕτη καὶ τὸ κύρος τοῦτο ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ

λαοῦ, διὰ τὸ Λειτουργὸς τοῦ Κυρίου δὲν ἐμφανίζεται μόνον ὡς Ποιμὴν καὶ Διδάσκαλος καὶ Πατὴρ πνευματικὸς, ἀλλ' ἔχῃ ἐν ταύτῃ καὶ τὴν ιδιότητα τοῦ ὑποψηφίου γαμβροῦ; Πόσοι γονεῖς, βλέποντες αὐτὸν (ἐὰν μάλιστα ἔχῃ καὶ ἀξιόλογα προσόντα), δὲν θὰ σκέπτονται τὰς θυγατέρας, πόσοι ἀδελφοὶ τὰς ἀδελφάς, πόσοι θεοὶ τὰς ἀνεψιάς, ἴσως καὶ πόσοι πάπποι τὰς ἐγγονάς!... Καί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἰς πόσα μέρη θὰ θρυμματισθῇ τὸ κύρος τοῦ ἱερέως ὡς ποιμένος καὶ πνευματικοῦ πατρός; Εἰς πόσα δὲ καὶ ὁ ἰδιότυπος σεβασμός, ὃν ὀφείλει τὸ ποίμνιον εἰς τὸν ποιμένα; Πόσα δὲ σχόλια θὰ ἀκούωνται εἰς δάρος αὐτοῦ, (ὡς ἐὰν μὴ ἤρουν τὰ δι' ἄλλας αἰτίας σχόλια κατὰ τοῦ Κλήρου), προερχόμενα ἐκ τῆς ιδιότητος αὐτοῦ ὡς ὑποψηφίου γαμβροῦ; Εἰς ποίαν οἰκίαν, ἔχουσιν κόρην ἄγαμον, θὰ δυνηθῇ νὰ εἰσέλθῃ, χωρὶς νὰ τρέμῃ μήπως οἱ ποιμαντικαὶ αὐτοῦ ἐπισκέψεις συνδεθῶσι πρὸς ἐπιδίωξιν ὑπ' αὐτοῦ συνοικεσίων; Ποία ποιμαντικὴ αὐτοῦ ἐπαφὴ πρὸς ἄγαμον κόρην, δὲν θὰ κινδυνεύῃ νὰ γεννήσῃ θρόλλους μελετωμένης συζυγίας; Τί θὰ πράξῃ ὁ ἱερεὺς καὶ δὲν θὰ θεωρηθῇ τοῦτο συνδεόμενον πρὸς τὴν ἀναζήτησιν συζύγου; Πόσοι θὰ βλέπωσιν αὐτὸν κυρίως ὡς ὑποψήφιον γαμβρὸν καὶ δευτερευόντως ὡς Πατέρα καὶ Διδάσκαλον; Ὡς ἐπιτραπῇ ἡμῖν νὰ ἀναπαραστήσωμεν μίαν φανταστικὴν σκηνήν, ἵνα φανῇ πόσον θὰ παρατηρήται ἡ ιδιότης τοῦ ἱερέως ὡς ὑποψηφίου γαμβροῦ, ἐν φυσικῶς καὶ ψυχολογικῶς ἀναποφεύκτῳ μειώσει (ἐν μὴ ἐξαφανισμῷ) τῆς ιδιότητος αὐτοῦ ὡς Πατρὸς καὶ Ποιμένου. Θὰ ἐγγίσωμεν δεδαίως τοῖς ὁρίοις τοῦ κωμικοῦ, δι' ὃ καὶ αἰτούμεθα συγγνώμην παρὰ τῶν ἀ-

ναγνωστῶν ἡμῶν. Ἡ σκηνὴ ὅμως αὕτη, ἂν σήμερον φαίνεται κωμικὴ καὶ ἀνήχη εἰς τὴν σφαίραν τῆς φαντασίας, αὐριον, καταργουμένης τυχὸν τῆς ἀπαγορεύσεως, θὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν καθημερινὴν πραγματικότητα:

Ἐν τῇ χωρίῳ Α (ἧ Ἐνορίᾳ πόλεως) συζητεῖ ἐν ἀνδρόγυνον ὀλίγας ἐδομαδας μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ νέου ἱερέως:

—«Πῶς σοῦ φάνηκε, γυναῖκα, ὁ νέος μας παπᾶς;

—Πολὺ καλός. Ἐξυπνος, εὐγενής, καλλίφωνος. Φκίνεται καὶ μορφωμένος. Δὲν εἶδες τί ὠραία ποὺ τὰ λέει!...

—Τὴν ἰδίαν γνώμην ἔχω καὶ ἐγώ. Τί λές, λοιπὸν δὲν κάνει γιὰ τὴν κόρη μας;

—Κάνει, λέει!... Θὰ θέλῃ ὅμως ἡ κόρη μας νὰ πάρῃ παπᾶ;

—Κατάλαβα πῶς θέλει. Τῆς τό' φερα χθὲς ἀπ' ἐξω ἀπ' ἐξω καὶ τὴν ψάρεψα.

—Τότε νὰ δάλλωμε μπρὸς τὴν ὑπόθεσιν. Ποιὸν νὰ θροῦμε γιὰ προξενητή;

—Νὰ δάλλουμε τὸν κουμπάρο μας τὸν ψάλη.

—Εἶπες λόγῳ! Αὐτὸς θὰ τὰ καταφέρῃ περίφημα. Ἐέρεις ὅμως τί ἄκουσα; Ὅτι τὸν ἔβαλε στὸ μάτι καὶ ὁ γείτονάς μας τὸν παπᾶ γιὰ γαμπρὸ τῆς κόρης του.

—Μπᾶ! Μὴ φοῦσαι γι' αὐτό. Ἡ κόρη μας εἶναι πιὸ νέα καὶ πέρνει καὶ πιὸ πολλὰ. Δὲν μπορεῖ νὰ προτιμήσῃ τὴν κόρη τοῦ γείτονα... Καὶ μετὰ ταῦτα ὁ «κουμπάρος ὁ ψάλης» θὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἱερέα καὶ θὰ... ψάλῃ τὸ τροπάριον: «Παπούλη, νὰ μὲ συγχωρεῖς πρώτα, ἀλλὰ παντρεύεσαι, νὰ ποῦμε; Καὶ πόσα ζητᾷς; Καὶ μήπως ἔχῃς μάννα, πατέρα, ἀδελφία, καὶ πρόκειται νὰ τοὺς φέρῃς ἐδῶ, μαζί σου; (Ἡ ὑποψηφία νύμφη δὲν θέλει «πεθερικά» καὶ «κουινάδια» ὡς ἐδήλωσε...)». Καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀρχοῦνται αἱ ἐν λεπτομερείᾳ διαπραγματεύσεις. Ἐὰν δὲ εὐρεθῶσιν ἱερεῖς,

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Τοῦ Γέροντος Παντελεήμονος Λαυριώτου

Π ρ ο ς

τὸν κ. Ἀθανάσιον Γεροχρήστον, Δικηγόρον - Πολύγυρον.

Ἀγαπητὲ

κ. Ἀθαν. Χρ. Γεροχρίστου,

Χριστὸς Ἀνέστη.

Ἀνέγνωσα μετὰ προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος τὸ περισπούδαστον δημοσίευσμά σας εἰς τὴν «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκην» (τεύχος 2ον 1958). Σᾶς συγχαίρω διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας καὶ τὴν

εὐθυκρισίαν σας καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν καταβληθεῖσαν προσπάθειαν εἰς τὸ νὰ ἀνατρέξετε εἰς τοσοῦτους συγγραφεῖς καὶ νὰ παραθέσητε εἰς τὴν «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκην» τὸ ὑπ' αὐτῶν καθοριζόμενον ἔτος ιδρύσεως τῆς Λαύρας, ἥτοι τῶν μὲν τὸ 961 καὶ τῶν δὲ τὸ 963.

καὶ θὰ εὐρεθῶσιν ἀσφαλῶς, νὰ συμφωνήσωσιν εἰς τὰ ἄλλα καὶ νὰ διαφωνήσωσιν εἰς τὸ ποσὸν τῆς ἐπαράτου πριυκδῆς (ἥτις κατέστησε τὸν γάμον ἐμπορικὴν ὑπόθεσιν), δύνανται τις νὰ εἰκάσῃ τὰ ὅσα θὰ ἐπακολουθήσωσι... Θὰ ἦτο δὲ περιττὸν νὰ ἀναπαραστήσω ἄλλας σκηνάς, ὡς π.χ. «τὰ μάθατε; ἡ κόρη τοῦ... (δεῖνα) θέλει νὰ πάρῃ τὸν παπᾶ, ἀλλ' ὁ πατέρας τῆς δὲν θέλει γαμπρὸ παπᾶ. Καὶ αὐτὴ ἐδήλωσε ὀρθά—κοφτὰ πῶς ἂν δὲν πάρῃ τὸν παπᾶ, δὲν παντρεύεται. Νὰ ἴδοῦμε τώρα τί θὰ κάνῃ ὁ πατέρας τῆς. Δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ;...». Καὶ κατόπιν τούτων, ἔλθετε νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ ἱερατικοῦ κύρους...—Τί δὲ νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τῶν ἰσόδιον ἀγαμῖαν ἀσπαζομένων ἐν κόσμῳ Κληρικῶν, οἵτινες θὰ εὐρωσι κυριολεκτικῶς «τὸν μπελλᾶ τῶν»; Διότι, μὴ διακρινόμενοι ὀξέως οὗτοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀγάμων Κληρικῶν, τῶν προσωρινῶν ἐχόντων ἀγαμίαν, θὰ δέχωνται οὐκ ὀλίγων «προξενητῶν» καὶ «προξενητριῶν» τὰς ἐπισκέψεις...

Εἶπομεν ὅτι θὰ ἡγγίζομεν τοῖς ὁρίοις τοῦ κωμικοῦ. Καὶ ἴσως ὑπερέβην ταῦτα. Ἄς μὴ τύχωμεν παρεξηγήσεως. Ἦτο ὁ μόνος τρόπος, ὅστις θὰ ἐδείκνυν ἐναργῶς

ὁποῖαν ἀνήκεστον συμφορὰν θὰ ἀπετέλει διὰ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν ἡ κατάργησις τῆς εὐλογημένης ἀπαγορεύσεως. Ἐὰν παρ' ἡμῖν ἐπετρέπετο (ὡς παρ' Ἀγγλικανοῖς,) ὁ μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναλάβωμεν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτοῦ, ἵνα οὕτω καταστήσωμεν τὸν Ἱερέα, Ἱερέα καὶ μόνον Ἱερέα, καὶ ἀπαλλάξωμεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ιδιότητος τοῦ ὑποψηφίου γαμβροῦ, ἥτινι πολλὰ τὰ δεινὰ ἐπακολουθοῦσιν. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμου, ὑφίσταται παρ' ἡμῖν, καὶ μάλιστα ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἃς εὐλογῶμεν διὰ ταύτην τὸν Ἅγιον Θεὸν καὶ ἃς μὴ διανοώμεθα καὶ τὴν κατάργησιν αὐτῆς. Ἀρκοῦσι τόσα καὶ τόσα αἷτια τραυματίζοντα δεινῶς καθ' ἡμέραν τὸ κύρος καὶ τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἀκόμη τοῦ Ἱερατείου. Ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ προστεθῇ εἰς αὐτὰ καὶ ἐν ἀκόμῃ, τόσον μάλιστα ἰσχυρὸν καὶ μέγα.

Πιστεύω, ὅτι καὶ ὁ σεβαστὸς διδάσκαλός μου, ὡς ἄνθρωπος βαθέως ἀγαπῶν τὴν Ἐκκλησίαν, θὰ συμφωνήσῃ ἀνεπιφυλάκτως.

Ἐπιφάνιος Ἱ. Θεοδωρόπουλος.

Ἄπαντες οἱ ἐν λόγῳ συγγραφεῖς καὶ ἕτεροι ἀκόμη πλείονες, οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἔτος 963, καθὼς καὶ ὁ τελευταῖος ὁ συνάδελφος Γέρων Ἀλέξανδρος, οὐδεμίαν βάσιν ἔχουσι νὰ στηρίξωσι τὴν γνώμην των, οὐδεμίαν πηγὴν ἔχουσιν, ἐξ ἧς ἠρύσθησαν τὴν πληροφορίαν ταύτην.

Ἡ Διαθήκη τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου δὲν ἀναφέρει ἔτος τὸ 963. Ἡ μοναδική, ἔγκυρος καὶ αὐθεντικὴ πηγὴ εἶναι ὁ βίος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐνθα ἀναφέρεται συγκεκριμένως τὸ ἔτος 961, καθ' ὃ ἤρξαντο αἱ ἐργασίαι τῆς οἰκοδομήσεως, ὁπότε ὁ Νικηφόρος ἦτο ἀκόμη στρατηγὸς καὶ ὄχι βασιλεὺς. Τὸ πότε δὲ ἀπεπερατώθη ἡ Μονὴ εἶναι ἀγνωστον καὶ ἤκιστα ἐνδιαφέρον.

Οἱ διάφοροι συγγραφεῖς, ἀντιγράφαντες ἀλλήλους, παραδέχονται ἀνεξετάστως τὸ 963, ἐπειδὴ ἡ Μονὴ ἱδρύθη δαπάναις Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ καὶ ἐπειδὴ εἶναι πασίγνωστον ὅτι ὁ Βυζαντινὸς οὗτος αὐτοκράτωρ ἐβασίλευσε κατὰ τὰ ἔτη 963 - 969, ἄρα ἡ Λαύρα ἐκτίσθη τὸ 963 συμπαιραίνουσιν, ἀγνοοῦντες τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, τὸν ὁποῖον ἐὰν ἀνεγίνωσκον, ἄλλην γνώμην θὰ εἶχον.

Τὸ χρυσόβουλλον τοῦ Νικηφόρου ὁπερ ἀναφέρετε, ἀπωλέσθη τὸ πρωτότυπον, σὺζονται ἔμως ἱκανὰ ἀντίγραφα. Τοῦτο φέρει χρονολογίαν τὸ 964. Διὰ τοῦ χρυσοβούλλου τούτου δωρεῖται ὁ Νικηφόρος Τίμιον Εὐλὸν καὶ τὰς ἀγίας κάρας Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Ἀλεξάνδρου, «τῷ ἁγίῳ Ἀθανασίῳ καὶ διὰ τούτου τῇ εὐαγεστάτῃ Νέᾳ καὶ ἀγίᾳ Λαύρᾳ τῆς ἡμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας». Ἄρα κατὰ τὸ τριετὲς τοῦτο διάστημα 961 - 964 θὰ εἶχεν ἴσως ἀ-

ποπερατωθῇ ἡ «Νέα Λαύρα». Καὶ φυσικῶς τῷ λόγῳ ἐὰν αἱ ἐργασίαι ἤρχιζαν τὸ 963, δὲν θὰ ἐπερατοῦντο ἐντὸς ἐνὸς ἔτους.

Τὴν παροῦσαν, ἂν τὴν κρίνετε ἐνδιαφέρουσαν, τὴν δημοσιεύετε εἰς τὴν «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκην» καὶ ὅπου δεῖ.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Μεγίστης Λαύρας
5) 18 - 4 - 1958

Μετὰ πάσης τιμῆς
Γέρων Παντελεήμων Λαυριώτης
Βιβλιοθηκάριος

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

6 Μαΐου 1958

Ἀγαπητὲ Γέρων Παντελεήμων

Ἐλαβα τὴν ἐπιστολήν σας, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰ καλὰ σας λόγια ποὺ εἶχατε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ ἀπευθύνετε σχετικὰ μὲ τὸ δημοσίευσμά μου εἰς τὴν «Ἀγιορειτικὴν Βιβλιοθήκην».

Υπάρχει τόση σύγχυσις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ χρόνου τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Λαύρας, ὥστε καιρὸς εἶναι νὰ γίνῃ κάποια διευκρίνισις.

Ἐχετε ἀπόλυτον δίκαιον ἀναφέροντες ὅτι ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ ἁγίου, οὐδὲν ὁλως ἀναφέρεται ὡς ἔτος ἱδρύσεως τὸ 963, ἐνθ' ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου, ἐν τῷ Συναξαριστῇ Δουκάκη, ρητῶς ἀναφέρεται ὡς ἔτος ἱδρύσεως τῆς Μονῆς τὸ ἔτος 961. Ἐπίσης ὁ Meger ἀναφέρει ὡς ἔτος ἱδρύσεως τῆς Μονῆς τὸ 961, πρᾶγμα ὁπερ δὲν ἀναφέρω εἰς τὸ δημοσίευσμα.

Ὡς πρὸς τὸ Χρυσόβουλλον ἔμως ποὺ ἀναφέρω ὅτι ἀπωλέσθη, δὲν ἐννοῶ τὸ Χρυσόβουλλον δι' οὗ δωρεῖται ὁ Νικηφόρος τὸ «... Τίμιον καὶ Πανάγιον Εὐλὸν αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ζωηφόρου, τοῦ θαστάσαντος τὸν Κύριον καὶ

Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρώνη

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

Τί προσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Κοινωνίαν

(Μελέτη ἐπιστημονική, εἰδικῶς διὰ τὴν «Ἀγιор. Βιβλιοθήκην»)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 74)

Οἱ ἐχθροί, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θάρ-
ραροι καὶ ἄπιστοι, ἐκαραδόκουν ἐξ ὧν
τῶν σημείων. Καὶ ἐπετίθεντο εἰς κάθε εὐ-
καιρίαν. Συχνὰ μάλιστα δι' ἐπιδρομῶν
κατὰ κύματα ἀφρίζοντα καὶ λυσσῶντα. Εἶ-
ναι δὲ ἀπὸ τὰ πλέον θαυμαστά καὶ κατα-
πληκτικὰ φαινόμενα τὸ ὅτι ὁ λαὸς τῆς Βυ-
ζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἰδίως τῆς θα-
σιλῖδος τῶν Πόλεων, κατῴρθωσε νὰ μὴ
καμφθῇ καὶ νὰ μὴ καταβληθῇ ἐπὶ χίλια
καὶ ἑκατὸν ἔτη ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς πολι-
τικές, κρατικές, ἰδεολογικές, κοινωνικές
καὶ πολεμικές περιπετείας.

Δεσπότην μου, πλεῖον μὲν σπιθαμῆς
τὸ μῆκος, ἔλαττον δὲ τὸ ἐγκάρσιον
καὶ πάχος μὲν ὠζὼν ἀντίχειρος, σχή-
ματος δὲ διπλοῦ σταυροῦ... ὥς καὶ
πανσεβάστους θείας κάρας τοῦ τῆς Οἰ-
κουμένης μεγίστου φωστήρος καὶ Οἰ-
κουμενικοῦ Διδασκάλου καὶ Ἱεράρχου
τῆς Μεγάλης Καισαρείας Καππαδο-
κίας ἀγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου...»
καὶ τὸ ὅποιον ὥς ἀναφέρω ἔχει δημο-
σιευθῇ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάν-
δρου Λαυριώτου ἐν τῇ Ἐκκλησιαστι-
κῇ Ἀληθείᾳ τῆς Κων)πόλεως ἐν Τό-
μῳ 12)1892 - 93 σελ. 39 ἐ., ἀλλὰ
τὸ Χρυσόβουλλον ἐκεῖνο, τοῦ ὁποῦ
ἀποσπάσματα μόνον ἔχει περιλάβει ὁ
ἅγιος Ἀθανάσιος ἐν τῇ διαθήκῃ αὐ-
τοῦ, συνεπῶς δὲν πρέπει νὰ γίνεται
σύγχυσις ὥς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο.

Με πολλὴν ἐκτίμησιν

Ἀθ. Γεροχρίστος

Ποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἐσωτερικὴ ἐκείνη δύ-
ναμις, ἡ ὁποία παρ' ὅλας τὰς ἀντιξόη-
τας, συνεκράτει τὸ ἥθικόν καὶ τὸ φρόνημα
τοῦ λαοῦ; Ποῖα ἦτο ἡ θερμουργὸς ἐκείνη
ἐμπνευσις, ἡ ὁποία ἐνίσχυε τοὺς ἄρχοντας
καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἦσαν εἰς τὸ ὕψος τῆς
ἀποστολῆς των, καὶ ὅταν ἀκόμη ἦσαν μέ-
τριοι ἢ κακοί; Ποῖαν ἀόρατον ἀλλ' ἀ-
κατάβλητον συμμαχίαν εἶχε τὸ Βυζάν-
τιον, ὥστε νὰ κερδίσῃ τόσας νίκας κατὰ
βαρβάρων; Καὶ τί; Ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει,
ἔδωκε τὴν δύναμιν εἰς τὴν Βυζαντινὴν Αὐ-
τοκρατορίαν νὰ ἀντιστῇ, ἐπὶ πλέον τῶν
χιλίων ἐτῶν, ἐναντίον τῆς συνηγοσιμένης
ἐπιβουλῆς καὶ προσβολῆς ὧν τῶν κατ'
αὐτῆς δυνάμεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μὴ
ἐξαιρουμένης οὐδ' αὐτῆς τῆς Χριστιανω-
σύνης τῆς Δύσεως. Ἡ ἀπάντησις σύμφωνα
πρὸς ἀρμοδιωτάτας ἐγκύρους γνώμας εἶ-
ναι: Ἡ δύναμις διὰ τὴν πραγματοποιήσιν
τοῦ κολοσσιαίου ὑπερχιλιετοῦς ἐκείνου
ἔθλου, ὑπῆρξεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία
τοῦ Βυζαντίου, μὲ πρωτεύουσιν ἐν αὐτῇ
καὶ σπουδαιστάτην συμβολὴν τῶν μονα-
χῶν, οἱ ὅποιοι ἐξαιρετικὸν διεδραμάτιζον
ρόλον τότε. Μερικοὶ ἀγνοοῦντες ἢ θέλον-
τες νὰ ἀγνοοῦν τὰ πράγματα κατὰ δάθος
καὶ πλάτος, ὑποθέτουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐ-
κείνη ἐπολέμησε μόνον ἐναντίον τῶν αἰ-
ρέσεων. Καὶ φαντάζονται ὅτι οἱ ἄγῳνες
αὐτῆς περιωρίσθησαν εἰς τὸ νὰ τηρήσῃ
τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἀλώθητον ἀπὸ
κάθε νοθείαν, ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐκείνας τὰς
ὁποίας ἡ κακοδοξία διαρκῶς ἐπεχειρεῖ
κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ τῆς ὁποίας

ἤθελεν ἀσφαλῶς ἡ κακοδοξία πολλαπλασιάσει διὰ τῆς δραστηριότητος αὐτῆς, ἂν δὲν ὑπῆρχεν ὁ μέγας καὶ ἰσχυρότατος τῆς Ἐκκλησίας κυματοθραύστης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὅλοι αἱ ἐπιβουλαὶ ἐθραύοντο. Θέλοντες δὲ οἱ εἰς τοῦτο καὶ μόνον περιορίζοντες τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Βυζαντίῳ νὰ μειώσουν καὶ αὐτὴν τὴν ἀνεκτίμητον αὐτῆς ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν ὀρθὴν πίστιν, προσθέτουν, ὅτι κατήντησαν ἐν τῷ Βυζαντίῳ νὰ ἀσχολοῦνται ὅλοι περὶ δογματικῆς ἔριδος, καθ' ἣν σιγμὴν ὑψίστα συμφέροντα τῆς Αὐτοκρατορίας διεκυδεύοντο.

Ἐὰν καὶ εἰς τοῦτο καὶ μόνον περιορίζοτο ἡ δρᾶσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου, δηλαδὴ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς πίστεως ἀλωδότης καὶ ἀμολύντου ἀπὸ τῶν παντοίων κακοδόξων αἱρέσεων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ἐνεφανίσθησαν τόσον ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὅσον καὶ ἐν τῇ Δύσει, καὶ πάλιν αἱ ὑπηρεσίαι τῆς θὰ ἔπρεπε νὰ λογιζονται ὡς ἀνεκτίμητοι καὶ ἀξιοί τῆς αἰωνίας εὐγνωμοσύνης ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἀνεξαρτήτως τοῦ δόγματος, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ ὁ κάθε λαός. Διότι πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἐκτὸς τῶν αἰρετικῶν δοξασίων ἐκ τῶν ὁποίων αἱ πλείους κατεπολεμήθησαν καὶ ἐξηφανίσθησαν, τινὲς ὅμως—σχετικῶς ὀλίγαι—διετηρήθησαν καὶ ἐνεσωματώθησαν ἐν τῷ δόγμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως, πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ καθ' ὅλην τὴν περίοδον ἐκείνην ἐπικρατήσαν ἐν τῇ Δύσει μεσαιωνικὸν σκότος, τὸ ὁποῖον, σὺν τοῖς ἄλλοις ἐπεδίωξε νὰ μεταβάλῃ καὶ τὸν χριστιανισμόν ἀπὸ θερηκεῖαν πραγματικῶς ἐλευθερώουσαν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ κάθε μικρότητα καὶ ἀπὸ κάθε κατωτερότητα, εἰς σύστημα οὐδεμίαν σχέσιν ἔχον μὲ τὸν Χριστιανισμόν, σύστημα δεσμεύσεως τῶν συνειδήσεων καὶ καταπίεσεως

τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν. Καὶ δὲν ὀφείλει φυσικῶς, νὰ παρασιωπηθῇ τὸ λυπηρὸν ἐπακόλουθον τῆς μεσαιωνικῆς αὐτῆς δυσμενοῦς διὰ τὴν χριστιανικὴν πίστιν νοοτροπίας τῆς Δύσεως. Μόλις τὰ μεσαιωνικὰ δεσμὰ ἐχαλαρώθησαν κάπως, καὶ ἤρχισαν νὰ παρουσιάζωνται ὑπέρμαχοι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἐστράφησαν οὗτοι καὶ κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, διότι τὴν ἐθεώρησαν ὑπόλογον τοῦ ὅλου καταθλιπτικοῦ μεσαιωνικοῦ πνεύματος ἐν τῇ Δύσει.

Ἀντὶ νὰ ζητηθῇ ἡ ἀνόρθωσις τῶν κακῶς κειμένων καὶ ἡ διασφάλις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ἀκριβῶς διὰ τοῦ γνησίου καὶ ὀρθοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, τοῦ ὁποίου αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ δικαιώματα ζητεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ, ὅσον οὐδὲν προηγούμενον ἢ μεταγενέστερον σύστημα ἢ θεωρία, ἐθεωρήθη τὸ χριστιανικὸν αὐτὸ πνεῦμα ὑπεύθυνον δι' ὅσας ἐν ὀνόματι αὐτοῦ διεπράχθησαν καθ' ὅλον τὸν μεσαιῶνα ὑπερβασίας, ὑπὸ τοῦ τότε ἐκπροσώπου αὐτοῦ ἐν τῇ Δύσει, καὶ ἄρα ἐξοβελιστέον μετὰ τῶν φορέων αὐτοῦ.

Δυστυχῶς εἰς τὰς κρίσιμους περιστάσεις καὶ εἰς τὰς ἐπαναστατικὰς ἐκδηλώσεις δὲν ἐπικρατεῖ φυσικὰ ψυχραιμία, οὔτε ὀρθὴ τῶν πραγμάτων ἐκτίμησις. Τὰ δὲ ἄκρα, δδηγούν πάντοτε δυστυχῶς, τοὺς λαοὺς εἰς τὰ ἀντίθετα ἄκρα.

Καθ' ὅλην λοιπὸν αὐτὴν τὴν ὑπερχιλιετῆ μεσαιωνικὴν περίοδον, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Βυζαντίου, ἀπετέλει τὸν ἀκοίμητον φρουρὸν τῆς ἀληθοῦς καὶ γνησίας πίστεως εἰς Χριστὸν καὶ λατρείας. Φρουρὸν, ἀλλὰ καὶ ἀγωνιστὴν. Ἐνεργὸν μὲν καὶ θαρραλέον ἀγωνιστὴν, κατὰ τῶν αἱρέσεων ἀενάως ἀμυνόμενον ἐνίοτε ἐνεργῶς, ἀλλὰ διαρκῶς παθητικῶς κατὰ τῆς ἐν τῇ Δύσει λυπηρᾶς παρεξηγήσεως τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, καὶ πλήρους νο-

θεύσεως τῆς χριστιανικῆς νοοτροπίας.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν αἰτίασιν τῶν ἀντιδοξούντων, καθ' ἣν οἱ ἐν τῷ Βυζαντίῳ ἱερωμένοι καὶ καλόγηροι κατετρίβοντο εἰς τὴν συζήτησιν θρησκευτικῶν καὶ δογματικῶν ζητημάτων, καθ' ἣν στιγμὴν μεγάλη συμφέροντα διεκυδεύοντο, καὶ ἐπομένως, ἡ προσοχὴ ἐξετρίεπετο ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων φροντίδων εἰς ἐπουσιώδη (:), ἐχομέν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι καὶ ἡ ἀποψὶς αὕτη εἶναι εἰς ἄκρον ἐσφαλμένη.

Τῷ ὄντι, ὁσάκις ἐπιζητεῖται ἡ στροφή τῆς προσοχῆς τοῦ κοινοῦ πρὸς σοδὰρ καὶ ἀνώτερα ζητήματα, ὅχι μόνον κίνδυνος νὰ παραμελήσῃ τοῦτο τὰς ἄλλας του φροντίδας δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἀπεναντίας, διὰ τῆς προσοχῆς τοῦ λαοῦ πρὸς τὰ ἀνώτερα, ἐξυψοῦται καὶ ἀναπτεροῦται τὸ φρόνημα αὐτοῦ καὶ ἐκτιμᾷ περισσώτερον καὶ τὰς ἄλλας του ὑποχρεώσεις. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκείνην, ἐτίθετο ζήτημα πατριωτισμοῦ, ἀντοχῆς καὶ καρτερίας ἐνώπιον τῆς συνεχοῦς βαρβαρικῆς ἐπιβουλῆς, δὲν ὑπῆρχε καλλίτερον μέσον διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἀπὸ τὴν πίστιν. Καὶ ἀποτελεῖ τάχα ἀσύστατον ἰσχυρισμὸν ἢ ἀλήθειαν μεμαρτυρημένην διὰ τῆς ἱστορίας τριῶν χιλιάδων ἐτῶν, ὅτι τὸ ἔθνος ἡμῶν πάντοτε διὰ τῆς πίστεως ἐνεδυναμώθη εἰς τοὺς ἱστορικοὺς αὐτοῦ εὐκλεεῖς δὲ ἀγῶνας, καὶ διὰ τοῦ θώρακος αὐτοῦ ἀντεμετώπισε νικηφόρως πολλαπλοὺς πάντοτε ὑπεναντίους;

Βεβίως μία κοσμικὴ Αὐτοκρατορία, ὡς ἀνθρώπινος ὀργανισμός, δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ φθαρῇ καὶ νὰ καμφθῇ μίαν ἡμέραν, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τοσαύτας ἀντιξοότητας καὶ δοκιμασίας, ὧς ἡ μικροτέρα δὲν ἦτο ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Φράγκων, ἡ ὁποία καὶ σπουδαιότατα συνέβαλεν εἰς τὴν φθοράν. Φυσικὰ δὲ εἰς τὴν μακράναια περίοδον τῆς ζωῆς τῆς Βυζαντικῆς Αὐτοκρα-

τορίας, τὰ πάντα δὲν ὑπῆρξαν ἰδεώδη. Ἀναμφιδόλως δὲ διεπράχθησαν καὶ σφάλματα, μικρὰ καὶ μεγάλα.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡμεῖς ἐνταῦθα δὲν γράφομεν Βυζαντινὴν ἱστορίαν διὰ νὰ ἀξιολογήσωμεν λεπτομερῶς τὰ πάντα, ἀλλ' ἀντιμετωπίζομεν τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην περίοδον ὡς ἐνδοξον καὶ ἐξαίρετου σπουδαίου τοῦ διὰ τὴν διαφύλαξιν, ἐν κρίσεσι καιροῖς, τοῦ χριστιανισμοῦ ἀλωδήτου καὶ γνησίου, καὶ δλων τῶν στοιχείων τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς τέχνης, καθ' ἣν στιγμὴν ἔξω τοῦ Βυζαντίου ἐπνεεν ὁ ἀποξηραντικὸς λίθος τῆς καταπτώσεως, μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ υπογραμμίσωμεν τὸ αἷτιον ὅλης αὐτῆς τῆς θαυμαστῆς ἀντοχῆς καὶ τῆς προσηλώσεως εἰς τὰ πάτρια καὶ τὰ ὑψηλά, μὲ πνεῦμα θυσίας ὑπὲρ αὐτῶν, ἐφ' ὅσον τὸ αἷτιον αὐτὸ εἶναι ἀσφαλῶς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, μὲ ὅλως ἐξαιρετικὴν ἐν αὐτῇ τὴν δρᾶσιν τῶν μοναχῶν, λόγῳ τῆς δυνάμεως τὴν ὁποίαν εἶχον τότε ἀποκτήσει.

Ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν βασιλέων τοῦ Βυζαντίου, ἡ ἐπιβολὴ αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἀρχόντων καὶ τὸ κύρος αὐτῆς παρὰ τοῦ λαοῦ, ἀποτελοῦν τὸ κύριον αἷτιον τῆς ὑπερχιλιετοῦς διατηρήσεως δόξης καὶ δυνάμεως τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Τιμῶν τὸ Βυζάντιον καὶ σεβόμενον τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἐνέμενεν εἰς τὴν πίστιν. Ἐμμένον δὲ εἰς τὴν πίστιν, εἶχε ταύτην ὡς ἄριστον καὶ κραταιότατον σύμμαχον καὶ θώρακα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν δλων τῶν ἀντιξοότητων καὶ ἰδίᾳ τῆς κύκλῳ ἐλλοχευούσης βαρβαρικῆς ἐπιβουλῆς. Τόσον οἱ μεγάλοι φωστῆρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἤκμασαν καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν περίοδον ὅσον καὶ ὁ καθόλου κληρὸς, ἰδιαιτάτα δὲ οἱ μοναχοί, ὑπῆρξαν τὰ θεμέλια, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀκρογωνιαῖοι λίθοι τῆς ὑπερχιλιετοῦς ἐκείνης μεγαλοπρεποῦς καὶ ἐν-

δόξου Ιστορικής οίκοδομης, ἡ ὁποία καλεῖται Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία.

* *

Βεβαίως, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς χώρας ἡμῶν εἰς ἐλεύθερον βασιλείον, ἤρχισαν παρειαφρύνουσαι καὶ παρ' ἡμῖν ἐσφαλμέναι ἀντιλήψεις, ἐξογκωθεῖσαι καὶ μεγαλοποιηθεῖσαι διὰ τοῦ χρόνου καὶ ὑφιστάμεναι, εἰς σημεῖον μεγάλης υπερβολῆς καὶ μέχρι σήμερον, αἱ ὁποῖαι ὁμῶς οὐδόλως μᾶς ὠφέλησαν. Καὶ λέγω ὅτι ἤρχισαν παρειαφρύνουσαι αἱ ἀντιλήψεις αὐταί, διότι εἶναι προῖδον ἐχθρῶν τῆς χώρας μᾶς ἐμφανῶν ἢ ἀφανῶν, παρειαφρύνουσι δὲ παρ' ἡμῖν ἄνευ ἐλέγχου περὶ τοῦ σκοποῦ αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν ξένων παρ' ὧν ἐδημιουργήθησαν.

Οὕτως ἐπεκράτησε νὰ ἀποκαλοῦν «βυζαντινισμόν» κάθε μὴ πρακτικὴν ἄποψιν, καὶ «βυζαντινολογίαν» πᾶσαν συζήτησιν ἄγονον. Δι' αὐτοῦ ὁμῶς τοῦ τρόπου, δὲν πράττομεν τίποτε ἄλλο ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποτιμῶμεν ὅτι εἶναι δι' ἡμᾶς τίτλος ἄξιος αἰωνίας τιμῆς καὶ νὰ ἀντιμετωπίζωμεν μετὰ περιφρονήσεως ἕνα μέγα δι' ἡμᾶς ἱστορικὸν ταμεῖον δόξης καὶ εὐκλείας, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἔδωκε διαρκῶς νὰ ἀντῶμεν παραδείγματα καὶ νὰ ἐμπνευώμεθα.

Καὶ πρέπει νὰ τὸ τονίσωμεν. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, αἱ ἱδρικαὶ μᾶς ἑλληνικαὶ ἀντιλήψεις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰς ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑθνικοῦ διαμορφωθείσας τοιαύτας. Διότι πλὴν εὐχρηστοτάτων μεγάλων ἀμερολήπτων ἱστορικῶν τῆς διεθνούς ἱστοριογραφίας, οἱ ὁποῖοι ὁρθῶς ἐξετίμησαν τὰ πράγματα, ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἰδιαίτερα δὲ οἱ προσκείμενοι πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἑκκλησίαν, εἶδον τὰ πράγματα ὑπὸ τὸ πρῖσμα μισαλλοδόξου φανατισμοῦ, τοῦ μᾶλλον σκιεροῦ δηλονότι πετάσματος, προκειμένου νὰ ἐξετάσῃ ὁ ἐπαγ-

γελλόμενος τὸν ἱστορικὸν μέγαν γεγονός. Ἡμεῖς ἐφείλομεν νὰ ἀντιμετωπίζωμεν τὰ πράγματα γυμνὰ καὶ ὅπως πράγματι εἶναι. Διότι, χωρὶς οἰανδήποτε εὐνοϊκὴν προκατάληψιν, ὁ φηκὸς τῆς ἀληθείας ἢ μᾶλλον τῆς φιλαληθείας, μᾶς ἐμφανίζει μίαν πραγματικότητα, ἀποτελοῦσαν αἰωνίαν δόξαν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Θὰ προσθέσω εἰσέτι δύο γραμμὰς σχετικὰς: Ὁ ὅρος «Προγονοπληξία» διὰ τοῦ ὁποίου κατηγορήθησαν ὅλοι αἱ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν γενεαὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων, ἤρχισεν εὐτυχῶς πλέον νὰ χαρακτηρίζεται ὡς ἐκτὸς χρόνου, καὶ μόνον μετὰ δειλίας νὰ ἀναφέρεται ὑπὸ τινῶν ἐνίστε. Καὶ οὐδεὶς ἄγνοεῖ βέβαια ὅτι ὠνόμαζον «Προγονοπληξίαν» τὸν θαυμασμὸν τῶν ὀγδοήκοντα πρώτων ἐτῶν τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων τῶν νεωτέρων χρόνων πρὸς τοὺς εὐκλείεις ἡμῶν προγόνους καὶ τὴν ἐγκαύχισιν τῶν νεωτέρων δι' ὅσα οἱ παλαιότεροι ἔπραξαν.

Ἄλλ' ἐρωτᾶται: Διὰ τίνος τρόπου ἄραγε διδάσκονται καὶ φρονιματίζονται αἱ νεώτεροι γενεαὶ εἰμὴ διὰ τῆς μελέτης τῶν κατορθωμάτων τῶν προγόνων αὐτῶν, τοὺς ὁποίους καὶ καλοῦνται ὅπως θαυμάσουν καὶ μιμηθεῖν οἱ σύγχρονοι; Ἄν τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν, τότε πρὸς τί τὰ μνημεῖα καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν ἐνδόξων γεγνότων καὶ προσώπων; Ἀλλὰ πρὸς τί καὶ αὕτῃ ἡ ἱστορία; Καὶ ποῖος λαός, ἀκόμη καὶ μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι πολὺ ὀλίγα ἔχουν ἐκ τοῦ παρελθόντος αὐτῶν νὰ ἀρυσθοῦν, ἀμελεῖ νὰ πράξῃ τοῦτο, πολλάκις μάλιστα, χάριν ἀκριβῶς παιδαγωγικῶν σκοπῶν μεγαλοποιουμένων ἀσημάντων συμβάντων καὶ ὅχι καὶ τόσον ἀξιοθαυμάστου δράσεως προσώπου; Μόνον οἱ Ἑλληνες θὰ ὤφειλον κατὰ τοὺς πολεμικοὺς τῶν «προγονοπληκτῶν» νὰ ἀπορρίψουν τὴν κολοσσίδα αὐτῶν παιδαγωγικὴν ἱστορικὴν δύ-

ναμιν, ἀκριβῶς διότι εἶναι κολοσσιαία. Πρέπει νὰ εἴμεθα δίκαιοι, ἀφοῦ ἄλλωστε καὶ μᾶς συμφέρει τοῦτο. Τὰ ὀγδοήκοντα ἐκεῖνα δύσκολα καὶ πτωχὰ χρόνια (1830 - 1910) τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ βίου μὲ τοὺς δραματισμοὺς προηγουμένως ἑλληνικῆς δόξης καὶ εὐκλείας τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, παρεσκεύασαν μικρὸν κατὰ μικρὸν, καὶ μὲ ἀγωνίαν καὶ σταθερότητα τὰ νέα καὶ πλούσια κατόπιν κατορθώματα, τὰ ὁποῖα ἀπέδειξαν ὅτι οἱ «προγονόπληκτοι» γνωρίζουν νὰ ἐπαναλαμβάνουν καὶ νὰ ὑπερτιμοῦν ὅσα ἔπραξαν καὶ οἱ πρόγονοι αὐτῶν, τοὺς ὁποῖους θαυμάζουν καὶ διὰ τούτους ὁποῖους καυχῶνται.

ὦ! ναί. Ἀστοχώτερος χαρακτηρισμὸς τοῦ ὅρου «προγονοπληξία» δὲν ἐστάθη ἀληθῶς ἄλλος ποτέ.

*
* *

Πιθανὸν νὰ θεωρηθῇ, ὅτι ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦτῃ τῆς ἐργασίας μας γίνεται παρέκδοσίς τις ἐκ τοῦ κυρίου ἡμῶν θέματος. Τὸ πρᾶγμα ὅμως δὲν ἔχει οὕτως ἀκριβῶς. Ἐνταῦθα σκοπὸς μας εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν τὸν μοναχισμόν ὡς δύναμιν ἐξαιρέτους ὑπηρεσίας προσενεγκοῦσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Κοινωνίαν. Τὸ θέμα ὅμως συγχέεται ἐν πολλοῖς μὲ τὴν δρᾶσιν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας μεγίστης δυνάμεως τοῦ Ἔθνους μας καὶ Κιβωτοῦ τῶν πολυτιμοτέρων κειμηλίων του. Ἐπειδὴ δέ, τόσον ὁ μοναχισμὸς ὅσον καὶ ἡ Ἐκκλησία καθόλου, δάλλονται ἐκ διαφόρων πλευρῶν, μὲ σκοπὸν ἐξασθενήσεως τῆς ἰσχύος αὐτῶν διὰ τὴν συγκράτησιν ἀπὸ καταστρεπτικῶν ἐνεργειῶν, εὐκαιρον ἐθεωρήσαμεν νὰ γενικεύσωμεν, παροδικῶς, τὸ θέμα ἐνταῦθα πρὸς μείζονα τοῦ ἀναγνώστου κατατόπισιν καὶ οἰκοδομήν. Διότι δὲν εἶναι μόνον ἱστορικὸς ὁ σκοπὸς

Νέα βιβλία

“ΣΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ,”

Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Ἰσιδωρίδου

Δὲν κάμνω κριτικὴν ἀνάλυσιν τοῦ νέου ψυχωφελεστάτου βιβλίου «ταξεῖδι τῆς Ζωῆς» τοῦ Ἀρχιμ. Ἰσιδωρίδου, ἀλλὰ τὸ συνιστῶ ἐκθύμως ὡς μίαν κλίμακα διὰ τοὺς νοσταλγοῦντας νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὰς ψυχοπνευματικὰς κορυφὰς τῶν χριστιανικῶν διωμάτων, ἔνθα τὸ λυκαυγὲς τοῦ ὑπερβατικοῦ μυστικισμοῦ στέλλει τὰ ἐσωτερικὰ μας μηνύματα. Καὶ ὅταν οἱ χριστιανοὶ μας παύσουν νὰ δέχωνται τὰ ἐσωτερικὰ μας μηνύματα ἀπὸ τὸ ἐπέκεινα, καὶ κάμνουν τὴν Ὁρθοδόξϊαν ὑπόθεσιν τοῦ ΝΟΙ καὶ πρόβλημα συλλογισμῶν, τότε εἰσερχόμεθα μέσα εἰς τὴν πετρώδη περιοχὴν τοῦ προτεσταντισμοῦ μὲ τὰς ὀρθολογιστικὰς του λύσεις. Πρὸς Θεοῦ! μακριά! Ὁ πατὴρ Ἰσιδωρίδης μὲ τὸν πηγαῖον του θρησκευτικὸν συναισθηματισμόν, κυτπᾷ τὰ σήμαντρα τῆς καρδίας διὰ νὰ ἐξυπνήσουν τὰ καθεύδοντα αἰσθητήρια τοῦ ἀγίου καὶ ὡραίου ὅπου καθεύδουν μέσα μας καὶ νὰ μᾶς ὀδηγοῦν εἰς τὸ ταξεῖδι τῆς ζωῆς.

Εἶναι εὐλογία Θεοῦ ὅπου μέσα εἰς τὸν ἀυλόγυρον τῆς Ἐκκλησίας μας ἀνθοῦν πολλὰ λουλούδια ποῦ ἀποπνέουν τὸ ἄρωμα τῆς ἐν ἔργοις χριστιανικῆς ζωῆς, καὶ ὡς τοιοῦτον θεωρῶ καὶ τὸν ἱερατικὸν προϋστάμενον τῆς Ἑλληνορθοδόξου Κοινότητος Monessen Pan, Ἀρχ. Ἰωακείμ Ἰσιδωρίδην ἐκ Χίου, καὶ ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἀγάπης θερμῶς τὸν συγχαίρω διὰ τὸ

τοῦ παρόντος ἔργου. Εἶναι ἐξ Ἰσοῦ καὶ διδασκτικὸς.

ΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥ ΜΑΚΡΑΚΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΖΕΡΒΑΚΟΥ ΑΡΧΙΜ.
Καθηγουμένου τῆς ἐν Πάρῳ ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς
Ζωοδόχου Πηγῆς Λογογράφος

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 90)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἔκτη πλάνη τοῦ Μακράκη.

αὖ ὅτι ὁ Χριστὸς ἐτελειώθη ἐν Βαπτίσματι».

Ὁ Μακράκης ἐν τῇ ἀπολογίᾳ του σελ.

187 λέγει τὰ ἑξῆς :

«Εἰς μὲν τὸν πρωτόπλαστον Ἀδὰμ τύπον καὶ σκιάν ὄντα τοῦ νέου, ὁ Θεὸς ἔδωκε πνεῦμα ζωῆς, ἵνα μεταβιδάσῃ ἐκ τῆς ἀναισθησίας καὶ ἀδρανείας εἰς τὴν αἰσθησιν, τὴν κίνησιν καὶ τὴν ζώην. Ἀλλ' εἰς τὸν νέον Ἀδὰμ βαπτιζόμενον, ὃν ἀνακηρύττει ἐξ Οὐρανοῦ Ὑἱὸν ἀγαπητὸν ἐν ᾧ ἠυδόκησεν, ἔδωκεν ὅλον τὸ ἑαυτοῦ Πνεῦμα μεθ' ὅλων τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων καὶ μεθ' ὅλης τῆς θείας τελειότητος».

Εἰς δὲ τὴν σελ. 188 λέγει :

«Καθὼς ἡ ψυχὴ τοῦ παλαιοῦ Ἀδὰμ μὴ οὖσα πρότερον, ἐγένετο ἔπειτα ζῶσα, δυνάμει τοῦ ἐμφυσηθέντος αὐτῇ ζωτικοῦ Πνεύματος, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ νέου Ἀδὰμ, μὴ οὖσα πρότερον, ἐγένετο ἔπειτα εἰς πνεῦμα ζωοποιῶν, ὅτε ἐπ' αὐτὴν κατέβη τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον

νέον ἀξιοσούστατον βιβλίον του «στο ταξίδι τῆς Ζωῆς».

Αἰδ. Ζάνος Γουγουτᾶς
Mansfield, Ohio

Διεύθυνσις τοῦ πατρὸς Ἰσιδωρίδου.

Rev. Ioakim N. Isidorides
Greek Church

Reeves Auen
Monessen, Pan — u.s.a.

ἐν εἶδει περιστερᾶς ὄλον καὶ τέλειον καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὴν παντὸς πνευματικοῦ χαρίσματος καὶ πάσης τῆς θείας τελειότητος. Τρισύνθετος λοιπὸν καὶ ὁ νέος Ἀδὰμ, ὥσπερ καὶ ὁ παλαιός, ἔχων ψυχὴν, σῶμα καὶ Πνεῦμα».

Κατὰ τὸ φρόνημα καὶ νόημα τοῦ Μακράκη ἡ ψυχὴ τοῦ νέου Ἀδὰμ, δηλ. τοῦ Χριστοῦ, δὲν ὑπῆρχε πρότερον, ἐγένετο ἔπειτα εἰς πνεῦμα ζωοποιῶν, ὅτε κατέβη ἐπ' αὐτὸν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν εἶδει περιστερᾶς ὄλον καὶ τέλειον. Δηλαδὴ πρὶν βαπτισθῇ ὁ Χριστὸς ὄχι μόνον δὲν ἦτο τέλειος ἀλλ' ἦτο καὶ χωρὶς ψυχῆν! Κατὰ τὸ φρόνημα τοῦ Μακράκη δὲν ἦτο ὁ Χριστὸς οὔτε δυσύνθετος.

Ἀλλῃ πλάνη τοῦ Μακράκη μείζων τῆς προηγουμένης!

Ἀλλ' ἐὰν ἦτο ὁ Χριστὸς πρὶν νὰ βαπτισθῇ χωρὶς ψυχῆν, κατὰ τὸ φρόνημα τοῦ Μακράκη, δὲν ἦτο ὁ Χριστὸς οὔτε δισύνθετος. Ἀλλὰ τί ἄρα ἦτο, ἐννοητέον; μονοσύνθετος. Ἀλλὰ καὶ στὰν κατὰ Μακράκην ἔλαθε τὴν ψυχὴν, δὲν ἔμεινε ψυχὴ, ἐγένετο λέγει ἡ ψυχὴ εἰς πνεῦμα ζωοποιῶν. Ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει πάλιν ὁ Χριστὸς δὲν ἐγένετο τρισύνθετος, ἦτο δισύνθετος.

Καὶ εἰς ταύτην τὴν πλάνην καθὼς καὶ πάσας τὰς πλάνας καὶ τὰς ἀνωτέρω καὶ τὰς κατωτέρω ἅς θὰ ἐκθέσωμεν, ὁ Μακράκης ὡς φαίνεται δὲν ἦτο καλὰ εἰς τὰς φρένας του, διότι τὸ νὰ τολμᾷ νὰ λέγῃ, ὅτι ὁ Χριστὸς πρὶν νὰ βαπτισθῇ δὲν εἶχε ψυχὴν, τοῦτο σημεῖον ἐστὶ οὐχὶ μόνον αἰρε-

τικού, ἀλλὰ καὶ φρενοβλαβοὺς ἀνθρώπου. Εἶχε δίκαιον ὁ ἀδελφός του Ἰωακείμ· οἱ στίχοι εἶπεν, ὅτι ὁ ἀδελφός του Ἀπόστολος ἔχει ἀνάγκην φρενολογικῆς ἐξετάσεως.

Πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται.

Ἰδωμεν τί λέγει καὶ ἡ Ἀγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία περὶ τῆς τελειώσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἐξακόσιοι τριάκοντα θεοφόροι Πατέρες οἱ τὴν Ἀγίαν Δ' Οἰκουμενικὴν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι Σύνοδον συγκροτήσαντες, εἰς τὸν Α' ὅρον τῆς Συνόδου, πρᾶξει Ε' ὁρίζουσι τὰ ἑξῆς:

«Ἐπόμενοι τοῖς θείοις Πατράσι ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν Υἱὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομέν, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν Θεότητι, καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι. Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἀνθρώπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. Ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ κατὰ τὴν Θεότητα, καὶ ὁμοούσιον τὸν αὐτὸν ἡμῖν, κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν, χωρὶς τῆς ἁμαρτίας. Πρὸ αἰώνων· μὲν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν Θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν χρόνων τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ τῆς Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστόν, Υἱόν, Κύριον μονογενῆ ἐκ δύο φύσεων ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως γνωριζόμενον».

Ἐξακόσιοι θεοφόροι Πατέρες τῆς Δ' Ἀγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπόμενοι τοῖς πρὸ αὐτῶν θεοφόροις Πατράσι τρανῶς ἀνακηρύττουσι καὶ ἐκδιδάσκουσι τὸν Χριστὸν τέλειον ἐν Θεότητι καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι, Θεὸν ἀληθῶς καὶ ἀνθρώπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. Ὁ Μακράκης διδάσκει, ὅχι μόνον ὅτι ἦτο ἀτελής, ἀλλὰ ἦτο καὶ χωρὶς ψυ-

χὴν οὐτε δισύνθετος, ἦτο μονοσύνθετος καὶ ἡ ψυχὴ του οὐκ οὐσα πρὶν, ἐγένετο ὅτε ἐδοκίμασθαι καὶ κατέβη τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐν εἰδει περιστερᾶς, ἐγένετο δὲ εἰς πνεῦμα ζωοποιούν, καὶ ἐγένετο ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τρισύνθετος. Ἀλλὰ ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ Κυρίου ἐγένετο εἰς πνεῦμα ζωοποιούν καὶ δὲν κάμνει διαστολὴν, διαφεύδει αὐτὸς ἑαυτὸν φάσκων καὶ ἀντιφάσκων ὅτι ἐγένετο ὁ Κύριος τρισύνθετος. Φάσκων εἶναι σοφὸς καὶ ἐρμηνευτὴς τῶν θ. Γραφῶν εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ἐγένετο μωρὸς καὶ στρεβλωτὴς τῶν θ. Γραφῶν.

Ὁ δὲ τρίτος μετὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Εὐαγγελιστὴν καὶ Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνὸν Θεολόγος καὶ δογματιστὴς ἄριστος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἐπόμενος τοῖς ἀνωτέρω θείοις Πατράσι λέγει:

«Τῶν αἰώνων γὰρ ὁ ποιητὴς καὶ τῆς ἡμετέρας Δημιουργὸς φύσεως τὴν ἰδίαν εἰκόνα οἰκτεῖρας καθήκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν τὴν ἀνεξιχνίαστον· ὁ ὢν ἐν τοῖς ἀύλοις κόλποις τοῦ Πατρὸς ἐν μήτρᾳ ἀγνῆς Παρθένου κατεσχίνησε καὶ σὰρξ (ἀνθρώπος) ἐγένετο ἐξ αὐτῆς μέλας μὲν ὅπερ ὑπῆρχε φύσει Θεός. Δι' ὃ αὐτὸν προσκυνοῦμεν τέλειον Θεὸν καὶ ἀνθρώπον τέλειον, τὸν αὐτὸν ἐν ἑκατέρᾳ μορφῇ. Ἐκατέρα γὰρ φύσις ἐστὶν ἐν αὐτῷ ἀληθῶς. Διπλᾶ δὲ πάντα κηρύττομεν τὰ φυσικὰ ἰδιώματα κατὰ τὴν διπλόην τῶν Οὐσιῶν, δύο σέβοντες τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ θελήματα. Ὁμοούσιος γὰρ ὢν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὐτεξουσίως θέλει καὶ ἐνεργεῖ ὡς Θεός. Ὁμοούσιος δὲ ὢν καὶ ἡμῖν αὐτεξουσίως θέλει καὶ ἐνεργεῖ ὡς ἀνθρώπος».

Καὶ εἰς τὸ Θεοτοκίον τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ πλ. δ' ἡχοῦ τοῦ Σαβδότου λέγει:

«... δι' ὃ τέλειον αὐτὸν Θεὸν καὶ τέλειον ἀνθρώπον ἀληθῶς κηρύττοντες ὁ-

μολογοῦμεν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν». Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς Θεὸς τέλειος, εἶχε τὸ Πνεῦμα ἀπ' ἀρχῆς, διότι ἡ Θεότης ἐστὶ Πνεῦμα. Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν Πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν, εἴπεν ὁ Κύριος πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα, διδάσκων καὶ χειραγωγῶν αὐτὴν πρὸς τὴν ἀληθινὴν πίστιν. Καὶ ἡ Ἐκκλησία ψάλλει: «Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἦν μὲν αἰὶ καὶ ἔστι καὶ ἔσται, οὔτε ἀρξάμενον οὔτε παυσάμενον, ἀλλ' αἰὶ Πατρὶ καὶ Υἱῷ συντεταγμένον καὶ συναριθμούμενον, ζωὴ καὶ ζωοποιὸς, φῶς καὶ φωτὶς χορηγόν». Ἐπομένως ὁ Κύριος εἶχε τὸ Πνεῦμα ἀπ' ἀρχῆς πρὶν βαπτισθῆ, δὲν τὸ ἔλαβε εἰς τὸ βάπτισμα. Ἐλαβε δὲ τὸ βάπτισμα οὐχ ὅτι εἶχε χρεῖαν βαπτισμοῦ, καθάρσεως ὥς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ τὸ ἔλαβε πρῶτον διὰ τὴν ἐκπληρώσῃ πᾶσαν οἰκονομίαν καὶ διὰ τὴν μὴ φανῆ ἑναντίως τῷ νόμῳ, δευτέρον, ἵνα ἀγιάσῃ τὴν φύσιν τῶν ὁδῶν καὶ συντρέψῃ, κατὰ τὸν Προφητὰνακτα Δαβίδ, τὰς κεφαλὰς τῶν ἐν τοῖς ὕδασι ἐμφωλευόντων νοσητῶν δρακόντων, καὶ τρίτον τὴν καταργήσῃ τὸ παλαιὸν καὶ σκιῶδες βάπτισμα, ὅπερ μόνον τοὺς ρύπους τοῦ σώματος ἐκαθάριζε καὶ τὴν συστήσῃ τὸ νέον Μέγα Μυστήριον τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, τὸ καθάϊρον τὴν προπατορικὴν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀμαρτίαν. Τὸ δὲ ἅγιον Πνεῦμα κατέπη οὐρανόθεν καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τὸν βαπτιζόμενον Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐχ ἵνα δώσῃ ψυχὴν καὶ Πνεῦμα καὶ φωτίσῃ αὐτόν καὶ ποιήσῃ τέλειον Θεὸν καὶ ἄνθρωπον, ὡς ὁ παράφρων καὶ δυσσεδῆς Μακράκης ἀνωτέρω ἐκφράζεται, διότι ἦτο τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ εὐηγγελίστατο τὴν Θεοτόκον λέγων: «Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σε». Οὐχ ὅτι εἶχε ἀνάγκην

φωτισμοῦ ὁ φωτίζων τὰ πάντα, κατέπη ἵνα οὖν τῇ πατρίᾳ φωνῇ μαρτυρήσῃ τῷ κόσμῳ, ὅτι ὁ Βαπτιζόμενος εἶναι Υἱὸς Θεοῦ, τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος καὶ λάβῃ πέρας ἢ πρόρρησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος πρὸς τὸν Ἰωάννην: «Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ» (Ἰωάν. α' 33), ὅπερ ἐρμηνεύων ὁ θ. Χρυσόστομος λέγει:

«Ἰνα δὲ τις μὴ νομίσῃ ὅτι ἐν χρεῖᾳ καθιστῆται τοῦ Πνεύματος καθάπερ ἡμεῖς, ἀκουσον πῶς καὶ ταύτην ἀναιρεῖ τὴν ὑποψίαν δεικνύς, ὅτι ἡ τοῦ Πνεύματος κάθοδος ὑπὲρ τοῦ κηρύξαι τὸν Χριστὸν μόνον ἐγένετο» (Ὁμιλ. ιζ' εἰς τὸν Ἰωάννην). Εἰς δὲ τὸν Ματθαῖον ὁμιλῶν ιδ' λέγει:

«Ἡ περιστέρα διὰ τοῦτο ἐφάνη, ἵνα ὡς περ διὰ δακτύλου τινὸς δείξῃ τοῖς παροῦσι καὶ τῷ Ἰωάννῃ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ».

Ὅπερ δὲ ὁ θεηγόρος Λουκᾶς ἐν τῷ Ἰερῷ Εὐαγγελίῳ 6' 40, καὶ 5' 52: «τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥα καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ εἶν' ἐπ' αὐτόν» καὶ «Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώποις», ὁ Ἱερὸς Θεοφύλακτος ἐρμηνεύων λέγει:

«Ὡς παιδίον νόμῳ φύσεως ἀνθρωπίνης προέκοπτε ταῦτα κατὰ μικρόν, ὡς γὰρ Θεὸς Παντέλειος ἦν».

Ὁ δὲ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος:

«Προέκοπτε, φησὶν, ὡς περ ἡλικία οὕτω καὶ σοφία καὶ χάριτι· οὐ τῷ ταῦτα λαμβάνειν αὐξήσιν, τί γὰρ τοῦ ἀπ' ἀρχῆς τελείου γένοιτ' ἂν τελειώτερον, ἀλλὰ τὸ κατὰ μικρόν ταῦτα παραγυμνοῦσθαι καὶ παρεκφαίνεσθαι».

Ἐὰν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του ὡς τέλειος Θεὸς ἐδείκνυνεν ὅλην του τὴν ἀπειρον σο-

φρίαν και ἐὰν ὡς τέλειος ἄνθρωπος τριακοντούτης ἐγεννᾶτο, οἱ πολλοὶ θὰ ἐνόμιζον αὐτὸν ὡς τέρας. Ἄλλ' ὁ πάντα σοφῶς οἰκονομῶν, φικρόνησεν ὥπως σὺν τῇ αὐξήσει καὶ προκοπῇ τῆς ἡλικίας, ἐμφαίνεται καὶ ἡ προκοπὴ τῆς Θεϊκῆς σοφίας, δυνάμεώς τε καὶ μεγαλειότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἐβδόμη πλάνη τοῦ Μακράκη.

«Ὅτι εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ, δηλ. εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, μόνον ὁ γάμος θὰ ἔχη ἀξίαν ὡς γόνιμος καὶ καρποφόρος καὶ οὐχὶ ἡ ἀγονος καὶ ἄκαρπος παρθενία».

Εἰς τὴν ἐρμηνείαν τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ Μακράκης εἰς τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Προφητάνακτος Δαβὶδ λέγει τὰ ἑξῆς:

«Ἐν τῇ πόλει τοῦ Θεοῦ ὁ γάμος καὶ ἡ τεκνογονία ἔχουσι τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν καὶ οὐχὶ ἡ ἀγαμία καὶ ἡ στείρωσις». (Ἑρμην. Ἀποστόλ. Μακράκη Ψαλμ. 126 σελίς 241).

Δύο τάγματα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ τὸ τάγμα τῶν ἐγγάμων καὶ τὸ τάγμα τῶν ἀγάμων δηλ. τῶν Παρθένων. Ἀμφοτέρω εἰσὶ τίμια καὶ εὐπρόσδεκτα εἰς τὸν Θεόν.

Ὅτε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διδάσκων ποτὲ περὶ ἐγγάμου βίου, ἔλεγεν ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ αἰτίᾳ δύνανται τινε ἀπολῦσαι τὴν ἐκ τοῦ γυναικὸς παρεκτὸς λόγου πορνείας. Ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπον, ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐὰν ἡ γυναῖκα ὡς συνήθως ἔχει καὶ ἄλλα ἐλαττώματα δηλ. εἶναι γλωσσοῦ, θυμώδους, κουτοσμπόλα, υπερῆφανος, τεμπέλα, ἀπιστος καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὴν χωρίσῃ ὁ ἄνδρας τῆς παρὰ μόνον ὅταν γίνῃ μοιχαλὶς, δὲν συμφέρει νὰ ὑπανδρεύεται ὁ ἄνθρωπος, προτιμότερον νὰ μένῃ ἀγαμος, ὁ Κύριος ἀποκριθεὶς εἶπεν εἰς αὐτοὺς «οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται» (Ματθ. ιθ' 11).

Τὸ τῆς Παρθενίας κατόρθωμα εἶναι μέγα καὶ ὑψηλόν, ἀλλὰ δὲν δύνανται πάντες νὰ παρθενεύσιν, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνοι οἱ ἔχοντες μεγάλην ἐπιθυμίαν διὰ νὰ ἀποκτήσουν τὴν παρθενίαν· οἱ ἔχοντες τελείαν αὐταπάρνησιν, οἱ καταφρονήσαντες πάντα τὰ γήϊνα ὡς μάταια καὶ σκύδαλα καὶ μόνον τὸν Θεόν καὶ τὰ οὐράνια ὁλοψύχως καὶ ὁλοκαρδίως ἐπιποθήσαντες.

Καὶ ὁ Οὐρανοδόκμων Παῦλος ἐν τῇ Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ κεφ. ζ' λέγει τὰ ἑξῆς:

«Περὶ δὲ τῶν Παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι, ὡς ἡλεημένος παρὰ Κυρίου... Δέδεσαι γυναικί; μὴ ζητεῖ λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζητεῖ γυναῖκα· ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς, οὐχ ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἡμαρτε· θλίψιν ἐν τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι... θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι. Ὁ ἀγαμος μερίμνᾳ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μερίμνᾳ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί... Ἡ ἀγαμος μερίμνᾳ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μερίμνᾳ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν συμφέρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ πάρεδρον τῷ Κυρίῳ ἀποσπάσας... Ὡστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ». Ἐκ τούτων δηλὸν ἐστὶ, ὅτι κρείστων καὶ ἀνωτέρα τοῦ γάμου ἡ παρθενία ἐστὶ.

Ὁ ὑψιπέτης ἀετὸς τῆς Θεολογίας Ἰωάννης ταῦτα περὶ τῶν παρθένων λέγει:

«Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἄρνιον ἐστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες οἱ ἀγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς, οὗτοι εἰσὶν οἱ

Μουσική σελίς

*Αναστασίου Παπαδήμου, Μουσικοδιδασκάλου

ΑΙ ΑΓΝΑΙ ΧΡΩΜΑΤΙΚΑΙ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΤΩΝ ΗΧΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΠΛΑΓΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

Οἱ δύο χρωματικοὶ ἤχοι Δεύτερος καὶ Πλάγιος τοῦ Δευτέρου, ἔπαυσαν πρὸ πολλοῦ, δυστυχῶς, νὰ ἀκούωνται φαλλόμενοι παρὰ πάντων τῶν ἱεροφαιλῶν, μὲ τὰς ἀγνάς βυζαντινάς κλίμακας τῶν. Τὰ τεχνικώτατα χρωματικὰ τούτων διαστήματα, ἐκτοπισθέντα, ἀντικατεστάθησαν δι' ἀπλουστερῶν τοιούτων· καὶ ἡ ποιότης τοῦ γλυκυτάτου αὐτῶν μέλους, ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἠδύ-

νατο παρὰ νὰ ἀλλοιωθῇ.

Αἰτία τῶν ἀνωτέρω ὑπῆρξεν, ἀσφαλῶς, ἀφ' ἐνὸς ἡ ἱκανοποίησις τοῦ αἰσθήματος τῶν συγχορδιῶν, τουτέστι τῆς ἁρμονίας, κυρίως δέ, ἀφ' ἑτέρου, τὸ συνεχὲς ἄκουσμα τῶν συγκεκραμένων χρωματικῶν διαστημάτων τῆς ὀργανικῆς μουσικῆς. Καθ' ὅσον, τὰ καθημερινῶς κατακλύζοντα τὴν ἀτμόσφαιραν μουσικὰ κύματα ἀπὸ ἡχοῦ ἐκ διαστημάτων συγκεκραμένων, παρὰσφύρουσιν τὴν ἀκοὴν καὶ ἀποξενώνουσιν ταύτην τῶν ἀγνῶν κλιμάκων τῆς βυζαντικῆς μουσικῆς.

μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γὰρ εἰσίν. Οὗτοι εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. Οὗτοι ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ· καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐκ εὗρέθη δόλος, ἄμωμοι γὰρ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ» (Ἀποκάλ. ιδ' 1-6).

Ὁ Μ. Βασίλειος καλεῖ τὴν παρθενίαν, εὐαγγελικὴν καὶ ἀσώματον πολιτείαν, τελειοτάτην κοινωνίαν βίου, ἀγγελικὴν ἀξίαν, εἶον ἀγγέλων ὑπερβαίνοντα τὰ μέτρα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Ἐὰν θελήσω νὰ ἀπαριθμήσω ὅσα ἐγκώμια καὶ ἐπαίνους ἐπλεξεν τῇ θεοτιμῇ τῃ ἱσαγγέλῳ, καὶ οὐρανίῳ παρθενίᾳ ὁ Μ. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ θεὸς Χρυσόστομος καὶ ἄλλοι οἱ τῶν Ἀγ. Πατέρων θεοὶ χορὸς θὰ ἀπαιτηθῶσι οὐχὶ εἰς τόμος, ἀλλὰ πολλοί. Ἐὰν δὲ θελήσω καὶ τοὺς τὸν ἄγαμον, τὸν παρθενικόν καὶ ἀγγελικόν κατὰ Θεὸν βίον δώσαντας μάρτυρας καὶ δόλους, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, θὰ ἀπαιτηθῶσι διπλάσιοι καὶ τριπλάσιοι τόμοι.

Διὰ τὸ δοσιμέραι αὐξανόμενον τοῦτο κακόν, σπεύδω νὰ θίξω τὴν εὐαίσθητον χορδὴν τῶν ἀγαπώντων τὴν βυζαντινὴν μουσικὴν ἱεροφαιλῶν καὶ νὰ συστήσω, ὑποδείξω καὶ παροτρύνω αὐτούς, ὅπως ἐργασθῶσι διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ἀγνῶν χρωματικῶν κλιμάκων τῶν δύο ἡχῶν Δευτέρου καὶ Πλαγίου Δευτέρου. Θεωρῶ δὲ ὡς μόνον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν, ὅχι μόνον τὴν διατήρησιν τῶν ἀγνῶν χρωματικῶν κλιμάκων τῶν ἡχῶν τούτων, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν αὐτῶν, τὴν δέσμευσιν τῶν τονιαίων διαστημάτων τῶν ἀνωτέρω κλιμάκων, ἐπὶ τοῦ Μονόχορου — μὴ ὑπάρχοντος ἑτέρου εἰδικοῦ μουσικοῦ ὀργάνου.

Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ κατασκευάσωμεν πάντες τὸ Μονόχορδόν μας καὶ νὰ ἔχωμεν τοῦτο μοναδικὸν φίλον καὶ διδάσκαλόν μας.

Χάριν τῶν μὴ γνωρίζοντων τὰς θέσεις τῶν φθόγγων ἐπὶ τοῦ Μονοχόρδου — Μονόχορδον εἶναι χορδὴ τεταμένη

ἐπὶ πῆχεως σανίδος — παραθέτομεν ταύτας ἐπὶ μήκους χορδῆς 90 ἑκατοστών τοῦ μέτρου.

1. Κλίμαξ τοῦ Δευτέρου ἤχου.

Φθόγγοι.	Νη	—	Πα	—	Βου	—	Γα	—	Δι	—	Κε	—	Ζω	—	Νη
Ἑκατοστά.	90	—	83,3	—	72	—	67,5	—	60	—	55,5	—	48	—	45
Συχνότης.	1	—	27/25	—	5/4	—	4/3	—	3/2	—	81/50	—	15/8	—	2
Διάστημα.			27/25		125/108		16/15		9/8		27/25		125/108		16/15
Τμήματα.			8		14,7		6,75		12		8		147		6,75

[Βάσει τῶν 108
τμημάτων
τῆς χορδῆς]

Σημειώσεις:

Ἡ Μουσικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ 1881 ὁρίζει χαμηλότερον τὴν θέσιν τῶν φθόγγων Βου, Ζω, ἥτοι Βου $100/81 = 72,9$ ἑκατοστά, Ζω $50/27 = 48,6$ ἑκατοστά.

2. Κλίμαξ τοῦ Πλαγίου Δευτέρου

Φθόγγοι.	(Νη)	—	Πα	—	Βου	—	Γα	—	Δι	—	Κε	—	Ζω	—	Νη	—	Πα
Ἑκατοστά.	(90)	—	80	—	75,9	—	62,5	—	60	—	53,3	—	51,3	—	41,7	—	40
Συχνότης.	(1)	—	9/8	—	32/27	—	36/25	—	3/2	—	27/16	—	16/9	—	54/25	—	18/8
Διάστημα.	(9/8)		$\frac{256}{243}$		$\frac{243}{200}$		$\frac{25}{24}$		$\frac{9}{8}$		$\frac{256}{243}$		$\frac{243}{200}$		$\frac{25}{24}$		$\frac{25}{24}$
Τμήματα.	(12)		5,6		19,1		4,3		12		5,6		19,1		4,3		

[Βάσει μήκους
χορδῆς 108
τμημάτων]

Ἡ ἂν θέλωμεν, ἀντὶ τοῦ Νη, νὰ ἡχῇ τὸν Πα, τὸ δλον μῆκος τῆς χορδῆς:

Φθόγγοι.	Πα	—	Βου	—	Γα	—	Δι	—	Κε	—	Ζω	—	Νη	—	Πα
Ἑκατοστά.	90	—	85,4	—	70,3	—	67,5	—	60	—	56,9	—	46,9	—	45
Συχνότης.	1	—	$\frac{256}{243}$	—	$\frac{32}{25}$	—	$\frac{4}{3}$	—	$\frac{3}{2}$	—	$\frac{128}{81}$	—	$\frac{48}{25}$	—	2
Διάστημα.			$\frac{256}{243}$		$\frac{243}{200}$		$\frac{25}{24}$		$\frac{9}{8}$		$\frac{256}{243}$		$\frac{243}{200}$		$\frac{25}{24}$

Σημειώσεις:

Τὰ διαστήματα $\frac{125}{108}$ καὶ $\frac{243}{200}$, ὡς ἡδ-ξημένα, ὑπὸκεινται εἰς μεγαλυτέραν συμπέσειν τῶν τμημάτων των. Διὸ καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν τμημάτων τῶν χρωματικῶν κλιμάκων, δὲν ἰσοῦται πρὸς τὸ ἄθροισμα τῶν τμημάτων τῆς φυσικῆς διατονικῆς κλίμακος.

Τὰ ἀνωτέρω τονιαῖα χρωματικὰ διαστήματα, δὲν παραδέχονται ὅσοι ἐκ τῶν ἱεροφαλτῶν ἢ μουσικῶν ὑπέστησαν τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὀργανικῆς μουσικῆς, ἢ ζητοῦν τὰ διαστήματα

τῆς φυσικῆς κλίμακος, ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων ἱκανοποιεῖται τὸ αἶσθημα τῶν συγχορδιῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγούμενοις εἴπομεν.

Ἄξιον ὅμως ἰδιαίτερας παρατηρήσεως τυγχάνει, τὸ ὅτι τὰ τονιαῖα ταῦτα χρωματικὰ διαστήματα, προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀξομείωσιν τῶν τονιαίων διαστημάτων τῆς φυσικῆς κλίμακος, διὰ τῶν ἐκ τῆς μεταξὺ τούτων διαφορᾶς ἐξαγομένων μικροτέρων διαστημάτων.

Οὕτω, ἐν τῷ Δευτέρῳ ἤχῳ, τὸ διά-

στημα 27/25, τὸ μεταξύ πρώτης καὶ δευτέρας βαθμίδος ἐκάστου τετραχόρδου, προέρχεται ἀπὸ τὴν μείωσιν τῶν βαθμίδων δευτέρας καὶ ἑκτῆς, κατὰ τὸ διάστημα 25/24, ἥτοι, ἀπὸ τὴν μείωσιν τοῦ μείζονος τόνου, κατὰ ἓνα μικρὸν ἡμιτόνιον ($9/8 : 25/24 = 27/25$).

Ὡς γνωστὸν, τὸ μικρὸν λεγόμενον ἡμιτόνιον, ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἐλάσσονος τόνου ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου. Χρησιμοποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ φυσικὴ κλίμαξ, διὰ τὴν μετὰτροπὴν τῶν τόνων τῆς εἰς ἡμιτόνια. Ὡς λ.χ. τὸ Ντο - Μι διάστημα τῆς μείζονος κλίμακος, ἵνα μετατραπῇ εἰς Ντο - Μι τῆς ἐλάσσονος, μειοῦται κατὰ ἓνα μικρὸν ἡμιτόνιον ($Μι μείζονος 5/4 : 25/24 = 6/5$, Μι ἐλάσσονος κλίμακος).

Τὸ μεταξύ τρίτης καὶ τετάρτης βαθμίδος ἐκάστου τετραχόρδου, ἥτοι τὸ μεταξύ τῶν φθόγγων Βου - Γα καὶ Ζω - Νη διάστημα, παραμένει ὡς ἔχει ἐν τῇ φυσικῇ κλίμακῃ (16/15).

Τὸ μεταξύ δευτέρας καὶ τρίτης βαθμίδος διάστημα (125/108) ἐκάστου τετραχόρδου, δημιουργεῖται διὰ τῆς χρωματικῆς ἀλλοιώσεως τῆς δευτέρας αὐτῶν βαθμίδος.

Εὐρίσκεται δὲ τὸ μέγεθος τοῦ διαστήματος τούτου, διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐλάσσονος τόνου κατὰ ἓνα μικρὸν ἡμιτόνιον ($10/9 \times 25/24 = 125/108$).

Ἐν τῷ Πλαγίῳ Δευτέρῳ ἤχῳ, τὸ μεταξύ τῶν φθόγγων Πα - Βου διάστημα (256/243), τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι παρὰ τὸ Λεῖμμα τῆς Πυθαγορείου κλίμακος, προέρχεται ἀπὸ τὴν μείωσιν τοῦ Βου τῆς φυσικῆς κλίμακος, ἥτοι τοῦ ἐλάσσονος τόνου, κατὰ τὸ διάστημα 135/128. — Τὸ διάστημα τοῦτο, τὸ ἐκφραζόμενον δηλαδὴ διὰ τοῦ 135/128, ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ὑπεροχὴν

τοῦ μείζονος τόνου, ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου.

Τὸ μεταξύ τῶν φθόγγων Γα - Δι διάστημα (25/24), τὸ μικρὸν δηλονότι ἡμιτόνιον, προέρχεται (ἐνταῦθα) ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τοῦ Γα τῆς φυσικῆς κλίμακος, κατὰ τὸ διάστημα 27/25. — Τὸ 27/25 διάστημα, εἶναι τὸ ὑπολοίπονον τῆς διαιρέσεως τοῦ μείζονος τόνου διὰ τοῦ μικροῦ ἡμιτονίου· εὗρωμεν τοῦτο καὶ ἐν τῷ Δευτέρῳ ἤχῳ.

Τέλος, διὰ τῆς χρωματικῆς ἀλλοιώσεως τῶν φθόγγων Βου καὶ Γα, δημιουργεῖται μεταξύ τούτων, τὸ διάστημα 243/200, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ μείζονος τόνου κατὰ τὸ διάστημα 27/25.

Ὡστε λοιπὸν αἱ δύο ἀγναὶ βυζαντιναὶ χρωματικαὶ κλίμακες τῶν ἤχων Δευτέρου καὶ Πλαγίου Δευτέρου, προέρχονται ἀπὸ ἐπιτυχῇ χρησιμοποίησιν τοῦ διαστηματικοῦ πλούτου, ὃν περικλείει ἡ φυσικὴ κλίμαξ καὶ τὸν ὁποῖον, πλούτον, εὐρέως καὶ ἀριστοτεχνικῶς ἐκμεταλεύεται ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ.

Ἐνταῦθα, ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῆς τοιαύτης ἀλλοιώσεως τῶν τονιαίων διαστημάτων τῆς φυσικῆς κλίμακος, θεωροῦμεν καλὸν νὰ παρενθέσωμεν ὅτι: Μειοῦμένου τοῦ ἐλάσσονος τόνου κατὰ τὸ διάστημα 27/25, εὐρίσκεται τὸ διάστημα 250/243, ὅπερ ἐστὶ, τὸ τεταρτημόριον τοῦ μείζονος τόνου — ἵσον μὲ τμήματα 3, βάσει τῶν 12 τοῦ μείζονος. — Τὸ διάστημα τοῦτο, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὁποῖου ἀπαιτεῖται ἐξαιρετικὴ τοῦ λάρυγγος, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὠτὸς ἀσκήσεις, χρησιμοποιεῖ Βυζαντινὴ μουσικὴ ἐν τῷ ἑναρμονίᾳ αὐτῆς γένει.

Θὰ εἴπῃ τις ὅμως ὅτι, τὰ οὕτω πα-

ΑΘΩΓ' ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ, ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

(Ἐκ τῆς χειρογρ. βιβλιοθήκης ἱερομ. Εὐθυμίου Ἀγιορείτου τοῦ Κρητὸς τοῦ καὶ πνευματικοῦ)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 110)

Τότε ἡ μὲν Μονὴ ἔλαβε τὴν ἀπασχιν φορτωτικὴν τῶν ὀψιρῶν, ὁ δὲ γέρον Μοναχὸς τὰ τρία ψαροδάρελα τὰ ἔχοντα τὰ Λείψανα τῶν ἁγίων Μαρτύρων καὶ τὰ μετεκόμενα εἰς τὴν Σκήτην ἐν τῇ Καλύβῃ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὅπου εἶχον τοὺς τάφους ἐτοίμους, οὗς κατ' ἐντολὴν αὐτῶν ταφῶσιν ἐκεῖ, καθὼς φαίνονται ἔως τὴν σήμερον. Κενοὶ ὅμως ἁγίων Λειψάνων, διότι μετὰ τὴν ἀνακομιδὴν τὰ ἅγια αὐτῶν ὅσα ἐμοιράσθησαν τοῖς αἰτήσασιν ταῦτα εὐλαδέσι Μοναχοῖς, ὡς π. χ. ἡ Μονὴ τοῦ Ρωσικοῦ ἔχει καὶ τῶν τριῶν τὰς ἁγίας Κάρας. Τὸ Καθολικὸν τῆς Σκήτης ἔχει ὁμοίως καὶ τὰ κατωσάγουνά των μὲ 20 ὁδόντας.

Ἐδῶ ὅμως τότε ἐγίνε τὸ ἐξῆς ἐξάκσιον θαῦμα, ὅσοι ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς ἐωρακότες ἔ-

φριξαν διότι μόλις ἤνοιξαν τὰ θαρέλια καὶ εὐγαλαν τὰ αὐτῶν στριμωμένα ἅγια λείψανα, ἀποθέτοντες αὐτὰ εἰς κατάλληλον μέρος, ὅπως οἱ ἀδελφοὶ ἀσπασθῶσιν, ἀμέσως αὐτὰ μόνα των ἤλθον εἰς τὰς φυσικὰς τῶν μελῶν τοὺς ἁρμονίας, ὥς νὰ ἦ τον ζωντανὰ καὶ ὄχι στριμωμένα, ὅπως ἦσαν εἰς τὰ θαρέλια τῆς μέταφορας. Τότε ἐν μιᾷ φωνῇ πάντες οἱ παρευρεθέντες ἔκραξαν. Δόξα σοι Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ δοξάσας τοὺς τρεῖς ἁγίους σου Νεομάρτυρας Εὐθύμιον, Ἰγνάντιον καὶ Ἀκάκιον, ὧν ταῖς πρεσβείαις πρὸς Κύριον αἰτοῦμεν, ὅπως παράσχητε σωματικὴν εὐεξίαν καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν. Ἀμήν.

Περὶ τοῦ ἀπατηθέντος ὑπὸ τοῦ
δαίμονος ἀδελφοῦ.

Πρὸ ἐτῶν πενήκοντα εἰς τὴν Κ.

προερχόμενα τονιαῖα διαστήματα καὶ ἂν δύνανται νὰ ἐκτελεσθοῦν — σημειωτέον ὅτι θεωροῦσι τινὲς μᾶλλον ἀδύνατον τὴν ἐκτέλεσίν των — δὲν εὐχαριστοῦν τὸ οὗς τοῦ σημερινοῦ «πολιτισμένου» ἀνθρώπου. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ζήτημα ἔξω τοῦ ὧτός, ζήτημα μουσικοῦ περιβάλλοντος. Τὸ οὗς τοῦ ἀνθρώπου, ὅποιασδήποτε ἐποχῆς, δέχεται εὐχαρίστως τοὺς ἤχους ἐκείνους καὶ τὰ διαστήματα, εἰς τὰ ὅποια ἔχει συνηθισεῖ καὶ ἔχει γνωρῶσι, ἐνῶ, τοῦναντίον, θεωρεῖ ὡς ξένα καὶ δὲν εὐχαριστεῖται ἀπὸ τὰ ἀσυνήθιστα.

Μιάντως δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῶμεν ὅτι μουσική, ὡς τέχνη ἐκφραστικὴ τοῦ συναισθηματικοῦ κόσμου, ἐκλεπτυνόμενη ζητεῖ ποικίλα μεγέθη τονιαίων

διαστημάτων.

Ἐπομένως, τὸ νὰ θέλωμεν νὰ περιόρισωμεν ταύτην εἰς μόνα τὰ τονιαῖα ἐκεῖνα διαστήματα, διὰ τῶν ὁποίων εὐοδοῦται σήμερον τὸ τετραφωνικὸν (συγχορδιακὸν) ἄκουσμα, δηλοῖ, καθ' ἡμᾶς, ἀβαθὴ ἐπὶ τοῦ ζητήματος σκέψιν.

Ἰσως χρειασθῇ νὰ δεσμευθῇ, πρῶτον ὁ διαστηματικὸς πλοῦτος τῆς φυσικῆς κλίμακος ἐπὶ μουσικοῦ ὄργανου καὶ χρησιμοποιηθῇ ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, ἵνα καὶ ἡμεῖς, κατόπιν, γνωρίσωμεν τοῦτον καὶ παραδεχθῶμεν τὰ τονιαῖα διαστήματα τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, τὰ εὐχαριστοῦντα τὰ ὦτα.... τῶν ἀπολιτίστων.

(Τέλος)

λύβην τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἐμόναζε μετὰ Συνοδίας ὁ γέρων Παχώμιος ἐκ Ραιδεστού Θράκης, ὁ ὁποῖος πολλάκις μᾶς ἐδιηγήθη ὁ ἴδιος, ὅτι ποτὲ εἶχε κοινοβιάσει τὸν διδάσκαλον ἐκεῖνον Ζηχαρίαν μοναχὸν μεταφραστὴν τῶν Κατηχήσεων Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Ὁ ὁποῖος ὕστερῶς ἠγόρασε τὴν ἐν Μικρᾷ Ἀγίᾳ Ἀννῇ, Καλύβην τοῦ, Ἀβδακούμ ἐπικλυμένην, ἔκτοτε ἐν αὐτῇ μονάζων μονώτατος, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐκείνου ζωῆς. Ὁ τότε διαμένων ἐνταῦθα ἐν Ἀγίᾳ Ὅρει πανιερώτατος Καρπάθου Δεσπότης Νεῖλος, εἶχε συνήθειαν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου τῆς Λαύρας, νὰ ἐπισκέπτεται τοὺς ἐν ἐρήμοις καὶ Σκήταις γνωστοὺς αὐτοῦ Πατέρας, καθὼς καὶ τὸν δσιώτατον διδάσκαλον τοῦτον Ζηχαρίαν κατ' ἔτος ἐπισκέπτετο. Τὸ ἔτος ἐκεῖνο δὲν ἐπεσκέφθη οὐδένα ἐκ τῶν γνωστῶν τούτων ἀδελφῶν, ἀλλ' ἐπέστρεψε μετὰ τὴν ἑορτὴν ἀμέσως εἰς τὴν ἐκεῖνου δικμονήν. Ὁ δὲ διάβολος βουλόμενος νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Ζηχαρίαν ὅπως τὸν προσκυνήσῃ, κατὰ τὴν μίαν ὥραν τῆς νυκτός, καθεζόμενος ὁ Ζηχαρίας εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Καλύβης του, ἐν καιρῷ καλοκαιρίου 7 Ἰουλίου, ἀκούει πατήματα ἀνθρώπου, καὶ πλησιάζοντος ἐκείνου διέκρινεν ὅτι ἦτον ὁ Δεσπότης Νεῖλος. Τί τοῦτο ποιεῖς Δέσποτα, τὸν ἐπίπονον τοῦτον κόπον, ὅπως ἐπισκεφθῇς ἕνα ἀχρεῖον γνωστὸν σου, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ νυκτός; Ταῦτα εἶπε καὶ ἔσκυψεν ἀμέσως θάνοντας μετάνοιχν ἕως ἑδάφους, ὅπως φιλήσῃ τὸ χεῖρι του. Ὁ δὲ φαινόμενος δεσπότης, ἐξέτεινε τὴν δεξιάν του, καὶ αὐτὸς ἐφίλησεν αὐτήν, καὶ ἀντὶ νὰ τὸν εὐλογήσῃ, ἔρριψεν αὐτὸν κατὰ γῆς ὡς νεκρόν, διότι δὲν ἦτο κατὰ ἀλήθειαν ὁ Δεσπότης Νεῖλος, ἀλλὰ ἦτον ὁ ἴδιος ὁ διάβολος, διὰ τοῦτο μὲ τὸ φίλημα τῆς χειρός του, ἔλαβε καὶ τὸ χάρισμα τῆς

ἐκείνου χάριτος, γενόμενος αὐτὸς ἀμέσως ἄφροντος, ἐφ' ὃ ταλαίπωρος Ζηχαρίας εἰκειτο κατὰ γῆς ἄφρονος ἡμίθνητος. Τὸ πρῶτ' ἀδελφὸς ἐκ τῆς Σκήτης ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν χάριν ἀτομικῆς αὐτοῦ ὑποθέσεως, καὶ ἰδὼν αὐτὸν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, δραμὼν ὅσον τάχιστα, ἐκάλεσε τοὺς ἱερεῖς καὶ Πατέρας τῆς Σκήτης, καὶ ποιήσαντες εἰς αὐτὸν Εὐχέλαιον, ἀναγνώσαντες καὶ τοὺς ἐξορκισμοὺς τοῦ μεγάλου Βασιλεῖου, καὶ αὐτὸν προσέτι σταυρώσαντες μὲ τὰ ἁγία Λειψνα, ἐγένετο τότε ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὕγιης, μεταλαβὼν ἀκόμῃ καὶ τροφῆς σωματικῆς. Εἰς ὀλὴν του δὲ τὴν ἐπὶ λοιπὸν ζωὴν συχνὰ συχνὰ ἔλεγεν ἐξομολογούμενος. Πολλὰ ἔγραψα, πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου τούτου ἐπεριπάτησα, ὅμως τέλος πάντων μὲ ἐγέλασεν ὁ σατανὰς καὶ τὸν ἐπροσκόνησα! Ἐπρεπεν ὁ ἀνόητος ἐγὼ, πρῶτον νὰ ποιήσω εἰς τὸν ἑαυτὸν μου τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, πρὶν νὰ φιλήσω τὴν μισράν αὐτοῦ χεῖρα. Τότε αὐτὸς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παρὰ μὲν νικῶμενος ὑπὸ τοῦ ἀνικῆτου τούτου κραταιοῦ ὅπλου, θὰ ἔφυγε πάραυτα, χωρὶς νὰ πάθω ἐγὼ ἀπ' αὐτὸν κανένα κακόν. Ταῦτην τὴν διήγησιν τὴν ἔγραψα ἐνταῦθα ὅπως οὐδεὶς ἀπὸ ἐσᾶς νὰ μὴ πράττῃ τίποτε χωρὶς πρῶτον νὰ χερᾶξῃ τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Περὶ τοῦ σχηματισθέντος δαίμονος εἰς τοῦ γειτόνου τὴν μορφὴν.

Εἰς τὴν Καλύβην τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος πρὸ ἐξῆντα ἐτῶν, ἐμόναζον οἱ μοναχοὶ ὁ γέρωντας Γεράσιμος καὶ Ἰλαρίων ὁ διάδοχος αὐτοῦ, ἐξ Ἀθανάσις καταγόμενοι. Ὁ γέρωντας οὗτος Γεράσιμος, εἶχε μεγάλην φιλίαν μὲ τὸν γέροντα τῆς Καλύβης τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, καλουμένου Ἀνθίμου, Κερκυραίου. Ὅποτε ἀμφότεροι συνενωθήσων ἀπὸ Παρασκευῆς ἐσπέρας,

πρὶν φέξῃ ἢ ἡμέρα λίαν πρῶτ, νὰ ὑπάγω-
σιν ὁμοῦ εἰς τὰς Καρυάς. Τοιαύτης συμφω-
νίας γενομένης, ἔμειναν σύμφωνοι. Πρὶν
ὅμως ἔλθῃ τὸ μεσονύκτιον, ἰδοὺ ἔρχεται ὁ
μισάνθρωπος σχτανᾶς εἰς τὸ ὁμοίωμα τοῦ
γέροντος Ἀνθίμου, καὶ κτυπᾷ τὴν πόρ-
ταν, καὶ λέγει αὐτῷ· πηγαίνωμεν ὅτι ἐ-
πέρασεν ἡ ὥρα, μόνον ἀναψε τὸ φανάρι
σου, διότι ἐγὼ ἀστόχησα τὸ ἰδικόν μου
νὰ λάβω. Τότε μαζὶ καὶ οἱ δύο συνεπο-
ρεύοντο τὸν διὰ Καρυάς ἄγοντα δρόμον.
Ὅποτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅ-
που εἶναι τὰ μεγάλα πλατάνια, καὶ ὁ εἰς
δρόμος διαβαίνει εἰς τὰς Καρυάς, ὅπου
κατέρχεται τὸ νερὸν τοῦ ὑδραγωγείου εἰς
τὴν Μονήν, ὁ δὲ ἄλλος ἀναβαίνει εἰς τὸ
Κουρτζιδίκον (Ταυρέσπητον), ἔξαφνα γίνε-
ται ἕνας χρότος μετὰ ἄερος τρομεροῦ, πα-
ρασύρας τὸν Γεράσιμον μέσα εἰς τὸ ρεῦμα
τοῦ λάκκου, τσακίσας καὶ σβύσας ἀκόμῃ
καὶ τὸ ἐκεῖνου φανάρι, μὲ ἀπειλητικὴν
καὶ ἀγρίαν φωνήν, ἐκδοῶν ἐκεῖνο τὸ πο-
νηρὸν πνεῦμα. Τί νὰ σοῦ κάμω τώρα, ὅ-
που αὐτὸ ποῦ θασιᾶς μὲ καταδιώκει αὐ-
τοστιγμὴ· ἐδάστω γάρ ὁ γέρον πάντοτε
ὡς φυλακτάριον μικροῦ σχήματος ἕνα
Εὐαγγέλιον, καὶ ἕνεκα τούτου δὲν ἔπαθε
καμμιάν θλάβην ἐκ τῆς συνεργείας τοῦ σα-
τανᾶ, ἀλλὰ καθήμενος ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ
ρεῦμα τοῦ λάκκου ἐπροσηύχετο ἕως νὰ
ξημερώσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Καλύδην
του. Ὅταν ὅμως ἐπλησίασεν ἡ διωρισμέ-
νη ὥρα ἦλθεν ὁ ἀληθὴς γέροντας Ἀνθι-
μος, ὅπως συμπορευθῶσιν εἰς Καρυάς. Ἡ
δὲ Συνοδία ἐκεῖνου ἐξεπλάγῃ λέγουσα·
ἰσοῦ ἦλθες προτίτερα καὶ μαζὶ ἐφύγετε
διὰ τὰς Καρυάς, καὶ πάλιν ἦλθες καὶ τὸν
ζητῆς; Ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ γέροντος
Ἀνθίμου, ἐννοήσας ὁ μοναχὸς Ἰλαρίων,
ὅτι ἐκ φαντασίας τοῦ θαίμονος ἐξηπατήθη
ὁ ἐκεῖνου γέρον καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ.
Ἀμέσως δὲ ἀνάψαντες φανάρι ἐξηλθον τῆς

Γέρ. Παντελεήμονος Λαυριώτου

ΕΡΩΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

(Ἐκ τοῦ κώδικος Γ 17, αἰῶνος ια' τῆς
Λαυριωτικῆς Βιβλιοθήκης)

Ἐρώτ. Καλὸν ἐστὶ κτήσασθαι δύο χι-
τῶνας;

Ἀπόκρ. Κτῆσαι δύο χιτῶνας καὶ μὴ
κτῆσαι κακίαν τὴν σπιλοῦσαν τὸν ἄνθρω-
πον. Ἡ γὰρ ψυχὴ οὐ χρεῖαν ἔχει τῆς κα-
κίας, τὸ δὲ σῶμα χρεῖαν ἔχει τῆς σκέπης.
Ἐχοντες δὲ τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη,
τούτοις ἀρκεσθῶμεθα.

Ἐρ. Ποίῳ λογισμῷ εἰσέρχεται εἰς τὸν
ἄνθρωπον ἡ σαρκικὴ ἐπιθυμία;

Ἀπ. Οὔτε μία οὔτε δύο οὔτε πέντε οὔ-
τε δέκα ὁδοὶ ἀρκοῦσι τῇ πορνείᾳ. Πάντες
γὰρ οἱ λογισμοὶ τοῦ διαβόλου τὴν σαρκι-
κὴν ἐπιθυμίαν ἔχουσι συγκεχυμένην.

Ἐρ. Ἐὰν σκανδαλίσῃ με ὁ ἀδελφὸς θέ-
λεις δάλω αὐτῷ μετάνοιαν;

Ἀπ. Βάλε αὐτῷ μετάνοιαν καὶ ἐκκοψον
σεαυτὸν ἀπ' αὐτοῦ, ἔχομεν τὸν ἀδβᾶν Ἀρ-
σένιον λέγοντα· μετὰ πάντων ἀγάπην ἔχε
καὶ ἀπὸ πάντων ἀπέχου.

Ἐρ. Τί ἐστὶν ἡ ἁμαρτία τῆς καταλα-
λιᾶς;

Ἀπ. Ἡ ἁμαρτία τῆς καταλαλιᾶς οὐ μὴ
ἐάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐλθεῖν ἐμπροσθεν τοῦ
Θεοῦ. Γέγραπται γάρ, τὸν καταλαλοῦντα
λάθρα τὸν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίω-
κον.

Ἐρ. Πόθεν ἔχω μαρτυρῆσαι διὰ τὸν

Καλύδης πρὸς ἀναζήτησιν αὐτοῦ, καὶ εὐ-
ρίσκουσι τοῦτον πεπλεγμένον μέσα εἰς
τοὺς δάτους, καθήμενον καὶ προσευχόμενον,
χάριτι Χριστοῦ ὑγιὲς ὄντα ὑπάρχοντα, διὰ
πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος καὶ
ἱερατικοῦ Παντελεήμονος, παρ' οὗ καὶ ἡ
Καλύδη τῷ αὐτοῦ ἁγίῳ ὀνόματι τιμᾶται.

Χριστόν, τί με συμβουλεύεις ἀδελῶ;

Ἀπ. Ἐάν τις ἐν καιρῷ ἀνάγκης ἀνέξε-
ται τοῦ πλησίον, ἴσον ἐστὶ τῆς καμίνου
τῶν τριῶν παιδῶν.

Ἐρ. Πόθεν ἡδονῇ θρωμάτων ἐπιφέρον-
τές μοι οἱ λογισμοὶ κατάγουσί με ἀπὸ νη-
στείας;

Ἀπ. Ὅτι καὶ τὸν Ἀδὰμ διὰ τοῦ θρώ-
ματος ἐπτέρνισε, διὰ τοῦτο καὶ ἐν ἡμῖν
τὸν αὐτὸν τρόπον ἐνεργεῖ.

Ἐρ. Διατί τοσοῦτον ἡ πορνεία ἐνοχλεῖ
τῷ ἀνθρώπῳ εἰς πᾶσαν ἡλικίαν;

Ἀπ. Διότι ὁ διάβολος οἶδεν ὅτι ἡ πορ-
νεία ἄλλοτρίους ἡμᾶς ποιεῖ τοῦ ἁγίου
Πνεύματος. Ἄκουε περὶ τούτου τοῦ Κυ-
ρίου λέγοντος· οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ Πνεῦ-
μά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις διὰ τὸ
εἶναι αὐτοὺς σάρκας.

Ἐρ. Ἐχει ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτίαν διὰ
κακὴν ἐνθύμησιν;

Ἀπ. Ὡς περ τὴν πέτραν οὐ μὴ ἀδική-
σωσι τὰ κύματα, οὕτω καὶ ἡ ἐπιβουλὴ ἁ-
πρακτος μένουσα, οὐ μὴ ἀδικήσῃ τὸν ἄν-
θρωπον. Γέγραπται γάρ, ἁμαρτία μὴ συν-
τελεσθεῖσα οὐκ ἔστιν ἁμαρτία.

Ἐρ. Καλὸν ἐστὶν οἰκῆσαι τὴν ἔρημον
πάτερ;

Ἀπ. Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὅτε ἐπαύσαντο
τοῦ περισπασμοῦ τῆς ἐρήμου καὶ ὤκησαν
ἐν σκηναῖς, τότε ἐγνώσθη αὐτοῖς πῶς δεῖ
φοβεῖσθαι τὸν Θεόν. Καὶ γὰρ πλοῖα μέσον
τῆς θαλάσσης χειμαζόμενα, ἀπρακτα μέ-
νουσιν, ὅταν δὲ φθάσωσιν εἰς λιμένα, τότε
τὴν ἐμπορίαν ποιοῦνται. Οὕτω καὶ ὁ ἄν-
θρωπος, ἐὰν μὴ κερτερήσῃ εἰς ἕνα τόπον,
οὐ μὴ λάβῃ ἐπίγνωσιν τῆς σωτηρίας. Καὶ
γὰρ πρὸ πασῶν τῶν ἀρετῶν τὴν ἡσυχίαν
ἐξελέξατο ὁ Θεός. Γέγραπται γάρ, πρὸς
τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν πρῶτον καὶ
ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου
τοὺς λόγους.

Ἐρ. Πῶς δύναται οἰκῆσαι κατὰ μόνας;

Ἀπ. Ὁ ἀθλητής, ἐὰν μὴ ποιήσῃ μετὰ
πολλῶν, οὐ δύναται μαθεῖν τὴν τέχνην τῆς
νίκης, ἵνα οὕτω δυνήθῃ μετὰ τοῦ ἀντιδί-
κου μονομαχήσαι. Οὕτω καὶ ὁ μοναχὸς
ἐὰν μὴ παιδευθεῖς μετὰ ἀδελφῶν καὶ μά-
θῃ τὴν τῶν λογισμῶν τέχνην, οὐ δύναται
οἰκῆσαι καταμόνας καὶ ἀντιστῆναι τοῖς
λογισμοῖς.

Ἐρ. Ποίῳ λογισμῷ δύναται ἄνθρωπος
παύσασθαι ἀπὸ τῆς καταλαλιᾶς;

Ἀπ. Ὁ προσδεχόμενος πῦρ ἐν κόλπῳ
τιτρώσκειται, καὶ ὁ ἐπιδιώκων τὴν τῶν ἄν-
θρώπων συντυχίαν, οὐ μὴ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ
τῆς καταλαλιᾶς.

Ἐρ. Καὶ τί ποιήσας ἄνθρωπος λαμβάνει
τὸ χάρισμα τῶν ἀρετῶν;

Ἀπ. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος φυλάξῃται τοῦ
μὴ ἀδικεῖν τὸν πλησίον, τότε θαρσείτω τῷ
λογισμῷ ἑαυτοῦ, ὅτι προσδεκτὴ ἐστὶν ἡ
προσευχὴ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ ἀδικήσῃ τινά,
δδελυκτὴ ἐστὶ καὶ ἀπρόσδεκτος. Ὁ γὰρ
στεναγμὸς τοῦ ἀδικουμένου οὐ μὴ ἐάσῃ
τὴν εὐχὴν τοῦ ἀδικήσαντος ἀνελθεῖν ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲ καὶ μὴ ταχύνας
διαλλαγῇ τῷ πλησίον, οὐ μὴ ἀθωωθῇ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν εἰς ἅπαντα τὸν χρό-
νον.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ.

Ἑσωτερικοῦ	δραχ.	25
Διὰ τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς	»	30
Διὰ τὰς Μονὰς γενικῶς	»	45
Ἐξωτερικοῦ γενικῶς λίρα χάρτινη		1
Ἀμερικῆς	δολλάρια	3
Διὰ τοὺς μὴ συνδρομητὰς ἕκαστον		
τεῦχος	δραχ.	8
Ὁφειλόμενοι συνδρομαὶ προη- γουμένων ἐτῶν	»	25

Αἱ κατὰ τόπους εἰσπραττόμεναι συνδρομαὶ
ἐπιβαρύνονται μὲ δραχ. 5 διὰ τὰ ἄτομα, διὰ
τοὺς Ἱ. Ναοὺς καὶ Ἱ. Μονὰς, πρὸς κάλυψιν
μέρους ὁδοιπορικῶν ἐξόδων.

Ἐπιστολαί, συνδρομαὶ καὶ δωρεαί, ἀπο-
στέλλονται πρὸς τὸν κ. Σωτ. Σχοινιάν - Κοραῆ
47, Βόλον.

ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΟΥΣ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ ΤΙΝΟΣ ΑΝΔΡΟΓΥΝΟΥ ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΚΑΙ ΩΦΕΛΙΜΟΣ ΔΙΗΓΗΣΙΣ

Φαίνεται εἰς τὸ Λαυσαϊκὸν ὅτι ἓνας πραγματευτὴς ἀρμένιζε ποτέ, ἔχωντας τὸ καράβι του φορτωμένον διάφορα πράγματα, καὶ ἀπὸ μεγάλης φουρτοῦναν ἐτοακίσθη τὸ πλοῖον, καὶ μόνον ὁ ἄνθρωπος ἐγλύτωσε τὴν ζωὴν του, διότι ἦσαν πλησίον τῆς γῆς. Ἀμὴ ὅλα τὰ πράγματα ἰδικά του καὶ ἕνα ἀντάμα μὲ τὸ πλοῖον ἀπώλεσεν. Ὅθεν ἔβαλαν αὐτὸν οἱ δανεισταὶ εἰς τὴν φυλακὴν ἕως νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος. Ὅστις ἦτον ὑπομονητικὸς καὶ πολλὰ ἐνάρετος ἄνθρωπος. Ὅθεν εὐχαρίστα τὸν Κύριον, πῶς τὸν ἐδοξάνιζε πρόσκαιρα, διὰ νὰ τὸν ἀναπαύσῃ αἰώνια. Εἶχε δὲ γυναῖκα ὡραίαν καὶ ὑπέρκαλον ψυχῇ τε καὶ σώματι, ἣτις ὑπῆγαιεν εἰς τὰς οἰκίας τῶν φιλοχρίστων ζητοῦσα ἔλεος, καὶ οὕτως ἔτρεφεν ἡ μακαρία τὸν ἄνδρα της, διότι τοὺς ἐπῆραν οἱ δανεισταὶ ὅλον τους τὸ πρᾶγμα καὶ οὔτε κἂν ἱμάτια τοὺς ἀφήκασιν νὰ σκεπάζονται. Καθὼς οὖν ἦτον μίαν ἡμέραν εἰς τὴν φυλακὴν ἡ γυνὴ καὶ ἔτρωγε μὲ τὸν ἄνδρα της, τὴν εἶδεν εἰς πλούσιος ὅπου εἰσῆλθε νὰ ἐλεῇ τοὺς πένητας, καὶ βλέπων τὸ κάλλος αὐτῆς τὴν ὠρέχθη καὶ ἐρωτήσας αὐτὴν ἀπόκρυφα, τί ἤθελεν εἰς τὴν φυλακὴν, τῷ εἶπε καταλεπτῶς τὴν ὑπόθεσιν. Λέγει της ὁ πλούσιος. Ἐὰν θέλῃς νὰ σὲ κοιμηθῶ αὐτὴν τὴν νύκτα, ἐγὼ νὰ πληρώσω ὅλον τὸ χρέος σὰς· ἡ δὲ πάνσοφος ὄντως καὶ πάγκαλος τῇ ψυχῇ μᾶλλον, ἢ τῷ σώματι, ἀπεκρίνατο. Ἦκουσα κύριέ μου, ὅτι ὁ Ἀπόστολος λέγει, πῶς ἡ γυνὴ δὲν ἐξουσιάζει τὸ σῶμα της, ἀλλὰ ὁ ἄνδρας της εἶναι κύριος.

Καρτέρησον οὖν νὰ τὸν ἐρωτήσω, καὶ ἂν θελήσῃ ἐκείνος νὰ μὲ προστάξῃ, νὰ κάμω τὸν λόγον σου. Ἀπελθοῦσα γοῦν, ἀνήγγειλε ταῦτα τὸν ἄνδρα της, ὅστις ὡς γνωστικὸς καὶ πιστὸς πρὸς τὴν συμβίαν αὐτοῦ, δὲν ἠθέλησε νὰ προδώσῃ τὴν τιμὴν εἰς ἀπώλειαν, οὔτε τὰς ψυχὰς εἰς αἰώνιον αἰχμαλωσίαν, διὰ τὴν τοῦ σώματος λύτρωσιν. Ἀλλὰ εἶπε ταῦτα πρὸς αὐτὴν κλαίωντας. Φύλαξαι τὴν ψυχὴν καὶ τὴν σάρκα σου, ἄσπιλον, καὶ ἐλπίζω εἰς τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ, νὰ μᾶς στείλῃ ἐξ ὕψους βοήθειαν.

Ὁ μακαρία дуās, καὶ εὐλογημένον ἀνδρόγυνον. Λάβετε ὅλοι οἱ ὑπανδροὶ ἀπὸ τοῦτο ὑπόδειγμα. Ὁ τῆς σωφροσύνης αὐτῶν καὶ πιστότητος. Ἰδετε εἰς ποταπὴν ἀνάγκην καὶ πενίαν ἐσχάτην εὐρίσκονταν, καὶ πάλιν δὲν ἠθέλησαν νὰ προδώσῃ τὴν τιμὴν οἱ ἀοιδίμοι. Ποῦ εὐρίσκεται τόση πιστωσύνη τὴν σήμερον; Ὡ! πόσοι καὶ πόσαι μοιχεύονται διὰ ὀλίγον ἀργύριον, διὰ ἓνα ἱμάτιον, ἢ σκεῦος ἄλλο καὶ δῶρον βραχύτατον, καὶ προδίδουν τὴν τιμὴν ἀτίμως, τὴν ἀγαθὴν τους φήμην εἰς καταφρόνησιν, καὶ τὴν ἀθλίαν ψυχὴν τους εἰς ἀτελεύτητον κόλασιν. Δὲν ἔκαμαν οὕτως οἱ προειρημένοι, ὡς πιστοὶ καὶ σώφρονες, ἀλλὰ πάσας τὰς ἐλπίδας αὐτῶν πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀνέθεντο τὸν πάντα δυνάμενον. Ὅθεν καὶ βοηθείας θαυμασίως πλουσίας ἐπέτυχον, καὶ ἀκούσατε, νὰ δοξάσετε τὸν πλουσιόδωρον εὐεργέτην, ὅπου βραβεύει τὴν ἀρετὴν πλουσίως οὐ μόνον εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ πολ-

ΕΚΛΟΓΗ ΙΕΡΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ἐκ διαφορῶν ψυχωφελεστάτων πατερικῶν βιβλίων

(Ἐκ τοῦ χειρογράφου κώδικος 231 τῆς ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 118)

Καὶ μετὰ τὸ ἀποδοῦναι τὰς ἐσπερινὰς εὐχαὶ τῷ Θεῷ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς ἐν τῷ ἀποσεύπνῳ, βαλὼν μετάνοιαν τῷ προσεστώ-
τι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ἀπελθε σιωπῶν, καὶ εἰσελθε ἐν τῷ κελλίῳ σου, μηδὲ μὴ δὴ μὴ
λῶν μηδενί, καὶ κλείσας τὴν θύραν ἐπιλα-
βοῦ τῆς ἀναγνώσεως ἀμέσως, εἴτα στήθι
εἰς προσευχὴν ψάλλων ἡσυχῶς, καὶ προ-

σευχόμενος τῷ Θεῷ, ἐπισυνάγαγε τοὺς λο-
γισμούς, καὶ μὴ ἀφίσης αὐτοὺς ρέμβεσθαι
ἀλλαχοῦ. Στήθι γενναίως, καὶ τοὺς μὲν
ὀφθαλμούς σου μύσον (μισόκλεισον) τοῦ μὴ
βλέπειν πρὸς ἄλλο τι, καὶ ὁ νοῦς σου δια-
σκεδάζεται, εἴθισται ὁ νοῦς ἀκολουθῶν
τὴν θρασιν. Τὸν δὲ νοῦν αὐτὸν καὶ δλην
σου τὴν καρδίαν ἄρον εἰς οὐρανοὺς, καὶ
ἐπικαλούμενος τὸν Θεόν, μετὰ δακρύων

λάκρῃς εἰς τοῦτον τὸν πρόσκαιρον, διὰ
νὰ λάβουν ὑπόδειγμα οἱ ἐπίλοιποι, νὰ
φυλάγουν τὰς ἐντολὰς τοῦ ἀπαρσά-
λευτα.

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εὗρίσκετο εἰς
αὐτὴν τὴν φυλακὴν ἓνας κλέπτης σιδη-
ροδέσμιος, ὅστις ἐθαύμασε βλέπωντας
ἀρετὴν τοσαύτην εἰς αὐτὸ τὸ ἀνδρόγυ-
νον, καὶ κατανυγεῖς ἀπὸ θεῶν χάριν
ἐδάκρυσε λέγωντας. Ὡς θαῦμα ἐξαίσι-
ον, εἰς ποταπὴν ἀνάγκην εὗρίσκονται
ἐτοῦτοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ πάλιν δὲν ἐ-
πρόδωσαν τὴν τιμὴν τους, διὰ νὰ μὴ
ἀμαρτήσουσιν. Ἄμὴ ἐγὼ ὁ τρισάθλιος
ὅπου ἔπραξα τόσας ἀνομίας καὶ φό-
νους ἐτέλεσα, πόσας τιμωρίας ἐκδέχο-
μαι; Οὕτω κλαίων ἐφώνησε τὸ ἀνδρό-
γυνον νὰ πλησιάσουν καὶ λέγει τους.
Ἐγὼ εἶμαι κλέπτης καὶ φονεὺς, ὅθεν
ἀνάγκη εἶναι καμμίαν ἡμέραν νὰ λά-
βω κατὰ τὰς πράξεις μου θάνατον.
Λοιπὸν βλέπων τὴν ἀρετὴν σας ἐκα-
τανύχθηκα, καὶ θέλω νὰ σᾶς λυτρώσω
ἀπὸ ταύτην τὴν κακοπάθειαν. Ὑπάγε-
τε γοῦν μετὰ τὸν θάνατόν μου εἰς τὸν
δεῖνα τόπον τῆς πόλεως, σκάψετε νὰ

εὗρῃτε ἄμετρα χρήματα, νὰ πληρώ-
σετε ὅλα τὰ χρέη καὶ νὰ σᾶς ἀπομεί-
νουν τόσα, ὅπου νὰ περνᾶτε ὡς ἄρχον-
τες καὶ τότε ἐνθυμούμενοι ταύτην τὴν
μεγίστην εὐεργεσίαν, ὅτε διὰ τὴν ψυ-
χήν μου ἐλεημοσύνην εἰς πένητας καὶ
κάμετέ μου μνημόσυνα καὶ λειτουργί-
ας, ὅπως λυτρωθῶ καὶ ἐγὼ τῆς αἰω-
νίου κολάσεως ὁ ἀκόλαστος. Εἰς ὀλί-
γας ἡμέρας, ἀπεκεφάλισαν τὸν κλέ-
πτην προστάξει τοῦ ἄρχοντος. Ἡ δὲ
γυνὴ ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς θέ-
λημα, καὶ ἀπελθοῦσα νύκτα βαθεῖα εἰς
τὸν ῥηθέντα τόπον, ἤρρε τὰ ἄσπρα ὡς
ἄνωθεν. Ὅθεν λαβοῦσα ταῦτα ἀνεχώ-
ρησε χαίρουσα, καὶ διὰ νὰ μὴ ἐννοή-
σῃ τινὰς τὴν ὑπόθεσιν, ἔδιδεν ἀπὸ ὀ-
λίγον ὀλίγον τὸ χρέος, ἕως οὗ ἀπέ-
δωκεν ἡ σὺ φρων καὶ πάνσοφος ὅλον
τὸ δάνειον, καὶ οὕτως ἐλυτρώθη τῆς
φυλακῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐναρέτως
πολιτευόμενοι, ἀπῆλθον εἰς τὰς αἰω-
νίους μονὰς οἱ ἀείμνηστοι.

† Γαβριὴλ Σταματελάτος

Ῥοχιμανδοίτης.

καὶ στεναγνῶν, καταπέμψει σε τὸν ἔλεον καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς αὐτοῦ.

Ἔστωσαν δέ σοι ψαλμοὶ διωρισμένοι παρὰ τοῦ Πνευματικοῦ σου Πατρός, ὅσοι φέρουσι ῥήματα μετανόιας καὶ κατανύξεως, ὥς καὶ τεταγμένοι εὐχαὶ πρωτῆς καὶ ἐσπέρας, ἔχουσαι ἐξομολόγησιν πρὸς Θεόν, εἰτα ἀνάγνωσον μικρὸν, καὶ διανυκτέρευσον μέχρι τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, καὶ ἀναστάς ποιήσας τὸν ἁμωμον, ἀνακλιθῇ ἐπὶ τὴν κλίνην σου, σφραγίσας ὄλον σου τὸ σῶμα διὰ τοῦ σημείου τοῦ Σταυροῦ, καὶ εὖτω μετάλαβε ὕπνου μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, καὶ καθεξῆς ποιήσεις, ὥς ἄνωθεν διετυπώθησαν. Ἐξαγόρευε ὅλους τοὺς λογισμοὺς τῆς καρδίας τῇ Πνευματικῇ σου Πατρί, εἰ δυνατόν καθ' ὥραν, εἰ δέ μή, ἡμέραν παρ' ἡμέραν, καὶ ἔχε πίστιν ἀδιστακτον πρὸς αὐτόν, κἂν ὁ κόσμος αὐτὸν λοιδορῇ καὶ διασύρῃ, εἰ καὶ οὐ θεάσῃς αὐτὸν πορνεύοντα, μὴ σκανδαλισθῇς, πειθαρχῶν μᾶλλον τῇ ἐιπόντι, μὴ κρίνεται, ἵνα μὴ κριθῇτε. Οὕτω γοῦν ποιοῦντος σου καθ' ἑκάστην καὶ οὕτως ἀγωνιζομένου σου, οὐ βραδύνει ὁ Θεὸς ἄνωθεν ἐπισκέψασθαί σε, ἀλλὰ ἐξαποστελλεῖ σοι δοθήθειαν, ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου, καὶ ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος αὐτοῦ, ἐπισκιάσει σοι. Καὶ κατὰ βραχὺ προκόπτων εἰς τὸ ἔργον σου, αὐξήσῃ τὴν πνευματικὴν σου ἡλικίαν, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· φωτιζόμενος καὶ φωτίζων φῶς γνώσεως, δίκην ἡλίου, πάντας τοὺς πλησιάζοντας καὶ ἐντυγχάνοντάς σοι. Καὶ οὕτω δοξάζων τὸν Θεὸν διὰ βίου καὶ διὰ λόγου, τὸν δόντα σοι τὴν δωρεάν τοῦ ἁγίου καὶ ζωοποιοῦ αὐτοῦ Πνεύματος, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου.

Ἀδελφέ, ὁ θέλων μοναχὸς εἶναι, οὐκ ὀφείλει ὅλος θέλημά ἔχειν ἐν τινὶ πράγματι. Ὁ γὰρ θέλων τόδε ποιεῖν καὶ τόδε παραιτεῖσθαι, ἢ διακριτικώτερον τοῦ ἐπιτάσσοντος ἐκυτὸν δεικνύει, ἢ ὑπὸ δαιμόνων χλευάζεται. Ὡστε ἐν πᾶσιν ὀφείλεις ὑπακούειν, κἂν φαίνεται σοι ἁμαρτίαν ἔχειν τὸ ἐπιτάσσον. Ὁ γὰρ ἐπιτάσσων Ἀδελφῶν σου, αὐτὸς διατάζει τὸ κρίμα, ὥς λόγον ἀποδώσει ὑπὲρ σοῦ. Ἐὰν δὲ ἀδελφοί σου ὣσιν οἱ ἐπιτάσσοντές σοι, καὶ βλέπεις ὅτι δόλβην ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἢ ὑπὲρ τὴν δύναμιν σου ἐστὶ, τότε ἐρώτησον τὸν Ἀδελφόν σου, καὶ ὁ λέγει σοι ποιήσον. Ὁ μεταξὺ ὧν τῶν ἀνθρώπων, ἔαν κόπη τὸ θέλημά του, καὶ μὴ προσέχῃ πταίσμασιν ἁλλοτρίοις, οὗτος κτάται τὸ πένθος. Μὴ ἐκκακῆσῃς ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ τοῖς σωματικοῖς πόνοις, οὐδ' ὑπομένεις, καὶ κοπιᾷς δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τὸ ἡμῶν Κοινόν, ὅτι πολὺς ἐστὶν ὁ μισθὸς τοῦ κόπου τούτου. Ὅταν ταράσῃ σε ὁ λογισμὸς ἀπὸ τοῦ δαίμονος πρὸς τινὰ ἀνθρώπον, εἰπὲ τῇ λογισμῷ μετὰ μακροθυμίας· οὐχ ὑπετάγην ἐγὼ τῷ Θεῷ ἵνα δουλαγωγῇσω ἄλλους, καὶ οὕτω παύεται ἀπὸ σοῦ. Ἀδελφέ, σὺ λέγεις σεαυτὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἐν τοῖς ἔργοις οὐκ ἔχεις σεαυτὸν οὕτως. Ὁ γὰρ ἔχων ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστὶ καὶ αἷτιος τῶν κακῶν, οὐκ ἀντιλέγει τινί, οὐ μάχεται, οὐκ ὀργίζεται κατὰ τινος, ἀλλὰ ὅλους θελτίους ἔχει. Καὶ εἰ χλευάζουσί σε οἱ λογισμοὶ οὕτως ἔχειν, πῶς κινουσί σου τὴν καρδίαν κατὰ τῶν ἀδελφῶν σου; Πρόσχες ἀδελφέ· οὐκ ἐστὶν ἀλήθεια τοῦτο, ἀκμὴν οὐκ ἐφθάσαμεν ἔχειν ἑαυτοὺς ἁμαρτωλοὺς. Ἐὰν γὰρ μὴ γένηται ὥς ψυχίον ὁ ἄνθρωπος, οἰκῆσαι μετὰ ἀνθρώπων οὐ δύναται. Τί βολιγῶρεῖς ἀδελφέ ἐν ταῖς θλίψεσι, ὥς ἄν-

ΕΚΛΟΓΗ ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΨΥΧΩΦΕΛΗΣ

Δεῖ δὲ τὸν βουλούμενον σωθῆναι, συχνῶς ἀναγινώσκειν καὶ πάννυ ὠφεληθῆσεται.

(Ἐκ τοῦ χαρτῶου Κώδικος H144 τοῦ 12' αἰῶνος τῆς Λαυρ. βιβλιοθήκης)

—Μὴ γίνου ἀκηδιαστής, μηδὲ ἀναγινώσκων χασμάσσαι, μηδὲ πρὸς ὕπνον καταφέρεισαι εὐχερῶς.

—Ἀποδίωκε ἀκηδῖαν ἐν προσευχῇ καὶ πρόσεχε μετὰ ἀκριθείας τοῖς ῥήμασι τῶν ψαλμῶν. Μὴ φαντάζεται ὁ λογισμὸς σου ὅπου μετεωρισμοὶ καὶ ἄριστα (γεύματα, δεῖπνα) καὶ πότοι γίνονται.

—Ἐργάζου ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτός καὶ ἡμέρας πρὸς τὸ μὴ ἐπιδαρῆναι τινά.

—Φυλαξώμεθα μὴ θησαυρίζειν ἐαυτοῖς χρήματα, ἅπερ μετ' ὀλίγον ὠφελῆσαι ἡμᾶς οὐ δύνανται.

—Πολυκτημῶν καὶ φιλάργυρός ἐστι πεφορτισμένον πλοῖον καὶ ἐν ζάλῃ κυμάτων εὐχερῶς καταποντίζεται.

θρῶπος σαρκικός; οὐκ οἶδας ὅτι πολλοὶ εἰσὶν αἱ θλίψεις τῶν δικαίων; Καὶ εἰ μὲν δίκαιοι ἐσμέν, δοκιμασθῶμεν ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰ δὲ πάλιν ἁμαρτωλοὶ, ὥς ἄξιοι αὐτῶν ὑπομείνωμεν. Ἐὰν δὲ ὕπνου καὶ πόσον ἐστὶ τὸ μέτρον αὐτοῦ, ἔταξαν οἱ πατέρες τὸ ἥμισυ τῆς νυκτός· ἦτοι ἕξ ὥρας ἄρκει. Καὶ περὶ τῶν ἱματίων, ὃ μὲν ἀσθενὴς διὰ τὴν χαυνότητα τοῦ σώματος αὐτοῦ ὀφείλει ἔχειν χειμερινὰ καὶ θερινὰ. Ὁ δὲ δυνάμενος, παρέρχεται τὸν χρόνον αὐτοῦ μεθ' ἐνὸς χιτῶνος. Λοιπὸν μὴ γογγύσωμεν ἡμεῖς, ἔχοντες ἀνὰ δύο ἱμάτια καὶ τρία. Τὸ δὲ τῆς τροφῆς, τὸ βλέπειν ἐαυτὸν ἔτι πεινῶντα ὀλίγον. Περὶ δὲ τοῦ οἴνου, τῷ ὑγιαίνοντι, καὶ θέλοντι ἐγκρατεῦσθαι, ἄρκει τὸ εἰ καθ' ἡμέραν ποτήριον. Ἐὰν δὲ ἔχη πυκνὰς ἀσθενείας, ὥς λάβῃ δύο ὀλόκληρα. Ὅμοιος καὶ μαγεῖρευμα, ἐν τσανάκιον ὀφείλει ἔχειν, καὶ ἄρκει αὐτῷ. Ἡ τελεία ταπεινοφροσύνη αὕτη ἐστὶ, τὸ διατάσσει ὕδρεις καὶ ὀνειδισμούς, καὶ ὅσα ἔπαθεν ὁ Διδάσκαλος ἡμῶν Ἰησοῦς. Ἀδελφέ, περὶ πάντων τῶν φροσμένων λογισμῶν οὐ χρὴ ἐρωτᾶν, παρερχόμενοι γὰρ εἰσὶν, ἀλλὰ περὶ τῶν μενόντων, καὶ πολεμούντων τὸν ἄνθρωπον.

Περὶ δὲ προσευχῆς καὶ ψαλμωδίας, οὐ μόνον τοῦ νοός, ἀλλὰ καὶ τοῦ στόματος χρεῖα. Περὶ δὲ τὸ κλίνειν γόνυ ἐν τῇ Πεντηκοστῇ, ἥδη ἐρέθη σοι καὶ ἄλλοτε, ὥστε κλίνειν ἐν τῷ σφῷ κελλίῳ. Περὶ δὲ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ σώματος, φεῦγε γοργῶς πρὸς τὸν Ἰησοῦν διὰ προσευχῆς, καὶ ἀναπαύῃ· λέγει γάρ, «Δεῦτε πρὸς με, πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». Ἐὰν συναρπαγῆς ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ εἰς τινα, ἁμαρτήσας, κελὸν ἐστὶ, εἶνα ἀπέλθῃς καὶ ἄλλης μετνοῖαν αὐτῷ, καὶ βλέπων ὁ Θεός, σκεπάζῃ σε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σου. Τὸ ἔχειν τινὰ ὄνομα ἢ δόξαν ὑπὲρ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ, οὐδὲν βλάπτει τὸν μὴ συνηδόμενον ἢ συγκατατιθέμενον τοῖς λεγομένοις. Τὸ κόψαι τὸ θέλημα ἐν τῷ κελλίῳ καθήμενον ἐστὶ, τὸ καταφρονῆσαι τῆς σαρκικῆς ἀναπαύσεως κατὰ πάντα. Τὸ δὲ θέλημα τῆς σαρκὸς ἐστὶ, τὸ ποιῆσαι τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς εἰς οἷονδήποτε πρᾶγμα. Τὸ δὲ κόψαι τὸ θέλημα, ὄντα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ, τὸ ἀποθανεῖν ἀπ' αὐτῶν καὶ εἶναι μετ' αὐτῶν ὥς μὴ ὄντα. Τὸ δὲ θέλημα τὸ ἀπὸ τῶν δαιμόνων, τὸ δικαίωμα ἐστὶ, καὶ τὸ πιστεῦειν ἐαυτῷ.

—Πολυκτήμων και φιλάργυρος δέδεται μερίμναις διωτικαῖς και καθάπερ κύων ἀλύσει προσδέεται.

—Ὡσπερ ἡ θάλασσα οὐκ ἐμπίπλῃται ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑδάτων τῶν ποταμῶν και τῶν βροχῶν, οὕτως οὐδὲ φιλάργυρος πληροῦται χρημάτων. Διπλασιάζει τὰ χρήματα και πάλιν πλείονα ἐπιθυμεῖ, και τοῦ ἐπισυνάγειν οὐ παύεται, ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ θάνατος.

—Φιλάργυρος ἄνθρωπος πληροὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον πραγμάτων και χρυσοῦ πολυλοῦ, ἀκτῆμων δὲ θησαυρίζει πλοῦτον ἐν οὐρανῷ, ἐκδεχόμενος τὴν μακαρίαν ἐλπίδα και τὰ ἀποκείμενα ἀγαθὰ.

—Μνήσθητι ἄνθρωπε ὅτι σήμερον ἡ αὐριον ἰδεῖν πορευθῆναι ἔχεις εἰς τοὺς οὐρανοὺς και τοὺς Ἀγγέλους θεάσασθαι και παρασταθῆναι τῷ φοβερῷ δῆματι τοῦ Χριστοῦ.

—Πρόσχες ἄνθρωπε ἄνω εἰς τὰς πύλας τῶν οὐρανῶν και παρακάλει τὸν Θεὸν μέχρι θανάτου ἵνα εὐμενῶς δέξηται σε και ἀνοίξῃ σοι ταύτας ταχέως. Κάτω ἐπὶ γῆς τὸ σῶμά σου κλινάτω γόνυ τῷ Θεῷ, και ἄνω ἡ ψυχὴ σου παρακάλει διὰ παντὸς τὸν Θεόν.

—Μνήσθητι ἄνθρωπε τῶν ἀμαρτιῶν σου και τῆς μελλούσης κρίσεως και καταφρόνησον τοῦ ματαίου τούτου βίου, και περὶ τῶν μελλόντων φρόντιζε διὰ παντός.

—Μνήσθητι πόσα προσέκρουσας τῷ Θεῷ ἐν ἔργοις και λόγοις και ἀνομήμασι. Μνήσθητι ὅτι λέοντι και δράκοντι παλαίεις ἡμέρας και νυκτὸς και ἀντιπαράταττου αὐτοῖς. Μνήσθητι ὅτι ὥρα οὐ προσδοκᾷς ἀποθανεῖν σε δεῖ και λόγον ἀποδώσεις ὑπὲρ πάντων τῶν πεπραγμένων σοι. Γράψον τὸ ἐνθύμημα τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ σου τῆς τε κρίσεως και τοῦ θανάτου. Ἡ τσαύτη γὰρ ἐνθύμησις, ζωὴν αἰώνιον προξενεῖ.

—Ὁφείλεις ἀδικαίεπτως προσεύχεσθαι

και πάντοτε σιωπᾶν και καταφρονεῖν πάντων τῶν ἐπὶ γῆς πραγμάτων.

—Εἰ τέκνον γνήσιον θέλῃς γενέσθαι Θεοῦ, ἀκολούθησον τοῖς προτάγμασιν αὐτοῦ καθῶς ἐντέλλεται σοι.

—Ὑβρίσέ σε τις ἢ ἔτυφέ σε, ἐλπῖσον ἐπὶ Κύριον και μὴ ἀγανακτήσης, ὅτι πολὺς ὁ μισθὸς τῆς ὑπομονῆς.

—Ἀνιστάμενος τὸ πρωτῆ, ὀρθρίζε πρὸς τὸν Θεόν, ἐσπέρας δὲ πρόσχες πρὸς τὰς ἐσπερινὰς ἀκολουθίας.

—Αἱ προσευχαὶ ἡμῶν και οἱ στεναγμοὶ και αἱ ἐλεημοσύναι ἐλθέτωσαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

—Ὅταν περὶ πνευματικῶν διαλεγώμεθα, μὴδὲν ἔστω διωτικὸν ἐν ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς, μὴδὲ γήϊνον πρᾶγμα.

—Πάντα τὰ γήϊνα ἐξορίζεσθω ἐκ τῆς διανοίας ἡμῶν και γινώμεθα τῆς τῶν πνευματικῶν λογίων ἀκρόασεως μόνης.

—Ἐὰν μετὰ καθαρότητος εἰσέλθῃς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰς σωτηρίαν προσήλθης, ἔὰν δὲ μετὰ πονηρίας, εἰς κόλασιν και τιμωρίαν.

—Εἰ οἱ ρυπαίνοντες τὴν θοσιλικὴν πορφύραν κολάζονται, πόσω μᾶλλον οἱ ρεπωμένοι τὴν καρδίαν και μετὰ πονηροῦ συνειδότης προσιόντες τοῖς θεοῖς μυστηρίοις;

—Δεῖ τὸ σῶμα ἡμῶν δαμάζειν και καταδαπανᾶν δι' ἐγκρατείας, ὑπὲρ τοῦ λαμπρὰς οἰκίας ἐν οὐρανοῖς οἰκοδομησθαι και τῆς θοσιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν.

—Γεῖτονας ἔχομεν ἐκεῖ τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, τοὺς Προφῆτας, τοὺς Μάρτυρας και πάντας τοὺς ἁγίους και τὸν δῆμον τῶν Ἀγγέλων και Ἀρχαγγέλων.

—Δέον εἰς λιτὰς και εὐχὰς καταδαπανᾶν σου τὴν ζωὴν ἅπασαν και μὴ εἰς κραυγὰς και θορύβους και αἰσχροὶ ῥήματα.

—Μέχρι τίνος προσηλούμεθα τοῖς ματαίοις τοῦ βίου και ταῖς φροντίσι τηκόμε-

θα; μέχρι τίνος οὐ διαβλέπομεν εἰς τὸν οὐρανόν;

—Οὐχὶ ὄναρ ἐστὶ πάντα τοῦ βίου τούτου; οὐχὶ σκιά; οὐχὶ ἄνθος καὶ χόρτος καὶ ρεῦμα παραρρέον;

—Οὐδὲν γαστριμαργίας χεῖρον, ὅπερ σκοτίζει τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν καὶ διαβλέπειν οὐκ ἀφήσει πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

—Τίς ἡμῖν ἐλπίς σωτηρίας ἀγαπητοί, ἐὰν μὴ ὦμεν πάντοτε ἐν ἀρετῇ, ὅταν τὴν γῆν οἰκοῦντες καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ φρονώμεν;

—Μὴ μνησικακήσης ποτὲ ὁμοιοπαθοῦς ἀνθρώπου, μηδὲ μισήσης ποτὲ τινά.

—Μὴ ἔστω ὁ λόγος σου κενός, μηδὲ ἀργολογῇς ποτέ, μηδὲ ἀκαίρως γέλα.

—Πᾶσιν ὀφείλεις διδόναι ἐξ οἰκείων πόνων, τίμα γάρ φησι τὸν Κύριον ἀπὸ τῶν δικαίων πόνων.

—Φεῦγε ἀπὸ παντὸς κακοῦ, ἀπέχου γάρ φησιν ἀπὸ κακοῦ καὶ οὐ φοδηθήσῃ.

—Μὴ γίνου δάσκακος, μηδὲ θραοῦς καὶ μανιακός, ἵνα μὴ πάθῃς τὰ τοῦ Καῖν καὶ τοῦ Σαούλ.

—Μὴ γίνου ὑψηλόφρων καὶ μετέωρος ὡς ὁ Φαρισαῖος, ὅτι πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται.

—Μὴ γίνου σκληροκάρδιος, μηδὲ θυμώδης, ὅτι ταῦτα ὁδηγεῖ πρὸς βλασφημίαν.

—Μὴ δὸς τόπον ἀνθρώπῳ καταρᾶσθαι, μήποτε καταρωμένου σε αὐτοῦ, εἰσκηούσεται αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ στραφῇ πρὸς σὲ ἢ κατάρῃ.

—Τοὺς ἀδελφούς σου καὶ συγγενεῖς σου μὴ ὑπερίδῃς· τοὺς γὰρ οἰκείους τοῦ σπέρματός σου, φησὶν, οὐχ ὑπερέψει.

—Τὰ συμβαλινόντά σοι πάντα εὐμενῶς δέχου καὶ τὰς περιστάσεις ἀλόπως, εἰδὼς ὅτι μισθός σοι παρὰ Θεοῦ δοθήσεται.

—Τὸν λαλοῦντά σοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, προθύμως ἀκουε. Ὅπου γὰρ ἡ περὶ Θεοῦ

διδασκαλία, ἐκεῖ Θεὸς πάρεστι.

—Δεῖ σε μὴ ἐπαίρεσθαι ἢ κενοδοξεῖν, μηδὲ προσέχειν πταισμάτα ἐτέρων.

—Δεῖ σε τιθέναι πᾶσαν τὴν μέριμναν ἐπὶ τὸν Κύριον, καὶ διαλογίζεσθαι νύκτα καὶ ἡμέραν τὰς ἐκεῖθεν μονάς.

—Δεῖ σε ἀπερισπάστως καὶ ἀόκνως ποιεῖν τὰς δοξολογίας τοῦ Θεοῦ πάντοτε δίχα διαλογισμῶν.

—Δεῖ σε τὰ τῆς ἐκκλησίας διηγεῖσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ αἱ ἡκούσας ἐκ τῶν θεοπνεύσιων ἁγίων Γραφῶν.

Οὐ δεῖ σε λέγειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βιωτικά πράγματα, μηδὲ τὰ τῆς οἰκίας ἢ περὶ ἁγρῶν καὶ ἀμπελώνων.

—Μὴ δώσης τὸ χρυσίον σου ἐπὶ τόκῳ, μήποτε ὀργισθῇ σοι ὁ Κύριος.

—Μετὰ προθυμίας ἐξαγορεύσου τὰς ἀμαρτίας, ἵνα δυνηθῇς ἐξευμενίσασθαι τὸν Δεσπότην.

—Μὴ προσεύχου τὰ σὰ θελήματα γενέσθαι, ἀλλ' ὡς ἐδιδάχθης προσεύχου, γεννηθῇ τὸ θέλημά σου ἐν ἔμοι Κύριε.

—Μὴ μόνον περὶ οἰκείων ἀμαρτημάτων ἄψεις προσεύχου, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου.

—Εἰρηνικῶς καὶ ἀταράχως προσεύχου καὶ δίχα πάσης μνησικακίας καὶ ρυπαρῶν λογισμῶν.

—Παρασκευάζου ἐν προσευχῇ σου ὥσπερ ἔμπειρος ἀγωνιστής, ἵνα μὴ σε θροήσῃ ἡ τῶν δαιμόνων φαντασία.

—Ὅταν προσεύχει, ὀφείλεις πᾶν ψεύδος καὶ πάντα ὄρκον ἐκκόπτειν ἀπὸ σοῦ, καὶ πᾶσαν φροντίδα βιωτικὴν.

—Μὴ θελήσης ὡς σοὶ δοκεῖ προσεύχεσθαι καὶ ὡς σοὶ ἀρέσει τὰ κατὰ σέ· οἶδε γὰρ ὁ Θεὸς τὸ συμφέρον σοι.

—Σπούδαζε ὅταν ἐπέρχονται σοι λογισμοὶ πονηροί, εὐθέως ἐκδιώκειν τούτους καὶ ἐξαγορεύειν.

Η ΠΑΛΑΙ ΚΑΙ ΝΥΝ ΑΡΧΙΕΡΩΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗ

Τὸ παρὸν ἄρθρον ἀφιεροῦται εἰς τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιότητα ἅγιον Μη-
λητουπόλεως καὶ Σχολάρχην τῆς ἱερατικῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἀθω-
νιάδος Σχολῆς κ.κ. Ναθαναήλ, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπετείου ὁ-
νομαστικῆς αὐτοῦ ἐορτῆς (τῆς 22ας Ἀπριλίου), παρὰ Καλ-
λινίκου ἱερομονάχου Ἀγιορείτου ἐκ Προβάτας ¹).

Ἡ κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον ἀρχιε-
ρωσύνη καὶ ἱερωσύνη, τύπος ἦτο τῆς
ἐν Χριστῷ Ἀρχιερωσύνης καὶ ἱερωσύνης.
Ὁ Μωϋσῆς εἰς τύπον Θεοῦ ὦν, διὰ προ-
σταγῆς Θεοῦ ἐχειροτόνησε τὸν ἀδελφόν του
Ἀαρὼν ἀρχιερέα, ὅστις χειροτονηθεὶς με-
τὰ ὀκτὼ ἡμέρας, ἤρchiσε νὰ εὐλογῇ καὶ νὰ
θυσιάσῃ· καὶ ὁ Χριστὸς τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ
ἀνέστη, καὶ πάντας εὐλογήσας συνανέστη-
σεν ἐκ τοῦ ᾄδου, καὶ εἶχεν ὁ Ἀαρὼν οὐ
μόνον εἰς τὰ ἱμάτιά του διαφορὰν τῶν ἄλ-
λων μεγάλην, φορῶν καὶ κίθαριν καὶ πέ-
ταλον καὶ τὰ ὅσα λέγει τὸ Λευϊτικόν, ἄλ-
λὰ καὶ ξεχωριστὴν χάριν εἶχεν ἀπὸ τοῦς
ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀπὸ τοῦ λευϊτικοῦ
γένους μόνον.

Ὁ Ἀρχιερεὺς τῶν Ἑβραίων ἀπαξ τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἔμβαιεν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων
διὰ νὰ θυμιάσῃ· οἱ δὲ ἱερεῖς ἐθυσίαζον ἔ-
ξω τῶν ἁγίων· καὶ ὅχι μόνον ὁ Ἀαρὼν
ἀλλὰ καὶ ἅπαν τὸ ἱερατεῖον ἐχρίοντο με-
τὰ μύρον, ὅπερ ὁ Θεὸς ἡρμήνευσεν εἰς κα-
τασκευὴν ἀπὸ ἀρωματικά. Λοιπὸν, ὡς
προεῖπομεν, ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Ἑβραίους
ἦτο τὸ ἱερατεῖον, καὶ φαίνεται ὅτι εἶχον
ἰδιαιτέραν τινὰ χάριν· ἐπειδὴ ἂν ἐτόλμα
λαϊκὸς νὰ πράξῃ τὰ τῶν ἱερέων ἢ ἱερεὺς
νὰ πράξῃ παρὰ τὴν ἀξίαν τὰ τοῦ Ἀρχιερέ-
ως, ἡφανίζοντο παρὰ Θεοῦ, ὡς ἔπαθον οἱ
υἱοὶ Κορέ, Δαθὰν καὶ Ἀδαιρῶν καὶ διακό-

σιοι πενήτηντα μετ' αὐτῶν καταποντισθέν-
τες εἰς γῆν, θέλοντες νὰ ἀρπάξουν τὴν ἀρ-
χιερωσύνην τοῦ θεοπροδλήτου Ἀαρὼν· ἄλ-
λὰ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀαρὼν κατεκάησαν
θυμιάσαντες μετὰ ξένον πῦρ. Τοῦ δὲ Μελχι-
σεδὲκ ἡ ἀρχιερωσύνη ἦτον ἀφρημοίσις μυσ-
τικῇ τοῦ Χριστοῦ, θεόθεν χειροτονηθέν-
τος, ὁ ὅποιος Μελχισεδὲκ δὲν ἐθυσίαζεν
ὡς ὁ Ἀαρὼν κρέατα, ἀλλ' ἄρτον καὶ οἶ-
νον εἰς τύπον τοῦ μυστηρίου τοῦ σώματος
καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Οὗτος παλαιοῦ
γένους τῶν Ἑβραίων, ἐξ αὐτοῦ παρέλαβον
καὶ οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἕλληνες νὰ ἔ-
χουν ἱερεῖς εἰς τὰς θυσίας των. Καὶ εἰς
τὴν Ρώμην ἦτο μία τάξις τοῦ Νουμᾶ Βα-
σιλέως, καθ' ἣν ἱερεῖς πρόκριτοι, ὡς ἀρχι-
ερεῖς, εἶχον μεγάλην ἐξουσίαν ὥστε νὰ κρί-
νωσιν αὐτοὶ ὅλας τὰς ἱερὰς κρίσεις καὶ νὰ
νομοθετῶσι, καὶ ἔχοντες ἀπόλυτον ἐξουσί-
αν, νὰ μὴ δίδωσι λόγον οὔτε εἰς τὴν βου-
λὴν τῶν Ῥωμαίων, οὔτε εἰς τὸ πλῆθος. Οὗ-
τοι ἐλέγοντο Ποντίφηκες. Τὸ ὄνομα τοῦτο
παρέλαβον ἀπὸ τὴν οἰκοδομὴν τῆς ξυλίνης
γεφύρας (Pont) τῆς Ρώμης, τὴν ὅποιαν αὐ-
τοὶ εἶχον χρέος νὰ κατασκευάζωσι καὶ ἀ-
νακαινίζωσι.

Ἀλλ' ἡ μὲν τῆς παλαιᾶς ἱερωσύνης ἡ-
το τύπος, ἡ δὲ τῶν Ἑλλήνων πλάνη, τὸ
δὲ τῶν Ἀποστόλων ἀξίωμα, ἦτον ὄντως
πνευματικὴ μεγάλη χάρις, διότι δὲν ἐχρί-
σθησαν μετὰ αἰσθητὸν μύρον, ὡς ὁ Ἀαρὼν,
δὲν ἔλαβον χειροθεσίαν ὑπὸ ἀνθρώπου,
ἀλλ' ἐμψυχήθησαν παρὰ Χριστοῦ καὶ λα-
βόντες χάριν τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν τὰς τῶν

1) Τὸ παρὸν ἄρθρον καθυστερῆσαν, δὲν
ἐπρόλαβε τὸ προηγούμενον τεύχος.

ἀνθρώπων ἀμαρτίας παρὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐν τῇ ἁγίᾳ Πεντηκοστῇ κατελθόντος ἐν εἵδει πυρίνων γλωσσῶν καὶ καθαρισθέντες παρὰ πάντων, ἔλαβον ὅλα τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ μίαν δύναμιν ἀκατάληπτον τοῦ νὰ λαλοῦν διαφόρους ξένας γλώσσας καὶ νὰ θαυματοουργώσιν ὑπὲρ φύσιν, ὥστε πολλοὺς νὰ ἐπιστρέψουν ἀπὸ τὴν πλάνην εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν.

Με πολλὰ σημεῖα καὶ ὀνόματα προεκήρυκτεν ἡ Παλαιὰ Διαθήκη τοὺς θείους τοῦτους Ἀποστόλους. Δώδεκα ἄρτοι ἐθέτοντο ἱσοὶ καὶ ὅμοιοι εἰς τὴν πρόθεσιν τοῦ ναοῦ. Δώδεκα κώδωνες ἐκρέμαντο ἀπὸ τοῦ ποδῆρους τοῦ ἀρχιερέως. Δώδεκα πηγὰς ὕδατων εὗρον οἱ Ἑβραῖοι μετὰ τὸν Μωϋσῆν εἰς τὴν ἔρημον καὶ διψῶντες ἐπιόν. Δώδεκα λίθους ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐμβαλὼν εἰς τὸν Ἰορδάνην, μετὰ τὸν λαὸν ὅλον διήλθε· καὶ πολλοὺς ἄλλους τύπους εὐρίσκομεν εἰς τὸν δώδεκα ἀριθμὸν, εἰκονίζοντας τοὺς θείους ἀποστόλους, τοὺς ὁποίους ἄλλος προφήτης τοὺς λέγει ἀστράπας, ἄλλος πτέρυγας, ἄλλος ἀετούς, ὡς ὑψιτέας καὶ ἄρχοντας καὶ βασιλεῖς καὶ ποταμοὺς καὶ πολλὰ ὀνόματα. Δώδεκα ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἐκ τῶν δώδεκα Πατριαρχῶν κατὰ τοὺς δώδεκα ἄρχοντας τοῦ Ἰσραὴλ, οἵτινες ἐτέθησαν παρὰ τοῦ Μωϋσέως. Ἄν εἴπωμεν καὶ τοὺς δώδεκα κατασκόπους, οἵτινες ἐστάλησαν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας καὶ τοὺς δώδεκα ἀστέρας ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Ἰωάννου ἔσπεψαν τὴν γυναῖκα, τὴν Θεοτόκον Μαρίαν ἢ τὴν Ἐκκλησίαν μας τὴν ἁγίαν, ἦσαν προσφόρος καὶ ἀληθῶς πάντα τύποι καὶ σημεῖα τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, καθὼς προφητεῖ· καὶ ὁ Δαβὶδ. «Ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγεννήθησαν οἱ υἱοὶ σου». Ὑποὶ Ἑβραίων οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ἀντὶ Προφητῶν καὶ Πατριαρχῶν,

αὐτοὶ ἐχρημάτισαν πρόκριτοι καὶ θεοπρόβλητοι. Αὐτοὶ εἶναι αἱ δώδεκα πτέρυγες τὰς ὁποίας εἶδεν ὁ Ἡσαΐας εἰς τὰ Σέρα φεῖμ, ἔξ πτέρυγας εἰς τὸ ἐν, καὶ ἔξ εἰς τὸ ἄλλο· μετὰ τὰς δύο πτέρυγας ἐσκέπαζον τὸ καθ' ἐν πρόσωπον, διότι εἶναι ἀόρατα καὶ ἀκατάληπτα τὰ ἀρχαῖα τοῦ Θεοῦ· μὴ ἐξετάζωμεν λοιπὸν πῶς ὁ Θεὸς εἶναι ἀναρχος· μετὰ δὲ τὰς ἄλλας δύο πτέρυγας ἐσκέπαζον τοὺς πόδας. Ἐπίσης μὴν ἐξετάζωμεν τὸ τέλος καὶ ἀεδιότητα τοῦ Θεοῦ, διότι δὲν εὐρίσκομεν ἀρχὴν· καὶ μετὰ τοὺς δύο ἄλλους δύο, τέσσαρας πτέρυγας δηλαδὴ, ἐπετοῦσαν, καὶ αὗται ἦσαν αἱ ἐν τῷ μέσῳ πτέρυγες· διότι τὰ μέσα τοῦ Θεοῦ μόνον πρέπει νὰ λαλῶμεν, ὅτι δηλαδὴ εἶναι δημιουργός, ἀγαθός, ἐλεήμων καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ ἃς στοχασθῶμεν. Ἀπὸ τὰς δώδεκα πτέρυγας αἱ ὀκτὼ ἡσυχάζον, καὶ αἱ τέσσαρες ἐπετοῦσαν. Οἱ ὀκτὼ Ἀπόστολοι δὲν ἔγραψαν Εὐαγγέλιον ἄλλ' οἱ τέσσαρες μόνον καὶ ἄπασαν τὴν οἰκουμένην ἐπέτασαν, εὐαγγελίζοντας· καὶ ἂν ὁ Μάρκος καὶ Λουκᾶς δὲν ἦτο ἐκ τῶν δώδεκα, ἦσαν ὁ μὲν μαθηταὶ τῶν δώδεκα, καὶ ἔξ αὐτῶν μυηθέντες, ἔγραψαν ὡς ἐδιδάχθησαν.

Οὗτοι οἱ ἀετοὶ πτερῶτες Ἀπόστολοι διὰ τὴν διάπυρον ἀγάπην εἰς Χριστὸν, ἡρνήθησαν ὅλα τὰ ἐγκόσμια καὶ ἑδράμον, κηρύττοντες τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, σταυρωθέντα κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀποθανόντα, ταφέντα καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα, διὰ τὴν νῶσιν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου, καὶ ἀνευ δούλων καὶ πλούτου, ρητορικῆς καὶ ἄλλων μεθόδων, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἁγίαν καὶ ταπεινὴν ζωὴν τῶν καὶ μετὰ τὰς διδασκᾶς τῶν, καὶ τὰ ὑπὲρ φύσιν θαύματα, μυρίους ἐπὶ μυρίων εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν ἐγύρισαν, πεινῶντες, διψῶντες, κοπιῶντες καὶ τῶν ἀναγκαίων στερούμενοι, καὶ ἐκ τῶν χειρῶν τῶν τρεφόμενοι, καὶ τέλος πάντων ἔχουσιν

τὰ ἄγια αἵματά των παρὰ τῶν ἀπίστων, μαρτυρήσαντες διὰ τὴν ἁγάπην τοῦ Χριστοῦ, ὧν οἱ μισθοὶ καὶ στέφανοι εἶναι ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ἀνέκφραστοι, ὥς καὶ ὁ Χριστὸς τοῖς προεῖπεν. «Ὑμεῖς καθήσεσθε ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ».

Αὐτοὶ ζῶντες χειροτονήσαν διαδόχους των τοὺς ἀρχιερεῖς, διδάσκοντες αὐτοὺς πῶς πρέπει νὰ οἰκονομοῦν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ· παρὰ τῶν ἀρχιερέων χειροτονήθησαν οἱ ἱερεῖς διὰ τὴν ἱερουργίαν τῶν θείων μυστηρίων καὶ τὴν δάπτειν πάντων τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν καὶ δεήσεις καὶ τὰ λοιπὰ· καὶ φαίνεται εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ μεγάλου Παύλου, ὅτι τότε καὶ οἱ ἐπίσκοποι πρεσβύτεροι ἐλέγοντο, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐπίσκοποι ἀδιαφόρως· ὁμοίως καὶ πάντες διάκονοι ὡς διακονοῦντες εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν· Ὅθεν καὶ πολλοὶ ἐπίσκοποι γράφοντες πρὸς ἐπίσκοπον. «Τῷ συμπρεσβυτέρῳ καὶ συνδιακόνῳ» γράφουσι.

Μεγάλη καὶ ἡ ἀξία τῶν ἀρχιερέων· σχεδὸν ἡ αὐτὴ τῶν Ἀποστόλων· διὰ τοῦτο καὶ ἱσαπόστολοι πολλοὶ ἐπεκλήθησαν καὶ θαύματα πολλὰ ἐτέλεσαν καὶ τελοῦσιν, ὡς ὁ Μέγας Νικόλαος, ὁ μέγας Ἀθανάσιος, ὁ ἅγιος Σπυρίδων, ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Κύπρου καὶ ἄλλοι πολλοί.

Καὶ ἂν ὁ θρόνος τοῦ Μωϋσέως ἦτο σεβαστὸς καὶ ὅλοι ἐπέβησαν εἰς τὰ λεγόμενα ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ θρόνου, πόσον μάλλον σεβαστότερος πρέπει νὰ ᾖ ὁ θρόνος τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιτροπικῶς διεδέχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· ἀπὸ αὐτὸν τὸν θρόνον τοῦ Χριστοῦ διδάσκουν καὶ πρεσβεύουν διὰ τὸν Χριστόν, δηλαδὴ εἶναι πρέσβεις ἀπεσταλμένοι παρὰ Χριστοῦ, καὶ ὅστις δὲν ἀκούσῃ τῶν ἀρχιερέων, οὕτε τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ ἀκούει, «Ὁ ἀκούων ὁ

μῶν, ἐμοῦ ἀκούει».

Ἐπειδὴ καὶ τὸ πρῶτον χρέος τοῦ Ἀρχιερέως εἶναι τὸ διδασκτικόν, ὡς λέγει ὁ Μέγας Παῦλος, καὶ πρέπει νὰ διδάσκῃ καθαρώς καὶ ἀληθῶς περὶ πίστεως καὶ νὰ ἐπιτιμᾷ, χρείας καλούσης, πρόσωπον ἀνθρώπου καὶ μεσιτεῖαν νὰ μὴ ὀλέπῃ, καὶ κατὰ τοὺς παραδοθέντας ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ ἁγίων Συνόδων κανόνας νὰ κρίνῃ καὶ νὰ οἰκονομῇ τὰ ἐκκλησιαστικά, τὰ τῶν ἱερέων, διακόνων, ὑποδιακόνων, ἀναγινωστῶν καὶ ψαλτῶν, αἵτινες πέντε τάξεις, λέγονται καὶ κλήρος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς λέγει καὶ ἡ ρηγ' Νεαρά τοῦ Ἰουστινιανοῦ· Λέγονται δὲ κληρικοί, ἥ ὅτι αὐτοὺς ὁ Θεὸς κλήρος, τοῦτέστι μερὶς αὐτῶν τῶν κληρικῶν εἶναι, ὡς γέγραπται· «οὐκ ἔστι τοῖς Λευῖταις κλήρου ἐν Ἰσραὴλ· τὸ γὰρ μέρος αὐτῶν, καὶ κλήρος ἔστιν»· ἡ διότι ἐκ τοῦ κλήρου τοῦ Κυρίου εἰσίν· Ἀπαιτεῖται ὡσαύτως νὰ γίνηται ἡ δέουσα ἔρευνα τῶν ὑποκειμένων μελλόντων χειροτονηθῆναι. Διότι λέγει καὶ ὁ σοφὸς Φώτιος· «τὸ γὰρ μετὰ μαρτύρων χειροτονῆσαι τινα, καὶ ὕστερον ὁ χειροτονηθεὶς ἀνάξιος ἀπελεγχθῇ, οὐδὲν πρόκριμα τῷ χειροτονήσαντι γίνεται». Ἐκ τούτων συμπεραίνεται, ὅτι χρεία μαρτύρων πολλῶν διὰ τὴν ἀξιοτέτητα τοῦ χειροτονηθησομένου, καὶ οὐχὶ ἐνὸς μόνο. Διὰ τοῦτο καὶ Ἐπίσκοπος λέγεται παρὰ τῷ ἐπισκοπεῖν τὰ πάντα, τὰ τῶν ἱερέων, τὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰ πάντα τῶν Χριστιανῶν, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν.

Μεγα τὸ θάρος καὶ πολὺ τοῦ Ἀρχιερέως τὸ χρέος· διὰ τοῦτο ὁ Μέγας Γρηγόριος πολλάκις ἐκρύβη ζητούμενος διὰ Ἀρχιερέως. Ὁ Κελεστίνας μὲ πολλὴν χαρὰν παρητήθη τοῦ θρόνου. Ὁ θεῖος Ἀμβρόσιος θερμῶς καὶ μετὰ δακρύων παρεκάλει τὴν Σύγκλητον τῶν Μεδισιολάνων νὰ μὴ τὸν διάσουν διὰ νὰ ἀρχιερατεύσῃ. Ὁ μακάριος Ἀμώνιος ἔκοψε τὸ δεξιόν, του αὐτὶ διὰ

νὰ μὴν ἀρχιερατεύσῃ, διότι τὸ ἀξίωμα εἶναι ὑψηλόν, καὶ ἡ πτώσις πολλὰ κακὴ, καὶ πρέπει ὡς ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χριστὸς, ἕκαστος ποιμὴν νὰ θυσιάσῃ τὴν ψυχὴν του διὰ τὰ λογικὰ του πρόβατα· καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ περιπατῇ κατὰ πόλιν καὶ χωρὰν τῆς ἐπαρχίας του, κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον, διορθῶν πολλὰ παραπτώματα, ὡς λέγει εἰς τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς Ἀποστόλους, ὅτι ἔκαμνον· καθότι καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἐκάθισεν εἰς τὴν ἄφατον δόξαν τῆς Θεότητός του, ἀλλὰ καταβάς ἐγένινεν ἄνθρωπος, ὑπέμεινε Σταυρὸν καὶ θάνατον, ὅπως μὲ τὰ πάθη του νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ θανατώσῃ τὸν θάνατον μὲ τὸν θάνατόν του.

Δὲν καταδέχεται ὁ Ὑψιστος νὰ καταφρονῇται τοῦτο τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα, ἀν καὶ μακροθυμῇ· διότι ἡ ἀρχιερωσύνη καὶ ἱερωσύνη εἶναι θεϊκὴ τάξις καὶ τύπος τοῦ ἰδίου Χριστοῦ, ὡς λέγει καὶ ὁ θεὸς Μάξιμος, «ὁ Θεὸς τὴν ἱερωσύνην ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθ' ἑαυτοῦ χειροτονήσας προδίδάλλετο, διὰ νὰ δλέπεται καὶ σωματικῶς εἰς τὸ Μυστήριόν του, ἀπὸ ἐκείνους αἵτινες δύνανται νὰ ἐννοήσουν, καὶ εἶναι ὁμοίωσις τῆς ὑπερκοσμίου ἱεραρχίας τῶν Ἀγγέλων. Γιίνεται εἰς τὴν γῆν, ὅμως ἔχει τάξιν ὑπερκοσμίων πραγμάτων καὶ ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς καὶ ὑπὲρ τοὺς Ἀγγέλους, φασὶ τινες, ὅτι τοῦτο τὸ ἀξίωμα, ἐπειδὴ καταβιβάνει διὰ μέσον αὐτῶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τοῖς Μυστηρίοις τῆς θείας Λειτουργίας, διὰ τοῦτο στέκεται μέσος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων ὁ ἱερεὺς, καταβιβάζων τὰς θείας τιμὰς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀναβιβάζων τὰς δεήσεις τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν Θεόν».

Ὁ Ἀρχιερεὺς ἔχει ἐπὶ τελετὰς κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν θείων ἐνεργειῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος· τὸ βάπτισμα, τὸ Μύρον,

Σφραγίδα ἀναγνώστου, χειροθεσίαν ὑποδιακόνου, χειροτονίαν διακόνου, πρεσβυτέρου καὶ Ἐπισκόπου, ὅστις καὶ μόνος ταῦτα ἐνεργεῖ· ὁ Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ταῦτα φησὶ «ὅτι ὁ ἱερεὺς οὐ χειροτονεῖ ἀλλ' ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ ὅτι εἶναι μεταδοτικὸς καὶ φωτιστικὸς, ὁ δὲ ἱερεὺς μόνον τελειοτικός».

Τρία βλέπομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας· Κάθαρσιν, Φωτισμὸν καὶ Τελείωσιν. Τρία εἶναι καὶ τὰ ἱερὰ τάγματα, ἀπερ' ἐκκληρονόμησαν θεόθεν αὐτὰς τὰς ἐνεργείας· οἱ διάκονοι κατηχοῦν καὶ καθαρῖζουσιν μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν· οἱ πρεσβύτεροι φωτίζουν διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος· οἱ Ἀρχιερεῖς καθιστῶσι τὰς ἱερὰς τάξεις καὶ τὰς τελειοῦσι· δηλαδὴ πράττουσι τὰς χειροτονίας διακόνων καὶ πρεσβυτέρων.

Παρὰ τοῖς ἑβραίοις, κατὰ κληρονομίαν ἐδίδοτο ἡ ἀρχιερωσύνη εἰς τὸ ἴδιον γένος· ἐν δὲ τῇ θείᾳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ δίδεται τοῖς ἀξίοις καὶ ἐναρέτοις.

Ἄς στοχασθῶσι τώρα πόσον δάρος ἔχει εἰς λαϊκὸς νὰ κατακρίνῃ Ἀρχιερέα ἢ ἱερέα, «μὴ ἄπτεσθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε» λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Δαβὶδ. Αὐτοὶ εἶναι οἱ χριστοὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς χάριτός του προφῆται.

Ἐν ταῖς ἀρχαῖς τοῦ Χριστιανισμοῦ πολλοὶ τῶν Ἀρχιερέων εἶχον γυναῖκας διὰ τεκνοποιεῖν, ὕστερον οἱ θεοὶ Πατέρες ἐφερον τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης εἰς τὸ σεμνότερον καὶ πνευματικώτερον. Ἡ γὰρ ἐν Τρούλῳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν 16^ῳ Κανόνι ἐκώλυσε τοὺς ἐπισκόπους ἔχειν γυναῖκας.

Λέγει καὶ ὁ θεὸς Μάξιμος «ὅτι ἐπειδὴ καὶ ὁ Μελχισεδὲκ δὲν ἐγράφη ὅτι εἶχε γυναῖκα καὶ ἡ τάξις τῆς Ἀρχιερωσύνης ἐν Χριστῷ δὲν εἶναι κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ, καὶ οἱ

Δαζάρου μοναχοῦ Διονυσιάτου

ΧΡΟΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΗΤΟΙ

Σύγχρονοι θαυματουργίαι τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ ἄλλων
ἁγίων. Ὅπτασιαι διάφοροι καὶ ἀξιόλογοι. Διηγήματα.
Ἐναρέτων Πατέρων μνεΐα. Ἔτει Σωτηρίῳ 1956.

Εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ τιμίου Προ-
δρόμου.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ

Περὶ τῆς ἀνακαλύψεως καὶ οἰκοδο-
μῆς τῆς ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὑδρομύλῳ,
Μετοχίου Μαρνανά, ἐκκλησίας
τοῦ τιμίου Προδρόμου, γενομέ-
νῃ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἀδελφοῦ
Βησσαρίωνος Διονυσιάτου.

Καταδένων τὰ περὶ τὴν κνήμην τραύ-
ματα τοῦ ἀδελφοῦ Βησσαρίωνος, ὡς νοσο-
κόμος, ἐδραξάμην τῆς εὐκαιρίας ὅπως ὑπεν-
θυμίσω αὐτῷ μερικὰ ἀξία μνεΐας γεγονότα,
πρὸ εἰκοσαετίας καὶ πλέον αὐτῷ ἐπισυμ-
βάντα εἰς τὸ ἀνωτέρω ρηθὲν μετόχιον, ἵνα
γραφῶσι πρὸς γνῶσιν καὶ τῶν μεταγενε-

ἀρχιερεῖς δὲν πρέπει νὰ ἔχουν γυναῖκας». Εἰς δὲ τοὺς ἱερεῖς εἶναι δύο τάξεις, καθ' ἃς δίδεται ἡ ἱερwsύνη, εἰς ἀγάμους παρ-
θένους ἀξίους, καὶ εἰς ἐγγάμους ἀξίους, ὅταν καὶ ἡ γυνή του παρθένος οὕτως ἐστέ-
φθῃ αὐτόν, καὶ αὐτὸς παρθένος καὶ τῶν
ἄλλων μεγάλων πταισμάτων ἀνεύθυνος ἐ-
στέφθῃ αὐτήν. Τοῦτο ἡ Ζ' Οἰκουμένηκῃ
Σύνοδος διέταξε διὰ Πνεύματος Ἁγίου, ὅ-
πως οἱ ἐγγαμοὶ αὐτοὶ ἱερεῖς ἐπισκέπτον-
ται τοὺς Χριστιανοὺς κατὰ πόλεις καὶ χώ-
ρας διὰ νὰ μὴν ἀκολουθοῦν πολλὰ ἄτοπα,
συκοφανταί καὶ σκανδάλων αἰτίαι, καὶ
οὕτω γίνεται καταισχύνῃ εἰς ὅλον τὸ ἱε-
ρατεῖον.

Ἐγραφον ἐν Προβάτῳ ἁγίου Ὁρους.
Ἱερομόναχος Καλλίνικος Ἀγιορείτης
Παναγία Κρανιάς

στέρων καὶ τὸν ἡρώτησα, ἐν τῷ φαρμακείῳ
εὐρισκόμενοι, περὶ ὥραν 1ην τῆς νυκτὸς
τῆς 3ης Μαρτίου 1940.

—Ἦκουσα, πᾶτερ Βησσαρίων, ὅταν ἡ Μο-
νὴ σὲ εἶχε διωρισμένον οἰκονόμον εἰς τὰ
Μαρνανά, ὅτι εἶδες θαυμαστὰς ἀποκαλύ-
ψεις, δηλαδὴ εὐρήκεις ἐκκλησίαν, εἶδες
τὸν τίμιον Πρόδρομον, μετὰ τοῦ ὁποῖου
συνωμίλησες καὶ λοιπά... Λοιπὸν ἂν τὰ ἐν-
θυμῆσαι καὶ θέλεις, μοῦ τὰ λέγεις ὅπως
συνέβησαν, νὰ τὰ σημειώσω νὰ τὰ μανθά-
νουν καὶ οἱ νεώτεροι.

Ἄρα ἤκουσε ταῦτα ὁ Γέρων Βησσαρί-
ων, μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως καὶ τῆς
ἐνοικουσῆς αὐτῷ μακαρίας ἀπλότητος, ἀ-
φοῦ ἐσκέφθη παραμικρόν, ἀνακαλῶν εἰς
τὴν μνήμην του τὰ ἀπὸ εἰκοσαετίας καὶ
πλέον γεγονότα, ἐνατενίσας με προσεκτι-
κῶς μοι λέγει:

—Θέλεις νὰ σοῦ πῶ γιὰ τὴν ἐκκλησί-
αν;

—Ναὶ τοῦ λέγω, εἰπέ μου πρῶτον διὰ
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ὅστερὰ ὅ,τι ἄλλο τοι-
οῦτον τι σοῦ συνέβῃ.

—Ἀδελφάκι μου, καθὼς ξέρεις τὸ Μο-
ναστήρι με διώρισεν Οἰκονόμον στὰ 1916,
καὶ ὅσον ἤμποροῦσα ἐφρόντιζα γιὰ ταῖς
δουλείαις τοῦ Μετοχίου· εἶχα ὅμως λύπην
μεγάλην εἰς τὴν ψυχὴ μου, ποὺ δὲν μποροῦ-
σα νὰ πάω ταῖς καλαῖς ἡμέραις (ἐννοοῦσε
τὰς μεγάλας ἑορτὰς τὰς Δεσποτικὰς καὶ
τῆς Θεοτόκου) εἰς τὸν Πολύγυρον ν' ἀκού-
σω τὴ λειτουργίαν. Ἐφοβοῦμουν νὰ φύγω
τέτοιαις ἡμέραις, γιὰτὶ τότε γίνονται αἱ

κλοπαί. Ἀφοῦ πέρασαν τὰ Θεοφάνεια, ἄρ-
χισε κι' ὁ Φεβρουάριος. Μιά βραδυά, κα-
θὼς ἄλεθα στὸ μύλο τὰ Πολυγερινὰ ἀλέ-
σματα, κατὰ μία ὥρα τῆς νυκτός, ἀνέβη
κα ἐπάνω στὸ κελλαρίκι νὰ ἰδῶ τί κάνει
ὁ Δημοσθένης, γιατί δὲν ἦλθε νὰ μὲ ἰδῇ
νὰ σταθῇ κι' αὐτὸς στὸ μύλο· (ὁ Δημοσθέ-
νης ἦτο συνοδία του, ἀρχάριος κοσμικός).
Κάτω στὸ μύλο ἦταν δύο - τρεῖς Πολυγερι-
νοὶ καὶ τὰ λέγαμε. Ἀφοῦ βγῆκα ἐπάνω
εἰς τὸ ἀνώγειον, (ὁ μύλος ἦτο ἰσόγειος) τὸ
θυμάσαι μοὶ λέγει τὸ Μετόχιον;

—Ναί, λέγω, πολὺ καλὰ τὸ θυμάμε, ἔ-
μεινα καὶ μιὰ βραδυὰ ἐκεῖ μαζί σου στὰ
1920.

—Ἄ, ναί. Δοιπὸν πηγαίνω στὸ μαγει-
ριὸ ποὺ τὰ ξύλα ἦταν ντούνα στῇ γωνιά,
ξαφνικὰ βλέπω ἕνα γέρο ἀσπρογέννην, ποὺ
κάθονταν στῇ φωτιά καὶ ζεσταίνονταν. Ἄ-
πόρησα μόλις τὸν εἶδα καὶ ἔλεγα μὲ τὸν
νοῦν μου, μὰ πότε ἦλθε αὐτὸς ὁ γέρος, καὶ
πῶς δὲν τὸν εἶδα ἐγώ; ὅμως τὸν χαιρέτισα
μὲ καλὴ καρδιά. Καλῶς τὸ γεροντάκι· ἀπὸ
ποῦ εἶσαι τοῦ λόγου σου;

—Ἄπ' ἐδῶ κοντὰ λέγει εἶμαι κι' ἐγώ.

—Τὸν ρωτῶ· δὲν βρῆκες κάναν κοσμι-
κὸ ἐδῶ; (ἔλεγα διὰ τὸν Δημοσθένη).

—Ὅχι· μοῦ λέγει, κοσμικὸν ἐδῶ ἄλ-
λον δὲν ἤῤα.

Ἀρχίσαμε στατὶς ὁμιλίαις. Ἐπειτα μ'
ἐρωτᾷ ὁ γέρος· (ποὺ τὸν περνοῦσα ὡς χω-
ρικὸν ἀπὸ τοὺς Μυχάλαιδες).

— Πῶς περνᾷς, Γέρο Βησσαρίων, πῶς
πᾶνε αἱ δουλειές σου;

—Αἱ, δόξα τῷ Θεῷ, καλὰ τοῦ λέγω πᾶνε·
(διότι ἐκεῖνον τὸν χρόνον γέρο Δάζαρε,
εἶχα πολλὴ δουλειὰ στὸ μύλο). Ἀλλὰ ἔ-
να μόνον μὲ λυπεῖ, διότι δὲν ἔχω ἐδῶ ἐκ-
κλησία καὶ ἀναγκάζομαι νὰ πηγαίνω
στὸν Πολύγουρον ἀραιά, κάπου καὶ στατὶς
μικραῖς γιορτές, γιὰ ν' ἀκούω λειτουργία...

—Ὁ γέρος μοὶ λέγει, ἔχει ἐδῶ ἐκ-

κλησία Βησσαρίων, μὴ λέγῃς ὅτι δὲν εἶ-
ναι ἐκκλησία.

—Μὰ τί λὲς γεροντάκι μου; δὲν ξέρω
ἐγώ, ἐοῦ ξέρεις καλλίτερα; ὁ γέρος τὸ
χαθὰ του· πάλι τὰ ἴδια ἔλεγε· τὸν κυττά-
ζω καλὰ στὰ μάτια, μαζεύω τὰ μυαλά μου·
μὰ τί μοῦ λέει τοῦτος ὁ γέρος; Βρὲ γέρω,
ἐγὼ ἔχω ἕνα χρόνον ἐδῶ καὶ δὲν ξεύρω νὰ
ἔχῃ ἐκκλησίαν, καὶ σὺ μοῦ λέγεις ὅτι ἔ-
χει;

—Καὶ ὁ Γέρος· ἀκουσε Βησσαρίων. Δύο
ποδάρια ἀπὸ τὸν φοῦρνο ἐμπρός, ἀρχίζει
ἡ ἐκκλησία, καὶ σκάψε νὰ τὴν εὕρῃς.

Ἄμὰ ἀκουσὲ αὐτὰ ἀρχίσαν νὰ διαλογί-
ζομαι γιὰ τὸ γέρο ἄλλα καὶ ἄλλα.

Ὁ Γέρος τότε μοὶ εἶπε· ἐοῦ Βησσαρίων
δὲν πιστεύεις αὐτὰ ποῦ σοῦ λέγω, ἐγὼ εἶ-
μαι μέσα στὴν ἰδέαν σου, ἀλλὰ νὰ πιστεῦ-
σῃς διότι εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ ξεσκεπα-
σθῇ ἡ ἐκκλησία καὶ νὰ τὴν κτίσῃς πά-
λιν ἐκ νέου—μὴ ἀπιστεῖς καθόλου ὅ,τι σοῦ
λέγω.

Ἀφοῦ μοῦ τὸ εἶπε πολλαῖς φοραῖς, ἀρ-
χίσαν νὰ πιστεῦω· καὶ τὸν ἐρώτησα ἂν ἔχῃ
καὶ ἄλλο τίποτε (δηλαδὴ κάνα θησαυρὸ,
χρήματα). Αὐτὸς μοὶ ἐβεβαίωνε ὅτι θαῦρω
πολλά...

Γιὰ νὰ πιστεύσῃς μοὶ λέγει ἀκόμη πε-
ρισσότερον, ἀκουσε... Ὅταν θὰ εὕρῃς τὴν
Κολῶνα τῆς Ἀγίας Τραπέζης νὰ σταμα-
τήσῃς τὸ σκάψιμο—νὰ κάμῃς τρεῖς φορὲς
τὸν σταυρὸν σου μὲ μετάνοιες, καὶ θὰ ἰδῇς
τὸ χῶμα ποῦ σκεπάζει τὴν πλάκα τῆς Ἀ-
γίας Τραπέζης μόνον του νὰ φύγῃ, ἴχωρὶς
ἐοῦ νὰ τὸ ἐγγίξῃς καθόλου.

Ὅταν ἀκουσα αὐτὰ ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰν
ἡ καρδιά μου, καὶ εἶπα στὸ γέρο· ἀπόψε
ἐδῶ νὰ μείνῃς νὰ κοιμηθῇς, ἐδῶ θὰ σὲ φι-
λέσω. Τέτοια ὥρα μοῦ λέγει ποῦ νὰ πάω;
ἐδῶ θὰ μείνω. Ὅταν λέγαμε αὐτὰ, ἀκουσα
ταῖς πέτραις τοῦ μύλου ποῦ χτυποῦσαν—
εἶχε σωθῇ τὸ γέννημα, καὶ κατέβηκα νὰ

διορθώσω τὸ μύλο νὰ τὸν δώσω ν' ἀλέθῃ. — καὶ εἶπα στὸ γέρο νὰ μὲ περιμένῃ ἕως νὰ γυρίσω νὰ φιλευθοῦμε.

— Ὁ Δημοσθένης, τοῦ λέγω ποῦ ἦτο; ὁ Δημοσθένης ἐκοιμάτο στὸ διπλὰνὸ δωμάτιο, καὶ μὲ ταῖς ὀμιλίαις τοῦ Γέρου ἐξεχάσα νὰ τὸν φωνάξω νὰ ξυπνήσῃ.

Ἀφοῦ διώρθωσα τὸ μύλο, γυρίζω ἐπάνω στὸ κελλάρικι νὰ συνεχίσωμε τὴν ὀμιλία μὲ τὸν Γέρο, μὰ ποῦ νὰ τὸν εὑρῶ! ἄφαντος ὁ γέρος· φωνάξω ἐδῶ, ἐκεῖ, ρωτῶ τὸν Δημοσθένην, τοὺς Πολυγερινούς, μήπως τὸν εἶδαν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὸν εἶδε. Τέλος ἐπέρασε ἐκείνη ἡ νύχτα. Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὰ εἶπα αὐτὰ καὶ εἰς τὸν Δημοσθένην, μὰ οὔτε κι' αὐτὸς τὰ ἐπίστευε· ἐγὼ ἤμουν μὲ λογισμούς... νὰ κάμω ἀρχήν, νὰ μὴ κάμω!... Ἀφοῦ ἐπέρασε ἕως μία ἐβδομάδα, μίαν νύχτα καθὼς ἐκοιμώμην, ἦλθε ἕνα θάρος καὶ ἐκάθισε ἐπάνω στὸ στῆθός μου, μὰ ὡς πεντακόσιες ἐκάδες, καὶ εἶχα μιὰ στενοχώρια καὶ ἕναν φόβον ποῦ αἰσθανόμουν, μὰ τί νὰ σοῦ πῶ; πολὺ μεγάλον· διὰ τὸν θυμοῦμαι καὶ τώρα φοβοῦμαι! Κι' ὁθὼς ἐστενοχωροῦμην καὶ κἄτι σὰν νὰ ἔλεγα, ἄκουσα μίαν φωνήν· διατί δὲν ἔκαμες ἔτι σοῦ εἶπε ὁ Γέρος; ἐγὼ σὰν ἄκουσα, γιὰ νὰ γλυτώσω ἀπὸ τὴ στενοχώρια—αὐριοῖν λέγω θὰ τὸ κάμω ἐξάπαντος!.. ἔπειτα ἄλιν ἡ φωνή... ἦλθε ὁ διωρισμένος καιρὸς καὶ μὴ τὸ ἀναβάλλεις... κ' ἔτσι ἐλευθερώθηκα ἀπὸ τὸ θάρος. Τὸ πρῶτ' ἡμερῶν ξεφύξῃ καλὰ, πέρνω τὸν κασμὰ κι' ἄρχισα νὰ σκάδω μπροστὰ ἀπὸ τὸν φοῦρνον, μισοφοβισμένος καὶ τρομαγμένος ἀπ' ἐκεῖνο τὸ θάρος ποῦ ἐδοκίμασα. Τσιὰκ, τσιούκ ἐγὼ μὲ τὸν κασμὰ θαθεῖα χαράῃ! μ' ἀκούει ἡ γυναῖκα τοῦ ζευγαράτου (Κολλήγου μισιάρη), ξαπόρησε, ἦλθε κοντά μου... Τί κάμεις Οἰκονόμει;... Ἐγὼ τὴ δουλειά μου· δὲν τῆς ὠμίλησα καθόλου, μόνον τὴν ἔκαμα νεῦμα μὲ τὸ χέρι

νὰ φεύγῃ... Ἀφοῦ ἔσκαψα ἕως ἕνα μέτρο βάθος, ἄρχισα καὶ εὗρισκα τοῦβλα. Προχωρῶντας πάρα κάτω εὗρήκα τὰ ντουδάρια τῆς ἐκκλησίας. Ἦλθε κι' ὁ Δημοσθένης, καὶ σιγὰ σιγὰ σκάπτοντας ἐπροχωρούσαμε, καὶ διὰ εὗρήκαμε τὴν κολῶνα καθὼς μὲ εἶπεν ὁ γέρος, λέγω εἰς τὸν Δημοσθένην, τώρα θὰ ἰδῇς ἕνα θαῦμα· καὶ τὸ ξαναλέγω. Τώρα θὰ κάμω τρεῖς μετανοίες μὲ σταυρούς, καὶ θὰ ἰδῇς ἕνα γύρω στὴν κολῶνα, τὸ χῶμα ὅλον νὰ φεύγῃ μόνον του! αὐτὸς δὲν ἐπίστευε· βάζω λοιπὸν τρεῖς μετανοίες μὲ σταυρούς, καὶ ὦ τοῦ θαύματος!! ὅρρρ, ὅλο τὸ χῶμα ἀνασκάφθηκε καὶ ἔφυγε καὶ ἐξεσκεπάσθη ἡ ἁγία Τράπεζα ἕνα γύρω ὅλη μὲ θείαν δύναμιν, ὕστερα κι' ὁ Δημοσθένης ἔσκαβε μὲ περισσότερον ζήλον καὶ πίστιν. Νὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία ὅπου ἐγένετο ἡ ἐκκλησία.

Ἐπειτα τὸν ἠρώτησα γιατί δὲν τὴν ἔκτισε τὴν ἐκκλησίαν ἰσόγειον ὅπως τὴν ἡῶρε, ἀλλὰ ἔκτισε κτίριον ὕψηλόν μὲ δύο πατώματα καὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐσῆκωσε εἰς τὸ ἄνω πάτωμα; Εἶχα μοι λέγει λογισμοὺς· μεταίετης, ἐσχεδιάζα νὰ τὴν ἐνώσωμεν τὴν ἐκκλησίαν μαζὺ μὲ τὸ Μετόχιον, κι' ἀπὸ τὸ δωμάτιον ὅπου εἶχαμε νὰ πᾶμε ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν ἐκκλησίαν χωρὶς νὰ καταβαίνωμεν κάτω. Ἀλλὰ φεῖ! μήπως ἤξερα τί θ' ἀκολουθοῦσε; νὰ μᾶς τὰ πάρουν τὰ Μετόχια!!

Αὐτὰ μοῦ διηγήθη ὁ Γέρων Βησσαρίων περιδακρυς ἐκ συγκινήσεως· εἶτα ἀναμνησθεὶς καὶ μικρόν τι ἐπεισόδιον ἐπρόσθεσε.

Μίαν ἡμέραν ἔσκαβα μόνος μου, ἔξω ἀπὸ τὸ ντουδάρι τῆς ἐκκλησίας— μὰ μὲ τὴν ἐκκολίαν ποῦ δὲν θὰ πιστεύσης νὰ σοῦ τὴν εἶπω — ἐνόμιζα ὅτι μόνον τοῦ τὸ χῶμα ἔφευγε καὶ ἀνοιγε ἕνα λάκκον!! Τότε ὑπέθεσα ὅτι κἄτι θησαυρὸν θὰ εὑρῶ, καὶ ἐνόμισα καλὸν νὰ φωνάξω τὸν Δημοσθένην νὰ εὑρεθῇ κι' αὐτὸς παρὼν. Ἀλλ' ὦ τῆς συμφορᾶς μου!

ἄμα ἦλθεν ὁ Δημοσθένης, τοιμέντο, γρα-
νίτης, τὸ χῶμα ἔγινε! δὲν ἐκολλοῦσε κα-
θόλου τὸ τσαπί!! Ἐλυπήθηκα κατάκαρδα,
ἀλλὰ ἦτον πολὺ ἄργά ὕστερα· καὶ κα-
θὼς μοι ἐδεδιώνε, οἱ κτίσται ὅπου ἔκτι-
σαν τὴν οἰκοδομὴν εὐρήκαν λ. ῥ. α... κάτω
σὲ μιὰ πλάκα... ἀλλὰ πάλιν ἐπαρηγορεῖ-
το καὶ τὰ ἐσυμβίβαζε διὰ τὴν ἀποτυχίαν
του, ἴσως λέγει δὲν ἦτο θέλημα τοῦ τιμίου
Προδρόμου νὰ τὰ πάρωμε ἡμεῖς αὐτὰ τὰ
χρήματα, διότι ὡς εἶχεν ἀκούσει ἦτον ἐ-
νὸς Τούρκου πλουσίου πρῶην κατόχου
τοῦ κτήματος τούτου, ὅστις Τούρκος εἶ-
χεν αὐτοκτονήσει ἀφ' οὗ προηγουμένως ἔ-
κρυψε τὸν θησαυρόν του... καὶ συνεπῶς
ὁ τίμιος Πρόδρομος τοῦ ἐφάνη καλλίτερον
νὰ τὰ πάρουν οἱ κτίσται, ἄνθρωποι οἰκο-
γενειάρχαι, παρὰ νὰ μολυνθῇ τὸ ταμεῖον
τῆς Μονῆς μ' αὐτὰ τὰ τούρκικα χρήμα-
τα. Πιθανὸν τοῦ λέγω νὰ εἶναι ὀρθή ἢ γνώ-
μη σου αὐτή, διότι θέβαια θὰ ἦσαν ἀπὸ ἀ-
δικίας συναγμένα, καὶ δι' αὐτὸν ἴσως τὸν
λόγον παρεχώρησεν ὁ Πανάγαθος Θεὸς ν'
αὐτοκτονήσῃ.. Σὺν τούτοις ἐπρόσθεσε κι'
ἕτερόν τι ἱστορικὸν ἄξιον μνείας.

Προτοῦ νὰ κτίσω τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ
τὴν ἐρτην τοῦ Πάσχα, τὴν νύχτα τοῦ
Μεγ. Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν, ἤμην
εἰς τὸ Μετόχιον καὶ μὲ πολλήν μου λύ-
πην ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ, μέσα εἰς τὴν ἐρη-
μίαν, μακρὰν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ
τοῦ πανηγυρισμοῦ τοιαύτης χαρμολύπης ἡ-
μέρας.

Τὴν νύχτα, ἀδελφέ μου, ἀκούω μίαν
καμπάνα καὶ χτυποῦσε! Μὰ πῶς νὰ σοῦ
τὴν παραστήσω; μὰ τί γλυκεῖα φωνή ποῦ
εἶχε! μὰ τί μελωδία ἔκαμε! μὰ τί εὐωδία
ἔχυνετο! ξυπνῶ ἐπάνω ὄρθιος! τρίβω τὰ
μάτια μου, ἀπορῶ, μὰ ὄνειρον εἶναι ἢ ἀ-
λήθεια; ἢ καμπάνα τῆς δουλειᾶς, ἐγέμι-
σεν ἡ καρδιά μου εὐωδία, μὰ τί νὰ σοῦ πῶ
πάτερ Ἀλέξαρε; Ἀχ! ὅς αἰσθανθῶ ἀκόμη

† ΔΟΣΙΘΕΟΣ ΜΑΧΑΙΡΙΤΣΑΣ

Τὴν 19ην Ἀπριλίου (ν. ἡ.) ἐκλήθη εἰς
τὰ ἐπουράνια σκηνώματα παρὰ τοῦ Θεοῦ
ὁ Ἁγούμενος τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ
Βόλου ἱεράς Μονῆς Φλαμουρίου ὁ ἅγιος
Συμεών, Δοσίθεος Μαχαιρίτσας. Γόνος εὐ-
σεβούς καὶ πατριαρχικῆς οἰκογενείας τοῦ
Χρήστου Μαχαιρίτσα, διακεκριμένου ἱε-
ροψάλτου ἐν τῇ Ναῷ τῆς Μεταμορφώσεως
εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν, ὅστις κατέθελε
τὸ ἐκκλησιαστικὸν διὰ τῶν ἡδυμόλων καὶ
γλυκυτάτων ψαλμωδιῶν του, ὅστις πατήρ
Μαχαιρίτσας ἀνέθρεψεν ὅλους τοὺς υἱοὺς

μίαν φορὰν τέτοια εὐωδίαν κ' ὅς ἀποθά-
νω· δὲν ἤθελες οὕτε νὰ φῶς οὕτε νὰ πιῆς,
ἀλλὰ μόνον ν' ἀκροάζεσαι τὴν μελωδίαν
τῆς καμπάνας, καὶ νὰ χορταίνης ἀπὸ ἐ-
κείνην τὴν εὐωδίαν ὅπου ἀνεδίδετο. Σκέ-
πτομαι καλὰ· πῶς ἐδῶ εἰς τὴν ἐρημιὰν
καμπάνα! τοῦτο εἶναι μεγάλο θαῦμα! Ἀ-
ποφασίζω νὰ εὐγῶ ἔξω· ἀνοίγω τὴν πόρ-
τα τοῦ Κελλίου μου, προχωρῶ... ἀλλ' ὁ
σὸν ἔδωκα πρὸς τὰ ἔξω ἢ φωνή τῆς καμ-
πάνας ὠλιγίστευε... ἀνοίγω τὴν ἔξω θύ-
ραν, βγαίνω στὴν αὐλή.. ἀλλὰ τίποτε δὲν
ἤκουσα πλέον! ἐγύρισα στὸ Κελλίον μου
καὶ δὲν τὸ ἐφάνερωσα εἰς ἄλλον αὐτό. Τὴν
ἡμέραν ἐκεῖ ποῦ ὠμιλοῦσαμε μὲ τὸν Δη-
μοσθένη, μοῦ λέγει: Γερο-Βησσαρίων, ἄ-
κουσες ἀπόψε μιὰ καμπάνα ποῦ χτυποῦσε;
ἐγὼ ἔκανα τὸν ἀδιάφορον, τάχα πῶς δὲν
ἄκουσα τίποτε· καὶ τὸν ἐμάλλωνα νὰ μὴ
λέγῃ τέτοια λόγια, μήπως μᾶς πάρουν οἱ
κοσμικοὶ στὴν κοροϊδίαν· καὶ τὸ σπουδαῖον
ὅτι τὴν καμπάνα τὴν ἄκουσε καὶ ὁ κοσμι-
κὸς ὁ μοισάρης ποῦ εἶχαμε καὶ κατ' ἡμᾶς
ἔλεγεν, ἀλλ' ἡμεῖς τὸ ἀπεσιωπήσαμεν,
τάχα πῶς δὲν ἀκούσαμε γιὰ νὰ μὴ διαδο-
θῇ καὶ μᾶς γελοῦν οἱ χωριᾶτες.

του καὶ τὸν ἀγαπητόν του Δημητράκην
ὡς καὶ τὴν μόνην θυγατέρα του, ἐν παι-
δείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου· ὅλοι οἱ υἱοὶ
του ἀνεδέχθησαν ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ μορ-
φώσει καταλλήλῃ.

Ὁ Δημητράκης, λοιπόν, σπουδάζας τὰ ἐμ-
πορικά καὶ ὧν ἐπιμελέστατος, προσελήφθη
εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ὡς ὑπάλληλος

διευθυντὴν τοῦ ὕμματος ἐν Ἑλλάθι. Ἐν τῷ
μεταξὺ προώδευε καὶ εἰς τὴν εὐσεβειαν.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐξαίφνης τὸν κα-
τέλαβεν ἡ ἱερὰ φλόξ τῆς πίστεως καὶ ὁ
ἐνθερμος ζῆλος πρὸς τὴν μοναχικὴν πολι-
τείαν καὶ ἀνεχώρησε τὸ 1928, κατὰ μῆνα
Ὁκτώβριον, πάντων ἀγνοούντων, ἀκόμη
καὶ τῶν γονέων του, κατ' εὐθείαν διὰ τὴν

κατὰ τὸ ἔτος 1915. Ἡ πίστις του εἰς τὸν
Θεὸν καὶ ἡ εὐσεβεία του τὸν ὑπεδοήθη-
σαν εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἀρίστος ὑπάλληλος τῆς
Ἑθν. τραπεζῆς. Ἡ τράπεζα παρακολου-
θοῦσα τὴν πρόοδόν του αὐτὴν καὶ τὸ ἐν-
διαφέρον ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς, τὸν
προήγαγε καὶ τὸν ἐτοποθέτησεν ὡς ὑπο-

ἱ. Μονὴν Φλαμουρίου, ἔπου ἡγουμένευεν
ὁ ἱερομ. Χριστοφόρος Σκαρμούτσος, εἰς
τοῦ ὁποῖου τὴν ὑπακοὴν ὑπετάγη. Εἰς τὸ
μοναχικὸν σχῆμα τὸν ἀνεδέχθη ὁ πατὴρ
Χριστοφόρος. Λόγω τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἑορ-
τολογίου, ὁ ἡγούμενος Χριστοφόρος,
μὴ ὑποταχθεὶς

ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΙΒΑΝΟΝ

Ἡ ἐπίσκεψις τῶν βασιλέων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν πρωτεύουσάν τοῦ Λιβάνου, ἀπετέλεσε μίαν εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐκδηλωθῇ ὄχι μόνον ἡ ζωτικότης τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τοῦ διαβιούντος εἰς τὴν Μέσῃν Ἀνατολήν, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλληνικότης τοῦ πρώτου καὶ παλαιότερου Ὁρθοδόξου Πατριαρχείου τῆς περιοχῆς αὐτῆς. Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας ἀπὸ τὴν ἔδραν τῆς ὁποίας, τὴν Δαμασκόν, ἐξεκίνησεν ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος, ἐστάθη εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς παραδόσεώς του. Ὁρθόδοξον Πατριαρχεῖον αὐτὸ μετέσχεν εἰς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Ὁρθοδόξου βασιλέως τῶν Ἑλλήνων μὲ ὅλην τὴν

αἴγλην του. Ὁ Προκαθήμενος τοῦ θρόνου τῆς μεγάλης αὐτῆς χριστιανικῆς περιοχῆς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἀναγγελίας τῆς βασιλικῆς ἐπισκέψεως εἰς τὴν Βυρῆτόν, ἐξεδηλώθη ὡς πραγματικὸς Ἑλληγ. Παρὰ τὴν προχωρημένην αὐτοῦ ἡλικίαν, ἡ ὁποία τὸν ἔχει καθηλώσει εἰς μίαν κατάστασιν, ἡ ὁποία δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἱεουργῇ, ἐκινήθη πρὸς καταρτισμὸν ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ προγράμματος μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος τῆς ὁλης πανηγυρικῆς ὑποδοχῆς καὶ ἐκδηλώσεως ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων Βασιλέων. Ὁ Πατριάρχης Ἀλέξανδρος ἐλησμόνησεν ἀπολύτως τὴν Ἀ

τὸ ἄγιον Ὅρος, ὅπου ἐκεῖ παρέδωκε τὸ πνεῦμα εἰς τὸ Κελλίον Ἅγιος Ἀντώνιος τῆς Βατοπαιδινῆς Σκήτης. Ἐκτοτε καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Χριστοφόρου ἐκ τῆς Μονῆς Φλαμουρίου, ἀνέλαθεν ὁ Δοσίθεος τὴν διακυβέρνησιν αὐτῆς, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τοῦ πατρὸς Φιλοθέου Ζερβάκου, ἡγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς Λογγοδάρας Πάρου, ἔχων εἰς τὴν ὑπακοήν του μοναχοὺς περὶ τοὺς 10, ὅλους ἀφωσιωμένους εἰς τὸν Κύριον καὶ εἰς τὴν ὑπακοήν τοῦ Ἡγουμένου τῶν.

Ἀναλαβὼν τὴν Ἡγουμένην ὁ Δοσίθεος, ἤνοιξεν ἀγῶνας ἐναντίον τῶν περιστάσεων, τῶν ἐσαεὶ διαρπαζόντων τὴν μοναστηριακὴν περιουσίαν, ὥστε νὰ ἀναλάβῃ ἡ Μονὴ περιουσιακῶς. Ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς τὴν ἔφερεν εἰς ὕψος μέγιστον, ἀμιλλωμένην μὲ τὰς καλλιτέρας Μονὰς τοῦ ἁγίου Ὁρους, τὸ τυπικὸν τῶν ὁποίων ἐφήρμοζε καὶ εἰς τὴν Μονὴν του.

Ἡ ἱερὰ Μονὴ Φλαμουρίου, ἀρχαιοτάτη οὖσα, ἔχουσα εἰς τὴν κωμόπολιν Μακρυνίταν τοῦ Βόλου λαμπρὸν Μετόχιον,

τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁσίου Πατρὸς Γερασίμου τοῦ ἐκ Λεονταρίου τῆς Πελοποννήσου, τὸ μετέτρεψεν εἰς Γυναικεῖαν Μονὴν τὸ 1945, εἰσαγαγὼν εἰς αὐτὸ ἁγίας πράγματι νεάνιδας, ἀριθμουμένας σήμερον εἰς 10 περίπου, ὑπὸ Ἡγουμένην τὴν Φεδρωνίαν Κανάρδα καὶ μὲ συμβούλους τὴν Εὐπραξίαν Ἀγκρῇ καὶ Θέκλαν Θέμελη, ἀπάσας ἐκ Μακρυνίτης, πλὴν τῆς τελευταίας. Ἐνεκα ὧν αὐτῶν ἡ Μονὴ Φλαμουρίου ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Δοσιθέου, ἔγινεν, ἀλλὰ καὶ συνεχίζει νὰ εἶναι τὸ πνευματικὸν ὄχυρόν ὁλης τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος.

Δι' ὅλα τὰ ἐπιτεύγματα αὐτά, ὁ πατήρ Δοσίθεος ἐκοπίασεν οὐκ ὀλίγον καὶ εἶχεν ἀνάγκην ἀναπαύσεως. Τὴν ἀνάπαυσίν του αὐτὴν τὴν παρεχώρησεν ὁ Θεός, καλέσας αὐτὸν πλησίον του, ἵνα ἀναπαύσῃται ἐκ τῶν κόπων αὐτοῦ, τῶν δὲ ἔργων του ἀκολουθούντων αὐτῷ.

Ἡ «Ἀγιορεϊτικὴ Βιβλιοθήκη» ἐπικαλεῖται τὴν ἐξ ὕψους παρηγορίαν εἰς τοὺς οἰκείους του.

ραδικήν του καταγωγήν. Ἡ κατανόησις ἀφ' ἑνὸς τῆς Ἑλληνικῆς παραδόσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ νεανικῆς ἡλικίας φιλελληνικὰ αἰσθήματα τοῦ πρωθιεράρχου, ἐπερίσχυσαν πάσης ἄλλης σκέψεως. Ὁ Μητροπολίτης Βυρητοῦ ἐκινήθη ὅπως προστῇ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπὲρ τῶν Βασιλέων ἐπισκεπτῶν ἐκδηλώσεων. Διεμηνύθη ὅμως ἐγκαίρως ὅτι ἡ περίπτωσις ἐπιβάλλει τὴν παράστασιν ὁλοκλήρου τῆς μεσοανατολικῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχηγὸν αὐτῆς.

Πρὸς τὴν ἀποφιν αὐτὴν συνειάχθη ὁλόκληρος ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου, ἡ ὁποία καὶ ἠκολούθησε τὸν Πατριάρχην εἰς τὸ ταξίδι του πρὸς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Λιβάνου καὶ τὴν συμμετοχὴν αὐτῆς εἰς τὴν πανηγυρικὴν δοξολογίαν καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου. Ὑπῆρξε δὲ πλέον ἡ φιλελληνικὴ ἡ προσφώνησις τοῦ Πατριάρχου πρὸς τοὺς Βασιλεῖς, διὰ τῆς ὁποίας ἐξήρθη τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ποῦ συνηντήθη καὶ δεσταυρώθη μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἐποχῆς.

Ἀλλὰ παραλλήλως πρὸς τὴν εὐκαιρίαν τῆς βασιλικῆς ἐπισκέψεως εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Λιβάνου καὶ ἕνα ἄλλο γεγονός συμπίπτει μὲ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν τῶν Ἑλλήνων Βασιλέων, ἀπετέλεσεν ἔνδειξιν ἀδιαφιλονέκητον τῆς ἐλληνικότητος τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς καθαρῶς Ἑλληνορθοδόξου πολιτικῆς τοῦ προκαθημένου του.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἠρνήθη τὴν φορὰν αὐτὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μόσχαν διὰ νὰ συμμετάσχη μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν εἰς τὴν ὀργανωθείσαν ὑπὸ τοῦ Πατριάρ-

χου Ἀλεξίου ἐβδομηκονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἐπανασυστάσεως τοῦ Ρωσικοῦ Πατριαρχείου. Τὸ περυσινὸν ταξίδι τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξάνδρου εἰς Μόσχαν, γύρω ἀπὸ τὸ ὅποιον εἶχε δημιουργηθῇ τόσος θόρυβος καὶ ἀπὸ τὸ ὅποιον ὁ πρωθιεράρχης τῆς Ἀντιοχείας ἡσθάνθη τὴν θέσιν του μειωμένην, ἐστάθη πρῶτος καὶ κύριος λόγος τῆς ἀρνήσεώς του ὅπως μεταβῇ εἰς τὸν ἐφετεινὸν ἑορτασμὸν τῆς Μόσχας. Ἀλλ' ἡ ἀρνήσις του αὐτῇ, κατ' ἐξηκριδωμένας πληροφορίας, θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς μία ἔμμετος διαμαρτυρία διὰ τὴν συνεχιζομένην μὲ ἀπωτέρους σκοποὺς ἐντατικὴν Ρωσικὴν προπαγάνδαν εἰς τὴν σημερινὴν αὐτὴν περιοχὴν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Πρὸ τριμήνου περίπου τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Δαμασκὸν ἀποκρισάριον συνοδευόμενον ἀπὸ προσωπικὸν καὶ πολυπληθὲς καὶ ἐκτάκτου μορφώσεως. Ὁ ἐν λόγῳ Ρῶσος ἀποκρισάριος ἐγκατέστησε γραφεῖα καὶ εἰς τὴν Δαμασκὸν καὶ εἰς τὴν Βυρητόν, ἤρχισε δὲ ἐνεργείας προπαγανδιστικὰς, αἱ ὁποῖαι ἐν τοῦτοις δὲν εὗρον ἀπήχησιν μέχρι σιγμῆς μετὰ καὶ τῶν Ἀραβοφώνων καὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν δύο μεγάλων κέντρων τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου. Κατὰ τὴν συνάντησιν τοῦ Ρῶσου ἀποκρισαρίου μετὰ ἀντιπροσώπου τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξάνδρου, ἐδηλώθη εἰς τὸν πρῶτον ὅτι θὰ ἦτο ἐφικτὴ ἡ συνεργασία ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καθαρῶς ἐδάφους ἀποκλεισμένης πάσης πολιτικῆς ἐπιρροῆς. Ὁ Ρῶσος ἀντιπρόσωπος ἐφάνη συμφωνῶν ἀπολύτως πρὸς τὴν ἀποφιν τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Πατριαρχείου καὶ κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς Ἑθνικῆς Ἑλληνικῆς Ἑορτῆς τὴν 25ην Μαρτίου, ἡ ὁποία κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Πατριάρχου ἐωρτάσθη πανηγυρικῶς, μετέσχεν εἰς τὴν δοξολογίαν καὶ αὐτὸς ζητωκραυγῶν μάλιστα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Βα-

σιλέων της.

Ἄλλ' ἡ συμφωνία δὲν ἰσχυσε ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ ἡ Ρωσικὴ προπαγάνδα ἤρχισε νὰ ἐντείνῃ τὴν δραστηριότητά της διὰ τῶν οἰκονομικῶν ἰδίως μέσων ἐν μέσῳ ἐνὸς πληθυσμοῦ ἔχοντος ἀνάγκην οἰκονομικῆς βοήθειας. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ ἄλλος ἔμμεσος λόγος διὰ τὴν ἀπροθυμίαν τοῦ Πατριάρχου ὅπως μεταβῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Μόσχαν, νὰ ἀποστείλῃ δὲ ἀπλῶς ἀντιπροσωπεῖαν ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ἑμέσεως Ἀλέξανδρον, Βόστρωνος Ἀθανάσιον καὶ Ἀρκαδίας Ἐπιφάνιον. Ὁ Πατριάρχης τηρῶν τὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν ἐτήρησε καὶ εἰς τὰ δύο συμπτωματικὰ σχεδὸν γεγονότα, τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Ἑλλήνων Βασιλέων εἰς τὴν Βηρυτὸν καὶ τὰς ἐορτὰς τῆς Μόσχας, ἔδωκε δείγματα τῆς σθεναρᾶς στάσεώς του ὡς Πατριάρχου ἐνὸς θρόνου μὲ καθαρῶς Ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ παράδοσιν.

Οἱ Βασιλεῖς ἐνεκαινίασαν εἰς Βηρυτὸν Ἑλληνικὸν Σχολεῖον καὶ ἐπεσκεύεθθησαν τὸ ἔθνικόν Μουσεῖον.

Οἱ Ἑλληνες Βασιλεῖς ἐπεσκεύεθθησαν σήμερον τὸ ἔθνικόν μουσεῖον τῆς Βηρυτοῦ, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ προέδρου κ. Σαμούν.

Ὁ Βασιλεὺς ἐπέδειξεν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὰς πινακίδας φοινικικοῦ ἀλφαβήτου, ποὺ ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν ἀνασκαφῶν εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Λιβάνου καὶ διὰ τὰς ἐξ ἀργίλου σαρκοφάγους, ποὺ ἐχρησιμοποιοῦντο πολλὰς χιλιάδας ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς μας. Τὴν προσοχὴν τῆς Βασιλίσσης, ἐξ ἄλλου, προσείλκυσαν φοινικὰ κοσμήματα ἐκ χρυσοῦ καὶ ψηφιδωτὰ ἐξαίρετικῆς τέχνης. Ἀκολούθως οἱ Βασιλεῖς ἐνεκαινίασαν τὸ νέον Ἑλληνικὸν σχολεῖον εἰς Τὲλ Ζάτερ, εἰς τὰ

περίχωρα τῆς Βηρυτοῦ, παρουσίᾳ τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας. Τὸ σχολεῖον εἶναι δωρεὰ τοῦ ἐνταῦθα διαμένοντος Ἑλλήνου Σικιαρίδου.

Ὁ Βασιλεὺς, ὁμιλῶν ἐν καταφανεῖ συγκινήσει κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ σχολείου, εἶπεν, ὅτι μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ χαρὰν διαπιστώνει τὴν πρόσδον τῶν Ἑλλήνων τοῦ Λιβάνου καὶ τὴν προσπάθειάν των πρὸς διατήρησιν τῆς ἰδέας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας, καὶ προσέθεσεν, ὅτι θέτει ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὸν ἔρανον ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ναοῦ. Τέλος, ἡυχήθη ὅπως οἱ Ἑλληνες τοῦ Λιβάνου προσδεύουν, εὐτυχοῦν καὶ καθιστοῦν τὴν Ἑλλάδα ὑπερήφανον δι' αὐτοὺς καὶ ἐνεχείρῃσι ἐπιταγὴν 30.000 δολλαρίων διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ σχολείου.

᾿Ωμίλησεν ἐπίσης ὁ πρόεδρος κ. Σαμούν, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε τοὺς ἀδελφικοὺς δεσμοὺς τῶν δύο χωρῶν, τῶν ὁποίων, εἶπεν, ἡ ἐθνικὴ ζωὴ διαίκεται ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας, τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς εἰρήνης.

Κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Βασιλέων οἱ παριστάμενοι Ἑλληνες κατησπάζοντο τὰς χεῖρας των.

Τὴν μεσημβρίαν οἱ Βασιλεῖς παρεκάθησαν εἰς πρόγευμα μετὰ τοῦ προέδρου καὶ τῆς κ. Σαμούν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ προγεύματος, κατὰ τὸ ὅποιον ἐπεκράτησεν ἀτμόσφαιρα ἄκρας ἐγκαρδιότητος, ὁ κ. Σαμούν προσέφερεν εἰς τὸν Βασιλέα ἀργυροῦν κύπελλον, ἐνῷ ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη προσέφερεν εἰς τὴν σύζυγον τοῦ κ. Σαμούν παλαιὸν ἑλληνικὸν εἰκόνημα. Τὴν ἐσπέραν οἱ Βασιλεῖς παρέθεσαν εἰς τὴν διαμονὴν των ἐπίσημον γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ προεδρικοῦ ζεύγους τοῦ Λιβάνου. Τὸ γεῦμα ἐπηκολούθησε δεξιώσις ἐπὶ τοῦ καταδρομικοῦ «Ἑλλη».

Χθὲς τὴν πρωτὴν ὁ Βασιλεὺς κατέθεσε

ΠΩΣ ΖΟΥΝ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΟΝΑΧΟΙ ΕΙΣ ΜΟΝΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Ἰμέναιος, Ἀμφιλόχιος, Νήφων, Διό-
δωρος καὶ Γλυκέριος εἶναι μερικά ἀπὸ τὰ
πρωτότυπα ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων καλο-
γῆρων στὴν ἀγία πόλι. Κρυμμένοι κάτω
ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ τους ψευδώνυμο,
ἀρνοῦνται οἱ περισσότεροι νὰ σοῦ ἀποκα-
λύψουν τὸ κοσμικὸ τους ὄνομα, ἐνῷ ἀντι-
θέτως ἄλλοι εἶναι λαλίστατοι, ῥωτοῦν γιὰ
τὴν Ἑλλάδα, ἴσως ἐπειδὴ ἦρθαν προσφά-
τως ἐδῶ καὶ δὲν πνίγηκαν ἀκόμα μέσα
τους αἱ ἀναμνήσεις μιᾶς ἄλλης διαφορετι-
κῆς ζωῆς.

Ὁ Ἀγαθὰγγελος Βούρδαλας ἐφημέριος
στὸν Πανάγιο Τάφο, θυμᾶται τὴν Καλα-

στέφανον εἰς τὸ μνημεῖον τῶν πεσόντων
καὶ ἀκολούθως μετέβη εἰς τὸν καθεδρικὸν
ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ἐψάλλη δο-
ξολογία χοροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου
Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος περιεστοιχίζετο ὑπὸ
τῆς Ἱ. Συνόδου.

Οἱ Βασιλεῖς ἐγευματίσαν εἰς τὸ προε-
δρικὸν μέγαρον καὶ τὸ ἀπόγευμα παρηκο-
λούθησαν ἵπποδρομίας ἐπὶ ἡμίωρον, κο-
λυμβητικούς ἀγῶνας καὶ ποδοσφαιρικὴν
συνάντησιν. Εἰς ὅλας τὰς ἐμφανίσεις των
οἱ Βασιλεῖς, ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος καὶ
ἡ πριγκίπισσα Σοφία ἐγένοντο δεκτοὶ μὲ
ζωηρὰς ἐπευφημίας καὶ ἐκδηλώσεις. Τὴν
ἐσπέραν παρεκάθησαν εἰς γεῦμα παρατε-
θὲν πρὸς τιμὴν των ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ Ἐ-
ξωτερικῶν τοῦ Λιβάνου κ. Σάρλ Μάλικ.

Αὐριοι οἱ Ἕλληνες Βασιλεῖς θὰ ἐκ-
δράμουν εἰς τὸ ὄρος Λίβανον, εἰς τὴν πε-
ριοχὴν τῶν κέδρων. Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἐπι-
σκεφθοῦν εἰς Τρίπολιν τὸν Πατριάρχην
Ἀλέξανδρον.

Χρ. Ἀσπρομμάτης Ν.Υ.

μάτα, τὸ μοναστήρι τοῦ Παναγουλᾶκη.

— Ἀπὸ κεῖ, μάς λέγει, γύρισα ὁλόκλη-
ρη τὴ Λακωνία γιὰ κήρυγμα. Ἡμουνά
τότε παλαισημερολογίτης κι' ἐκεῖ ἔχουμε
πολλοὺς ὁπαδοὺς. Πῆγα στὸ Οἶτυλο, τὴν
Ἀερόπολι, ἔφτασα ὡς τὰ Ρίγκλια.

Μέσα στὴν καταθλιπτικὴ σοβαρότητα
τῶν Πατριαρχείων Ἱεροσολύμων, ὅσας
πραγματικὴ, καὶ μάλιστα γιὰ ἓναν δημο-
σιογράφον, εἶναι τὸ τυπογραφεῖον μὲ ἄρτιον
τεχνικὸν ἐξοπλισμόν, ποῦ ἐργάζεται ὄχι μό-
νον γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Πατριαρχείου, ἀλ-
λὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ
τοῦ Ἀμμάν ἀκόμα. Προϊστάμενος, ὁ μο-
ναχὸς Μόδεστος. Πενηντάρης, ρωμαλέος
καὶ βροντόφωνος καλὸς γερὸς, πολυταξιδε-
μένος, εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ πατριαρχικοῦ τυ-
πογραφείου. Μᾶς τὸν γνώρισεν ὁ ὁμογε-
νὴς φαρμακοποιὸς κ. Θεόδωρος Νίνος, ποῦ
συνδέεται ἀπὸ χρόνια μαζὺ του καὶ ξέρει
πολλὰ ἀπὸ τὶς χριστιανικὰς περιηγήσεις
τοῦ Μόδεστου ἀνὰ τὶς πρωτεύουσας τῆς Μ.
Ἀνατολῆς μέχρι τοῦ ἐξωτερικοῦ Ἰσπα-
χὰν τῆς Περσίας. Ἐκεῖ, ὑπὸ τὴν αὐστηρὴ
ἐπίβλεψίν του, τὸ τυπογραφεῖον ἐργάζεται
ἐντατικὰ γιὰ νὰ καλύψῃ τὶς πολλὰς πα-
ραγγελίας σὲ ἔντυπα, ποῦ ἀφήνουν ἓνα
καλὸ κέρδος στὸ Πατριαρχεῖο. Ὁ μονα-
χὸς Μόδεστος—βροντόφωνος καθὼς εἶναι,
μιλᾷ στὸν ἴδιον τόνο καὶ ἀπὸ τὸ τηλέφω-
νο—διερωτᾶται κανεὶς γιατί τὸ χρησιμο-
ποιεῖ, ἀφοῦ μπορεῖ νὰ θγῇ στὸ παράθυρο
καὶ ν' ἀκούσουν τὴ φωνὴν του μέχρι τὶς
ἀκρατεῖς συνοικίες τῆς Ἱερουσαλὴμ. Φιλό-
ξενος καὶ ἄριστα πληροφορημένος γιὰ τὰ
πάντα καὶ τοὺς πάντας, ὁ Μόδεστος εἶναι
πολύτιμος φίλος τοῦ κάθε δημοσιογράφου
καὶ τοῦ κάθε ἐρευνητῆ γιὰ τὰ ζητήματα

τῆς ἀγίας πόλεως.

Ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖον, ἀνεβαίνοντας τὴς σκάλες τοῦ πατριαρχικοῦ μεγάρου, ἡ πολυτάραχη φυσιογνωμία τοῦ Μοδέστου οὐδὲν μὲν πρὸς τὴν ἀπαλὴ καὶ καλοπροαίρετη μορφὴ ἑνὸς ἄλλου κληρικοῦ, ποῦ ὀρίσκεται ὁμῶς ψηλὰ στὴν ἱεραρχία τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Πρόκειται περὶ τοῦ Γέροντος Δραγουμάνου Ἀρχιμανδρίτου Θεοδώρητου, ποῦ τὸν συναντᾷ συνήθως κανεὶς στὸ γραφεῖο τῆς ὑποδοχῆς τῶν ξένων. Κουρασμένος ἀπὸ τὴ μοναχικὴ ζωὴ τοῦ μισοῦ αἰῶνος καὶ περισσότερο, ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ὁ πραγματικὸς χριστιανός, ὁ καλομίλητος ἱερωμένος, ποῦ εἶναι μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Πρωτοδικείου φόρεσε τὸ ράσο πρὶν ἀκόμα κλείσῃ τὰ εἴκοσί του χρόνια καὶ ἐξακολουθεῖ μὲ τὴν ἴδια πάντοτε εὐσυνειδησία νὰ ὑπηρετῇ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἀκούσαμε ἀπὸ τὸ στόμα του ὡραῖες ἱστορίες καλογήρων ἐνδεικτικὰ τῆς πάλης τῆς ὕλης πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τελικὰ τῆς ὑποταγῆς στὸ δεῦτερο καὶ τῆς ὀριστικῆς πλέον ἀφοσιώσεως στὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐκεῖ, κουδεντιάζοντας καὶ μὲ τὸ Γέροντα Δραγουμάνο Θεοδώρητο, ἀλλὰ καὶ μὲ πολλοὺς ἀκόμα καλογήρους, μάθαμε γιὰ τὸ μοναστήρι τοῦ ἁγίου Σάββα, τὸ πιδ αὐστηρό, τὸ πιδ ἀπομονωμένο στὴν Ἱορδανία, ὅπου οἱ καλόγεροι ζοῦν μὴ σκληρὴ ζωὴ, τέτοια ποῦ νὰ προκαλῇ τὸν θαυμασμὸ καὶ τῶν ἰδίων ἱερωμένων ποῦ ζοῦν μέσα στὴν Ἱερουσαλήμ.

Στὸ μοναστήρι τοῦ ἁγίου Σάββα ποῦ κτίστηκε τὰ τέλη τοῦ Ε' αἰῶνος, δὲν μπορεῖ νὰ πατήσῃ γυναικα, τὸ ἄδικο διατηρεῖται μὲ μεγάλη αὐστηρότητα. Ἐκεῖ μέσα ἔζησαν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρας. Ἐκεῖ μέσα ἀνεδείχθη ὁ ὁμολογράφος Ἱωάννης Δαμασκηνός. Ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ὁ

τάφος τοῦ ἁγίου Σάββα χωρὶς ὁμῶς τὸ λείψανο ποῦ τὸ πῆραν οἱ Φράγκοι στὴ Δύση καὶ τώρα φυλάσσετε στὸν ἅγιο Μάρκο τῆς Βενετίας.

Μιὰ φορὰ μόνο τὴν ἡμέρα τρῶνε οἱ καλόγεροι τοῦ ἁγίου Σάββα. Παλὴν παράδοσις ποῦ τηρεῖται γιὰ νὰ ξεφορτωθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερο τὸ σῶμα ἀπὸ τίς ἐπιγείες φροντίδες. Τὸ μοναστήρι, κτισμένο στὴν ἄκρῃ ἑνὸς τρομακτικοῦ γκρεμοῦ, μοιάζει μὲ σωστὴ φωλὴ ἀετῶν, ἐνῷ γύρω καὶ ἀπὸ κάτω κίτρινοι ἀμμόλοφοι ποῦ δίνουν περισσότερη αἴγλη στὴν αὐστηρή του ἐμφάνισι. Ὁ ἡγούμενος, δεκατέσσερες καλόγηροι, ἀντὶ πεντακοσίων ποῦ στέγανζε τὰ παλὴν χρόνια, εἶναι οἱ κάτοικοι του. Τρῶνε, ὅπως εἶπαμε, μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα καὶ ὅταν πεθάνουν δὲν ἀνοίγουν τάφο γιὰ νὰ τοὺς σκεπᾶσουν μὲ τὰ χῶματα. Σὲ κάποιο μέρος τῆς αὐλῆς ἀνασηκώνουν μιὰ πλάκα καὶ τοὺς κατεβάζουν σ' ἓνα θόλο. Δυὸ περίεργα πράγματα συμβαίνουν: Πρῶτον δὲν μυρίζουν καὶ δεῦτερον δὲν λυώνουν γιὰ πολλὰ χρόνια, ἴσως γιὰτὶ τὸ ἔδαφος ἔχει κάποια ἰδιαίτερη σύστασις, ποῦ ἐπηρεάζει τὴν γρήγορη ἀποσύνθεσι.

Τὸ μοναστήρι τοῦ ἁγίου Σάββα εἶναι καὶ ὁ τόπος ὅπου οἱ τιμωρημένοι καλόγεροι ἀπὸ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἐκτίουν τὴν ποινὴ τους. Τρέμουν φυσικὰ τὴ μετὰθεσί τους ἐκεῖ. Σχεδὸν ὁλόκληρη ἡ νύχτα περνᾷ στὴν ἐκκλησίαν μὲ παρακλήσεις καὶ λειτουργίες. Τὴν ἡμέρα στὰ κελλιά ἢ στὴν θεόρατη αὐλὴ, ποῦ μοιάζει μὲ μπαλκόνι ἀπάνω ἀπὸ τὴν χαράδρα, ὅπου εἶναι χτισμένη ἡ μονή. Καὶ τὰ ἄγρια πετούμενά καὶ αὐτὰ ἔχουν ἡμερέψεις. Μοῦ λέγανε ὅτι κατεβαίνουν στὸ μοναστήρι καὶ κάθονται στὰ χέρια τῶν καλογήρων γιὰ νὰ πάρουν ἀπὸ κεῖ τὴν τροφή τους.

Αὐτὰ κι' ἄλλα παρόμοια ἀκούει καὶ βλέπει κανεὶς ἐδῶ στὴν Ἱερουσαλήμ κά-

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ὁμιλοῦμεν καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Διότι πρέπει νὰ γίνη κοινὴ συνείδησις, ὅτι τὸ χρέος μας εἶναι πρὸς τὴν Οἰκουμένην. Ἐκεῖνο δέ, πὺν χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἀδελφούς μας, εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀλήθεια.

Τὸ νὰ κρατῶμεν εἰς μεγαλυτέραν ἀποστασιν, ἀπὸ ἐκείνην πὺν τοὺς χωρίζει ἀπὸ ἡμᾶς, μὲ τὴν ἐπιφυλακτικότητα ἢ τὴν ἄρνησιν μας νὰ τοὺς πλησιάσωμεν, εἶναι ὅ,τι θὰ ἔπρεπεν, ὡς Ὁρθόδοξοι, ἐπιμελῶς νὰ ἀποφεύγωμεν.

Οὔτε ὁ Θεὸς Ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας μας, οὔτε οἱ Πατέρες καὶ Διδάσκαλοί μας ἐν τῇ πίστει, οὔτε αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοί μας, οὔτε οἱ ὄντως Μεγάλοι ἐκ τῶν μετὰ τὸ Σχίσμα Πατριαρχῶν μας ἀπέφυγαν τὴν προσέγγισιν ἢ τὴν συνδιάλεξιν, μετὰ τῶν ἐν τῇ Δύσει ἀπεσχισμένων ἀδελφῶν μας.

Σημ. Τὰ παρόντα δύο ἄρθρα παραλαμβάνομεν ἀπὸ τὸν «Ἀπόστολον Ἀνδρέαν» τῆς 28 Μαΐου 1958, ὡς λίαν ἐποικοδομητικὰ διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν.

νοντας παρέα μὲ τοὺς καλογήρους. Ἄλλοις ἔχει θητεία μοναχικὴ στοὺς Ἁγίους Τόπους πενήντα πέντε δλόκληρα χρόνια, ὅπως π. χ. ὁ Σκευοφύλαξ τοῦ Παναγίου Τάφου ἀρχιμανδριτὴς Κυριακός, ἄλλοι λίγα χρόνια, ὅπως ὁ ἀγιογράφος τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου μοναχὸς Δαμασκηνὸς Ρέλας, πὺν ἦρθε εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τὰ Μεσόγεια τῆς Ἀιτικῆς. Στρατιῶται τῆς πίστεως, ἀφωσιωμένοι στὴν Ἐκκλησίαν, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς των, ἐρχονται γιὰ νὰ λησμονήσουν τὰ πάντα καὶ νὰ ὑπηρετήσουν μὲ ζῆλον τὰ προκεχωρημένα φυλάκια τῆς Ὁρθοδοξίας.

Χρ. Ἀσπρομμάτης Ν. Υ.

Τοὺς ἐπλησίασαν μὲ ἀγάπην, διὰ νὰ τοὺς πλησιάσουν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ὅπως τότε, εἶναι καὶ σήμερον καταφανέστατον τὸ ἄγχος των. Τὸ δημιουργεῖ δὲ ὄχι ἡ διεθνὴς κατάστασις ἢ ἡ χαλεπότης τῶν καιρῶν, ἀλλὰ ἡ ἀνομολόγητος ἀγωνία των, διὰ τὴν ἐπανένωσιν των εἰς ἓν. Εἰς μίαν ποίμνην.

Ἡ ἀγωνία, ἡ ὁποία ἀκούεται, εἶναι ἀγωνία, ὅπως τεθῇ τέρμα εἰς τοὺς ἐξοπλισμούς καὶ τὰ θερμοπυρηνικὰ πειράματα. Ἡ βαθυτέρα ὁμως καὶ ἀνήκουστος ἀγωνία εἶναι ἄλλη. Εἶναι ἡ ἀγωνία διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου. Ἡ ἀγωνία δὲ αὕτη δὲν εἶναι ἄγνωστος καὶ εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Δι' αὐτὸ ἡ Ὁρθοδοξία, ἡ ὁποία πιστεύει—καὶ δικαίως—ὅτι εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὀφείλει πρώτη νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα τοῦ ἀγῶνος, διὰ τὴν λύτρωσιν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀγωνίαν. Τὸ «ἐγείρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἐπιφάνυσε σοι ὁ Χριστός», πρέπει νὰ ἡχῇ μὲ πειστικότητα, μὲ νέαν δύναμιν καὶ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ αἰῶνός μας τρεῖς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔδωκε τὸ σύνθημα τοῦτο. Τὸ 1902, τὸ 1920 καὶ τὸ 1952. Ἐκτοτε ἐκάλεσε καὶ καλεῖ τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας εἰς παράταξιν. Εἰς σχηματισμὸν κοινοῦ μετώπου, ὅτι «ἡ πάλῃ ἡμῶν (τῶν Χριστιανῶν) ἐστὶ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς».

Τὸ γεγονός, ὅτι δὲν ἐφάνησαν νὰ ἀνταποκρίνονται ἀκόμη αἱ Ἐκκλησίαι, ἢ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ὁπτικὴ νομὴ τῶν ἐπὶ

μέρους Ἐκκλησιῶν εἶναι τόσο στενὴ, ὥστε νὰ διαφεύγῃ ἀπὸ τὴν ὁρασίν των τὸ Οἰκουμενικὸν των χρέος, δὲν εἶναι λόγοι ἱκανοί, ὥστε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον νὰ ἀποθαρρυνθῇ. Ὅλως τοῦναντίον. Ἡ συναίσθησις τοῦ χρέους μας, ὡς Ὁρθοδόξων, γίνεται ὁλοὲν καὶ βαθύτερα. Καὶ ἡ κατανόησις του ὁλοὲν καὶ πληρε-

στέρα. Ὑπὸ τὸ φῶς δὲ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ διαγράφεται ἐναργέστερον ἀκόμη καὶ ἡ γραμμὴ, τὴν ὁποῖαν ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν. Χαράσσεται δὲ αὕτη ἀπὸ τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἀναστάσιου Χριστοῦ: «πορευθέντες μαθητεύσατε, βαπτίζοντες καὶ διδάσκοντες τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν».

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Μεταχειριζόμεθα τὸν ἴδιον ὅρον: «Οἰκουμενικὸν χρέος», καὶ διὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, τοσούτω μᾶλλον, ὅσῳ μόνον τὰ οἰκουμενικὰ δικαιώματα διεκδικεῖ αὕτη. Ἡ τάσις της εἶναι, ἵνα «ἡ αὕτη τὰ πάντα ἐν πᾶσι πρωτεύουσα».

Ἀρέσκεται νὰ λησμονῇ, ὅτι «ὁ Θεὸς ἐκάθισε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ ἐν δεξιᾷ Αὐτοῦ.. ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντός ὀνόματος, ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι». Ἐάν τὸ εἶχεν αὐτὸ ὑπ' ὄψει, δὲν θὰ ἐξέσχιζε τὸν ἄρραφον χιτῶνα τοῦ Χριστοῦ πρὸ ἐννέα τόσων αἰώνων, οὔτε δὲ καὶ θὰ ἐπέτρεπε τὸ ρήγμα εἰς τὸ ἴδιον αὐτῆς σῶμα, πού ἐξακολουθεῖ νὰ αἰμορροῇ ἤδη ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος. Τοῦναντίον, ἴσως νὰ ἀναπροσήρμοζε τὴν ἥν ἔχει ἔννοιαν περὶ Οἰκουμενικότητος καὶ νὰ ἐβλεπε καθαρώτερον τὸ Οἰκουμενικὸν της χρέος. Καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν χρέος ἐξοφλεῖται, ἐάν δὲν καταβάλλῃ τις ἐξ ἑαυτοῦ, ἴσως ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία νὰ κατέβαλεν ὀλίγον ἀπὸ τὸν κοσμικὸν ἐπεκτατισμὸν της καὶ νὰ ἀνέκτα ὀλίγην ἀπὸ τὴν ταπεινῶσιν πού ἔχασε.

Τὸ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ καλῇ τοὺς πάντας εἰς ἐνότητά, νὰ ἐννοῇ δὲ μὲ αὐτὴν καθυπόταξιν τῶν πάντων εἰς τὸ Παπι-

κὸν «πρωτεῖον» καὶ «ἀλλάθιον», εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ νὰ τοὺς ἀπωθῇ μακρύτερον καὶ νὰ κάμῃ βαθύτερον τὸ χάσμα καὶ βαρύτερον τὸ τραῦμα εἰς τὴν καρδίαν Ἐκείνου, ὁ Ὅποιος ἐκένωσεν ἑαυτόν, λαβὼν δούλου μορφήν.

Τὰ δύο «Εἰρηνιστικά» ἢ «Οἰκουμενιστικά» Περιοδικά, τὸ «Εἰρηνικόν» καὶ ἡ «Ἰστίνα», θὰ προσέφερον μεγαλύτεραν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Παπικὴν Ἐκκλησίαν, ἐάν μετέφερον τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Πατέρων καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας εἰς ἀπόστασιν τοιαύτην, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀκούεται καὶ ἀπὸ τὸ Βατικανόν. Μόνον τότε θὰ ἐδικαιοῦτο πλήρως ἡ ἐκτύπωσις των. Διότι μόνον τότε θὰ ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ μετριάσθουν αἱ ἀπαιτήσεις, αἱ ἀντιποιήσεις, οἱ ἀνταγωνισμοὶ καὶ αἱ προκλήσεις τοῦ Βατικανοῦ, αἱ ὁποῖαι καὶ τὴν ἀγάπην ψυχραίνουν καὶ τὴν ἀλήθειαν συσκοτίζουν καὶ τὴν ἀπόστασιν εὐρύνουν.

Ἡ ἀτεγκτος ὁμως καὶ ὁλοκληρωτικὴ στάσις καὶ τάσις τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ἐξεδηλώθη διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν προσφάτως μὲ τὴν ὀνομασίαν Οὐνίτου Ἐπισκόπου διὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι Οὐνίτας ἀκολουθούς της. Τοῦτο δὲ παρὰ τὴν ζωηρὰν ἐκκλησίαν, τὴν ὁποῖαν ἀπηύθυνεν ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀ-

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

— Ἡ δρᾶσις τοῦ νέου Μητροπολίτου μας.

Ἡ ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος, πρέπει νὰ καυχᾶται διὰ τὸν νέον Μητροπολίτην της κ.κ. Δαμασκανὸν καὶ συνεπῶς νὰ εὐχεται νὰ χαρίζῃ εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς δύναμιν ἐξ ὕψους καὶ μακρότητα ἡμερῶν, πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων του, ἔναντι τοῦ χριστεπωνύμου καὶ εὐσεβοῦς ποιμνίου του. Ταῦτα γράφομεν ἀπὸ ἀπόλυτον ὑποχρέωσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, παρακολουθοῦντες ἰδίους ὅμμασι τὴν πνευματικὴν δρᾶσιν του. Ὁ Σεβασμιώτατος εἶναι τοποθετημένος ὡς λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὸν μόδιον. Ἰσταται ἔκεῖ ὕψηλὰ ἵνα τὸ φῶς του ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνηται καὶ ἵνα φωτίζῃ τοὺς πορευομένους μέσον τοῦ σκότους τῆς ἁμαρτίας πρὸς τὴν μακαρίαν αὐτῶν λῆξιν χωρὶς νὰ σκοντάπτουν.

Θηνῶν, πρὸς τὴν Α. Α. τὸν Πάπαν Πιον τὸν ΙΒ', ὑπομνησκούσα εἰς αὐτὸν τὸ οἰκουμενικὸν χρέος, «ἵνα ἄρῃ βαθμιαίως τὸ μέγα τοῦτο ἐμπόδιον πρὸς προσέγγισιν τῶν Ἐκκλησιῶν».

Ἡ «Ἁγία Ἐδρα» οὐδέποτε θὰ γίνῃ καθολικὴ μὲ τὴν «καθολικὴν» τακτικὴν της. Καλῶς θὰ ἔπραττε νὰ διερρύνιζε τὰ τοῦ οἴκου ἑαυτῆς πρῶτον. Θὰ τὸ ἔκαμε δέ, ἐὰν ἔδιδε τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐρώτησιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς Ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;»

Ὀλίγη αὐτοκριτικὴ, ὀλίγη αὐτογνωσία καὶ ὀλίγη ταπεινότης ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ προεκτείνουν τὴν ἀκτίνα τῆς ἀληθοῦς Οἰκουμενικότητος πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰς εἰσπηδήσεις καὶ εἰσβολὰς εἰς ξένας μάνδρας.

Εἶναι ὁ παρηγορητὴς τῶν πτωχῶν καὶ ὁ λύτης τῆς δυστυχίας αὐτῶν. Προλαμβάνει τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας μὲ καταπλήσσουν ταχύτητα καὶ μὲ ἀφάνταστον ὀξυδέρκειαν.

Τὴν δευτέραν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐλειτουργήσῃ καὶ ἐχειροτόνησεν ἱερέα εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ναὸν τῆς ἁγίας Τριάδος ἐν ἄνω Βόλῳ.

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς χειροτονίας καὶ μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ νεοχειροτονουμένου, ὠμίλησεν ὁ Σεβασμιώτατος μὲ θέμα τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ τὰς ποικίλας αὐτοῦ ιδιότητας, ἀλλὰ ὁ λόγος αὐτὸς δὲν ἦτο ἰδικός του. Αὐτὸ τὸ πανάγιον Πνεῦμα ἐκίνει τὰ χεῖλη καὶ τὴν γλῶσσαν του διὰ νὰ εἰπῇ ὅσα εἶπεν, ὥστε οἱ συναισθανόμενοι ἐκείνην τὴν ὥραν χριστιανοὶ τὴν ὁμιλίαν αὐτὴν, νὰ εἶναι κρημάμενοι ἀπὸ τὰ χεῖλη του καὶ νὰ ἀποκομίσουν μεγάλην ὠφέλειαν.

Διὰ νὰ ζωγραφίσῃ τις ὅλην τὴν δρᾶσιν του, πρέπει νὰ εἶναι πολὺ δυνατὸς καὶ ὅχι ὡς ἡ ἡμετέρα πτωχεία.

Διὸ καὶ ἐξαιτούμεθα τὴν συγκατάβασιν καὶ τὰς ἰδιαιτέρας εὐχὰς καὶ εὐλογίας αὐτοῦ.

— «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι»

Τὸ ἐπὶ ἡμῖν σχεδὸν αἰῶνα ζῶν περιοδικὸν «οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι» Ἀθηνῶν ἐργαζόμενον ἐν τῷ πλαίσιῳ τῆς ἀκραιφνοῦς ὁρθοδοξίας, ἐδημοσίευσεν νέαν ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν σεβαστὴν ἱεραρχίαν μας, ἐν σχέσει μὲ τὰ προτεσταντικὰ Συνέδρια τὰ γινόμενα εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Εὐρώπης, εἰς τὰ ὅποια λαμβάνουν μέρος, ὡς μὴ ὥφειλε, καὶ ὁρθόδοξοι θεολόγοι τῆς ἡμετέρας ὁρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἔδω κόμματα. Ἡ προτεσταντίζουσα μερὶς μας, ἐπιμένει, καλὰ καὶ σώνει, νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς αὐτὰ καὶ ἡμετέροι θεολόγοι προετοιμα-

ζοντες την ένωσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῶν πλανῶν τοῦ προτεσταντισμοῦ. Ἡ ἄλλη μερίς, ἡ ὀρθόδοξος, ἀντιδρᾷ εἰς τοῦτο, ἐπιμένουσα εἰς τὴν μὴ μέθεξιν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὰ τοιαῦτα προτεσταντικά Συνέδρια. Καὶ συνεχίζεται ὁ ἀγών. Οἱ προτεσταντίζοντες θεολόγοι μας, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης των, ἐξέδωκαν καὶ ὥρισμένον περιοδικόν, τὴν «Ὁρθόδοξον Σκέψιν», ἵνα δι' αὐτοῦ ἐργασθῶν ἐντατικώτερον πρὸς στήριξιν τῶν πλανῶν των καὶ τὴν παραπλάνησιν τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ μας.

Κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τῶν «τριῶν Ἱεραρχῶν» οἱ Σύεδροι πιστεύουν εἰς τὸν σταυρωθέντα οὐχὶ ὅμως καὶ ἀναστάντα Κύριον!!

Ἄλλ' ἢ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου, ὥς δόγμα πίστεως μὴ πιστευομένη καὶ μὴ ὁμολογουμένη, ματαιοῖ καὶ καταργεῖ πᾶσαν τὴν εἰς Χριστὸν ὡς Θεάνθρωπον πίστιν μας.

ὦ, ταλαίπωρος ἐκκλησία, ποίους τρεφεις εἰς τοὺς κόλπους σου!

Ὡσαύτως, κατὰ τὴν ἰδίαν ἐπιστολήν, πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ προτεσταντισμὸς εἶναι σήμερον κατατετηγμένος εἰς 200 περίπου ὁμολογιακά κομματίδια. Πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατόν νὰ προσεγγίσῃ ἡ Ὁρθοδοξία πρὸς τὸν προτεσταντισμόν;

Πρὸς τοῦτο δημοσιεύομεν δύο περισπούδαστα ἄρθρα σελὶς 199 - 200.

Δυστυχῶς τὴν ἐσωτερικὴν διαίρεσιν τοῦ προτεσταντισμοῦ, βλέπομεν νὰ ὑπεισέρχηται καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παπικοῦ νέου ἡμερολογίου, καὶ ἀντὶ νὰ παραδειγματισθῶμεν ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα τῆς καταστάσεως καὶ φροντίσωμεν διὰ τὴν ἐπολύωσιν τῶν χαινούσων πληγῶν, προσπαθοῦμεν ν' ἀνοίξωμεν καὶ ἄλλας.

—Οἱ φυσικοὶ ἐχθροὶ τῆς «Ζωῆς»

Τὸ ὑφιστάμενον μεταξὺ «Ζωῆς» καὶ Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος χάσμα, τὸ ὁ-

ποῖον ἡξεύρουν πλέον καὶ τὰ μικρὰ παιδάκια, ἀντὶ νὰ σβήνῃ σιγὰ - σιγὰ καὶ νὰ ἐπουλῶνεται, τουναντίον γιγαντοῦται καὶ εὐρύνεται δυστυχῶς. Μὰ ἐπὶ τέλους αὐτοὶ οἱ ζωηκοὶ δὲν εἶναι Χριστιανοί; δὲν εἶναι ἀδελφοὶ μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν μας; τί νὰ συμβαίνῃ ὅμως; Κατὰ τὴν ἡμῶν πτωχὴν ἀντίληψιν, τοῦτο ἡμπορεῖ νὰ συμβαίῃ. Ἐνιοὶ ἐξ αὐτῶν μετέβησαν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ συνεχρωτίσθησαν μὲ θεολόγους ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἡθέλησαν ἐκεῖθεν νὰ πάρουν τὰ «καλά» καὶ τὰ μεταφέρουν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, πολλὰ τῶν ὁποίων ἔγιναν ἀποδεκτὰ ἐν ἡμῖν. Προχωροῦντες λοιπὸν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν καλῶν αὐτῶν ἀντεμετώπισαν τὴν συντηρητικότητα τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες τοὺς ἐξέλαβον ὡς προτεστάντας, ὥς μὴ ὦφειλε, καὶ ἔτσι, ὅπως λέγει ἡ κοινὴ παροιμία, τὸ κακὸ δὲν ἀργεῖ νὰ ἔλθῃ. Ἀρχίζει ἐντεῦθεν ἡ διαίρεσις, ἐπιτεινομένη, καὶ ἔγινεν ἐδῶ ἀκριβῶς ὅ,τι ἔγινε μὲ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἡμερολογίου. Καὶ ἐκεῖ μὲν ἡ ἀγανάκτησις τῶν Χριστιανῶν ἦτο καὶ εἶναι δικαιολογημένη, ἐδῶ ὅμως εἰς τὸ ζήτημα Ζωῆς - Ἐκκλησίας, δὲν ὑπάρχει οὐδεμία δικαιολογία, ἀλλὰ μᾶλλον παρεξήγησις.

Τελευταίως ὅμως οἱ ἰσχυρότεροι συντελεσταὶ τῆς διχονοίας αὐτῆς εἶναι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν φύλλου τῆς πρωτευούσης, τρία ὥρισμένα θρησκευτικὰ περιοδικά, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς ὑπερβολικῆς ὑποστηρίξεως τῶν παραγόντων τῆς «Ζωῆς» ἔχουν ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῆς ἀνεκτικότητος τῶν ἀναγνωστῶν, καὶ φρονοῦμεν, ὅτι προσφέρουν τὰς χειρίστας ὑπηρεσίας εἰς τὴν «Ζωὴν» καὶ τὸν πατέρα Ἱερώνυμον μὲ τοιοῦτου εἶδους κολακείας, ὁ λιβανωτὸς τῶν ὁποίων ἀφθόνως καιόμενος, κατέστησε πνιγηρὰν τὴν ἀτμοσφῆραν τῆς διὰ τὴν εὐδόωσιν τῆς εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγῆς

αὐτοῦ.

“Ολα αὐτὰ ποὺ γίνονται σήμερον προοιωνίζουσιν ἔλευσιν φοβεράς ὁργῆς τοῦ Κυρίου.

Κύριε σῶσον ἡμᾶς. Ἀπολλύμεθα.

— Τὸ Παλαιοημερολογητικὸν

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 2ας Μαΐου τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπεφασίσθη, ὅπως ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Κορινθίας κ. Προκοπίου, Θεσ/νίκης κ. Παντελεήμονος, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, Μαρωνείας κ. Τιμοθέου καὶ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονυσίου, μελετήσῃ τὸ ὅλον παλαιοημερολογητικὸν ζήτημα καὶ εἰσηγηθῇ τῇ Ἱ. Συνόδῳ πρὸς λήψιν σχετικῶν ἀποφάσεων.

Φρονοῦμεν ὅτι περιτετεῖται πᾶσα ἐπὶ τοῦ ζητήματος μελέτη, ἐφ’ ὅσον ἐπὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, τὴν μελέτην αὐτὴν ἔκαμον οἱ πνευματέμφοροι Πατέρες τῆς Ἀ’ Οἰκουμ. Συνόδου ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἐξήγαγον τὴν ἀπόφασίν των, θεσπίσαντες πῶς δεόν νὰ ἐφορτᾶζωμεν εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας, καὶ ἐφ’ ὅσον ἡ δημιουργηθεῖσα σύμπασα κτίσις ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ δὲν ὑπέστη μέχρι σήμερον οὐδεμίαν μεταβολήν.

Ἄς ἴδωμεν τί θὰ κάμῃ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ.

Πάντως εὐχόμεθα, ἡ σεβαστὴ Ἐπιτροπὴ σταθμίζουσα τὴν χαλεπότητα τῶν περιστάσεων νὰ ἐξαρθῇ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς της, ὥστε νὰ εἰσηγηθῇ τὰ δέοντα διὰ τὴν ἑνωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἣν βάσκανος μοῖρα διέσπασε ἀπὸ 38ετίας, συνεισάγει τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐφορτολογικῆς καινοτομίας.

— Οἱ Κύριοι

Τὴν 8-9ην Ἰουνίου, Σάββατον πρὸς τὴν Κυριακὴν, νέα φρίκη, συνεχιζομένη, κατέλαβε τοὺς ἀδελφοὺς Κυπρίους, γνωρίσαντας διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν ὁρμὴν τῶν συμ-

μάχων μας (;) Τούρκων, οἵτινες λυσσαλέοι ἐπέπεσαν ἐναντίον των (ἀπὸ ἀγάπην βέβαια) καὶ τοὺς κατεκρεοῦργησαν ἐν καιρῷ νυκτὸς μὲ τὰ τσεκούρια καὶ τοὺς μπαλτάδες καὶ τοὺς ἐρήμαξαν κυριολεκτικῶς. Καὶ διὰ νὰ ἐπιτύχουν καὶ δικαιολογήσουν τὸν σκοπὸν των οἱ βίρβαροι, ἀνενίναξαν τὴν ἰδίαν νύκτα τὸ τουρκικὸν γράφειον πληροφοριῶν καὶ ἀπέδωκαν τὴν ἀνατίναξιν εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι ἔνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς δὲν τολμοῦν νὰ ἐξέλθουν τὴν νύκτι, ἀπὸ φόβον, ὅπως οἱ Ἀπόστολοι μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου μας, καὶ ἔτσι οἱ Τοῦρκοι ἔλαβον ἀφορρὴν νὰ κάμουν ὅ,τι ἔκαμον. Ἡ σατανικότης αὕτη ἐπενοήθη πάντως ἀπὸ τοὺς Τούρκους, μὲ συμμετοχὴν τῶν Ἀγγλῶν διοικητῶν τῆς νήσου, ἀδελφῶν αὐτῶν χριστιανῶν (;) ἵνα δημιουργήσῃ «πράγματα», πρὸς διαιώνισιν τοῦ ζητήματος τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων. Ὅπως πολλὰκις ἐτονίσαμεν ἐκ τῆς ἰδίας στήλης, τὸ μέλλον τῆς πονηρᾶς ἀλβιώνας δὲν προοιωνίζεται εὐχάριστον, ἀκριβῶς δι’ αὐτὰ τὰ «πράγματα».

Εὐχόμεθα ὅπως πολὺ γρήγορα, ἀπολαύσουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν τῶν τέκνα τῆς πολυπαθοῦς Κύπρου, οἱ δὲ σφαγεῖς των ἄγγλοι τὴν πληρωμὴν των ἀπὸ τὸν δίκαιον Θεόν, ὅπως τοὺς πρέπει.

— Πένθη

Ἡσαΐας μοναχὸς Κερασσιώτης. Καλύβη Προδρόμος. Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τὸν Ἀπρίλιον 1958.

ΟΙΚΟΥΜΕΝ· ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

— Ἀνασυγκρότησις Ἱερᾶς Συνόδου

Γενομένης τῇ 20ῃ Μαρτίου ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, αὕτη ἀποτελέσθη ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶ, Δέρκων κ. Ἰακώβου, Πριγκιπον-

νήσων κ. Δωροθέου, Θεοδορουπόλεως κ. Λεοντίου, Αἴνου κ. Γερμανοῦ, Περγάμου κ. Ἀδαμαντίου, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομου, Σάρδεων κ. Μαξίμου, Ἰκονίου κ. Ἰακώβου, Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελλίτωνος, Ροδοπόλεως κ. Ἰερωνύμου καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου. Ἡ συνοδικὴ θητεία εἶναι ἐνιαύσιος.

— Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος

ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, συνήλθεν ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, τῇ Τρίτῃ, 27ῃ Μαΐου ἔ. ἔ., εἰς τὴν τακτικὴν αὐτῆς συνεδρίαν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προγενομένης συνεδρίας, διεξεπεραιώθησαν πάντα τὰ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγεγραμμένα θέματα, ἐφ' ὧν ἐλήφθησαν αἱ προσήκουσαι ἀποφάσεις.

Ἐκ τοῦ Γραφείου.

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης Ἐχοροστιάτησεν:

Ἐν τῷ ἑορτάζοντι ὁμωνύμῳ Παρεκκλησίῳ Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, Ὑψωμαθείων, τὴν παραμονήν, 20ὴν τ. μ.

Τὸν Ἑσπερινὸν ἐτέλεσεν ὁ Αἰδес. κ. Νικόλαος Σαμόπουλος μετὰ τοῦ Πανος. Διακόνου τῆς Σειρᾶς κ. Εὐαγγέλου.

Κατὰ τὴν εἴσοδον ἔλαβον μέρος ὁ Πανος. Ἀρχιμ. κ. Αἰμιλιανός, Ἀρχιεφεύλαξ τῶν Πατριαρχείων, καὶ οἱ Αἰδ. κ. κ. Γεώργιος Βεζύρογλου, Εἰρηναῖος Ἀρσενιάδης καὶ Γεώργιος Σώτροπας. Ἐψαλον οἱ ψάλλται μετὰ τῶν κατηχητοπαίδων, τὸ δὲ «Φῶς ἱλαρόν» ὅλον τὸ πυκνὸν Ἐκκλησίασμα.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίου Γεωργίου Ἀντιφωνητοῦ, ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τοῦ Ἀγίου Πάσχα, τῇ Τετάρτῃ, 21ῃ ἰδίου.

Ἐλειτούργησεν ὁ Ὅσιολ. κ. Γρηγόριος Γιαμουγιάννης μετὰ τοῦ Πανος. Τριτεύοντος κ. Ἀγαλίου. Ἐψαλον δὲ οἱ ψάλλται καὶ τὸ ἔκκλησίασμα, ὑπὸ τὴν δι-

εύθυνσιν τοῦ Πανος. Διακόνου τῆς Σειρᾶς.

Ἐν τῷ Π. Π. Ναῷ κατὰ τὴν 9ην ὥραν, καὶ

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀναλήψεως Ὑψωμαθείων, κατὰ τὸν Ἑσπερινόν, ὃν ἐτέλεσεν ὁ Αἰδес. κ. Γεώργιος Σώτροπας μετὰ τοῦ διακόνου τῆς Σειρᾶς. Ἐψαλον ὁ Λαμπαδάριος τῶν Πατριαρχείων κ. Θ. Στανίτσας, οἱ ψάλλται καὶ τὰ ἐργαζόμενα κορίτσια, τὸ δὲ «Φῶς ἱλαρόν» ὅλον τὸ ἔκκλησίασμα.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαντα δεξίωσιν, ὁ π. Ν. Σαμόπουλος ἐξέθηκε τὰ πεπραγμένα, ὃ δὲ Πατριάρχης ἀπαντήσας συνεχάρη αὐτῷ, τῷ συγκροτήματι τῆς Κοινότητος, τῇ Φιλοπτ. Ἀδελφότητι καὶ τῷ Πληρώματι.

Κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Ἀναλήψεως, 22αν τοῦ αὐτοῦ, ἐν τῷ Π. Π. Ναῷ, ὡς καὶ τῇ 24ῃ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου.

Ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Πέραν, κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς, 25ης ἰδίου. Ἐλειτούργησαν οἱ Πανος. Σύγκελλος κ. Πρεκόπιος καὶ Τριτεύων. Ἐψαλον οἱ Χοροὶ τοῦ Ἱ. Ναοῦ τὸν Ὅρθρον καὶ τὴν Θ. Λειτουργίαν ὁ ὁμιλος τῶν ἐργαζομένων κοριτσιῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἱερολ. Διακόνου κ. Ἀναστασίου Παξιμαδᾶ.

Εἰς τὴν δεξίωσιν ὁμιλήσεν ὁ κ. Δημήτριος Ροῖδης, Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Ἀγ. Κωνσταντίνου, ὃ δὲ Πατριάρχης ἀνέπτυξε τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς, συνεχάρη τῇ Ἐπιτροπῇ καὶ ἐξῆρε τὸ ἔργον τῆς Κοινότητος Πέραν.

Τὴν 26ην ἰδίου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Τριτεύοντος, προσεκύνησεν εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς Σαλματομβρουκίου καὶ Ἐδιρνε Καποῦ καὶ ἐπεσκέφθη τοὺς ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Βαλουκλή.

Ἐδόθησαν ἄδεια μεταβάσεως εἰς ἄγιον Ὅρος εἰς τοὺς Πανος. Ἀρχιμ. κ. Ζαχαρίαν Ξηντάρην, Θεολόγον.

— Εἰς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Θυατείρων κ. Ἀθηνάγοραν.

— Εἰς τὸν κ. Ἀναστάς, Μπουλγούραν ἀπόφοιτον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμ. Σταυροῦ Βοστώνης.

— Εἰς τὸν κ. Δημήτριον Πετρίδην, ἐντεῦθεν.

— Εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μελίτης κ. Ἰάκωβον.

— Εἰς τὴν Ἱ. Κοινότητα ἁγίου Ὁρους, γράμμα ἐγκριτικὸν διὰ τὴν Ἱ. Μονὴν Παντοκράτορος.

— Εἰς τὴν Ἱ. Κοινότητα ἁγίου Ὁρους, ὑποβαλλούσης ἔγγραφον τῆς Ἱ. Μονῆς Παντοκράτορος περὶ τῆς εἰς τὸ Προϊσταμενικὸν ἀξίωμα ἀνυψώσεως τοῦ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς Ὁσιολ. Ἱερομον. κ. Εὐθυμίου.

— Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἡ ἑορτὴ τῶν γενεθλίων τῆς Ἐκκλησίας, 1η το. μ. ἐωρτάσθη ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐντὸς βιθυτάτης κατανυκτικῆς ἀτμοσφαιρας.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν Ἑσπερινόν.

Τὴν δὲ Κυριακὴν μετὰ τοῦ Πατριάρχου συνεχοροστάτησαν οἱ Σεβ. Συνδικοὶ Μητροπολίται Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Σάρδεων κ. Μάξιμος, Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτων, Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος, καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐτέλεσαν οἱ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Φιλάρετος καὶ Διάκονος τῆς Σειρᾶς κ. Εὐάγγελος. Ἐψαλόν δὲ οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ

Πατριάρχης, περιβληθεὶς ἐπιτραχήλιον καὶ ὁμοφόριον καὶ περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν Πανος. Μ. Ἐκκλησιάρχου, Ἀρχιμ. κ. Φιλαρέτου, Τριτεύοντος, Ὑπογραμματέως, Διακόνου τῆς Σειρᾶς καὶ Διακόνου κ. Ἠλία Νάξιμ, Ἱεροσπουδαστοῦ Χάλκης, ἤρξατο τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀνέγνω ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης τὰς εὐχὰς τῆς γονυκλισίας.

Παρέστησαν οἱ Ἐντιμολ. κ. κ. Ἀλέξανδρος Χαϊζόπουλος, Βουλευτὴς Σταμπούλ, Μ. Ρεφερενδάριος Γεώργιος Χόλλεμπαχ, Καλούδης Λάσκαρις, Νομικὸς Σύμβουλος τῶν Πατριαρχείων καὶ πυκνὸν Ἐκκλησίασμα.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ὁ Πατριάρχης ἡγίασεν αὐτὸ διὰ τοῦ Τ. Σταυροῦ, ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνός, ἐδέχθη πολλοὺς προσκυνητὰς ἐντεῦθεν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὴν δὲ μεσημβρίαν ἐκράτησεν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν τράπεζαν τοὺς Ἁγίους Συνοδικούς καὶ τὸν κ. Γ. Χόλλεμπαχ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Μιχαήλ.

— Τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου, ἀρμοδίως προσκληθεὶς, παρέστη εἰς τὸν ἐορτασμὸν καὶ τὸ ἐπίσημον δεῖπνον ἐπὶ τῇ 10ῃ ἑπετείῳ τῆς ιδρύσεως τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ, ἐν τῷ Hotel Pierre, καὶ συνεχάρη τὴν Διοργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τοὺς Ἐπισήμους Ἐκπροσώπους τοῦ Ἰσραήλ ἐπὶ τῇ ἑπετείῳ ταύτῃ.

— Τῇ Κυριακῇ 2α Μαρτίου, ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἀκαδημίας ἁγίου Βασιλείου, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Πανοσιολ. Πρωτοσυγκελλ. Ἀρχιμ. κ. Νεοφύτου καὶ Ἀρχιμ. Τιμοθέου Παντελάκου, ἐτέλεσε τὸ 40 θήμερον Μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου Ἀθανασίου, υἱοῦ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀκαδημίας κ. Ξενοφῶντος Διαμαντο-

πούλου, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ τὴν οἰκογένειάν του ἐξέφρασε τὴν βαθυτάτην συμπάθειαν αὐτοῦ, εὐχηθεὶς καὶ αὐτὸς τὴν ἐξ ὕψους παρηγορίαν.

—Τῇ 16ῃ Μαρτίου, Κυριακῇ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως προέστη τῆς Θ. Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱ. Καθεδρικῷ τῆς ἁγίας Σοφίας Ναῷ τῆς Οὐλσιγκιῶνος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Ἱερ. Πρ. Πανοσ. Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ Λαλούση καὶ τοῦ Αἰδ. Ἰωάννου Ταυλαρίδου, ὁμιλήσας πρὸς τὸ πλημμυρῆσαν τὸν Ἱ. Ναὸν ἐκκλησίασμα περὶ Νηστείας. Ἐν συνεχείᾳ ἐχειροτόνησε τὸν κ. Ἀθανάσιον Ν. Πάππαν, ἀποφοιτὸν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Βοστώνης καὶ Ἀθηνῶν εἰς Διάκονον, καὶ ἐχειροθέτησε τὸν Αἰδ. Ἰωάννην Ταυλαρίδην εἰς Ἐξομολογητὴν. Παρέστησαν πλεῖστα μέλη τῆς μεγάλης Ὁργανώσεως Ἀχέπα, ἧτις τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔδωκεν ἐν τῷ Σέ-ρατον Πάρκ Ὅτελ τὸ κατὰ διетίαν διδόμενον ἐθνικὸν δεῖπνον αὐτῆς. Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος προσκληθεὶς ἠδύλογησε τὰς νέας προσπάθειάς τῆς Ἀχέπα, ὑπὲρ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ ἁγίου Βασιλείου, δι' εἰδικῆς δὲ Ἐγκυκλίου ἐνετείλατο πρὸς τοὺς Ἱερ. Προϊσταμένους ὅπως περι-χθῇ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων ἕκτακτος δίσκος ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀχέπα ὅπως ἀνεγείρῃ κτίριον, Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ.

—Τῇ 20ῃ Μαρτίου ἐδέχθη τὸν Dr. Howard N. Johnston, νέον Διευθυντὴν τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου «Anatolia», μεταβαίνοντα εἰς Ἑλλάδα πρὸς ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Ἡ Α. Σ. ἠὐχθήθη πᾶσαν ἐπιτυχίαν εἰς τὸν Δρα Τζῶνστον, ἧτις θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν φιλικωτάτων ἁλλωστε σχέσεων, μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀμερικῆς.

—Τῇ 23ῃ Μαρτίου εὐγενῶς προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς Greek Line, ἐπεσκέφθη

τὴν ἐπὶ τοῦ ἐλλιμενισμένου ἐν Ν. Ὑόρκῃ ὑπερωκεανείου «Ὀλύμπια» πλωτὴν ἐκθεσιν ἔργων τοῦ διακεκριμένου βυζαντινοῦ ἀγιογράφου κ. Φώτη Κόντογλου καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ.

—Τῇ 25ῃ Μαρτίου προέστη τῆς Θ. Λειτουργίας ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Νέας Ὑόρκης, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Πρωτοσυγκέλλ. Ἀρχιμ. κ. Νεοφύτου καὶ τοῦ Ἱερατικῶς Προϊσταμένου τῆς Κοινότητος ταύτης Αἰδес. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Γεωργίου Νάσση, καὶ ἐκήρυξε τὸν Θεῖον Λόγον.

—Ἡ 25ῃ Μαρτίου

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς τῆς Παλιγγενεσίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Μιχαὴλ δι' Ἐγκυκλίου του παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐλληνικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου, προτιρέπει, ὅπως πάντες συμμετάσχωσιν εἰς τὸν κατὰ τόπους ἑορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς τῆς 25ῆς Μαρτίου. Δι' ἑτέρας Ἐγκυκλίου τονίζεται ἡ σημασία τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐπετείου: «Ἄς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι τὴν 20ὴν Ἀπριλίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ὠρίσθη ἡ παρελάσις, ἀπὸ τὴν Πέμπτην Λεωφόρον, θὰ παρελάσῃ αὐτὴ ἡ Ἑλλάς, ἡ τιμία, ἡ ἔνδοξος, ἡ ἡρωϊκὴ, ἡ ἀγωνιζομένη πάντοτε ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους χιλιετηρίδας, καὶ ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου!...»

—Τῇ Κυριακῇ 30ῃ Μαρτίου, προέστη τῆς Θ. Λειτουργίας ἐν τῷ Καθεδρικῷ τῆς Ν. Ὑόρκης Ἱ. Ναῷ τῆς ἁγίας Τριάδος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Πρωτοσυγκέλλ. Ἀρχιμ. κ. Νεοφύτου καὶ τῶν Αἰδес. Κ. Καζάνα, Ἱερ. Προϊσταμένου καὶ Κ. Ἀνδρέου Ἐφημερίου τοῦ Καθεδρικοῦ.

Ἐπηκολούθησεν ἡ εἰθισμένη Δοξολογία ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Ἑορτῆς, καθ' ἣν τὸν Παναγυρικὸν ἐξεφώνησεν ὁ Ἐντιμ. Γενικὸς Προξένος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ν. Ὑόρκῃ κ. Κωνσταντῖνος Τριανταφυλλᾶκος.

— 14η Κληρικο-λαϊκὴ Συνέλευσις.

Δι' Ἐγκυκλίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς τοὺς Ἱερεῖς καὶ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Κοινοτήτων καὶ Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων συνιστᾶται καὶ σὺν ὅπως καταβάλλωσι πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα παραστώσιν εἰς αὐτὴν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότεροι ἀντιπρόσωποι. Κοινοποιεῖται ἐξ ἄλλου ὅτι Προέδροι τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν τῆς Συνελεύσεως εἶναι οἱ Θεοφιλ. Ἐπίσκοποι Διοικητικῶν: ὁ Νύσσης κ. Γερμανός, Κατηχητικῶν ὁ Ἐλαίας κ. Ἀθηναγόρας, Παιδείας ὁ Ναζιανζοῦ κ. Ἰεζεκιήλ, Φιλανθρωπίας καὶ Νεολαίας ὁ Τροπαίου κ. Πολύευκτος. Τῶν Φιλοπτώχων: ἐκ περιτροπῆς ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ Θεοφιλ. Ἐπίσκοποι.

— Ἑλληνικὰ Γράμματα

Δι' ἐτέρας Ἐγκυκλίου συνιστᾶται ὅπως κατοβληθῇ προσπάθεια ὥστε καμμία Κοινότης νὰ μὴ μείνῃ ἀνευ Συλλόγου Γονέων καὶ Διδασκάλων (Ρ.Τ.Α.). Δι' ἄλλης δὲ Ἐγκυκλίου συνιστᾶται ἡ συμμετοχὴ εἰς τὸν διαγωνισμὸν Ἑλληνομαθείας, ἑβδομὸν κατὰ σειράν, τὸν ὁποῖον συνεχίζει ἡ Διευθύνσις Παιδείας, χάρις εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τῆς Ἐθνικοθεραπευτικῆς Ὁργανώσεως G.A.P.A.

— Ἐκθέσις Βυζαντινῆς τέχνης

Ἐπὶ τοῦ ὑπερωκεανείου «Ὀλυμπία» διωργανώθη τὴν 23ην Μαρτίου ἑκθέσις ἔργων βυζαντινῆς τέχνης, τοῦ διακεκριμένου ἀγιογράφου κ. Φ. Κόντογλου. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ δι' Ἐγκυκλίου τῆς συνέστησε τὴν ἐπίσκεψιν τῆς ἐκθέσεως ταύ-

της.

— Ὁ Σεβισμ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. κ. Μιχαὴλ δι' ἐπιστολῆς ὑποβαλὼν τὰς εὐχαριστίας εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ Ἀ. καὶ Ἱ. Συνόδῳ τοῦ Οἴκου μενικοῦ Πατριαρχείου, ἀνέφερεν ὅτι αἱ ὡς ἂν Ὁρθόδοξοι Κοινότητες καὶ Παροικίαι τῆς Ἀνω Ἀνατολῆς (Ἰαπωνίας, Κορέας καὶ Φιλιππίνων Νήσων) αἱ ὑπαχθεῖσαι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς, ἀνετέθησαν παρ' αὐτῆς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Δ' Ἐπισκοπικῆς Περιφερείας αὐτῆς, ἐδρευούσης ἐν Λὸς Ἀγγέλεις, Καλλιφορνίας, καὶ διαποιμαίνουμένης παρὰ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ὀλύμπου κ. Δημητρίου. Εἰς ταύτην ὑπάγονται καὶ αἱ ἐν Ἀλάσκᾳ Ὁρθόδοξοι Κοινότητες.

Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου Δημήτριος ἀπήντησεν εὐχαριστῶν καὶ ὑποσχόμενος ὅτι θὰ καταβάλλῃ πᾶσαν δυνάτην προσπάθειαν, ἵνα ἀνταποκριθῇ ἐπιτυχῶς εἰς τὴν νέαν ταύτην ἐντολὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ τὸν «Ὁρθόδοξον Παρατηρητὴν»

— Οἱ Τοῦρκοι κατεδαφίζουν τὰς Ἑλληνικὰς Ἐκκλησίας διὰ λόγους ρυμοτομικοῦς.

Συστηματικὰ, ὅπουλα, μὲ ὅλα τὰ δυνατό μέσα, συνεχίζουν οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐπίμονον προσπάθειάν των νὰ ξεριζώσουν τὸν Ἑλληνισμὸν ἀπὸ τὸν Βόσπορον. Ὅ,τι δὲν ἐπρόλαβον νὰ κάμουν τὴν νύκτα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου 1955 ἐπιδιώκουν νὰ τὸ δλοκληρώσουν τώρα. Ὅπως εἶναι γνωστόν, κατὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην νύκτα τῶν καννιβαλισμῶν, ἀπεπειράθησαν νὰ καταστρέψουν ἢ νὰ καύσουν τοὺς ἑλληνικοὺς ναοὺς. Διὰ τοὺς περισσοτέρους τὸ ἐπέτυχον. Διὰ τοὺς ἀπομείναντας ἢ διασωθέντας ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν ἐξαπολυθέντων βασιζοζούκων φροντίζει τώρα ἡ δημοτικὴ

Ἡ Ἀρχὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Πρώτη περίπτωσις: Εἰς τὰ Θεραπεῖα, τὸ ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ὁχθῆς πρόσκειται τοῦ Ἀνω Βοσπόρου, ἐκτίσθη παρὰ τὴν ἀκτὴν ἓνα δεκατετραόροφον τουριστικὸν ξενοδοχεῖον, τὸ «Κονάκ», ὅπως ἐπωνομάσθη. Ἐκεῖ πλησίον εὐρίσκεται ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, κτισθεὶς κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα, μὲ τέμπλον θαυμαστῆς τέχνης καὶ πολυτίμους εἰκόνας, ἀναγομένας εἰς τὸν 15ον αἰῶνα, ποῦ ἀνῆκον πιθανῶς, εἰς μεγάλην βυζαντινὴν οἰκογένειαν. Αὐτὸ τὸ μνημεῖον βυζαντινῆς τέχνης, τὸ ὁποῖον θὰ ὤφειλαν οἱ Τοῦρκοι νὰ διατηρήσουν μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν, πρόκειται νὰ κατεδαφισθῇ διὰ τὰ δημιουργηθῇ χώρος, ὅπου θὰ «παρκάρωνται» τὰ αὐτοκίνητα τῶν διαμενόντων εἰς τὸ νεώκτιστον ξενοδοχεῖον!...

Δευτέρα περίπτωσις: Εἰς τὸν Γαλατᾶ σχεδιάζεται νὰ διανοιχθῇ λεωφόρος πρὸς τὸ Τοπχανέ, παράλληλος πρὸς τὴν προκυμαίαν, τὴν γνωστὴν εἰς τοὺς Πολίτας μὲ τὴν γαλλικὴν λέξιν «Καί». Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν θὰ κατεδαφισθῇ ὁ χρονολογούμενος ἀπὸ τοῦ 1706 ναὸς τοῦ Χριστοῦ, ἐπίσης δὲ θὰ καταστραφῇ μέρος τῆς προσέψεως τοῦ ἐπιβλητικοῦ κτιρίου, ὅπου στεγάζεται ἡ σχολὴ τῆς ἑλληνικῆς Κοινότητος τοῦ Γαλατᾶ...

Τρίτη περίπτωσις: Εἰς τὸν χώρον, ὅπου εὐρίσκεται τὸ κέντρον «Ἡ Ἐπιτάλως»—ιδιοκτησία τῶν Ἑλληνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων τοῦ Ἐπαυργίου (Μπαλουκλή)—θ' ἀνεγερθῇ ἀπὸ Τούρκους, ἐν συνεχείᾳ ἀπολλοτριώσεως, πολυόροφος οἰκοδομή, μέλλουσα ν' ἀποκρύπτῃ τὴν θέαν ἀπὸ τῆς πλατείας Ταξίμ, τοῦ ἐπιβλητικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ ὁποῖος ὑψούμενος εἰς περίοπτον θέσιν, ἀποτελεῖ κάρφος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν συμπατριωτῶν τοῦ κ. Ἀντὶν Μεντερές.

Ἐναντίον τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ναοῦ—ποῦ ἔχει χώρον ἴσον, ἂν μὴ καὶ μεγαλύτερον, πρὸς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῶν Ἀθηνῶν—μὲ τὴν λαμπρὰν ἐσωτερικὴν διακόσμησιν, ἐξέσπασεν ἰδιαίτερος ἡ λύσσα τῶν «εἰρηνικῶν διαδηλωτῶν»—ὅπως τοὺς χαρακτηρίζει ὁ κ. Μεντερές—τῆς νυκτὸς τῶν καννιδολισμῶν. Μὲ πετρέλαιον καὶ μὲ δυναμίτιδα ἀπεπειράθησαν νὰ τὸ καταστρέψουν, ἀλλ' ἡ ἐκ μαρμάρου ἐπένδυσίς του ἐματαιώσε μερικῶς τὸ σχέδιόν των. Αἱ ἐπενεχθεῖσαι μεγάλαι ζημίαι ἔχουν ἐπανορθωθῇ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ.

Οἱ Τοῦρκοι ὁμῶς δὲν κατέθεσαν τὰ ὅπλα. Ἡ ἀνέγερσις τῆς ὑψιφεφύς οἰκοδομῆς—διὰ τὴν ὁποίαν λέγεται ὅτι θὰ ἔχῃ 14 ὀρόφους—δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τὸ ν' ἀποκρύψῃ τὴν θέαν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ὁ ναὸς αὐτὸς εἶναι ἐκτισμένος ἐπάνω εἰς ἓνα εἶδος ἀναχώματος, καθὼς καὶ ἡ δημοτικὴ σχολή, τῆς ἐνορίας, ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος του—ὅχι εὐτυχῶς ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀναχώματος—ὑψύεται τὸ μεγαλοπρεπὲς κτίριον τοῦ Ζηκπείου Παρθεναγωγίου.

Ἡ εἰς τὸ βάθος ἀνασκαφὴ τοῦ χώρου τῆς «Ἐπιτάλως» διὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ σχεδιαζομένου τεραστίου οἰκοδομήματος, θὰ δημιουργήσῃ ζήτημα στερεότητος τῶν θεμελιῶν τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος... Τὰ ὑπόλοιπα εὐκέλως ἐννοοῦνται: οἱ Τοῦρκοι θὰ εὗρουν λόγον διὰ τὰς ἐν κατεδαφίσουν καὶ αὐτὸν τὸν ναὸν καὶ νὰ καταλάβουν τὸν χώρον του...

Ἄλλαι πληροφορίες.

Ἀπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἀγγέλουν ὅτι ἐκεῖνο ποῦ ἀπὸ καιρὸ εἶχαν οἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ στὸ πρόγραμμά τους, ἄρχισαν νὰ τὸ πραγματοποιοῦν μὲ ταχύτητα καὶ ἀπόφασιστικότητα, ποῦ δὲν παρέχει οὔτε καιρὸ, οὔτε καὶ τὴν δυνατότητα ἀντιδράσεων.

Ἦταν γνωστὸν ὅτι ἐμελετοῦσαν τὴν κατεδάφισιν τῶν ἐλληνικῶν ἐκκλησιῶν μὲ τὸ δικαιολογητικὸν τῆς ἐκτελέσεως ρυμοτομικῶν ἔργων, ὅλοι ὅμως ἐπίστευαν ὅτι θὰ ἐσταματοῦσαν ἐμπρὸς στὸ ἀνοσιούργημα, ποὺ θ' ἀποτελοῦσε ἡ ἐφαρμογὴ μιᾶς παρ-
ομοίας ἀποφάσεως.

Ἐν τούτοις ἔθεσαν σὲ ἐφαρμογὴ τὸ πρόγραμμα μὲ ἓνα ἑγγραφον τοῦ διευθυν-
τοῦ τῆς ὑπηρεσίας ἀπαλλοτριώσεων πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ ἀπό-
γευμα τῆς περασμένης Παρασκευῆς. Διὰ τοῦ ἐγγράφου συνίστατο ἡ ἄμεσος ἐκκέ-
νωσις τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ στὸ Γαλα-
τᾶ διότι θὰ ἀρχίζεν ἡ κατεδάφισις του,
γιά λόγους ρυμοτομίας.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηνα-
γόρας, ἐκάλεσε τοὺς συνοδικοὺς σὲ σύσκε-
ψιν τὸ πρωτὶ τῆς ἐπομένης καὶ ἀνέγνωσε
τὸ ἑγγραφον τῆς ὑπηρεσίας ἀπαλλοτριώσε-
ων. Ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις νὰ ἐπισκεφθοῦν
τὸν διευθυντὴν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ μέγας
πρωτοσύγγελος μὲ τὸν ἀρχιγραμματέα τῆς
Συνόδου γιὰ νὰ ζητήσουν τὴν ἀναβολὴν
τῆς κατεδάφισεως, μέχρις ὅτου ὁ Πατριάρ-
χης ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸν πρωθυπουργὸν
τῆς Τουρκίας.

Ἡ ἐπίσκεψις ὅμως ἀπέβη ἀκαρπὸς για-
τί καὶ ὁ διευθυντῆς τῶν ἀπαλλοτριώσεων
δὲν ἐδέχθη ν' ἀναστείλῃ τὴν καταδάφισιν
καὶ ἐξ ἄλλου ἡ ἐπικοινωνία τοῦ Πατριάρ-
χου μὲ τὸν πρωθυπουργὸν κατέστη ἀδύνα-
τος.

Πρὸς τούτοις, εἶχαν εἰδοποιηθῇ καὶ οἱ
ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ, ὅτι ἀπὸ τὸ πρωτὶ τοῦ
Σαββάτου θ' ἀρχίζεν ἡ κατεδάφισις σύμ-
φωνα μὲ τὸ ἑγγραφον ποὺ ἀπεστάλη λίγες
ὥρες πρὶν στὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο.
Καὶ ἔτσι, χωρὶς καμμιὰ καθυστέρησις ἔγι-
νε τὸ ἀνοσιούργημα. Ἀπὸ τῆς μιᾶς οἱ ἐργά-
ται ἀρχίζαν τὴν κατεδάφισιν ἐνὸς ἐκ τῶν
κεντρικωτέρων ναῶν τῆς ὀρθοδόξιας στὴν

Βασιλίδαν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην οἱ ἐπίτροποι
τοῦ ναοῦ καὶ πολλοὶ ἐνορίται ἐδωθητοῦσαν
μὲ θλίψιν τὴν μεταφορὰν τῶν σκευῶν τοῦ
ναοῦ στὸ ναὸ καὶ στὸ σχολεῖο τοῦ ἁγίου
Νικολάου. Αὐτὸ τὸ θέαμα ἀντίκρουσε καὶ ἡ
πατριαρχικὴ ἐπιτροπὴ διὰν ἐφθασεν ἐπὶ
τόπου τὸ μεσημέρι τοῦ Σαββάτου.

Ἡ κατεδάφισθεῖσα ἐκκλησία τοῦ Σω-
τῆρος Χριστοῦ εἶναι νεώτερον μὲν ἀλλὰ
καὶ ἀρκετὰ παλαιὸν κτίσμα, μία δὲ ἀπὸ
τῆς πλουσιώτερας ἐκκλησίας τῆς Βασιλι-
δος. Ὁ περίφημος τουρκορθόδοξος παπᾶ-
Εὐτύμ, ποὺ εἶχε καταλάβει καὶ κατέχει,
ἀκόμη τὴν ὀνομαστὴ ἐκκλησίαν τῆς Πανα-
γίας τῆς Καφατιανῆς, παλαιολόγην ἐκκλη-
σίαν ποὺ ἐκτίσθη μὲ χρήματα τῶν Ἑλλή-
νων τοῦ Καφᾶ τῆς Ρωσσίας (ἐξ οὗ καὶ Κα-
φατιανή) καὶ μὲ πολυτιμώτατα κειμήλια,
τὰ ὅποια ἐσφετερίσθη καὶ διεσπάθισεν ὁ
παπᾶ - Εὐτύμ, εἶχε καταλάβει καὶ τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ Σωτῆρος. Ἐνέμετο καὶ τὴν
περιουσίαν καὶ τὰ ἔσοδα τῶν δύο ναῶν,
μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὅποτε ἡ τουρκικὴ
κυβέρνησις, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τῆς τὴν
τότε φιλίαν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκί-
ας, τὸν ὑπεχρέωνε ν' ἀποδώσῃ τὴν μίαν ἐξ
αὐτῶν, τὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Αὐτὴν ποὺ τὴν κατεδάφισαν.

Οἱ Τούρκοι διὰ τῆς κατεδάφισεως τῆς
ἐκκλησίας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ δὲν ἔθε-
σαν μόνον εἰς ἐφαρμογὴν τὸ πρόγραμμα
τῆς ἐξαλειψεως τῶν Ὀρθοδόξων ἐκκλησι-
ῶν ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς Βασιλίδος, ἀλλὰ
ἠθέλησαν νὰ κάμουν καὶ ἓνα δῶρον, στὸ
ὄργανόν των τὸν παπᾶ - Εὐτύμ. Ἰσχυρί-
ζονται ὅτι ἡ ἐκκλησία ἀνῆκε στὸν παπᾶ -
Εὐτύμ, καὶ ὅτι εἶναι ἐγγεγραμμένη στὸ
κτιματολόγιον ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐκκλησίας
τῶν Τουρκορθοδόξων.

Διότι δηλαδὴ τὴν κατεῖχε ἐπὶ ὀρισμέ-
νον χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸν τρόπον
ποὺ κατέχει ἀκόμη τὴν Παναγίαν τὴν Κα-

φατιανήν, ἀπεφάσισαν νὰ καταβάλουν σ' αὐτὴν τὸ ποσὸν τῶν 327.000 λιρῶν, ποὺ ὤρισαν ὡς ἀποζημίωσιν γιὰ τὴν κατεδάφισιν. Καὶ ὡς νὰ μὴ ᾔτο ἀρκετὸν τὸ ἀνοσιούργημα τοῦτο, συμπληρῶνεται μὲ δσα γράφει ὁ τουρκικὸς τύπος.

Ἐφθασαν αἱ τουρκικαὶ ἐφημερίδες νὰ ἰσχυρίζονται ὅτι τὰ ὑπόγεια τοῦ ναοῦ ἦσαν γεμάτα θπλα. «Γι' αὐτὸ, λέγει ἡ ἐφημερίς «Σεχίρ», οἱ παπάδες προσεπάθησαν νὰ ἐμποδίσουν τὴν κατεδάφισιν».

Ἀκόμῃ καὶ πολιτικὴν χροιάν ἡθέλησαν νὰ δώσουν στὴν προσπάθεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ προλάβῃ τὴν κατεδάφισιν, γιὰ νὰ διατυπώσουν τίς συνήθειες ἐναντίον τοῦ ἀπειλῆς. Τὸ Πατριαρχεῖον, γράφει ἡ «Ἰζουμχουριέτ», ἡθέλησε νὰ δημιουργήσῃ ζήτημα γιὰ νὰ ἔχῃ τὸ γεγονός ἐπὶ τῆς στῆς ξένο κόσμον εἰς βάρος τῆς Τουρκίας. «Γι' αὐτὰ, προσθέτει ἡ τουρκικὴ ἐφημερίς, πρέπει νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῆς κυβερνήσεως ἡ στάσις τοῦ Πατριαρχείου, τόσον περισσώτερον ποὺ ἡθέλησε νὰ ὀργανώσῃ ἐκστρατεῖαν συκοφαντιῶν ἐναντίον τῆς Τουρκίας».

Καὶ ἐν χορῷ ὅλες αἱ ἄλλες τουρκικὲς ἐφημερίδες ὁμιλοῦν καὶ αὐτὲς γιὰ θπλα, ποὺ εὐρέθησαν τάχα στὰ ὑπόγεια τῆς ἐκκλησίας, γιὰ τὴν ἀντίστασιν τάχα ποὺ ἐπρόβλεπαν οἱ ὁμογενεῖς στὴν κατεδάφισιν, γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ παπᾶ - Ἐδὲν καὶ γιὰ ἄλλα πᾶρόμοια καὶ ἀπίθανα πράγματα.

Γεγονὸς πάντως, εἶναι ὅτι ἄρχισε ἡ ἐφαρμογὴ ἐνὸς νέου ἀνθελληνικοῦ προγράμματος.

— Οἱ Τούρκοι κηλλιεργοῦν φανατισμὸν τῶν σιφῶν ἐναντίον τοῦ Πατριάρχου

Ὁ τουρκικὸς σωδινισμὸς παραμένει ἀνάμικτος μὲ μουσουλμανικὸν φανατισμὸν καὶ εἶναι κατὰδῆλος ἡ ἱκανοποίησις μερίδος τοῦ τουρκικοῦ Τύπου διότι ὄχι μόνον

μερικὰ μᾶλλον ἀσήμαντα τζαμιά κατεδαφίσθησαν πρὸς διεύρυνσιν ὁδῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ ὁ ναὸς τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Γαλατᾶ, ποὺ ἔχει ἀνεγερθῇ ἐπὶ τοῦ χώρου παλαιοῦ ναοῦ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ποὺ κατεστράφη κατὰ τὸ 1696, κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊὰν τοῦ Γαλατᾶ, ὁπότε ἀπετεφρώθησαν 10.000 σπίτια, πυρκαϊὰν ὀφειλομένην εἰς διαταχθεῖσαν φωταφίαν ἐπὶ τῇ γεννήσει υἱοῦ τοῦ σουλτάνου Μουσταφᾶ τοῦ Β'. Διὰ νὰ ὑποκινηθῇ δὲ ὁ τουρκικὸς ὄχλος ἐναντίον τοῦ Πατριάρχου, ὁ τουρκικὸς Τύπος ὄχι μόνον ἐπέδωξε νὰ σχηματισθῇ ἡ ἐντύπωσις ὅτι εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦ ναοῦ, αἱ καὶ ὁ ναὸς δὲν εἶχε ὑπόγειον, ἐκρύπτοντο θπλα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας εὐσεφημίζει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τοὺς Τούρκους, κατηγορῶν αὐτοὺς ὅτι κατεδαφίζουν χριστιανικοὺς ναοὺς, ἐνῶ, κατὰ τὴν «Ἰζουμχουριέτ», κατεδαφίσθησαν πρὸς ἐξωραϊσμὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως 16 τζαμιά, ἀριθμὸς ἀνακριδῆς, διότι πολὺ ὀλιγώτερα εἶναι τὰ κατεδαφισθέντα τζαμιά καὶ μόνον ἕνα ἐξ αὐτῶν, τοῦ Σέχρ Ἐμινῆ εἰς τὴν ὁδὸν παρὰ τὴν πύλῃν τοῦ Ρωμανοῦ, ἦτο νέον καὶ κάπως μεγάλο.

— Μία ἱερὰ παράδοσις τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἱερομόναχος τοῦ ἁγίου Ὁρους, ἀπηύθυνε τὴν κάτωθι ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἐν Οὐασιγκτῶνι ἐγκριτὸν ὁμογενῆ κ. Ἀνέστην Λεοντῆν:

Ἁγιον Ὁρος Ἀθῶν

Ἀγαπητὲ κύριε Ἀνέστη Λεοντῆ, Χαίρε ἐν Κυρίῳ.

Τὴν ἀπὸ 26 παρελθόντος ἐπιστολὴν σας ἐλάβομεν καὶ τὰ δύο καρτ-ποστάλ. Ἐχάρην πολὺ ποὺ εἶσθε καλὰ. Ἐλαβον καὶ τὸ ἀπόκομμα τῆς ἐφημερίδος καὶ εἶδον τὰς κρίσεις τὰς ὁποίας διηγεῖται ὁ συγγραφεὺς τοῦ περιοδικοῦ «Σύμπαν», Φ. Λεόνι, διὰ

τὸ ἅγιον Ὅρος. Ἡμεῖς οἱ μοναχοὶ τοῦ ἁγίου Ὅρους, ἐμμένοντες στήν ἱερὰ παράδοσι, σὺν τὴν θαλάσσιον πεταλίδᾳ στὸ δράχο, πιστεύομεν ὅτι μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ μήτηρ Αὐτοῦ ὕφανε καὶ ἐκίνησεν ἐν ζευγος ἱερατικά ἐπιμανίκια καὶ ἐν Ἀρχιερατικὸν Ὠμοφόριον καὶ ἐπῆρε τοὺς τρεῖς μαθητάς τοῦ Κυρίου, Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν νῆσον Κύπρον νὰ ἰδοῦν τὸν φίλον τοῦ Χριστοῦ Λάζαρον, ὅστις ἦτο χειροτονημένος ἐπίσκοπος παρὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ νὰ τοῦ δωρήσῃ τὰ ἀνωθεν. Γινώριζε ὅτι ὁ ἅγιος Λάζαρος, μετὰ τὴν ἀνάστασίν του, ἔζησεν ἐπὶ τῆς γῆς ἀκόμῃ 30 ἔτη, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Βηθανίαν, τὴν πατρίδα του, διὰ νὰ μὴ τὸν φοβέουσιν οἱ Ἰουδαῖοι. Ἐξέκίνησαν λοιπὸν ἡ Θεοτόκος μετὰ τοὺς τρεῖς προκρίτους μαθητάς τοῦ Κυρίου καὶ ἀρμένιζαν ὅλην τὴν νύκτα διὰ τὴν νῆσον Κύπρον. Ξημερώνοντας ὁμῶς εὐρέθησαν εἰς τὸν Ἀθῶνα, Θεοῦ θέλοντος, εἰς τὴν παραλίαν τῆς σημερινῆς Μονῆς Ἰδῆρων. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ἀθῶς ἑκατοικεῖτο ἀπὸ ἐπὶ πόλεις καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἀθῶνος ἦτο εἰδωλικὸς ναὸς μετὰ τὸ ἄγχλα τοῦ Διὸς καὶ ἐτέρων ξοάνων. Στὰ ξημερώματα τῆς νυκτὸς ἐκείνης ποῦ ἦλθεν ἡ Κυρία Θεοτόκος, ἡ Παναγία μας, ἠκούσθη σὺν ἀπὸ μεγάλωνον εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὰς ἐπὶ πόλεις: «Ὑπάγετε νὰ ὑποδεχθῆτε τὴν Βασίλισσαν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς εἰς τὸν λιμένα τοῦ Κλήμεντος», καὶ ἐν τῷ ἅμα ἔπεσον τὰ ἀγάλματα καὶ συνετρίβησαν εἰς λεπτὰ τεμάχια.

Ἦρχισαν λοιπὸν οἱ κάτοικοι, μπουλούκια, μπουλούκια καὶ ἐπῆγαν ἐκεῖ στὸ καῖκι. Ἐρχόταν ἡ Παναγία μετὰ τοὺς Ἀποστόλους τὸν Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ ὅταν ἐφθασαν στὸ λιμάνι, ἔπεσαν προύμῃτα τὰ γυναικόπαιδα καὶ ὅλοι ἀπὸ τοὺς

κατοίκους καὶ τὴν προσκύνησαν. Τότε τοὺς ἠὐλόγησε ἡ Κυρία Θεοτόκος καὶ τοὺς διδάξε τὸ μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας. Πῶς ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Ἀρχαίου Πατρὸς ἐγένεν ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ ἁγνά καὶ παρθενικά της σπλάγχνα καὶ ἐσταυρώθη καὶ ἐτάφη διὰ νὰ ξεπλύνῃ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ Ἀδάμ καὶ ὥς Θεὸς παντοδύναμος ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐκάθθη ἐν δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, καὶ ὅταν τελειώσῃ ἡ παροῦσα ζωὴ μέλλει νὰ ἔλθῃ μετὰ δόξης πολλῆς νὰ κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκροὺς καὶ νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς δικαίους καὶ ἐναρέτους χριστιανοὺς μετὰ αἰώνιον ζῶν καὶ μακαριότητα, τοὺς δὲ ἀδωπίστους καὶ τοὺς αἵρετικούς καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς θὰ κολάσῃ παντοτεινά. Ἐπίστεψε τότε ὅλη ἡ χερσίννησος τοῦ Ἀθῶ καὶ ἐβαπτίσθησαν καὶ ἐγέναν Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, διότι τὸ κήρυγμα τῆς Παναγίας μας εἶχε μεγάλην δύναμιν καὶ χάριν. Τότε βλέποντας τὸ ὠραῖον τοπίον τοῦ Ἀθῶ ἡ Παναγία μας, τὸ ἡγάπησε πολὺ καὶ ὕψωσε τὰ μάτια της παρακαλοῦσα τὸν Υἱὸν της καὶ Θεὸν μας, τὸν γλυκύτατόν μας Ἰησοῦν νὰ τῆς τὸ χαρίσῃ γιὰ περιβόλι της, γιὰ νὰ συνάξῃ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη εὐλαδικὰς ψυχὰς νὰ ὁμοῦν ἀδιαλείπτως τὸ θεῖον αὐτῆς ὄνομα. Τότε Θεοῦ οἰκονομία καὶ νεύσει ἐτραδήχθησαν οἱ κάτοικοι νὰ γίνῃ τὸ χατήρι τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου μας, καὶ ἔτσι ἐγένεν ἡ πρόρρησις τῆς Θεοτόκου.

Χαιρετισμοὺς ἀπὸ τὴν συνοδείᾳ μου πάτερ Πολύκαρπον, τὰς εὐχὰς ἐμοῦ καὶ αὐτοῦ εἰς ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς.

Μετ' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν
Χαρίτων Ἱερομόναχος
Καρυαὶ Ἀγίου Ὁρους

Ἀντὶ διηγήματος

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

"Η

ΤΟ ΠΑΥΛΙΟΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΩΣΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 133)

Β'. Η ΠΑΤΜΟΣ.

«Καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θελήματος αὐτῶν· ἐξομολογησάσθωσαν τῷ Κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ» (Ψάλμ. 106).

Ὅτε δ' ἠθάργος ἔπαυσε καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἠνεώχθησαν, οὔτε σκόπελον, οὔτε κύματα, οὔτε οὐρανὸν καὶ θάλασσαν εἶδον ἐνώπιόν μου· ἀλλ' ἐπὶ κλίνης θερμῆς εὐρέθην ἀναπαύμενος ἐντὸς κοιτωνίσκου, φωτιζομένου ἀμυδρῶς ὑπὸ κανδύλης, ἀνηρτημένης ἐνώπιον εἰκονοστασίου· παρὰ τὴν κλίνην μου δὲ εἶδον καθήμενον ἱερέα, κρατοῦντα καὶ ἀναγινώσκοντα μικράν τινα βίβλον.

—Ποῦ εἶμαι; Ποῦ εὐρίσκομαι; ἦσαν αἱ πρῶταί μου λέξεις.

—Εἰς χεῖρας Χριστιανῶν, ἀπεκρίθη ἡσύχως ὁ ἱερεὺς.

—Καὶ τίς με διέσωσεν; ἠρώτησα.

—Ἦ φιλάνθρωπος θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελθὼν τοῦ κοιτωνίσκου ἐπανήλθεν ἀμέσως, κρατῶν ἀγγεῖον πλήρες ζωμοῦ, τὸν ὁποῖον πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν νεναρκωμένων δυνάμεών μου φιλοφρόνως μοι ἐπέσφερε. Βάλαμιον μοι ἐφάνη ὁ ζωμὸς ἐκείνος, καὶ συναισθανθεὶς τὰς δυνάμεις μου ἐπανερχομένας, μετ' εὐγνωμοσύνης ὑποχάρισισα τὸν ἀγαθὸν ἱερέα.

Ἄλλ' ὄνειρον μοι ἐφαίνετο ἢ ἐν τῷ κοιτωνίσκῳ ἐκείνῳ ἀνεύρεσίς μου, εἴθευ καὶ πάλιν.

—Ποῦ εἶμαι; ποῦ εὐρίσκομαι; ἠρώτησα τὸν ἱερέα. Τότε δὲ ἐπληροφορήθη, ὅτι ἐφιλοξενούμην ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἐφημερίου τῆς Πάτμου.

—Καὶ πῶς ἐσώθην; καὶ πῶς εἰς τὸν οἶ-

κόν σου τοῦτον εἰσῆλθον;

—Διὰ τῆς παντοδυναμίας καὶ εὐσπλαγχνίας τοῦ Ὑψίστου, μοὶ ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς· ἀλλ' ἄλλοτε, τέκνον μου, θέλεις μάθεῖς τὰ καθ' ἕκαστα· εἰπέ μοι τώρα πῶς αἰσθάνεσαι; καὶ ἂν ἐπιθυμῇς νὰ ἐγερθῇς τῆς κλίνης;

—Αἰσθάνομαι πολὺ καλὰ, τῷ ἀπεκρίθην, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἐγερθῶ· ἀλλὰ δὲν βλέπω τὰ ἐνδύματά μου.

—Τὰ ἐνδύματά σου ἐπλύθησαν, μοὶ εἶπεν, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἐστέγνωσαν, καὶ ἐπομένως θέλεις φορέσει ἄλλα, τὰ ὅποια σοὶ ἡτοίμασα. Ἀνοίξας δὲ μικρὸν ἀρμάριον, μοὶ ἐπαρουσίασεν ἐνδυμασίαν πλήρη, κομίαν καὶ καθάραν. Ὑποπτευόμενος δὲ μήπως αἱ δυνάμεις μου δὲν εἶχον εἰσέτι ἐπανέλθει πλήρεις, μ' ἐβόηθη νὰ ἐνδυθῶ μ' ὅσῃν ἀγαθότητι καὶ εὐχαρίστησιν φιλόστοργος μήτηρ ἐνδύει τὸ τέκνον αὐτῆς τὴν πρώτην ἡμέραν, καθ' ἣν μετὰ πολυχρόνιον νόσον ἐγείρει αὐτὸ ἐκ τῆς κλίνης του.

Μαῦρη καὶ ἀποτρόπαιος ἦτο μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ περὶ τῶν ἱερῶν ἰδέα μου. Ἐκ τῆς παιδικῆς εἰσέτι ἡλικίας μου τὸ μελανὸν ἐνδυμάτων, ἡ σοβαρὰ γενειάς των, αἱ συνεσταλμένα ὄφρεις καὶ τὸ αὐστηρὸν ὕψος των, τρόμον καὶ ἀποστροφὴν μοὶ ἐνέπνεον.

Ὅτε λοιπὸν ἐκ τοῦ ληθάργου ἐξύπνησα καὶ πλησίον μου καθήμενον εἶδον ἱερέα, ἡ καρδία μου συνεστάλη, ἄγριός μοι ἐφάνη ὁ κοιτῶν καὶ ἀποτρόπαιος ἡ παρουσία τοῦ Ἐφημερίου. Ἄλλ' ἡ ἀφελὴς αὐτοῦ ἀγαθότης, ἡ συμπαθητικὴ ταυ φωνή, ἡ πραότης τοῦ χαρακτῆρός του, ἡ περὶ τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἐνδυμασίας μου πατρικὴ μέριμνά του, καὶ αἱ φιλόστοργοι περιποιήσεις του διεσκέδασαν ἀμέσως τὰς πρώτας μου ἐντυπώσεις, σέβας δὲ καὶ ἀγάπην ἤρχισα νὰ αἰσθάνωμαι πρὸς αὐτόν.

Δισταγμὸς ὅμως καταχθόνιος ἐνέκρωσεν εἰς τὴν γένεσιν των τὰ αἰσθήματα ταῦτα τῆς καρδίας μου.

—Μήπως, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, μήπως ἡ φαινομένη αὕτη ἀγαθότης εἶναι ὑποκρισία, σκοποὺς ἰδιοτελεῖς ὑποκρύπτουσα;

Ὁ δισταγμὸς αὗτος μοι ἐγεννήθη, διότι ὁ ἐγώστης καὶ κακοήθης δυσκόλως πιστεύει εἰς τὴν ἀρετὴν, εἰς τὴν φιланθρωπίαν, εἰς τὴν αὐταπάρνησιν τῶν ἄλλων· τὴν ἰδίαν δὲ αὐτοῦ ἰδιοτέλειαν καὶ μοχθηρίαν προσπαθεῖ νὰ ἀνεύρῃ καὶ εἰς αὐτάς τὰς εὐγενεστέρας τῶν ἄλλων πράξεις· αἰσχυρόνυμος ἐνώπιον τῆς ἀρετῆς. δὲν ἀνέχεται τὴν θεῖαν λάμψιν αὐτῆς, καὶ ἐπομένως παντὶ σθένει ζητεῖ ν' ἀμαυρώσῃ αὐτήν. Τοιοῦτος δὲ δυστυχῶς ἤμην καὶ ἐγὼ τότε, ἐγώστης, κακοήθης καὶ ἀπίστος, ὅθεν οὐδ' εἰς τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀγαθοῦ Ἐφημερίου τῆς Πάτμου ἀδιστάκτως ἐπίστευσα.

Ἄλλ' ὅτε παρὰ τοῦ Ἐφημερίου ἐπληροφορήθην πῶς ἐκ τοῦ ναυαγίου διεσώθην, καὶ ἐκ τοῦ πλησίον ἐγνώρισα τὸν ἄνδρα, οἱ δισταγμοὶ μου διελύθησαν, καὶ κλίνων γόνυ σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης ἐνώπιον τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς του, ἐπίστευσα καὶ ἠγάπησα αὐτόν. «Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε», εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὴν ἀψυγμένην τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἀλλ' ἂν κατὰ τοὺς θεοὺς αὐτοὺς λόγους, ἡ πίστις φέρῃ τὴν σωτηρίαν, ἀναντίρρητον ὅμως εἶναι ὅτι τὴν πίστιν γεννᾷ, ἀναζωπυρεῖ καὶ ἐνισχύει ἡ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ ζωσὰ ἐξάσκησης τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς.

Ἀφοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ἀστεγον μὲ ἐστέγασε, καὶ πεινῶντα μὲ ἔθρεψε, καὶ γυμνὸν μὲ ἐνέδυσεν ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, μοι ἐπρότεινε νὰ ἐξέλθωμεν εἰς περὶπατον πρὸς ἀνάρρωσιν τῶν ἐξησθενημένων δυνάμεών μου.

Ἀλλὰ πρὶν ἐκθέσω τὰ τοῦ περιπάτου, ἃς εἶπω δύο λέξεις περὶ τῆς Πάτμου, εἰς

τοὺς κόλπους τῆς ὁποίας εὗρον καὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς μου τὴν σωτηρίαν.

Ἡ Πάτμος εἶναι νήσος μικρὰ ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν Σποράδων, πρὸς μεσημβρίαν τῆς Σάμου κειμένη. Ὅλίγα μέρη αὐτῆς ὑπάρχουσι καλλιεργήσιμα καὶ καλλιεργημένα. Τὰ παράλιά της εἶναι ὑψηλὰ καὶ ἀπότομα, ἀποτελοῦσι δὲ καὶ τινες ὄρους, ἐξ ὧν ὁ κυριώτερος καὶ μᾶλλον συχνάζομενος εἶναι ὁ πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τῆς νήσου, ὁ καὶ Σκάλα καλούμενος.

Ἡ μόνη πόλις τῆς νήσου κεῖται ἐπὶ ὑψηλοῦ βράχου, ἀνυψουμένου ἀποτόμως ἐκ τῆς θαλάσσης. Ἐν τῇ μέσῳ δὲ τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρας θέσεως αὐτῆς ὑπάρχει ἡ Μονὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἣτις ἐκτίσθη ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. Κατερχόμενοι ἐκ τῆς πόλεως πρὸς τὸν λιμένα (Σκάλαν), ὅπου ὑπάρχουσι καὶ τινες οἰκίαι καὶ ἀποθήκαι, ἀπαντῶμεν περὶ τὰ μέσα τῆς ὁδοῦ μικρὸν σπήλαιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου λέγεται ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ὁ ἀγαπητὸς μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπὸ τοῦ Δομιτιανοῦ εἰς Πάτμον ἐξορισθεὶς, ἔγραψε τὴν θεῖαν αὐτοῦ Ἀποκάλυψιν· ἐκεῖ δὲ ὑπάρχει καὶ ἀρχαῖόν τι ἐκκλησιῶδιον.

Μετὰ δέκα καὶ ἐπτὰ ὁλοκλήρων αἰώνων παρέλευσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς νήσου ἐπρόκειτο σεβασμιος τοῦ Ὑψίστου ἱερεὺς ν' ἀποκαλύψῃ καὶ εἰς ἐμὲ τὰ θεῖα κάλλη καὶ τὰ οὐράνια θέλητρα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης ἠνεώχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς μου, καὶ ἰδὼν τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, εἰς τὴν ἀσφαλῆ ὁδὸν τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας ἐτράπην. Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης ἔδειξε καὶ εἰς ἐμὲ ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, ὧς ὁ ἅγγελος εἰς τὸν Ἰωάννην, τὸν καθαρὸν ποταμὸν τοῦ βίου τῆς ζωῆς, τὸν λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, τὸν ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀρνίου ἐκπορευόμενον. (Ἀκολουθεῖ)

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

1. 'Αγίου Νικοδήμου τοῦ 'Αγιορείτου «Κήπος Χαρίτων», ἐρμηνεία τῆς στιχολογίας τῶν Θ' ᾠδῶν. "Εκδόσεις «'Αγιορειτικής Βιβλιοθήκης», ὑπὸ Σωτ. Σχοινᾶ. Βόλος 1958.

2. 'Επισκόπου 'Ελαίας 'Αθηναγόρα Κοκκινάκη. «Θεώρησις τῶν προβλημάτων τοῦ συγχρόνου κλήρου» Βοστώνη 1958.

3. Τοῦ αὐτοῦ: Contemporary Christianity and the World Crisis ('Αγγλιστί). Σχ. 8ον, σελ. 16. Μπρουκλίν Η.Π.Α.

4. «Τὸ ἑορτολόγιον τῆς πίστεως», ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου 'Επισκόπου Κορινθίας κ.κ. Καλλίστου, τῆς ἱερᾶς καὶ γνησίας ὁρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Διανέμεται δωρεάν. 'Ιερὰ Μονὴ ἁγ. Ταξιαρχῶν, 'Αθήναι· Κόρινθος.

5. 'Επιφανίου Θεοδωροπούλου. «'Απαγορεύει ὁ Κύριος ὅπως οἱ κληρικοὶ προσαγορεύονται πατέρες;» ('Απάντησις εἰς «Εὐαγγελικούς» καὶ Θ. Λαναῶν). "Εκδόσεις β' ἐπισημηνῆ Καλάμαι 1958.

'Ο π. 'Επιφάνιος, ἐπιφανὴς δογματιστής, διὰ τοῦ προηγουμένου του βιβλίου «ἡ ἁγία Γραφή καὶ τὰ πονηρὰ πνεύματα» δίδει μίαν ἀποστομωτικὴν ἀπάντησιν εἰς τὸν ἀρνούμενον τὴν ὑπαρξίν ἀκαθάρτων πνευμάτων αἱρετικὸν Θ. Λαναῶν. Θεωρεῖται δὲ ἑλλειπὴς εἰς τὰς γνώσεις του, ἐπὶ τοῦ ἀναπτυσσόμενου θέματος, ὁ μὴ ἀναγνώσας τὸ βιβλίον του τοῦτο. "Ἢδη διὰ τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος βιβλίου του «'Απαγορεύει ὁ Κύριος» ἀποστομώνει τοὺς «Εὐαγγελικούς» καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν Θ. Λαναῶν διὰ τὰς λοιπὰς πλάνας του, ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο, τὸ ὅποτον ἀναπτύσσεται μετὰ τὸ ὁρθόδοξον καὶ αἱρετικόν. Διὰ τοῦτο συνιστῶμεν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ εἰς πάντας. "Αλλωστὲ εἶναι ἐφθηνόν. Δραχ. 3, πλὴν ταχυδρομικῶν. Πωλεῖται παρὰ τῷ ἰδίῳ

μὲ διεύθυνσιν, 'Ιεροδ. 'Επιφάνιον Θεοδωρόπουλον, Μαυρομιχάλη 26, Καλάμας, καθὼς καὶ παρ' ἡμῖν.

6. Κων. Καθαρνοῦ. 'Η ὁρθοδοξία στὴν 'Αμερικὴ, 'Αθήναι 1958. (Διτάξεις γενομένης εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς ἐν Θεο)νίκῃ ἐταιρίας Μακεδονικῶν σπουδῶν, ἀφοῦ προσεκλήθη εἰς τοῦτο).

7. Τοῦ αὐτοῦ. 'Η ὁδὸς ἐπὶ τὴν γνῶσιν, ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Δελτίου «'Εκκλησία».

8. Περιοδικὸν «Ποιμὴν» τῆς 'Ι. Μητρ. Μυτιλήνης. 'Ελήφθη τὸ πένθιμον τεῦχος Μαρτίου· 'Απριλίου 1958 ἀφιερωμένον ὁλόκληρον εἰς τὴν μετástασιν πρὸς Κύριον τοῦ Μητροπολίτου αὐτῆς Κυροῦ 'Ιακώδου. 'Εκ τῆς πλουσίας ὕλης τῆς ἐμφανιζομένης ἐν αὐτῷ, ἀποδεικνύεται ὅτι πράγματι ἐλατρεῖτο ἀπὸ τοὺς χριστιανούς του ὁ 'Ιάκωβος, παρ' ὅλας τὰς ἐναντίον του ἐπιθέσεις τοῦ θρησκευτικοῦ κιτρίνου τύπου.

'Η «'Αγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» ἐκτιμῶσα ἰδιαιτέρως τὸν ἀπελθόντα, ἀπεκδέχεται τὰς ἐξ οὐρανοῦ εὐλογίας του.

9. Τὸ «φῶς τοῦ Χριστοῦ» Μηνιαῖον 'Εθνικοθρησκευτικὸν καὶ ἐκπαιδευτικὸν περιοδικόν. Θεο)νίκη. Διευθυντὴς Εὐστράτιος Δ. Καραῖσας.

10. Περιοδικὸν «'Ορπηξ» Θεο)νίκης. 'Εξεδόθη τὸ φύλλον τοῦ Μαΐου, μὲ ὕλην γλαφυρωτάτην καὶ λίαν ἐπαγωγόν. 'Εκδίδεται ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ κ. Θ. Γωγοδίτου. Διεύθυνσις: Μιαούλη 36 Θεο)νίκη.

ΔΗΛΩΣΙΣ

"Οσοὶ ἐπιστρέφουν τὸ τελευταῖον τεῦχος μὲ τὴν λέξιν «διαγράφομαι» δὲν θὰ διαγράφωνται ἀν δὲν ἀποστείλουν τὰ προηγούμενα, ἢ συνδρομαὶ εἶναι ἡ τεύχη. "Οταν λοιπὸν μετὰ τὸ «διαγράφομαι» ἐξακολουθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ τεύχους, πρέπει

νὰ γνωρίζουν, ὅτι αὐτοὺς εἶναι ὁ λόγος. Ὡστε παρακαλοῦμεν, ὅσοι θέλουν νὰ δια-
γραφοῦν, θὰ τοὺς διαγράψωμεν εὐχαρί-
στως, ἀρκεῖ νὰ τακτοποιοῦνται ὁλοκληρω-
τικῶς. Ἡ Διεύθυνσις

ΖΗΤΕΙΤΑΙ

Ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς Γέ-
ρων, οἰοδότηποτε, διὰ τὴν γυναικειαν
ιεράν Μονὴν Μακρυμάλλης, Ψα-
χνῶν Χαλκίδος, πρὸς ἐξυπηρέτησιν
τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν μο-
ναζουσῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς περιφερείας
ὡς πνευματικοῦ πατρός. Αἱ πρόσο-
δοί του θὰ εἶναι: Διατροφή καὶ δια-
μονὴ ἐκ τῆς Μονῆς καὶ ὅλα τὰ τυ-
χερὰ τοῦ ιερέως, 40 λείτουργα κλπ.,
πρὸς δὲ καὶ μισθὸς ἱκανοποιητικὸς.

Ἀποτανθῆτε: Ἱ. Μονὴν Μακρυ-
μάλλης, Ψαχνὰ Χαλκίδος.

«ΚΗΠΟΣ ΧΑΡΙΤΩΝ»

Τὸ ἀνωτέρω βιβλίον τοῦ ἁγίου Νικο-
δήμου, ἐκδοθὲν σὺν Θεῷ, ἐκυκλοφόρη-
σεν ἤδη. Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συν-
δρομηταί, οἱ λαβόντες τὸ βιβλίον καὶ
μὴ πληρώσαντες αὐτό, ὅπως ἀποστείλουν
τὴν ἀξίαν του μὲ τὰ ταχυδρομικὰ δραχ.
75.

Παρακαλοῦνται ὡσαύτως, ὅπως προο-
θήσουν αὐτὸ καὶ πρὸς τοὺς φίλους καὶ
γνωστοὺς των, διὰ τὴν πνευματικὴν ὠ-
φέλειαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνίσχυσιν
τῆς ᾿Αγιορ. Βιβλιοθήκης, ἥτις προκει-
μένου νὰ κατεδαφισθῇ, συνεισφέρει τῶν
σεισμῶν, τὸ ἐπ' ἐνοικίῳ κτίριον εἰς τὸ
ὁποῖον στεγάζεται καὶ νὰ μεταφερθῇ
ἄλλου, ἔχει ἀνάγκην γενικῆς ἐνισχύ-
σεως παρὰ τῶν ἀδελφῶν Χριστιανῶν.

Ἡ Διεύθυνσις

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

Οἱ ἀποστέλλοντες τὰς συνδρομὰς των νὰ
μὴ ἀπαιτοῦν νὰ τοὺς στέλλωμεν ἀμέσως

τὸ διπλότυπον ἢ ἄλλως πως νὰ τοὺς εἶδο-
ποιοῦμεν διὸ ἐλάβομεν τὴν συνδρομὴν των
διότι τὸ τοιοῦτον δημιουργεῖ περιττὰς δα-
πάνας, καλυπτούσας μέρος τῆς συνδρομῆς.
Τὸ δὲ Ταχυδρομεῖον μᾶς ἔχει τρελλάνει μὲ
τὴν αὐστηρότητά του. Γράφοντες ἕνα εὐ-
χαριστῶ σὲ μιὰ κάρτα, τὴν ἀνοίγει καὶ
γὰρ τὸ εὐχαριστῶ αὐτὸ μᾶς χρεώνει τέλη
ἐπιστολῆς μαζί μὲ τὸ πρόσθετον ὡς τιμω-
ρίαν. Ἄς ἔχουν λοιπὸν ὑπομονήν, οἱ ἀγαπη-
τοί μας. Συνδρομαὶ στελλόμεναι δι' ἐπι-
ταγῆς ἢ συστημένης ἐπιστολῆς δὲν χάνον-
ται καὶ ἡμεῖς θὰ τὰς τακτοποιοῦμεν. Ἀλ-
λως τε διὰν σταματήσῃ ἡ σφραγιστικὴ ὑ-
πόμνησις, εἶναι ὁδηγὸν ὅτι ἐλήφθη ἡ συν-
δρομὴ των.

Δ Ω Ρ Ε Α Ι

1. Ἱ. Μονὴ Ἀναλήψεως Κοζάνης δρχ. 100
2. Ἱερεὺς ἐκ Μυτιλήνης ἀνώνυμος » 100
3. Ἀνώνυμος ἐκ Βόλου Σ.Μ.
θ' δόσις. » 100
4. Β.Κ.Σ. Κηφισιά Ἀθηνῶν » 65
5. Ἀρχιμ. Χρυσόγονος u.s.a. δολλ. 8
6. Ἱερεὺς Μιχαὴλ Σαβδόπουλος
εἰς μνήμην τῆς ἀλησμονήτου
μητρὸς του Μαρίας δρχ. 50
7. † Ἀγγελος Κατζίωρος Ἱερεὺς » 30
8. Παναγ. Καρώνης Τρίπολις » 40
9. Ἀργυρῶ Γαλιτσέλη Ἀγιάσος » 20
10. Συμεὼν Ἱερομ. ἁγία Ἀννα ἁγ.
Ὅρος. » 20
11. Γεώργιος Σάμας δολλ. 2
12. Κατίνα Ἀγγελικουσίη » 1

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ

Τὴν «Ἀγιορειτικὴν Βιβλιο-
θήκην» δι' ἐγγραφῆς συνδρο-
μητῶν καὶ δι' ἀγορᾶς τῶν ψυ-
χωφελῶν βιβλίων της.

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης»

ΙΟΥΛΙΟΣ 1958

Ταχυδρομικά ἑσωτερικοῦ 10 ο)ο. Ἐξωτερικοῦ 30 ο)ο.

Πᾶσα παραγγελία δέον νὰ συνοδεύηται ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν βιβλίων καὶ τὰ ταχυδρομικά.

Τὰ ἔχοντα ἀστερίσκον βιβλία εἶναι ἐκδόσεις τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης», τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ξένων ἐκδόσεων.

ΕΡΓΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

* Χρηστοθήθεια τῶν Χριστιανῶν, ἄδεται 80, πανόδετον 105,	δερματόδετον Δραχ. 115.—
* Νέα Κλίμαξ, ἄδεται 75, πανόδ. 100, δερμ.	110.—
* Κήπος Χαρίτων, ἥτοι ἐρμηνεῖα γλαφυρὰ εἰς τὰς Θ' ῥόδας τῆς σιχολογίας, ἄδεται 70, πανόδετον 95, δερματόδετον	» 105.—
* Γυμνάσματα Πνευματικά, ἄδεται 40, πανόδ.	» 60.—
* Ἀόρατος πόλεμος, πανόδετον	» 35.—
* Ἐξομολογητῆριον	» 35.—
* Θεοτοκᾶριον ἄδεται 30, πανόδετον	» 40.—
* Τὸ Πανηγυρικόν	» 8.—
* Προσευχτῆριον, Α. Δ. Σιμωνῶφ, ἄδεται 25.— πανόδετον	» 35.—
* Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου, 50 πνευματικά ὁμίλια, σελ. 250 ἄδεται 25.—, πανόδετον	» 35.—
* Ἐκλογή ἐκ τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ διὰ τὰς ὁλονυκτ. ἀγρυπνίας	» 10.—
* Σωτηρία ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, περιέχον τὸ Μέγα Ἀπόδειπνον καὶ λοιπὰς ἀγνώστους ἀκολ. τῆς Μ. Τεσσαρακοσ. ἄδ. 10.— δερμ.	» 15.—
* Λαυσαϊκὸν τοῦ ἁγίου ὁρους, ὑπὸ Γαβριὴλ Διονυσίου	» 15.—
* Φωνὴ βοῶντος ἐκ τῆς ἐρήμου »	» 15.—
* Νέος Εὐεργετινὸς » »	» 10.—
* Μαλθουσιανισμὸς ἢ τὸ ἔγκλημα τῆς Γενοκτονίας » κατὰλληλον διὰ τὰς οἰκογενείας καὶ ἰδίως τοὺς πνευματικοὺς	» 10.—
* Λαυριωτικὴ Κυψέλη. Γέροντος Παντελεήμονος Λαυριώτου	» 20.—
* Λαυσαϊκόν, Λαύσου τοῦ Πραιποσίτου (Πατερικὰ διηγήματα)	» 20.—
* Λειμναῖριον τὸ παλαιὸν ἢ τὰ Μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου	» 15.—
* Ἐγκόλπιον προσευχῶν, περιέχον παρακλ. Κανόνας καὶ Χαιρετισμοὺς εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ὑπὸ Γαβριὴλ Σταματελάτου, σελ. 216, ἄδεται 18.—, πανόδετον	» 28.—
* Σωτηρία τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τοῦ αὐτοῦ, ἄδεται 15.—, δερμ.	» 25.—
* Ὁδηγὸς τοῦ Πνευματικοῦ, τοῦ αὐτοῦ. Χρησιμώτατον διὰ κάθε Χριστιανὸν καὶ πρὸ παντὸς τῶν πνευματικῶν	» 5.—
* Βιβλίον ψυχωσώτηριον τοῦ αὐτοῦ	» 1.50
* Ἡ ἐρημίτις Φωτεινὴ, Ἰωακείμ Σπεταισίερη	» 7.—
* Περὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς πέραν τοῦ τάφου αἰωνίας ζωῆς, † Ἰωακείμ Σπεταισίερη	» 4.—
* Ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς	» 5.—
* Ὁ Χριστὸς νικᾷ ἢ ὁ Στρατὴς (θερησκευτικὸν διήγημα)	» 5.—
* Εὐαγγελικὸς Κήπος, Σάββα μοναχοῦ Φιλοθέου	» 5.—
* Ἐγκώμιον εἰς τὸν ὅσιον Ἀθανάσιον τὸν ἐν Ἀθῶν	» 2.—
* Ἀκολουθία Θ. Μεταλήψεως μὲ προσθέτους εὐχὰς εἰς τὸ τέλος, σχῆμα μικρὸν τσέπης	» 2.—

* Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ τῶν Θεοφανείων	»	1.50
* Ἀπαραίτητοι συστάσεις διὰ τὸν χριστιανὸν	»	1.50
* Ὁ ἐπιτάφιος τῆς Θεοτόκου	Δραχ.	1.50
* Ἀποκαλύψεις τῆς Θεοτόκου πρὸς τὸν Ἀγριτζόμπανον	»	1.50
* Ἀκολουθία τῆς Γονυκλισίας, τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς	»	1.50
* Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὸν Κ. Η. Ι. Χριστὸν	»	1.50
* Οἱ δύο παρακλητικοὶ Κανόνες πρὸς τὴν Θεοτόκον καὶ εὐχαὶ κατὰ τοῦ πολέμου	»	2.—
* Παρακλητικὸς Κανὼν καὶ τὰ θαύματα τῆς Γοργοῦπηκού	»	2.00
* Παρακλ. Κανὼν εἰς τὴν Πορταίτισσαν τῶν Ἰβήρων	»	1.50
* Παρακλ. Κανὼν εἰς τὸν ἅγιον Φανούριον, Ἀλεξ. Μωραϊτίδου	»	1.50
* Ὁ Μέγας Κανὼν, Ἀνδρέου Κρήτης	»	2.—
* Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου	»	1.50
* Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου τοῦ 15 Αὐγούστου καὶ ἡ παράκλησις τῆς Γλυκοφιλούσης	»	2.—
* Χαιρετισμοὶ πενθοχαρμόσυνοι πρὸς τὸν παναγ. καὶ ζωοδ. τοῦ Σωτήρος τάφον	»	1.50
* Χαιρετισμοὶ εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας, Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης	»	1.50
* Εὐχὴ βασκανίας ἐλλείπει ἱερέως	»	1.—
* Δίπτυχα ζώντων καὶ τεθνεώτων	»	1.—
* Μικρὰ Ἀνθοδέσμη	»	0.50
* Τὸ ἐξάκουστον προσκυνητάριον τοῦ σπηλαίου Ἀγ. Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου	»	2.—
* Βίος τοῦ ἁγ. Ρηγίνου, Ἐπισκ. Σκοπέλου δρ. 1.— ἐκδ. πολυτελῆς	»	2.—
* Ὁ Παράδεισος, Ἰωάννου Μηνᾶ, γλαφυρότατον	»	7.—
* Ὁ καλὸς φίλος καὶ ἱατρὸς κάθε ἀσθενοῦς, κατάλληλον διὰ τοὺς ἀσθενεῖς	»	2.—
* Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὰ παιδικὰ του χρόνια, κατάλληλον διὰ τοὺς μικροὺς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων κ.λ.π.	»	2.—
* Ὁ ἀδελφὸς τῶν φυλακισμένων, Ἰωάννου Μηνᾶ	»	2.—
* Ἡ Μόνικα, μήτηρ τοῦ ἁγ. Αὐγουστίνου, παράδ. χριστ. μητρὸς	»	2.50
* Ἡ ἁγία Συγκλητική, παρηγορητικὴ διήγησις διὰ τοὺς ἀσθενεῖς	»	2.50
* Ψυχῆς Παρηγορία, εὐχαὶ διὰ στίχων, Ξένης μοναχῆς τυφλῆς σ. 88	»	3.—
* Ὁ Ἄρτος τῆς ζωῆς, περὶ θείας Κοινωνίας	»	2.50
* Ἡ ἁγία Γραφή, ἀνάλυσις αὐτῆς	»	2.50
* Μικρὸν εὐχολόγιον. Εὐχαὶ παρακλητικαὶ Μάμαντος καὶ Τρύφωνος μὴ ὑπάρχουσαι εἰς τὰ εὐχολόγια, ἐλαφρῶς δεδεμένον	»	2.50
* Ὁ βίος καὶ τὰ θαύματα τῆς ἁγίας Εἰρήνης τοῦ Χρυσοβαλάντου	»	2.50
* Ἡ Χαρὰ τῶν Ἀγγέλων Τζάνου Γουγουτά, ἱερέως	»	10.—
* Ἡ Καμπάνα τοῦ Οὐρανοῦ	»	8.—
* Ὁδηγὸς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, Ἰννοκεντίου Ἐπισκ.	»	5.—
* Τετρακτύς, βιβλίον πατερικόν, Κωνστ. Ζεζβοῦ πρωτοπρεσβ.	»	8.—
* Γνώθι σαυτὸν Γ. Περατικὸν	»	1.50
* Σειρὰ «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκης» ὁλόκληρον τὸ ἰς ἔτος	»	50.—
* Ὀλόκληρον τὸ εἰς ἔτος δεμένο	»	70.—
* Ἀκολουθία καὶ βίος τῶν Ἀγίων Ὁνουφρίου καὶ Πέτρου	»	10.—
* » » » τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου Πατρ. Κων/πόλεως	»	10.—
* » » » τοῦ Ἀγίου Στυλιανοῦ	»	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου τοῦ Νέου	»	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Τριανταφύλλου, Ζαγοράς Βόλου	»	10.—

* Ἀκολουθία καὶ βίος τῆς Παναγίας Χοροβιωτίσσης ἐν Ἀμοργῷ Δραχ.	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ »	10.—
* » » » ἁγ. Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλ. ιθ' Αὐγούστου »	10.—
* » » » τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, πανηγυρική »	10.—
* » » » τῆς Παναγίας Γεροντίσσης . . . »	10.—
* » » » τῶν 20 ἁγίων Ἀναργύρων μετὰ παρακλήσεως »	10.—
» » » Φωτίου Κωνσταντινουπόλεως »	10.—
» » » Ἀποστόλου Παύλου »	10.—
» » » τοῦ ἁγ. Γεωργίου Ἰωαννίνων »	10.—
» » » τοῦ ἁγ. Φανουρίου »	10.—
» » » ἁγίου Ἀχιλλεῖου »	10.—
» » » ἁγίας Κιριακῆς »	10.—
» » » ἁγίας Σκέπης τῆς Θεοτόκου »	15.—
» » » τοῦ ὁσίου Νείλου τοῦ Μυροβλήτου »	15.—
» » » Χριστοδούλου τοῦ ἐν Πάτμῳ »	30.—
* Οἱ διδάσκαλοι τῆς Νῆρεᾶς Προσευχῆς. Ἀναστασίας Περατικοῦ »	8.—
Λειτουργία Χρυσοστόμου, τσέπης »	2.—
Ἐπιφανίου Θεοδοροπούλου ἱεροδ. «Ἀπαγορεύει ὁ Κύριος ὅπως οἱ κληρικοὶ προσαγορεύονται Πατέρες;» ἐκδοσις β' ἐπηρευημένη »	5.—
Ἁγία Γραφή καὶ πονηρὰ πνεύματα, τοῦ αὐτοῦ »	12.—
Κουκουζελίσσα, ἡ οἰκονόμισσα τῆς Μ. Λαύρας »	20.—
Ὁ Ὁδοιπόρος Φιλοθέου Ζερβάκου ἀρχιμ. »	15.—
Αἱ πλάναι τοῦ Μακράκη, ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἐλεγχόμεναι ἰδίου »	10.—
Ἐτεροδιδασκαλιῶν ἔλεγχος ἢ περὶ χορῶν, Φιλοθ. Ζερβάκου ἀρχ. »	3.—
Χρυσόβουλλα καὶ τυπικὰ τῶν Βυζ. αὐτοκρατόρων τοῦ Ἀγ. Ὁρους »	20.—
Ὁ Νόμος καὶ αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ, Σ. Φιλαρέτου »	10.—
Ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἡ οἰκογένειά του . . . »	5.—
Τὰ λείψανα καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἀρχ. πόλεων τοῦ Βόλου μετὰ χαρτῶν »	10.—
Πίστις καὶ γνῶσις, Κων. Τσαταλοῦ, ἀντισυνιαγματάρχου »	10.—
Κυριακοδρομίον Θ. Ζωγράφου, ἄδետον »	50.—
Ἑρμηνεῖα ἐπιστολῶν Παύλου μετὰ τῶν 7 Καθολικῶν Θ. Ζωγράφου τόμοι 11 ἄδետον δραχ.	200.—
Φιλοσοφικὸν Δοκίμιον περὶ τῆς προόδου καὶ πτώσεως τῆς »	
Π. Ἑλλάδος Γ. Κωζάκη Τυπάλδου Ἀθῆναι 1839 »	50.—
Συναξαριστὴς Δουκάκη, Σεπτέμβριος, ἄδետος »	30.—
» Ὁκτώβριος, Ν)βριος, Δ)βριος, Ἰαν)ριος ἕκαστος »	50.—
Μέγας Συναξαριστὴς πατρὸς Ματθαίου ὁ τόμος ἄδետος 80 δεμ. »	100.—
Βράβια Ἀρμένη, Δοκίμιον ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν δερματόδετον »	60.—
Εἰκόνες καὶ πραγματικότητες, Αὐγ. Καντιώτῃ ἀρχιμ. »	12.—
Δογματικὴ Χρ. Ἀνδρούτσου »	150.—
Ἰχνος Χριστοῦ »	60.—
Ὁδηγὸς ἁγίου Ὁρους Ἀθω, Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου »	40.—
Ἀνωτέρα ἐπισκιάσις ἐπὶ τοῦ Ἀθω· ὅλαι αἱ θαυματουργοὶ εἰκό- »	
νες μετὰ τὰ θαύματά των »	40.—
Προσκυνητᾶριον ἁγίου Ὁρους δεμένον »	35.—
Γραμματικὴ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ Βενετία 1780 σελ. 670 λινόδ. »	100.—
Θησαυρὸς τετραγλωσσος, Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητὸς Μητροπ. »	
Φιλαδελφείας, Βενετία ἀφκζ' ὅλον δερματίνον . . . »	150.—
«Ἐστί», τόμος γ'. 1877 δερματόδετον . . . »	100.—
Αἰώνιον Πασχαλοημερολόγιον, Συμεὼν Φιλοθεῖτου »	20.—

Ἀποστολική Σαγήνη	Δραχ.	70.—
Φιλολογική καὶ κριτικὴ ἱστορία, Κοντογόνου, πλήρης, δερματόδε- τος εἰς δύο τόμους	»	300.—
Ὁ Χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ, Κ. Καλλινίκου	»	100.—
Ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ	»	30.—
τὸ αὐτό, ἡ ἔκδοσις τοῦ 1929 δερματιόδετος	»	80.—
Τὰ θεμέλια τῆς πίστεως	»	60.—
Πέραν τοῦ τάφου	»	40.—
Ἡ προσευχή, δεμένον	»	20.—
Ἡ ἐξομολόγησις	»	15.—
Διάλογος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Ἀρχιεπ. Αἰθιοπίας	»	30.—
«Τάξεις» τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν κατὰ τὸ Τυπικὸν τῆς Μ.		
Ἐκκλησίας 1958, Γ. Μπεκατώρου	»	20.—
Ἡ Νέα Διαθήκη, μετάφρασις Α. Α. Πάλλη, Λίβερπουλ 1910	»	300.—
Ἱερογραφικὸν ἀπάνθισμα, Νεοφύτου Μεταξᾶ, δερματιόδετος	»	100.—
Τὰ «Πάτρια» ἀστρονομικὴ ἀπάντησις, Μ. Σαββοπούλου ἱερέως	»	5.—
Αἱ σύγχρονοι ἀθεϊστικαὶ καὶ ἀντορθ. προπαγάνδαι, Ἰννοκεντίου Νιζιγορόδ. (ἐρμηνεῖα ἀποκαλύψεως μετ' εἰκόνων)	»	20.—
Λειτουργία Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου	»	6.—
Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ὁ ἥρως τῆς ἐρήμου	»	6.—
Τὸ Χριστιανικὸν ἠθικὸν σύστημα, Π. Σταυροπούλου μετὰ πινάκων	»	25.—
Ἡ Θεοτόκος καὶ ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος, Κων. Ν. Δρατσέλα σελ. 192	»	15.—
Γενικὴ ἱστορία Βοσσανέτου, 2 τόμοι πλήρεις, λινόδετοι καινούρ- γεις, Κων. π. 1817	»	300.—
Λεξικὸν ἐγκυκλοπαιδικόν, Ν. Γ. Πολίτου ἐξάτομον δερματιόδ.	»	500.—
Ἐβραϊσμός καὶ τεκτονισμός, Χρ. Καλύβα	»	15.—
Μεταξὺ οὗρου τοῦ καὶ γῆς, Θεοκλήτου μοναχοῦ	»	50.—
Πηδάλιον Α' ἔκδοσις Λειψία τῆς Σαξωνίας 40X26 δεδεμένον ὅλο δέσμα ἐν ἀρίστη καταστάσει	»	2.000.—
Πηδάλιον πανόδετος	»	225.—
Συμεὼν Θεσσαλονίκης Ἀπαντα	»	400.—
Συμεὼν Θεσσαλονίκης Ἀπαντα, ἑλλειπές. Ἀρχίζει ἀπὸ τὸν βίον τοῦ ἁγίου Συμεὼν εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ φθάνει μέχρι τῆς σελ. 358, δηλαδὴ λείπουν ὀλίγαι σελίδες ἀπὸ τὸ τέλος, πανόδετος	»	200.—
Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως, τόμ. α' περὶ φυσικῆς ἀκοράσεως, τόμ. β' περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, πανόδ. Βενετία 1779) οἱ 2 τόμ.	»	500.—
Ἐμποδίζει ὁ πόνος τὴν ὑπαρξιν εὐτυχίας; Ἀρχ. Ἀγαθ. Κοτρώνη	»	35.—
Ἀμαρτωλῶν Σωτηρία	»	35.—
Θύρα Μετανοίας	»	35.—
Θησαυρὸς Δαμασκηνοῦ	»	40.—
Μικροὶ ἱεραπόστολοι, Μητρ. Ἱερισσοῦ κ. Κυπριανοῦ, διηγήματα	»	10.—
Θεῖαι ἐκδηλώσεις, Π. Ν. Ἀντύπα	Δραχ.	15.—
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Μητροπ. Κίτρους κ. Βαρνάβα	»	25.—
Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν, τόμος α' καὶ β' ἀνὰ	»	100.—
Ὁ πολῦτιμος μαργαρίτης, Ἀρχιμ. Αὐγουστ. Κανιιώτη	»	25.—
Ἀριστοτέλους: Ἠθικὰ Νικομάχεια, κείμενον, μετάφρασις καὶ ἐρμηνεῖα, Κ. Θ. Καραῶ	»	20.—
Ἔργα Μητροπ. Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ		
Συνοπτικὸν πρόγραμμα ἀνακαινίσεως τῆς Ἐκκλησίας	»	5.—
Σύστημα ἀνυψώσεως ἐφημεριακοῦ Κλήρου	»	5.—

Συμβολαὶ πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας	»	8.—
Ἡ ὁδὸς πρὸς Ἐκκλησιαστικὴν ἀναδημιουργίαν	»	5.—
Φωνὴ βοῶντος, περὶ τῶν κινδύνων καὶ ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας	»	10.—
Τὰ ἄνω 5 δεδεμένα ὁμοῦ	»	30.—
Σκαρίφημα περὶ διοικητ. ἐνότητος πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν	»	5.—
Μεταξὺ κατακτητῶν καὶ ἀνταρτῶν	»	15.—

B E N E T I A Σ

Τὰ 12 Μηναια, ἀρχαῖα. Ὁ Ἰανουάριος Βενετία 1682, οἱ ἄλλοι ἔνδεκα ἀπὸ τὸ 1772 - 1775. Κατάλληλα διὰ Βιβλιοθήκας καὶ ἐρρευνητὰς ἐκδόσεων. Δέσιμον ἀρχαῖον ὅλο δέσμα καὶ ἐν ἀρίστῃ καταστάσει. Τιμῶνται καὶ οἱ 12 τόμοι	Δρχ. 2000.—
Ἱερὰ Ἀνθολογία Γεωργοπούλου, Βενετία 1852, δεμένο ὅλο δέσμα (παλαιὸν δέσιμον)	» 100.—
Ἀπόστολος Βενετίας 1796 καινουργῆς δερματόδετος	» 200.—
Ἀπόστολος, Βενετία 1842, δερματόδετος	» 100.—
Ψαλτήριον μικροῦ σχήματος, Βενετίας, πανόδετον	» 40.—

B Y Z A N T I N H ΜΟΥΣΙΚΗ

Θεωρία καὶ προᾶξις τῆς βυζ. μουσικῆς Παναγιωτοπούλου	» 35.—
Ἀναστασιματάριον Ἰωάννου, ᾄδεται	» 50.—
Δοξαστάριον ἀργόν, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, Κ) πόλις 1859	» 80.—
Ἑσπερινός, Μ. Τεσσαρακοστὴ καὶ Ὁρθρος, Ἀγ. Κυριαζίδου	» 60.—
Μουσικὴ Κυψέλη Κων)πόλεως, τρίτομος καινουργῆς, ᾄδεται	» 300.—
δεδεμένη μὲ δέσμα εἰς 2 τόμους	» 400.—
Μουσικὸν ἐγκόλπιον (ἀνθολογία τρίτομος) Ἰωάννου Πρωτοψάλτου	» 400.—
δερματόδετον εἰς τρεῖς τόμους	» 400.—
Μ. Ἑβδομάς Ραιδεστινοῦ, μεταχειρισμένη δερματόδ. καινουργῆς	» 350.—
Δοξολογία 25ης Μαρτίου, Κ. Ψάχου δεμένη	» 25.—
Ἀκολουθία τοῦ βαπτίσματος, ἀρραβῶνος, γάμου, πεζὸν καὶ μουσικόν, χαρτόδετον	» 20.—

Λὲν εὐθυνομένα δι' ἐνδεχομένας ὑπερτιμήσεις

Περιοδικὸν «ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ». Ἐγγραφῆτε συνδρομηταὶ δι' ἐν ἔτος δοκιμαστικῶς. Ἐχετε πολὺ νὰ ὠφεληθῆτε. Συνδρομὴ ἑτησίᾳ δρχ. 25 καὶ διὰ τὰς Μονὰς 45. Εἶναι μηνιαῖον, ἀλλὰ ἐκδίδεται εἰς διπλᾶ τεύχη ἀνὰ δίμηνον.

Διεύθυνσις: Σωτ. Σχοινᾶν, Κοραῆ 47 Βόλον

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Γιὰ τοῦτο καὶ μὲ δίκαιον
κῆπον καὶ περιβόλι,

τῆς Παναγίας Δέσποινας
τὸ ὀνομάζουν ὅλοι.
(Καيسάριος Δαπόντες)

ΥΠΟ ΤΑΣ ΣΕΠΤΑΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ (†1940)
ΙΑΤΡΟΣ — ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐν Βόλῳ
Ἰούλιος — Αὐγουστος

Διευθυντής - Ἰδιοκτήτης
ΣΩΤ. Ν. ΣΧΟΙΝΑΣ
Χατζηαργύρη 28

“ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ,,

Τὴν 14ην τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἐώρτασε σύμπασα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διὰ τρίτην ἤδη φορὰν ἀπὸ τῆς ἐπισήμου ἀνακηρύξεώς του, τὴν ἱερὰν μνήμην τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος, ὑπῆρξεν ἡ μεγαλυτέρα μεταβυζαντινὴ μορφή τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ «ὁ μέγιστος τῶν μονασάντων ἀπὸ συστάσεως τοῦ ἁγίου Ὁρους», ὁ «πάντοτε πενίᾳ τρυχόμενος καὶ γιγαντωθεὶς πρὸ τῆς ἀσῆμου ἡμῶν γενεᾶς».

Σήμερον ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν καὶ τὴν πνευματικότητα, ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τοῦ γλυκυτάτου τούτου Πατρὸς. Καὶ ὅχι μόνον διὰ τὴν ἐλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν στενάζοντα, ἐν τῷ ἀποξηράναντι τὴν δρόσον τοῦ Πνεύματος Ὁρθολογισμῷ, Δυτικὸν κόσμον. Καὶ ὅπως γράφῃ ἐπιγραμματικῶς ὁ ἱερεὺς Patrice Gerard ἀπὸ τὰς Πέννας τῆς Βρετανίας. «τελειώνομεν τὰς προσευχὰς μας μὲ τὸ φωτεινὸν ὄνομα τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀθω. Καὶ ὁ ἅγιος Νικόδημος εἶναι τὸ σημεῖον μὲ τὸ ὁποῖον ἡ Δύσις θὰ ἐπανεύρῃ τὴν «προσευχὴν τῆς καρδίας», τὸ ἄκτιστον φῶς, τοῦ δόπου τοῦ μέγας ἁγίου Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἦτο ὁ ἀκαταδάμαστος πρόμαχος...»

Εἶναι τόσον μέγα καὶ ὀγκῶδες τὸ ἔργον τοῦ ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Νικοδήμου, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ διαζωγραφηθῇ ἔστω καὶ ἀμυδρῶς εἰς ἓν περιωρισμένον ἄρθρον. Θὰ ἀρκεσθῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ παραθέσωμεν ἀποσπάσματα τινὰ ἀπὸ τὸ κατ' αὐτὰς κυκλοφοροῦν ἡμέτερον ἔργον. ὑπὸ τὸν ἀνωτέραν τί-

τλον, τὸ ὁποῖον ἀφηγεῖται καὶ ἐρμηνεύει τὴν θείαν ζωὴν καὶ τὸ πολυσχιδές ἔργον τοῦ ἁγίου τούτου Πατρὸς καὶ Διδασκάλου.

«... Ὁ θεὸς Νικόδημος ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ, ζῶν ἐν πνευματικῇ ἐκστάσει καὶ θεωρῶν τὴν ἄπειρον τοῦ Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἀγάπην, ἐξ ἧς ἐξήρχετο ἐκυτοῦ, ἔγραφε ταῦτα εἰς τὰ Πνευματικὰ Γυμνάσματα : «... Ἕνας Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης καὶ ἓνας Ἀπόστολος Παῦλος ἔμειναν ἐκστατικοὶ εἰς τὴν τὴν ἄπειρον ἀγάπην ὅπου ἔδειξεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον· καὶ ὁ μὲν ἓνας εἶπεν, «οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Ἰὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν», ὁ δὲ ἄλλος «τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν ἑαυτόν». Κατὰ ἀλήθειαν ἐδῶ πρέπει νὰ εἰπῇ τινὰς ἐκείνον τὸν ὅσον τολμηρόν, ἄλλο τόσο καὶ ἀληθινὸν λόγον, ὅπου εἶπε τὸ πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος, ὅτι ὁ Θεὸς εὐγαίνει ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ ἀπὸ τὴν υπερβολικὴν ἀγάπην καὶ ἔρωτα, ὅπου ἔχει εἰς τὰ κτίσματά του, μάλιστα δὲ πρὸς ἐσένα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὑπεράνω πάντων, συγκαταβαίνει πρὸς ταῦτα τὰ χαμηλὰ καὶ κατώτατα, διὰ νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὰ τὴν ἀγαθότητά του. «Τολμητέον δὲ τοῦτο ὑπὲρ ἀληθείας εἰπεῖν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ πάντων αἷτιος τῷ καλῷ καὶ ἀγαθῷ τῶν πάντων ἔρωτι, δι' ὑπερβολὴν τῆς ἐρωτικῆς ἀγαθότητος, ἔξω ἐκυτοῦ γίνεται, ταῖς εἰς τὰ ὄντα πάντα προνοίαις καὶ ἀγαθότησι, καὶ οἷον ἀγαθότητι καὶ ἀγαπήσει καὶ ἔρωτι θέλγεται καὶ ἐκ τοῦ ὑπὲρ πάντα καὶ πάντων ἐξηρημένου πρὸς τὸ ἐν πᾶσι κατὰγεται, κατ' ἐκστατικὴν καὶ ὑπερούσιον δύναμιν, ἐνεκφορτίτην ἑαυτοῦ...» Καὶ τοῦτο λέγει ὁ θεὸς Πατὴρ Νικόδημος, «γίνεται φανερόν τόσο ἀπὸ τὴν δημιουργίαν τοῦ παντός, καθ' ἣν εἰς τὰς ἑξ ἡμέρας, ἔξω ἐκυτοῦ γινόμενος ὁ Θεός, κατὰ τὴν ἐβδόμην κατέπαυσεν, ἥτοι ἐγύριεν εἰς τὸν ἑαυτόν του...».

Τοιοιουτρόπως ἐξηγοῦμεν τὰς παραδόξους διὰ τὴν ἀνθρωπίνην λογικὴν ἐνεργείας τοῦ καθαρῶς τὴν καρδίαν Νικοδήμου, ὅστις μετὰ δεκαετίαν θὰ γράψῃ περὶ Χριστοῦ τὰ θεϊότατα καὶ ἐρωτικώτατα ταῦτα, ἅτινα ἀπετέλουν τὸ γλυκύτατον ἀδολέσχημα τοῦ νοός του : «... Λοιπὸν ἓνας Δεσπότης τόσο ἐράσμιος, ὅπου μόνον νὰ θεωρηθῇ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον φθάνει νὰ κατακυβίσῃ εἰς ἓνα πέλαγος χαρᾶς αἰωνίως ὅλους τοὺς μακαρίους, καὶ ὅπου ἐὰν θεωρηθῇ ἀκατακαλύπτως εἰς τὸν ἅδην φθάνει νὰ τὸν μεταβάλῃ ὅλον εἰς ἓνα παράδεισον αὐτός, λέγω, ὁ τόσο καὶ τόσο δὲν θέλει φθάσει καὶ εἰς ἐσὲ διὰ νὰ σὲ μεταβάλῃ εἰς τὴν ἀγάπην του ; Δὲν θέλει εἶναι ἀρκετὸς διὰ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ καὶ νὰ γεμώσῃ ἀπὸ τὴν χαρὰν του ; Ὡ παράδοξον ἄκουσμα...».

«... Τὸ θεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος τοῦ μυστικοῦ ἐκείνου τοῦ πνεύματος ὁργίου, καθ' ὃ συμπλέκεται ἐρωτικῶς, κατὰ τὸν τύπον τῆς νυκτερινῆς πάλης τοῦ Ἰακώβ ὁ Θεὸς μὲ τὸν ἄνθρωπον, ὁ πρῶτος καὶ ἀναρχος Νοῦς μὲ τὸν κτιστὸν καὶ ἀνθρώπειον, ὁ βαθυνοῦστατος θεωρητικὸς ἅγιος Νικόδημος, ἐνδιατρίβων εἰς τὴν νησίδα τῆς Σκυροπούλλης μετὰ δεκαετίαν ὅλην ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, ἣν ἱστοροῦμεν, θὰ γράψῃ ταῦτα τὰ ἐξαίσια τῆς ἡγιασμένης καρδίας του ἀπαυγάσματα :

«... Καὶ ἄλλως δέ, ἐπειδὴ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἱερῶν Θεολόγων ὁ νοῦς

καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἐν τοῦ ἄλλου παράδειγμα, ὅσον ὁ ἐραστὴς νοῦς ἀναβαίνει εἰς τὸν ἐρωμένον τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς θεωρίας τῶν θείων αὐτοῦ τελειοτήτων, τοσοῦτον καὶ ὁ ἐρώμενος Θεὸς συγκαταβαίνει ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ πρὸς τὸν ἐραστὴν νοῦν, καὶ ἐνοῦνται, καὶ θεοὶ, καὶ χαρίτων πληροὶ αὐτόν. Καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖται ἡ μακαρία καὶ υπερφυῆς ἔνωσις καὶ συνάφεια τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ νοός, τοῦ ἐρωμένου μετὰ τοῦ ἐραστοῦ, τοῦ ἀρχετύπου μετὰ τῆς εἰκόνης. Καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, τοῦ ἀπείρως ἀπέχοντος κτίστου, μετὰ τοῦ ἀπείρως ἀπέχοντος κατὰ φύσιν κτίσματος...». «...» Ὡ πληρωμα ἀγαθῶν, ἀναφωνεῖ μετάρσιος τὸν νοῦν ὁ θεῖος Πατήρ. Ὡ χάριτες θεῖαι. Ὡ υπερφυῆ καλὰ τῶν καταγινομένων εἰς τὴν μελέτην τῶν προσόντων καὶ τελειοτήτων τοῦ Θεοῦ! Ταύτας δὲ τὰς χάριτας καὶ τὰ καλὰ θέλει ἀπολαύσει πληρέστερον καὶ τελειότερον ὁ νοῦς ἔταν, ὅχι μόνον θεωρῇ τὰ παγκάλλιστα ταῦτα ἰδιώματα καὶ προσόντα καὶ τελειότητας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἔταν σπουδάζῃ καὶ ἀγωνίζεται νὰ τὰς μιμῇται ὅσον τὸ δυνατόν καὶ διὰ τῶν ἔργων. Διότι καθὼς εἰς ἓνα ζωγράφον δὲν εἶναι ἀρκετὸν τὸ νὰ ἑλέπη μίαν καὶ μόνον εἰκόνα, ἥτις εἶναι τελεία καὶ ἀκριβὴς κατὰ πάντας τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἀλλ' εἶναι χρεῖα εἰς αὐτὸν καὶ νὰ τὴν μιμῇται διὰ τῆς χειρός, ἂν θέλῃ νὰ λάβῃ τὸ σχέδιόν της, τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς τὸν νοῦν δὲν εἶναι ἀρκετὸν τὸ νὰ θεωρῇ μόνον τὰς θείας τελειότητας, ἀλλ' εἶναι χρεῖα καὶ νὰ τὰς μιμῇται ἐπὶ τῆς πράξεως, ἂν θέλῃ νὰ μορφώσῃ κατὰ ταύτας τὸν ἑαυτὸν τοῦ. Ἡ θεωρία μόνη εἶναι ἀνυπόστατος, ἡ δὲ μίμησις καὶ πράξις εἶναι ὅλον τὸ πᾶν...».

«... Ὡς ὕμνογράφος ὁ ἅγιος Νικόδημος διακρίνεται διὰ τὸ πηγαῖον τοῦ αἰσθήματος, διὰ τὴν ἔντονον ἀγάπην πρὸς τοὺς ὕμνουμένους, διὰ τὴν γλυκύτητα τῶν νοημάτων, διὰ τὴν γνώσιν τοῦ μέτρου, τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὅρων, διὰ τὴν κοινωνίαν, ἣν ἔπασχε θείως, τῶν ἐγκωμιαζομένων, διὰ τὴν πλουσιωτάτην καὶ πλαστικὴν φαντασίαν.

Εἰς τὴν πλοκὴν τοῦ στίχου τοῦ συνδυάζει τὴν θαυτοτόχαστον θεωρίαν μὲ τὴν καθαρὰν συναισθηματικὴν ταραχὴν, τὴν λεπτότητα τῆς νοήσεως καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς φράσεως. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ κατανύξῃ ἡ ὕμνογραφία τοῦ. Χωρὶς νὰ μεταχειρίζεται ἐκ προθέσεως τὴν τέχνην τοῦ λόγου, ἐμφανίζεται ὡς γινώσκων τὴν ψυχολογίαν τῆς λογοτεχνίας, ἐνῶ αὐτὸς δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο, ἢ νὰ ἀρῇνεται μὲ ἀπλότητα νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ τὸν διπλοῦν καταρράκτην τῶν νοημάτων καὶ τοῦ συναισθήματος πρὸς ζητεῖ διέξοδον. Αὕτῃ εἶναι καὶ ἡ ἀληθὴς τέχνη. Καθ' ἡμᾶς, ὡς ὕμνογράφος ὁ Ὅσιος, δὲν εὗρίσκεται εἰς τὰ ὕψη τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ Κοσμᾶ, Θεοφάνους, Ἰωσήφ, ἀλλὰ συνδυάζει ὅλων τὰς ποιητικὰς ἀρετὰς ἐν τινὶ μέτρῳ...»

«... Βυθίσας τὰς ρίζας τοῦ εἰς τὸν 14ον κυρίως αἰῶνα τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ Ἡσυχασμοῦ, ἐγένετο τὸ καλλικορμότερον, πολυκαρπότερον καὶ εὐσχοφυλλότερον δένδρον τῆς Ἀθωϊτιδος γῆς ἐπὶ χίλια ἔτη, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὁποίου θὰ εὗρισκουν τροφήν καὶ ἀνάπαυσιν οἱ προσπελάζοντες εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἐὰν ἡμεθα ὀλιγώτερον ἄσημος γενεὰ καὶ ἐὰν εἴχομεν περισσότερον ὀργῶσαν Ἐκκλησίαν, συλλέγουσαν τὰ μεγάλα στοιχεῖα αὐτῆς, εἰς τὴν Σκυρο-

πούλλαν θὰ ἔπρεπε νὰ ἦτο ναὸς τοῦ ἁγίου Νικοδήμου καὶ προτομὴ αὐτοῦ, κρατοῦσα τὸ «Συμβουλευτικόν», ὅπερ ἔγραψε χωρὶς βιβλία, καὶ μόνον ὡς «δικελίτης, σπείρων, θερίζων καὶ καθ' ἐκάστην ἀλήθων». Ἡ ἱστορία σπανίως ἐγνώρισε τοιοῦτον θαῦμα καί, ὡς λέγει ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκυ, «νὰ ἀναμετρηθῇ τις πρὸς τὸν θεόσοφον τοῦτον ἄνδρα, εἶναι ἀδύνατον· νὰ μιμηθῇ ὅμως αὐτόν, ἀπαραίτητον»...».

«... Ὁ Ὀνούφριος — εἰς τῶν βιογράφων του — γράφει περὶ τῆς μνήμης τοῦ θεοῦ Πατρὸς τὰ ἑξῆς: «... Ἦν δὲ τὸν τρόπον ἀπλοῦς καὶ ἀνεξίλικος, τὸ ἦθος γλυκὺς καὶ χαρίεις, ἀκτῆμων καὶ λίαν ἀπερίσπαστος. Εἰς τοσοῦτον δὲ ἤλασε μνήμης, ὥστε καὶ ὅλα κεφάλαια ἀπεστομάτιζε τῆς Γραφῆς, ρητῶν ἐδάφια τε καὶ σελίδας καὶ πλείστας μαρτυρίας τε καὶ γνώμας Πατέρων, ὧν καὶ τοὺς τόπους τῶν λόγων καὶ τόμων ἀνεπισφαλῶς ἐκ μνήμης ἐγίνωσκε...».

Ἐκφραστικὸν τῆς ἀπεράντου καὶ καταπληκτικῆς μνήμης του, εἶναι τὸ ἀκόλουθον περιστατικόν, τὸ ὁποῖον διέσωσεν εὐλαβῶς ἡ μνήμη τῶν ἀγιορειτῶν καὶ ἀφηγεῖται καὶ ὁ Μωραΐτιδης εἰς τὸν τόμον «Μὲ τοῦ βορηᾶ τὰ κύματα». Τὸ μέγα Σάββατον μετέβη ὁ Διδάσκαλος εἰς τὸν περιώνυμον Ναὸν τοῦ Πρωτάτου διὰ νὰ λειτουργηθῇ καὶ μεταλάβῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Οἱ διακονοῦντες εἰς τὸν Ναὸν, Τυπικάρχης καὶ Ἀναγνώστης, συνεννοήθησαν νὰ ἀποκρύβουν τὰ Μηναῖα, προσποιούμενοι ὅτι δὲν τὰ εὐρίσκουν, διὰ ν' ἀναγκάσουν τὸν Ὅσιον νὰ εἴπῃ αὐτοὺς ἀπὸ στήθους τὰς Προφητείας. Πράγματι, ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα τῶν ἀναγνωσμάτων, παρατηρήθη σύγχυσις ἐν τοῖς χοροῖς. Τὰ βιβλία τί ἔχιναν; «Διδάσκαλε, σὰς παρακαλοῦμεν ἀρχίσαιτε τὰς Προφητείας, διὰ νὰ μὴ γίνεται χασμοῦς εἰς τὴν ἐκκλησίαν». Ὁ Διδάσκαλος, χωρὶς νὰ ὑποπτευθῇ τὴν πονηρίαν τῶν μοναχῶν, ποῦ ἤθελον νὰ θαυμάσουν τὸ θαῦμα ἐκεῖνο τῆς μνήμης του, ἤρχισεν ὑποκάτω τοῦ πολυελοῦ νὰ ἀπαγγέλλῃ τὰς Προφητείας μὲ τὴν σειράν, ἐκπληττομένων τῶν Πατέρων καὶ θαυμαζόντων, ἰδίως τῶν διακονητῶν, οἵτινες ἐκ τοῦ Ἱεροῦ παρηκολούθουν ἐκ τοῦ Μηναίου τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀπὸ στήθους ἀπαγγελλομένων Προφητειῶν, καὶ πρὸ παντός, ὅταν τελείωνε τὸ φύλλον, ὁ Διδάσκαλος ἔκαμνεν ἀσυναίσθητως κίνησιν τῆς χειρὸς του, ὡς νὰ ἐγύριζε τὸ φύλλον βιβλίου ποῦ δὲν ἐκράτει. Αἱ Προφητεῖαι διήρκεσαν μίαν ὥραν ὡς καὶ τὸ θάμβος τῶν ὁρώντων...».

«... Μετὰ τῆς Παναγίας Παρθένου, εὐρίσκετο εἰς συνεχῇ ἀδολοσχίαν καὶ ἔξῃ, οὕτως εἰπεῖν, μὲ τὸ ὄνομά της. Δὲν γνωρίζομεν, δυστυχῶς, πῶς ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου καὶ διὰ ποίων ἀποκαλύψεων ἤμειβε τὸν διαπρύσιον ὑμνητὴν της. Διέφυγε μόνον ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς του σιγῆς, ὁ ἀδόμενος λόγος, ὅστις ἀφίκετο ἄχρις ἡμῶν, ὡς στοματικὴ παράδοσις μεταξὺ τῶν μοναχῶν, καθ' ὃν ἡ Κυρία Θεοτόκος ἐφανισθεῖσα πρὸς αὐτόν, γράφοντα περὶ αὐτῆς, εἶπε: «Σὲ εὐλογῶ τέκνον μου Νικόδημε καὶ σὲ ἐνιοχῶ νὰ γράφῃς».

Ἡ περὶ τῆς Θεοτόκου θεολογία τοῦ θεοῦ Πατρός, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐκτενέστερον εἰς ἄλλα κεφάλαια, δὲν εἶναι σχολαστικὴ τις καὶ αὐθάδης κριτικὴ ψηλάφησις, ἀλλὰ καρπὸς θαθείας εὐλαθείας καὶ ὀφειλομένης ἀγάπης πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, θεολογία διαρκῶς ὑψουμένη, πλατυνομένη καὶ κινουμένη

εἰς ἀπείρους διαστάσεις, μηδέποτε δὲ τελευτῶσα ἐκ τῆς ἐνεργείας τῆς χάριτος ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ σεπτῶς θεολογοῦντος καὶ ὑπερυψοῦντος αὐτὴν εἰς τοὺς αἰῶνας...».

«... Ἐκχείλισμα τοῦ παφλάζοντος ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ «ἀλομένου ὕδατος» τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγίας ἀγάπης, ἀποτελοῦν τὰ κατωτέρω ἐκ τοῦ γ' κεφαλαίου ἐρωτικά λόγια, ἅτινα συνιστᾷ νὰ ἐπαναλαμβάνωνται πρὸ τῆς θείας Μεταλήψεως, ὡς προετοιμασία. «... Ὡς βρωσίς ὑπερουρανία, πότε νὰ εἶναι ἐκεῖνη ἡ ὥρα, ὅπου νὰ θυσιασθῶ ἐγὼ ὅλος εἰς σέ, ὅχι μὲ ἄλλο πῦρ, ἀλλὰ μὲ ἐκεῖνο τῆς ἀγάπης σου; Πότε, πότε, ὦ ἄκτιστος ἀγάπη; Πότε ὦ ἄρτε τῆς ζωῆς, πότε ἐγὼ θέλω ζῆσαι μόνον ἀπὸ σέ, διὰ ἐσέ καὶ εἰς ἐσέ; Ὡς πότε, ὦ ζωὴ μου, ζωὴ ὡραία, ζωὴ ἡδεῖα καὶ αἰώνιος; Ὡς μάννα οὐράνιον, πότε ἐγὼ νὰ ἀηδιάσω ἀπὸ κάθε ἄλλην βρωσιν ἐπιγίγειν καὶ νὰ ἐπιθυμήσω μόνον ἐσένα, νὰ τραφῶ μόνον ἀπὸ ἐσένα; Πότε θέλει εἶναι τοῦτο, ὦ ἐδική μου ἀγάπη, ὦ ἐδική μου γλυκύτης; Πότε, ὦ μόνον μου ἀγαθόν, ὦ Κύριέ μου ἐρασμιώτατε καὶ παντοδύναμε, ἐλευθέρωσε ταύτην τὴν ἀθλίαν καρδίαν μου ἀπὸ κάθε προσκόλλημα καὶ ἀπὸ κάθε ἐγκληματικὸν πάθος, στίλβισε τὴν μὲ τὰς ἀγίας σου ἀρετὰς καὶ μὲ ἐκεῖνο τὸ εἰλικρινὲς τέλος, διὰ τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ κάμω τὸ κάθε πρᾶγμα καθαρῶς, διὰ νὰ σοῦ ἀρέσω...»

«... Πλήρη χάριτος εἶναι τὰ ἀκόλουθα περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾗ ἔζη καὶ ἐκινεῖτο ὁ γλυκύτατος Ἐρημίτης, γράφων περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Μεταλήψεως: «Περισσότερον δὲ ἀπὸ κάθε ἄλλο φανερώνεται ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου, ἀπὸ τὰς δυσκολίας ὅπου ἐνίκησε διὰ νὰ μᾶς εὐεργετήσῃ μὲ αὐτὸ τὸ Μυστήριον. Διότι ὁ Κύριος, ἂν καὶ προσέβλεπεν ἓνα ἄπειρον πλήθος ἀνευλαβείας, καταφρονήσεων, χλιαρότητος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ψυχρότητος καὶ ἄλλων μυρίων ἱεροσυλιῶν ὅπου ἔμελλον νὰ δείχνουν εἰς τὸ Πανάγιον Σῶμα καὶ Αἷμα του, τόσον οἱ ἱερεῖς του, ὅσον καὶ οἱ λαῖκοι χριστιανοὶ του, μὲ ὅλον τοῦτο ἐνίκησεν ἡ ἀγάπη του ὅλας ταύτας τὰς δυσκολίας. «Ὑδωρ γάρ, φησι, πολύ, οὐ δυνήσεται σθεῖσαι τὴν ἀγάπην καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν αὐτήν», ὡς λέγει ἡ νύμφη τοῦ Ἄσματος. Ἐνίκησε, λέγω, ὅλα ταῦτα ἡ ἀγάπη του καὶ συγκατέβη νὰ υπομείνῃ κάθε τι, μόνον νὰ φθάσῃ νὰ ἐνωθῇ μὲ τὴν ψυχὴν μας, καὶ τὸ περισσότερο, ὅτι κοντὰ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπομονὴν του ἐπρόσθεσεν ἀκόμη καὶ τὰς ἐπιθυμίας, καὶ ἐπιθυμίας σφοδροτάτας, ἐπιθυμῶντας μὲ ὅλην του τὴν καρδίαν καὶ μὲ ὅλην του τὴν ψυχὴν νὰ ἐνωθῇ μὲ ἡμᾶς μίαν ὥραν πρότερον, διὸ καὶ ἔλεγεν: «Ἐπιθυμῶ ἐπεθύμησα φαγεῖν τοῦτο τὸ Πάσχα μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν». Καὶ ἐκεῖ ὅπου διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον νὰ σαρκωθῇ ἔκαμε νὰ τὸν ἐπιθυμοῦν καὶ νὰ τὸν προσμένουν ὅλοι οἱ Προπάτορες καὶ Προφῆται καὶ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἀπλῶς ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, τώρα αὐτὸς ἐπιθυμεῖ διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν καρδίαν μας μὲ τὸ μέσον τούτου τοῦ Μυστηρίου καὶ βιάζει τρόπον τινὰ τὸν ἑαυτὸν του εἰς τοῦτο μὲ ἐπιθυμίας ἀξίας μόνον τῆς θείας του καρδίας καὶ τῆς ἐδικῆς του θεότητος. Ὡς ἀγάπη, ὄντως θεοπρεπεστάτη καὶ ἀκαταμάχητος! Μᾶλλον δὲ ὦ ἀγάπης φλόγες ἀναβαίνουσαι ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ὡς γέγραπται, «κραταῖα ὡς θάνατος ἡ ἀγάπη... περίπτερα πυρὸς φλόγες αὐτῆς!» Καὶ ποῖος

ἡδύνατο ποτὲ νὰ στοχασθῇ αὐτὰς τὰς ὑπερβολὰς τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐὰν δὲν ἤθελε μᾶς τὰς φανερώσῃ ἢ πίστις;...».

«...Ὁ ἅγιος Πατὴρ Νικόδημος δικαιοῦται νὰ κληθῇ ὡς κατὰ κυριολεξίαν ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς. Ὅχι κατὰ τὴν ἐκδοχὴν τοῦ προσευχομένου «ἐπιτάκις τῆς ἡμέρας». Τοῦτο εἶναι δυνατόν καὶ ὑποχρεωτικὸν εἰς πάντα μονότροπον, ζῶντα ἐν μοναστικῷ περιβάλλοντι. Ἀλλ' ὡς ἔχων τὴν προσευχὴν ἀδιάλειπτον ἐν τῇ καρδίᾳ του. Οἱ περὶ τὴν μυστικὴν θεολογίαν σχολάζοντες γνωρίζουν, ὅτι ἡ ἐκ πόθου καὶ ἀγῶνος πολυχρονίου ἐνέργεια τῆς «νοερᾶς προσευχῆς» ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀποβαίνει τοῦτ' αὐτὸ γλυκυτάτη καὶ φυσικὴ τις ἀδολεσχία, καθ' ἣν μελετᾶται ἐν τῷ θάθει αὐτῆς μετὰ «στεναγμῶν ἀλαλήτων» τὸ πολυπόθητον τοῦ Ἰησοῦ ὄνομα, ἐπὶ πλεῖον ἐξάπτων τὴν ἱερὰν τοῦ ἔρωτος φλόγα. Ἡ θεία καὶ μυστικὴ αὐτὴ ἐργασία δὲν διακόπτεται ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς μερίμνας εἰς τοὺς ἐν ἔξει κατέχοντας τὴν προσευχὴν αὐτήν. Τοιοῦτος ἦτο ὁ θεὸς Νικόδημος. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐναργῶν τεκμηρίων, βεβαιούντων ὅτι ἐνῆργει τὴν «νοερὰν προσευχήν», ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ Νηπιτικοὶ Πατέρες, ὁ Εὐθύμιος παρέχει τὴν πληροφορίαν, ὅτι «εἶχε τὸν πόθον νὰ ἀδολεσχῇ ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τὴν θείαν καὶ νοερὰν προσευχήν· ἐπεμελεῖτο γὰρ καὶ ταύτης διὰ παντός» ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου εἰς ταύτας τὰς δύο ἐργασίας τὰς εἶχεν ἀφιερωμένας, ἢ νὰ ἐξηγήσῃ κανένα νόημα τῆς θείας Γραφῆς, ἢ νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ στήθους του καὶ νὰ βάλῃ τὸν νοῦν του μέσα εἰς τὴν καρδίαν καὶ νὰ φωνάζῃ νοερῶς, «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με»...».

Τόσον δὲ ἀχώριστος, ὡς ἐκ τῆς τικτομένης ἡδύτητος, εἰρήνης καὶ ἀγάπης, εἶχεν ἀποβῇ εἰς τὸν Ὅσιον ἢ νοερὰ προσευχή, ὥστε, ὅταν κατὰ τὰς ἐπιθανατίους στιγμὰς ἐξησθένησε πλέον ὁ νοῦς του, ἠναγκάζετο νὰ τὴν ἐκφωνῇ, διὰ νὰ παραδώσῃ τὸ πνεῦμα του εἰς χεῖρας Θεοῦ μαζὺ μὲ τὴν γλυκυτάτην εὐχὴν, τὴν ὁποίαν ὡς χάρισμα εἶχεν εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν.

Εἶναι δὲ λίαν ἐκφραστικὸν τὸ κατωτέρω ἀνέκδοτον. Ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἐργασίας εἰς τινὰ Βιβλιοθήκην Μονῆς, διενυκτέρευσε ὁ ἅγιος εἰς ἓνα Κελλίον Ἰηριτικόν, ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς μετὰ ἀγρυπνίας. «Καλῶς ὥρισάτε, Διδάσκαλε, νὰ συνεορτάσωμεν», τὸν ὑπεδέχθησαν οἱ μοναχοί. Ὅταν ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς ἀγρυπνίας καὶ ἡτοιμάσθησαν τὰ βιβλία τῆς ψαλμωδίας, ὁ Διδάσκαλος λέγει: «Πατέρες, εἶναι πολὺ καλλίτερον τὸ κομδοσχοῖνι ἀπὸ τὰς ψαλμωδίας, διότι, κατὰ τὸν οὐρανοφάντορα Μέγαν Βασίλειον, «αἱ ψαλμωδαὶ ἐπενοήθησαν διὰ τοὺς νενεκρωμένους τὰ ἦθη». Τότε, «καλὰ Διδάσκαλε, ἅς ἀρχίσωμεν μὲ τὸ κομδοσχοῖνι· καὶ ἐκ περιτροπῆς τοὺς εὔρεν ἡ πρῶτα. Περαιτωθείσης τῆς ἀγρυπνίας, ὁ Διδάσκαλος δηλοῖ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Κελλίου, ὅτι «ποτὲ δὲν ἡσθάνθη τόσῃ εὐχαρίστησιν ἐκ τῆς προσευχῆς, ὅσῃν ἐκείνην τὴν νύκτα μαζὺ τοὺς μὲ τὸ κομδοσχοινάκι καὶ τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ Ὑἱὲ τοῦ Θεοῦ ἐλέησον ἡμᾶς». Καὶ εἶχεν ἀσφαλῶς δίκαιον ὁ θεὸς Πατὴρ, ἐπειδὴ καὶ οἱ Ἄγγελοι λατρεύουν τὸν Θεὸν μὲ ἓνα μονολεκτικὸν ἀλληλοῦν...»

«...Προσδοκῶν, ὅπως «ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθῇ καὶ ὑπνώσῃ», ἐζήτησε νὰ τοῦ

φέρουν τὰ ἅγια λείψανα τῶν συναγωνιστῶν καὶ φίλων τοῦ ἁγίων Πατέρων Μακαρίου τοῦ Νοταρᾶ καὶ τοῦ Κολλυβᾶ Παρθενίου, τοῦ γέροντος τῶν Σκουρταίων, «καὶ ἀγκαλισάμενος αὐτὰ, κατεφίλει θαυματοῦν καὶ λέγων: διατὶ ἅγιοι Πατέρες μὲ ἀφήκατε ὀρφανόν; Σεῖς ἤλθατε αὐτοῦ καὶ ἀναπαύεσθε διὰ τὰς ἀρετάς, ὅπου ἐκατωρθώσατε εἰς τὴν γῆν καὶ ἤδη κατατρυφᾶτε τῆς δόξης τοῦ Κυρίου μας, καὶ ἐγὼ πάσχω ἐξ ἁμαρτιῶν μου. Διὸ παρακαλῶ σας, Πατέρες μου, ἰκετεύσατε τὸν Κύριόν μας νὰ ἐλεήσῃ καὶ ἐμὲ καὶ νὰ μὲ ἀξιώσῃ αὐτοῦ, ὅπου εἰσθε καὶ σεῖς...», γράφει ὁ Εὐθύμιος.

Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς, ὅτι ὁ λέγων ταῦτα εἶναι μέγας τις ἁμαρτωλός, ζητῶν ἔλεος ἐν ὥρᾳ φόβου καὶ ἐπιγνώσεως διὰ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἐγκλήματά του. Ἐν τούτοις τὰ ἔλεγεν ὁ μέγας, ὁ θεῖος Νικοδήμος, ὅστις ἔζησεν ὡς ἄγγελος, ἠθλήσεν ὡς ἥρωας, καὶ ἀπέθνησκεν ὡς ἅγιος. Ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀπέθανον ὡς μεγάλοι ἁμαρτωλοὶ καὶ ἡ τελευταία πνοή των ἦτο στεναγμός. Ἰδού τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀγιότητος. Νὰ ἀγνοῇ ἐαυτήν. Καὶ τὸ ἐκπληκτικώτερον, ὅπερ διαφεύγει τῶν διαστάσεων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, καὶ ὅπερ καθίσταται οἰκτεῖον τῇ ἀπλότητι καὶ καθαρότητι τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, εἶναι, ὅτι ὁ ἅγιος θεωρεῖ ἐαυτὸν μετὰ βεβαιότητος ὡς ἄθλιον. Εἶναι σοφὸν τὸ τοῦ φιλοσόφου: «Τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μέγα κατὰ τοῦτο. Ὅτι συναισθάνεται ἐαυτὸν ἄθλιον. Εἶναι, λοιπόν, ἄθλιος, διότι εἶναι ἄθλιος. Ἀλλ' εἶναι καὶ μέγας διότι γνωρίζει ὅτι εἶναι ἄθλιος. Ποῖος ἄλλος θεωρεῖ ἐαυτὸν δυστυχῆ ἐπειδὴ δὲν εἶναι θραυλὴς, εἰμὴ ὁ ἐκπτώτος βασιλεὺς;...».

Ἡ ἐπίσημος ἀνακήρυξις τοῦ ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀπετέλει θαυμάσιον αἶτημα δλοκλήρου τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου, ἀείποτε εὐλαβουμένου ἐν ὑπολήψει ἁγίου τὸν θεῖον τοῦτον ἄνδρα, τοῦ ὁποῦ τοῦ συγγράμματα ἀνεγίνωσκον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Ρωσικὴν, Ρουμανικὴν καὶ Σλαβωνικὴν γλῶσσαν.

Τὸ ἅγιον Ὅρος ἐπεφύλαξεν εἰς τὸν ἅγιον Πατέρα καὶ διδάσκαλον τοῦ Μοναχισμοῦ τοιαύτας τιμητικὰς ἐκδηλώσεις παναγιορείτικου χαρακτήρος, ὁμοίας τῶν ὁποίων σπανίως ἐγνώρισεν κατὰ τὸν χιλιετῆ βίον του, ἐκφράζον οὕτω τὴν θαθεῖαν πίστιν καὶ ἀγάπην τῶν Μοναστῶν τοῦ πρὸ τὸν ἀπλανῆ ὁδηγόν των.

Ἐν τῷ κλίματι ὡσαύτως τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἔλαβον χώραν δημοτελεῖς καὶ πανηγυρικαὶ ἐορταί, ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει τοῦ θεοῦ Πατρὸς, καὶ ἐφεξῆς ταλοῦνται ἐν τῇ ἐτησίᾳ μνήμῃ του λχμπερὰ παννυχίδες, τῆς κοινῆς ἀναγνώσεως τῆς ἀγιότητός του ἐκφραστικαὶ καὶ ἐπιθεδαιωτικά. Ἀπας δὲ ὁ ἐκκλησιαστικὸς Τύπος ἀφιέρωσε μακρὰ καὶ ἐνθουσιώδη σχόλια, ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει τοῦ μεγάλου Πατρὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, χαρακτηρίσας τὸ γεγονός ὡς τὸ σημαντικώτερον τοῦ τελευταίου αἰῶνος.

Αἱ ὁμόδοχοι Ἐκκλησίαι τοῦ Βορρᾶ, θαθεῖαν τρέφουσαι ἀγάπην πρὸς τὸν ἅγιον Νικοδήμον, ὡς ἐντρυφῶσαι ἀπὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος αἰῶνος εἰς τὰ συγγράμματά του, καὶ ἐν ὑπολήψει ἁγίου σεβόμεναι τὴν μνήμην του, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀνακηρύξεώς του ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐνέγραψαν εἰς τὸ ἁγιολόγιόν των, ὅπως ἐορτάζουν τὴν μνήμην του κατ' ἔτος ἀκολουθήσασαι τὴν ἀπό-

φασιν τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ Δελτίον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας κατὰ Μάιον τοῦ 1956, εἶναι ἀφιερωμένον πολυσέλιδον ἄρθρον τοῦ θεολόγου Ἱ. Χιβαρίν, εἰς τὸ ὁποῖον πλέκει ὕμνους καὶ ἐγκώμια ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐορτάζῃ τὴν μνήμην τοῦ ἐτησίως, εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρίζει καὶ τὴν σχετικὴν Πράξιν, ἔχουσιν οὕτως:

«Ἡ ἁγία Σύνοδος τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξίου ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 7ης Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἀκούσασα τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἡδυχάριστησε τὸν Θεὸν καὶ καθώρισεν, ὅπως εἰς τὸν Ὅσιον ἀγωνιστὴν τοῦ Θεοῦ Νικόδημον ἀποδίδονται πάσαι αἱ τιμαὶ κατὰ τοὺς καθιερωθέντας κανόνας καὶ κανονικὴν τάξιν ἐκάστου ἔτους 1/14 Ἰουλίου... καὶ καταχωρηθῇ τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα εἰς τὸ ἡμερολόγιόν μας».

Ὁλόκληρον τόμον θὰ ἀπετέλουν τὰ γραφέντα ἄρθρα καὶ ἐγκώμια μετὰ τὴν ὥς ἁγίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀνακηρύξιν του. Ὁ σπουδαῖος ἱστορικὸς Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης Μητροπολίτης πρῶην Λεοντουπόλεως, μελετήσας τὸ ἔργον τοῦ ἁγίου Νικοδήμου ἀποφαίνεται, ὅτι «εἶναι ὁ διαπρεπέστερος καὶ σοφώτερος τῶν ἀγιορειτῶν τῶν νεωτέρων χρόνων. Τύπος ἀσκητικὸς καὶ ἀποστολικός, ταμεῖον ἀκένωτον ἐκκλησιαστικῶν γνώσεων, ζηλωτὴς τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων ἐν τῇ φιλοπονίᾳ καὶ αὐταπαρνήσει τῇ εὐαγγελικῇ, κατηναλώθη ὥσῃ κηρός, ἵνα φωτίσῃ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ καταλαμπρύνῃ τὸν μοναχικὸν βίον διὰ πνευματικῶν κατορθωμάτων καὶ ἀγώνων ἰσοστασιῶν τῶν μεγάλων τῆς εὐσεβείας διδασκάλων, τῶν ὁποίων τὰ ἔχνη ἠκολούθησεν. Ἡ ἀκόρεστος αὐτοῦ δίψα πρὸς φωτισμὸν τοῦ Γένους πρὸς διδασκαλίαν τῶν πιστῶν, ἡ καιομένη καὶ φλογερὰ αὐτοῦ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἡ πρὸς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν ἀγάπη παρώρμησαν αὐτὸν εἰς ὑψηλὰ ἀγωνίσματα, εἰς ἱερὰν διακονίαν, καὶ ὥς λύχνος λάμπων καὶ φαινόμενος ἐν σκοτεινῇ τῆς ἀμαθείας νυκτί, ἐφαίδρυνε τὰ μοναχικὰ τάγματα καὶ τὰς χριστιανικὰς καρδίας, παντοίας χάριτος πεπληρωμένος, ἐπλήρωσε τὰς ἀποθήκας τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν πνευματικῶν καρπῶν τῆς διανοίας του...».

«Ἐμὸς ἦν μέχρι θανάτου πρὸς φωτισμὸν τοῦ γένους καὶ εἴθε νὰ ἀνεφαίνετο εἰς Νικόδημος καθ' ἕκαστον αἰῶνα. Κατάπληξιν προξενεῖ ἡ συγγραφικὴ του γονιμότης», γράφει ὁ Μ. Γεδεών. «Ὁλὴ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εὐχαριστεῖ τὸν Κύριον, γράφει ὁ Χιβαρίν, διότι ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν νέον οὐράνιον ὑπερασπιστήν...».

Ἄς ἀναγνωρίσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Διδασκάλου Νικοδήμου, τοῦ κατ' ἐξαιρέσιν Ἀγιορείτου, καὶ ἃς δώσωμεν αὐτῷ τὴν θέσιν ἐκείνην τοῦλάχιστον, ἣν ἔδωκαν αὐτῷ οἱ ἐχθρικοὶ πρὸς αὐτὸν κύκλοι τοῦ Βατικανοῦ: «ἐδόξασε τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μετὰ πολλοὺς αἰῶνας...»

Θεόκλητος Μοναχὸς Διονυσιάτης

Ἅγιον Ὅρος 15/28 VII 1958

Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρώνη

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

Τί προσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Κοινωνίαν
(Μελέτη ἐπιστημονική, εἰδικῶς διὰ τὴν Ἀγιορ. Βιβλιοθήκην)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 163)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν μοναστηρίων
κατὰ τοὺς μέσους χρόνους.
(Α΄ περίοδος)

Λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ἀνάπτυξις τοῦ μοναχισμοῦ καὶ τῶν μοναστηρίων, κατὰ τοὺς μέσους χρόνους, καὶ τῆς ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν ἤσκησαν, ὡς προσεῖρηται, κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ παράσχωμεν ἐνταῦθα λεπτομερεστέρας τινὰς σχετικὰς πληροφορίας, συμπληρωματικὰς, τρόπον τινά, τῶν ὅσων ἤδη σχετικῶς ἀνεφέρθησαν.

Οἱ πρῶτοι χριστιανικοὶ αἰῶνες μᾶς ἐμφανίζουν, καθὼς εἴπομεν, τοὺς μοναχοὺς ὡς ἐρημίτας καὶ ἀσκητάς. Οὗτοι δὲν προήρχοντο ἐκ τοῦ κλήρου, οὐδ' εἶχον οἶον-δήποτε ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἦσαν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι, δι' οὓς ἀνεφέραμεν λόγους, ἠθέλησαν νὰ ζήσουν μακρὰν τοῦ κόσμου καὶ τῶν παγίδων αὐτοῦ, ἐν ἀσκήσει καὶ προσευχῇ, ἐν διαρκεῖ δηλαδὴ θεωρίᾳ τῶν ἁνω.

Ἀφ' οὗτου ὁμως ὠργανώθη ὁ κοινοβιακὸς μοναχικὸς βίος, ἰδιαίτατα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἀρχίζουν τὰ μοναστήρια νὰ προσλαμβάνουν σημασίαν, τῶν μοναχῶν λαμβανόντων ἱερατικοὺς βαθμούς, ἐνῶ συνάμα ὑπάρχουν πάντοτε καὶ μοναχοὶ ἐν τοῖς ἰδίῳις μοναστηρίοις μὴ ἱερωμένοι. Ἡ διάκρισις αὕτη εἰς μοναχοὺς ἱερωμένους καὶ μὴ, διετηρήθη ἔκτοτε. Ἦρχισαν ὅθεν νὰ ἰδρύνωνται μοναστήρια,

ὅχι πλέον εἰς τὰς ἐρήμους, ἀλλὰ πλησίον τῶν πόλεων. Τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ συρρεύσουν εἰς αὐτὰ πλήθη ἀνδρῶν, διακρινομένων διὰ τὸ ἦθος καὶ τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν παιδείαν αὐτῶν, ἔξ οὗ καὶ ἀπέκτησαν τὰ μοναστήρια φήμην ὡς τόποι ἀγιότητος καὶ πνευματικῆς ἀνωτερότητος ἐνδαιτήματα, πολλὴν ἐπίδρασιν ἀσκοῦντα ἐπὶ τῶν κοινωνιῶν διὰ τοῦ ἐν αὐτοῖς διαγομένου ἀγίου βίου, ἀσχέτως τῆς γενικωτέρας δράσεως αὐτῶν.

Ἐπολλαπλασιάζετο δὲ διαρκῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν καὶ τῶν μοναστηρίων, καὶ δὲν εἶναι δυσεξήγητον τὸ αἷτιον. Ὁ μοναχικὸς βίος ἐνεφάνιζε τότε διὰ «τοὺς δυναμένους χωρεῖν» (Ματθ. ιθ' 12), μίαν λαμπρὰν εὐκαιρίαν διὰ νὰ ζήσουν ἔξω τῶν ματαίων κοσμικῶν περισπασμῶν, τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ δρῶντες, εἴτε διὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν εἰσφορᾶς, εἴτε καὶ δι' ἀγώνων εὐγενῶν, ὑπὲρ τῆς κοινωνίας. Ἀρα ἡ εἰς τὸν μοναχικὸν βίον ἀφοσίωσις «τῶν δυναμένων χωρεῖν» ἀπετέλει μίαν ἀγαθὴν καὶ ψυχικῶς συμφέρουσαν ἀπόφασιν, ἡ ὁποία δεόντως ἐξετιμᾶτο. Εἶναι δὲ παρατηρημένον ψυχολογικῶς ὅτι, ὅταν τὸ ἀγαθὸν τιμᾶται καὶ δεόντως ἀξιολογεῖται κατὰ τὰς διαφοροὺς ἐποχάς, εὐρίσκει τοῦτο πολλοὺς μιμητάς. Διότι, ὅσον καὶ ἂν εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ μίμησις τοῦ κακοῦ εἶναι εὐχερὴς, ἰδίως εἰς στιγμὰς παρακμῆς, ὅποτε ἡ κάθε ἔκτροπὴ ἐμφανίζεται ὑπὸ τὸν μανδύαν τοῦ τερπνοῦ καὶ τοῦ εὐχαρίστου, εἶναι ἀναμφισβήτητον, ἐν τούτοις, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ρέπει φυσικῶς πρὸς τὸ κα-

λόν, ἐφ' ὅσον εἶναι πνοή τοῦ Παγκάλου καὶ Παναγάθου Δημιουργοῦ της.

Ἀξιοσημείωτον μάλιστα εἶναι ἐν προκειμένῳ, ὅτι καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος διαπράττει τὸ κακὸν δὲν ἔχει συνείδησιν πάντοτε περὶ τούτου, ἀλλὰ πλανᾷ ἑαυτὸν ὅτι ἐνεργῶν κακῶς εὐρίσκεται ἐν δικαίῳ ἢ ἐξυπηρετεῖ ἐπαιγούσας ἀνάγκας του. Δέχεται δηλονότι, ὅτι διαπράττων τὸ κακὸν ἔχει σκοποὺς ἀγαθοὺς. Καὶ μήπως τάχα καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἐκτροπαὶ ἐκ τῆς ὁρθῆς ὁδοῦ δὲν χαρακτηρίζονται ὡς προοδευτικαὶ τάσεις, ἐνῷ εἰς τὴν πραγματικότητα ἀποτελοῦν ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον;...

* * *

Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν μοναστηρίων, τὰ ὁποῖα ἰδρῦθήσαν καὶ ἤκμασαν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Ἔχομεν ἐν πρώτοις τὴν «Μονὴν τῶν Ἀκοιμήτων», ἡ ὁποία ἰδρῦθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ ἁββᾶ Ἀλεξάνδρου, προερχομένου ἐκ Μεσοποταμίας. Ἡ μονὴ αὕτη περιλαμβάνει 300 περίπου μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι προσηύχοντο καὶ ἔψαλλον ἡμέρας τε καὶ νύκτας—προφανῶς κατὰ κλιμάκια ἀνανεούμενα—ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς. Ἐκ τούτου δὲ προήλθε καὶ ἡ ὀνομασία τοῦ ἐν λόγῳ Μοναστηρίου. Κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῶν «Ἀκοιμητῶν» οὐδεμία ἄλλη ἐργασία πλὴν τῆς προσευχῆς καὶ τῆς δοξολογίας τοῦ Θεοῦ ἐπετρέπετο εἰς τοὺς μοναχοὺς, φρονοῦντες προφανῶς ὅτι καὶ διὰ τῶν πρὸς τὸν Κύριον δεήσεων αὐτῶν ἐργάζοντο ὑπὲρ τοῦ κόσμου, ὑπὲρ τοῦ ὁποῦ ἐπεκαλοῦντο τὸν θεῖον φωτισμὸν καὶ τὸ ἄνωθεν ἔλεος. Οἱ «Ἀκοιμητοὶ» ἐπολέμησαν μετὰ μεγάλου σθένους τὸν Μονοφυσιτισμὸν τοῦ Εὐτυχοῦς, ὅστις ἠρνεῖτο τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δεχόμενος ὅτι ἡ θεία φύσις εἶχεν ἀπορροφήσει τὴν ἀνθρωπίνην. Τοῦτο εἶναι προφανῶς πεπλα-

νυμένον, διότι αὐτὸς οὗτος ὁ Κύριος, οὐδέποτε ἠρνήθη τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ φύσιν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον. Ἄλλωστε Θεὸς ὢν ἀπαθής, ἔπρεπε νὰ πάθῃ ὡς ἄνθρωπος διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀνθρωπίνου χρέους τῆς παρακοῆς, ἐνισχυόμενος ἀπὸ τὴν θείαν αὐτοῦ φύσιν διὰ νὰ βασιτάσῃ τὸ κολοσσαῖον αὐτὸ πανανθρώπινον βάρος.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν καταδίκην τῆς αἰρέσεως ταύτης ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, διετηρήθη αὕτη καὶ ἔχει καὶ μέχρι σήμερον ὁπαδοὺς, ὑπὸ τὴν μορφὴν ἀνεξαρτήτων Ἐκκλησιῶν, ὡς αἱ τῶν Ἀρμενίων, τῶν Ἰακωβιτῶν ἐν Συρίᾳ, τῶν Κοπτῶν ἐν Αἰγύπτῳ. Πολεμοῦντες τὸν Μονοφυσιτισμὸν οἱ «Ἀκοιμητοὶ» περιέπесαν εἰς τὸν Νεστοριανισμὸν ἢ μᾶλλον τὸν ἀποκληθέντα Νεονεστοριανισμὸν. Κατὰ τὴν αἵρεσιν ταύτην τοῦ Νεστορίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκπεσόντος κατὰ τὸ 431 κατόπιν καταδίκης τῶν δοξασιῶν του ὑπὸ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, διεκρίνοντο δύο κειχωρισμένοι ὑποστάσεις, ἄσχετοι πρὸς ἀλλήλας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου.

Κατόπιν τῆς υπερβολῆς ταύτης τῶν «Ἀκοιμητῶν», λόγῳ τῆς ἀντιθέσεως αὐτῶν πρὸς τοὺς Μονοφυσίτας, παρήκμασαν οὗτοι καὶ ἔχασαν τὴν ἐκίμνησιν τὴν ὁποίαν ἀπέδιδον εἰς αὐτοὺς οἱ πιστοί.

Βραδύτερον τὰ τῶν μοναστηριακῶν πραγμάτων ἐξρουθμίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Οὗτος ἐθέσπισε διαφόρους διατάξεις καθορίζουσας ἰδίως τὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν μοναχῶν καὶ τὰ τῶν μοναστηριακῶν περιουσιῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἡ Κωνσταντινούπολις εἶχε καταστῆ μέγα κέντρον μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι ἤσκουν μεγάλην ἐπίδρασιν τόσον ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ὅσον καὶ γενικώτερον. Λόγῳ τῆς

ἐνεργουῖς καὶ ζωηροτάτης ἀντιδράσεως, τὴν ὁποίαν οὗτοι ἀντέταξαν ἐναντίον τῶν Εἰκονομάχων Αὐτοκρατόρων, ὑπέστησαν μυρίους διωγμούς. Οἱ πεπλανημένοι ἐκείνοι Αὐτοκράτορες, καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς ἐναντίον τῶν σεπτῶν εἰκόνων καταφορᾶς τῶν (728 - 842 μ.Χ.) πλείστους μοναχοὺς ἐφυλόκισαν, ἐξώρισαν, ἐθανάτωσαν, ἐνῶ πολλοὺς ἄλλους ἡγάγκασαν νὰ ἀπαρνηθοῦν τὴν «ἐπαγγελίαν» αὐτῶν καὶ νὰ ἐπανεέλθουν εἰς τὸν κοσμικὸν βίον.

Ὁ ἐπὶ 114 ἔτη διαρκέσας οὗτος διωγμὸς ἐγένετο αἰτία μολαταῦτα, διὰ νὰ ἐξαπλωθοῦν τὰ μοναστήρια εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα καὶ πέραν αὐτῆς καὶ νὰ ἰδρυθοῦν ἀξιόλογοι ἱστορικαὶ μοναί, τῶν ὁποίων τινὲς διασώζονται καὶ μέχρι σήμερον.

Οἱ καταδιωκόμενοι μοναχοὶ ἡναγκάζοντο νὰ ἐγκαταλείπουν τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ νὰ διασκορπίζονται πρὸς ἄλλα μέρη πρὸς ἰδρυσιν μοναστηρίων. Οὕτως ἰδρυσαν μοναστήρια εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ ἰδιαίτερος τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὸν Πόντον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν, δοθέντος ὅτι, εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη, ἡ ἐπίδρασις τῶν Εἰκονομάχων δὲν ἦτο ἰσχυρά, ἀντιθέτως δὲ ὑπῆρχον ἀξιόλογα ρεύματα ἐναντίον τῆς λυπηρᾶς αὐτῆς τάσεως.

Τότε ἀκριβῶς ἰδρύθησαν ἀξιόλογοι μοναὶ ὡς ἡ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἐν Πελοποννήσῳ, τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐν Θεσσαλονίκῃ, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Ὁρχομενῷ, τῆς Παναγίας Σουμελᾶ ἐν Τραπεζοῦντι καὶ τῶν ἐν Ὀλύμπῳ τῆς Βιθυνίας μοναστηρίων.

Σημειωτέον ὅτι ἡ μονὴ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ὑπῆρχεν ἤδη καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Εἰκονομάχων, τὸ δὲ μοναστήριον τῆς Παναγίας Σουμελᾶ ἐν Τραπεζοῦντι, ἰδρύθη, κατὰ τινας, κατὰ τὸν 5ον μ.Χ. αἰ-

ῶνα. Μολαταῦτα, περιελάβομεν καὶ τὰς μονὰς αὐτὰς μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἰδρυθεῖσων, ἐπειδὴ ἐξ ἐπόψεως σπουδαιότητος καὶ δράσεως, τότε ἐμφανίζονται καὶ αἱ μοναὶ αὗται εἰς τὸ προσκηνιον τῆς μοναχικῆς δραστηριότητος διὰ τῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καταφυγόντων εἰς αὐτά, λόγῳ τῶν διωγμῶν, ἐπιλέκτων μοναχῶν καὶ τῶν ἐκ τῶν ἐν λόγῳ μονῶν ἀγόνων τῶν μοναχῶν τούτων ἐναντίον τῶν Εἰκονομάχων.

Πρέπει δὲ νὰ παρατηρηθῇ ὅτι οἱ εὐθαρσεῖς καὶ πεπαρορησιασμένοι ἀγῶνες τῶν μοναχῶν ἐναντίον τῶν Εἰκονομάχων, ἀποτελοῦν λαμπροτάτας σελίδας τῆς μοναχικῆς δράσεως ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Διότι ἡ μετὰ πολλὰς δεκαετηρίδας σκληρῶν ἀγόνων ἦτα τῶν Εἰκονομάχων, δὲν εἶχε τὴν εἰδικὴν ἔννοιαν, ἡ ὁποία ἐμφανίζεται ὡς ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν ἀγόνων αὐτῶν ὡς «ἀγόνων κατὰ τῶν Εἰκονομάχων», ἀλλὰ ἔννοϊαν πολὺ εὐρυτέραν καὶ πολὺ οὐσιωδεστέραν. Ἡ ἦτα τῶν Εἰκονομάχων, εἶχε τὴν γενικωτέραν ἔννοιαν τοῦ θριάμβου τῆς Ὁρθοδοξίας γενικῶς, δηλαδὴ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἐναντι τῆς αἰρέσεως καὶ τῆς κακοδοξίας. Διὸ καί, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἐορτάζεται τὸ σπουδαιότατον τοῦτο γεγονός τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας κατὰ τὴν Α' Κυριακὴν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἧτις καὶ καλεῖται «Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας».

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἐξεταζόμενον τοῦ θέματος, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ μοναχοὶ προσέφερον τότε διὰ τῶν ἀγόνων τῶν, τόσον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἰς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, ἀνυπολογίστου ἀξίας ὑπηρεσίαν. Καὶ ἡ ὑπηρεσία αὕτη καθίσταται πολὺ μεγαλυτέρα ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι,

κατόπιν τοῦ θριάμβου ἐκείνου τῆς Ὁρθοδοξίας, εἰσάγασαν σχεδὸν ὀριστικῶς πλέον οἱ τῶν αἰρετικῶν δοξασιῶν φορεῖς καὶ ἐτέθησαν εἰς τὸ περιθώριον οἱ βαρεῖς καὶ λοιμώδεις λύκοι τῆς κακοδοξίας, οἱ τὸν ἱερὸν ἄγρον τῆς Ὁρθοδοξίας λυμαινόμενοι προηγουμένως ἐπὶ αἰῶνας, ὁσάκις μάλιστα κατώρθωνον, ὥς ὁ Νεστόριος. ὑπὸ δορὰν ἀγαθῶν προβάτων, νὰ καταλάβουν ὑψηλὰς καὶ ἐπικαίρους θέσεις.

Ἰδιαιτέρως, εἰς τοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Εἰκονομάχων, διὰ νὰ διαμνημονευθοῦν τὰ μοναστήρια τῆς Βιθυνίας, τὰ ὅποια δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀληθεῖς ὑπάρξεις τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐκεῖ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔζησεν ὁ Πλάτων ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐξορισθῇ εἰς Θεσσαλονίκην, ἀκριβῶς διὰ τοὺς ἀγῶνας του. Κατώρθωσεν ὅμως, ὅπως, μαζὺ μὲ τὸν ἀνepsiόν του τὸν Θεόδωρον τὸν Στουδίτην καταφύγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ ἔτος 797, ὅπου ἐγένετο ἀφορμὴ διὰ νὰ καταστῇ διδάχημος ἡ μονὴ τοῦ Στουδίτου, ὑπάρχουσα ἤδη ἀπὸ τοῦ 6ου μ.Χ. αἰῶνος. Ὁ Θεόδωρος οὗτος ὁ ἀποκληθεὶς Στουδίτης ἐρρυθμίσεν ἐπὶ τὸ τελειότερον τὰ τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἐτροποποίησε κανόνας τινὰς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, πρὸς πληρεστέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν, ἃς εἶχεν ἐμφανίσει ἡ πείρα τεσσάρων αἰῶνων κοινοβιακοῦ βίου. Ἡ μονὴ τοῦ Στουδίτου, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Θεοδώρου, ἀριθμεῖ χιλίους περίπου μοναχοὺς καὶ περιῆλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν, διατηρηθεῖσαν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας καὶ μέχρι σχεδὸν τῆς ἐποχῆς τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Καὶ μέχρι μὲν τῶν χρόνων αὐτῶν, οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν τοῖς ἀναφερθεῖσι μοναστηρίοις μοναχῶν δὲν εἶσαν χειροτονημένοι, δὲν εἶχον δηλαδὴ βαθμοὺς ἱερωσύνης. Ἦσαν μονάζοντες λαϊκοί. Ἀπὸ τῶν χρόνων ὅμως αὐτῶν, ἤρχισε νὰ αὐξάνῃ ὁ

ΠΡΟΗΓΟΥΜ. ΣΥΜΕΩΝ ΦΙΛΟΘΕΪΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΡΑΞΕΩΝ

Πρᾶξις εἶναι καὶ λέγεται ἡ ἐκτέλεσις ἔργου τινός, ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ρήματος πράττω. Αἱ πράξεις εἶναι δύο εἰδῶν· ἔντιμος καὶ ἀγαθὴ πράξις, ἡ ἄτιμος καὶ πονηρά· ἡ μὲν ἀξία ἐπαίνου καὶ ἀμοιβῆς, ἡ δὲ ψόγου καὶ τιμωρίας. Γρηγόριος ὁ Νύσσης λέγει: «Ἀξιόν σοι τῆς σποράς τὸ θέρος· πικρίαν ἔσπειρας· δέχου τὰ δράγματα. Πᾶσα πράξις καὶ πᾶν ἔργον ἀπὸ τὴν αἰτίαν καὶ τὸν σκοπὸν κρίνεται. Κάθε πράξις ἀνθρωπίνη ἔχει ὡς σκοπὸν καὶ κίνητρον τὸ κέρδος ἢ τὴν ὠφέλειαν· περισσοτέρας ὠφελείας ἀποκομίζομεν ἀπὸ τὰς ἀγαθὰς πράξεις παρὰ ἀπὸ τοὺς κενοὺς λόγους, ἀλλ' ὁ λόγος εἶναι ἡ αἰτία καὶ ὁ ρυθμιστὴς πάσης πράξεως. Ὅ, τι λοιπὸν πράττεις πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, εἶναι ἀρετὴ καὶ ἔχεις μέγαν μισθὸν ἀπὸ τὸν Θεόν· ἐὰν ὅμως ποιῇς χάριν ἐπιδείξεως καὶ ἐπαίνου, ἁμαρτάνεις, καθότι τὸ ἀγαθὸν πρέπει νὰ προέρχεται ἐξ ἀγάπης καὶ ἀγαθότητος, χωρὶς νὰ προβλέπῃ εἰς ὑλικοὺς σκοποὺς. Δέον ὅμως πᾶσα ἡμέρα τῆς ζωῆς μας νὰ κατευθύνεται καὶ ἀπὸ μίαν ἀγαθὴν πράξιν, πρὸς ὠφέλειαν τοῦ πλησίον, ἀλλέως ἡ ζωὴ δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν.

Γρηγόριος ὁ Θεολόγος λέγει· «Οὐχ οὐ-

βαθμὸς τῶν ἱερομονάχων, δηλαδὴ τῶν χειροτονημένων μοναχῶν, διὰ νὰ δύνανται ἐξ αὐτῶν νὰ λαμβάνωνται ἱερεῖς, διάκονοι, ἱεροκλήρυκες κ.λ.π. Ἐτι δὲ νὰ χειροτονοῦνται καὶ ἐπίσκοποι διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ποιμενοῦσης καὶ τελετουργοῦσης Ἐκκλησίας.

Τοσαῦτα περὶ τῆς πρώτης περιόδου τῶν μοναστηρίων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

ΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥ ΜΑΚΡΑΚΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΖΕΡΒΑΚΟΥ ΑΡΧΙΜ.
Καθηγουμένου τῆς ἐν Πάρῳ ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς
Ζωοδόχου Πηγῆς Λογγοβάρδης

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 168)

Αὐτὸς οὗτος ὁ Μακράκης πρὶν πλανη-
θῆναι, ὅτε ἦτο νεώτερος, ἐνεκωμίαζε τὴν
παρθενίαν, ἔγραφε λόγους, ἐκήρυττεν ὅτι
ἡ παρθενία εἶναι ἀνωτέρα τοῦ γάμου.
Διατί τώρα γράφει καὶ λέγει, ὅτι εἰς τὴν
πόλιν τοῦ Θεοῦ δηλ. τὴν ἄνω Ἱερουσα-
λήμ, μόνον ὁ γάμος θὰ ἔχῃ ἀξίαν ὡς γό-
νιμος καὶ καρποφόρος καὶ οὐχὶ ἡ ἄγονος
καὶ ἄκαρπος παρθενία; Τὸ διατί, μάθε-
τέ το ὅσοι δὲν τὸ γνωρίζετε καὶ ὅσοι εἴ-

τως ὁ λόγος πείθει πολλούς, ὡς ἡ προᾶξις,
ἡ σιωπῶσα παραίνεσις». Ὁ Κλήμης Ὁ
Αλεξανδρείας λέγει. «Οὐχὶ ἡ τῶν πράξεων
ἀποχὴ δικαιοῦ τὸν πιστόν, ἀλλ' οἱ τῶν
ἐννοιῶν ἀγνεία καὶ εἰλικρίνεια τοὺς ἀ-
κραιφνεῖς».

Φίλε ἀναγνώστα, ὅταν σκοπεύης νὰ
πράξης τὸ ἀγαθόν, μὴ ἀναβάλλῃς τὸν
καιρὸν, ἀμέσως νὰ τὸ ἐκτελέσῃς. «Ἄμ-
ῆτος, ἄμ ἔργον». Ὅταν ὁμως, πρό-
κειται νὰ πράξης ἄτιμόν τι προᾶξιν,
ἀνάβαλε καιρὸν διὰ τὰ τὴν ἀποφύ-
γης, διότι γεννᾶται ἀπὸ τὸ πάθος. «Μέλ-
λων τι πράττειν, μὴ προείπῃς μηδέν».
Βουλευέου ἀργῶς, σκέπτου ὀρθῶς, καὶ
πράττε ταχέως. Βίας ὁ σοφὸς λέγει «Θεώ-
ρει ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ τὰς σεαυτοῦ πρά-
ξεις, ἵνα τὰς μὲν καλὰς ἐπικοσμήῃς τὰς δὲ
αἰσχρὰς ἐπικαλύπτῃς». Κατὰ τοὺς Πατέ-
ρας, αἱ ἀγαθαὶ πράξεις διαιωνίζονται.
Πάντων τῶν πραττομένων ὑφ' ἡμῶν, τὸν
σκοπὸν ζητεῖ ὁ Θεός, εἴτε δι' αὐτὸν πράτ-
τομεν, ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν. «Κακῶν πρά-
ξεων κακὸς δαίμων ἡγεμών» (Χρυσόστ.).

σθε μακρακισταὶ καὶ δὲν τὸ νοεῖτε ἀπὸ
τὴν ἀλήθειαν, ὅχι ἀπὸ ἐμὲ τὸν ἁμαρτω-
λὸν Φιλόθεον ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ ἀλήθεια λέγει, ὅτι ὁ Μακράκης ἀπὸ
τὴν ὑπερηφάνειάν του ἐπλανήθη, ἐσκοτί-
σθη, ἔπεσεν εἰς πλάνας, αἰρέσεις, εἰς πα-
ραφροσύνην. Λέγει ἡ ἀλήθεια ὁ Θεός:
«Ἀπολέσω ὕβριν ἀνόμων καὶ ὕβριν ὑπε-
ρηφάνων ταπεινώσω. Ἐὰν μετεωρισθῇς
ὡς αἰτός, καὶ ἂν ἀναμέσον τῶν ἀστρῶν
θῇς νοσιάν σου, ἐκεῖθεν καταξω σε, λέ-
γει Κύριος». Ὁ Μακράκης ἐφθασεν εἰς τὸ
κατακόρυφον, εἰς τὸ ζενίθ τῆς ὑπερηφα-
νείας· ὑψώθη, ἀνέβη ἀκόμη ὑπεράνω τῶν
ἀστρῶν, ἐφαντάσθη καὶ ἐκαυχῆθη, ὅτι
εἶναι ισόχριστος καὶ ἐκεῖθεν ἐκηρμίσθη
ὡς ἄλλος ἐωσφόρος εἰς πλάνας καὶ αἰρέ-
σεις μέχρι παραφροσύνης. Θέλετε νὰ μά-
θετε ἀκόμη διατί ἔλεγε καὶ ἔγραφε ἐναν-
τίον τῆς παρθενίας, καὶ ὅτι εἰς τὴν πόλιν
τοῦ Θεοῦ μόνον ὁ γάμος καὶ ἡ τεκνογο-
νία θὰ ἔχουν τιμὴν καὶ δόξαν καὶ οὐχὶ
ἡ ἄγονος παρθενία; Διότι ἠθέλησεν εἰς τὸ
γῆρας του νὰ ὑπανδρευθῇ, ὡς κατωτέρω
θὰ ἴδωμεν, καὶ εὗρε τρόπον νὰ δικαιολο-
γήσῃ τὴν πλάνην του καὶ νὰ πείσῃ καὶ
τὴν ὑποψήφιον παρθένον νὰ προτιμήσῃ
τὸν γάμον.

Εἶχε δίκαιον ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θε-
ολόγος ὅστις ἔλεγε: «Μὴ ἐπαρθῇς μέγα,
ἵνα μὴ μείζων κατενεχθῇς». Καὶ ὁ ἅγιος
Ἀμβρόσιος: «Ἄς μὴ γίνω ὑπερήφανος
διὰ τὰ μὴ ἁμαρτήσω, ἄς μὴ ἁμαρτήσω
διὰ τὰ μὴ σαλευθῶ, ἄς μὴ σαλευθῶ διὰ
τὰ μὴ πέσω, ἄς μὴ πέσω διὰ τὰ μὴ κα-
τασυντριβῶ εἰς τὸν ᾄδην, ἡ ὑπερηφάνεια

δὲν ἤξεύρει νὰ στέκεται καὶ ἐὰν πέσῃ δὲν σπινώνεται».

Ὁ δὲ σοφὸς ποιητὴς Φιλιστίων λέγει:

«Ἐὰν ἴδῃς πονηρὸν εἰς ὕψος αἰρόμενον
Λαμπρῶ τῷ πλούτῳ καὶ τύχῃ γαυροῦ-
[μενον

Ὅφρυν τε μεῖζον τῆς τύχης ἐπαίροντα
Τούτου τάχιον μεταβολὴν προσδόκα

Ἐπαίρεται γὰρ μεῖζον, ἵνα καὶ μεῖζον
πέσῃ».

Κατὰ τὸ ἀνωτέρω φρόνημα τοῦ Μακράκη καὶ τὴν στρεβλὴν ἐρμηνείαν τὴν ὁποίαν κάμνει εἰς τὸν 126 ψαλμ. ὅτι εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ ὁ γάμος καὶ ἡ τεκνογονία θὰ ἔχουν τὴν τιμὴν καὶ δόξαν καὶ οὐχὶ ἡ ἀγαμία καὶ ἡ στεῖρωσις. Ὁ ἀγιώτερος πάντων τῶν ἀνθρώπων, ὁ Τίμιος Πρόδρομος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, ὁ Προφήτης Ἡλίας καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐκ τῶν Προφητῶν ἦσαν ἄγαμοι, δὲν ἔχουν τιμὴν καὶ δόξαν. Ὁ ἡγαπημένος μαθητὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ παρθένος, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ οὐρανοβάμων Ἀπόστολος Παῦλος καὶ οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι ὅσοι ἦσαν ἄγαμοι, δὲν ἔχουν τιμὴν καὶ δόξαν. Οἱ μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας φωστῆρες Βασίλειος, Γρηγόριος, Χρυσόστομος, Ἀθανάσιος καὶ λοιποὶ, δὲν ἔχουν τιμὴν καὶ δόξαν. Ἡ μυριάριθμος πληθὺς τῶν ὁσίων Πατέρων, Ἀντωνίων, Παχωμίων, Θεοδοσίων, Εὐθυμίων, Θεοδώρων καὶ τῶν ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς βιωσάντων, περὶ ὧν ὁ θεῖος Παῦλος τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ ἀπεφώνησε τοῖς: «ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος» οἷτινες ἦσαν ἄγαμοι, κατὰ τὸ φρόνημα τοῦ Μακράκη καὶ τὴν στρεβλὴν ἐρμηνείαν, ἦν κάμνει εἰς τὸν ἀνωτέρω ψαλμόν, εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχουν τιμὴν καὶ δόξαν. Αὐτὴ, αὕτη ἡ Παρθένος καὶ Θεοτόκος Μαριάμ, ἡ πρὸ τόκου, ἐν τόκῳ καὶ μετὰ τόκον Παρθένος, ἡ Ἀειπάρθεος,

ἡ πρὸ αἰώνων καὶ ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν προεκληλεγμένη γενέσθαι Μήτηρ Θεοῦ, τὸ δοχεῖον τοῦ Ἀστέκτου, τὸ χωρίον τοῦ Ἀπειρου, ἡ τιμιωτέρα τῶν Χερουβὶμ καὶ πάσης κτίσεως, ἡ ἐνδοξοτέρα τῶν Σεραφεῖμ, ἡ ὑψηλοτέρα τῶν οὐρανῶν καὶ καθαρωτέρα λαμπηδόνων ἡλιακῶν, ἐπειδὴ ἦτο ἄγαμος, παρθένος, εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχει τιμὴν καὶ δόξαν!!! Ὁ Μακράκης κατὰ τὴν γνώμην του θὰ εἴχε περισσότεραν δόξαν καὶ ἀπὸ τὴν Παναγίαν καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἁγίους ἐὰν κατάρθωνε καὶ ἐνυμφεῖτο καὶ εἰς τὸ γῆρας καὶ ἀπέκτα καρπούς.

Ποῖος λογικὸς ἀνθρώπος ἐτόλμησε ποτε τοιαῦτα εἰπεῖν; ἢ ποῖος ἔχων σώας τὰς φρένας θὰ παραδεχθῇ τοιαύτην πλάνην, μωρίαν καὶ κακοφροσύνην;

Καὶ τοῦτο τὸ φρόνημα τοῦ Μακράκη ἡ ἀλήθεια ἀπέδειξε ἐσφαλμένον, αἰρετικόν, ἐναντίον τοῦ φρονήματος τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Ὅγδοη πλάνη τοῦ Μακράκη

«Ὁ Μακράκης πλανηθεὶς ἐζητεῖ εἰς τὸ γῆρας τοῦ γάμου»

Ἰδὼν ὁ Μακράκης ὅτι πᾶσαι αἱ προφητεῖαι καὶ προσδοκίαι του περὶ ἀναβάσεως αὐτοῦ εἰς οὐρανοὺς, ὅπως ἐκεῖθεν λαβὼν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν κατέλθῃ καὶ περιβληθῇ τὸ Αὐτοκρατορικὸν ἄξιωμα, θανατώσῃ τὸν Μωάμεθ καὶ τὸν Πάππα, ὑποτάξῃ πάντας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ κηρύξῃ τὴν χριστοκρατίαν ἢ μακρακιοκρατίαν, ὅλαι διεψεύσθησαν, οἱ δὲ πιστότεροι καὶ φανατικώτεροι ὁπαδοὶ του τὸν ἐγκατέλειπον καὶ ἔμνευε μόνος, πρὸς τοῦτοις βλέπων ὅτι ἐγήρασκε καὶ θὰ ἀπέθνησκε καὶ ὅλαι του οἱ προσπάθειαι καὶ φροντίδες διὰ τὸ ὑψηλὸν μὲν, ἀλλὰ ἀλαστονικόν, κενόδοξον ἀνθρωπάρεσκον καὶ ὑπερή-

φανον ἔργον του ἐναυάγησε, διότι ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, δὲν συνησθάνθη νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, οὓς ἐσκανδάλισεν, ἀλλ' ἐφαντιάσθη καὶ ἐπενόησεν ἄλλον τρόπον, εὗρεν ἄλλην ἐφεύρεσιν· ἐσκέφθη οὐχὶ κατὰ Θεόν, οὐχὶ ταπεινοφρόνως, ἀλλ' ὑπερηφάνως καὶ καθ' ἑαυτὸν, ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον καὶ ἐκ τοῦ γάμου νὰ ἀποκτήσῃ καρπὸν γόνιμον υἱόν, δύο τινὰ πραγματευόμενος, ἓνα μὲν διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἔξω τοῦ νυμφῶνος ὡς ἄκαρπος καὶ ἄγονος καὶ διὰ νὰ ἀφήσῃ διάδοχόν του, συνεχιστὴν τοῦ ἔργου του, ὅστις θὰ ἐγίνετο Αὐτοκράτωρ Κων)πόλεως καὶ θὰ ἔφερνε εἰς πέρας τὸ μέγαλαυχον ἔργον του.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο ἀπέτυχεν οἰκτροτάτα γελοιοποιηθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων ὁπαδῶν του.

Σκοτισθεὶς ὑπὸ τῆς ὑπερηφανείας ὁ μταιόφρων καὶ ὑπερήφανος καὶ πλανηθεὶς, ἠθέλησε νὰ συμπαρασύρῃ εἰς τὴν ἰδίαν πλάνην καὶ τοὺς ὁπαδοὺς καὶ ἄκροατάς του, νὰ τοὺς φωτίσῃ καὶ καθοδηγήσῃ νὰ προκρίνῃσι τὸν γάμον τῆς παρθενίας διὰ νὰ μὴ μείνωσι καὶ αὐτοὶ καὶ αὐτὸς ὡς ἄκαρποι καὶ ἄγονοι ἔξω τοῦ νυμφῶνος. Ἐσπέραν τινὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς ὁμιλῶν, ἤρχισε νὰ ἐπαινῇ τὸν γάμον καὶ νὰ καταφέρειται κατὰ τῆς παρθενίας. Ἀλλὰ καθ' ἣν ὥραν ὠμίλει, ἠγέρθη εἰς ἐκ τῶν φανατικωτέρων του ὁπαδῶν ὁ Προεσβύτερος Σπυρίδων Γιαννουλέας Πνευματικός, τὸν ἐπλησίασε καὶ πλήρης ζήλου τῷ λέγει:

«Κατέβα κάτω, κλείσε τὸ στόμα σου, παῦσε, εἶσαι ἀνάξιος νὰ ὁμιλῇς ἐπειδὴ τώρα εἰς τὰ γηρατεῖά σου παρεφρόνησας καὶ θέλεις νὰ νυμφευθῇς, ἐπαινεῖς τὸν γάμον ὡς ἀνώτερον τῆς παρθενίας διὰ νὰ δικαιολογηθῇς· ἐγὼ εἶμαι ἔγγαμος ἀλλ' οὐδέποτε θὰ παραδεχθῶ, οὔτε παρεδέχθην

ὡς ἀνώτερον τὸν γάμον τῆς παρθενίας».

Ἀλλ' ὁ Μακράκης ἐπέμενε εἰς τὸ ζήτημα τοῦ γάμου καὶ εἰς τινὰ συνεδρίασιν τῆς 21ης Νοεμβρίου 1877 τοῦ μαρτυρικοῦ Συλλόγου «Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» τοῦ ὁποίου ἐτύγχανε πρόεδρος, ἐνώπιον τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου ἀνεκίνησε τὸ ζήτημα τοῦ γάμου καὶ ἠρώτησε τὸν Φιλάρετον ἐὰν τὸ δικαίωμα τοῦ γάμου εἶναι νόμιμον. Ὁ Φιλάρετος ἀπήντησεν, ὅτι εἶναι νόμιμον ἀλλὰ δέον νὰ ἐξετασθῇ τοῦτο πρὸς τὸ πρόσωπόν σου καὶ τὸ ἔργον τοῦ συλλόγου. Ὁ Μακράκης ἠρώτησε τότε τὸν Διαλησμάν, ὅστις δὲν εἶχε τότε ἀποχωρήσει τοῦ Μακράκη καὶ ὅστις εὐστόχως τῷ ἀπήντησεν, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ γάμου ἐν σχέσει πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου καὶ τὸ ἔργον τοῦ Συλλόγου θεωρεῖται ἐφάμαρτον καὶ σκανδαλοποιόν. Ὁ δὲ Σ. Κροκιδᾶς εἶπεν, ὅτι ὁ διδάσκαλος εἶπεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι ὁ γάμος εἶναι ἀνώτερος τῆς κατὰ Χριστὸν ἀγαμίας καὶ ὅτι εἶναι πεπτωκὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ σκανδαλοποιὸς ἐνώπιον τῆς κοινωνίας. Εἶτα εἶπεν, ὅτι τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα προσεκάλεσεν αὐτὸν ἡ... (εἰς τὸ πρακτικὸν ἔχει ἀποσιωπητικά, ἀλλ' ὑπονοεῖται ὅτι ἡ ἀποσιωπωμένη εἶναι ἡ Χρυσόθεμις Βασιλοπούλου, ἣτις ὡς πλουσία εἶχε πολλὰ δαπανήσει διὰ τὴν Σχολὴν καὶ τὸν Μακράκην καὶ τὴν ὁποίαν ἐξετίμα καὶ τῆς προέτεινε γάμον) καὶ τῷ εἶπεν, ὅτι ὁ διδάσκαλος ἐπρότεινε αὐτῇ περὶ γάμου καὶ δὲν ἐδέχθη... τῆς προεφήτησε δὲ διὰ νὰ τὴν πείσῃ, ὅτι θὰ ἔζη 150 ἔτη, ὅτι μετ' αὐτῆς θὰ εἶναι ἐν τῇ πρώτῃ θέσει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅτι ἐὰν δὲν δεχθῇ τὴν πρότασίν του ἀπὸ τοῦδε εἶναι εἰς τὴν κόλασιν, ἔξ ὧν ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ διδάσκαλος εἶναι θῦμα τοῦ Σατανᾶ καὶ τοῦτο, εἶπε, συνέβη αὐτῷ ἴσως ἐξ οἰήσεως. Εἰς ταῦτα ὁ διδάσκαλος

ὅτι ὁ Κροκιδᾶς, ὁ Διαλησμάς καὶ λοιποὶ ὁπαδοὶ του δὲν τὸν ἐννοοῦν, ὅτι ἡ Χρυσόθεμις ψεύδεται, διότι... ἴσως μετὰ ἀκαθάρτου πνεύματος συνοικεῖ. Ἀκολουθῶς ἤρχισε νὰ δικαιολογῇ τὴν πρότασίν του περὶ γάμου, εἰπὼν ὅτι οἱ Ἄγγελοι δὲν εἶναι εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐγγάμων, ἐνῶ ὁ Θεὸς εἶναι, καὶ ἐπομένως αὐτὸς νυμφευόμενος μιμεῖται τὸν Θεόν!!

Χαῖρε ὕψος δυσανάβατον ἑωσφορικῆς υπερηφανείας καὶ ὑψηλόφροσύνης!! Χαῖρε βάθος ἀμέτρητον τρέλλας καὶ παραφροσύνης!!

Ταῦτα πάντα τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου ἤκουσαν μετὰ λύπης βαθείας καὶ τινα δὲ τούτων εἶπον, ὅτι ἡ ἀνωτέρω γυνὴ προεκάλεσεν αὐτὰ καὶ εἶπεν αὐτοῖς πολλὰ κατὰ τοῦ διδασκάλου. Ἔτερον εἶπεν ὅτι ὁ διδάσκαλος, προτοῦ νὰ ἀποφανθῇ ὁ σύλλογος, ἀφοῦ τὸν ἀπέπεμψεν ἡ γυνὴ ἐποίησε πρότασιν καὶ εἰς ἄλλον πρόσωπον καὶ ἐσκανδάλισεν ἐπομένως καὶ παρέβη καὶ τὴν ἐχεμύθειαν τοῦ Συλλόγου (Ὁρ. καὶ θρησκευτικ. περιοδ. «Ἀγάπη» φύλλον 63 Μαρτίου 13 - 1894).

Ὁ γάμος εἶναι μυστήριον προαιρετικόν. Ἐπιτρέπεται εἰς πάντα ὅστις προαιρεῖται νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον, νὰ ἐκλέξῃ τὸ κατάλληλον πρόσωπον μετὰ τοῦ ὁποίου θὰ συνδεθῇ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ θὰ συμβιώσῃ.

Ὁ γάμος διὰ νὰ εἶναι νόμιμος, κανονικὸς καὶ ἔγκυρος πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, δηλαδή οἱ ἐρχόμενοι εἰς γάμον νὰ μὴ ἔχουν κώλυμα συγγενείας, νὰ ἔχουν καὶ οἱ δύο τὴν ἰδίαν πίστιν, νὰ ἀνήκουν εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, ἢ νὰ ἔχουν τὴν ἰδίαν ἡλικίαν, ἢ νὰ εἶναι ὁ σύζυγος δύο, τριῶν ἢ καὶ 5 ἐτῶν μεγαλύτερος τῆς συζύγου, νὰ εἶναι ὑγιεῖς, νὰ μὴ ἔχουν νοσήματα ἀνίατα, μεταδοτικά. Ὁ γάμος οὗτος λέγεται

καὶ εἶναι νόμιμος, κανονικὸς, ἔγκυρος. Ὅταν ὁ γάμος ἔχει κώλυμα συγγενείας, ἢ ὁ σύζυγος εἶναι πιστὸς καὶ ἡ σύζυγος ἄπιστος, ἢ ὁ σύζυγος Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος, ἢ δὲ σύζυγος Ἑβραῖα ἢ Ὀθωμανίς, ἢ ὁ σύζυγος 60 - 70 ἐτῶν, ἢ δὲ σύζυγος 20 - 30 καὶ τᾶνάπαλιν, οἱ τοιοῦτοι γάμοι δὲν ἐπιτρέπονται ὑπὸ τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας νὰ γίνωσιν. Ἐὰν δὲ τυχὸν καὶ γίνωσι, θεωροῦνται ὡς γάμοι παράνομοι, ἀντικανονικοί, ἄκυροι. Ὁ Μακράκης ὅτε ἐξήτει νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον ἥτο ἡλικίας σχεδὸν 60 ἐτῶν. Ἐπομένως ὁ γάμος του δὲν ἦτο νόμιμος, κανονικὸς, ἀλλ' οὔτε καὶ λογικὸς. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἶναι παράνομον, ἀντικανονικόν, παράλογον, ἀλλὰ καταλογιστέον ὡς παρεκτροπὴ, σφάλμα, ἀπροσεξία, ὡς τὸ κατελόγισαν οἱ ὁπαδοὶ του.

Τὸ νὰ προσποιηθῇ ὅμως νὰ πείσῃ ὁ Μακράκης τὴν Χρυσόθεμιν (ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ τότε ἦτο παρῆλιξ) νὰ συγκατανεύσῃ νὰ τὴν κάμῃ σύζυγον μὲ ὑποσχέσεις καὶ προφητείας καὶ νὰ τῆς λέγῃ, ἐὰν στέρξῃ τὸν γάμον μετ' αὐτοῦ, θὰ ζήσουν 150 ἔτη εὐτυχισμένα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὅταν ἀποθά- νουν θὰ ἔχουν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τό, ὅτι ὡς προφήτης προσώρακε καὶ προέβλεψε πρὸ 150 ἐτῶν καὶ ἐφρόντισε νὰ προασφαλίσῃ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν ὑποψήφιον σύζυγόν του Α' θέσιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς!!!, τοῦτο καὶ τὸ ἀνωτέρω ὅτι προτιμᾷ τὸν ἕγγαμον βίον διὰ νὰ μιμηθῇ τὸν Θεὸν ὅστις ἦτο ἕγγαμος, εἶναι ἄνω ποταμῶν. Σημεῖα ἐξωφρενικά, σημεῖα τρέλλας! Καὶ ἓνα τοιοῦτον αἰρετικὸν παράφρονα διδασκαλὸν τὸν ἐκθειάζουν οἱ σημερινοὶ ὁπαδοὶ του καὶ ζητοῦν νὰ τὸν δικαιώσῃ καὶ ἀποκαταστήσῃ ἡ Ἐκκλησία.

Ἀλλὰ ποῖαν ἀποκατάστασιν καὶ δικαίωσιν νὰ τῷ παράσῃ ἡ Ἐκκλησία; Μή-

Α. Γ. ΠΕΡΑΤΙΚΟΥ

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΑΒΙΔ

δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ φιλοσόφου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Τῶν τετραστίχων τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

(Ἐκ χειρογράφου ΙΖ' αἰῶνος, φύλ. 3α - 33β)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 146)

Γνωμικὸν ΙΓ'

Κείμενον.

«Ὁφεις συνήρπασέ με, πλὴν ἀλλ' ἐσχέ-
[θην·

εἶδωλον οὐκ ἔστησα τῆς ἀμαρτίας.
εἶδωλον ἔστη, πεῖραν ἐκπεφεύγαμεν.
βαθμοὶ τὰδ' εἰσὶ τῆς πλάνης τοῦ
[δυσμενοῦς».

Ἑρμηνεία.

Τρεῖς τρόποι εἰσὶ τῆς πάλης τοῦ ἐχθροῦ
καὶ δυσμενοῦς δαίμονος ταῖς ψυχαῖς τῶν
ἀνθρώπων ὑποτεινόμενοι, οὓς καὶ βαθμοὺς

πως θέλουν περὶ τῶν ἀνωτέρω πλανῶν,
περὶ ὧν ἀνεφέραμεν, νὰ δηλώσῃ ἡ Ἐκκλη-
σία, ὅτι ὁ Μακράκης εἶχε δίκαιον ποῦ ἐ-
φρόνει καὶ ἐκήρυττε, ὅτι μόνον ὁ γάμος
θὰ ἔχῃ δόξαν καὶ τιμὴν εἰς τοὺς οὐρα-
νοὺς καὶ ὅχι ἡ ἄγονος παρθενία; Ἡ μή-
πως θέλουν οἱ κ. Μακρακισταὶ νὰ συμ-
φωνήσῃ ἡ ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ Ἐκκλησία
μὲ τὰ φρονήματα τοῦ Μακράκη καὶ νὰ εἴ-
πῃ, ὅτι εἶχε δίκαιον ποῦ ἐξήτει γάμον εἰς
τὸ γῆρας του καὶ ὅτι ἐπροτίμα τὸν γάμον,
διότι καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἔγγαμος καὶ ὅτι αἱ
ὑποσχέσεις αἷς ὑπέσχετο ὁ Μακράκης εἰς
τὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία θὰ ἔστεργε γάμον
μετ' αὐτοῦ, ὅτι θὰ ἔζων καὶ οἱ δύο 150
ἔτη εὐτυχισμένοι καὶ θὰ εἶχον καὶ τὴν
πρώτην θέσιν εἰς τοὺς οὐρανούς; Ἀλλὰ
ποία Ἱερὰ Σύνοδος ἡ Ἐκκλησία θὰ πα-
ραδεχθῇ ποτὲ τοιαύτας ἀνοησίας καὶ τρέλ-
λας;!!

ὁ μέγας πατὴρ ὀνομάζει διὰ τὸ ὡς ἐπὶ
δαθμῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων, πρῶτον εἶ-
ναι καὶ δεῦτερον καὶ τρίτον, καὶ μὴ δύ-
νασθαι εἰς τὸν δεῦτερον κατανεῖσαι, εἰ μὴ
τὸν πρῶτον τις ἀνέλθῃ, ἀλλὰ καὶ κατὰ μι-
κρὸν καὶ κατ' ὀλίγον προβαίνειν εἰς τὸ
μεῖζον καὶ χεῖρον κακόν. εἰσὶ δὲ οὗτοι·
προσβολή, φαντασία, καὶ πείρα. Προσβάλ-
λει γὰρ πρότερον ὁ ἐχθρὸς διὰ τῶν σωμα-
τικῶν πέντε αἰσθήσεων καὶ εἰσέρχεται
διὰ τούτων ὡς κλέπτῃς διὰ τινων θυρί-
δων¹⁾. κράτιστον μὲν οὖν ἀποκρούσασθαι
τὴν τοῦ κλέπτου προσβολὴν διὰ τοῦ ἔχειν
τὰς θυρίδας κεκλεισμένας, καὶ οὕτως ἀ-
πείραστον μένειν τῶν ἐξῆς. εἰ δὲ πολλάκις
ἠγεωγμένην τινὰ τῶν αἰσθήσεων τούτων
εὐρών, εἰσέλθῃ ὁ πονηρὸς, καὶ πάλιν δέον
ἔστι σπεῦδειν, μὴ φαντασίαν τινὰ τοῦ κα-
κοῦ ἐγγενέσθαι τῇ ψυχῇ, ἵνα μὴ ἡττηθῇ
τῇ φαντασίᾳ, καὶ ρυπωθῇ διὰ ταύτης τὸ
τῆς ψυχῆς κατ' εἰκόνα καὶ καθαρώτατον,
καὶ ὡς ὑπὸ κέντρου τινὸς τῆς πονηρᾶς
φαντασίας τιτρώσκειται ἡ ψυχὴ. εἰ δέ, οἷα
συμβαίνει καὶ ἡ φαντασία τοῦ κακοῦ ἐνα-
πομείνῃ τῇ ψυχῇ ἡττηθείσῃ ὑπ' αὐτῆς,
χρεὼν ἐστὶν ὁμοίως φεύγειν τὴν αἰσχροὴν
καὶ κακὴν πράξιν τῆς τοιαύτης φαντασίας,
καὶ τὴν πανωλεθρίαν πεῖραν διὰ τῆς σω-
φροσύνης βουλόμενος ὁ πατὴρ διδάξαι, ὅτι
διὰ τῶν πέντε αἰσθήσεων τούτων σπουδά-
ζει καταπαλαίειν ἡμᾶς ὁ ἐχθρὸς καὶ τὸ

1) Ἴδε καὶ Κωνσταντίνου Γ. Ζερβοῦ Πρωτ.
«Τετρακτύς» σελ. 50 καὶ ἐξῆς. ἔκδοσις «Ἀ-
γιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» ἐν Βόλῳ 1949.

καθαρόν τῆς ψυχῆς καταρρυπαίνειν, καὶ ὁμῶς ἀντιπίπτειν ὀφείλομεν αὐτῷ καὶ νικᾶν αὐτόν, εἰς τὸ ἐκυτοῦ πρόσωπον τὴν περὶ τοῦδε διδασκαλίαν ὑποτυποῦται.

καὶ ἄλλως.

διὰ τεσσάρων πραγμάτων μιαινεται ἡ ψυχὴ· τὸ περιπατεῖν ἐν πόλει καὶ μὴ φυλάττειν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τὸ ἐκχεῖν φιλίαν μετὰ ἐνδόξων, καὶ τὸ ἀγαπήσαι τὰς σαρκικὰς ὁμιλίας καὶ ματαιολογίας, σωφρονέστερον οἶμαι τοῦ μετὰ τὸ παθεῖν ἐκκαλεῖν, τὸ πρὶν παθεῖν φυλάξασθαι τὸ μὴ παθεῖν. Δεῖ τὰ τέλη τῶν πραγμάτων ἡμᾶς προορᾶν, καὶ οὕτω τὴν τοῦτων ἐγχείρησιν ποιεῖσθαι. Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης τὸ μὲν ἀξιόχρεων τῶν ἀνθρώπων ἔφη ἐν τῇ περιουσίᾳ κεῖσθαι, τὸ δ' ἀξιόπιστον ἐν τοῖς τρόποις. δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἐν μὲν τοῖς λόγοις ἐνδείκνυσθαι, ἃ φρονεῖ· ἐν δὲ τοῖς ἔργοις, ἃ ποιεῖ. Σόλων συμβουλεύει μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ ἄριστα. βουλευοῦ πολὺ πρὸ τοῦ λέγειν τι ἢ πράττειν. οὐ γὰρ ἔξεις ἄδειαν ἀνακαλέσασθαι τὰ λεχθέντα ἢ πραχθέντα. ὅταν εὐπορῶν τις αἰσυχρὰ πράττῃ, τί τοῦτον ἀπορρήσαντα πράξειν προσδοκεῖς. ὅθεν καὶ ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Γρηγόριος ἀπὸ τῆς προτέρας αἰσθησεως φησὶν ἀρχόμενος. ἡ κυριώτερα τῶν αἰσθησεων καὶ δυνατωτέρα δι' ἧς μᾶλλον ὁ πονηρὸς εἰσέρχεται, ἡ ὀψις δηλ. συνήρπάγη μοι διὰ κάλλους τυχὸν σωματικοῦ, ἀλλ' ἐπεσχέθην τοῦ ἐξῆς διὰ τοῦ θεοῦ φόβου. καὶ τοσοῦτον ἐπεσχέθην, ὥστε γὰρ εἰδῶλον ἔστησα τῆς ἀμαρτίας ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἥγουν οὐδὲ φάντασμα τῆς κακῆς ἐπιθυμίας. αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀμαρτία. εἰ τοῦ σωματικοῦ ἐκείνου κάλλους παρεχώρησα μείναι μου τῇ ψυχῇ. εἰ δὲ καὶ ἔστη τοῦτο τὸ εἰδῶλον καὶ φάντασμα ἐν τῇ ψυχῇ μου, καὶ τὸ ὀφθὲν κάλλος ἐναπεγράψατό μοι ἢ διάνοια, ὅπερ ἐστὶ δεύτερος τρόπος τῆς πάλης τοῦ ἐχθροῦ. ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν

πονηρὰν πράξιν εἰργασάμην. διὰ γὰρ τῆς πείρας ἐδήλωσε τὴν πράξιν. ὅπερ ἐστὶ τρίτος τρόπος τῆς πάλης σατανᾶ, καὶ ἀμαρτία καὶ βλάβη μείζων, ἀλλὰ αὐτήν ἐξέφυγον. ταῦτα δὲ φησὶ τὰ τρία, ἃ εἶπον, βαθμοὶ εἰσὶ καὶ τρόποι τῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους παλαίστρας τοῦ δαίμονος, δι' ὧν σπεύδει κατὰ μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον καταπαλεῖν αὐτούς, καὶ εἰς βόθρον ἀπωλεῖας ἐμβάλλειν. νομοθετεῖ οὖν ὁ πατὴρ ἐνταῦθα ζηλοῦν τοῦτον καὶ ἡμᾶς. καὶ πρῶτον μὲν σπουδάζειν, εἰ δυνατόν μηδὲν παρὰχωρεῖν εἰσιέναι τὸν δυσμενῆ ἐντός, εἰ δὲ εἰσέλθῃ, μὴ ἀπογινώσκειν καὶ παραχρῆμα ἠττάσθαι. ἀλλὰ σπουδάζειν καὶ αὐτὴν τὴν φαντασίαν τοῦ κακοῦ διώκειν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ δυνατόν, μὴδ' οὕτως ἀποπίπτειν ἐξ ἀπογνώσεως, καὶ εἰς χειρὸν ὀλισθαίνειν, τὴν πράξιν φημί. δόσεις γὰρ φησὶ πέσης, ἔγχειται καὶ μακρὰν ἀποπήδα τῆς αἰσυχρᾶς πράξεως. "Ἄλλοι δὲ τῶν ἀγίων τέσσαρας λέγουσιν εἶναι τοὺς τρόπους τῆς πάλης τοῦ δαίμονος. προσβολήν, συνδυασμόν, συγκατάθεσιν καὶ πράξιν¹⁾. προσβάλλει μὲν πρότερον τῇ ψυχῇ ἡμῶν ὁ πονηρὸς διὰ μιᾶς τῶν πέντε αἰσθησεων, ἡ τινῶν, εἴτα γίνεται συνδυασμός καὶ πάλη τοῦ νοῦς πρὸς αὐτόν. εἴτα συγκατατίθεμεθα τῇ πράξει καὶ οὕτω τελευταῖον πράττομεν τὸ πονηρόν. τὰ μὲν οὖν πρότερά δύο οὐκ ἐκολάζοντο παρὰ Θεῷ, ἥγουν ἡ προσβολὴ καὶ συνδυασμός. οὐ γὰρ παρ' ἡμῖν ταῦτα, ἀλλὰ παρ' ἐκείνῳ τῷ πονηρῷ δηλ. τὰ δ' ὕστερα δύο, ἥγουν ἡ συγκατάθεσις καὶ ἡ πράξις, ταῦτα δικαίως τιμωροῦνται ὡς ὄντα παρ' ἡμῖν, καὶ τῆς ἡμῶν τῶν λογικῶν καὶ αὐτεξουσίων προαιρέσεως. ἐξουσίαν γὰρ ἔχομεν συγκαταθέσθαι ἢ ἀ-

1) Τοῦ ἁγίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ, ἀκμᾶσαντος κατὰ τὸ 580, Κανόνες Β', Γ', Δ' καὶ Ε'. Πηδάλιον σελ. 672 - 673. ἐν Ἀθήναις 1908.

παρνήσασθαι, καὶ μετὰ τὴν συγκατάθεσιν, πάλιν πράξει ἢ μὴ πράξει. τοῦ γὰρ παλαίου νόμου ¹⁾ μόνα τὰ τῶν ἀμαρτημάτων ἀποτελέσματα κολάζονται, ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ νόμος ²⁾ καὶ τὰς ἀρχὰς τούτων τιμωρεῖ, καὶ τὰς ῥίζας, καὶ φησὶν. ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς ³⁾, ἡγουν ἐμπαθῶς καὶ δι' ὅρου μίξεως σαρκικῆς, ἡδὴ ὡς μοιχὸς κρίνεται. καὶ τοῦτο δῆλον κατὰ τὸν ὑψηλότερον νοῦν, τὸ ἀποδιδούς ἀμαρτίας γονέων ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν, ὅτι ὁ Θεὸς οὐ τιμωρεῖ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν δοκοῦσαν ἀμαρτίαν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ νοῦς, ἡγουν τὴν προσβολὴν καὶ τὸν συνδουασμὸν τοῦ πονηροῦ, ἀλλὰ τὴν τρίτην καὶ τετάρτην, ἡγουν τὴν συγκατάθεσιν καὶ τὴν πράξιν. ὡς γὰρ ἀριστος ἱατρὸς τῆς ἀμαρτίας καὶ τὴν ἀρχήν, ἐξ ἧς ὁ καρπὸς γίνεται, ἐσπούδασεν ἐκκόψαι καὶ ἐκκαθάραι. τὸ γὰρ τὴν προσβολὴν καὶ τὸν συνδουασμὸν ἐμποδίσαι, οὐκ ἦν πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῖν. οὐδεὶς γὰρ μὴ δραμῶν, ἢ παλαίστας καὶ νικήσας στεφανοῦται. καὶ οὐδεὶς καθέδων ἴσῃσι τρόπαιον. διὰ τοῦτο κατ' οἰκονομίαν παρεχώρησεν ὁ Θεὸς τὴν τοῦ δαίμονος πρὸς ἡμᾶς πάλιν, ἵνα ἐξ ἀποτελέσματα τῶν οὐρανίων βραδείων ἐπιτυγχάνωμεν, ἀγρυπνοῦντες, κοπιῶντες. καὶ οὕτω νικῶντες αὐτόν, ἐνδυναμώσας πρότερον τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ τὸ ἀσθενὲς ταύτης ἰσχυροποιήσας, διὰ τὴν τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ αὐτοῦ σαρκώσεως, καὶ τῆς κατ' ἐκεῖνον νίκης, καὶ διὰ τῶν ἐν τῷ ὅρει μετὰ τὸ θάπτισμα παλαισμάτων ⁴⁾. οὗτοι μὲν οὖν εἰσὶν οἱ τέσσαρες τρόποι τῆς τοῦ δυσμενοῦς πάλης.

καὶ ἂν δοκεῖ ὁ Θεολόγος πατὴρ τῶν τριῶν μνημονεῦσαι μόνον, ἀλλὰ τρόπον τινά, καὶ αὐτὸς τῶν τεσσάρων ἐμνημόνευσε. διὰ μὲν γὰρ τῶν ἀνωτέρω τὴν προσβολὴν καὶ τὸν συνδουασμὸν ἐδήλωσε. διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν πείραν ἐκπεφεύγαμεν, τὴν τε συγκατάθεσιν ἐδήλωσεν, ἐπικυλῶν τῇ πράξει, καὶ αὐτὴν τὴν πράξιν. ὁ γὰρ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, οὐκ ἐξέφυγε τὴν πείραν. εἰ μὴ καὶ μᾶλλον αὐτὸς ἐστὶν ὁ πείραν ποιησάμενος τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ τοιοῦτου αἰσχροῦ πράγματος. καὶ πειρασθεὶς ἐκτελέσαι αὐτὸ ὡς ὁ Κύριος ἔφησεν, ὥσπερ καὶ ὁ τελέσας τὴν μοιχείαν οὐκ ἐξέφυγε τὴν πείραν αὐτῆς. ὥστε διὰ τοῦ πείραν ἐκπεφεύγαμεν, τὸν τε συγκαταθέμενον καὶ ἐπιθυμήσαντα καὶ ἐπιχειρήσαντα ἐδήλωσε, κατὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος διδασκαλίαν καὶ τὸν ἐκπληρώσαντα τελείως. διὰ μὲν γὰρ τῆς ἐπιθυμίας κυρίως ὁ νοῦς ἐμολύνθη καὶ τὸ λογικὸν ὑπετάγη τοῖς ἀλόγοις πάθεσι, καὶ γέγονε κτηνώδης ὁ ἀνθρώπος. διὰ δὲ τῆς πράξεως, καὶ τὸ σῶμα. εἰκότως οὖν ἐπίσης κολάζεται ἢ τε συγκατάθεσις καὶ ἐπιθυμία καὶ ἡ πράξις. καὶ ὁ Θεολόγος εἰκότως διὰ τοῦ πείραν ἐκπεφεύγαμεν τὰ δύο περιέλαβε τὴν συγκατάθεσιν καὶ ἐπιθυμίαν καὶ τὴν σωματικὴν πράξιν.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἑσωτερικοῦ	δραχ.	25
Διὰ τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς	»	30
Διὰ τὰς Μονὰς γενικῶς	»	45
Ἑσωτερικοῦ γενικῶς λίρα χάρτινη	1	
Ἀμερικῆς	δολάρια	3
Διὰ τοὺς μὴ συνδρομητὰς ἑκάστον τεύχος	δραχ.	8
Ὅφειλόμενοι συνδρομαὶ προηγουμένων ἐτῶν	»	25

Αἱ κατὰ τόπους εἰσπραττόμεναι συνδρομαὶ ἐπιβαρύνονται μὲ δραχ. 5 διὰ τὰ ἄτομα, διὰ τοὺς Ἱ. Ναοὺς καὶ Ἱ. Μονὰς, πρὸς κάλυψιν μέρους ὁδοιπορικῶν ἐξόδων.

Ἐπιστολαί, συνδρομαὶ καὶ δωρεαί, ἀποστέλλονται πρὸς τὸν κ. Σωτ. Σχοινᾶν, Χατζηαγγύρη 28, Βόλον.

1) Ἐξὸδ. κ' 1 - 17. Δευτερ. ε' 1 - 21.

2) Ὁ Εὐαγγελικὸς νόμος, ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὁμιλία Ματθ. ε' - ζ'.

3) Ματθ. ε' 28.

4) Ματθ. δ' 1 - 11. Μάρκ. α' 12 - 13. Λουκ. δ' 1 - 13.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

Βίβλος ἀναμορφώσεως μοναχικῆς πολιτείας
(Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Ζαχαρίου ἱερομ. Μικραγιαννανίτου, Ἑρμούπολις 1887)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς νηστείας τῶν
ἀγίων Ἀποστόλων, πάντων τῶν
ὁσίων Πατέρων, ἐρημιτῶν τε καὶ
ἀσκητῶν, τῶν διαλαμπάντων
ἐν τε τῷ ἀγίῳ Ὄρει Ἀθῶ
καὶ ἀπανταχοῦ.

Περὶ τοῦ ἀναθεωρεῖν τοὺς βίους τῶν
ὁσίων Πατέρων καὶ ζηλοῦν τὰ
τούτων κατορθώματα.

Εὐλόγησον πάτερ,

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἐπειδὴ ἐν
ταύταις ταῖς ἡμέραις ἀναγινώσκωμεν
τοὺς βίους τῶν ὁσίων Πατέρων ἡμῶν
δοξης ὠφελείας ἀπολαύομεν καὶ ὁπό-
σης εὐφροσύνης ἀπολαμβάνομεν, οὐδ'
ἔστιν εἰπεῖν· τί γὰρ ἡδύτερον εἰπέ μοι
τοῦ ἀναθεωρεῖν τὰς τούτων ἀθανάτους
πράξεις; τὰ τε κατορθώματα καὶ τὰ
κατὰ τῶν δαιμόνων τρόπαια καὶ νικη-
τήρια; Ἐμοὶ δοκεῖ καὶ λίθους ἐπαι-
σθάνεσθαι τῆς τούτων ὠφελείας, πόσῃ
μᾶλλον λογικὸν ἄνθρωπον; Ἐντεῦθεν
οὖν φωτίζεται νοῦς ἀνθρώπου ἀποτι-
θέμενος τὸ τῆς σαρκὸς ζοφῶδες φρό-
νημα· ἐντεῦθεν κατανύσσεται ἡ ψυχὴ,
ἀναπτερουμένη πρὸς θεῖον ἔρωτα. Καὶ
εἰ ἀληθέστερον εἰπεῖν, οὗτοι εἰσὶν ὁ ἐν
Ἑδὲμ παράδεισος τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐνύ-
λοις φυτοῖς, ἀλλὰ τοῖς καρποῖς τοῦ
πνεύματος ποικιλόμενός τε καὶ ὠραῖ-
ζόμενος, ἐνθα πνοὴ ζωῆς εὐωδιάζουσα
καὶ οὐ ὁ ὄψις οὐκ ἔτρωσεν, ἀλλ' ἐτρώ-
θη· οὔτε ἔξωσεν, ἀλλ' ἐξώσθη, ὥσπερ
ἦν ἄξιον καὶ εἰ κατὰ τὸν λόγον τοῦ

Κυρίου «ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν ἐν-
τὸς ἡμῶν ἐστίν» οὐκ ἂν τίς ἁμάρτοι
καὶ βασιλείαν οὐρανῶν ἀποκαλέσαι
αὐτούς, ἐν οἷς ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἡμῶν ἀ-
ναπαύομενος, οἷα τις βασιλεὺς φιλό-
δωρος τοῖς ἐαυτῷ θεράποισι διανέμει
τὰ χαρίσματα. Τί μοι λοιπὸν πρὸς ταῦ-
τα κάτω βασιλεία, καὶ τὸ κενὸν δο-
ξάριον, καὶ ἡ καταργουμένη κοιλία;
Τί δὲ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος καὶ τὰ
διαφανῆ περιβλήματα καὶ ὅσα ἄλλα
εἰσὶ σιτὸς δαπανήματα; Τί δὲ ὁ κρό-
τος καὶ ὁ θόρυβος καὶ τῆς ἄνω καὶ κά-
τω περιφορᾶς ἡ ματαιοπονία, ἅτινα
οὐδὲ παραβολῆς εἰσὶν ἄξια; ἢ ὅσον
φῶς πρὸς σκότος καὶ ζωὴ πρὸς θάνα-
τον καὶ ἀλήθεια πρὸς τὰ ὀνειράτα.
Ἐπεὶ οὖν ταῦτα οὕτως ἔχει χαίρωμεν
ἀδελφοί χαρᾷ ἀνεκκαλήτῃ καὶ δεδο-
ξασμένη, ὅτι τῆς κρείττονος μοίρας ἐ-
τύχομεν καὶ ὅτι τοιοῦτου γένους σπέρ-
μα χρηματίζομεν, γένους ἐκλεκτοῦ
καὶ τῇ θεῇ εὐγενείᾳ ἐξαστράπτοντος·
οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ζηλοτυποῦμεν καὶ ὅ-
σον οἶον τε τὰ ἐκείνων κατορθώματα,
ὥς ἂν μὴ κενὸν ὄνομα φέρομεν, μόρ-
φωσιν μὲν εὐσεβείας ἔχοντες, τὴν δὲ
δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι.

Τοιγαροῦν ὥσπερ ἐν ἱατρείᾳ ὅ,τι ἑ-
καστος πρὸς τὴν οἰκείαν ἀσθένειαν
φάρμακον ἐκλέγεται, τὸν αὐτὸν τρόπον
καὶ ἡμεῖς πρὸς τοὺς ὁμοταγεῖς ἀπο-
βλέποντες ἐντεῦθεν ποριζόμεθα ἑκα-
στος τὸ ὠφέλιμον. Τοῖνον ἐγὼ ὁ ἀνά-
ξιος, πρὸς τοὺς ἀξιολέους θεοφιλοῦς

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΦΙΛΩΝ

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μ. Σταυρονικήτα τῇ 5ῃ
Ἰουλίου 1958.

Τῷ

Θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ καὶ Διευ-
θυντῇ τῆς ἐν ἀγίῳ Ὄρει «Ἀθω-
νιάδος» Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς
ἐμοὶ δὲ Πανευλαβεστάτῳ Κα-
θηγητῇ κ. κ. Ναθαναὴλ
Εἰς Καρυνὰς ἁγ. Ὄρους

Θεοφιλέστατε ἅγιε Σχολάρχα,

Ἐμπλεως δεήσεων πρὸς τὸν Πανάγα-
θον Θεόν, τὴν προστάτιδα τοῦ ἱεροῦ τό-
που Κυρίαν ἡμῶν Θεοτόκον καὶ τοὺς ἁ-
γίους ἄπαντας, ὅπως ἡ σημερινή μου εὐρη-
τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα ἐν ἀπολύτῳ ὑ-
γείᾳ, χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει. Ἐρχομαι δι'
αὐτῆς νὰ παρακαλέσω θερμότατα Ὑμᾶς ὅ-
πως εὐχερευόμενος δεχθῆτε τὴν ἔκφρασιν
τῶν πλέον αὐθορμητῶν καὶ εἰλικρινῶν εὐ-
χαριστιῶν, διὰ τὴν ἀληθῶς πατρικὴν
στοργὴν καὶ ἀγάπην, μεθ' ἧς μὲ περιεβάλ-
λετε κατὰ τὸ πενταετὲς ἐν τῇ Ἀθωνιάδι
Σχολῇ τῆς φοιτήσεώς μου διάσθημα.

ποιμάνοντας, ὁ οἰκονόμος πρὸς τοὺς
πιστῶς καὶ φρονίμως οἰκονομήσαντας,
ὁ κελληρίτης πρὸς τοὺς εὐδιακρίτως
καὶ εὐσυνειδήτως κελλαρεύσαντας, ὁ
κανονάρχης, ὁ ξενοδόχος, οὕτως ὁ ὀ-
φιοποιὸς καὶ ὁ ἀριστητάριος, οὕτως ἑ-
καστος ἐν τῇ ἐκάστη διακονίᾳ ταττό-
μενος, ἔχομεν γὰρ εἰ βουλόμεθα τὰ
παραδείγματα. Μὴ τις οὖν ἐπὶ πάσῃ
παρακοῇ, ἀλλ' ἐκ πρώτης κλήσεως ἢ
ἀπάντησις· τὸ γὰρ λέγειν μικρὸν καὶ
πάρειμι, καὶ τοῦτο ἐπὶ τοῦ οἰκονόμου
τῶν ὑπευθύνων τε ἐστὶ καὶ κατακρί-
των, μὴ τις παραίτησις διακονίας, ἀλ-
λὰ μέχρι θανάτου ἢ εὐπέθεια· τοῦτο
γὰρ ἡ μοναχικὴ τελειότης. Μὴ τις
μεμφίμοιρος, τὸν τῇδε τόπον καται-

Εὐλαβέσαστε ἅγιε Σχολάρχα,

Εἶμαι ὑποχρεωμένος ἐξ εἰλικρινοῦς καὶ
καθαρᾶς καρδίας νὰ ὁμολογήσω ὅτι, ἐν τῷ
προσώπῳ τῆς ἐξαιρέτου Ὑμῶν ἐκκλησια-
στικῆς φυσιογνωμίας, εὗρον τὸν καταυγά-
ζοντα πνευματικὸν διδάσκαλον, τὸν πραγ-
ματικὸν Ἀγιορεῖτην καὶ τὸν ἀντιπροσω-
πευτικὸν τύπον ἀρετῆς Ἀρχιερέως, οὐτι-
νος ἢ διαδίωσις ἐπακριδῶς συμφωνεῖ καὶ
ἐφάπτεται, μὲ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου
Παύλου παραγγελλόμενα· «δεῖ οὖν τὸν ἐπί-
σκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, νηφάλιον, σώ-
φρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μὴ
πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ,
ἀλλ' ἐπεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον».

Διαπρεπέστατε ἅγιε Σχολάρχα,

Ὑψ' ἀπάντων τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ ἁ-
γιωνύμου ἡμῶν χώρου, τυγχάνει ὁλοσχε-
ρῶς κατατεθειμένον, ὅτι, ἡ μετὰ δαρύτητος
πεπλουτισμένη Ὑμετέρα προσωπικότης, ἐ-
παξίως σήμερον κατέχει καὶ μετὰ σοβα-
ρᾶς αἰγλῆς τονίζει τὸν ἐπίζηλον θῶκον
τοῦ τῆς Ἀθωνίτιδος Σχολῆς ἡγήτορος,
θῶκον, ὃν κατὰ τὸ ἐγγύς, μέσον καὶ ἀπώ-

τιώμενος, ὡς οὐκ ἔχοντα τοῦτο ἀκαί-
νο, ὁ γὰρ τοιοῦτος ὑπόδικος ἐστὶ τῶν
γογγυσάντων ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὧν ἐξαίσι-
ος ὁ ὄλεθρος, ἀλλὰ τίνες ταῦτα οἱ ἁ-
πάλδευτοι καὶ ταῖς φρεσὶ νηπιάζοντες,
οἷς τὸ ἀναπνεῖν τὸν ἀέρα οὐκ ἄξιον;
Μὴ ὅτι τοσοῦτον ἀπολαύσειν ἀναπαύ-
σεων; πλὴν ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἡμῶν, καὶ
τοὺς ἄφρονας σωφρονήσσει καὶ τοὺς
πεπαιδευμένους ἔτι συνετήσσει καὶ
πάντας σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐ-
τοῦ τὴν οὐράνιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
οὖν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰῶνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Πρὸς Ἀντίοχον Δοῦκα

Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστων καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεισθαι ὀφειλομένων· κατ' ἐρώτησιν.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 156)

Ἐρ. μγ'. Καὶ εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, πῶς ὁ σατανᾶς, οὐ διετέλεν ἄλλην πίστιν ἐπὶ γῆς εἰς τοσαύτας αἰρέσεις; εἰ μὴ τὴν τῶν χριστιανῶν;

Ἀπ. Ὡς ἀντικειμένην αὐτῷ δηλονότι καὶ καταργοῦσαν αὐτόν. Ποία γάρ, εἰπέ μοι, φροντίς ἢ μέ-

τερον παρελθόν, πολλοὶ ἐλάμπρυνον, ὡς ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης καὶ λοιποί. Ἐν ταῦτῳ δέ, ὡσαύτως πανθομολογούμενον τυγχάνει ὅτι, εἰ σιθαρὰ χεῖρες Ὑμῶν, μετ' ἀδιασείστου πεποιθήσεως κρατοῦν τὴν τῆς Ἀρχιερωσύνης καὶ ποιμενάρχου ράβδον.

Ἀπειροσέβαστε ἅγιε Σχολάρχα,

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς προκειμένης ἀπαstraπτούσης κατὰ συγκαιρίαν περιπτώσεως, ἐπιτρέψατέ μοι παρακαλῶ, ὅπως καταθέσω τὴν ἀπεριόριστον εὐγνωμοσύνην μου καὶ ἀφοσίωσιν, νὰ ἀναπέμψω αἶνον τῷ Θεῷ, διότι μὲ ἠξίωσε νὰ σπουδάσω παρὰ τοὺς πόδας θεοφιλοῦς ἀνδρός, καὶ παρακλήλως ἐκθύμως νὰ εὐχηθῶ ὑπὲρ μακροημερεύσεως τῆς Ὑμετέρας πολυτιμῆτου ζωῆς, ἵνα καὶ ἕτεροι ἐκ τῶν ἐπερχομένων ἀξιωθῶσι τοῦ θείου δώρου, νὰ ἀποκτήσωσιν Ὑμᾶς, τὸν λαμπρὸν καὶ ἀπαράμιλλον, ὡς διδάσκαλον καὶ πνευματικὸν πατέρα.

Ταπεινότατον ἐν Κυρίῳ τέκνον

Μοναχὸς Δαμασκηνὸς Σταυρονηκτικανδὸς

Ἀπόφοιτος Ἀθωνιάδος

ριμνα τῷ σατανᾷ, Ἰουδαίους ἢ Σαμαρείτας ἢ Ἕλληνας πολεμῆσαι, ἢ μερίσαι εἰς αἰρέσεις καὶ πίστεις διαφόρους; Πᾶσαι γὰρ αὗται αὐτοῦ εἰσι, καὶ οὐδαμῶς ὁ σατανᾶς τὸ ἐαυτοῦ πολεμεῖ, ἀλλὰ τὰ τοῦ Θεοῦ. Ὡστε τῷ βουλομένῳ καὶ ἐντεῦθεν ἐστὶ μαθεῖν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα πίστις εὐσεβῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἄλλη, εἰμὴ μόνῃ ἢ εἰς Χριστόν.

Ἐρ. μδ'. Ποίῳ δὲ τρόπῳ πείσομεν τὸν ἰδιώτην καὶ βάρβαρον, ὅτι ὑπὲρ πάσας τὰς αἰρέσεις ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία τὴν ὀρθὴν πίστιν ἔχει καὶ οὐ σφάλλεται;

Ἀπ. Οἱ μὴ δυνάμενοι Γραφῶν τε καὶ δογμάτων ἀκριβείαν καὶ βάθος ἀκοῦσαι, ἐντεῦθεν τὸ ἁμωμον καὶ εὐσεβὲς τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πιστωθῆναι ὀφείλουσι· λέγω δὴ ἐκ τοῦ πάντα τοὺς σωτηρίους καὶ τιμίους τῶν Χριστοῦ παθημάτων τόπους τῇ καθολικῇ καὶ ὀρθοδόξῳ ἡμῶν πίστει καὶ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ Θεοῦ δωρηθῆναι καὶ πιστευθῆναι· λέγω δὴ τὴν Ναζαρέτ, ἔνθα ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῖν ἐσκήνωσε· τὴν Βηθλεὲμ, ἔνθα κατὰ σάρκα ἐτέχθη· τὴν Σιών, ἔνθα τὴν σωτηρίαν τῷ κόσμῳ εἰργάσατο· τὸν Ἰορδάνην, ἔνθα τὸν Ἀδὰμ ἀνεκαίνισε· τὸ Θαβώρ, ἔνθα τὴν τῶν οὐρανῶν βασι-

λείαν προετύπωσε· τὸ τῶν Ἑλαιῶν ὄρος, ὅθεν πρὸς τὸν Πατέρα ἐν οὐρανοῖς ἀφ' ἡμῶν ἀνελήλυθεν. Οὕς περ ἅπαντας τοὺς αὐτοῦ ἁγίους καὶ σεβασμίους τόπους οὐκ εἰκῇ οὐδὲ μάτην τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνεπίστευσεν· ἀλλ' ὥς εὐσεβεστέρα δηλονότι καὶ τιμιωτέρα πάντων ἐπὶ τῶν ἁγίων παρὰ Χριστιανοῖς ὀνομαζομένων πιστεῶν καὶ Ἐκκλησιῶν. Καὶ ὡς περ βασιλεὺς τοὺς τιμίους αὐτοῦ τοῦ παλατίου κοιτῶνας καὶ θησαυροὺς τοῖς πιστοτέροις πάντων τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ ἐγχειρίζει τε καὶ πιστεύει, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἀπ' ἀρχῆς τῆς παρουσίας αὐτοῦ τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ τοὺς σεβασμίους αὐτοῦ τόπους ἐπίστευσεν. Εἰ δὲ λέγει ὁ δι' ἐναντίας, ὅτι βασιλικὴ τυραννίδι τούτους κατέχομεν, μανθανέτω ὁ τοιοῦτος, ὅτι περ, καὶ βαρβάρων πολλάκις τὴν Παλαιστίνην παραλαβόντων, οὐ συνεχώρησε Χριστὸς τοὺς ἑαυτοῦ τόπους αἱρετικοῖς παραδοθῆναι· ἀλλὰ, κἂν πρὸς βραχὺ τοῦτο ἐπεχείρησαν, συντόμως πάλιν ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία τούτους ἀπεδίωξεν, ὡς χοίρους, τῶν ἁγίων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν αὐλῶν καὶ τόπων.

Ἐρ. με'. Ποῦ ἐπέτρεψεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀποστόλοις Χριστιανούς ὀνομάζειν τοὺς πιστεύοντας τῷ Χριστῷ;

Ἀπ. Ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων ἀκούομεν, ὅτι ἐν Ἀντιοχείᾳ γέγονε πρῶτος χρηματισμός, ἡγουν ἀποκάλυψις Θεοῦ, τοῖς ἀποστόλοις ἐπιτρέπουσα καλεῖσθαι ἡμᾶς χριστιανούς. Διὸ ἀκριβῶς γνωσκέτω ὁ τῷ Χριστῷ προσελθεῖν βουλόμενος, ὅτι πᾶσα πίστις ἐπὶ γῆς εἰς ὄνομα

ἀνθρώπου ὀνομαζομένη· λέγω δὲ ἀπὸ Σίμωνος Σιμωνιανοὶ καὶ ἀπὸ Μαρκίωνος Μαρκιωνισταί, καὶ ἀπὸ Ἀρείου Ἀρειανοί, καὶ δι' Εὐνόμιον Εὐνομιανοί· αὗται πᾶσαι καὶ αἱ λοιπαί, αἱ εἰσιν ἀνθρώπων ὀνόματα, καὶ δι' αὐτοὺς οὕτως ὀνομαζόμεναι πίστεις, οὐκ εἰσὶ τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ ὁ Θεὸς ἐν αὐταῖς· εἰ γὰρ τοῦ Θεοῦ εἰσι, τίνος χάριν ἀνθρώπων ὀνόμασιν ὀνομάζονται τε καὶ σεμνύνονται; Καύχημα τοίνυν ἡμῖν ἐστὶ καυχημάτων ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, καὶ τὸ κηρύττεσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι χριστιανοί, ὡς μὴ παρὰ ἀνθρώπου ὀνομασθέντες, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Θεοῦ φωτισθέντες.

Ἐρ. μς'. Τίς πρὸ πάντων ὠνόμασε Θεὸν τὸν Θεὸν ἐπὶ γῆς;

Ἀπ. Προδήλον, ὅτι ὁ διάβολος, ὅτε πρὸς τὴν Εὐάν ἔλεγε· «Τί ὅτι εἶπεν ὑμῖν ὁ Θεός, ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ φαγεῖν», καὶ μὴ θαυμάσης τοῦτο· ἄγγελος γὰρ ὧν ποτε ὁ διάβολος, εἶχε γνωσιν ὑπὲρ τὸν ἄνθρωπον τότε.

Ἐρ. μς'. Ποῦ θέλομεν λέγειν, ὅτι ἐστὶν ὁ παράδεισος; Οἱ μὲν γὰρ φασιν, ὅτι ἐν Ἱερουσαλήμ, οἱ δὲ ἐν οὐρανοῖς.

Ἀπ. Οὐδὲ εἰς τῶν δύο ἀληθές. Καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἐν Ἱερουσαλήμ ἐστὶν ὁ παράδεισος, μαρτυρεῖ ὁ Ἀδάμ ὁ ἐν τῷ Κρανίῳ κείμενος. Εὐδήλον δέ, ὅτι οὐκ ἐν τῷ παραδείσῳ ἐτάφη, ἀλλ' ἐξεβλήθη. Ὅτι δὲ οὐκ ἐν οὐρανοῖς ἐστὶν ὁ παράδεισος, μαρτυρεῖ ἡ Γραφὴ λέγουσα. «Καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἑδὲμ κατὰ ἀνατολάς». Διδάσκει οὖν ἡμᾶς, ὅτι ἐξ ἀνατολῶν πάσης τῆς γῆς ἐστὶν ὁ παράδεισος. Ὅθεν

ΙΕΡΟΣ ΠΟΘΟΣ

(Πρὸς τὴν Παναγίαν)

Ἦθελα Παναγία μου
 νὰ εἶχα τὴ χαρά σου
 Ὅταν κρατοῦσες τὸν Χριστὸν
 δρέφος στὴν ἀγκυλιά σου.
 Ν' ἄχα τὸ μανδυλάκι σου
 τὸ μοσχαμυρισμένο
 Ποὺ σπόγγιζες τὸν Ἰησοῦν
 ὡς δρέφος ἰδρωμένο.

Νὰ εἶχα τὰ χειλάκια σου
 ποὺ τὸν γλυκομιλοῦσαν

φασὶν ἱστορικοὶ τινες ἀκριβεῖς παῖ-
 δες, ὅτι τούτου χάριν πάντα τὰ εὐώ-
 δη τῶν ἀρωμάτων περὶ τὰ ἀνατολι-
 κώτερα, ἤγουν τὸ ἰνδικὰ μέρη, ὑ-
 πάρχουσι ὡς πλησιόχωρα τυγχάνον-
 τα τοῦ παραδείσου. Καὶ ὥσπερ φοί-
 νικες ἄρσενες τοὺς πλησιάζοντας
 φοίνικας θηλυκοὺς τῇ πνοῇ τῶν ἀ-
 νέμων συμβιβάζοντες, καρποφόρους
 ποιοῦσιν, οὕτω δὴ καὶ ἐκ τοῦ παρα-
 δείσου τῇ τῶν ἀνέμων πνοῇ εὐωδία
 ἐξερχομένη τὰ πλησιώτερα τῶν ἐκεῖ-
 σε τόπων δένδρα ἀρωματίζειν ποιεῖ.

Ἐρ. μη'. Φθαρτὸν μὲν φαμέν τὸν
 παράδεισον ἢ ἄφθαρτον;

Ἀπ. Οὕτε φθαρτὸν αὐτὸν λέγο-
 μεν κατὰ τὴν τῶν παρ' ἡμῶν φυ-
 τῶν τε καὶ καρπῶν σῆψιν καὶ σκω-
 λήκων ποιότητα· οὕτε μὴν πάντη
 πάλιν ἄφθαρτον, κατὰ τὴν τοῦ μέλ-
 λοντος αἰῶνος ἀφθαρσίαν, καὶ οὐ
 γινομένην παλαιώσιν. Ἀλλὰ πρὸς
 μὲν τοὺς παρ' ἡμῖν καρπούς τε καὶ
 παραδείσους πάσης φθορᾶς ἐστὶν ὑ-
 ψηλότερος· πρὸς δὲ τὴν δόξαν τῶν
 μελλόντων ἀγαθῶν, ὧν ὀφθαλμοὺς
 οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, πάνυ
 ἐλαχύς ἐστι καὶ πιστεύεται.

Ποὺ τὸν γλυκονανούριζαν
 καὶ τὸν γλυκοφιλοῦσαν.
 Νὰ εἶχα τὰ χερράκια σου
 ποὺ τὸν βρεφοκρατοῦσαν
 Τὸν στόλιζαν τὸν χάιδευαν
 καὶ τὸν χειραγωγοῦσαν.

Ἀς εἶχα τὰ ματάκια σου
 νὰ τὸν ἀπολαμβάνω
 Μαζί σου νὰ εὐρίσκωμαι
 θελήματα νὰ κάμνω.
 Ἀς εἴμουνα τότε κι' ἐγὼ
 κοντὰ σου ὑπηρέτης
 Νὰ τὸν βαστάζω! καὶ ἐσὺ

τὰ τοῦ σπιτιοῦ νὰ δλέπης.

Τὰ θεῖα ρουχαλάκια του
 νὰ πιάνω, νὰ τὰ πλύνω
 Καὶ τὸ νερόπλυμα αὐτῶν
 ὡς δάσλαμον νὰ πίνω.
 Ἀς εἶχα καὶ τὰ ὠτά σου
 ν' ἀκούω τὴ λαλιά του
 Τοὺς παιδικούς του λυρισμούς
 νὰ χαίρωμαι κοντὰ του.

Ν' ἀκούω τοὺς ψιθυρισμούς
 ποὺ ἔλεγε μονάχος
 Ὅταν ὠραματίζετο
 τὸ σταυρικόν του πάθος!
 Μὲ μέλι τὰ χειλάκια του
 μὲ δρόσο νὰ γλυκαίνω
 Γιατί, γιὰ μᾶς εἰς τὸν σταυρὸ
 πέθανε πικραμένο.

Καὶ λούλουδα θὰ ἐπλεκα
 στεφάνι νὰ τὸν δάνω
 Γιατί ἀκάνθια φόρεσε
 στὸ πάθος του ἐπάνω.
 Ἦθελα Παναγία μου
 νὰ ἔχω τὴ χαρά σου
 Στοὺς οὐρανοὺς νὰ εὐρεθῶ
 μὲ τὸν Χριστὸν, κοντὰ σου! Γένοιτο.
 Εἰς δόξαν καὶ ἀγάπην Χριστοῦ
 Ὁ ταπεινὸς ἱερεὺς
 Βασίλειος Μπάμνιανς
 Μόρια—Μυτιλήνης

Γινώμαι ἀναγνωστῶν μας

ΣΤΑΔΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Ἀνεπτύχθη πρότασις περὶ ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Καλὴ ἡ ἰδέα, καλὸν τὸ στάδιον, ἀλλὰ πῶς νὰ καρποφορήσῃ;

Ὁμιλοῦμεν περὶ σταδίου ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, καθ' ὃν χρόνον πρέπει νὰ ἀμυνθῶμεν — λυσσαλέως μᾶλλον — ἐντὸς τοῦ οἴκου μας κατὰ τῶν εἰσφρυσάντων πολλαπλῶν καὶ πολυειδῶν ἐχθρῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως.

Ὁφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ λαός μας εἶναι ἀμαθὴς περὶ τὰ θεῖα καὶ ὁ ὅρος ἰδιώτης τὴν γινῶσιν, ἀναφέρεται εἰς τὸν ἀστοιχείωτον, τὸν ἀκατέργαστον, τὸν καθυστερημένον περὶ τὰ στοιχειώδη τῆς πίστεως. Ἀναμφισβητήτως ὁ τοιοῦτος διατρέχει ἄμεσον κίνδυνον νὰ γίνῃ βορὰ τῶν ξένων προπαγανδῶν καὶ εἰς τὸ στοιχεῖον αὐτὸ τῆς γενικῆς ἀμαθείας εὐελπιστοῦν αἱ ξένοι ἀντορθόδοξοι προπαγάνδαι.

Ἀπωλέσαμεν τὴν πρωτοβουλίαν οὐ μόνον εἰς τὸ στάδιον τῆς παγκοσμίου συνειδήσεως ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ λαῷ μας.

Ἀνάγκη λοιπὸν ἀγῶνος. Ἐσωτερικῆς καθάρσεως. Σταδίου ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς.

Πλὴν τῶν τόσων καὶ τόσων ἀπαιτήτων μέτρων, ἅτινα πρέπει ραγδαίως νὰ ληφθοῦν, ὠφελεῖ νὰ συστηθοῦν καὶ τὰ ἑξῆς:

1) Δωρεὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς πάντα νεοφώτιστον τῶν δύο Ἐπιστολῶν τοῦ Θεοῦ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης.

2) Νὰ συστηθοῦν ἐκκλησιαστικά καὶ Βιβλιοθηκὰ παρ' ἐκάστῃ Χριστιανι-

κῷ Ναῷ μὲ ἀνοικτὸν ἀναγνωστήριον διὰ τὸ κοινὸν καθ' ὅλον τὸ 24ωρον. Ὁ Χριστιανικὸς Ναὸς τοῦ μέλλοντος, πρέπει νὰ προσλάβῃ ὡς ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τὴν αἰθουσαν τῆς βιβλιοθήκης.

3) Καθορισμὸς ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῶν κατ' ἐλάχιστον ὅριον ἀπαιτήτων χριστιανικῶν βιβλίων, ἅτινα πρέπει νὰ κατέχῃ ἐντὸς τοῦ οἴκου αὐτῆς πᾶσα χριστιανικὴ οἰκογένεια.

4) Ἀπαράβατος ἀπαίτησις τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ πάντα πιστὸν νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ ἀπαγγέλλῃ ἀπὸ μνήμης τοῦλάχιστον τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ τὴν Κυριακὴν Προσευχήν.

Πρέπει ἀναντιρρήτως νὰ καταστῇ γενικὴ συνειδήσις τῶν ὄντως πιστῶν ἡ ἐσωτερικὴ ἐπαγρύπνησις, ἡ ἐνδοελληνικὴ Ἱεραποστολή.

Περὶ δὲ τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς παρατηρητέον. 1) Αἱ καθυστερημέναι χῶραι κατέχονται πολιτικῶς, στρατιωτικῶς, οἰκονομικῶς ὑπὸ ἀντορθόδξων δυνάμεων, αἵτινες ἢ ἀντιτίθενται ἀποφασιστικῶς ἢ παρεμβάλλουν ἐπιτηδείως πελώρια προσκόμματα εἰς τὴν διάδοσιν τῆς Ὁρθοδόξιας. 2) Ἐλλείπου ἐπαρκεῖς οἰκονομικαὶ δυνάμεις πρὸς ἐπιτυχίαν μονίμων ἀποτελεσμάτων. 3) Αἱ ἀντορθόδοξοι δυνάμεις ἔχουν ριζοβολήσῃ ἐκείνῃ πνευματικῶς καὶ εὐκολώτερον εἶναι νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἐπιτυχῶς εἰς τὰς μητροπόλεις τῶν παρὰ εἰς τὰς ἀποικίας. 4) Ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ κόσμου εἶναι ἡμικαμπόλεμος καὶ ἐγκυμονεῖ μεγάλαις μελλοντικαῖς περιπετεῖαις.

Συνεπῶς προτιμότερον ἢ ἀκμαιοποίησις τῆς Ὁρθοδόξιας εἰς τὴν κοίτιδα τῆς, παρὰ ὁ κατακερματισμὸς τῶν προσπαθειῶν τῆς καὶ ἡ πολιτικὴ τῆς

ΕΚΛΟΓΗ ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΨΥΧΩΦΕΛΗΣ

Δεῖ δὲ τὸν βουλόμενον σωθῆναι, συχνῶς ἀναγινώσκειν
καὶ πάννυ ὠφεληθήσεται.

(Ἐκ τοῦ χαρτῶου Κώδικος H144 τοῦ 12' αἰῶνος τῆς Λαυρ. βιβλιοθήκης)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 182)

—Μὴ αἰσχύνου ἐξαγορεύειν σου τὰς ἀμαρτίας. Ἐξαγορεύων δὲ αὐτὰς τῷ σφ̄ Πατρὶ, συντρίψῃς τὴν τοῦ δράκοντος κεφαλὴν.

—Δεῖ σε δουλαγωγεῖν τὸ σῶμα διὰ νηστείας καὶ ἀγρυπνίας καὶ κόπου καὶ ἀναγνώσεως τῶν θείων Γραφῶν.

—Δεῖ σε συνάγειν τὴν καρδίαν σου πάντοτε εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς γεννῆς τοῦ πυρός, καὶ εἰς τὸν πόθον τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

—Οὐ δεῖ σε ἀπὸ ἐδεσμάτων πολλῶν τρέφειν τὸ σῶμα. Πληρουμένη γὰρ ἡ γαστήρ, ὕπνον ἐπάγει βαρύν.

—Ὁμίχλη καλύπτει ἡλιακὰς ἀκτίνας καὶ νοῦν σκοτίζει πλησμονὴ βρωμάτων.

—Μὴ στήσῃς τὴν διάνοιάν σου εἰς αἰσχρὰ καὶ ἐπιθλαβεῖς ἐνθυμήσεις καὶ ἡδονάς, ἵνα μὴ σοι γένηται κακὴ συγκατάθεσις.

στρουθοκαμήλου. Ἡ δημιουργία δυναμικοῦ ἀποθέματος θὰ διευκολύνῃ μελλοντικῶς ὀρθοδόξους πραγματοποιήσεις ἀνὰ τὴν ὑδρόγειον.

Τὸ γε νῦν ἔχον ἡ προσοχή μας πρέπει νὰ στραφῇ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μάλλον, παρὰ εἰς ἀδεσθείας ἐξωτερικὰς περιπετείας. Ἀργότερον ἔσεται ἡμᾶς καὶ διὰ τὸ στάδιον τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, ὅταν ἡ κρίσιμότης τοῦ ἐλληνοχριστιανισμοῦ παρέλθῃ καὶ «ἐκκλείψῃ μαχητὴς Βαυλῶνος τοῦ πολεμεῖν».

Γεώργιος Σχινᾶς
Πατησίων 85 Ἀθήναι

—Ὡςπερ σπινθὴρ ἐν ἀχύροις χρονίως ἐγείρει φλόγα, οὕτω μνήμη γυναικὸς παρμένουςα, ἐξάπτει ἐπιθυμίαν.

—Πρὸς πᾶσαν ἀγαθὴν ἐργασίαν παρασκευάζου, καὶ τὸ εἶναι σε πρᾶον καὶ ἡσύχιον, ὑπομονητικὸν καὶ μακρόθυμον.

—Μὴ ἀγαπήσῃς τὸν κόσμον καὶ οὐδέποτε λυπηθῇς. Καταφρονεῖ δὲ αὐτοῦ καὶ ἔση πάντοτε ἐν χαρᾷ. Ὁ γὰρ καταφρονῶν τοῦ κόσμου τούτου, οὐδέποτε ὀχληθήσεται ὑπὸ λογισμῶν λύπης.

—Βότρυς ἐπισυρόμενος τῇ γῇ, σήπεται ταχέως. Οὕτω καὶ ἀρετὴ ἀπόλλυται ἐὰν γένηται μετὰ κενοδοξίας.

—Ὡςπερ ἀχύρου καπνὸν οὐ προσδέχεται ὁ θεός, εἰς ὁσμὴν θυμιάματος, οὕτως οὐδὲ κενοδόξου ἀρετὴν τὸ σύνολον ὑποδέχεται.

—Τί ὑπερηφανεύσαι ἄνθρωπε, πληλὺς ὢν καὶ σαπρία; Τί τὸν αὐχένα ἐπαίρεις τὸν μετ' ὀλίγον σηπόμενον;

—Τί ὑπὲρ τὰς νεφέλας ἐπαίρεις; Ἰδοὺ γῆ καὶ σποδὸς εἰ καὶ μετ' ὀλίγον εἰς τέφραν καὶ κόνιν ἀναλυσίς.

—Μέγας εἰ ἄνθρωπε καὶ τίμιος καὶ θαρρὺς ἔως δοθῇσιν ἔχεις ἀπὸ Θεοῦ. Κτίσμα Θεοῦ εἰ, μὴ ἀθέτει τὸν κτίσχητά σε Θεόν.

—Βοηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, μὴ ἄρνού τὸν εὐεργέτην. Κατῶρθωσας ἀρετὴν ἢ τι ἄλλο μέγα; ἄλλ' ἐκεῖνος συνείργησε.

Πατερικὰ διηγήματα
τοῦ αὐτοῦ Κώδικος.

Τοῦ ἀββᾶ Ἡσαΐου

Πολλοὶ τῶν μοναχῶν καταλείψαντες γονεῖς καὶ τέκνα, ἀδελφοὺς καὶ φίλους καὶ

συγγενείς διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ἀγάπην. πικρὰ μὲν ἀνθρώποις ἔδοξαν εἶναι ἄγιοι, παρὰ δὲ τῷ καρδιογνώστῃ Θεῷ, ἐναγεῖς καὶ βέβηλοι. Οὐ διὰ πορνείαν καὶ μοιχείαν, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ φυλάττειν τὴν καρδίαν ἀπὸ αἰσχυρῶν λογισμῶν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς αἰσθητήρια ἀπὸ συγκαταθέσεως πορνείας καὶ φαύλων ἐννοιῶν.

Ἐὰν τὸ σῶμα ἡμῶν φυλάξωμεν ἀμόλυντον ἀπὸ συμπλοκῆς καὶ συναφείας γυναικῶν, ἡ δὲ καρδία ἡμῶν συγκατατίθεται τοῖς φαύλοις λογισμοῖς, οὐδὲν ὄφελος. Πανταχοῦ γὰρ ἡ θεία Γραφή παλαιὰ τε καὶ νέα, περὶ τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας διαλέγεται καὶ πανταχοῦ οἱ λογισμοὶ τοῦ νοῦς καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας εἰσὶν οἱ στεφανοῦντες καὶ κατακρίνοντες τὸν ἄνθρωπον ¹⁾. Δεινὸν καὶ ὀλέθριον τὸ συμπέθεσθαι κρυπτικῶς τοῖς ἀκαθάρτοις λογισμοῖς· ἐκ γὰρ τῶν λογισμῶν καὶ εἰς τὴν πράξιν τις παρασύρεται καὶ κατὰ μικρὸν ἀλλοτριούται τοῦ Θεοῦ. Ὅποτε καὶ ὁ συγκατατιθέμενος αὐτοῖς, ὡς ἐργασάμενος τὴν ἀμαρτίαν κρίνεται. Εἰς γὰρ κακότεχνον ψυχὴν, σοφία Θεοῦ οὐκ εἰσελεύσεται. Εἰ δὲ καὶ εἰσελεύσεται, ταχὺ ἐξελεύσεται, οὐδὲ κατοικήσει ὁ Θεὸς ἐν σώματι καταχρέω ἀμαρτίας. Σκολιοὶ γὰρ λογισμοὶ χωρίζουσιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ προφήτης Σοφονίας λέγει: Παρέθηκέ σοι πῦρ καὶ ὕδωρ, οὗ ἐὰν θέλῃς ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ἐναντίον (ἐνώπιον) ἀνθρώπου ζῶ καὶ θάνατος, καὶ ὃ ἐὰν εὐδοκήσῃ δοθήσεται αὐτῷ.

Περὶ καθαρότητος λογισμῶν

— Ἀδελφός ἦν ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου, Ρωμαῖος τὸ γένος, Αἰμιλιανός

1) Ἡ διδασκαλία τοῦ παρόντος διηγήματος καθὼς καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων, ἀποβλέπει οὐ μόνον εἰς τοὺς μοναχοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα χριστιανὸν θέλοντα τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του.

τὴν κλήσιν, εἶλον τε χρηστὸν μετῶν καὶ σωφροσύνην, ὡς μάλιστα τὴν καλὴν, ἐξ αὐτῆς τῆς νεότητος ἀσπασάμενος. Τούτῳ νυκτός ποτε διαγενομένης Κυριακῆς, χαλεπὸν ἐκ τῆς σαρκὸς ὁ ἐχθρὸς κεκίνηκε πόλεμον, πρὸς ὃν ἀντέχειν εἰς τέλος ἀπαγορεύσας, ἐνεδίδου ἤδη τοῖς λογισμοῖς ὑποκατεκλίνετο. Οὕτως ἔχων καὶ ὑπὸ τοῦ πάθους πολιορκούμενος, ἐντυγχάνει περὶ τὸν ὄρθρον ἐρχομένῳ πρὸς τὴν σύναξιν τῷ ἁγίῳ, καὶ τις ἐξ αὐτοῦ προσέειπε δυσωδία, τὸ χαλεπὸν ἐκεῖνο πάθος τῷ μεγάλῳ δηλοῦσα. Ὁσφρανθεὶς σὺν αὐτῆς ὁ θεὸς Εὐθύμιος καὶ γνοὺς τὴν ἐπιβουλὴν, ἐπιτιμᾷ τῷ διανοχλοῦντι πονηρῷ δαίμονι καὶ παραχρῆμα ὑπτιος μὲν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὁ ἀδελφὸς ἔκειτο, σπαράττων ἑαυτὸν καὶ κλονῶν καὶ ἀφρὸν ἐκπτύων ἐκ τοῦ στόματος, συνήεσαν δὲ καὶ πολλοὶ τῶν μοναχῶν ἐπ' αὐτῷ. Φῶς τοῖνον ὁ μέγας Εὐθύμιος ἐνεχθῆναι κελεύσας, διὰ τὸ καὶ τὸν τόπον εἶναι ζοφώδη καὶ ἀφεγγή. Ὁρᾷτε Πατέρες τὸν ἀδελφὸν εἶπε πρὸς αὐτούς, ὅστις ἐν ἀρετῇ ζῶν ἐκ παιδὸς καὶ σωφροσύνης ἐπιμελούμενος, νῦν διὰ τὸ μικρὸν ἐνδοῦναι τοῖς τῆς σαρκὸς πάθεσι, κεῖται πᾶσιν ἡμῖν θέαμα θρήνων ἁγίων. Διὸ πάσῃ φυλακῇ τὴν διάνοιαν ἐκάστω τὴν ἑαυτοῦ τηρητέον, μὴ λάθῃ καὶ διὰ φαντασίας δῆ τινας κλέψας ὕμᾶς ὁ ἐχθρὸς καὶ εἰς τὸ τῆς ἀπωλείας καταγαγὼν θάραθρον, ὑποδουλώσῃ ὕμᾶς τῇ συγκαταθέσει ἀτόπων λογισμῶν. Κἂν γὰρ τοιοῦτος ἡμῖν ἐγγένηται λογισμὸς εἰς ἐπιθυμίαν ἀκόλαστον ἐρεθίζων, ἡμεῖς δὲ μὴ τὴν πρώτην εὐθὺς ἐκπολεμηθῆναι τούτῳ σπουδάζωμεν, ἀλλ' ὅσον εὐμενῶς αὐτὸν τῇ διανοίᾳ παραδεξώμεθα, οὐ μὲν οὖν ἐλεύθεροι κακίας ἐσόμεθα, ἀλλὰ καὶ σώμασι μὴ πλησιάζοντες, ὡς πεπορνευκότες κατὰ διάνοιαν κριθησόμεθα.

Θεοδώρου Ἐδέσεως

— Τυραννοῦμενοι καὶ αἰχμαλωτιζόμενοι

ὑπὸ τῶν παθῶν, διαποροῦμεν πολλάκις καθ' ἑαυτούς, διατὶ ταῦτα πάσχομεν. Χρὴ τοιγαροῦν γινώσκειν ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ἀπασχολεῖσθαι ἡμᾶς τῆς εἰς Θεὸν θεωρίας αἱ τοιαῦται γίνονται ἡμῖν αἰχμαλωσίαι. Εἰ δέ γε προσηλώσῃ τις τὸν νοῦν αὐτοῦ ἀπερισπάστως τῷ Δεσπότη καὶ Θεῷ ἡμῶν, πιστός ἐστιν αὐτὸς ὁ Σωτὴρ τῶν ἀπάντων, ρύσασθαι τὴν τοιαύτην ψυχὴν ἀπὸ πάσης ἐμπαθοῦς αἰχμαλωσίας, καθὰ φησιν ὁ Προφήτης, προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν ἵνα μὴ σαλευθῶ. Τί δὲ γλυκύτερον ἢ ἀσφαλέστερον τοῦ ἔχειν τὸν Κύριον ἐκ δεξιῶν σκέποντα καὶ φρουροῦντα καὶ μὴ ἔωντα ἡμᾶς σαλευθῆναι; Τὸ δὲ ἐπιτυχεῖν τούτου τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐστίν.

— Ἀένναον προσευχὴν, ἐκείνην εἶναι γίνωσκε ἀσφαλῶς, τὴν μὴ λήγουσαν ἀπὸ τῆς ψυχῆς διὰ πάσης τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, ἣτις οὐκ ἐν ἐκτάσει χειρῶν ἢ παραστάσει σώματος καὶ γλώττης ἤχῃ τοῖς ὀρώσιν ὀράται. Ἀλλ' ἐν νοερᾷ μελέτῃ τῆς τοῦ νοδὸς ἐργασίας καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ μνήμης, δι' ἐπιμόνου κατανύξεως τοῖς νοεῖν εἰδῶσι νοεῖται.

Γρηγορίου Νύσσης

Μία φρουρά καὶ θεραπεία ψυχῆς, τὸ μεμνησθαι ἐν πρόπῳ τοῦ Θεοῦ καὶ αἰετῶν ἀγαθῶν ἔχεσθαι ἐννοιῶν. Μὴ ἀμελοῦντες οὖν τῆς τοιαύτης σπουδῆς, κἂν ἐσθίοντες, κἂν πίνοντες, κἂν τε ἡρεμοῦντες, κἂν ποιῶντες τι ἢ φθειγόμενοι.

Τοῦ ὁσίου Ἐφραίμ

Καθεζόμενος ἐν τῷ κελλίῳ σου, συνάγαγέ σου τὸν νοῦν καὶ μνήσθητι ἡμέρας θανάτου, ἐννόησον τὴν ὁδὸν τὴν ἐν τῷ χωρισμῷ τῆς ψυχῆς, κατάγνωθι τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ματαιότητος, μνήσθητι τῶν ἐν τῷ αἵδῳ κολάσεων, λόγισαι πῶς ἄρα εἰσὶ νῦν ἐκεῖ αἱ ψυχαί, ἐν ποίᾳ πικροτάτῃ

σιγῇ, ἐν ποίᾳ δεινότητι στεναγμῷ, ἐν ἡλικίᾳ φέβῳ καὶ τρόμῳ προσδοκῶσαι αἰετὴν ἀπαυστον ὁδόνην καὶ τὰς ἀνυπολόστους κολάσεις τὰς ἐκδεχομένας αὐταῖς. Πρὸς τούτοις ἀνατύπωσε ἐν σεαυτῷ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως καὶ παραστάσεως ἐνώπιον τοῦ δῆματος τοῦ Χριστοῦ. Ἐτι δὲ καὶ τὸ φοβερὸν καὶ φρικῶδες ἐκεῖνο κριτήριον, ἐν ᾧ τοὺς μὲν ἀμαρτωλοὺς αἰσχύνῃ καλύψει αἰώνιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν Ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ πάντων ἀνθρώπων τῶν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς συντελείας, εἰτα τὴν αἰσχύνῃ αἱ ἀφόρητοι καὶ ἀπέραντοι τιμωρίαι ἐκδέχονται. Τὸ πῦρ τῆς γέννης τὸ ἄσβεστον, ὁ σκόληξ ὁ ἀτελεύτητος, ὁ τῶν ὁδόντων θρυγμός, τὸ ἐξώτερον σκότος, ὁ τάρταρος καὶ αἱ λοιπαὶ ἀναρίθμητοι θάσσανοι, αἱ τοῖς τοιούτοις ἀπόκεινται. Οἱ δὲ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὑπὲρ τὴν τοῦ ἡλίου λαμπρότητα καὶ ἔσονται εἰς αἰῶνας συμβασιλεύοντες τῷ Χριστῷ καὶ τῆς ἀπορρήτου δόξης αὐτοῦ συμμετέχοντες, μετὰ τῶν οὐρανίων ταγμάτων καὶ αὐτοὶ τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ᾄδοντες καὶ τῆς μακαρίας ἐκείνης διαγωγῆς καὶ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγαθῶν διηνεκῶς ἀπολαύοντες, μηκέτι τῆς ἀφράστου χαρᾶς ἐκείνης καὶ τέρψεως στέρησιν τινα ἢ διακοπὴν ὑποπιεύοντες. Ἀπέδρα γάρ φησιν ἐκεῖθεν πᾶσα ὁδὸν, λύπη ἢ στεναγμός, ἀλλὰ τὴν εὐφροσύνην αἰώνιον ἔχοντες καὶ τὴν ἑορτὴν ἀκατάλυτον καὶ τὰ ὑπὲρ νοῦν ἀγαθὰ ἐν ἀσφαλείᾳ κατέχοντες.

Ταῦτα λογίζου διηνεκῶς, ἐν τούτοις ἀπαύστως μελέτα καὶ σπούδασον ὅση δύναμις, τὰ μὲν πρότερα κακὰ ἐκφυγεῖν, τὰ τοῖς ἀμαρτωλοῖς ἀποκείμενα, τῶν δὲ δευτέρων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, ἃ τοῖς δικαίοις ἡτοίμασται, διαφεύγῃ δὲ καὶ τοὺς βλαβεροὺς λογισμοὺς καὶ ἐν τούτοις τὸν νοῦν ἔχειν αἰετὶ σχολάζοντα.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΣΙΝΑΪΤΟΥ ΛΟΓΟΣ

Περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ἀθέων αἰρετικῶν, καὶ περὶ
σημείων τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ¹⁾.

¹ Αφιεροῦται εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱεραρχίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοὺς λοιποὺς κληρικοὺς καὶ Θεολόγους Αὐτῆς.

Ο δυνηρὸς ὁ λόγος, διότι, καθὼς μοῦ ἐδηλώθη, εἶναι καὶ τελευταῖος, ἀλλὰ εἶναι πολλῆς χαρᾶς γεμάτος· δδυνηρὸς μὲν εἶναι, ὅτι πλέον δὲν θέλω λαλήσει πρὸς ἐσᾶς· πολλῆς δὲ χαρᾶς εἶναι γεμάτος, ὅτι ἔφθασεν ὁ καιρὸς μου νὰ ἀναλύσω καὶ νὰ εἶμαι μετὰ τὸν Χριστόν. Καὶ καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος «ὅτι οὐκ ἔτι λαλήσω πρὸς ἡμᾶς» οὕτω λέγω καὶ ἐγὼ τώρα μετὰ δδυνηρᾶν καρδίαν, περὶ τῶν ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων, καὶ ἀθέων αἰρετικῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἔλεγε καὶ ὁ Ἀπόστολος· «Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι». Περὶ τῶν ὁποίων πολλὰς φορές σᾶς ἐνουθέτησα, καὶ πολλοὺς λόγους ἐποίησα μετὰ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ, καθὼς τὸ ἤξεύρετε καὶ ἐσεῖς, ὦ φιλόθεοι· καὶ εἰς πᾶσάν μου ὁμιλίαν σχεδὸν σᾶς ἐνθούμιζα περὶ τούτων, ἐὰν τάχα ἐνθυ-

μᾶσθε ἐκεῖνα ὅπου εἶπαμεν ἐχθές. Ἦξεύρω δὲ ὅτι τὰ ἐνθυμᾶσθε, καὶ μάλιστα ὅσοι εἰσθε φιλόπονοι καὶ φιλόχριστοι καὶ φιλαναγνώσται· διότι ὁ φιλαναγνώστης πρέπει ἀληθινὰ νὰ λέγεται καὶ φιλόχριστος, κατὰ τὸ Δεσποτικὸν λόγιον, ὅπου λέγει· «Ὁ ἀγαπῶν με, καὶ τοὺς λόγους μου τηρεῖ, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου· ὁ ἀγαπῶν με, ἐν τῷ νόμῳ μου μελετήσεται ἡμέρας καὶ νυκτός»· δηλονότι, ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς Γραφαῖς. Ὁ τοιοῦτος ἔχει ἀνεξάλειπτον ἀπὸ τὴν καρδίαν του πάντοτε τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ, ἀπεκδεχόμενος αὐτὸν ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ ἀεὶ τηρεῖ τὴν ὥραν τῆς αὐτοῦ παρουσίας· καὶ βαστάζει πάντοτε εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὰς Ἱερὰς Βίβλους, καὶ δὲν λησμονεῖ ποτὲ τῶν Ἱερῶν ἐκείνων Βιβλίων καὶ φοβερῶν, περὶ τῶν ὁποίων εἶναι γεγραμμένον· «Ὅτι Κριτήριον ἐκάθισε, καὶ Βίβλοι ἠενώχθησαν». Βλέπεις πόσον κέρδος εἶναι τὸ ἐρευνᾶν τὰς Γραφάς, καθὼς ἠκούσατε καὶ ἄλλαις πολλαῖς φοραῖς; Τί δὲ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου σᾶς λέγω; Ὅτι οὐδένα τίποτε ἀφησεν, οὐδὲ παρσιώπησε τῶν ὠφελούντων ἡμᾶς ἡ θεία Γραφή, ἀλλὰ πανταχοῦ κρᾶζει διὰ τῶν Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων, καὶ αὐτοῦ τοῦ Δεσπότη τοῦ τῶν ὅλων προαναφωνοῦσα καὶ φυλάττουσα καθ' ἕνα, ὡς Μήτηρ φιλόστοργος τὰ ἴδια τέκνα. Προμαρτυρεῖ, ἐνθυμίζει καὶ περὶ τῶν περὶ-

1) Ἐπειδὴ τὸ ζήτημα τῶν διαφορῶν προπαγανδῶν ἐναντίον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας εὐρίσκεται εἰς τὸ ὕψος τῆς ἐπικαιρότητος, ἐθεωρήσαμεν λίαν ἀρμόζοντα τὸν παρόντα λόγον, περὶ τοῦ φράσει, τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου, ὃν λόγον ἀφιερώνομεν εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς μας ἐπὶ τῇ συγκλήσει αὐτῶν τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον, διὰ νὰ γίνον ἐντονώτεροι εἰς τὰς προσπάθειάς των πρὸς καταδίωξιν τῶν λύκων τῶν λυμαινομένων Αὐτῆν.

σμένων καὶ περὶ τῶν μελλόντων, μὴδὲν παρatreχούσα, καθὼς προείπομεν, τῶν συμφερόντων ἡμῖν. Καὶ τοῦτο, ὅχι νὰ λαλῇ τίποτε σκεπαστὰ ἢ κρυφά, ἀλλὰ πανταχοῦ φωνάζουσα καὶ κράζουσα μὲ κόπον πολύν, καὶ διὰ τοῦ νόμου, καὶ διὰ τῶν Προφητῶν, καὶ διὰ τῶν Ἀποστόλων, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Δεσπότου τῶν ὅλων. Καὶ διὰ μὲν τοῦ Ἡσαΐου τοῦ Προφήτου λέγει· «Ἀναβόησον ἐν ἰσχύϊ καὶ μὴ φέισῃ, καὶ ὡς σάλπιγγα ὑψώσον τὴν φωνήν σου»· καὶ πάλιν λέγει· «Ἐπ' ὅρους ὑψηλοῦ ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών»· καὶ παρεμπρὸς λέγει· «Ὑψώσατε, μὴ φοδηθῆτε». Καὶ ὁ Δαυὶδ λέγει· «Ἐκοπίασα κράζων, ἐδραγχνίασεν ὁ λάρυγξ μου»· ὁ Ἰωάννης δὲ ὁ Θεολόγος εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐπιστολὴν λέγει· «Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε τὴν εἰργάσασθε, ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξηλθον εἰς τὸν κόσμον»· ὁ Παῦλος δὲ εἶπε· «Βλέπετε πῶς ἀκριδῶς περιπατεῖτε»· ὁ δὲ Κύριος λέγει· «Ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα»· καὶ ἄλλοι λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς περὶ αὐτοῦ, ὅτι· «Ἐφίστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραζε λέγων· «ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω»· Βλέπετε, πόσους ἀγῶνας, πόση σπουδὴ· πῶς ἡ θεία Γραφὴ κράζει καὶ οὐδεὶς ὁ συνίων· Καὶ πάλιν ὁ μακάριος Παῦλος εἶπε· «Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν, βλέπετε πῶς περιπατεῖτε, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν». Καὶ πολλὰ εἶναι τοιαῦτα εἰς τὰς θείας Γραφὰς παλαιὰς τε καὶ καινῆς Διαθήκης, δοῶντα καὶ ἐξοπνίζοντα ἡμᾶς ἐκ τῆς ραθυμίας ἡμῶν· ἀλλὰ ἡμεῖς κάμνομεν ὅλον τὸ ἐναντίον, καθὼς λέγει ὁ Κύριος διὰ τοῦ Ἡσαΐου τοῦ Προφήτου· «ὅτι τοῖς ὥσιν αὐτῶν θαρρῶς ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν».

Ὡ πόσων καὶ ποικίλων γραμμάτων ἀκούομεν καὶ δὲν τὰ συλλογίζομεθα· ὅθεν

καὶ ἀναπολόγητοι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἐξετάσεως, ὅταν ἔλθῃ νὰ φωτισθῇ τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ νὰ φανερώσῃ τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· ὅταν καθίσῃ τὸ Κριτήριον καὶ ἀνεωχθῶσιν αἱ Βίβλοι· τὰς ὁποίας τώρα καταφρονοῦμεν καὶ δὲν τὰς ἀκούομεν, διότι ὅλοι μας πλανεμένον δρόμον περιπατοῦμεν, καὶ τὸν ἴσιον δρόμον καὶ ἀληθινὸν τὸν ἀφήκαμεν, καὶ ἐγενήκαμεν ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ὅτε οὐκ εἶχες ἐγγὺς ἡμᾶς, Κύριε, καθὼς λέγει ὁ Προφήτης· καὶ ἀληθῶς εἰς ἡμᾶς ἐπληρώθη ἡ Προφητεία τοῦ Δαυὶδ ὅπου λέγει· «Καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν». Διὰ τοῦτο εἴμεθα τεταπεινωμένοι ἐν πάσῃ τῇ γῇ διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ εἰς ἡμᾶς κατήντησαν τὰ τέλη τῶν αἰώνων, καθὼς γράφει· «Ἐγένοντο καὶ οἱ ποιμένες λύκοι, καὶ τὰ πρόβατα συντετριμμένα, καὶ ὁ λιμὸς ἐπὶ θύραις· οὐ λιμὸς ἄρτου, καὶ δίψα ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸς τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Θεοῦ». Μὴδέναις λοιπὸν ὅπου ἐλπίζει ἐπὶ Κύριον, ἅς μὴν ἀπογινώσκειται· καὶ μὴ λυπᾶσθε, προβλέποντες καὶ προσορῶντες πάντοτε τὸν εἰπόντα «ὅτι μετ' ὧν εἰμι»· ἔχετε θάρρος λοιπὸν «ὅτι οὐ λιμοκτονήσει Κύριος ψυχὰς δικαίων». Περὶ τοῦτου τοῦ λιμοῦ λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου· «Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐπάξω λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν· οὐ λιμὸν ἄρτου καὶ δίψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Θεοῦ, καὶ λαλεῖν ἐν παρρησίᾳ· καὶ περιδραμόντες ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν ζητοῦντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ οὐ μὴ εὕρωσι». Βλέπετε ὅτι δὲν λέγει περὶ λιμοῦ, ἡγρουν τῆς πείνας τοῦ ἄρτου, ἀλλὰ περὶ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ· Ὡ πείνας δεινῆς καὶ ψυχοφθόρου καὶ θλαδερᾶς! Ὡ πείνα τῆς αἰωνίου κολάσεως πρόξενος! Τοῦτου ἡ πείνα εἶναι ἀφορμὴ παντὸς πονηροῦ πράγματος· τοῦτου ἡ πείνα προξενεῖ ὅλα

τὰ κακά ταύτην τὴν πείναν προβλέπων ὁ Προφήτης Δαυὶδ ἐρχομένην, ἐπαρακάλει τὸν Θεὸν λέγων· «ὁ Θεός μου μὴ παρασιωπήσῃς ἀπ' ἐμοῦ», ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων τῶν σπουδαίων καὶ πιστῶν προεφήτευσε λέγων· «Καὶ διαθρέψει αὐτοὺς ἐν λιμῷ» καὶ ἄλλου λέγει· «Καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται» καὶ πάλιν· «Ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ Κύριος, τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβουμένοις αὐτόν».

Ταῦτα τὰ εἶπεν ὁ Δαυὶδ διὰ ἐκείνους, ὅπου ἐρευνοῦν τὰς Γραφάς, ὅτι δὲν πεινοῦν ποτέ. Ὡς ἐρευνήσωμεν τὰς Γραφάς, ἀδελφοί, διὰ νὰ μὴ πεινάσωμεν διὰ τὴν ἔλθῃ ὁ ψυχροθύρος λιμός· ὡς ἐρευνήσωμεν, διὰ νὰ μὴ πλανηθῶμεν, καὶ μᾶς ταράσῃ κάθε ἄνεμος, διὰ τὸ ὅποιον λέγει ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἀμελοῦντας· «Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς Γραφάς. Ἐρευνήσον, ἀγαπητέ, τὰς θείας Γραφάς, διότι εἶναι Δεσποτικὸν τὸ παράγγελμα καὶ τὸ πρόσταγμα· ἐρευνήσον καὶ ζήτησον, καὶ θέλεις εὑρεῖ πολλὴν καὶ ἀνήκουστον πλοῦτον, καὶ θησαυρὸν κεκρυμμένον ἐν τῷ ἄγρῳ. Ἀγρὸν νόει τὴν θείαν Γραφήν. Ἐρευνήσον καὶ θέλεις εὑρεῖ· καὶ ὥσάν εὑρης, πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ ἀγόρασον τὸν ἄγρὸν ἐκεῖνον, τὴν καλὴν γνῶσιν τῶν θείων Γραφῶν, ἐν ταῖς ὁποῖαις εἶναι κρυμμένος ὁ Υἱὸς καὶ ἡ ἀληθινὴ Σοφία τοῦ Πατρὸς, τὸν ὅποιον ἂν τὸν εὑρης, μακάριος εἶσθι, καθὼς γέγραπται, ὅτι «Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς εὑρεῖ Σοφίαν». Ἐρευνήσον, ἀγαπητέ, ἢ πλούσιος εἶσαι, ἢ πέννης, ἢ δοῦλος, ἢ ἐλεύθερος, ἢ ἄρσεν, ἢ θῆλυ· ἐρευνήσον τὰς Γραφάς, διότι ἡ θεία Γραφή εἶναι ἐρμᾶρι παντὸς ἀγαθοῦ. Ἀλλὰ ὡς ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον. Περὶ γὰρ τῆς συντελείας καὶ περὶ ψευδοπροφητῶν εἶναι ὁ λόγος μας, καὶ ψευδοδιδασκάλων καὶ ἀθέων αἰρετικῶν, οἱ ὁποῖοι τρέχουν ὥσάν ἕνας μέγας χεῖμαρρος

ἀπὸ πολλὴν δροχὴν, καὶ ἐσκέπασαν καὶ ἐπλάνεσαν πολλοὺς. Καὶ πόθεν ἐσυνέβη τοῦτο; Φανερόν εἶναι ὅτι ἐκ τῆς ἀγνοίας καὶ ἀμαθείας τῶν Προεστώτων· διότι ὅπου εἶναι ἀμαθεῖς οἱ βοσκοί, ἐκεῖ μαζώνονται οἱ λύκοι καὶ ἀφανίζουσιν τὰ πρόβατα. Ποῖον λοιπὸν νὰ εἰπῶ πρῶτον, περὶ τῆς συντελείας ἡμῶν, ἢ περὶ τῶν ἀθέων αἰρετικῶν, καὶ νὰ στηλιτεύσω αὐτῶν τὰ θέβηλα δόγματα; Ἐὰν εἶχα καιρὸν, ἀληθῶς ἤθελα νὰ πομπεύσω τὰ ἄθεα αὐτῶν δόγματα καὶ ἀπρεπα πράγματα, ἀλλὰ μέγας εἶναι ὁ ἀγὼν καὶ πολὺς ὁ λόγος, ὥστε νὰ ξεγυμνώσῃ καὶ νὰ θριαμβεύσῃ τὰ ἀκάθαρτα δόγματα. Ὅμως διὰ τὴν ὥραν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ φανερώσω ἐκ τῶν ἁγίων Γραφῶν τούτους, ὡς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ καὶ λύκους τῆς αὐτοῦ Ποίμνης, πανταχοῦ διωκομένους καὶ ἐκβαλλομένους ἐκ τῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ· διὸ καὶ δικαίως ἐκλήθησαν λύκοι ὑπὸ τῶν Προφητῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ καὶ τῶν μακαρίων Ἀποστόλων· καὶ οὐ μόνον λύκοι, ἀλλὰ καὶ λοιμοί, καὶ ἀσεβεῖς, καὶ ἀντίδικοι, καὶ ἐχθροὶ ἐπίβουλοι καὶ βλάσφημοι, καὶ ὑποκριταί, καὶ κλέπται, καὶ λησταί, καὶ δδελυκτοί, καὶ ψευδοπροφήται, καὶ ψευδοδιδάσκαλοι, καὶ ὀδηγοὶ τυφλοί, καὶ πλάνοι, καὶ πονηροί, καὶ Ἀντίχριστοι, καὶ σκάνδαλα, καὶ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, καὶ ζιζάνια, καὶ ἄθεοι, καὶ πνευματομάχοι, οἱ βλασφημοῦντες τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος· «οἷς οὐκ ἀφεθήσεται οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι»· διὰ τοὺς ὁποίους βλασφημεῖται ἡ δόξος τῆς ἀληθείας. Ἀκόμῃ εἰς αὐτὰ καὶ τέκνα τοῦ πονηροῦ διαδόλου κράζονται, καθὼς εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Κύριος, ὅτι «Ἔσεῖς εἰσθε ἀπὸ τὸν πατέρα σας τὸν διάβολον» καὶ πάλιν ὁ Θεολόγος· «Φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ διαδόλου». Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν περὶ τούτων νὰ ἐξετάσωμεν

πρῶτον, καὶ τότε νὰ εἰποῦμεν περὶ τῆς Συντελείας καὶ νὰ τελειώσωμεν τὸν λόγον.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔφθασαν εἰς ἡμᾶς τὰ τέλη τῶν αἰώνων, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος, καὶ ἄρχισαν οἱ χαλεποὶ καιροί, καὶ ἡ ἀνομία πολὺ ἐπληθύνθη, καὶ ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν ἐψύγη, καὶ οἱ πλανῶντες πολλοί, καὶ οἱ πλανεμένοι περισσότεροι, ἄγε δὴ νὰ ἀνοίξωμεν τὰς ἱερὰς Βίβλους, εἰς τὰς ὁποίας εὐρόντες τὰ ἄγια ὄρη, Προφῆτας λέγω καὶ Ἀποστόλους, ὅπως ἡμεῖς μὴ πλανηθῶμεν καὶ νὰ περιφερώμεθα ἐν παντὶ ἀνέμφῃ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πονηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μέθοδον τῆς πλάνης. Ἄς μὴν ἀπομείνωμεν κάτῳ, ἀλλ' ὡς ἀναδῶμεν μὲ τοὺς ἁγίους Μαθητὰς ἐπὶ τὸ μακάριον ὅρος, καὶ νὰ ἀκούσωμεν παρὰ τοῦ ἡμετέρου καλοῦ Ποιμένου λέγοντος· «Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε» καὶ ὁ Ἰωάννης τὰ ὅμοια λέγει· «Βλέπετε ἑαυτοὺς ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσθητε» καὶ ὁ Παῦλος πάλιν· «Βλέπετε τοὺς κύνας· βλέπετε πῶς περιπατεῖτε». Τὸ δὲ βλέπετε δὲν εἶναι ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνον διὰ νὰ φυλαγώμεθα ἡμεῖς τὸ λέγουν, ἀπὸ ἐκείνους ὅπου μᾶς πλανοῦν μὲ τὸ δόγμα τῶν προβάτων, καὶ ὑποκρύπτουν τὸν λύκον, καὶ πλανοῦν τοὺς ἀμελεστέρους. Καὶ κατὰ πολὺ ἀναγκαιῶς πανταχοῦ λέγεται εἰς ταῖς θείαις Γραφαῖς τό. «Βλέπετε, γρηγορεῖτε καὶ προσέχετε· οὐ μόνον ἑαυτοῖς, ἀλλὰ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ» οὐδὲν ἐσιώπησεν ἡ θεία Γραφή ἀπὸ ὅσα εἶναι πρὸς ὄφελος ἐδικόν μας. Ἐμένα μοῦ ἔρχεται νὰ διακηρύξω ὅταν ἀκούω τινῶν ἀπὸ τῆς ἐδικῆς μας Ἐκκλησίας νὰ λέγουν, ὅτι δὲν τὰ λέγουν ταῦτα αἱ θεῖαι Γραφαί. Καὶ τοῦτο, ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς τὸ ἀκούω, ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτοὺς ὅπου φαίνονται νὰ εἶναι Ποιμένες, καὶ ἐπέχουν τοὺς τόπους τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Προφητῶν, ἀλλ' οὐχὶ τοὺς τρό-

πους· πρὸς τοὺς ὁποίους εἶναι εὐλογον νὰ εἰπῶ· «Οὐκί ὁμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ καὶ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι, ὅπου καλλωπίζετε φορέματα καὶ ἐγκαταλείπετε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπηρετεῖτε τὴν γαστέρα, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα· οἱ ὅποιοι πέρνητε τὸ γάλα καὶ τὸ μέλι, καὶ τὸ κρέας τῆς ποιμνης, καὶ περὶ τῶν προβάτων δὲν σὰς μέλλει, περὶ τῶν ὁποίων ἔχετε νὰ δώσετε λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως. Πῶς θέλετε φύγει τοσαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας;» Ἐγὼ δὲ ἀκόμη νὰ προσθέσω εἰς τὸν λόγον καὶ νὰ δείξω περισσότερας μαρτυρίας ἐκ τῶν θείων Γραφῶν, Εὐαγγελίων τε καὶ Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων, τοῦ Χριστοῦ δοθησοῦντός μοι, διὰ νὰ φραγῇ πᾶν στόμα λαλοῦντων ἄδικα, τῶν ἀγαπῶντων τὸν λόγον νὰ φωτισθῇ ἡ καρδιά. Πόθεν δὲ νὰ ἀρχίσω; Ἐκ τοῦ εἰπόντος· «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος». Ἄς συμμαζώξῃ δὲ καθ' ἑνα τὸν νοῦν τοῦ πρὸς ἑαυτόν, καὶ ὡς ἀφήσῃ πᾶσαν κοσμικὴν μέριμναν. Εἶπεν οὖν ὁ Κύριος· «Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ δὲ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι» καὶ πάλιν· «Προσέχετε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἱ ὅποιοι ἔρχονται πρὸς ἐσᾶς μὲ ἔνδυμα προβάτων, ἀπὸ μέσα δὲ εἶναι λύκοι ἄρπάγες»· ἀλλ' ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν νὰ τοὺς γνωρίζετε, τοῦτέστιν ἐκ τῶν λόγων, ἐκ τῆς ψευδοπροφητείας, ἐκ τῆς ὑποκρίσεως, ἐκ τῆς κακοδοξίας καὶ ἐκ τῆς δολασφημίας αὐτῶν καὶ νὰ τοὺς καταλαμβάνετε· διότι δὲν δύναται τὸ σαπρὸν δένδρον νὰ κάμνῃ καρπὸν καλόν· πᾶν γὰρ δένδρον ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ γνωρίζεται. Οὕτω καὶ ἐσεῖς ἀπὸ τῶν καρπῶν, ἡγουν ἀπὸ τοὺς λόγους των νὰ τοὺς γνωρίζετε· καὶ ὅταν τοὺς γνωρίσετε, μὴ τοὺς πέρνητε εἰς τὴν οἰκίαν σας, καὶ χαλεπὴν μὴ λέγετε αὐτοῖς, καὶ μὴ τοὺς ἐρω-

τάτε, μηδὲ νῦν τοὺς ἀποκρίνεσθε λόγον· «μὴ δάτε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν αὐτῶν, ἀλλὰ «προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης αὐτῶν»· ἦγουν τῆς αἵρέσεως. Μηδεὶς ἀπὸ σᾶς ὡς κακίστη εἰς ἐμέ, διότι ὁ Θεὸς εἶναι ὅπου λαλεῖ. Ἀκούσατε οἱ Ποιμένες τὴν φωνὴν τοῦ Ἀρχιποιμένου· ἀκούσατε καὶ προσέχετε τὸν ἑαυτὸν σας, καὶ παντὶ τῷ Ποιμνίῳ· δλέπετε τοὺς κύνας, δλέπετε τοὺς κλέπτας· «ὁ γὰρ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶ καὶ ληστής»· καὶ πάλιν λέγει περὶ αὐτῶν· «Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ»· τουτέστιν ἐναντίος μου εἶναι· καὶ πάλιν πρὸς αὐτοὺς λέγει· «Ἔσεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς σας τοῦ διαδόλου εἶσθε»· καὶ πάλιν, «ἀλλοίμονον εἰς ἐσᾶς ὅτι κλείετε τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, διότι καὶ ἐσεῖς δὲν ἔρχεσθε καὶ τοὺς ἄλλους δὲν ἀφίνετε νὰ ἔλθουν». Καὶ ἄλλοις πάλιν· «Ἔσεῖς δὲν εἶσθε ἀπὸ τὰ πρόβατα τὰ ἐδικά μου». Βλέπεις πῶς πανταχοῦ ὁ Δεσπότης στηλιτεύει καὶ πομπεύει τοὺς ἄσεβεῖς καὶ αἰρετικούς, διὰ νὰ μὴ πλανηθῶμεν ἡμεῖς; Ὡς τῆς ἀφάτου φιλανθρωπίας, ὡς τῆς ἀφάτου συγκαταβάσεως, ὡς τῆς ἀνεικίστου ἀγαθότητος! «Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων τούτων;» Ὡς Ποιμένες καὶ συμποιμένες· ἰδοὺ γὰρ ὀλίγα ἀπὸ τὰ πολλὰ εἶπαμεν, πῶς πανταχοῦ μᾶς προστάττει ὁ Δεσπότης νὰ φυλαγώμεθα, καὶ δοᾷ διὰ τῶν ἀχράντων Εὐαγγελίων· «Βλέπετε, γρηγορεῖτε, σπουδάσατε, ἀγωνίσασθε»· καὶ οὐ μόνον διὰ τῶν Εὐαγγελίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν Θεοφόρων Προφητῶν καὶ τῶν Θεολόγων Ἀποστόλων τὰ ὅμοια λέγει, διότι εἰς ὅλους αὐτοὺς αὐτὸς ὁμιλεῖ, καθὼς βούλεται· καὶ μαρτυρεῖ μου τὸν λόγον ὁ Παῦλος λέγων· «Τοῦ ἐν ἡμῖν λαλοῦντος Χριστοῦ».

Ἄς φέρωμεν λοιπὸν τοὺς Θεολόγους Ἀ-

ποστόλους εἰς τὸ μέσον καὶ ὡς ἀκούσωμεν ἐξ αὐτῶν τί μᾶς παραγγέλλουν περὶ τῶν αἰρέσεων αἰρετικῶν. Εἰπέ ἡμῖν, μακάριε Πέτρε, ὅπου σὲ ἐμακάρισεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός· εἰπέ μας περὶ τῶν πλανώντων καὶ μελλόντων ἐξαπατᾶν τὴν τοῦ Χριστοῦ Ποίμνην, τὴν ὁποίαν σοὶ τὴν παρέδωκε καὶ σοὶ τὴν ἐμπιστεύθη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Ἐπίσκοπος τῶν ψυχῶν ἡμῶν· εἰπέ ὅσα σοὶ ἐχάρισε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ δυνάμωσεν τὴν Ποίμνην σου κατὰ τῶν κρυφῶν λόγων, καθὼς καὶ ὁ διδάσκαλός σου Χριστὸς ὁ Κύριος ἡμῶν. Ὁ μακάριος Πέτρος εἶπε· «Τοῦτο πρῶτον γινώσχετε· ὅτι ἔρχονται ἐν ταῖς ὑστερίαις ἡμέραις ἐμπαίκεται, νὰ πορεύωνται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας»· καὶ πάλιν λέγει· «Ἀπὸ ἐσᾶς θέλουν γίνεαι ψευδοδιδάσκαλοι, οἱ ὅποιοι θέλουν κάμει αἵρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν Δεσπότην τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς, ἄρνούμενοι· καὶ πολλοὶ θέλουν ἐξακολουθήσει τὴν πλάνην αὐτῶν, τῶν ὁποίων ἢ ἀνταπόδοσις δὲν ἄργεῖ καὶ ἡ ἀπώλεια οὐ νυστάζει· τῆς κατάρας τέκνα, διότι ἀφῆκαν τὸν ἴσιον δρόμον καὶ περιπατοῦν κατὰ τὴν πλάνην τοῦ νοδὸς αὐτῶν». Ταῦτα εἶπεν ὁ Πέτρος, ὁ ἀληθὺς μακάριος Πέτρος, ἡ πέτρα τῆς πίστεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὀκοδόμησεν ὁ Χριστὸς τὴν Ἐκκλησίαν· Πέτρος, ὅπου κρατεῖ τὰ κλειδιά τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν· Πέτρος ὅπου ἐπεριπάτησεν ἐπάνω εἰς τὰ κύματα· ὁ θερμὸς ἑραστής τοῦ Δεσπότης Χριστοῦ, ὁ θανατώσας τὸν Σίμωνα τὸν μάγον εἰς τὴν Ρώμην ὡς Πρωτοκορυφαῖος καὶ προστάτης, τὸν πρωτοληστὴν καὶ κλέπτην καὶ μαθητὴν τοῦ διαδόλου εἰς τὰς αἵρέσεις. Πάλιν ὁ Ἰωάννης εἶπε· «Φανερά ἐστι τὰ ἔργα τοῦ διαδόλου». Βλέπεις πῶς εἰς ὅλους ὁ Χριστὸς λαλεῖ; διότι καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τὰ ὅμοια εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὅτι ἐσεῖς ἀπὸ τὸν πατέρα σας τὸν διάδο-

λον εἶσθε. Ἦξεύρω πολλοὺς ὅπου λέγουν, ὅτι καὶ αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐπλάσε λέγοντας, πῶς χωρὶς τοῦ Θεοῦ δὲν ἐγένηκεν οὐδὲν οὐδὲν πρᾶγμα, μὴ νοῶντας τί εἶναι ἐκεῖνα ὅπου λέγουσιν, οὐδὲ διὰ ποῖα βεβαιώνουσιν. Ὅτι μὲν ὁ Θεὸς τοὺς ἔκτισε, τὸ λέγω καὶ ἐγὼ· ἀλλὰ τοὺς ἔκτισε διὰ νὰ κάμνουν ἔργα καλὰ, διὰ νὰ τοὺς ἀκολουθοῦμεν καὶ νὰ γενοῦμεν τέκνα Θεοῦ διὰ τῆς ὁρθῆς πίστεως. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ὡς γυρίσωμεν.

Ὁ Ἰωάννης εἶπε· «Καὶ τώρα πολλοὶ ἀντίχριστοι ἐγένηκαν»· καὶ πάλιν λέγει· «Βλέπετε ἑαυτοὺς, διὰ νὰ μὴ χάσετε ἐκεῖνα ὅπου ἐδουλεύετε, ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐφάνηκαν εἰς τὸν κόσμον»· καὶ πάλιν· «Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε»· ἤγουν εἰς πᾶσαν διδασκαλίαν μὴ πιστεύετε· ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, ἐὰν εἶναι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφητῆται ἤλθον εἰς τὸν κόσμον»· καὶ πάλιν λέγει· «Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ἐσᾶς, καὶ δὲν φέρει ταύτην τὴν διδαχὴν μαζὺ τοῦ, μὴ τὸν δέχεσθε εἰς τὰ σπήτια, καὶ μὴ τὸν χαιρετᾶτε, διότι ὁποῖος τὸν χαιρετᾷ, κοινωνεῖ εἰς τὰ ἔργα τοῦ τὰ πονηρά»· καὶ πάλιν λέγει· «Καθ' ἑνός ὅπου παραδίδει, καὶ δὲν στέκεται εἰς τὴν διδαχὴν τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν δὲν ἔχει». Ταῦτα λέγει ὁ Ἰωάννης, ὁ Υἱὸς τῆς δρονητῆς, ὁ ἡγαπημένος ὑπὲρ πάντας τοὺς ἁγίους, ὁ στερεώσας ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης τὴν Ἐκκλησίαν· ὁ Ἰωάννης ὅπου ἔφραξε τὰ στόματα τῶν αἰρετικῶν μὲ τὴν Θεολογίαν.

Ὁ Ἰάκωβος δὲ εἶπεν· «Ὅστις θέλει νὰ εἶναι φίλος αὐτοῦ, γίνεται ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ». Ἀκούσατε, ὅλοι ὅσοι φιλιώσεσθε καὶ τρώγετε μὲ τοὺς αἰρετικούς, ὀδυνηρὰν ἀπόφασιν, ὅτι τοῦ Χριστοῦ ἐχθροὶ ἐστέ· διότι οὐδὲ ἐκεῖνος ὅπου φιλιώνεται μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ θασιλέως ἡμπορεῖ νὰ εἶναι

φίλος αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ζήσῃ εἶναι ἄξιος, ἀλλὰ μαζὺ μὲ τοὺς ἐχθροὺς τὸν ἀφανίζει. Καὶ ὁ Ἰούδας τοῦ Ἰακώβου εἶπεν· «Ἐφάνηκαν τινὲς ἄνθρωποι, οἱ ἐκίκαλοι προγεγραμμένοι, εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, μεταβάλλοντες τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον Δεσπότην καὶ Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι». Καὶ πάλιν λέγει· «Εἰς τοὺς ὑστερινοὺς χρόνους γίνονται ἐμπαίτται νὰ πορευῶνται κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας τῶν ἀσεβειῶν. Οὗτοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὅπου περνοῦν τὴν ζωὴν τοὺς ἀφρόδως ὡς φθάσουν· νέφελα ἀνυδρα, ὅπου τὰ σύρνει κάθε ἄνεμος· ἀστέρες πλανῆται, οἱς ὁ ζέφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνας τετήρηται». Ταῦτα καὶ ἄλλα περισσώτερα μᾶς παραινεῖ ὁ καλὸς Ἰούδας.

Ἐλα λοιπὸν καὶ σύ, Παῦλε, τὸ σκεδὸς τῆς ἐκλογῆς, εἰπέ μας καὶ σὺ κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν σοι ἐκ Θεοῦ, εἰπέ μας περὶ τοῦ παρόντος πονηροῦ καιροῦ· φανέρωσον τοὺς κρυφοὺς λύκους· παρησίασον καὶ δόμπευσον τοὺς κλέπτας καὶ λησιὰς τῆς ἁγίας Ποίμνης Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Ὁ Παῦλος εἶπεν· «Ἐγὼ ἠξεύρω, ὅτι μετὰ τὴν τελείωσίν μου ἔρχονται λύκοι βαρεῖς εἰς ἐσᾶς, νὰ μὴ λυποῦνται τὴν ποίμνην μου». Βλέπετε ἰσολογίαν Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων ἅμα; βλέπετε τοὺς Θεολόγους πῶς συμφωνοῦν πανταχοῦ τὰ λόγια τους περὶ τῶν ἀθέων αἰρετικῶν, σκυλῖα κλοῦντες αὐτοὺς καὶ λύκους; καθὼς λέγει καὶ ἄλλοῦ ὁ Παῦλος· «βλέπετε τὰ σκυλῖα· βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας· βλέπετε τὴν κατακοπήν· βλέπετε νὰ μὴν εἶναι τις ὅπου σᾶς πλανᾷ διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ ματαιᾶς πλάνης. Βλέπετε ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι». Τί ἀπολογίαν ἔχει νὰ δώσῃ ὁ ἀκούων ταύτας τὰς παραγγελίας, ἐὰν ἀμελήσῃ; Καὶ ἄλλοῦ πάλιν λέ-

γει· «Πολλῶν εἰδὼν καὶ παράξεναις διδασκαίς μὴ ταῖς παρὰδέχεσθε» καὶ πάλιν· «Αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν, φεῦγε ἀπ' ἐκεῖνον»· καὶ πάλιν· «Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες θέλουν προκόψει εἰς τὸ χειρότερον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι». Ἀκούσατε πάλιν ὅσοι· φιλιώσεθε μὲ αὐτούς· «Τοῖς δὲ μεμιασμένοις οὐδέν· εἶναι καθαρὸν, διὰ τὸ νὰ φύγετε ἀπὸ τῆς ὁργῆς τῆς ἐρχομένης ἐπ' αὐτούς». Καὶ ὅσοι μένετε μὲ αὐτούς εἰς φαγοπότια, πῶς ἀποτολμάτε καὶ μεταλαμβάνετε τὰ θεῖα καὶ φρικτὰ Μυστήρια τοῦ Χριστοῦ; ἢ δὲν ἀκούετε τὸν μακάριον Παῦλον ὅπου φωνάζει, ὅτι δὲν δύνασθε νὰ τρώγετε ἀπὸ τῆς Τραπέζης τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν δαιμονίων; Εὐχάτε ἀπὸ τὸ μέσον τοὺς λέγει ὁ Προφήτης, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθαι. Ἄρα μᾶς ἀκούετε εἰς ταῦτα ὅπου λέγομεν; Ἄρα σᾶς καταπείθομεν ἢ ἀδίκως κοπιᾶζομεν καὶ λαλοῦμεν εἰς τὸν ἄερα; Ὁμῶς διὰ τοὺς θέλοντας καὶ σπουδάζοντας διὰ τὸ νὰ ἀκούσουν τὸν λόγον, καὶ νὰ τὸν κάμνουν, δὲν θέλω κακίσει, οὐδὲ νὰ παύσω τὰ λόγια τοῦ Παύλου, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πάλιν λέγω, καὶ ἀκούσατε· «Μὴ γίνεσθε ἐτοροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ καὶ σκότει·» Ποῦ εἶναι οἱ θρασύστομοι καὶ ματαιολόγοι, ὅπου λέγουν, ὅτι δὲν εἶναι ταῦτα ἐκ τῆς θείας Γραφῆς, τῶν ὁποίων Θεὸς ἢ κοιλία καὶ ἡ δόξα, καὶ ὅπου ἀγαποῦν ὅλα τὰ ἐπίγεια; Ταῦτα εἶπεν ὁ Παῦλος, τὸ στόμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ πολυάθλος καὶ γενναῖος Παῦλος, ἡ θεόφθογγος λύρα, ὁ χριστοκέρυξ καὶ συγγραφεὺς τῶν δογμάτων, ἡ σάλπιγξ τοῦ λόγου, ὁ ρήτωρ τῆς εὐσεβείας, ἡ τῶν ἐθνῶν σαγήνη.

Καὶ οἱ μὲν μακάριοι καὶ θεολόγοι Ἀπόστολοι ταῦτα καὶ περισσότερα εἶπον περὶ τῶν ἀθέων καὶ ἀπίστων αἵρετικῶν, οἱ δὲ

Προφῆται προτύτερα καὶ αὐτοὶ τὰ ὁμοία εἶπαν. Ἄλλ' ἀνάγκη εἶναι νὰ τοὺς φέρωμεν καὶ αὐτοὺς· εἰς τὸ μέσον· εἶπε γὰρ ὁ Δαβὶδ· «Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια»· καὶ πάλιν λέγει· «Κύριε, τοὺς μισοῦντάς σε ἐμίσησα καὶ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἐξετηκόμην· τέλειον μίσος ἐμίσουν αὐτούς, εἰς ἐχθρούς ἐγένοντό μοι». Καὶ ὁ σοφὸς Σολομὼν εἶπεν· «Ὅτι ἀσεβεῖς ὑποκρίνονται εὐσεβεῖν»· καὶ πάλιν λέγει· «Ἰδέ, μὴ σὲ πλανήσουν ἄνδρες ἀσεβεῖς, μηδὲ πορευθῆς ἐν ὁδοῖς μετ' αὐτῶν». Καὶ ὁ Προφήτης Ἡσαΐας εἶπε, μάλιστα ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου λέγει· «Ἰδοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν»· καὶ πάλιν λέγει· «Οὐκ ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσι, λέγει Κύριος». Ἄρα ἀρκοῦσι ταῦτα ἢ νὰ φέρωμεν εἰς τὸ μέσον ὅλους τοὺς Προφῆτας λέγοντας τὰ ὁμοία· ἀλλὰ φθάνουσι καὶ ταῦτα πρὸς ἐκεῖνους ὅπου ἀγαποῦν νὰ τὰ κάμνουν· διότι ἐκεῖνος ὅπου δὲν πείθεται εἰς ὅσα εἶπομεν, οὐδὲ εἰς τὰ πολλὰ θέλει ἀκούσει. Ἄλλ' ἀκόμη ὀλίγον ἄς διατρέψωμεν εἰς τὰ λόγια τοῦ Προφήτου Δαυὶδ καὶ νὰ ἰδοῦμεν πῶς στηλιτεύει καὶ φανερώνει τὸν κεκρυμμένον δόλον εἰς αὐτοὺς καὶ λέγει· «Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια, ἡ καρδία αὐτῶν ματαία». Βλέπετε τοῦ Προφήτου τὴν σύνεσιν, πῶς δημοσιεύει καὶ ξεσκεπάζει καὶ πομπεύει τοὺς κενοδόξους, διὰ τὸ νὰ μὴ πλανηθῶμεν ἡμεῖς; Ἀκούσατε, ὁρθόδοξοι, καὶ μὴ ἀνακατώνεσθε μὲ τοὺς αἵρετικούς· ἀκούσατε Ποιμένες καὶ φριξάτε καὶ μὴ σιγάτε, ἀλλὰ κηρύττετε τὸν δόλον τῆς ἀσεβείας αὐτῶν· μὴ διδτε τόπον τῷ διαδόλῳ· μὴ ἀφίνετε θύραν τοῖς λύκοις. Μιμηθῆτε τὸν μακάριον Ἀπόστολον Πέτρον, ὅπου ἐλασφημοῦντος εἰς τὴν Ρώμην τοῦ τρισκατάρχτου Σίμωνος καὶ λέγοντος, πῶς αὐτὸς ἦτον ἡ δὺναμις τοῦ Θεοῦ, οὔτε κἀν πρὸς ὥραν ἐσιώπησεν ἢ ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἐλέγξας αὐτόν,

καὶ ψεύστην ἀποδείξας καὶ ληστὴν καὶ ἀντίθεον, καὶ ἐγκρεμνίσας αὐτόν, παρέδωκεν εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ὅμοίως δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ τοῦ διαδόλου, τὸν μιὰρὸν Μουντανὸν καὶ ἀκάθαρτον καὶ ἄθεον, μετὰ δύο μοιχαλίδων, μὲ πολλὴν ἐλέγξας μανίαν ὁ ἄγιος Ἀπόστολος, καὶ ἄθεον καὶ ψευδοχριστὸν καὶ ψευδοπροφήτην ἀποδείξας, ἐφίμωσε καὶ ἔφραξε τὸ μιὰρὸν αὐτοῦ στόμα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, μὴ μακροθυμήσας, μηδὲ ὑπομείνας καιρὸν εἰς τὴν αὐτοῦ βλασφημίαν. Οὕτω κάμνετε καὶ σεῖς, ὦ Ποιμένες «καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε» καθὼς περ καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ ὁ Θεοπάτωρ Δαυὶδ, ὅπου ἔλαβε περὶ αὐτῶν πολλοὺς κόπους καὶ πολλοὺς ἀγῶνας, ἐλέγχων καὶ στηλιτεύων καὶ φωνάζων πρὸς τὸν Θεὸν κατ' αὐτῶν καὶ λέγων· «Ἔως πότε ἁμαρτωλοί, Κύριε, ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχῆσονται; διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου· δὸς αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν· ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουθενώσεις, ὅτι ἐκεῖνα ὅπου τελειώνεις ἐσὺ, αὐτοὶ τὰ χαλοῦν».

Καὶ πάλιν ἐπαρακάλει ὁ Δαυὶδ, κάμνων δεήσεις πρὸς τὸν Θεόν, διὰ νὰ ἔλθῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ τελειώσῃ τὸ ζήτημά του, καὶ ἔλεγε· «Κύριε, κλῖνον οὐρανοὺς καὶ κατάρθῃ· Κύριε, μὴ χρονίσῃς. Ταχὺ προκαταλάβετωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοὶ σου, Κύριε». Καὶ ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ὅπου θέλει νὰ σωθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ ἔλθουν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, ὁ ἐγγὺς πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ, δὲν παρήκουσεν οὐδὲ ἐκαταφρόνησε τὴν δεήσιν τῶν Ἀγίων, ἀλλ' ἐκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη, καὶ πάντα οἰκονόμησεν εἰς σωτηρίαν τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ τὰ ἔδειξε ὅλα, κάμνοντας καὶ διδάσκοντας. Εἶτα, θέλων νὰ δεῖξῃ, ὅτι, ὅσοι θέλουν νὰ εἶναι προεστοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν, οὕτω νὰ

διώκουν τοὺς αἰρετικούς, ἐποίησε φραγγέλιον ἀπὸ σχοινί· καὶ ἐμπήκε καὶ ἐξέβαλε πάντας ἀπὸ τὸ Ἱερὸν καὶ τοὺς ἐδίωξε λέγων· «Ὁ οἶκός μου εἶναι οἶκος προσευχῆς, καὶ σεῖς τὸν ἐκάματε σπητιτῶν λησιῶν»;

Ἀκούσατε οἱ προεστῶτες τῶν Ἐκκλησιῶν, διότι δι' ἐσᾶς ἔδειξε καλὸν παράδειγμα, διὰ νὰ ἀκολουθῇτε καταπόδι τοῦ, καὶ νὰ προσέχετε πανταχόθεν τοὺς λύκους, καὶ νὰ διώχνετε καὶ νὰ φυλάγετε τὴν Ποίμνην ἁβλαβόν. Καὶ ἔβησαν οἱ εὐγαλεῖς ὅλους ἔξω, δηλονότι τοὺς φρονοῦντας τὰ ἐναντία, τέλος εἶπε καὶ τὴν ἐρήμωσιν αὐτῶν καὶ τὸν ἀφανισμόν, ὅπου ἔμελλε νὰ τοὺς ἔλθῃ κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖς τὰ ἐναντία φρονοῦσι λέγων· «Ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἐρημος». Ὅρας, πῶς οἱ λόγοι ἐγένηκαν ἔργα; διότι οἱ ἐχθροὶ καὶ ἐπίδουλοι τῆς Ἐκκλησίας, ἡγουν οἱ αἰρετικοί, καθ' ἑκάστην γενεὰν τῇ ἀπωλείᾳ παραδίδονται, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ὅπου εἶπεν, «ὅτι πᾶσα φυτεία ὅπου δὲν τὴν ἐφύτευσεν ὁ Πατὴρ μου, ἐκρίζωθήσεται»· τὸ ὅποιον καὶ ἐγένετο, διότι αὐτὸς πρῶτος τὸ ἔκαμε τοῦτο καὶ τὸ ἀπέδειξε. Μετὰ δὲ τὴν εἰς οὐρανοὺς αὐτοῦ Ἀνάληψιν, πάλιν ἐπολέμησαν μὲ αὐτοὺς οἱ μακάριοι Ἀπόστολοι, καὶ ὑστερὰ ἀπ' αὐτοῦ τὰ θεῖα τούτων δόγματα καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ κατὰ καιρὸν γινόμεναι ἄγιοι Σύνοδοι· τούτους ἐκρίζωσαντες, δηλονότι, ὅσους δὲν ἐμετανόησαν, τοὺς παρέδωκαν εἰς τὴν ἀπώλειαν, κατὰ τὸ γεγραμμένον. «Ὅτι ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος»· ἢ οὐχὶ πάντες ἠφανίσθησαν καὶ ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν; Διότι ποῦ εἶναι ὅσοι ἐπολεμοῦσαν τότε τὴν Ἐκκλησίαν βασιλεῖς καὶ δυνάσται καὶ σοφοί; δὲν διεσκορπίσθησαν καὶ ἠφανίσθησαν, ὥσῃ νὰ μὴν ἦσαν; Ποῦ εἶναι τὸ φρύαγμα καὶ ἡ θρασυ-

της τῶν Ἰουδαίων; Ποῦ εἶναι ὁ Σίμων ὁ μάγος, ὁ πρῶτος αἰρετικὸς, ὁ μαθητὴς τοῦ διαβόλου καὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ πρόδρομος τοῦ Ἀντιχρίστου; Ποῦ εἶναι τὸ κακὸν αὐτοῦ γέννημα καὶ τῆς αὐτοῦ βλασφημίας καὶ ἀσελγείας διάδοχος, Μουντανὸς ὁ ἔξαρχος τῶν κακῶν, μετὰ τῶν δύο μοιχαλίδων καὶ ὅσα λέγονται μυστρὰ αὐτῶν καὶ βδελυκτὰ καὶ ἀκάθαρτα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι πρέπον νὰ φανερωθοῦν; διὰ τὰ ὅποια ἔλεγε καὶ ὁ Ἀπόστολος, «Τὰ γὰρ κρυφῇ γενόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἔστι καὶ λέγειν» Ποῦ εἶναι ὁ Μάρκιων; ποῦ ὁ Οὐάλης; ποῦ ὁ Μάγνεντας; ποῦ ὁ Βασιλίδης; ποῦ ὁ Νέρων; ποῦ ὁ Ἰουλιανός; ποῦ ὁ Ἀρείος; ποῦ ὁ Νεστόριος; ποῦ ἄπαντες οἱ ἀντιπολεμοῦντες τὴν Ἐκκλησίαν; ὡς λέγει καὶ ὁ Δαυὶδ· «Ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί». Δὲν ἀπωλέσθησαν πάντες καὶ διεσκορπίσθησαν διὰ τὴν βλασφημίαν τους, καὶ ἐξεδιώχθησαν ὥστεπερ λύκοι, διότι ἠῶραν τοὺς ἐναντίους καὶ γενναίους πολεμιστὰς καὶ Ποιμένας, τοὺς Προεστοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τοὺς μακαρίους ἀνδρας; Ἀλλὰ πολλὴν διαφορὰν βλέπω τῶν τότε Ποιμένων καὶ τῶν τοῦ καιροῦ τούτου. Ἐκεῖνοι ἦσαν πολεμισταί, οὗτοι δὲ φυγάδες· ἐκεῖνοι ἀγωνισταί, καὶ οὗτοι φαγὰδες· ἐκεῖνοι ἐκαλλυπίζον διβλία καὶ δόγματα, καὶ οὗτοι καλλυπίζουν φορέματα καὶ γέλοια· οὗτοι ὥσιν μισθωτοὶ ἀφίνου τὰ πρόβατα καὶ φεύγουσιν, ἐκεῖνοι δὲ τὴν ψυχὴν ἔθηκαν ὑπὲρ τῶν προβάτων καὶ ἐμιμήθησαν τὸν ποιμένα τὸν καλόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ὡς τῶν μακαρίων ἐκείνων ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων τὰ δνόματα ἐγράφησαν ἐν βιβλῳ ζωῆς· τοὺς ὁποίους ἔφριξαν οἱ δαίμονες καὶ ἐτρόμαξαν οἱ αἰρετικοί· διὰ τῶν ὁποίων ἐφράγη πᾶν στόμα λαλούντων ἄδικα. Μοῦ ἔρχεται λοιπὸν νὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ ὁμοίως μετὰ τὸν Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν δυνάμενος· «ποῦ

εἰσι τὰ ἑλέη σου τὰ ἀρχαῖα Κύριε; «Νὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ δακρύζοντας, ποῦ εἶναι ὁ μακάριος χορὸς ἐκεῖνος τῶν Ἐπισκόπων καὶ διδασκάλων, οἱ ὅποιοι ἔλαμπον εἰς τὸν κόσμον ὥσιν φωστῆρες, ἐπέχοντες λόγον ζωῆς;

Ἀλλὰ τί ἐμποδίζει νὰ φέρωμεν εἰς τὸ μέσον καὶ αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ὀλίγους, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐνθύμησις αὐτῶν εἶναι ἁγιασμός τῆς ψυχῆς; Ποῦ εἶναι ὁ Εὐώδιος, ἡ εὐωδία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων διάδοχος καὶ μιμητής; Ποῦ εἶναι ὁ Ἰγνάτιος, τὸ τοῦ Θεοῦ οἰκητήριον; Ποῦ εἶναι ὁ Διονύσιος, τὸ πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ; Ποῦ ὁ Ἰππόλυτος ὁ γλυκύτατος καὶ εὐνούστατος; Ποῦ εἶναι ὁ μέγας Βασίλειος, ὁ παρ' ὀλίγον ἰσόμετρος τῶν Ἀποστόλων; Ποῦ ὁ Ἀθανάσιος ὁ πολεμιστὴς τῶν αἰρετικῶν; Ποῦ ὁ Γρηγόριος ὁ δεύτερος Θεολόγος καὶ ἀήτητος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης; Ποῦ ὁ ἄλλος ὁ συνώνυμός του; Ποῦ ὁ Ἐφραίμ, ἡ παραμυθία τῶν λυπουμένων, ἡ παιδαγωγία τῶν νέων, ἡ χειραγωγία τῶν μετανοούντων, ἡ δίστομος σπάθη κατὰ τῶν αἰρετικῶν, καὶ τὸ δοχεῖον τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ τῶν ἀρετῶν; Βλέπετε πόσον τὸ μέσον, καὶ πόση διαφορὰ ἐκείνων τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων ἀνδρῶν, παρὰ τοῦ καιροῦ τούτου; Ἡεὺρω καὶ ἄλλους πολλοὺς θεοφόρους διδασκάλους, ἀλλ' ἄρκει ὅσους εἶπαμεν. Ἐκεῖνοι ἔβαλαν τὴν ψυχὴν τους, καθὼς εἶπαμεν διὰ τὰ πρόβατα, οὗτοι δὲ ἀφίνουσι τὰ πρόβατα καὶ φεύγουσιν· ἐκεῖνοι ἦσαν δυνατοὶ καὶ μετὰ τὸ ἔργον καὶ μετὰ τὸν λόγον, οὗτοι εἰς τὰ χρήματα, καὶ κτήματα καὶ ἄλογα καὶ μουλάρια, καὶ χωράφια καὶ ἀγέλαις, καὶ μαγεύρους καὶ τραπέζας λαμπράς, πολλὴν προθυμίαν βάνουν, καὶ πολλὰς φροντίδες περὶ τούτου καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα· περὶ δὲ τῆς λογι-

κῆς Ποίμνης οὐδὲ μίαν φροντίδα, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχουν νὰ δώσουν λόγον εἰς τὴν μεγάλην καὶ φοβεράν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Ἐπειτα, ἐὰν τοὺς ἐρωτήσῃ τις περὶ βιβλίων, ἀποκρίνονται καὶ λέγουν· εἰμαι πτωχὸς καὶ δὲν ἔχω νὰ ἀποκτήσω βιβλία· εἶτα περιπατοῦν, οὐχ ὡς πτωχοί, ἀλλὰ μὲ φορέματα πολυτελεῖ καὶ ἐκλαμπρα, καὶ χειρίδια ἔως τῶν δακτύλων, καὶ τραχήλους ψηλούς, καὶ ὑψηλέας πολλούς, μάλιστα μαγείρους· περὶ τῶν ὁποίων εἶναι αἰσχρὸν πράγμα νὰ λέγῃ τις, διότι ἐκ τοῦ περισσοῦ πλοῦτου ἀπέκτησαν καὶ σκλάβας γυναῖκας. Ὡς τῆς θαλαίρας αἰσχύνῃς, ὡς τῆς κακῆς εὐπορίας, ὡς τῆς πικρᾶς φιλαργυρίας, ὡς τῆς ἀχορτασίας τῆς γαστρὸς! Ἀπὸ ταῦτα λοιπὸν ἔρχονται τὰ σκάνδαλα, οἱ ψιθυρισμοί, οἱ ὀνειδισμοί, αἱ λοιδορίαι, οἱ ὀρύθοι. Εἶτα ἐὰν τοὺς ἐξετάσῃ τις, ἀποκρίνονται· ποῖον ἄδικόν; ἐξουσίαν ἔχω εἰς τὰ ἰδικά μου νὰ κάμω ὅπου, θέλω. Εἶτα ἐὰν φανῇ τις ἀπὸ τοὺς ἀθέους αἰρετικούς νὰ λαλῇ διεστραμμένα, οὐδένας εὐρίσκεται νὰ ἀντισταθῇ, οὐδένας ἀντιπολεμιστῆς, ὅλοι πτωχοί. Ὅλοι σιωπηλοί, ὅλοι φυγάδες. Ὡς τῆς ἀνοίας, τῆς κακῆς κρίσεως πάντων τῶν κακῶν τῆς φιλαργυρίας, ὅτι διὰ νὰ εἴμεθα πλούσιοι, θαρροῦμεν νὰ σωθοῦμεν· ἀλλ' εὐκολώτερον εἶναι νὰ περάσῃ τὸ καραδόσχοινον ἀπὸ τὴν τρύπαν τῆς βελόνης, παρὰ ὁ πλούσιος νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Τρυφῶντες καὶ μεθύοντες καὶ μετεωρίζόμενοι θέλετε νὰ νικήσετε τὰς αἱρέσεις; ἀλλ' οὐδὲ ἡμᾶς ἀκούουν οἱ τρυφῶντες καὶ μεθύοντες νῦν, οἱ στολιζόμενοι μὲ πολλὰ φορέματα καὶ μὲ πολὺ χρυσίον. Πῶς ἡμπορεῖτε νὰ ὑποδείξετε εἰς ἄλλους τὴν καλὴν πτωχείαν τοῦ Χριστοῦ τοῦ πτωχεύσαντος δι' ἡμᾶς, ὅπου ἐπαράγγειλε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ νὰ μὴν ἔχουν οὔτε χαλκὸν ἐν ταῖς ζώναις αὐ-

τῶν; Βέβαια πλανᾶσθε, μὴ νοῶντες τὰς Γραφάς. Καὶ δὲν ἀκούετε τοῦ Κυρίου ὅπου λέγει· «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι καὶ μὴ θησαυρίζετε ἐπὶ τῆς γῆς;» Ὁ πλοῦτός σας ἐπλήθυνε καὶ ὁ λόγος σας ἐχάθη· τὰ φορέματά σας τρώγουν οἱ βότρυδες, διὰ τὰ ὅποια ἔχετε νὰ δώσετε λόγον τῷ Ἀρχιποίμηνι Χριστῷ· καὶ δὲν συλλογίζεσθε, ὅτι καθ' ἑνας ἔχει νὰ δώσῃ λόγον τῷ Θεῷ περὶ αὐτοῦ. Ἔσεῖς δὲ οἱ Ποιμένες θέλετε νὰ δώσετε λόγον καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν σας, καὶ διὰ τὰ πρόβατα, καὶ Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι, ἕκαστος καθὼς ἐπιστεύθη. Ἀλλὰ βλέπετε νὰ μὴ λησμονήσετε τὰ τάλαντα· «προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ Ποιμνίῳ». Φυλάγεσθε νὰ μὴ λείψῃ πρόβατον ἀπὸ τὴν Ποίμνην· διότι νὰ ἡξεύρετε καλὰ, ὅτι ἐὰν ἀπομείνῃ ἓνα πρόβατον ἐκ τῆς Ποίμνης ἀπὸ τὴν ἀμέλειάν σας, καὶ τὸ φάγουν τὰ θηρία, ὅλην σας τὴν ζώην ἀφανίζει· διότι τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῶν χειρῶν σας ἐκζητήσῃ ὁ Κριτὴς. Ἀλλ' ἐξυπνήσατε τοῦ λοιποῦ, καὶ κηρύξατε τὸν λόγον· ἀφήσατε πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν· βλέπετε ἀκριθῶς πῶς περιπατεῖτε· βλέπετε τοὺς κύνας· βλέπετε λέγω, καὶ δὲν παύω λέγοντας, βλέπετε τοὺς λύκους, βλέπετε τοὺς κλέπτας, βλέπετε τοὺς ληστές. Βλέπετε ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον. Ἀγρυπνεῖτε καὶ νήφετε, ὅσοι ἐλάβετε ἐπάνω σας τὸ δεσποτικὸν σχῆμα· γρηγορεῖτε καὶ στοχάζεσθε τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ παρουσίας, ὅταν ἔρχεται νὰ κάμῃ λογαριασμὸν μὲ ἐσᾶς, ὅπου ἔδωκε τὸ τάλαντον.

Ταῦτα λοιπὸν ἔχοντες εἰς τὸν νοῦν σας, ὡς ἀγαπητοί, ποιμαίνετε τὴν Ποίμνην τοῦ Θεοῦ, ὅπου σᾶς ἐδόθη, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος, μὴ ἀναγκαστικῶς, ἀλλὰ θεληματικῶς· μὴ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μὴδὲ ὡς κατεξουσιάζοντες τὸν κλῆρον· ἀλ-

λά νά γίνεσθε τύποι τοῦ Ποιμνίου, καί φανερωθέντος τοῦ Ἀρχιποίμενος, νά λάβετε τὸν ἀμάραντον τῆς δόξης στέφανον. Πάλιν τὰ ὅμοια λέγω· ἀκούσατε οὖν Ἱερεῖς Κυρίου, βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί, ἄρχοντες καὶ πάντες Κριταὶ γῆς, νεανίσκοι καὶ παρθένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων. Ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην»· μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλούσιος καὶ πέννης. Παρακαλῶ σας ὅλους, προσέχετε τοῖς λεγομένοις, διότι θέλων νά σᾶς ἀποδείξω ἐκ τῶν ἀγίων Γραφῶν, ὅτι μὲ τὸν λόγον εἶναι πολλοὶ χριστιανοί, ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπον πάνυ ὀλίγοι· μὲ τὸ σχῆμα μὲν, ὡς Χριστοῦ Μαθηταί, καὶ μὲ τὸν τρόπον προδίδται· μὲ τὸν λόγον μὲν εὐσεβεῖς καὶ εὐσπλαγχνοί, μὲ τὸν τρόπον δὲ Ἕλληνες· μὲ τὸ ὄνομα δὲ χριστιανοί, καὶ μὲ τὰ ἔργα ἔθνικοί, καθὼς εἶπεν ὁ Προφήτης· «ὅτι ἐμίγησαν μὲ τὰ ἔθνη καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν». Καὶ ἀληθινὰ εἰς ἡμᾶς ἐπληρώθη ἡ Προφητεία αὐτοῦ. Ποταποὶ χριστιανοὶ εἶναι οἱ τηροῦντες μύθους Ἰουδαϊκούς, καὶ Ἑλληνικούς, καὶ γενεαλογίας, καὶ μαντείας, καὶ ἀστρολογίας, καὶ φαρμακείας, καὶ φυλακτήρια, καὶ παρατηρήσεις ἡμερῶν καὶ μηνῶν, καὶ χρόνων, καὶ κλυδωνισμοὺς καὶ ὀνειράτα, καὶ φωνὰς τῶν ὀρνέων, καὶ οἱ ἀνάπτοντες λύχνον ἐν ταῖς δρύσiais καὶ ἀπολούμενοι, καὶ τηροῦντες τὰ συναπαντήματα, καὶ οἱ τρώγοντες τὰ εἰδωλόθυτα, καὶ αἷμα πνικτὸν καὶ θηριάλωτον καὶ ψόφριον, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα· Καὶ πῶς ἡμποροῦν νά εἶναι χριστιανοί, ὅσοι τὰ κάμνουν αὐτά· πῶς δὲ τολμοῦν καὶ μεταλαμβάνουν τὰ θεῖα Μυστήρια, ὅπου εἶναι χειρότεροι τῶν Ἑλλήνων; Τί χριστιανοὶ εἶναι πάλιν οἱ ποιοῦντες τὰ τῶν ἑθνῶν σχήματα, καὶ ἀλλάσσουν τὰ πρόσωπά τους ἢ τὴν φωνήν τους, καὶ χορεύουν καὶ κτυ-

ποῦν τὰς χεῖρας, ἢ καὶ στολισμοὺς γυναικεῖους εἰς τοὺς ἄνδρας; Ὅσοι τὰ κάμνουν καὶ τὰ δέχονται αὐτά, δὲν τοὺς ὠφελεῖ τίποτε νά ὀνομάζωνται Χριστιανοί· διότι, καθὼς μία κόρη ἕως ὅπου φυλάσσει τὴν παρθενίαν, εὐλόγως καὶ ἀξίως ὀνομάζεται καὶ εἶναι Παρθένος, ἐάν δὲ γελασθῇ ὑπὸ τινος καὶ φθαρῇ, πλέον δὲν εἶναι Παρθένος· οὕτω καὶ ὁ καλούμενος Χριστιανός, ἐάν παραβῇ τὰς συνθήκας καὶ καταπατήσῃ τὰς ἐπαγγελίας καὶ κάμνῃ τὰ ἔργα τῶν Ἑθνῶν, δὲν πρέπει νά λέγεται Χριστιανός.

Καταλάβετε γοῦν πάντες, ἀγαπητοί, ὅτι μετ' ἐκεῖνα τὰ ὀλίγα ἐχωρισθήκαμεν ἀπ' αὐτά, λέγοντες· «Ἀποτάσσομαι τῷ Σατανᾷ καὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ· ἡ-γουν χωρίζομαι ἀπὸ τῶν σατανῶν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ καμώματα αὐτοῦ». Εἶπες «πᾶσι»· βλέπε τί εἶπες, ὅλα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὅμως αὐτὰ ὅπου κάμνεις, τίνας εἰσαι; στοχάσου, παρακαλῶ σε, τίνας τάσσεις· ὅχι Ἀγγέλου, ὅχι Βασιλέως ἐπιγείου, ὅχι Ἀρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως τῶν Βασιλέων, καὶ Ἀρχοντος τῶν Ἀρχόντων· μὲ αὐτὸν ἐσυμβάσης καὶ ὁμολόγησας καὶ ἔταξες ἐμπροσθεν πολλῶν μαρτύρων. Τὸ λοιπὸν εἰς τὸ χέρι του εἶσαι καὶ σὺ καὶ οἱ λόγοι σου· τὸ λοιπὸν καρτέρει τὸν ἐρχόμενον ἐκ τῶν οὐρανῶν, δαστάζοντα τὸ γραμματεῖόν σου καὶ τὰ λόγια τοῦ στόματός σου, διὰ νά ἀναγνωσθῇ ἐμπροσθεν Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων. Βλέπετε οὖν, ἀδελφοί, καὶ φυλάγεσθε κἂν τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τὰ ἔθνη καμώματα· ἀκούσατε τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος· «Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, ὅτι πλέον νά μὴ περιπατῇτε καθὼς περιπατοῦν καὶ τὰ ἄλλα Ἑθνη μὲ τὴν πλάνην τοῦ νοδὸς αὐτῶν»· οἱ ὅποιοι εἶναι ἐσκοτισμένοι εἰς τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ σεῖς δὲν ἐμάθετε οὕτω ἀπὸ τὸν Χριστόν. Καταλά-

θετε τὰ λεγόμενα, ἀδελφοί, καὶ μὴν ἀνακατώνεσθε μὲ ἐκείνους, ὅπου τὰ κάμνουσιν αὐτά, διότι πολλοὶ εἶναι μαθηταὶ τῆς ἀπωλείας καὶ ἀκόμῃ αὐγατίζουσιν. Βλέπετε, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι καὶ ὁ καιρὸς τοὺς ἰδίους ὑπηρέτας προχειρίζεται. Καὶ μὴ θαυμάσης, ἐὰν οἱ Ποιμένες γίνονται λύκοι, διότι καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, πρὸς Ἐπισκόπους καὶ Πρεσβυτέρους διαλεγόμενος, ἔλεγεν, ὅτι ἀπὸ ἐσῶς θέλουν σηκωθῆ ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα. Διὰ τοῦτο ἄς μὴ σᾶς πλανήσῃ τινὰς, ὅπου ἔχει ἀπ' ἑξῶ σχῆμα ἀγγελικόν· διὰ τοῦτο ἔλεγε καὶ ὁ Κύριος «βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ». Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ πάλιν τὰ ὅμοια λέγω· μὴ σᾶς πλανήσῃ τινὰς μήτε ἀπὸ τῶν ἔξωθεν μήτε ἀπὸ τῶν ἑσῶθεν· μήτε Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, ἢ Ἀναγνώστης, ἢ Ἀρχοντας, ἢ πλοῦσιος, ἢ πτωχός, ὅστις καὶ ἂν εἴναι, ὅπου λαλεῖ διεστραμμένα· ἀνάθεμα ἔστω· οἱ ὅποιοι ἔρχονται πρὸς ἐσῶ· μὲ τὸ ἔνδυμα τῶν προδόντων, ἀπὸ μέσῃ δὲ εἶναι λύκοι ἀρπαγες· καὶ ἔχουσι μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρημένοι. Ἐσεῖς δέ, ἀγαπητοί, μὴ πλανηθῆτε, ἀλλ' ὡς παρελάβετε ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἕως ὧδε· ἀλλ' ἀκόμῃ ὀλίγα νὰ εἰπῶ περὶ τῆς συντελείας, καὶ νὰ κάμω τέλος.

Ὅταν δὲ ἀρχίσω νὰ λαλῶ περὶ τῆς Συντελείας, φρίκη μοῦ ἔρχεται καὶ τρομάζω, ὅτι ὅλα τοῦ Κυρίου τὰ θαύματα μεγάλα καὶ φοβερά καὶ ἔνδοξα εἶναι, τὸ δὲ τῆς Συντελείας καὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ Παρουσίας Μυστήριον εἶναι ὑπὲρ λόγον καὶ νοῦν καὶ διάνοιαν, καὶ υπερβαίνει πᾶσαν διήγησιν, καὶ καταπλήττει πᾶσαν ἀκοήν. Μεγάλον δὲ ἀγῶνα καὶ πολὺν πόθον εἶχαν οἱ Μαθηταὶ νὰ ἀκούσιν παρὰ τοῦ Διδασκάλου περὶ σημείων καὶ περὶ τῆς

Συντελείας. Καὶ καθὼς πολλάκις ἠκούσατε τοῦ Εὐαγγελίου λέγοντος, ὅτι «Καθημένου τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ Μαθηταὶ κατὰ μόνους λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς Παρουσίας καὶ τῆς Συντελείας τοῦ αἰῶνος»; Βλέπετε τὸ σοφὸν καὶ γνωστικὸν τῶν ἁγίων Μαθητῶν, ὁπόταν θέλουν νὰ ἐρωτήσων τίποτες μέγα πρᾶγμα, ὅλοι ἀντάμα ἔρχονται, ἀλλὰ καὶ κατὰ μόνους, καὶ λέγουν. Εἰπὲ ἡμῖν, ὦ Δέσποτα, εἰπὲ ἡμῖν ἁγαθέ, εἰπὲ ἡμῖν καρδιαγνώστα, εἰπὲ ἡμῖν ἐσὺ, ὅπου ἡξεύρεις καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἔσχατα, εἰπὲ ἡμῖν ὁ εἰδὼς τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν, εἰπὲ ἡμῖν ὁ Ποιητὴς τῶν ἀπάντων, εἰπὲ ἡμῖν ὁ Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, εἰπὲ ἡμῖν τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς Παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; Ὅταν μέλλῃς ἔρχεσθαι κρίναι ζώντας καὶ νεκροὺς πάσης τῆς οἰκουμένης· ὅταν καταργήσης πᾶσαν ἀρχὴν καὶ ἔξουσίαν καὶ δύναμιν· ὅταν σὲ προσκυνήσῃ πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων· εἰπὲ ἡμῖν τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς Παρουσίας; Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε, διότι πολλοὶ ἔρχονται μὲ τὸ ὄνομά μου λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ βλέπετε μὴ σᾶς πλανήσῃ τινὰς, ὅτι ὁ καιρὸς εἶναι κοντά. Ἐκεῖνο ὅπου εἶπε πότε, εἶναι τοῦτο ὅπου βλέπομεν ἡμεῖς μὲ τὰ ὀμμάτιά μας· τότε εἶπεν, ὅτι κοντὰ εἶναι ὁ καιρὸς, τώρα δὲ ἀρχισε καθὼς βλέπομεν. Βλέπετε πόση σπουδὴ τοῦ Δεσπότη περὶ τῶν Ψευδοπροφητῶν καὶ Ψευδοδιδασκάλων καὶ ἀθέων Αἰρετικῶν; διὰ νὰ ἑσκεπάσῃ καὶ νὰ δείξῃ εἰς ὅλους τὸν ἐν αὐτοῖς κεκρυμμένον δόλον· διὰ τοῦτο καὶ προτύτερα τοὺς ἔβαλεν, ἀπὸ τὴν ἐρώτησιν τῶν Μαθητῶν περὶ τῶν σημείων, ὡσάν λῦκος τῆς ποίμνης καὶ προδρόμος τοῦ Ἀντιχρίστου, καὶ τότε προεῖπε τὰ ἀ-

κόλουθα, πολέμους και ἀκαταστασίας. "Ε-
θνος ἐπὶ "Εθνος, και Βασιλεία ἐπὶ Βασι-
λείαν· τὰ ὅποια βλέπομεν και δὲν κατα-
λαμβάνομεν, βλέποντες εἰς πολλοὺς τόπους
και πείναις και φέβους και σημεῖα ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ και τὰ ἄλλα, ὅσα εἶπε, και
δὲν τὰ δάνομεν εἰς τὸν νοῦν μας. «Τότε,
λέγει, σκανδαλισθήσονται πολλοί, και πα-
ραδώσουσιν ἀλλήλους». Καὶ ποῦ δὲν εἶναι
τώρα προδότης; πάντες σχεδὸν προδότες
ἐγίνηκαν και μισοῦσιν ἀλλήλους· και τοῦ-
το ἐπληρώθη, καθὼς βλέπομεν. Δὲν πολε-
μεῖ ἕνας τὸν ἄλλον; "Εθνος ἐπὶ "Εθνος και
Βασιλεία ἐπὶ Βασιλείαν; "Αρχοντες κατὰ
τῶν ὁμοίων αὐτῶν και "Επίσκοποι κατὰ
τῶν "Επισκόπων; Πρεσβύτεροι κατὰ τῶν
Πρεσβυτέρων και Διάκονοι κατὰ τῶν Δια-
κόνων; "Αναγνώσται κατὰ τῶν "Αναγνω-
στῶν και Λαῖκοι κατὰ τῶν Λαϊκῶν; «διὰ
γὰρ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, φυγήσει-
ται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν». Διὰ τοῦτο προ-
εἶπεν ὁ Δεσπότης ὅτι «Ἐρευνᾶτε τὰς Γρα-
φάς» και δὲν θέλετε πλανηθῆ· εἶπε δὲ και
ἕτερον σημεῖον, ὅτι «Κηρυχθήσεται τὸ Εὐ-
αγγέλιον τοῦτο τῆς Βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ
Οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι
και τότε ἤξει τὸ τέλος».

Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν ἄρθρον ἀθη-
ναϊκῆς ἐκκλ. ἐφημερίδος, σχετικὸν μὲ τὰς
ξενικὰς προπαγάνδας ἐναντίον τῆς "Ορ-
θοδοξίας, συμπραττόντων και ἡμετέρων,
δυστυχῶς, Θεολόγων, ἐρωτοτροποῦντων
πρὸς αὐτάς. Καὶ ἰδοὺ :

ΝΑ ΜΑΤΑΙΩΘΗ

«Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπιστήσωμεν
τὴν προσοχὴν τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν
Ταγῶν ἀλλὰ και μερικῶν καθηγητῶν τῆς
Θεολογίας τοῦ "Εθνικοῦ μας Πανεπιστη-
μίου ἐπὶ τῆς πληροφορίας, τὴν ὅποιαν ἀ-

ναγράφομεν εἰς ἄλλην σελίδα¹⁾ και κατὰ
τὴν ὅποιαν ἀποκαλύπτεται πλέον κατὰ τρό-
πον ἀδιαφιλονίκητον ὁ σκοπός, τὸν ὅποιον
ἐπιδιώκει ἡ ἐν "Ελλάδι ξενικὴ "Οργάνω-
σις, ἡ ὅποια φέρει τὸν τίτλον «"Αμερικα-
νικὴ "Αποστολὴ διὰ τοὺς "Ελληνας» και
ἡ ὅποια τελευταίως στενῶς συνεργάζεται
μετὰ τῶν ἐνταῦθα Εὐαγγελικῶν, πρὸς διά-
δοσιν μεταξὺ τοῦ "Ορθοδόξου λαοῦ μας
τῆς αἱρετικῆς αὐτῶν διδασκαλίας. Προδή-
λως και τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν
"Εκκλησιῶν, κατὰ δάθος και ἔκτασιν Προ-
τεσταντικῶν φρονημάτων, ἐπευλογεῖ τὴν
δράσιν ταύτην τῶν Εὐαγγελικῶν και μά-
λιστα ποικιλοτρόπως, ἡθικῶς και ὀλικῶς
προστατεύει και ὑποστηρίζει αὐτοὺς εἰς
τοὺς σκοτίους σκοπούς των, χρησιμοποιοῦν
τούτους ὡς προπέτασμα, ἵνα συγκαλύψῃ

1) Τὰ γραφόμενα εἰς τὴν ἄλλην σελίδα.

Κατηγγέλθη και διετάρχησαν ὑπὸ τοῦ Εἰ-
σαγγελέως ἀνακρίσεις κατὰ τῆς ἐνταῦθα δρώ-
σης Προτεσταντικῆς "Οργανώσεως «"Αμερικα-
νικὴ "Αποστολὴ διὰ τοὺς "Ελληνας». Ἡ κα-
ταγγελία προέκυψεν ἀπὸ ἑκθεσιν καθ' ἣν ἡ
ἐν λόγῳ "Οργάνωσις συνεφιλιώθη μετὰ τῶν
ἐνταῦθα Εὐαγγελικῶν. Καὶ πρὸς τοῦτο προ-
σέφερον ἡ πρώτη διὰ τὴν ἀνέγερσιν Εὐαγγε-
λικῆς "Εκκλησίας 250 χιλιάδας δολλάρια, ἐτέ-
ρας δὲ 150 χιλιάδας διὰ τὴν ἱδρυσιν τυπο-
γραφείου και βιβλιοπωλείου. Τὸ τυπογραφεῖον
λειτουργεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Χαριλάου Τρικούπη
7, τελοῦν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν ἀνωτά-
του ὑπαλλήλου τοῦ "Υπουργείου τῶν Οἰκονομι-
κῶν. Εἰς τοῦτο ἐκτυποῦνται Εὐαγγελικὰ βιβλία
τὰ ὅποια δὲν ἀναγράφουν τὴν ἐνδειξιν πού ἀ-
παιτεῖ ὁ Νόμος, ὅτι δηλ. εἶναι Εὐαγγελικῶν
ἀρχῶν, και τοῦτο πρὸς παραπλάνησιν τοῦ "Ορ-
θοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐπίσης ὁργανώθη
και φιλανθρωπικὸν τμήμα ἐγκατεστημένον εἰς
τὸ πατάρι τοῦ βιβλιοπωλείου τῶν Εὐαγγελι-
κῶν, «ὁ Λόγος» ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μπενάκη 28.
Τὸ τμήμα τοῦτο λέγεται ὅτι διευθύνεται ὑπὸ
τοῦ Κ. Κολονάρου συνταξιούχου ταγματάρχου
και τοῦ ἀδελφοῦ του Δ. Κολονάρου, τελω-
νειακοῦ ὑπαλλήλου, χορηγεῖ δὲ βοηθήματα
εἰς μετρητά, τρόφιμα και ἄλλα ἐπιδόματα.

τὰς ὑπονομευτικὰς ἐπιδιώξεις του εἰς ἑαυτὸν τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ μας.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς μίαν τῶν συνεδριῶν τοῦ Συμβουλίου τούτου, οἱ ἐν αὐτῇ ἀντιπρόσωποι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διευτύωσαν, καὶ τοῦτο ψιθυριστά, παρόντα διὰ τὸν διεξαγόμενον προσηλυτισμὸν εἰς τὴν χώραν μας ἐκ μέρους τῶν Προτεσταντικῶν παραφυάδων, Εὐαγγελικῶν, Χιλιαστῶν καὶ ἄλλων ὁμοίων αἵρετικῶν, τὴν προέλευσιν ἔχόντων ἐκ τοῦ Προτεσταντικοῦ δένδρου. Ὡς ἀπάντησις δὲ εἰς τὰ παράπονα ταῦτα ἐδόθη πλουσιωτέρα ἐνίσχυσις τῶν Εὐαγγελικῶν μὲ χιλιάδας δολλάρια καὶ ἡθικὴν ἐνίσχυσιν, ὥστε μὲ πᾶσαν ἀνεσιν καὶ ἀτιμωρητὴ νὰ συνεχίζωσιν οὗτοι τὸ προσηλυτιστικὸν τῶν ἔργων. Καὶ ἀπτόητοι ἐμπεριπατοῦσι τὴν πατρίδα μας μὲ τίς τσέπες γεμάτες δολλάρια, διὰ νὰ διαδώσωσι τὴν Προτεσταντικὴν διδασκαλίαν των, σκορπίζοντες χρυσόν, διανέμοντες ἱματισμὸν, παρέχοντες τροφίμα, ἅψ' οὗ ἐννοεῖται τὸ μεγαλεῖτερον μέρος τῶν ἀγαθῶν τούτων τὸ προσορίζουν δι' ἑαυτούς, ἵνα εὖ τε καὶ πλουσίως οὗτοι διάγωσι τὸν βίον.

Καὶ ὑπῆρξε δυστυχῶς Ὑπουργός, Ἑλληγὴν αὐτός, Ὁρθόδοξος αὐτός, ὁ ὁποῖος ἐπέτρεψε τὴν ἀνέγερσιν Εὐαγγελικοῦ Ναοῦ εἰς Κόνιτσαν, τὸ ἀκραῖον τοῦτο Ἑθνικὸν φυλάκιον, ἐν μέσῳ λαοῦ πεινῶντος καὶ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν Προτεσταντῶν εὐαλότου πρὸς ἀποσκήρτησιν ἐκ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ μετὰστασιν εἰς τὴν αἵρεσιν. Ἄλλ' ἐκεῖ ἀγρυπνεῖ ὁ καλὸς Ποιμὴν, ὁ Χριστοφόρος, ὁ ὁποῖος προφυλάττει τὸ ποίμνιόν του ἀπὸ τοῦ ἐπιδρομῆς τούτους προδατοσχήμεους λύκους.

Κατόπιν τούτων ὅλων τί νὰ εἴπωμεν καὶ πῶς νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ περιβόητον! Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀντιπρόσωποι τοῦ ὁποῖου μάλιστα ἔρχον-

ται καὶ ἀσυστόλως ἐπισκέπτονται τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μακαριώτατον κ. Θεόκλητον, τὸν ὁποῖον προσπαθοῦν, τίς οἶδε τί ὑποσχόμενοι, νὰ πείσουν νὰ ἀναθεωρηθῇ ἡ ἀπόφασις ἡ Συνοδική, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται συμμετοχὴ εἰς κληρικὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Προτεσταντικὰ Συμβούλια; Ἰδιὰ ἑμῶς πῶς νὰ χαρακτηρίσωμεν μερικὸς Καθηγητὰς τῆς Θεολογίας, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ ἐκδιδόμενου παρ' αὐτῶν ὄργανου των «Ὁρθόδοξος Σκέψις» (λέγε Ἀντορθόδοξος Σκέψις) ἐπιδιώκουν νὰ ἐπηρεάσουν Συνοδικὸς κύκλους, ἵνα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκπροσωπῇται δι' Ἱεραρχῶν εἰς τὰ Παμπροτεσταντικὰ Συνέδρια, ὑπαναχωροῦσα ἐκ τῆς κατὰ πάντα Ὁρθοδόξου γραμμῆς τὴν ὁποῖαν ἐκράτησε μέχρι τοῦδε; Καὶ προχωροῦν ἐτι περισσότερον οὗτοι ἀδιστάκτως, διακηρύττοντες ὅτι ὁποῖοι μᾶται ἡ Ἐκκλησία μας μὴ συμφυρομένη εἰς τὰ Συμβούλια τῶν Προτεσταντῶν μετὰ ὁμάδων, αἵτινες ἀρνοῦνται τὸ τρισυπόστατον τῆς Θεότητος.

Μὲ τὴν τοιαύτην δραστηριότητα ὑπὲρ τῆς συνέργασίας μετὰ τῶν Προτεσταντῶν τῶν κυρίων τούτων δὲν θέλομεν νὰ ἀσχοληθῶμεν περαιτέρω, οὔτε δὲ μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ τείνωμεν εὐήκοον οὖς εἰς τὰ εἰς ἑαυτοὺς τῶν φημολογούμενα. Λυπούμεθα μόνον ὅτι καθηγῆται μὲ τοιαῦτα ὑποπτα ὁρθόδοξως φρονήματα διαπαιδαγωγοῦν θεολογικῶς τοὺς μέλλοντας Εὐέλπιδας τῆς Ἐκκλησίας.

Εὐτυχῶς πρὶν ἢ συνέλθῃ ἐν Ρόδῳ κατὰ τὸ 1959 ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Παμπροτεσταντικοῦ Συμβουλίου, συνέρχεται κατ' Ὀκτωβρίον ἡ Ἱεραρχία, ἡ ὁποία καὶ θὰ δώσῃ τὴν κατάλληλον ἀπάντησιν εἴτε Ἱεράρχαι εἶναι οἱ προτεσταντίζοντες, εἴτε σοφοὶ—ἄσοφοι Καθηγηταί, διὰ τοῦ ἐκκλησιαστικῶς ἱστορικοῦ ΟΧΙ. Μακρὰν

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Β. & Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

Ειδήσεις ἐκ Νέας Ὑόρκης ἀνήγγειλαν τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Μιχαήλ. Ὁ θάνατος τοῦ πρωθιεράρχου ἐπῆλθεν εἰς ἡλικίαν 67 ἐτῶν τὰς πρώτας πρωϊνὰς ὥρας τῆς Κυριακῆς 13-7-58 εἰς τὸ νοσοκομεῖον «Ντόκτορς», ὅπου ἐνοσηλεύετο, συνεπείᾳ καρδιακῆς προσβολῆς. Εὐθὺς ὡς ἀνεκοινώθη ὁ θάνατος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἔσπευσαν εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην ὁ ἐπίσκοπος Βοστώνης Ἀθηναγόρας, ὁ ἀρχιμανδρίτης Νεόφυτος καὶ ὁ Ἕλλην γενικὸς πρόξενος εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην κ. Κολιακόπουλος.

Ἐκ τοῦ νοσοκομείου ἀνεκοινώθη, ὅτι ὁ θάνατος ἐπῆλθε λόγῳ ἀνεπαρκείας τῆς καρδίας κατόπιν ἐγχειρήσεως τὴν ὁποίαν ὑπέστη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τὴν παρελθούσαν Τετάρτην. Ἐν τούτοις οἱ θεράποντες ἱατροὶ του, μετὰ τὴν ἐγχείρησιν, ἦσαν ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς πορείας τῆς υγείας του. Ἐν λεπτὸν πρὸ τοῦ θανάτου του, τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς, ὁ ἐφημερεύων

ἱατρός ἐπεσκέφθη τὸν πρωθιεράρχην καὶ τὸν ἠρώτησε πῶς ἡσθάνετο. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος διὰ κλίσεως τῆς κεφαλῆς ἀπήντησεν ὅτι ἡσθάνετο καλῶς. Ἐν συνεχείᾳ ὁ ἱατρός ἔστρεψε πρὸς στιγμὴν τὰ νῶτα, διὰ νὰ παρασκευάσῃ φάρμακον ὅταν δὲ ἐπλησίασε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον οὗτος ἦτο ἤδη νεκρός.

Ἡ σορὸς τοῦ ἐκλιπόντος πρωθιεράρχου μετεφέρθη εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἐξετέθη εἰς λαϊκὸν προσκύνημα. Ἡ κηδεῖα θὰ γίνῃ τὴν 17 Ἰουλίου, τὸ σκήνωμα δὲ τοῦ ἱεράρχου θὰ ἐνταφιασθῇ εἰς τὸ κοιμητήριον «Μάουντ Ὀλιβεντ» τοῦ Λόγκ Ἀϊλαντ.

Ποῖος ὁ ἐκλιπὼν

Ὁ εἰς Κύριον ἐκδημήσας πρωθιεράρχης, τοῦ ὁποίου τὸ κοσμικὸν ὄνομα ἦτο Θουκυδίδης Κωνσταντινίδης, ἐγεννήθη τὸ 1892 εἰς τὴν Δυτικὴν Θράκην. Εἰς ἡλικίαν 22 ἐτῶν, τὸ 1914, ἀφοῦ ἐπεράτωσε τὰς θεολογικὰς σπουδὰς του εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Χάλ-

τῶν τοιοῦτων ἐπικινδύνων διὰ τὸν Ὁρθόδοξον λαὸν μας Συνεδρίων, ἅς βροντοφωνήσῃ ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας μας.

Ἄς ἀφήσωμεν τὴν Κυβέρνησιν, καθεύδουσιν τὸν νήδυμον πρὸ τοῦ Ἐθνικοῦ κινδύνου. Ἄς μὴ ἀσχοληθῶμεν καὶ μετὰ τὴν δικαιοσύνην, τὰ πάντα περισκοποῦσαν μετὰ τὸν φακὸν τῆς αὐστηρεᾶς γραμματικῆς ἐρμηνείας τοῦ Συντάγματος περὶ ἐλευθερίας συνειδήσεως.

Εἰς τὴν Ρόδον, χάριν τοῦ λαοῦ μας, τοῦ πιστεύοντος εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν του, τοῦ ἀγωνισθέντος μετὰ πολλὰς θυσίας καὶ περισσότερα θύματα Ἱεραρχῶν του, πρὸς διατήρησιν τοῦ Ὁρθοδόξου φρονήματος

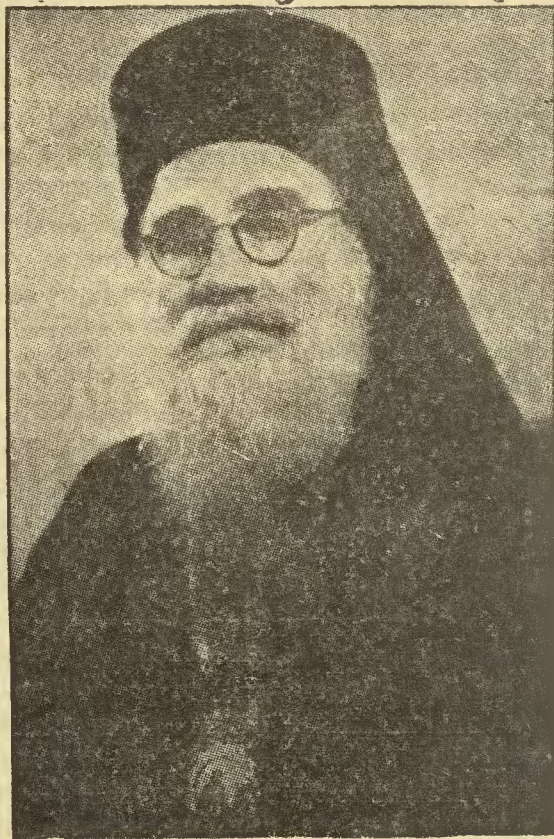
καὶ τῆς Ἐθνικῆς ἐνότητος, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συγκροτηθῇ Παμπροτεσταντικὸν Συνέδριον. Νὰ ματαίωθῃ. Καὶ πρὸς τοῦτο ὀφείλουν ἀπὸ τώρα νὰ ἐξεγεροῦν ἐλαίαι ἀιθρησκευτικαὶ Ἀδελφότητες καὶ Ὁργανώσεις, ἡγουμένης τῆς «Ζωῆς». Δ. Μ.

Ἀκούετε, ἀδελφοὶ χριστιανοί, ὁποῖα δραστηριότης παρατηρεῖται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς ὀρθοδοξίας, διὰ νὰ πκρασύρουν ὅχι ἀγρίους εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἀλλὰ ὀρθόδοξους εἰς τὴν ἀπιστίαν καὶ εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν, ἀκόμη καὶ τὴν ἄρνησιν τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν; Βλέπετε ὁποῖα προσοχὴ χρειάζεται ἐκ μέρους ἡμῶν;

Φύλακες γρηγορεῖτε.

κης, μετέβη εἰς τὴν Πετρούπολιν καὶ ἐκεῖ-
θεν εἰς Κίεβον εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδη-
μίαν τοῦ ὁποίου συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς
του. Εἰς ἡλικίαν 28 ἐτῶν ἐτοποθετήθη εἰς
τὴν Μητρόπολιν Μακρυνείας, τὸ δὲ 1923
διωρίσθη ὡς πρωτοσύγγελος τῆς Ἀρχιε-

την παρέμεινεν ἐπὶ μίαν δωδεκαετίαν, ὁ-
πότε τὸ 1939 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συ-
νόδου καὶ ἐπὶ προεδρίας τοῦ Ἀρχιεπι-
σκόπου Χρυσάνθου, Μητροπολίτης Κοριν-
θίας. Εἰς τὴν νέαν θέσιν παρέμεινεν ἐπὶ
μίαν δεκαετίαν ἐκλεγείς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συ-

† Ὁ Ἀμερικῆς ΜΙΧΑΗΛ

πισκοπῆς Ἀθηνῶν προσληφθεὶς ὑπὸ τοῦ
τότε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστο-
μου. Μετὰ μίαν τετραετίαν—τὸ 1927—
ἐτοποθετήθη ὡς ἱερατικὸς προϊστάμενος
τοῦ ἑλληνικοῦ ὀρθοδόξου ναοῦ τῆς ἁγίας
Σοφίας τοῦ Λονδίνου. Εἰς τὴν θέσιν ταύ-

νόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχείου
ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου
Ἀμερικῆς. Τὸ ψηφοδέλτιον διὰ τὴν θέ-
σιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς περιε-
λάμβανε καὶ τοὺς Μητροπολίτας Μηθύ-
μνης Διονύσιον καὶ Νύσσης Γερμανόν.

Ἄλλὰ ἡ ἐκλογή τοῦ Μιχαὴλ ἐγένετο παμψηφεύ. Ἡ ἐκλογή τοῦ Μιχαὴλ ἐγένετο μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Ἀθηναγόρου ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ θανάτου τοῦ τέως Μητροπολίτου Ρόδου Τιμοθέου, ὅστις ἐξελέγη τὸ πρῶτον διάδοχος τοῦ Ἀθηναγόρου.

Κατὰ τὴν ἐννεαετῇ ποιμαντορικῇ του τοῦ σταδιοδρομίαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μιχαὴλ ἠκολούθησε πιστῶς τὴν ὑπὸ τοῦ προκατόχου του χαραχθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν γραμμὴν. Ὁ ἐκλιπὼν πρωθιεράρχης ἦτο κάτοχος τῆς ἀγγλικῆς, ρωσικῆς καὶ γαλλικῆς γλώσσης. Ὡς ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς ἐδημοσίευσεν πλείστας ἐργασίας σπουδαιότερας τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ὀγκώδης τόμος ὁ ἀφιερωμένος εἰς τὸν Μέγαν Ἀθανάσιον.

Ἡ ἐκλογή τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου

Μέχρι τῆς τοποθετήσεως νέου Ἀρχιεπισκόπου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατρισρχείου, θὰ διορισθῇ τοποτηρητῆς τοῦ χρηεῖοντος θρόνου. Περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἀπὸ τοῦδε οἰαδήποτε πρόβλεψις. Πάντως μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων ἀναφέρεται καὶ πάλιν τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου Νύσσης Γερμανοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ ἀρχαιότερος κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας. Ἐπίσης ἀναφέρονται ὡς ὑποψήφιοι καὶ οἱ Μητροπολῖται Κορινθίας Προκόπιος, Θεσσαλονίκης Παντελεήμων καὶ Σύρου Φιλάρετος. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ Ἐκκλησία Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς ἰδρύθη τὸ 1922.

Εὐθὺς ὡς ἐγνώσθη ὁ θάνατος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μιχαὴλ, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Μητροπολῖται τῶν Σλαβικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀμερικῆς προσῆλθον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Καθεδρικὸν να-

ὸν καὶ προσεκύνησαν τὸ σεπτὸν σκήνωμα τοῦ πρωθιεράρχου.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Βογιατζίης εἰς χθεσινὰς του δηλώσεις ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐκλιπόντος Ἀρχιεπισκόπου Μιχαὴλ καὶ ἐξέφρασε τὴν λύπην του διὰ τὸν θάνατόν του.

Συλλυπητήριον τηλεγράφημα ἀπέστειλε καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Νὰ μεταφερθῇ ἡ σορὸς εἰς τὴν Κόρινθον

Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας χθὲς οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ νομοῦ Κορινθίας ἤχησαν πενθίμως, μεταδόναντες εἰς ὁλόκληρον τὸν πληθυσμὸν τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ πρόφην Μητροπολίτου Κορινθίας καὶ τέως Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Μιχαὴλ. Ὁ πληθυσμὸς, ἀδιακρίτως τάξεως, θρηνεῖ τὸν ἐκλιπόντα ἱεράρχην, ὁ ὁποῖος ἐπὶ μίαν 10ετίαν ἦτο πνευματικὸς του ἀρχηγός, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κατοχῆς. Ὑπὸ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῆς Κορινθίας ἀπεστάλη πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς συλλυπητήριον τηλεγράφημα, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ ὑποβάλλεται ἡ παράκλησις νὰ μεταφερθῇ ἡ σορὸς τοῦ ἱεράρχου καὶ νὰ ταφῇ εἰς τὴν Κόρινθον, τὴν ὁποίαν οὗτος δταν ἔξη τόσον ἠγάπησε.

Ἡ κηδεῖα του

Μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιβλητικότητος ἐτελέσθη εἰς τὸν ἑλληνορθόδοξον Καθεδρικὸν ναὸν τῆς Νέας Ὑόρκης ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία διὰ τὸν ἀποθανόντα Ἀρχιεπίσκοπον Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Μιχαὴλ, τοῦ ὁποίου τὸ σεπτὸν σκήνωμα μετεφέρθη ἀκολούθως καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τὸν χώρον τοῦ κτήματος τῆς Διδασκαλικῆς Ἀκαδημίας ἁγίου Βασιλείου εἰς Γκόρισον τῆς Πολιτείας Νέας Ὑόρκης.

Ἐκ μέρους τῶν ἀμερικανικῶν ἐνόπλων δυνάμεων παρέστειλαν ἀνώτεροι βαθμο-

Ἀθανασίου Βασιλοπούλου
Ἱεροδιακόνου - Θεολόγου

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΥ

Φροντιστηριακή εργασία, ἀνατεθείσα ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ
Καθηγητοῦ κ. Π. Ι. Μπρατσιώτου.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 150)

Ὁ ἀπειθὴς μάλιστα υἱὸς ἐτιμωρεῖτο ὄχι ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀλλ' ἤγετο ὑπ' αὐτοῦ πρὸ τοῦ δικαστηρίου ὅπερ καὶ ἐπέβαλε εἰς αὐτὸν τὴν ἀρμόζουσαν ποινὴν, ἣτις πολλάκις ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ λιθοβολισμός. Ἰδοὺ ἐν προκειμένῳ ἡ διαδικασία τῆς τιμωρίας τοῦ ἀπειθοῦς υἱοῦ. «Ἐὰν δέ τις ἢ υἱὸς ἀπειθὴς καὶ ἐρεθιστὴς, οὐχ ὑπακούων φωνὴν πατρὸς καὶ φωνὴν μητρὸς καὶ παιδεύουσιν αὐτὸν καὶ μὴ εἰσακούῃ αὐτῶν καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γερουσίαν τῆς πόλεως αὐτῶν. Ὁ υἱὸς ἡμῶν οὗτος ἀπειθεῖ καὶ ἐρεθίζει, οὐχ ὑπακούει τῆς φωνῆς ἡμῶν, συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγεῖ. καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐν λίθοις καὶ ἀποθανεῖται καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται» (Δευτερ. κα' 18-21). Οἱ γονεῖς καὶ ἰδιαίτέρως ὁ πατὴρ ὑπεχρεοῦτο νὰ διαπαιδαγωγῇ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ συμφῶνως τῆς Ἰσραηλιτικῆς νομοθεσίας. Παρὰ τούτου ὁ παῖς ἐμάνθανεν εἴτε τὴν τέχνην αὐτοῦ εἴτε τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Τὸ

φύρον τοῦ σώματος τῶν ἱερέων τοῦ στρατοῦ, τοῦ στόλου καὶ τῆς ἀεροπορίας. Ὡς οὕτως, προσήλθον ὁ κυβερνήτης τῆς πολιτείας Νέας Ὑόρκης κ. Ἀβερελ Χάρριμαν, ὁ δήμαρχος Νέας Ὑόρκης κ. Ρόμπερτ Βάγκνερ, οἱ πρόεδροι ὅλων τῶν μεγάλων ἐλληνοαμερικανικῶν ὁργανώσεων καὶ πλῆθος κόσμου.

Αἰωνία του ἡ μνήμη.

κυριώτερον ὅμως καθήκον τοῦ πατρὸς ἦτο νὰ διδάξῃ τὸν παῖδα αὐτοῦ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ ἀληθῆ Ἰσραηλίτην καὶ πιστὸν τοῦ Θεοῦ δούλον ¹⁾ Ὡς ἀπαραίτητον δὲ ὅρον διὰ τὴν ἐπίτευξιν τούτων θέτει ὁ ἱερὸς νομοθέτης τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ «καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν οἳ οὐκ οἶδασιν, ἀκούσονται καὶ μαθήσονται φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν σου πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς» (Δευτερ. λ' 13). Πρὸς τοῦτο δὲ ἐπετάσσεται τῷ πατρὶ τὸ διδάσκειν τὰς θείας ἐντολὰς ἐν παντὶ καὶ ὅπῃ. «Καὶ προδιδάσεις αὐτὰ (δηλαδὴ τὰ ἱερὰ γεγονότα) τοὺς υἱοὺς σου καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ καὶ κοιταζόμενος καὶ ἀνιστάμενος καὶ ἀφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς σου καὶ ἔσται ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου καὶ γράψεις αὐτὰ ἐπὶ τὰς φιλὰς τῶν οἰκῶν ὑμῶν καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν (Δευτερ. ς' 7-9) ²⁾. Ἡ διδασκαλία δὲ αὕτη ἐπεκτείνετο ἄχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐγγόνων προσέτι (Δευτερ. δ' 9). Τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων. Κατωτέρω παραθέτομεν ἑτερον συναντῶμεν ἐν τῷ Δευτερονομίῳ σχετικὸν μὲ τὸ ὑπὸ σπουδὴν θέμα ἡμῶν.

Μερίστην σημασίαν διὰ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τοῦ Ἰσραὴλ ἔχουν καὶ αἱ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ συναντῶμεναι διατάξεις περὶ τῆς ἰδιοκτησίας. Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ τὸ ὅποσον τοσοῦτος θόρυβος ἐδημιουργήθη τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας καὶ εἰς τὸν πλα-

1) Ὅρα Δευτερ. δ' 9 - ς' 7 - ια' 19.

2) Πρβλ. καὶ ια' 19.

νήτην μας και πληθὺς θεωριῶν καὶ συστημάτων παρήλασαν καὶ παρελαύνουν πρὸς λύσιν καὶ θεραπείαν τοῦ, εἶχε προβλέψει καὶ λίαν ἐνδιαφερθῇ ὁ ἱερὸς τοῦ Ἰσραὴλ νομοθέτης. Ἐν τῷ Δευτερονομίῳ ἀναγινώσκουμεν ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς Παλαιστίνης διενεμήθη ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει τοῦ Ἰσραὴλ ἐν αὐτῷ εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς αὐτοῦ διὰ κλήρου¹⁾. Ἐκ τοῦ λόγου λοιπὸν τούτου αὐτομάτως ἕκαστος Ἰσραηλῆτης ἐγένετο ἰδιοκτῆτης καὶ κάτοχος τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς αὐτὸν ἔδαφους. Ἐκτὸς τούτου ὡς ἦτο ἐπόμενον διὰ τῆς ἐργασίας ἣτις εἶναι θεοαίως συναφῆς μετὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ διὰ τοῦ ἰδρωτός του ἠῤῥησεν τὸ μερίδιόν του καὶ ἐγένετο κάτοχος καὶ ἄλλων κινήτων, ὡς εἶναι τὰ ζῶα ἢ καὶ ἀκινήτου προσέτι περιουσίας. Διὰ τὴν προστασίαν λοιπὸν τῆς ἰδιοκτησίας ταύτης ἐκ τῶν προσώπων ἐκείνων ἄτινα δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἐργασθοῦν θέλοντα νὰ ζῶσι εἰς ἄρος τῶν συνανθρώπων των ἐπεμβαίνει ὁ νόμος καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθείσης ἐντολῆς «οὐ κλέψεις» ἀπαγορεύει αὐστηρῶς τὴν ἀφαίρεσιν ἀντικειμένων τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοσοῦτος δὲ ἦτο αὐστηρὸς ὁ νόμος ὥστε διὰ τῆς δεκάτης ἐντολῆς νὰ ἀπαγορεύῃ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν οἰασθήποτε κτήσεως τοῦ πλησίον. Τόσην μεγίστην σημασίαν δίδει εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἄλλου καὶ τὴν ὑπερασπίζει ὥστε νὰ τιμωρῇ τοὺς ἐπιβουλεωμένους καὶ προσβάλλοντας αὐτὴν μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου. «Ἐὰν δὲ ἄλῃ» ἀναγινώσκουμεν, «ἄνθρωπος κλέπτειν ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδῶται ἀποθάνειται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος καὶ ἑξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν» (Δευτερ. κδ' 9). Ἐπιτρέπει θεοαίως εἰς τοὺς πεινῶντας καὶ ἔχοντας χρεῖαν νὰ

εἰσέλθουν ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ πλησίον των καὶ νὰ φάγωσι σταφυλὰς ὅσας ὁ στῆμαχός των ἐπιδέχεται, δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ παραλάβουν μεθ' ἑαυτῶν σταφυλὰς διὰ τὴν οἰκίαν των²⁾. Ἀπαγορεύεται δὲ αὐστηρῶς εἰς τοὺς μετακινουῦντας ὁροθέσια τοῦ ἀγροῦ τοῦ πλησίον αὐτῶν, διότι «ἐπικατάρτος ὁ μετατεθεὶς ὄρια τοῦ πλησίον αὐτοῦ» (Δευτερ. κζ' 17). Χαρακτηριστικὸν δὲ ἐν προκειμένῳ εἶναι ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ψευδὴς ζύγισις τῶν ὀψωνίων καὶ τοῦτο ἵνα μὴ βλάπτωνται διὰ τῶν ψευδῶν σταθμῶν οἱ ἀγοράζοντες καὶ κατὰ συνέπειαν προσβάλλεται ἡ περιουσία αὐτῶν καὶ κλέπτεται δι' ἀπάτης ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον³⁾. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται σαφὲς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἰδιοκτησία παρ' Ἰσραὴλ ἦτο ἀναφαίρετον δικαίωμα παντὸς πολίτου τῆς Ἰσραηλιτικῆς κοινωνίας... Ἡ κοινωνικὴ τοῦ Δευτερονομίου διδασκαλία δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ προβλέπει μόνον διὰ τὸν πολίτην ἀλλὰ προχωρεῖ καὶ νομοθετεῖ καὶ δι' αὐτὰ τὰ ἄλογα ζῶα ἔτι δὲ καὶ δι' αὐτὰ τὰ ἄφωνα καὶ ἄψυχα δένδρα τὰ τόσον χρήσιμα καὶ ἀπαραίτητα διὰ τὴν καλλιτέραν διαβίωσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Εὐρίσκομεν ἐπὶ παραδείγματι ἐν Δευτερονομίῳ διάταξιν, ἣτις ἀπαγορεύει τὴν κῆν τῶν ζῶων μεταχειρίσιν καὶ τυραννίαν αὐτῶν. Δὲν ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὁ Ἰσραηλῆτης νὰ ζεύξῃ, εἰς τὸ ἄροτρον αὐτοῦ βοῦν καὶ ὄνον ὁμοῦ καὶ τοῦτο διότι ἡ

2) «Ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς ἀμπελὸν τοῦ πλησίον σου καὶ συλλέξῃς ἐν ταῖς χερσὶ σου στάχυς καὶ δρέπανον οὐ μὴ ἐπιβάλλῃς ἐπ' ἀμπελὸν τοῦ πλησίον σου. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ πλησίον σου φωνῇ σταφυλὴν ὅσον ψυχὴν σου ἐμπλησθῆναι εἰς δὲ τὸ ἄλγος οὐκ ἐμβάλλῃ» (Δευτερ. κγ' 25).

3) «Στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον καὶ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι» (Δευτερ. κε' 15),

1) Ὅρα β' 12

μεταξύ τῶν ζώων τούτων ζεῦξιν εἶναι ἀνίσος, τοῦ θνους μὴ ἔχοντος τὰς ἰδίας μετὰ τοῦ βόδς δυνάμεις.

Τὴν χρῆσιν τῆς ἀνισότητος ταύτης ἀπαγορεύει ὁ νόμος πρὸς προφύλαξιν τοῦ ἀδυνάτου ζώου. Ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸ τὸ πράσινον ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον τὸ ὁποῖον τόσον εἶναι ὠφέλιμον διὰ τὴν υγείαν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἱερὸς συγγραφεὺς ἐνδιαφέρεται. «Ἐὰν δὲ περικαθήσῃς περὶ πόλιν μίαν, ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ 20 κεφαλαίῳ τοῦ Δευτερονομίου, ἡμέρας πλείονας ἐκπολεμῆσαι αὐτὴν εἰς κατάληψιν αὐτῆς, οὐκ ἐξολοθρεύσεις τὰ δένδρα αὐτῆς, ἐπιδαλεῖν ἐπ' αὐτὰ σίδηρον, οὐδὲ ἐκκόψεις αὐτά» (κ' 19). Ἐκεῖνος δὲ ὅστις δὲν θὰ ἐτήρη τούτους νόμους οἵτινες ἦσαν δεδομένοι ἀνωθεν κατὰ τὸ πνεῦμα ὁλοκλήρου τῆς Π. Δ. θὰ ἐτιμωρεῖτο λίαν αὐστηρῶς. Ὁ νόμος προσφυλάσσει τὸν Ἰσραηλίτην καὶ γενικῶς τὴν Ἰσραηλιτικὴν κοινωνίαν ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας καὶ κακὰς διαθέσεις πονηρῶν προσώπων ἔνεκα δὲ τούτου ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ δικαιοσύνη εἶναι αὐστηρὰ καὶ ἀμείλικτος κατὰ τῶν παραδαιτῶν. Ἀπαγορεύεται ἐπὶ παραδείγματι ἡ ψευδομαρτυρία ¹⁾ ἅψ' ἑνὸς μὲν διότι εἶναι βδέλυγμα ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ, ἅψ' ἑτέρου δὲ διότι παρακωλύεται εἰς τὴν ἀκριβῆ τῆς διάγνωσιν καὶ τὴν δικαίαν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου ἢ δικαιοσύνης. Καὶ εἶναι βεβαίως ὁ νόμος σκληρὸς καὶ ἡ δικαιοσύνη, δικαιοσύνη «ἄδικος» θὰ ἐλέγομεν, ὅταν ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν τῆς καὶ γνώμονα τῆς κρίσεώς της τὸ «ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, δόντα ἀντὶ δόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρὸς καὶ πόδα ἀντὶ ποδός» (Δευτερ. ιθ' 20·21). Ἐὰν ὅμως μεταφερθῶμεν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης Ἰσραηλιτικῆς κοινωνίας καὶ

μελετήσωμεν ἀντικειμενικῶς τὰ πράγματα θὰ ἀδικήσωμεν λίαν τὴν δικαιοσύνην, ὀνομάζοντες ταύτην δικαιοσύνην ἄδικον, θὰ παραδεχθῶμεν δὲ ὅτι διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀν καὶ σκληρὰ ἐδοθήθησε τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἐξάλειψιν κοινωνικῶν ἀδικιῶν καὶ προβλημάτων. Ἀλλως τε δὲν θὰ πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγῃ ὅτι ἐκ τοῦ νόμου τῆς Π. Δ. καὶ συνεπῶς καὶ τοῦ Δευτερονομίου ἐλλείπει «ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια» αἵτινες ἤλθον καὶ συνεπλήρωσαν αὐτὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι φυσικὸν νὰ ὑπάρχουν αἱ ἀτέλειαι τὰς ὁποίας δὲν δύναται τις νὰ ἀντιληφθῇ ἐὰν δὲν εἶναι ἐμπεποτισμένος μὲ τὸ πνεῦμα τῆς «Χάριτος» ἣτις διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο». Ἡ αὐστηρότης αὐτῆς τῆς δικαιοσύνης ἣτις πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχει τὸ θέλημα τοῦ Δικαίου καὶ «φοβεροῦ» τοῦ ὁρους Σινᾶ Θεοῦ, συνέτεινε ὥστε αἱ κοινωνικαὶ καὶ ἅπασαι ἐν τῇ Ἰσραὴλ διατάξεις ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴρηται, νὰ τηρῶνται ἀπαρεγκλίτως ὥστε νὰ προάγουν αὐτὸν καὶ νὰ καταστήσουν τὴν κοινωνίαν τούτου παρὰ τὰς ποικίλας ἀντιξοότητας αὐτῆς, τὴν πλέον ὑγιᾶ, τὴν πλέον προοδευτικὴν καὶ ὅσον τὸ δυνατόν δικαιοτέραν κοινωνίαν τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Ταῦτα μὲ τὰς πενιχράς μου δυνάμεις κατώρθωσα νὰ παρουσιάσω ἐνώπιον ὑμῶν σχετικῶς μὲ τὸ εἰς ἐμὲ ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ ἀνατεθὲν θέμα περὶ τῆς κοινωνικῆς διδασκαλίας τοῦ Δευτερονομίου. Ἡ κοινωνικὴ αὕτη διδασκαλία ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἴρηται ἐπικρατεῖ εἰς ὅλην τὴν Π. Διαθήκην ἰδιαιτέρως δὲ παρὰ τοῖς προφήταις. Διὰ τοῦτο ὅσα ἀνωτέρω ἐλέγχθησαν δὲν ἐξαντλῶσι τὸ θέμα καθ' ὅτι ἐν καὶ μόνον βιβλίον τῆς Π. Δ. ἐξήτάσαμεν, νομίζομεν ὅμως ὅτι διὰ τῶν λεχθέντων ἐλάβομεν ἔννοιαν ὅπως δὴποτε σαφῇ περὶ τῆς μεγάλης κοινωνιολογικῆς σπουδαιότητος τοῦ Δευτερονομίου τοῦ ὁποίου τὸ εὐρὺ κοι-

1) Δευτερ. ε' 20 «Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῇ».

Ἡ ζωὴ τοῦ βιβλίου

“Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΑΥΤΟΣ Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ.”

Ἡλία Κ. Ζιώγας

Τὸ κύριον γνῶρισμα κάθε πολιτισμένου λαοῦ εἶναι ὁ ψυχικὸς του βίος, ὅστις ἐκφράζεται μέσα εἰς τὰ ἐθνικοθηρησκευτικὰ του διώματα. Ὅταν τὸ ἄτομον ἢ ἡ ὁμὰς παύσουν νὰ βιοῦν τὰ ἐθνικοθηρησκευτικὰ τους διώματα, τοῦτο σημαίνει, ὅτι οὐσιαστικῶς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τὴν Φυλετικὴν τους συνειδησιν, καὶ οἱ τοιοῦται εἶναι οἱ πλέον εὐκολοὶ φίλοι καὶ ὁπαδοὶ κάθε ξένης προπαγάνδας.

Μέσα ἀπὸ τὰ δάθη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀκούεται ἡ θερμὴ φωνὴ τῶν προφητῶν πρὸς τὸν Ἰσραὴλ τῆς διασποράς, νὰ διαφυλάξῃ ἀγνὴν τὴν ἐθνοθηρησκευτικὴν του ψυχὴν καὶ γλώσσαν, διότι μόνον αὗται ἐγγυῶνται τὴν ἐπιβίωσίν του, καὶ οἱ αἰῶνες πλήρως ἀπέδειξαν τοῦτο.

Τὸ Ἐθνικὸν αὐτὸ πρόβλημα τὸ ἀντιμετωπίζει ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς, ὅστις ΠΡΕΠΕΙ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἑλληνορθόδοξον συνειδησιν καὶ γλώσσαν του, καὶ περὶ τούτου ἐντατικῶς ἐργάζεται ἡ ἐδῶ Ἐκκλησία μας, ὁ τύπος, τὸ ἑλλην. σχολεῖον καὶ κάθε ζωντανὸς ἑλληνορθόδο-

νωνικὸν πνεῦμα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο εἰμὴ ἀπαύγασμα τοῦ πνεύματος τῆς θρησκείας τῆς Π.Δ., οὕτινος πνεύματος ἡ ἐπίδρασις κατέστη τοσοῦτον καταφανὴς ἐπὶ τὸν Ἰσραηλιτικὸν κόσμον. Αὐτοῦ τοῦ πνεύματος, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, τοῦ τόσο διαυγοῦς καὶ ἀκμαιοτάτου, ἃς καταβάλλωμεν προσπάθειας ἵνα γίνωμεν σκαπανεῖς καὶ θιασῶται, γνωρίζοντες στενωτέρον τοῦτο καὶ πλησιάζοντες ἐγγύτερον τὴν Π. Δ. ἣτις τόσην μεγάλην ἀξίαν καὶ κοινωνικὴν δυνάμιν περιχλεῖται ἐντὸς αὐτῆς.

ξος χριστιανός.

Εἶναι πολὺ φυσικὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι μᾶς ὑποδεικνύουν τρόπους καὶ μέσα εἰς τὸ νὰ περάσωμεν τὸ ποτάμι, διασώζοντας καὶ τὰς ἀποσκευὰς τῆς ψυχῆς μας, τὰς ὁποίας ἐφέραμεν ἐδῶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι μᾶς συμβουλεύουν νὰ πετάξωμεν τὰ περισσότερα πράγματα ὅπου συνθέτουν τὴν ἑλληνορθόδοξόν μας ζωὴν καὶ γλώσσαν καὶ νὰ περάσωμεν εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τοῦ ποταμοῦ ποὺ λέγεται ἀμερικανικὴ ζωή.

ΟΧΙ!! ΧΙΛΙΕΣ ΦΟΡΕΣ ΟΧΙ!

Οὔτε ἡμπορεῖ νὰ ζυγισθῇ οὔτε καὶ νὰ μετρηθῇ ἡ τεραστία ζημία ὅπου θὰ πάθῃ ἡ πατρίς μας Ἑλλάς ἂν ἀφήσωμεν τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς διασποράς νὰ χάσῃ τὴν Ἐθνοθηρησκευτικὴν του συνειδησιν καὶ γλώσσαν, καὶ νὰ σκεφθῶμεν τὰς εὐθύνας μας ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἱστορίας μας. Ὁ κ. Ἡλίας Κ. Ζιώγας ἀγνὸς ἀνθρώπος μὲ ἀγρυπνοῦσαν τὴν συνειδησιν τοῦ Διανοουμένου Ἑλληνορθόδοξου Χριστιανοῦ, ὑπερμαχεῖ τῆς Ἐθνικῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, νὰ διαγωνισθῇ ἡ Ἑλληνορθόδοξος ψυχὴ καὶ γλώσσα μετὰ τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ, καὶ τὸ ΠΙΣΤΕΥΩ του αὐτοῦ τὸ ἀναπτύσσει τόσο ἐπιτυχῶς εἰς τὸ νέον του ἐκ 246 σελίδων διδλὸν του «Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΑΥΤΟΣ Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ», καὶ δίδει τὰς πειστικὰς ἀπαντήσεις εἰς τοὺς ψάλλοντας τὰς Ἱερεμιάδας τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς.

Μακάρι νὰ μᾶς ἔλθουν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλοι διανοοῦμενοι σὰν τὸν κ. Ἡλία Ζιώγα διὰ νὰ πυκνωθοῦν οἱ μαχηταὶ τῆς διαιωνίσεως τῆς φυλετικῆς μας συνειδήσεως καὶ γλώσσης ἐδῶ εἰς τὴν εὐλογημένην Ἀμερικὴν.

Αἰδ. Ζᾶνος Γουγουτᾶς
Mansfield, Ohio

Ἡ διεύθυνσις τοῦ κ. Ζιώγα

ELIA ZIOGA
2528 BROADWAY,
NEW YORK. 25. N.Y.C.

Athos Library
Αγιορείτικὴ Βιβλιοθήκη

Φιλοθέου Ζερβάκου Ἀρχιμ.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ, ΚΥΠΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΛΟΓΓΟΒΑΡΔΙΤΟΥ

«Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται» (Παροιμ.).

Τὴν 22αν τοῦ παρελθ. μηνὸς Μαΐου ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως, ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ ὑπερογδικοντούτης Γέρων Χαρίτων Μαυρομάτης μοναχὸς ἐκ Λευκωσίας τῆς Κύπρου, ἀδελφὸς τῆς ἱεσῆς ἡμῶν Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Λογγοβάρδας.

Παῖς ἔτι ὢν ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος καὶ μετέβη εἰς Αἴγυπτον ἔνθα παρέμεινεν ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὰς πόλεις Ἀλεξάνδρειαν καὶ Κάϊρον, εἰς τὰς ὁποίας καὶ ἐξέμαθε τὴν αἰγυπτιακὴν καὶ ἀραβικὴν διάλεκτον καὶ κατόπιν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐκ τῆς πατρίδος του ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας. Παραμείνας ὀλίγα ἔτη, ἀπεφάσισε νὰ ἀφήσῃ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ νὰ ἀποσυρῇ εἰς Μονὴν νὰ γίνῃ μοναχός. Λαβὼν πληροφορίας παρὰ τινος Παρίου, Χαλαράμπου Ἀρχαῖ, διαμένοντος ἐν Ἀθήναις, περὶ τῆς Μονῆς ἡμῶν, ἔσπευσεν ὡς ἔλαφος διψῶσα εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἐξωμολογήθη εἰς τὸν τότε Ἡγούμενον Ἱερόθεον Βοσνιώτην καὶ προσδεχθεὶς παρ' αὐτοῦ ἐγένετο μέλος τῆς ἀδελφότητος. Μετὰ τριετὴ δοκιμασίαν συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν Ἀγ. Πατέρων περὶ Μοναχικῆς Πολιτείας, ἐκάθη Μοναχὸς καὶ παρέμεινεν ἐν αὐτῇ ἐπὶ 40 ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐβίωσεν ὡς ἀληθὴς Μοναχός. Λέγομεν ὡς ἀληθὴς Μοναχός, διότι πολλοὶ λέγονται Μοναχοὶ καὶ εἶναι Μοναχοὶ λόγῳ μόνον καὶ οὐχὶ ἔργῳ καὶ ἀληθεῖα. Πολλοὶ ὡσαύτως λέγουσι Μοναχοὺς ἐκείνους οἵτινες φοροῦν μελανὰ

ἐνδύματα καὶ ἔχουσι μακρὰ μαλλιά καὶ γένεια. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀληθεῖς Μοναχοί, εἶναι μόνον ἐξωτερικῶς Μοναχοί. Ὁ Μ. Βασίλειος ἰδὼν ποτὲ τινὰ Συγκλητικὸν γενόμενον Μοναχὸν μὲ μοναχικὰ ἐνδύματα τῷ εἶπεν: «Τὸν ἔξω ἄνθρωπον ἐποίησας μοναχὸν οὐχὶ καὶ τὸν ἔσω». Ἐπειδὴ ὁ Συγκλητικὸς, ὡς φαίνεται, συνειθισμένος εἰς τὰς ἀναπαύσεις καὶ τὴν καλοπάθειαν τοῦ σώματος, ἠμέλησε τὴν ἀσκήσιν, τὴν κακοπάθειαν, τὰς νηστείας, ἀγρυπνίας, προσευχὰς καὶ ἰδὼν μετὰ καιρὸν τοῦτον ὁ Μ. Βασίλειος εἶπεν αὐτῷ: «Καὶ τὸν Συγκλητικὸν ἀπώλεσας καὶ τὸν Μοναχὸν δὲν κατώρθωσας». Λέγει δὲ ὁ ἅγιος Ἐφραίμ: «Μοναχόν, οὐχὶ ἡ κουρὰ καὶ ἡ περιβολὴ συνίστησι, ἀλλὰ ὁ οὐράνιος πόθος καὶ ἡ ἔνθεος πολιτεία» ἐν τούτοις γὰρ ὁ βίος ἄριστος φαίνεται. Μοναχὸς ἀληθὴς ἐστὶ ὁ μόνος μόνῳ Θεῷ ζῶν. Κατὰ δὲ τὸν ὅσιον Ἰωάννην τῆς Κλίμακος: «Μοναχὸς ἀληθὴς ἐστὶ, βία φύσεως διηνεκής, ἀγνισμένον σῶμα, κεκαθαρμένον στόμα, πεφωτισμένος νοῦς». Κατὰ δὲ τὸν Θεοφόρον Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴν: «Μοναχὸς ἀληθὴς ἐστὶ ὁ τῶν ὑλικῶν πραγμάτων τὸν νοῦν ἀποχωρίσας καὶ δι' ἐγκρατείας, ἀγάπης, προσευχῆς καὶ ψαλμωδίας προσκαρτερῶν τῷ Θεῷ». Τοιοῦτος ἀληθὴς Μοναχὸς ὑπῆρξεν ὁ ἀειμνηστὸς Γέρων Χαρίτων εἰς τὰς πονηρὰς ταύτας ἡμέρας, καθ' ἃς ὑπερεπλεόνασε καὶ ὑπερεπερίσσευσεν ἡ ἁμαρτία καὶ «πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἡχραιώθησαν» κατὰ τὸν

ἐν Εὐαγγελίοις ὁ Κύριος: «πολλοί εἰσιν οἱ κλητοί, ὀλίγοι δὲ οἱ ἐκλεκτοί». Ὁ Μοναχὸς Γέρων Χαρίτων ἐφάνη εἰς τὴν ποτηρὰν ταύτην γενεάν, χάριτι Θεοῦ, ἐκλεκτὸς καὶ ὅσον ἡδυνήθη τέλειος Μοναχός.

Ἦτο ἀγράφματος ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν Μονήν. Μετὰ δυσκολίας ἐσυλλάβισε. Ἡμέραν τινὰ ἦλθεν εἰς τὸ κελλὶον μου καὶ ἀφοῦ ἐξωμολογήθη, μοι εἶπε: πολὺ μοῦ ἀρέσουν οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαβὶδ, ἔχω μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ μάθω καὶ ἐγὼ νὰ διαβάξω τὸ ψαλτήριον, πῶς θὰ δυνηθῶ; Τῷ εἶπον: εἶναι πολὺ δύσκολον διότι δὲν γνωρίζεις γράμματα. Ἐγὼ, μοι λέγει, ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὸ ψαλτήριον καὶ πιστεύω ὅτι ὁ Θεὸς θὰ μὲ φωτίσῃ νὰ τὸ μάθω. Ἀφοῦ εἶδον τὴν ἐπιμονὴν του τῷ εἶπον: νὰ ἀρχίσῃς νὰ μελετᾷς ἀπὸ ἓνα κάθισμα τὴν ἑβδομάδα καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς διάστημα 5 - 6 μηνῶν θὰ μάθῃς ὅλα τὰ καθίσματα. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸν βλέπω εἰς τὸ ἀναλογεῖον καὶ ἔλαβε τὸ ψαλτήριον εἰς τὰς χεῖρας διὰ νὰ ἀναγνώσῃ. Κατ' ἀρχὰς ἠθέλησα νὰ τὸν ἀποτρέψω νομίζων ὅτι δὲν θὰ ἡδύνατο οὔτε ἓνα ψαλμὸν νὰ ἀναγνώσῃ. Ἀλλ' ὅτε ἤρχισεν, ἀνεγίνωσκε μὲ τόσῃν εὐχέρειαν ἀπταιστώς, ὥς νὰ ἦτο Θεολόγος. Τὴν ἐπομένην ἀνέγνωσεν ἕτερον κάθισμα καὶ μετὰ 10 ἡμέρας ἔμαθεν ὁλόκληρον τὸ ψαλτήριον. Ἀπορῶν πῶς τόσον γρήγορα ἔμαθε νὰ ἀναγινώσκῃ, «πῶς οἶδε γράμματα μὴ μεμαθηκώς;», τὸν ἠρώτησα ἰδιαιτέρως νὰ μοι εἴπῃ τὴν αἰτίαν, ὅστις καὶ μοι εἶπεν, ὅτι μετὰ τὸ ἀπόδειπνον πέρνω τὸ ψαλτήριον εἰς τὰς χεῖρας μου καὶ κάμνω προσευχὴν εἰς τὸν Κύριον καὶ τὸν παρακαλῶ μὲ πίστιν θερμὴν, ὅπως ἐφώτισε τοὺς τυφλοὺς καὶ ἔβλεπον, τοὺς κωφοὺς καὶ ἤκουον, τοὺς παραλύτους καὶ περιεπάτουν, τοὺς ἀγραμμάτους ψαράδες μαθητὰς του καὶ ἔμαθον γράμματα καὶ ἤκουον καὶ ὠ-

μίλουν ξένας γλώσσας, νὰ φωτίσῃ καὶ ἐμὲ τὸν ἀγράμματον νὰ μάθω γὰρ ἀναγινώσκω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸ ψαλτήριον μετὰ τὴν προσευχὴν ἀρχίζω μὲ προσθυμίαν πολλήν καὶ προσοχὴν καὶ διαβάξω ἓνα κάθισμα τρεῖς φορὰς. Τὴν πρώτην φορὰν διαβάξω μὲ δυσκολίαν, τὴν δευτέραν φορὰν μὲ ὀλιγώτερον δυσκολίαν, τὴν δὲ τρίτην φορὰν μὲ εὐκολίαν. Τόσῃν δὲ εὐχαρίστησιν λαμβάνω ὅταν μαίθῃ νὰ ἀναγινώσκω μὲ εὐκολίαν, ὥσῃν νὰ εὕρισκω θησαυροὺς πολλοὺς, ἀλλὰ καὶ τόσῃν γλυκύτητι, περισσοτέραν ἀπὸ ὅσῃν αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ὅταν τρώῃ ἓνα καλὸ καὶ νόστιμο φαγητὸ ἢ ἓνα γλύκισμα. Καὶ αὐτὸ ποὺ σοῦ λέγω, Πνευματικέ μου, τὸ εὕρισκω γραμμένον σὲ ἓνα ψαλμὸ ποὺ λέγει: «ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγια σου ὥς ὁ εὕρισκων σκύλα πολλὰ» Τά, σκύλα πολλὰ, ἐγὼ ἂν καὶ εἶμαι ἀγράφματος τὸ ἐξηγῶ ὅτι θὰ πῇ θησαυροὺς πολλοὺς ἢ χρήματα πολλὰ, λίρες πολλὰς καὶ πάλιν εἰς τὸν ἴδιον ψαλμὸν λέγει: «ὥς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου», «ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον» (Ψαλμ. ιη' 118). Ἀφοῦ ἐξέμαθε καλῶς τὸ ψαλτήριον ὁ Γέρων Χαρίτων, ἀρχισεν ἀποστήθισιν τῶν ψαλμῶν καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀπεστήθισε τοὺς περισσοτέρους ψαλμούς, τὰς δὲ Ὡρας Α'. Γ'. Σ' καὶ Θ'. Τυπικά, Προοιμιακόν, Πολυελέους, Παρακλητικὸν Κανόνα καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀπεστήθισε καὶ τὰ ἀνεγίνωσκε χωρὶς βιβλίον.

Κατόπιν ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν καὶ ἀποστήθισιν κατανυκτικῶν τροπαρίων καὶ Καθισμάτων τῆς Παρακλητικῆς καὶ Δεσπορικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν. Ἐξαιρέτως τῷ ἤρσαν τὰ κατανυκτικὰ Καθίσματα τὰ πρὸς τὸ «Κατεπλάγη Ἰωσήφ», «Α.

ΕΚΛΟΓΗ ΙΕΡΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ἐκ διαφόρων ψυχωφελεστάτων πατερικῶν βιβλίων

(Ἐκ τοῦ χειρογράφου κώδικος 231 τῆς ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 180)

Ἐρώτησις. Ἐρᾷ καλὸν ἐστὶ τὸ ἀδολεσχεῖν με Πάτερ, εἰς τὸ Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ Ἰῆ τοῦ Θεοῦ ἐλέησέν με τὸν ἁμαρτωλόν; ἢ μᾶλλον ἀποστηθίζειν, ἐκ τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ στιχολογεῖν ψαλμούς;

Ἀπόκρισις. Τὰ ἀμφοτέρωθεν δεῖ ποιεῖν, ὀλίγον οὕτως, καὶ ὀλίγον οὕτως. Γέγραπται γάρ, «ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι». Ἀδελφε ὁκνηρέ, πληροφρήθητι ἐν Κυρίῳ, ὅτι πᾶσα ἀνάπαυσις σαρκός, ἐδέλυγμα τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐστί. Κόπος ἐστὶ τὸ σωθῆναι τινὰ κατὰ πᾶν ἀναπαύμενον. Διὰ τοῦτο, οὐ καλὸν τὸ ἐν πᾶσιν ἀναπαυθῆναι, ὃ γὰρ θέλων τοῦτο, ἔκ τῳ ζῇ καὶ οὐ τῳ Θεῷ, θέλημα γάρ τῳ δύνανται κόψαι ὁ τοιοῦτος. Ὁ Θεὸς οὐκ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀσθενοῦντος λειτουργίαν σωματικὴν, ἀλλὰ πνευματικὴν, τοῦτέστι τὴν εὐχήν. Ἐπὶ πᾶσιν, εὐχαρίστησον τῷ

Θεῷ, ἡ γὰρ εὐχαριστία πρεσβεύει ὑπὲρ τῆς ἀδυναμίας πρὸς τὸν Θεόν. Τὸν βραδύνοντα λογισμὸν καὶ πολεμοῦντα σε, εἰπέ τῷ ἀδῶ σου, καὶ διὰ τοῦ Θεοῦ θεραπεύει σε. Ἀδελφε, σχήματι μόνον λέγομεν, καὶ οὐ πράττομεν; καὶ γὰρ ἀληθὲς ἐστίν. Ἐὰν γὰρ ψηλαφήσωμεν ἡμῶν τὸν ἔσω ἄνθρωπον, ἀληθῶς εὐρίσκομεν, ὅτι οὕτε ἐλεγχον οὕτε ὑδριν, οὕτε ἐξουδένωσιν καὶ θνεδος δαστάζομεν. Ἐὰν οὖν γινώσκοντες λέγομεν καὶ οὐ πράττομεν, οὐ μακρὰν ἡμῶν ἀπέχει τὸ οὐκ τῶν ἐν γνώσει ἁμαρτανόντων. Ὁ ἔρωτων καὶ παρακούων, τὸν Θεὸν παροργίζει. Ἐὰν τις τῶν ἐξω ἀδελφῶν πταίσῃ ἐν λόγῳ, ἔχει συγγνώμην ὅτι μετὰ πάντων ἐστί. Ἐὰν δὲ ἡμεῖς οἱ νομιζόμενοι ἡσυχασταὶ καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις καλοί, ποῖαν ἔχομεν συγγνώμην; Εἶπον οἱ Πατέρες, ὅτι τρία κεφάλαια εἰσὶ, καὶ εἴτις αὐτὰ φυλάττει, δύνανται οἰκῆσαι ἀνά μέ-

ραστώμεν τῷ Κριτῇ...!» «Δεῦτε ἴδωμεν πιστοὶ ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός...!», «Ὁ ἀχώρητος παντὶ πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρὶ...!», «Τί θαυμάζεις Μαριὰμ, τί ἐκθαμβεῖσαι τὸ ἐν σοί;...!», «Ἰορδάνη ποταμὲ τί ἐθαμβήθης θεωρῶν; τὸν ἀθεώρητον γυμνὸν εἶδον καὶ ἔφοιξα, φησί...!», «Ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ καὶ ἐξ ὁσφύος τοῦ Δαβὶδ, ἡ Θεόποις Μαριὰμ τίκτεται σήμερον ἡμῖν,...», «Ἀναβόησον Δαβὶδ, τί ὥμοσέ σοι ὁ Θεός...». Ὡσαύτως ἔμαθε καὶ τὰ τῆς Μ. Ἐβδουμάδος: «Τὰ πάθη τὰ σεπτά ἡ παροῦσα ἡμέρα...», «Ἀόρατε Κριτὰ ἐν σαρκὶ πῶς ὠράθη;...», «Ἡ πόρνη ἐν κλανθμῷ ἀνεβόα οἰκτίρων,...»,

Ὅταν τὰ ἔμαθε τὰ ἔψαλλε μὲ πολλὴν κατάνυξιν, εὐλάβειαν, συναίσθησιν καὶ πολλὴν πνευματικὴν ἀγαλλίασιν, τὰ ἔψαλλε δὲ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ὑψηλὴν καὶ λεπτὴν φωνήν του, ἥτις ἐφθανεν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς δις διαπασῶν κλίμακος. Τὸ δὲ ἀπολυτικίον τῆς Παναγίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τὸ πρὸς τὸ «τὸν Συνάναρχον λόγον»: «Χαῖρε Μήτηρ Κυρίου ἡ Ἀπειρόγαμος, ἡ Πηγὴ τῆς ζωῆς ἡμῶν ἡ ἀένναος, ἡ πηγάζουσα νάμα σωτηρίων...» δὲν ἄφηγε ἄλλον νὰ τὸ ψάλλῃ, τὸ ἔψαλλε μόνος του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Τράπεζαν.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἱερομ. Αἰμιλιανοῦ Τσιρπανλῆ Δ.Θ.

ΜΕΛΕΤΗ

“ΟΙ ΝΗΠΤΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ Ἡ ΗΣΥΧΑΣΤΑΙ,,

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ θέμα μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἀσχοληθῶ παρουσιάζει οὐκ ὀλίγας δυσκολίας διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν ὑπάρχουν συστηματικὰ δογηθήματα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι εἶναι τόσον λεπτὰ τὰ νοήματα τῆς νηπτικῆς ἐργασίας, ὥστε εἶναι καὶ δυσκολονόητα.

Πλὴν ὅμως τοῦτο δὲν μὲ ἐκώλυσε ἀπὸ τοῦ νὰ παρουσιάσω εἰς τοὺς εὐσεβεῖς Ὁρθόδοξους Χριστιανούς, ὅσους ἐπιθυμοῦν τὴν γνωριμίαν μὲ τὴν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς Νηπτικούς Πατέρας, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι πολλὰ ἔχουν νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ

τὴν γνωριμίαν αὐτῇν.

Προβαίνω δὲ εἰς τὴν ἔρευναν αὐτὴν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ τὴν ἐκθαμβωτικὴν ἔλξιν τῶν φωτισμένων αὐτῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἀρετῆς, καὶ ἀφ' ἑτέρου, διότι εἰς πολλὰ θρησκευτικὰ περιοδικὰ καὶ διδλίσκω βλέπω νὰ γίνε-ται λόγος περὶ Νηπτικῶν Πατέρων χωρὶς νὰ ἐξηγῇται τί εἶναι οὗτοι.

Α' Διατί καλοῦνται οἱ Πατέρες οὗτοι Νηπτικοί

Ἀπὸ τὴν λέξιν «νηψις», ἡ ὁποία κυριολεκτικῶς σημαίνει προσοχήν. Ἐνταῦθα ὁ-μως σημαίνει τὴν βαθεῖαν τήρησιν καὶ

σον τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς τὰς ἐρήμους, καὶ ὅπου δὲ ἂν εἶναι. Τὸ μέψασθαι ἑαυτὸν τὸ βαλεῖν ὀπίσω τὸ θέλημα καὶ τὸ βαλεῖν ἑαυτὸν ὑποκάτω πάσης κτίσεως. Περὶ ψυχ-μωδίας καὶ τὸ ἀποστηθίζειν, μὴ δήσης σεαυτὸν, ἀλλ' εἴτι σὲ ἐνδυναμοῖ ὁ Κύριος ποιήσων· καὶ τὸ ἀναγινώσκειν καὶ προσεύχεσθαι μὴ ἀμέλει, μικρὸν οὕτως, μικρὸν οὕτως. Ὁ γὰρ ἔχων πολλὰ ἐδέσμευ-τα ἐν τῇ ἀριστίᾳ, πολλὰ ἡδύνεται φαγεῖν, ὁ δὲ ἀπὸ ἑνὸς ἐδέσματος τρώγων καθ' ἡμέραν, οὐχ ἡδύνεται, ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ ἀηδιάζεται ἐξ αὐτοῦ. Τῶν τελείων ἐστὶ τὸ συνηθεῖσαι μεταλαβεῖν τοῦ αὐτοῦ ἐψη-τοῦ, καὶ μὴ ἀηδιάσαι. Οἱ γὰρ Πατέρες ἡμῶν, οἱ ὄντες τέλειοι, κανόνος οὐκ εἶχον ὅρον, ὅλην γὰρ τὴν ἡμέραν κανόνα εἶχον, μικρὸν ψάλλοντες, μικρὸν ἀποστηθίζοντες καὶ ἀναγινώσκοντες, μικρὸν ἐρευνῶντες τοὺς λογισμούς, μικρὸν σχολάζοντες περὶ τῆς τροφῆς, καὶ τοῦτο κατὰ φόβον Θεοῦ.

Περὶ ἀρχαρίων νουθεσία.

Ἀδελφέ, ἡ τάξις τοῦ ἀρχαρίου, αὕτη

ἐστὶ· τὸ διάγειν ἐν ταπεινώσει πολλῇ, μὴ ψηφίζοντα ἑαυτὸν ἐν τινὶ πράγματι· μὴ λέγοντα, τί ἐστὶ τοῦτο; ἢ διατί τοῦτο; ἀλ-λὰ ἐν ὑποταγῇ πολλῇ καὶ μὴ ἰσάζον-τα ἑαυτὸν ἐν τινὶ. Οὐ λέγοντα, διατί ὁ δεῖνα τιμᾶται καὶ ἐγὼ οὐ τιμῶμαι; ἄλλος ἀναπαύεται, διατί κἀγὼ οὐκ ἀ-ναπαύομαι; Νὰ εἶναι καταφρονούμενος εἰς πάντα καὶ νὰ μὴν ἀγανακτεῖ. Ταῦ-τα τὰ ἔργα ἐστὶ τοῦ ἀρχαρίου τοῦ θέλοντος σωθῆναι μετ' ἀληθείας. Τὴν εὐχαριστίαν εἰς πάντα κράτει, ὅτι αὕτη πρεσβεύει ὑπὲρ τῆς ἀδυναμίας σου ἐνώ-πιον τοῦ Θεοῦ. Πᾶσα νουθεσία φέρουσα ταραχὴν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, αὐ-τὴ νουθεσία κατὰ Θεὸν οὐκ ἐστὶ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ διαδόλου, μεμιγμένη μετὰ δικαιώματος. Οὐκ ἡμῖν ἀδελφέ, οἱ Πατέρες ἡμῶν ἐπελέγοντο ἑαυτοῖς τὰς θλί-ψεις, καὶ ἡμεῖς οὐκ αἰσχυρόμεθα πᾶσαν ἀνάπαυσιν ζητοῦντες; Μάθωμεν οἱ ταλαί-πωροι, ὅτι ταῦτα πάντα γέγραπται ἐν τοῖς ἁγίοις διδλίσκω, καὶ ἀπατιτηθήσονται ταῦτα μετ' ἀκριθείας.

προσοχήν τοῦ νοῦς καὶ συγχρόνως τὴν μονολόγιστον προσευχήν, τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὑιὲ τοῦ Θεοῦ ἐλέησόν με». Νῆψις ἀκόμη εἶναι, κατὰ Ἑσούχιον τὸν Πρεσβύτερον (5ος αἰών) ἀσχοληθέντα ἐπ' αὐτοῦ, μέθοδος πνευματικῆ, ἀπαλλάττουσα τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τῶν πονηρῶν σκέψεων οὖν Θεῶ. «Νῆψις ἐστὶν ὁδὸς πάσης ἀρετῆς καὶ ἐντολὴς Θεοῦ» (κεφ. Β') ἢ ἄλλως «ἡ πρὸς ἑαυτὸν στροφή» (Γρηγόριος Θεσσαλονίκης), «ἀδιάλειπτος μνήμη Θεοῦ» (Φιλόθεος Σιναΐτης), «ἡ κατὰ νοῦν θεοπτεία» (Ἰωάννης Χρυσόστομος).

Αὐτοὶ ὅμως οἱ ὀρισμοὶ ἔχουν περισσότερον θεωρητικὴν ἀξίαν. Διὰ τὰ ἀπλοποιήσωμεν τὸ θέμα, ἡ νῆψις δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὑιὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», ἢ ἄλλως καλῶς μὲν καρδιακὴ προσευχή, νοερά προσευχή, μονολόγιστος εὐχή, καρδιακὴ ἡσυχία, νοερά ἡσυχία, θαθεῖα προσευχή, ποῦ μὲ προσοχήν καὶ κατάνυξιν λέγει ἐσωτερικῶς μὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ὁ πιστός. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ οἱ Πατέρες οὗτοι ἡσυχολοῦντο καὶ ἀνέφερον ἀδιαλείπτως τὴν προσευχήν αὐτήν, εἶχον ὡς σκοπὸν τὴν ἀμεριστον καὶ πλήρη ἔνωσιν μετὰ τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς παντελοῦς ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀποτάξεως, τῆς «ἡσυχίας» ἐκλήθησαν Νηπτικοὶ ἢ Ἑσυχασταί.

Β' Οἱ συγγράψαντες Νηπτικοὶ

Πατέρες

Ἐργάται τῆς καρδιακῆς προσευχῆς ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἄνδρες τῆς Ἐκκλησίας, καὶ σήμερον εἰς τὰ ἀσκητήρια καὶ μοναστήρια τῆς Ὁρθόδοξιας (ἁγ. Ὅρους καὶ λοιπῆς Ἑλλάδος, Παλαιστίνης κ.λ.π.) καὶ μέσα εἰς τὸν κόσμον πολλοὶ εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ προσεύχονται κατὰ δύναμιν ἀδιαλείπτως μὲ τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὑιὲ τοῦ Θεοῦ ἐλέ-

ησόν με». Γραπτῶς δὲ ἡσυχολήθησαν καὶ μᾶς παρέδωσαν κείμενα περὶ τῆς θεοφιλοῦς αὐτῆς ἐργασίας πολλοί, ἐν οἷς ὁ Ἑσούχιος ὁ Πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας, ὁ Φιλόθεος ὁ Σιναΐτης καὶ ὁ μέγας ἐργάτης Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης (14ος αἰών), ὅστις ἐλθὼν ἐκ Σινᾶ εἰς ἅγιον Ὅρος καὶ ἰδὼν τοὺς μοναχοὺς κεκοσμημένους μὲν διὰ πολλῶν ἀρετῶν, ἀλλὰ μὴ ἔχοντας γνῶσιν τῆς καρδιακῆς προσευχῆς, ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὰ τῆς θεοφιλοῦς αὐτῆς ἐργασίας.

Ἄλλοι διδάσκαλοι αὐτῆς εἶναι ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, ἐπικληθεὶς τῆς Κλίμακος ἀπὸ τοῦ θεόπνευστον διδλόν του τὸ λεγόμενον Κλίμαξ, τὸ ὁποῖον πράγματι εἶναι μία σκάλα, δι' ἧς ὁ μελετῶν καὶ ἐφαρμόζων ταύτην ἐν τῇ πράξει, ἀνέρχεται εἰς τὸν οὐρανόν, Γρηγόριος ὁ Παλαμάς Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης καὶ ὁ τοῦτου διδάσκαλος Νικηφόρος, ἐπίσης ὁ Κάλιστος Ἐκνθόπουλος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (14ος αἰών) καὶ Ἰγνάτιος Ἐκνθόπουλος, Συμεὼν Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, Ἀντώνιος ὁ Μέγας, Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, Μόκος ὁ Ἀσκητής, Διάδοχος ἐπίσκοπος Φωτικῆς, Ἰσαὰκ ὁ Σύρος, ὁ ὅσιος Νεῖλος, Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, Νικήτας ὁ Σιτηθᾶτος, Κάλλιστος Τηλικούδης, Θεόκλητος Φιλαδελφείας, Εὐάγγριος, Κασσιανὸς κ. ἄ.

Γ' Εἰς τί συνίσταται ἡ «Νηπτικὴ»

ἢ «Ἑσυχαστικὴ» ἐργασία.

Ἡ θεοφιλὴς αὕτη ἐργασία εἶναι μία θαθεῖα καὶ ἁγία σιωπὴ καὶ προσοχὴ τῆς καρδίας ἀπὸ κάθε κακῶν καὶ ἐμπαθῆ λογισμῶν καὶ σκέψιν καὶ μία ἀδιάλειπτος ἐπικλήσις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὑιὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με». Ἡ σιωπὴ αὕτη ἢ προσοχὴ τῆς καὶ τὴν εὐχὴ καὶ

ἡ εὐχή γιὰ τὴν προσοχή. Τὸ εἶναι εἰναι συστατικόν τοῦ ἄλλου ('Ψυχῆος κεφ. ξδ' 94). Δηλαδή διὰ τὴν ἔχῃ κανεὶς συνεχῇ εὐχὴν πρέπει νὰ ἔχῃ ἄκραν προσοχὴν καὶ διὰ τὴν ἔχῃ ἄκραν προσοχὴν πρέπει νὰ ἔχῃ συνεχῇ εὐχὴν.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὸν θρον «Ψυχία» δὲν εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς τὴν σημασίαν ἣν κέκτηται ἐνταῦθα. Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἡ λέξις «Ψυχία» ὅτε μὲν δηλοῖ τὴν εὐταξίαν, τὴν ἡρεμίαν, τὴν μετριόφρονα καὶ ἀπερίεργον ἐργασίαν, ὅτε δὲ τὴν σιωπὴν.

Ἐν τῇ ἀγκητικῇ ὁμως Φιλολογίᾳ, ἡ ἔννοια τῆς «Ψυχίας» κατέστη στενωτέρα καὶ εἰδικωτέρα. Ἐν αὐτῇ περιλαμβάνεται πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ ἀπερισπάστως μακρὰν τοῦ κόσμου βιοῦν πρὸς συγκέντρωσιν τοῦ ὅλου ἀνθρώπου εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ὅλη τάσις τοῦ ἡσυχαστοῦ κατέτεινεν εἰς τὸ γινῶναι τὸν Θεὸν καὶ ἐνωθῆναι μετ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ γνώσις τοῦ Θεοῦ, μὴ δυναμένη νὰ εἶναι ἄμεσος, ἐπιτυγχάνεται ἐμμέσως, διὰ τῆς θεωρίας τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τελειοτήτων τοῦ Θεοῦ, ὅστις δηλοῦται ἐν αὐτῷ «σιωπῇ κηρυττόμενος». Οὕτω διὰ τῶν αἰσθητῶν ἀνέρχεται τις πρὸς τὴν «πνευματικὴν θεωρίαν», ἥτις χωρεῖ βαθυμηδὸν πρὸς τὴν τελείωσιν ἀκριβῶς ἐν τῇ ἡσυχίᾳ.

Ἡσυχαστὴς δὲ σημαίνει: ὁ ἡσυχάζων, ὁ ἐν ἡσυχίᾳ διερχόμενος τὴν ζωὴν του, μοναστής, μοναχός, καλόγηρος.

Ἦνα ὁ ἡσυχαστὴς δυνηθῇ ἀκωλύτως νὰ συγκεντρώσῃ πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Θεοῦ, δεόν νὰ ἀποξενωθῇ καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ κόσμου καὶ παντὸς ὅ,τι ὑπομιμνήσκει τὸν κόσμον· δέον ν' ἀναχωρήσῃ δι' αὐτοῦ διὰ τῆς συναγωγῆς καὶ περισυλλογῆς τοῦ νοῦ ἐν ἑαυτῷ. Πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς περισυλλογῆς ταύτης ὁ ἡσυχαστὴς προσπαθεῖ ν' ἀπαρνηθῇ πᾶσαν παράστασιν, πᾶσαν ἔννοιαν,

πάντα λογισμόν, τείνει εἰς τὸ νὰ κενώσῃ τὸν νοῦν αὐτοῦ πάσης γνώσεως, ἵνα δυνηθῇ ἀπολύτως δι' ἀπολύτως ἐλευθέρας πτήσεως κοῦφως νὰ εἰσδύσῃ «εἰς τὸν γνόφον τῆς ἀγνωσίας τὸν ὄντως μυστικόν». Ἡ κατάστασις αὕτη τοῦ ἡσυχαστοῦ εἶναι πλήρης καὶ κυριολεκτικῶς ἀφηρημένη· πρὸς ἐπίτευξιν τῆς θεωρίας ὁ νοῦς, δεόν νὰ κενωθῇ παντὸς συγκεκριμένου περιεχομένου μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἐνεργείας τῆς διανοήσεως οὕτως, ὥστε, δταν πρόκειται νὰ πληρωθῇ τῆς ιδέας τοῦ Θεοῦ νὰ εὐρεθῇ ἐντελῶς σισαρωμένος, γυμνὸς πάσης κατηγορίας καὶ μόνον καὶ ἀποκλειστικῶς ὁλος διὰ τὸν Θεὸν διαθέσιμος· δεόν «ἐνεῖμονι—κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν ἡσυχαστῶν—καὶ γυμνῇ τῇ διανοίᾳ προσβάλλειν ταῖς περὶ Θεοῦ φαντασίαις».

Ἐντεῦθεν ἡ ἀνωτάτη, τελειοτάτη καὶ ὑψίστη προσευχὴ τῶν τελείων ἡσυχαστῶν εἶναι ἡ ἄμεσος μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνία, καθ' ἣν μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ προσευχομένου δὲν παρεντίθενται οἰαδήποτε νοήματα, ἢ θεωρήματα, ἢ τύποι ἀντικειμένων, ἢ γεγονότων ἀναπολήσεις. Αὕτη εἶναι ἡ ὑψίστη θεωρία τοῦ Θεοῦ μόνον, ἡ τελεία «τοῦ νοῦ ἀρπαγὴ καὶ τῶν κατὰ τὴν αἴρεσιν ἔκστασις», «ἡ καθαρὰ προσευχή», «ἐν ἣ οὐκ ἔστιν ἔννοιά τις ξένη, ἢ ρεμβασμὸς ἐν τινι». Πέραν τῆς προσευχῆς ταύτης δὲν νοεῖται τι τελειότερον ἢ ἀνώτερον· εἶναι ἡ κατάστασις τῆς ἐκστάσεως. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ὁ νοῦς ἐξίσταται ὅλως τοῦ αἰσθητοῦ περιβάλλοντος, ἀποτίθεται πᾶν νόημα, ἀποκτᾷ τελείαν πρὸς τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τὰς ἐξωτερικὰς ἐντυπώσεις ἀναισθησίαν, κωφὸς καὶ ἄλλοις καθιστάμενος. Οὐ μόνον δὲ τῶν ἐξωτερικῶν ἐντυπώσεων τελείως ἀφαιρεῖται, ἀλλ' ἐξίσταται καὶ αὐτῆς τῆς ιδέας ἀτομικότητος, ἀπόλλυσι τὴν συνείδησιν αὐτοῦ, ὡς ὅλος ἐν τῇ θεωρίᾳ τοῦ Θεοῦ δουλοῦται. οὐδὲ ζῇ

βίον άτομικόν και προσωπικόν· ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἣ τε πνευματικὴ καὶ ἡ σωματικὴ, ἀναστέλλεται, ὁ νοῦς διατελεῖ ἀκίνητος καὶ προσηλωμένος εἰς τὸ τῆς θεωρίας ἀντικείμενον. «Καὶ ἀπὸ μὲν πρῶτας—λέγει ὁ Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, ὅστις ἐν δυοῖν αὐτοῦ εἰδικοῖς συγγράμμασι συνιστᾷ «τρόπους» τῆς προσευχῆς, προσευκτικὰς, δηλὸν ὅτι, μεθόδους, καθ' ἃς ἡ προσευχὴ ἐπιτυχᾷ· τοῦ ποθομένου—καθεζόμενος ἐν σπιθαμικῇ καθέδρᾳ ἄγξον τὸν νοῦν ἐκ τοῦ ἡγεμονικοῦ ἐν καρδίᾳ καὶ κράτει αὐτὸν ἐν αὐτῇ, κύπτων δὲ ἐμπόνως καὶ τὰ στέρνα τοὺς ὤμους τε καὶ τὸν τράχηλον σφοδρῶς περιαλγών, ἐπιμόνως κράζει νοερῶς ἢ ψυχικῶς τό: Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με· εἶτα διὰ τὸ στενὸν καὶ ἐπίπονον ἴσως καὶ ἀηδῶς διὰ τὸ συνεχὲς ἔχειν... μεταλλάσων τὸν νοῦν εἰς τὸ ἕτερον ἡμῖς λέγε· Ὑἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με, καὶ πολλαχῶς λέγων τὸ ἡμῖς, συνεχῶς οὐκ ὀφείλεις ἐκ ραθυμίας μεταλλάττειν αὐτά... κράτει δὲ καὶ τὸν ἀνασπασμὸν τοῦ πνεύμονος, ἵνα μὴ ἀδεῶς πνῆξ· ἡ γὰρ αὖρα τῶν πνευμόνων ἀπὸ καρδίας ἀναδιδομένη σκοτίζει τὸν νοῦν καὶ ριπίζει τὴν διάνοιαν ἐκεῖθεν αὐτὸν ἀπείργων, καὶ ἣ αἰχμάλωτοί τῇ λήθῃ παραδίδωσιν, ἣ ἄλλ'· ἀντ' ἄλλων μελετῶν αὐτὸν παρασκευάζεις ἀναισθητῶς εἰς ἃ μὴ δεῖ εὐρισκόμενον. Ἐὰν δὲ ἴδῃς τὰς ἀκαθαρσίας τῶν πονηρῶν πνευμάτων, ἥτοι λογισμῶν, ἀναδιδομένας ἢ μεταμορφουμένας ἐν τῷ νοί σου, μὴ θαμνηθῇς, κἂν ἀγαθὰ νοήματα πραγμάτων ἀναφαίνωνται σοι μὴ πρόσχῃς αὐτοῖς, ἀλλὰ κρατῶν τὴν ἐκπνοήν, ὡς δυνατόν, καὶ τὸν νοῦν ἐν καρδίᾳ συγκλείων καὶ τὴν ἐπικλήσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ συνεχῶς καὶ ἐπιμόνως ἐνεργῶν ταχέως κατακαίεις καὶ συστέλλεις αὐτά, μαστιζῶν αὐτοὺς ἀοράτως διὰ τοῦ θείου ὀνόματος· φησὶ γὰρ ὁ τῆς Κλίμακτος· «Ἰησοῦ ὀνόματι μάστιζε πολέμους»· οὐδὲν γὰρ ἰ-

σχυρότερον ὄπλον ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς». Τούτοιους ἐν τῇ προσευχῇ τρόπους Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης δικαιολογεῖ ἀπὸ τοῦ ἡσυχαστικοῦ βίου τῶν παρακμασάντων δούλων ἀναχωρητῶν καὶ ἡσυχαστῶν, ὡς θὰ δειχθῇ ἐκ τῶν κατωτέρω. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ τοιούτου τῆς προσευχῆς τρόπου εἶναι κατὰ τὸν Γρηγόριον, «ἐκπληξίς» καὶ «ἐκστασις», τέλος ὁ «ἔρως θεῖος, μέθη πρὸς τὸ κρεῖττον τῶν κατὰ φύσιν φρενῶν, τοῦ πνεύματος, δι' ἧς καὶ αἰσθησις ἀφαιρεῖται τῶν σχέσεων». Τὴν πρὸς τὰ ἄνω ἐξύψωσιν τῆς ψυχῆς, ἐφιεμένης, τῆς τοῦ δάκρυος διαζεύξεως καὶ τῆς ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῶν παθῶν ἀπαλλαγῆς, τεκμηριοῖ «σκίρημα» τῆς καρδίας ἢ, ὅπερ ταῦτόν, «ταραχμὸς τοῦ πνεύματος». Τῆς ἀδιαλείπτου ταύτης προσευχῆς ἀπώτατον ἀποτέλεσμα εἶναι τρίτον στάδιον τῆς «νοερᾶς προσευχῆς». Διὰ τοῦ καθαρμοῦ καὶ τῆς ἐξυψώσεως τῆς ψυχῆς, αὕτη ἀνίσταται, προσπελάζει τῷ Θεῷ, ἐλλάμπεται ἄνωθεν τῇ χάριτι καὶ τῷ θεῷ φωτὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ τῆς ψυχῆς ἀνάστασις πρὸ τῆς ἀναμενομένης κοινῆς ἀναστάσεως καὶ ἡ εὐρεσις καὶ γνῶσις τῆς ἀληθείας.

Ἡ διὰ τῆς χάριτος ἑλλαμψίς αἰσθητῇ καθίσταται ὡς «φῶς ἀνατέλλον» κατὰ ταύτην δ' ἀκριδῶς τὴν σιγὴν Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης ἐφίστησι τὴν προσοχὴν τῶν ἡσυχαστῶν εἰς τὸ δυνατόν τῆς ἐμφάνισεως ἀπαιτηλῶν φαινομένων, ἅτινα παρουσιάζονται ἕνεκα τῆς φανταστικῆς τοῦ νοῦ δυνάμεως, παραινεῖ δὲ νὰ μὴ πιστεύῃ εἰς ταῦτα ὁ ἡσυχαστὴς πρὶν ἢ πρότερον πιστοποιῇ αὐτὰ δι' ἀκριβοῦς ἐρεύνης. Ἡ περὶ ἱερᾶς ἡσυχίας διδασκαλία αὕτη Γρηγόριον τοῦ Σιναΐτου οὐδαμῶς διαφέρει τῆς τῶν προτέρων ἡσυχαστῶν. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν παραλληλισμῶν, οὗς, ὡς ἄνωτέρω εἵπομεν, ποιεῖ αὐτὸς ὁ Σιναΐτης πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν, ἡ δὲ παραβολὴ ἐν τοῖς οὐσιωδεστέροις σημείοις ἐνταῦθα ἐπιβάλλεται, ἵνα καταφανῇ καὶ γνωσθῇ σαφέστερον ἢ μεταξὺ τῆς διδασκαλίας τοῦ Σιναΐτου καὶ τῆς τῶν λοιπῶν ὑπάρχουσα σχέσις.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΠΑΡΑΣΗΜΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΡΧΙΜ. κ. κ. ΦΙΛΟΘΕΟΝ ΖΕΡΒΑΚΟΝ

Μ Ε Γ Α

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΑΥΛΑΡΧΕΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 476

Ἀνάτορα τῇ 27ῃ Ἰουνίου 1958

Πρὸς

τὸν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Φιλόθεον Ζερβάκον

Πάρον

Πανοσιολογιώτατε,

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς ἠϋδόκησε ν' ἀπονεύμῃ ὑμῖν τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Βασ. Τάγματος τοῦ Φοίνικος.

Ἐπὶ τῇ προσγενομένῃ ὑμῖν τιμητικῇ διακρίσει δεχῆτε παρακαλῶ τὰ θερμά μου συγχαρητήρια.

Μετὰ τιμῆς

Δημ. Λεβίδης

Μέγας Αὐλάρχης

ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ

Οὗτος εἶναι τὸ μεγαλύτερον τῶν θαυμάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως, οὐδὲν ἔργον τοσοῦτον ἐθαυμάσθη μεταφρασθὲν εἰς πλείστας γλώσσας, πολυάριθμα δὲ ἔργα θεολόγων καὶ φιλοσόφων ἐγράφησαν περὶ αὐτοῦ. Ὁ ποιητὴς διανοηθεὶς νὰ ἐξυμνήσῃ τὸ μέγιστον μυστήριον τῆς χριστιανικῆς πίστεως, κατώρθωσε νὰ ἀπομιμήται μὲ ἀπαράμιλλον χάριν καὶ ἀπλότητα τὴν εὐαγγελικὴν διήγησιν ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Ἄγγελος μὲ τὸ ἀπέριτον ἀνήγγειλε τὸ μέγα ἄγγελμα τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ «Χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ Κύριος μετὰ σοῦ...» καὶ ἔνεκα τῆς ταραχῆς ἐπὶ τῷ ἀσπασμῷ τῆς Μαρίας ἐξακολούθει. «Μὴ φοβοῦ, εὐρες χάριν παρὰ Θεοῦ...» καὶ ἐπὶ τῷ

ἀγγέλματι μετ' ἀφελείας ἀπαντᾷ. «Πῶς ἔσται μοι τοῦτο ἐπεὶ οὐκ ἔγνων ἄνδρα;» καὶ ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει «πνεῦμα ἐπισκιάσει»... εὐλαβῶς κλίνας τὴν κεφαλὴν ἀπαντᾷ «ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου γένοιτο τὸ θέλημά του».

Ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τὴν δὲ ὑπόθεσιν ἔλαβεν ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου Λουκᾶ, ἐπισυνάψας τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Α - Μ, ἐκ τοῦ Μ μέχρι τέλους ἐξύμνησε τὰ ἐξ ἀμφοτέρων πηγάζοντα ἀγαθὰ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἐκ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑμνεῖ τὴν Θεοτόκον. Ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Κοντακίου καὶ 24 στροφῶν, αἵτινες καλοῦνται Οἰκοί. Εἰς κάθε Οἶκον ἐπιτάσσεται τὸ ἐφόνυ

ριτῶν τὸ χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε, ἐπὶ τῶν ἀρτίων τὸ Ἀλληλούϊα. Ἡ ἐπικρατήσασα γνώμη δτι ποιητὴς εἶναι ὁ Πατριάρχης Σέργιος εἶναι ἐσφαλμένη, διότι οὗτος κατεδικάσθη ὡς αἰρετικὸς μονοθελητῆς, οὔτε ὁ Διάκονος Βισίδης, διότι οὗτος μεταχειρίζεται τὸ λαμβικὸν μέτρον καὶ εἶναι εἰς αὐτὸν ἄγνωστος ἢ μετρικὴ τοῦ Ἀκαθίστου, ἐπειδὴ εἶναι τονική. Τὸ δὲ φερόμενον Κοντάκιον «Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ» εἶναι μεταγενέστερον, καθιερωθὲν εἰς τὴν Θεοτόκον ὡς διασώσασαν τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῆς πολιορκίας τῶν Ἀδάρων καὶ Ἀράδων, καθότι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. Ἐπομένως τὸ πραγματικὸν Κοντάκιον, ὅπερ εἶναι ἄσμα ἐν περιλήψει περιέχον ἑλὴν τὴν ὑπόθεσιν, εἶναι «Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβὼν ἐν γνώσει, ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἰωσήφ σπουδῇ ἐπέστη, ὁ Ἀσώματος λέγων τῇ ἀπειρογάμῳ, ὁ κλίνας τῇ καταβάσει τοὺς οὐρανοὺς, χωρεῖται ἀναλλοίωτως ὅλος ἐν σοί, ὃν καὶ βλέπων ἐν μήτρᾳ σου, λαβόντα δούλου μορφὴν ἐξίσταμαι κραυγάζων σοι, χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε». Ποιητὴς λοιπὸν εἶναι ὁ ἄριστος μελωδὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως ὁ Ρωμανὸς καὶ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ πλούτου τῶν ὑψηλῶν ἐνοιῶν καὶ εἰκόνων τοῦ Ἀκαθίστου «χαῖρε τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀσάλευτος πύργος, χαῖρε τῆς βασιλείας τὸ ἀπόρ-

θητον τεῖχος» ἐκ τῆς προνομασίας «ξένον τόκον ἰδόντες, ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου» ἐκ τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν ἐνοιῶν «χαῖρε δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει, χαῖρε δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψει» ἐκ τῶν ἀντιθέσεων «τὸν προσιτὸν Θεὸν ἐθεώρει πᾶσιν ἀπρόσιτον», ἐκ τῶν ὠραίων ἐπιθέτων «ἄδυστος ἀστήρ ἀγλαόκαρπον δένδρον, ἄυλον πῦρ».

Πάντα ταῦτα εὐχαριστοῦσι τὰ ὦτα τοῦ ἀκροατοῦ καὶ πληροῦσι θεσπεσίῳ συναισθημάτων. Ἐκ τοῦ δραματικοῦ διαλόγου τοῦ Γαβριὴλ πρὸς τὴν Θεοτόκον, ἐκ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς γλώσσης τῶν ποιητικῶν ῥητορικῶν σχημάτων. Τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου εἶναι τονική στιχοιργία ἀπλή καὶ καθαρὰ, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὴν ἀρχαίαν μετρικήν. Ὁ στίχος λαμβάνει τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συλλαβῶν, μὲ δύο τόνους, τὸν μετρικόν, ὅστις μένει ἀμετάβλητος καὶ τὸν ρυθμικόν, ὅστις κινεῖται καὶ δίδει τὴν ἀρμονίαν εἰς τὸν στίχον. Ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 Οἴκους καὶ κάθε Οἶκος ἀρχίζει μὲ ἓνα γράμμα τῆς Ἀλφαβήτου, καὶ οἱ ζυγοὶ ἔχουσιν ὡς ἐφύμνιον τὸ Ἀλληλούϊα. Ἐκαστος οἶκος ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 στίχους. Οἱ στίχοι τοῦ ἐνὸς ἀνταποκρίνονται πρὸς τοὺς στίχους τῶν ἄλλων, ἰσοσύλλαβοι καὶ ὁξύτονοι, καὶ θέτομεν δύο ὡς παράδειγμα:

«Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη» 2 ἐπτασύλλαβοι μὲ μετρικὸν τὴν 6ην καὶ ρυθμικὸν εἰς τὴν α καὶ γ συλλαβήν.

«εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῃ τὸ χαῖρε» 10 σύλλαβος μετρικὸς τόνος εἰς τὴν 9ην.

«καὶ σὺν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ» 9 σύλλαβος μὲ τόνον εἰς τὴν 9ην.

«σωματούμενόν σε θεωρῶν Κύριε» 12 σύλλαβος μ. τ. προπαροξύτονον.

«ἐξίστατο καὶ ἴστατο κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα» (8 + 9)

«Ζάλην ἐνδοθεν ἔχων λογισμῶν ἀμφιβόλων» (7 + 7)

«Ὁ σῶφρων Ἰωσήφ ἐταράχθη» (10)

- «πρὸς τὴν ἄγαμὸν σε θεωρῶν» (9)
 «καὶ κλεψίγαμον ὑπονοῶν ἄμεμπτε» (12)
 «Μαθὼν δὲ σοῦ τὴν σύλληψιν ἐκ Πνεύματος ἁγίου ἔφη» (8 + 9)

Υπάρχουν μικραὶ τινες διαφοραὶ ἢ ἐξ ἀνάγκης ἢ μᾶλλον ἐξ ἰδιοτροπίας τοῦ ποιητοῦ εἰς τοὺς οἴκους Η. Ι. Ξ ἐν τῷ 5 στίχῳ 7 + 10 καὶ ἐν τῷ 3 στίχῳ τοῦ Η παροξύτονος ἀντὶ δξύτονος.

Τὰ δίστιχα εἰς τοὺς μονοὺς «Οἴκους» ὅλοι ἀκολουθοῦν τὴν ἰδίαν σειρὰν ποῦ ἔχουν τὰ πρῶτα.

1) Δίστοιχον «Χαῖρε δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει»
χαῖρε δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψει	10 συλλαβές
2) Χαῖρε τοῦ περὸντος Ἀδάμ ἡ ἀνάκλησις
χαῖρε τῶν δακρύων τῆς Εὐας ἡ λύτρωσις	13 (8 + 5)
3) Χαῖρε ὕψος δυσανάδατον ἀνθρωπίνους λογισμοῖς
χαῖρε βάθος δυσθεώρητον καὶ Ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς	16 (9 + 7)
4) Χαῖρε ὅτι ὑπάρχεις Βασιλέως καθέδρα
χαῖρε ὅτι βαστάζεις τὸν βαστάζοντα πάντα	14 (7 + 7)
5) Χαῖρε ἀστὴρ ἐμφαίνων τὸν ἥλιον
χαῖρε γαστήρ ἐνθέου σαρκώσεως	11
6) Χαῖρε δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις
χαῖρε δι' ἧς βρεφουργεῖται ὁ κτίστης.	11

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶναι κατα-
 τεταγμένα τὰ δίστιχα τοῦ γ, ε, η, ι, λ,
 ν, ο, ρ, τ, φ, ψ.

Πᾶς τις ὅστις ἐνεδόθουνεν εἰς τὴν τε-
 χνικὴν πλοκὴν τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου,
 δὲν δύναται νὰ μὴ θαυμάσῃ τὸν Ποιητὴν,

ὅστις δικαίως ὥς ὁ μέγιστος τῶν ὕμν-
 ῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως
 τοῦ Χριστιανισμοῦ θεωρεῖται, ὥς ὁ Ὁ-
 μῆρος τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Ἐν Τήνῳ 10 Ἰουλίου 1958
 Ἰωάννης Ν. Καρδαμίτσης

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

—Ἵνα μὴ τις τὴν κακίαν κατέχων, θρα-
 σύτητα δηλ. ἢ ἀνανδρίαν, νομίσῃ ὅτι ἔ-
 χει τὴν ἀρετὴν, δεῶν νὰ μάθωμεν τί ἐστὶν
 ἀνδρεία ψυχῆς καὶ τί ἐστὶν ἐπιείκεια· ὅ-
 ταν ἄλλους βλέπωμεν ἀδικουμένοις μὴ
 ἀμύνωμεν ἀλλὰ σιγῶμεν, τοῦτο ἀνανδρίας
 ἐστίν· ὅταν δὲ κακῶς πάσχομεν ἡμεῖς,
 φέρωμεν, τοῦτο ἐστὶν ἐπιείκεια. Παρρη-
 σία, ὅταν ὑπὲρ ἐτέρων ἀγωνιζόμεθα, θρα-
 σύτης ὅταν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ἀμύνεσθαι
 βουλόμεθα.

—Μεγαλόψυχος ὁ τῶν παθῶν κυρι-

εύων, θυμοῦ δηλ., μίσους, φθόνου κτλ.
 Σφόδρα δὲ μεγαλόψυχον καλοῦμεν τὸν
 τοὺς πένητας τρέφοντα καὶ τοῖς δεομέ-
 νοις ἐπικουροῦντα, αὐτὸς δὲ τράπεζαν ἔ-
 χοντα εὐτελῆ καὶ ἐνδύματα λιτὰ, καὶ τοῦ-
 το διὰ νὰ ἐπαρκῇ τοῖς πτωχοῖς καὶ ἐν-
 δεέσι. Μεγάλῃ γὰρ ὄντως ψυχῇ τοῦτο
 ἐστὶ, τῆς μὲν οἰκείας καταφρονεῖν ἀνα-
 παύσεως, τῆς δὲ ἐτέρων φροντίζειν.

Παρακαλοῦμεν ἐργασθῆτε
 διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ καλοῦ
 μας

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΘΕΟΔΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (Μὴ ἔχουσα δοξαστικά).

Ἑορταζομένου τῇ β' Μαρτίου

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 60 χειρογράφου Μηναίου αἰῶνος ιη' (1758)
τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μ. Λαύρας).

Προσόμοια

Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσι

Ἰερεὺς ἱερώτατος, Ἐκκλησίας θεμέ-
λιος, πύργος ἀδιάσειστος ὦφθης ἐν-
δοξε, θαυματουργὸς ἀληθέστατος, Θεοῦ
δόσις ἐνδοξος, καὶ φωστὴρ ὀλολαμπῆς,
ἱερῶς ἐχρημάτισας καὶ παράδεισος,
ζωῆς ξύλον ἐν μέσῳ κεκτημένος, Ἰη-
σοῦν τὸν ζωοδότην, ἱερομάρτυς Θεό-
δοτε.

Καὶ θουνεύροις τυπτόμενος, καὶ ἐν
ξύλοις τεινόμενος, καὶ πικρῶς ξε-
όμενος ἀξιόχαστε, καὶ φυλακῇ συγ-
κλειόμενος, καὶ ἡλοῖς τοὺς πόδας σου,
καθηλούμενος δεινῶς, πυρωθέντι κραθ-
θέντε προσκλινόμενος, ἀπερίτρεπτος
ὦφθης τὸν ἐν πᾶσι, δυναμοῦντά σε δο-
ξάζων, ἱεραμάρτυς Θεόδοτε.

Ταῖς νεύραῖς τῶν ἀγώνων σου, τὸν
ἐχθρὸν ἀπηγχόνισας, καὶ τὴν τοῦ-
του δύναμιν κατεπάλαισας, καὶ ἀρι-
στεύσας λαμπρότατα, τὰ ἄνω βασίλεια
στεφηφόρος κατοικεῖς, φωτισμοῦ ἀξι-
ούμενος καὶ τερπνότητος· παρρησίαν
ὡς ἔχων νῦν πρεσβεύεις, τοὺς τιμῶν-
τάς σε σωθῆναι, κλέος Μαρτύρων Θε-
όδοτε.

Δόξα καὶ νῦν. Θεοτοκίον, ὅμοιον.

Κατακρίσεως λύτρωσαι, Παναγία
Θεόνυμφε, καὶ δεινῶν πταισμάτων
με ἐλευθέρωσον, καὶ τοῦ θανάτου ἀ-
πάλλαξον, εὐχαῖς σου καὶ δώρησαι,
δικαιώσεως τυχεῖν, ἐν ἡμέρᾳ ἐτάσεως,
ἧς ἐπέτυχον, τῶν ἀγίων οἱ δῆμοι με-
τανοίᾳ, καθαρθέντα με πρὸ τέλους,
καὶ τῶν δακρύων ταῖς χύσει.

Σταυροθεοτοκίον ὅμοιον

Εἰς Σταυρῷ ὡς ἐώρακε, καθηλούμε-
νον Κύριε, ἡ ἀμνὰς καὶ Μήτηρ
σου ἐξεπλήττετο, καὶ τί τὸ δράμα ἔ-
κραξεν, Ὡς ποθεινότατε, ταῦτά σοι ὁ
ἀπειθής, δῆμος ἀνταπέδωκεν ὁ παρά-
νομος, ὁ πολλῶν σου θαυμάτων ἀπο-
λαύσας, ἀλλὰ δόξα τῇ ἀρρήτῳ, συγκα-
ταβάσει σου Δέσποτα.

Ὁ κανὼν, οὗ ἡ ἀκροστιχίς:

«Θεοῦ δόσις πέφυκας, εἰκότως μά-
καρ. Ἰωσήφ».

ᾠδὴ α'. Ἦχος δ'.

Θαλάσσης τὸ ἐρυνθαῖον

Θεός σου, τὰ πρὸς αὐτὸν κινήμα-
τα μάρτυς κατεύθυνεν, οὗ τὰς
σεπτὰς τηρήσας ἐντολάς, ἱεράρχης γε-
γέννησαι, κατη-

γλαίσθης ἐμφανέστατα.

Ενθέως, καὶ εὐσεβῶς ἐδίωσας σαρκὸς κινήματα, σωματικαῖς νεκρώσας ἀγωγαῖς, καὶ ζωὴν κομισάμενος, ἱεραρχῶν ἀγλάισμα, καὶ τῶν μαρτύρων ἀκροθίνιον.

Οικῆσαν, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ σου Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀπὸ σπαργάνων ὅσιν εὐθύν, συμπαθῇ σε καὶ μέτριον, καὶ ἱεράρχην ἔνθεον, μάρτυς ἀπέδειξε Θεόδοτε.

Θεοτοκίον

Υπῆρχε, δεδουλωμένη πρότερον τῇ πλάνῃ ἄχραντε, ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις δολερῶς, τὸν Χριστὸν δὲ τεκούσης σου, ἐλευθερίας ἔτυχε, μεγαλοφώνως σε δοξάζουσα.

Ῥδὴ γ'. Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.

Δακρύων σου σταλαγμοῖς, καὶ τῶν αἱμάτων ὀχετοῖς ἔσβεσας, πλάνης δεινῆς ἀνθρακας, μάρτυς ἱεράρχα Θεόδοτε.

Οβίος σου καθαρὸς, ἀποδειχθεὶς ἱεουργὸν ἔνθεον, καὶ ἀληθῆ μάρτυρα, σὲ παθῶν Χριστοῦ ἀπειργάσατο.

Σταδίου μέσον ἔστως, καὶ αἰκίζόμενος δειναῖς μάστιγι, τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, μάρτυς οὐκ ἡρνήσω Θεόδοτε.

Θεοτοκίον

Ιάτρευσόν μου τὸν νοῦν, ἐξασθενοῦντα προσβολαῖς ἄχραντε, τοῦ πονηροῦ δράκοντος, καὶ τῇ ἁμαρτίᾳ δουλεύοντα.

Ῥδὴ δ'. Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.

Συντριβόμενον τὸ σῶμά σου ταῖς αἰκίαις, τὸν λογισμὸν στερρότερον, καὶ ἐν ἀληθείᾳ, μάρτυς βεβαιότερον εἰργάζετο ψάλλοντα· δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Πυρακτούμενος τῷ φίλτρῳ τῷ τοῦ Δεσπότη, τοὺς ἐκ μαστιγῶν ἔφερες πόνους δριμυτάτους, ὥσπερ ἄλλου πάσχοντος, αὐτὸς διακαίμενος, μέγιστε μαρτύρων Θεόδοτε.

Εκαρτέρησας βασάνοις θεόφρον Πάτερ, προσομιλῶν τοῦ σώματος τὰς γὰρ ἀντιδόσεις, τὰς μενούσας ἔβλεπες, νοὸς καθαρότητι, ἐπικουφίζουσας τοὺς πόνους σου.

Θεοτοκίον

Φαινότατον παλάτιον τοῦ Δεσπότη, ὑπεραγία Δέσποινα οἴκους ἡμᾶς δειξον, τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐν οἴκῳ ἁγίῳ σου, αἰνεσιν Κυρίῳ προσάγοντας.

Ῥδὴ ε'. Σὺ Κύριέ μου φῶς.

Υψούμενος σοφέ, ἐπὶ ξύλου Θεόδοτε, ὑπέφερες στερροτάτως, σπαργμοὺς τῆς σαρκός σου, μεγάλως θαυμαζόμενος.

Κρεμάμενος ξεσμούς, ἐκαρτέρεις τοῦ σώματος, Θεόδοτε τὸν Δεσπότην, ἐνιχνύοντα ἔχων, καὶ πιστεῖ σε κρατύνοντα.

Αιμάτων ταῖς βαφαῖς, ἐπιχρώσας Θεόδοτε, μακάριε τὴν στολὴν σου, τὴν τῆς ἱερωσύνης, φαιδρότεραν ἀπέδειξας.

Θεοτοκίον

Συνέλαβες Θεόν, χρηματίσαντα ἄνθρωπον, ᾧ Δέσποινα διὰ τοῦτο, γενεαὶ γενεῶν σε, ἀπαύστως μακαρίζομεν.

Ῥδὴ ς'. Θύσω σοι.

Ετέθης, ἐν φρουρᾷ ὡς κακοῦργος Θεόδοτε, φύλαξ ὑπάρχων τῶν θείων, τοῦ Δεσπότη ἐνδοξε προσταγμάτων, τοῦ τὴν θείαν, ἐορτὴν σου μεγάλως φαιδρύναντος.

Ιστασο, πρὸ βημάτων ἀδίκων κρινόμενος, καὶ τὸν δόξαν σου

ανομοῦντας μάτην καὶ προτιμῶντας, τοῦ δικαίου, ἱεράρχα θεόφρον τὸ ἔδικον.

Κύματα, τῶν ἀγρίων βασάνων διέλυσας, οἷά τις πέτρα παμμάκαρ, ἐπερείσας θάσεις τῆς σῆς καρδίας, πρὸς τὸν λίθον, τὸν ἀρογωνιαῖον Χριστὸν τὸν Θεόν.

Θεοτοκίον

Οἰκήσας, ἐν γαστρὶ σου Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, τὴν ἐν ἀνθρώποις οἰκοῦσαν, ἀμαρτίαν ἄχραντε ἐξορίζει, καὶ οἰκίους, ἐαυτῷ φιλανθρώπως ἐργάζεται.

ᾠδὴ ζ'. Ἐν τῇ καμίνῳ.

Τῇ θεῷ πάτερ, πυρακτιωθείς ἀγάπῃ τοῦ Πνεύματος, κλίνῃ πυρωθείσῃ ὅλως ἀνακλιθεὶς, ἀκατάφλεκτος διέμεινας· εὐλογημένος εἰ, ὁ Θεός μου κραυγάζων καὶ Κύριος.

Ως περ ἑτέρου, αὐτὸς διέκεισο πάσχοντος, ὅλῳ τῷ νοῖ γὰρ μάκαρ πρὸς τὸν Θεόν, ἐκδημῶν τομῆς καὶ καύσεως, οὐ οὐκ ἐφρόντισας, ἀναισθητῶν Χριστοῦ ἐπινεύσεις.

Σοφίᾳ λόγων, τοὺς ἀλογίας ὄντας μάκαρ μεστούς, μέσον τοῦ σταδίου ἤλεγξας προφανῶς, τὴν δυσσέβειαν νοσήσαντας, καὶ τοῦ ποιήσαντος, δαιμονικὰ προκρίναντας ἔξανα.

Θεοτοκίον

Μετὰ τῆς ἄνω, χοροστασίας Μητερ Θεοῦ, χαῖρε σοὶ βοῶμεν ἔμψυχε οὐρανέ, καὶ περίδοξον παλάτιον, καὶ θρόνε πύρινε· ἐν ᾧ Χριστὸς σαρκὶ ἀνεπαύσατο.

ᾠδὴ η'. Χείρας ἐκπετάσας.

Αγῶνας υπέστης τῷ ἐχθρῷ, ἀντασώμενος, μάρτυς Θεόδοτε, ἡλοῖς τοὺς πόδας γὰρ ἐνδοξε, πεπαρμένος τὴν ἀπάγουσαν, πρὸς βασιλείαν

οὐρανῶν, τρίβον διώδευσας· Εὐλογεῖτε, μέλπων τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Κηρύττων Θεὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπιδημήσαντα καὶ θεὸς πάθει, πάθη δλῆθρια λύσαντα, πάθος θεῖον καὶ μακάριον, καθυπεδέξω τῇ σαρκὶ βοῶν Θεόδοτε· Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Αἱμάτων κρουνοῖς καὶ ἱερῶν, δογμάτων ρεύμασι πιστῶν κατήρδευσας, καρδίας χάριτι πάνσοφε, καὶ βλαστάνειν παρεσκεύασας, τῷ γεωργῷ τῶν ἀγαθῶν, θεῖα νοήματα· ᾧ βοῶμεν, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον

Ρύπου ἀπεκάθηρας παντός, τὴν φύσιν ἄχραντε τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν ἐπουράνιον τέξασα, ὑετὸν θροτὸν γενόμενον, καὶ ἐκαινούργησεν ἡμᾶς, παλαιωθέντας ἄγνῃ τοὺς βοῶντας· πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

ᾠδὴ θ'. Λίθος ἀχειρόμητος.

Ιάσεις ἐκβλύζει παντοίας, ἡ τῶν λειψάνων θεῖα θήκη, τοῦ ἱερωτάτου ποιμένος, καὶ πάθη παύει καὶ λύει χρόνια, ὡς ἀληθῶς νοσήματα, τῇ τοῦ Σωτῆρος θεῷ χάριτι.

Ως ἱερομάρτυς δεσμεῖν τε, καὶ λύειν ἔχων ἐξουσίαν, λύσον τῶν κακῶν μου τὴν δέσιν, καὶ τὴν ψυχὴν μου κῦσει πυρέττουσαν, τῆς ἀμαρτίας δρόσισον, ἐκδυσωπῶν τὸν Πανοικτίρμονα.

Σήμερον πιστῶς ἐορτάζει, ἡ Ἐκκλησία θεοφῶρε, ἐν τῇ πανιέρῳ σου μνήμῃ, καὶ ἐκδημίᾳ πρὸς τὸν φιλόανθρωπον, καὶ γηθομένη πλέκει σοι, ἁσμάτων θεῖα μελωδήματα.

Ημέροφαῖ ὡς ἀστέρα, σὲ κεκτημένοι θεορρήμον, σοὶ ταῖς σελασφόροις ἀκτίσι, τῶν θείων πόνων καὶ τῶν θρηνημάτων σου. ταῖς καθαφαῖς

λαμπρότησι, καταυγαζόμεθα Θεόδοτε.

Θεοτοκίον

Φως ἡμῖν τεκοῦσα Παρθένε, τὸ ἐκ Πατρὸς πρὸ ἑωσφόρου, ἀνατεταλκὼς ἀπορρήτως, τῆς ἀγνώσεως τὸ σκότος ἔλυσας, καὶ τοὺς σκιᾶ καθεύδοντας, τῆς ἁμαρτίας κατελάμπρυνας.

Ἀπολυτίκιον, ἦχος δ'.

Καὶ τρόπων μέτοχος.

Κοντάκιον, ἦχος δ'.
Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Ιεραρχίας τὴν στολὴν λαμπροτέραν, ταῖς τῶν αἱμάτων σου βαφαῖς ἐκτέλεσας, τοὺς οὐρανοὺς κατῴκησας Θεόδοτε, βλέπων ὃν ἐπόθησας, καθαρᾶ διανοῖα. Ὅθεν σου δοξάζομεν, τὴν πανίερον μνήμην, καὶ ἐκδοῶμεν μνήσθητι ἡμῶν, ἐν παρρησίᾳ Θεῷ παριστάμενος.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

Περὶ τῆς ἱερᾶς Μονῆς Κουτλουμουσίου

Τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Κουτλουμουσίου εἶναι ὥραϊον εἰς τὸ κάλλος καὶ ἀξιόλογον, κτίσμα πρῶτον μὲν τοῦ αἰοδίδμου βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὕστερον δὲ ἄνθρωποι ὑπηρεταὶ τοῦ διαβόλου, κινήθεντες ἀπὸ φθονεράν τοις διάθεσιν, τὸ ἐγκρέμνισαν ὅλον καὶ αὐτό, καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ μοναστήρια τοῦ ἁγίου Ὁρους. Ὁ ἐκλαμπρότατος ὅμως αὐθέντης τῆς Βλαχίας Νεάγουλος Βοεβόνδας, μετὰ χρόνους πολλούς, καὶ Ράδουλας Βοεβόνδας οἱ Βασσαράδαι, καὶ Μιριτζας Βοεβόνδας καὶ Βιντίλας Βοεβόνδας, κατ' ὀλίγον τὸ ἀνεκαίνισαν ὅλον· οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ἱστορημένοι κύκλῳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὡσάν ὅπου ἐστάθησαν μετὰ τὸν πρῶτον δεῦτεροι κτήτορες καλλωπισταὶ τοῦ ἁγίου ἐκείνου μοναστηρίου. Τιμᾶται ἡ ἐκκλησία εἰς ὄνομα τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· καὶ εἶναι

ᾧ κοδομημένη ἐπάνω εἰς τέσσαρας στύλους κτιστοῦς, ὅλη ἱστορημένη με εὐμορφῇ ζωγραφίαν, ἔχει τέμπλον ὠραῖον καὶ πολυέλαιον καὶ χρῶν καὶ μανουάλια πανθαύμαστα, ὅλη ἐπάνωθεν μολυβδοσκεπασμένη. Εὐρίσκεται εἰς τοποθεσίαν πολλὰ ἐξαιρετικὴ καὶ κελλία ἔχει εὐμορφα, ἔχει δὲ καὶ ἅγια λείψανα διάφορα.

Τὸν δεξιὸν πόδα τῆς ἁγίας Ἀννης.

Τὴν κάραν τοῦ ἁγίου Ἀλυπίου τοῦ Στυλίου.

Τὴν χεῖρα τοῦ ἁγίου Εὐστρατίου.

Τίμιον ξύλον τοῦ Παναγίου Σταυροῦ, τὸ ὅποιον ἀπόκειται ἐντὸς μιᾶς θήκης ἀργυρᾶς κεχρυσωμένης, ἔχουσιν ὑποκάτωθεν τὸν ἅγιον Νικόλαον ἐντετυπωμένον καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον· ἔχει δὲ τὸ μοναστήριον κύκλῳ αὐτοῦ κήπους, ἀμπελώνας, φυτὰ καρποφόρα καὶ ἐλαιώνας. Καὶ ἐπειδὴ πλησίον τοῦ μοναστηρίου τούτου εἶναι τὸ Πρωτάτον καὶ αἱ Καρυαί, διὰ τοῦτο λέγομεν ἀκολουθῶς περὶ αὐτῶν.

Λαζάρου μοναχοῦ Διονυσιάτου

ΧΡΟΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΗΤΟΙ

Σύγχρονοι θαυματουργίαι τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ ἄλλων
ἁγίων. Ὅπτασιαι διάφοροι καὶ ἀξιόλογοι. Διηγήματα.

Ἐναρέτων Πατέρων μνεία. Ἔτει Σωτηρίῳ 1956.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 189)

Π Ε Ρ Ι

Τοῦ γενομένου θαύματος ἐν τῇ
αὐτῇ ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τοῦ
τιμίου Προδρόμου.

—Γερο-Βήσσαρίων εὐχαριστῶ πολὺ, ἡ-
φρανας τὴν ψυχὴν μου μ' αὐτὴν τὴν ἱστο-
ρίαν ὅπου μοι διηγήθηκες, ἀλλὰ ἂν ἀγα-
πῆς μοι λέγεις καὶ κάποιο θαῦμα ὅπου ἔ-
γινε σ' αὐτὴν τὴν ἐκκλησίᾳ καὶ πῶς εἶ-
δες τὸν τίμιον Πρόδρομον ζωντανὸν κι' ὠ-
μίλησες μετ' αὐτοῦ.

Μόλις ταῦτα ἤκουσε ὁ Γερο-Βήσσαρί-
ων, ἐμειδίασε μικρόν, ἀναπολήσας δ' ἐν τῇ
μνήμῃ του καὶ ταύτην τὴν ὁπτασίαν μὲ
τὰ συνακόλουθα, ἤρχισε μὲ τὴν συνεπι-
σμένην του ἑξ ἀγαθότητος ἀπλότητα νὰ
λέγῃ· αὐτὸ ποῦ μοῦ λέγεις ἔγινε ὕστερα
ἀπὸ δύο χρόνια κι' ἀκουσέ το ἀφοῦ θέλεις.

Ἐσὺ μωλωνᾷς ἕκαμες καὶ ξέρεις. Πολ-
λὲς φορὲς μαζεθύνονται πολλοὶ στὸ μύλο.
Μιὰ ἡμέρα λοιπόν, δύο χωριάτες Πολυγε-
ρινοὶ ἦλθαν στὰ παζάρια, κι' ὁ ἕνας ἀγό-
ρασε τὴ φοράδα τοῦ ἄλλου. Ἐκεῖνος ποῦ
τὴν ἀγόρασε ἐπῆγε εἰς τὴν ἐκκλησίαν κι'
ἐπροσκύνησε, ἄφησε δὲ ἔμπρὸς εἰς τὴν εἰ-
κόνα τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ μερικὰ
χρήματα καὶ μοι εἶπε ν' ἀνάψω ἕνα κερί.
Ἐγὼ ἄναψα τὸ κερί, εἶδα καὶ τὰ χρήματα
ποῦ ἦσαν ἀρκετά... δὲν τὰ πῆρα ὅμως,
τ' ἄφησα ἔμπρὸς στὴν εἰκόνα. Κατὰ τὸ
δράδυ, ἐπῆγα ν' ἀνάψω τὰ καντήλια, καὶ
δὲλέπω!... λείπουν τὰ χρήματα... Μὰ δὲν
ξέρεις πόση στενοχωρίᾳ μοῦ ἦλθε... Τότε

πῶς μοῦ ἦλθε.. (ὁ πειρασμὸς μ' ἐσκήρυνε
κι' ἐμένα) καὶ σὰν πῶς κουδεντιάσαμε μα-
ζί, πηγαίνω ἔμπρὸς στὴν εἰκόνα τοῦ Ἀ-
γίου καὶ τοῦ λέγω· Ἀγιε Πρόδρομε δὲν
εἶσαι ἐδῶ; γιατί ἀφήνεις καὶ σοῦ πέρ-
νουν τὰ χρήματα ἔμπρὸς ἀπὸ τὴν εἰκόνα
σου; Ἄ! δὲν σοῦ τὸ ἀνάδω τὸ καντήλι!...
Κι' ἔτσι, γερο Δάξσαρε, ἄναψα μόνον τῆς
Παναγίας τὸ καντήλι καὶ ἔφυγα... ναί,
ἀλλὰ μέσα μου ὅμως, ἡ καρδιά μου χτυ-
ποῦσε λιγάκι. Ἐπῆγα στὸ μύλο, καὶ ἀ-
φοῦ τελείωσα, ἀνέδηκα ἐπάνω στὸ σπίτι,
ἔφαγα λίγο ψωμί ἀλλὰ συγχυσμένος... ἐν-
θυμούμην ὅτι τὸ κανδήλι τοῦ Ἀγίου τὸ
εἶχα σβηστό. Ἀλλὰ ὁ κουτσουνοῦρης δὲν
μ' ἄφηγε, πολὺ μ' ἐσκήρυνε... Ἐλεγα μέ-
σαμου ἄσε νὰ ἰδοῦμε τί θὰ γίνη!... δὲν τὸ
ἀνάδω τὸ καντήλι· κι' ἐνῶ μοι ἔλεγε ταῦ-
τα ὁ Γ. Βήσσαρίων, ἐμίσόκλειε τοὺς δ-
φθαλμούς του, νεύων καὶ τὴν κεφαλὴν του
κάτω, συγχρόνως ἐκτείνων ὀλίγον καὶ τὰς
χεῖρας του, ἐμφαίνων διὰ τῶν τοιούτων
σχημάτων τὴν εἰλημμένην σταθερὰν ἀπό-
φασιν, δηλ. νὰ μὴ ἀνάψῃ πλέον τὸ κανδή-
λι τοῦ Ἀγίου.

Ἐκοιμήθηκα λοιπόν, ἀδελφέ μου, μὲ
τὴν σύγχυσιν ὅπου εἶχον, ὅμως ἐπέμεινα
στὴν γνώμην μου. Ἐτυχε νὰ εἶναι πανσέ-
ληνος, τὸ φεγγάρι σὰν ἥλιος, κι' ἀπὸ τὸ
παράθυρο τοῦ κελλίου μου ἔμπαινε μέσα
τὸ φῶς. Καθὼς λοιπόν ἐκοιμώμην μόνος
μου (διότι ἄλλον συνοδεῖα τότε δὲν εἶχα),
κατὰ τὰ μεσάνυχτα αἰσθάνομαι μίαν σκου-
τιά, ξυπνῶ καὶ δὲλέπω ἕναν γίγαντα μπρο-

στά μου με τὰ μαλλιά ξέπλεγα κι' ἀπὸ τὸν φόβον μου ἄρχισα νὰ τρέμω καὶ μόλις ἡμπόρεσα νὰ τὸν πῶ· πῶς ἦλθες ἐδῶ;... Εἰς ἀπάντησιν μοι λέγει με σοβαρὸν ὕφος· τὸ πῶς ἦλθα μὴ ρωτᾷς, ἀλλ' εἰπέ μου γιατί δὲν τὸ ἀνάβεις τὸ καντήλι; ἐγὼ τότε ἐκπτάλαθα πῶς ἦτο ὁ Τίμιος Πρόδρομος κι' ἀμέσως με πολὺν φόβον, με τρέμουσαν φωνήν, με δάκρυα στοὺς ὀφθαλμούς μου... Νὰ με χωρέσης; Ἄγιε! ἔσφαλα... καὶ τὸν ἔβαλα τρεῖς μετάνοιες κλαίοντας εἰς τὰ ποδάρια του καὶ τὸν παρακαλοῦσα νὰ με συγχωρήσῃ... Ἐνῷ ταῦτα μοι διηγεῖτο ὁ Π. Βησσαρίων, ἄρχισε ἀπὸ τὴν συγκίνησίν του νὰ κλαίῃ ἐνώπιόν μου... καὶ ἀφ' οὗ παρήλθεν ἡ συγκίνησις του ἐξηκολούθησε.

Τότε ἀκούω ἀδελφέ μου τὸν Τίμιον Πρόδρομον, με γλυκεῖαν καὶ ἡμερον φωνήν καὶ μοι λέγει· αἱ, παιδί μου Βησσαρίων, λέγεις ὅτι δὲν εἶμαι ἐδῶ; καὶ ἂν ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐδῶ, ποῶς σὲ φυλάγῃ τόσα χρόνια ἐδῶ σ' αὐτὴν τὴν ἐρημιὰ ἀπὸ τοὺς ληστές καὶ τ' ἄλλα κακοποιὰ στοιχεῖα; καὶ πάλιν ἄρχισε νὰ κλαίῃ ὁ Π. Βησσαρίων ἐκ συγκινήσεως καὶ εὐλαθείας του πρὸς τὸν Τίμιον Πρόδρομον. Ἄγιέ μου, παρακαλῶ νὰ με χωρέσης! δὲν τὸ ξανακάνω. Πήγαινε ν' ἀνάψῃς τὸ κανδήλι τῆς εἰκόνης μου καὶ νὰ τὸ κηρύττῃς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ἂν κάμουν θαύματα αἱ εἰκόνες—διότι πολλοὶ ἐδῶ ἄρχισαν νὰ λέγουν ὅτι δὲν θαυματοουργοὺν αἱ εἰκόνες... Ταῦτα μοῦ εἶπεν ὁ Ἅγιος καὶ ἐγένεν ἄφαντος. Ἐγὼ δὲ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὁπῆγα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὦ τοῦ θαύματος! βλέπω ὅλα τὰ χρήματα στὸν ἴδιον τόπον ὅπου ἦσαν μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου! καὶ ἐπρόσθεσε, τίς οἶδε τί λαχτάρᾳ νὰ τράβηξε ἐκεῖνος ὁ κλέπτης καὶ τὰ ἔφερε αὐτὴν τὴν ἴδια νύχτα τὰ χρήματα στὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου!

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

—Εἰρήνη καὶ ἐνότης

Βλέπομεν εἰς τὰς ἐφημερίδας νὰ γίνεται εὐρύτατος λόγος ἀπὸ ὅλα τὰ Ἕθνη καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς Ἐκκλησίας, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἰδικῆς μας, τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑθνους, περὶ εἰρήνης καὶ ἐνότητος. Καὶ τὰ μὲν Κράτη, ἀνατολικά, Δυτικά, Βόρεια καὶ Νότια ἐνῷ εἶναι τετραγμένα, ἐξοπλίζονται πυρετωδῶς καὶ προκλητικῶς διὰ τὴν ἐπικράτησίν των, (κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ φαντάζεται νὰ γίνῃ κοσμοκράτωρ), κηρύσσουν, ὅτι τὴν εἰρήνην ζητοῦν καὶ μόνον δι' αὐτὴν ἐργάζονται. Ἰδιαιτέρως μάλιστα τὰ μεγάλα Κράτη τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ρωσίας, τῆς Ἀραβικῆς Ἐνώσεως, κόπτονται διὰ τὴν εἰρήνην, τὴν ὁποίαν πρῶτα αὐτὰ δῆθεν προσφέρουν(;) ἥτις δὲν γίνεται δεκτὴ ἀπὸ τὰ ἄλλα... ἐνῷ ὅλα αὐτά, ὅσα κηρύττουν καὶ πράττουν δῆθεν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, εἶναι προσήματα καὶ διπλωματικαὶ πονηρίαι διὰ νὰ παραπλανήσουν τοὺς ἀφελεῖς.

Τὸ ἴδιο καὶ χειρότερο συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας. Οἱ πάντες ζητοῦν εἰρήνην, ἀγάπην καὶ ἐνότητα κατὰ τὸ «τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι». Τὸ ἴδιον ζητοῦν καὶ εὐχονται καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι ἑτερόδοξοι Ἐκκλησίαι. Τὸ αὐτὸ ἰσχυρίζονται, ὅτι ἐπιδιώκουν καὶ τὰ κατὰ τόπους καὶ καιροὺς συγκαλούμενα Παγκό-

Τὸν ἐρώτησα τί ροῦχα φοροῦσε ὁ Τίμιος Πρόδρομος; νὰ δῶς τὸν βλέπεις στὴν εἰκόνα, τὴν προδιά, ἀλλὰ τέτοιον ἄνθρωπον ὕψηλόν δὲν εἶδα ἄλλον στὴν ζωὴν μου· μὰ τί νὰ σοῦ πῶ ἄνδρας πελώριος, Γίγαντας· σὲ πιστεύω τοῦ λέγω διότι καὶ ὁ Χριστὸς μας στὸ Εὐαγγέλιον λέγει οὐκ ἐγγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μελίων Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· ἀγκυλὰ πρωτίστως ὁπονοεῖται διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀρετῶν του καὶ τὴν μεγάλην του ἀγιωσύνην, ὅμως ἰσχύει τοῦτο καὶ διὰ τὴν σωματικὴν διάπλασίν του· διότι τὰ λόγια τοῦ Κυρίου καὶ τὰ

σμια καὶ κατ' εὐφημισμὸν λεγόμενα ἐκκλ. Συνέδρια. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐνωθῶμεν; Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας. Πολλὰ ἐκ τῶν τέκνων του, ἡσέβησαν ἀπέναντι τοῦ Πατρὸς των, τὸν ἠγνόησαν καὶ τὸν ἐγκατέλειψαν. Τώρα ἐκ τῶν υἱτέρων φαίνεται ὅτι μετενόησαν... Δὲν ἐπιστρέφουν ὅμως εἰς τὸν Πατέρα, ἀλλὰ ζητοῦν νὰ ὑπάγῃ ὁ Πατὴρ πρὸς αὐτὰ καὶ νὰ δεχθῇ ὅχι τὴν μετάνοιαν ἀλλὰ τὴν ἀποστασίαν των. Μετενόησε καὶ ὁ ἄσωτος υἱὸς τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ τί εἶπε; Θὰ ἐπιστρέψω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ θὰ εἰπῶ πρὸς αὐτὸν «Πάτερ ἡμάρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ οὐκ εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου» καὶ οὕτω μετανοοῦντα ἐδέχθη αὐτὸν ὁ Πατὴρ. Βλέπετε πῶς ἐπετεύχθη ἡ ἔνωσις; Ἐκάστη Ἐκκλησία, ὁρθῶς ἢ πεπλανημένως, νομίζει ὅτι θὰ ἔχῃ τὸν Χριστὸν κατ' ἀποκλειστικότητα δι' ἴδιον λογαριασμόν καὶ ζητεῖ τὰ λοιπὰς Ἐκκλησίας νὰ ἐνωθῶν με αὐτήν.

Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι, οὔτινες ἐργαζόμεθα πλεῖον τῶν ἄλλων διὰ τὴν ποθητὴν αὐτὴν ἔνωσιν, πρέπει νὰ ἐνωθῶμεν πρῶτον ἐσωτερικῶς διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ Ὀρθοδόξου ἐορτολογίου ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ καὶ κατόπιν νὰ φροντίσωμεν διὰ τὰς θύρας τῆς Ἐκκλησίας. Τότε δὲ θὰ ἐνωθῶμεν με αὐτάς, ὅταν αὗται ἀποξενωθοῦν ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμόν των καὶ τὴν σατανικὴν ἑπαρσιν, ἥτις τὰς ἀπομακρύνει τελείως ἀπὸ τὸν σταυρωθέντα καὶ ἀναστάντα Χριστὸν καὶ ἀποκτήσουν τὴν ἁγίαν ταπείνωσιν, ἣν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ διακατέχει ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία.

Ἐνωθῶμεν λοιπὸν οἱ Ὀρθόδοξοι.

— Ἐπαινος

Ἐπαινοῦμεν τὸν Διευθυντὴν τῶν Θεησκειμάτων ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Παιδείας κ. Β. Ἰωαννίδην, ὅστις ἐσημάτισε τὰς ἐργασίας τῆς ἀνεγέρσεως οἰκήματος εἰς Δελφοὺς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑστία Βασιλίσσης Ἐλισάβετ Βελγίου» προορισμὸς τοῦ ὁποίου θὰ εἶναι ἡ φιλοξενία ἐργαζομένων κοριτσιῶν. Δὲν χρειάζεται νὰ εἴπωμεν ὅτι σκοπὸς τοῦ τοιοῦτου ἰδρύματος, θὰ εἶναι προπαγανδιστικὸς. Λεῖα τῶν πτωχῶν ὑ-

πάρξουν.

Προσοχή. Μακρὰν οἱ λύκοι.

— Ἀπονομή παρασήμου

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἀπένειμε τὸν χρυσοῦν σταυρὸν τοῦ Β. τάγματος εἰς τὸν Ἀρχιμ. Φιλόθεον Ζερβάκον, Ἡγούμενον ἱ. Μ. Λογκοβάργδας τῆς Πάρου διὰ τὰς σπουδαίας ὑπηρεσίας, ἃς προσέφερεν εἰς τὴν πατριδα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ Γερμανῶν δουλείας μας, διασώσας ἀπὸ τὴν σφαγὴν περὶ τὰ 150 πρόσωπα τῆς Πάρου.

Ἀκόμη προσέφερεν ὑψίστας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, πρῶτον διὰ τῆς ἐξομολογήσεως τῶν Χριστιανῶν, ἀπαλλάξας αὐτοὺς καὶ συνεχῶς ἀπαλλάσσων ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἀγῶνας του ἐναντίον τῆς πλάνης τοῦ Μακράκη. Πολλοὶ τῶν Χριστιανῶν ἦσαν ὁπαδοὶ τῆς πλάνης αὐτῆς ἐξ ἀγνοίας, τῶρα ὅμως φωτισθέντες ἀπὸ τὰ δημοσιεύματα τοῦ π. Ζερβάκου ἐναντίον τῆς φοβερᾶς αὐτῆς πλάνης, ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἐσώθησαν.

Εἰς ἄλλην σελίδα δημοσιεύομεν τὸ Βασ. Διάταγμα.

ΟΙΚΟΥΜΕΝ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

— Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος

Συνήλθεν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν τακτικὴν αὐτῆς συνεδρίαν, τῇ 29ῃ Ἰουλίου ἔ. ἔ., ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Κατ' αὐτὴν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῶν δύο τελευταίων συνεδριῶν, ἐξητάσθησαν καὶ ἐθεωρήθησαν τὰ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγεγραμμένα θέματα, ἐφ' ὧν καὶ ἐλήφθησαν αἱ προσήκουσαι ἀποφάσεις.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης

Ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου 26 το. μ. καὶ τὴν θ. Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς, 27ην ἰδίου.

Ἀκολούθως ἐδέχθη εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον προσκυνητὰς ἐντεῦθεν καὶ ἔξ Ἀμερ...

— Ἐλήφθησιν γράμματα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, ὅπως χορηγηθῇ ἄδεια, μεταβάσεως εἰς ἄγιον Ὅρος, τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Δημητριάδος καὶ τοῖς Καθηγηταῖς καὶ μαθηταῖς τοῦ Ἀνωτ. ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Βόλου.

— Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

— Τῆς Ἱ. Κοινότητος ἁγίου Ὁρους, ὑποβαλλούσης αἴτησιν Ἱ. Μονῆς Γεηγορίου, περὶ τῆς εἰς Διάκονον χειροτονίας τοῦ ἐκ τῶν ἐξαρτηματικῶν ἀδελφῶν αὐτῆς Ὁσιωτ. Μοναχοῦ κ. Θεοφίλου.

— Τοῦ Αἰδεσ. Οὐίλλιαμ Μπέικερ, καὶ τῶν κ. κ. Καθηγητῶν Ρόις Ντέιβις, Γουέμπερ καὶ Οὐίλλιαμ Μούρ, ἐξ Ἀμερικῆς, περὶ μεταβάσεως αὐτῶν εἰς ἁγ.ον Ὅρος.

— Τῆς Ἱ. Κοινότητος Ἀγίου Ὁρους διαβιβαζούσης ἔγγραφα:

α) Τῆς Ἱ. Μονῆς ἁγίου Παύλου, περὶ τοῦ ἐξαρτηματικοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Ὁσιολ. κ. Ἰωάσαφ Μοναχοῦ καὶ

β) Τῆς Ἱ. Μονῆς ἁγ. Παντελεήμονος, βιαβιβαζούσης τὰ ἔγγραφα εἰσοδοχῆς ὡς δοκίμου ἐν αὐτῇ τοῦ κ. Πέτρου Κονονέγκωφ.

— Τοῦ ἀγιογράφου κ. Φωτίου Κόντογλου, ἐξ Ἀθηνῶν, αἰτουμένου τὴν παροχὴν ἀδείας μεταβάσεως εἰς ἅγιον Ὅρος.

— Τῷ κ. Περικλεῖ Παπαχατζηδάκη, διὰ μελέτας καὶ ἔκδοσιν εἰδικοῦ πονήματος.

— Ἡ ἐορτὴ τοῦ ὁσίου Νικοδήμου τοῦ ἀγιορείτου εἰς τὰ Πατριαρχεῖα

Τῇ 14ῃ τοῦ μ. ἡ Ἐκκλησία ἤγε τὴν τελετὴν ἐπέτειον τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀγίου τούτου ἀνδρός. Ἐπ' αὐτῇ ἐτελέσθη ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, χοροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου, Ἐσπερινὸς τῇ 13ῃ καὶ τῇ ἑπαύριον 14ῃ θεία Λειτουργία, τῆς ἱ. Εἰκόνος τοῦ ὁσίου τοποθετηθείσης εἰς προσκύνησιν τῶν πιστῶν ἐν τῷ Νάοθι.

— Οἱ δύο Πατριάρχαι

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐστερήθη δύο ἀξίας τῆς, τὸν Πατριάρχην Ἀντιοχείας Κυρὸν Ἀλέξανδρον τὸν Γ' καὶ τὸν τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῶν Σέρβων Κυρὸν Βικέντιον. Καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος κατέ-

λιπε τὸν βίον εἰς ἡλικίαν 92 ἐτῶν, ἀφοῦ προσέφερε μεγίστας ὑπηρεσίας πρὸς τὸ ποίμνιον τῆς Ἀντιοχείας, ὁ δὲ Βικέντιος, ποιμάνας τὸ νεοσύστατον Πατριαρχεῖον τῶν Σέρβων μετὰ πάσης συνέσεως καὶ σφρωσύνῃς, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον.

Ἀπὸ τὸν «Ἀπόστολον Ἀνδρέαν» τοῦ Πατριαρχείου παραλαμβάνομεν τὰ κάτωθι:

«Ἡ Α. Μακαριότης ὁ ἀοιδίμος Πατριάρχης Σερβίας κυρὸς Βικέντιος κατὰ κόσμον Βίτομιρ, ἐγεννήθη τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1890 ἐν Πέτροβο — Σέλο τῆς Μπάτσκας, ἐκ τῶν Γεωργίου Προντάνωφ καὶ τῆς Ἑλένης, τὸ γένος Μίσις. Τὴν πρῶτην παιδευσὶν ἔλαβεν ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ, τὰς δὲ γυμνασιακὰς σπουδὰς ἐπεράτωσεν ἐν Νόβισαδ, ἐν ἔτει 1909. Εἰτα εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἱερατ. Σχολὴν τοῦ Σρέμσκι Κάρλοβατς, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τὸ ἔτος 1913. Κατὰ τὰ ἔτη 1913—1917 διετελέσε διδάσκαλος ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ. Τῷ 1917 ἐκάρῃ μοναχὸς ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Μπεντίν, λαβὼν τὸ ὄνομα Βικέντιος. Τὸ αὐτὸ ἔτος χειροτονήθη Διάκονος καὶ προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τέμισβαρ, ὅπου ὑπηρέτησε μέχρι τοῦ ἔτους 1919, ὅτε τὸ Τέμισβαρ, μεθ' ἑνὸς τμήματος τῆς ὁμωνύμου Ἐπαρχίας περιῆλθε, μετὰ τὸν α' παγκόσμιον πόλεμον, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ρουμανίας. Ἐνετάχθη τότε εἰς τὸν Κλῆρον τῆς Ἐπαρχίας Μπάτσκας, εἰς ἣν ὑπηρέτησε κατ' ὅρας ὡς Διάκονος, καὶ ἀπὸ τοῦ 1929 ὡς Πρεσβύτερος καὶ Ἀρχιμανδρίτης μέχρι τοῦ ἔτους 1932. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐφοίτησεν εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βελιγραδίου, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1929, εἰδικευθεὶς εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Σέρβων, τὴν Γενικὴν Ἱστορίαν, τὴν Ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου, καὶ τὴν Ἑθνολογίαν. Τὸ ἔτος 1932 διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς σερβικῆς Ἐκκλησίας Ἀρχιεραματεὺς αὐτῆς. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἀνέπτυξε μεγάλην ἱκανότητα καὶ δραστηριότητα, διακριθεὶς ἰδιαζόντως διὰ τὸ διοικητικὸν καὶ οργανωτικὸν του πνεῦμα, δι' ὃ προσόντα ἀπῆλπε τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας καὶ προστασίας τοῦ τότε Πατριάρχου Σερβίας ἀοιδίμου Βαρνάβα,

παρ' οὗ καὶ προήχθη τῇ 21ῃ Αὐγούστου 1936, εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν βαθμὸν, κα-
τασταθεὶς βοηθὸς Βικάριος αὐτοῦ, ὑπὸ
τὸν ψιλὸν τίτλον τοῦ Ἐπισκόπου Μα-
τσάνκης.

Ἐν τῇ Ἀρχιεραγματείᾳ τῆς Ἱερᾶς
Συνόδου παρέμεινε ὁ Βικέντιος καὶ ὡς
Βικάριος Ἐπίσκοπος μέχρι τοῦ 1938, ὅτε
κατ' Αὐγουστον τοῦ ἰοίου ἔτους ἀνέλαβε
δι' ἑν ἔτος τὴν ἀρχιερατικὴν ἐπιστάσιν
τῆς Σρέμοκι Κάροβατς, ὡς Βικάριος
καὶ ὑφ' οὗ τοῦ Πατριάρχου. Τῷ 1939 ἐ-
ξέλεγ' Ἐπίσκοπος τῆς Ἐπαρχίας Ζλέτο-
βο—Στρουμίτσης, ἐπιτροπικῶς διοικήσας
καὶ τὰς ἐλωσδήποτε ἀπορφανισθείσας Ἐ-
παρχίας Ἀχρίδος—Βιτωλίων, Ζίτσης καὶ
Σιρμίου.

Τῷ 1947 ἐκλήθη ὡς τακτικὸν μέλος
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διατελέσας ὡς τοιοῦ-
τος μέχρι τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ εἰς τὸν Πα-
τριαρχικὸν Θρόνον τῆς Σερβίας, τῇ 1ῃ
Ἰουλίου 1950, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀοιδίμου
Πατριάρχου Γαβριήλ, κοιμηθέντος ἐν Κυ-
ρίῳ τῇ 7 Μαΐου 1950 τέταρτος μετὰ τοὺς
ἀοιδίμους Δημήτριον, Βαρνάβαν καὶ Γα-
βριήλ, Πατριάρχης τῆς Ἠνωμένης σερ-
βικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ὡς Πατριάρχης ὁ ἀειμνήστος Βικέντιος,
ἐμερίμνησεν ἰδιαζόντως διὰ τὴν οἰκονομι-
κὴν ἀνόρθωσιν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, ἐπιτυ-
χὼν ὡς πολὺτίμον ἐπίτευγμα τὸν «κανο-
νισμὸν κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως αὐτοῦ»,
τῷ 1952 καὶ ἔτι ἐπιτυχέστερον ἀντιμετω-
πίσας τὸ πρόβλημα τῆς λεγομένης «Μα-
κεδονικῆς Ἐκκλησίας».

Τῷ 1955 ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα καὶ
τὸ ἅγιον Ὅρος, δεχθεὶς τῷ 1956 τὴν ἀν-
τεπίσκειν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος Δωροθέου, 4 μέχρι
19 Σεπτεμβρίου.

Κληθεὶς παρὰ Κυρίου εἰς τὰς μακαρί-
ας Μονάς, ἀφῆκε τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκ-
κλησίαν Σερβίας ὑπὸ καλλιτέρας συνθή-
κας ἢ ὅταν παρέλαβεν αὐτήν.

Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

— Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλ-
λάδος, ψήφους κανονικαῖς, ἐξελέξατο, τῇ
25ῃ λ. Ἰουνίου, ὡς Μητροπολίτην Μυ-
τιλήνης τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σισανίου

καὶ Σιατίστης κ. Ἰάκωβον, εἰς διαδοχὴν
τοῦ ἑναγχοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος
ἀειμνήστου Ἰακώβου.

Ὁ νέος Μητροπολίτης Μυτιλήνης τε-
λέσας τὸ μέγα μήνυμα αὐθημερὸν ἐν τῷ
Παρακλήσιῳ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Ἀθη-
νῶν, ἀφίχθη εἰς τὴν τέως ἔδραν αὐτοῦ
Σιάτισταν, τῇ 2ῃ Ἰουλίου, ἵνα ἀποχαιρε-
τήσῃ τὸ προσφιλὲς ποίμνιον, τὸ ὁποῖον
ἐπὶ 13 συναπτά ἔτη ἐποίμανε μὲ πραγμα-
τικὴν στοργὴν καὶ αὐταπάληνσιν καὶ συ-
νάμα παραδῶσῃ τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν
ἤδη ὡς Τοποτηρητὴν διορισθέντα Σεβ.
Μητροπολίτην Σερβίων καὶ Κοζάνης κ.
Διονύσιον.

Τελέσας δὲ τὴν τελευταίαν Λειτουργίαν
εἰς Σιάτισταν, μετέβη εἰς Μυτιλήνην πε-
ρὶ τὸ τέλος τοῦ μηνός».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

— Καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς ἐ-
ναντίον τοῦ προσηλυτισμοῦ ἐν Ἑλ-
λάδι.

Τονίζομεν, ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν
διαφόρων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν
θὰ καταστῶν φιλικώτεραι καὶ ἡμερώτε-
ραι, ἂν παύσῃ ἡ συστηματικὴ προπαγάν-
δα μετοξὺ Χριστιανῶν. Ἡ Ὁρθόδοξος
Ἐκκλησία μετὰ παρρησίας διακηρύττει
τὴν ἀλήθειαν αὐτήν. Διότι ποτέ, οὐδέ-
ποτε εἶχεν εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς τὸν
προσηλυτισμὸν μεταξὺ Χριστιανῶν. Θε-
ωρεῖ τοῦτο ὀλέθριον διὰ τὸ γόνιρον γε-
νικῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ ὅμως πό-
σα ὑποφέρουν χῶραι καθαρῶς χριστια-
νικαὶ ἀπὸ τὴν τάσιν αὐτὴν πρὸς προσηλυ-
τισμόν. Προχειρότατον εἶναι δι' ἡμᾶς τὸ
παράδειγμα τῆς Γενετείρας Ἑλλάδος,
ὅπου δαπανᾶται ἄφθονον χρήμα καὶ
καταβάλλονται ἀπεγνωσμένοι προσ-
πάθειαι ὑπὸ ἑτεροδόξων «ποιήσαι
ἕνα προσήλυτον». Καὶ ὅταν μὲν ἡ ἀν-
τιχριστιανικὴ αὐτὴ προπαγάνδα γίνεται
ἐκ μέρους τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν διὰ τῆς
Οὐνίας, δὲν προκαλεῖ εἰς τοὺς Ἕλληνας
Ὁρθοδόξους καὶ μεγάλην ἐντύπωσιν,
διότι ἐπὶ τέλους οὐδεμία ἀπολύτως σχέ-
σις φιλικὴ ἢ καὶ αἰσθήποτε συνεργασία
ὑφίσταται μεταξὺ ἡμῶν. Ἀλλ' ὅταν Ἐκ-
κλησίαι καὶ Ὁμολογίαι ἀντιπροσωπεύ-

μεναι ἐντὸς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, διεξάγουν τοιαύτην προπαγάνδαν, δικαίως αἰσθανόμεθα πικρίαν βαθυτάτην καὶ ἀγανάκτησιν. Ἀναμφιβόλως δὲ αἱ ἐν λόγῳ Ἐκκλησίαι καὶ Ὁμολογίαι θὰ ὤφειλον ἀπαξ διὰ παντός νὰ ἀποσύρουν ἐξ Ἑλλάδος λ. χ., τοὺς προσηλυτιστικούς τῶν πράκτορας. Τοῦτο χάριν τοῦ κοινοῦ καλοῦ.

Ἐκαμε καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία προπαγάνδαν καὶ προσηλυτισμόν. Τὸν ἔκαμεν, ὅμως, καὶ τὸν κάμνει μετὰ τῶν Ἐθνικῶν. Τὸ Βυζάντιον διέδωκε τὸν Χριστιανισμόν μετὰ τῶν Σέρβων, Σλοβένων, Κροατῶν, Βουλγάρων, Ρουμάνων, Γότθων, Ἀρμενίων, Γεωργιανῶν καὶ Σύρων. Ὅτε δὲ ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἦτο ἐν τῇ δόξῃ της, ἤσκει καὶ αὐτὴ προσηλυτισμόν ἐν Ἰαπωνίᾳ λ. χ., ὅπου ὁ Χριστομύμητος Ρώσος Ἐπίσκοπος Νικόλαος εἶχε κατορθώσει νὰ ιδρύσῃ πρώτος Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μετὰ τῶν Ἐθνικῶν Ἰαπώνων. Τοῦναντίον οὐδέποτε ἐνεθάρρυνε τὸν προσηλυτισμόν μετὰ τῶν Χριστιανῶν οἰασδήποτε Ὁμολογίας. Διότι ἔχει ἀποδειχθῇ τρανώτατα, ὅτι ἐλάχιστοι εἶναι ἐκεῖνοι, ποὺ ἐκ πεποιθήσεως ἀφίουν τὴν Ἐκκλησίαν τοὺς διὰ νὰ γίνουν μέλη ἢ καὶ κληρικοὶ ἄλλης Ἐκκλησίας ἢ Ὁμολογίας. Ἐχομεν ἀπὸ παραδείγματα λ. χ. ἐν Ἀμερικῇ. Ἐγκαταλείπουν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν οἱ περισσότεροι διὰ λόγους ἀκαταστασίας διοικητικῆς ἢ καὶ ἠθικῆς. Ὡς μόνην διέξοδον, εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, εὐρίσκουν τὴν προσχώρησίν των εἰς ἄλλην Ἐκκλησίαν. Διὰ τοῦτο οὐδόλως μᾶς ἐνθουσιάζουν τὰ περὶ προσηλυτῶν διακηρυττόμενα ὑπὸ Ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν. Διότι μὲ ὅσην εὐκολίαν κἄποιος ἀφίνει τὴν Ἐκκλησίαν του διὰ νὰ μεταστῇ εἰς ἄλλην, μὲ τὴν ἰδίαν ἢ προχωρεῖ καὶ προσχωρεῖ εἰς τρίτην καὶ συχνάκις καὶ εἰς τετάρτην Ἐκκλησίαν.

(Ἀπὸ τὸν «Ὁρθόδοξον Παρατηρητὴν»

— Ἡ Ὁρθοδοξία ἐν Κούβᾳ

Ὅλοι οἱ 25 ὁμογενεῖς ἐν Χαβάνᾳ, ἄνδρες καὶ κυρίαι, ἀκόμη καὶ οἱ Σῦροι Ὁρθόδοξοι, Λιβανέζοι καὶ Ρῶσοι, ἐχάρησαν πολὺ ποὺ εἰς μίαν πτωχήν, ἀλλὰ

καθαρὴν αἰθουσαν, ἤκουσαν καὶ ἐφέτος Ἑλληνιστὶ τὴν Ὁρθόδοξον Λειτουργίαν ἀπὸ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Νύσσης Γερμανόν, ὁ ὁποῖος κάθε χρόνον ἐπὶ πολλὰ χρόνια μᾶς ἔρχεται ἐδῶ.

Ἐφέτος τὸ γεγονός αὐτὸ ἐωρτάσθη τὴν 18ην Μαΐου 1958 καλύτερον, διότι ὁ Ἐπίσκοπος εἶχε φέρει μαζὺ του καὶ ἱερέα, τὸν αἰδ. Μέγκραν τῆς Μαϊάμι, καὶ εἶχε καὶ συλλειτουργοὺν τὸν ἐπισκέπτην Συρορθόδοξον ἱερέα Β. σ. Σάφι καὶ διότι μετὰ τὴν θ. Λειτουργίαν ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος δι' ἓνα Ἐκκλησάκι, τὸ ὁποῖον ὑπάρχουν ἐλπίδες νὰ τελειώσῃ ἐντὸς τοῦ 1959 χάρις εἰς τὴν μεγαλοδορίαν τοῦ κ. Γ. Χατζηλῖα καὶ ἄλλων.

Ἡ θ. Λειτουργία μὲ ἐθελοντὸς βυζαντινοὺς ψάλτας Ρώσσους, Ἑλλήνας καὶ Σύρους (ποὺ ἤμπορεῖ νὰ μὴ ἦσαν μουσικῶτατοι) εἶχε ὅμως κάτι τὸ συγκινητικόν, ἰδιαίτερος ὅταν τὸ Πιστεύω καὶ τὸ Πάτερ ἡμῶν ἀπηγγέλθη ταυτοχρόνως εἰς 4 γλώσσας: τὴν Ἑλληνικὴν τὴν Ἀραβικὴν τὴν Ρωσικὴν καὶ τὴν Ἰσπανικὴν.

Τὸ κήρυγμα ἔγινεν εἰς τὴν Ἰσπανικὴν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Νύσσης, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὴν Ἰσπανικὴν. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ κατὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμ. λίθου τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν ὁδὸν Λόμας, ἐναντι τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου καὶ μικροῦ πάρκου. Καὶ ἡ τελετὴ αὐτὴ ἦτο θαυμασία. Ὁμίλησαν Ἰσπανιστὶ ἐκτὸς τοῦ ἐπισκόπου, ἓνας ἐξ ἐκάστου θρησκείας: τῆς Συρορθοδόξου, τῆς Ρωσικῆς, τῆς Ἀσσυριακῆς καὶ τῆς Λιβανέζικης.

Μετὰ τὴν τελετὴν, εἰς τὰς 6 τὸ βράδυ, ἐδόθη δεξίωσις πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐπισκόπου, τῶν ἱερέων καὶ τῶν ὁμιλητῶν εἰς μίαν ὥραιαν αἴθουσαν. Παρευρέθησαν ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐντ. κ. Χατζηλῖας, ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς, Σῦροι, Ρῶσοι καὶ ἀρχετοὶ Κουβαῖοι ἀπὸ μέρους τῶν ὁποίων ἐξεφράσθησαν πολλὰ τὰ καλὰ διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ὁρθόδοξίαν.

Τὴν ἐπομένην ὁ Ἐπίσκοπος μετέβη εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τῆς πόλεως ὅπου ἀνέγνωσε τρισάγιον ὑπὲρ τῶν ἐκεῖ ταφέντων 7 ὁμογενῶν καὶ αὐθημερὸν μετέβη διὰ μερικῆς ὥρας εἰς Ματάνζας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ τριῶν ὁμογενῶν.

Τὸ Ἐκκλησίδιον τὸ ὁποῖον θὰ κτισθῇ, θὰ τιμηθῇ ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Ὅπισθεν τοῦ οἰκοπέδου ὑπάρχει τόπος διὰ νὰ γίνουν ἀργότερον 1-2 δωμάτια διὰ κανένα ἱερομόναχον ἱερέα - σπουδαστὴν, ὁ ὁποῖος θὰ ἤρχετο τυχὸν εἰς τὸ μέλλον διὰ νὰ σπουδάσῃ ἐδῶ, καὶ συνάμα νὰ ἐφημερεύῃ, ἀνταλλασσόμενος κατόπιν μὲ ἄλλον κάθε τόσα χρόνια. Ἀς ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ γίνῃ αὐτό.

— Κορεάτης ἱατρός χειροτονεῖται εἰς κληρικὸν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Εἰς τὸν ἐν Στάμφορντ ναὸν τῶν Ταξι-αρχῶν ἐχειροτονήθη χθὲς εἰς διάκονον ὁ Κορεάτης κ. Γιού, ἱατρός, ἀποφοιτή-σας προσφάτως τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τέξας. Ὁ Δρ. Γιού, ὡς ὁ ἴδιος ἀναφέ-ρει, εἶχεν ἀσπασθῇ τὸ δόγμα τῶν Πρεσβυτεριανῶν. Ἀλλὰ μὴ ἱκανοποιούμενος, ἔγινε Καθολικός. Μελετήσας κατόπιν συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς Ὁρθοδό-ξου Ἐκκλησίας, εἶπεν ὅτι «αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ χριστιανικὴ θρησκεία» καὶ ἐζήτησεν ἀμέσως νὰ χειροτονηθῇ εἰς ὀρθό-δοξον ἱερέα. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σεβ. Μιχαήλ, ἐπεκονιώνησε μὲ τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ ἐκ Τέξας ὁ Δρ. Γιού, μετέβη εἰς Βοστώνην. Εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Σχολὴν ἐν Μπρουκλάϊν ὁ Δρ. Γιού, 40ετῆς καὶ πατὴρ δύο τέκνων, γνώστης δὲ τῆς Γαλ-λικῆς, Γερμανικῆς, Ἀγγλικῆς καὶ ἄλλων γλωσσῶν, ὄχι μόνον ἐξέμαθε τὴν ἑλλη-νικὴν ἀλλὰ καὶ μετέφρασεν εἰς τὴν κο-ρεατικὴν διάφορα ἑλληνικὰ ἐκκλησια-στικά συγγράμματα, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν θείαν Λειτουργίαν.

Κατὰ τὴν χειροτονίαν χθὲς, ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἑλπίας, ὁ Δρ. Γιού, ὡς διά-κονος, πλέων, ὠμίλησεν ἑλληνιστί πρὸ ἐκ-κλησιάσματος τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναλυθῇ εἰς δάκρυα, καὶ ἐξήγησε πῶς, μετὰ τὴν χειροτονίαν του εἰς ἱερέα τὴν προσεχῇ ἐβδομάδα, θὰ ἀναχωρήσῃ ἀμέσως διὰ Κορεάν ὅπου θὰ ἀφιερῶσιν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου του εἰς τὴν διάδοσιν τῆς Ὁρ-θοδοξίας μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν του.

— Ὁ Αὐστραλίας Θεοφύλακτος

Κατ' εἰδήσεις ἐξ Αὐστραλίας, ἀπεβίω-

Ἀντὶ διηγήματος

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Ἡ

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΩΣΙΣ

Ἐξελθόντες τῆς οἰκίας μετὰ τοῦ ἱερέως, ἀφ' οὗ διήλθομεν μικρὰς τινας καὶ στενω-ποὺς ὁδοὺς τῆς πόλεως, ἀνέδημεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Λαμπρὰ καὶ μαγευτικὴ ἦτο ἐκεῖθεν ἡ θέα· ἀνέφελος καὶ γαλανὸς ὁ οὐρανός, ἀπέραντος καὶ διαυγέστατος ὁ ὁρίζων, γαληνιατὸν δὲ καὶ στίλβον ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὸ πέλαγος!

— Ὅποια διαφορά, εἶπον τότε πρὸς τὸν ἱερέα, μεταξὺ τῆς χθесινῆς καὶ τῆς σημε-ρινῆς ἡμέρας!

— Ναι, τέκνον μου, μοὶ ἀπήντησε, τὴν τρικυμίαν συνήθως διαδέχεται ἡ γαλήνη, καὶ τὴν γαλήνην ἡ τρικυμία· αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ· μό-νον δὲ διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθημά-τος καὶ τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν δυναμέ-θα νὰ διέλθωμεν ἀσφαλῶς καὶ ἀγογγύστως τὰς τρικυμίας ἡμῶν.

Ὅτε δὲ προχωρήσαντες ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Μονῆς— Ἀς εἰσέλθωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὑψίστου, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, ὅπως ἀνυψώσωμεν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρ-δίαν εἰς τὸν πανάγαθον καὶ εὐχαριστήσω-μεν αὐτόν, σὺ μὲν διότι ὑπ' αὐτοῦ ἐσώθης, ἐγὼ δὲ διότι δι' ἐμοῦ ἠδύκενσε νὰ σὲ σῶσῃ.

— Πῶς! διὰ σοῦ, πάτερ, ἐσώθην! ἀνέ-κραξα τότε, ἀλλ' ὁ ἱερεὺς σιωπηλὸς καὶ σύννους εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ. Ποτὲ ἄλλοτε ἐντὸς Ναοῦ δὲν εἶχον αἰσθανθῇ τὴν κατάνυξιν, ἣν κατὰ τὴν ὥραν ἐκεῖνην

σεν ἐκεῖ ὁ Μητροπολίτης Αὐστραλίας Κυ-ρὸς Θεοφύλακτος κατόπιναὐτοκινητιστικοῦ δυστυχήματος. Μοναχ. Σταυρονικητιανός, κλητὸν Γέροντα Σωφρόνιον Σταυρο-νικτιανὸν ἐπίτροπον τῆς ἱ. Μονῆς Σταυρο-νικήτα, ἐξεῖλχθη, τῇ προστασίᾳ τῆς Μο-νῆς, εἰς Μητροπολίτην Αὐστραλίας. Ἐρ-γαζόμενος ἐκεῖ ἀόκνως καὶ ἐντατικῶς πρὸς καταρτισμὸν τῶν ψυχῶν τῶν ἐκεῖ ὁμογε-νῶν καὶ λοιπῶν ἀνθρώπων, ἐκλήθη ἀπὸ τὸν Κύριον εἰς τὰ ἐπουράνια σκηνώματα. Αἰωνία του ἡ μνήμη.

ἡσθάνθην. Ἐνῶς ὁ ἱερεὺς σιωπηλῶς προσ-
 ἤνυχτο, τὸ ναυάγιον καὶ τὴν διάσωσίν μου
 ἔγω ἐνεθυμήθην, καὶ ὁ μένους μου εἰς τὴν
 Παντοδυναμίαν τοῦ πλάστου ἀνυψώθη, ἡ δὲ
 καρδιά μου ἐνώπιον τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ
 ἠνεώχθη. Ὅλως νέα μοι ἐφάνη τότε ἡ
 ὑπαρξίς μου· θεία δὲ καὶ ἀνέκφραστος
 γαλήνη κατέλαβε τὴν ψυχὴν μου. Τότε
 ἐνδομύχως ἐπίσθην ὅτι ἐντὸς τοῦ φθαρ-
 τοῦ σώματός μου ὑπάρχει πραγματικῶς
 καὶ τι ἄλλο, τὸ ὅποιον πνεῦμα θεῖον ἢ
 ψυχὴν ἀποκκλοῦμεν, καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου
 ὑπεράνω τῆς ὕλης ἀνυψούμεθα καὶ μετὰ
 τοῦ πλάστου συγκοινωνοῦμεν. Μωροὶ καὶ
 ἀξιοθρήνητοι ὅσοι ἐπὶ τῆς ὕλης ἔρποντες
 καὶ τὴν ὕλην μόνον λατρεύοντες, οὐδέποτε
 ἡσθάνθησαν τὸ θεῖον κάλλος, τὸ θεῖον
 ὕψος τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ὑπάρξεως!

Ὅτε ἐκ τοῦ Ναοῦ ἐξήλθομεν, ἐγὼ μὲν
 ἐπανέλαβον ἐρωτῶν πῶς ἐκ τοῦ ναυαγίου
 διεσώθην· ὁ δὲ ἱερεὺς μοι ὑπεσχέθη ὅτι
 θέλει μοι διηγηθῆναι τὰ πάντα, ὅταν εἰς τὸν
 οἶκον ἐπανέλθωμεν. Ἐν τούτοις μὲ ᾤδη-
 γησε καὶ εἰς τὴν ἐν τῇ Μονῇ διβλιοθήκῃν,
 γνωστὴν ἰδίως διὰ τὰ ἐν αὐτῇ περιέρχον-
 χειρόγραφα. Ἐπεσκέφθην ἐπομένως
 καὶ τὴν περίφημον Σχολὴν τῆς Πάτμου.
 τὴν ὑπὸ τοῦ Μακαρίου Ἰδρυθεῖσαν, καὶ
 τοσοῦτον τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὠφελήσασαν
 διὰ τῶν εὐσεβῶν, πεπαιδευμένων καὶ
 σεμνῶν ἱερέων καὶ διδασκάλων, τοὺς
 ὁποῖους ἐμόρφωσεν.

Ἐνῶς δὲ κεκηρκότες ἐπανηρχόμεθα εἰς
 τὴν οἰκίαν, ὁ Ἐφημέριος μοι παρετήρη-
 σεν ὅτι κατὰ τὴν πρώτῃν ἐκείνην ἐπεσκέ-
 φθηναι τὰς κυριωτέρας πηγὰς τῆς ἀνθρω-
 πίνης εὐδαιμονίας. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐνόησα
 περὶ τίνων πηγῶν μοι ὠμίλει, ὁ ἱερεὺς
 ἐξηγήθη ὡς ἑφεξῆς.

— Ἡ ὑγεία τοῦ σώματος, τέκνον μου, ἡ
 ὑγεία τοῦ νοῦς καὶ ἡ ὑγεία τῆς καρδίας
 ἀποτελοῦσι τὴν ἀληθινὴν ἡμῶν εὐδαιμονίαν
 ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀλλὰ τῆς μὲν σωματικῆς
 ὑγείας αἱ κυριώτεραι πηγαὶ εἶναι ἡ σω-
 μασκία καὶ ὁ καθαρὸς ἀήρ· διὰ τοῦ ση-
 μερινοῦ δὲ περιπάτου καὶ σωματικῶς
 ἡσυχίᾳ καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἀνε-
 πνεύσαμεν. Τῆς δὲ διανοητικῆς ὑγείας
 πηγαὶ εἶναι τὰ καλὰ βιβλία καὶ τὰ καλὰ
 Σχολεῖα· σήμερον δὲ καὶ τὴν διβλιοθήκην
 καὶ τὴν Σχολὴν ἐπεσκέφθην. Ἡ δὲ καρ-

διά μόνον διὰ τῶν θείων ναμάτων τῆς
 χριστιανικῆς θήρησκείας ὑγιῆς καὶ μακα-
 ρία καθίσταται· εὐτυχῶς δὲ σήμερον καὶ
 εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ὑψίστου εἰσήλθομεν,
 καὶ μετὰ κατανώξεως ἐντὸς αὐτοῦ προσ-
 ηυχήθημεν. Ἰδοὺ διατί σοὶ εἶπον ὅτι
 σήμερον ἐπεσκέφθηναι τὰς κυριωτέρας
 πηγὰς τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας.

— Τὴν τριπλὴν ταύτην ὑγείαν τοῦ σώμα-
 τος, τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας ἐὰν μετὰ
 ζήλου ἐπεδίωκον καὶ γονεῖς καὶ διδά-
 σκαλοι καὶ ἱερεῖς καὶ συγγραφεῖς καὶ
 ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι πόσον εὐτυ-
 χέστεροι ἡθέλομεν εἶσθαι! Πόσαι δὲ
 φυσικαὶ καὶ ἡθικαὶ ἀσθένειαι, καταβι-
 βρώσκουσαι καὶ ἀσχημίζουσαι σήμερον τὰς
 κοινωνίας, ἡθέλον διὰ παντός ἐκλείψει!

— Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ πλείστοι περὶ μὲν
 τῆς ὑγείας ἡμῶν δὲν φροντίζομεν, εἰμὶγ,
 μόνον ὅταν ἀσθενοῦντες ἀπολέσωμεν αὐ-
 τήν· οὐδαμῶς δὲ προσπαθοῦμεν νὰ διατη-
 ρῶμεν καὶ ἐνισχύωμεν αὐτήν, προλαμβάνον-
 τες τὰς ἀσθενείας διὰ τῆς σωμασκήσιας,
 τοῦ καθαροῦ ἀέρος, τῆς πρώτης ἐξεγέρ-
 σεως, τῆς καθαραιότητος καὶ τῆς τακτικῆς
 καὶ λιτῆς διαίτης. Ἡ δὲ καρδιά ἡμῶν, ἡ-
 τις εἶναι ὁ κυριώτερος μοχλὸς τῆς εὐδαι-
 μονίας, παραμελουμένη ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
 στον ἄνευ παιδαγωγίας, καὶ ἰδίως ἄνευ
 ἐγκαίρου ἐν αὐτῇ καλλιτεργείας τοῦ θρη-
 σκευτικοῦ αἰσθημάτων καὶ τῶν χριστιανι-
 κῶν ἀρετῶν, διαφθείρεται, ἐξαγριούται
 καὶ εἰς τὴν κακοδαιμονίαν μᾶς ὁδηγεῖ. Ἐκ
 δὲ τῶν σχολείων ἡμιμαθεῖς καὶ οἰηματῆ-
 αὐθάδεις καὶ ἀσβεστῆς συνήθως ἐξερχόμε-
 θα, διότι ἐν αὐτοῖς τὴν μονομερῆ ἀνάπτυ-
 ξιν τῆς διανοίας ἐπιδιώκομεν, παραμε-
 λοῦντες δυστυχῶς τὴν σύγχρονον διέπλα-
 σιν τῆς καρδίας.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ ἱερέως ἡῤῥησαν ἅψ' ἑ-
 νὸς τὴν πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην
 μου· ἀλλ' ἅψ' ἑτέρου καιρῶς μὲ ἐλόπη-
 σαν, διότι καὶ τὴν σωματικὴν μου ὑγείαν
 διὰ τῆς ἀτάκτου διαγωγῆς μου εἶχον κη-
 ταστρέψει, καὶ περὶ τῆς ὑγείας τοῦ νοῦς
 καὶ τῆς καρδίας μου οὐδέποτε εἶχον σπου-
 दाίως μεριμνήσει!

Ἐν τούτοις ἐπανήλθομεν εἰς τὸν οἶκον
 τοῦ ἱερέως· ἀνυπομόνως δὲ ἐπερίμενον τό-
 τε νὰ μάθω πῶς δι' αὐτοῦ ἐκ τοῦ ναυα-
 γίου ἐσώθην.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

1. Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Καντιώτου, ἱε-
ροκέρυκος Ἀττικῆς, «ὁ Πολύτιμος Μαρ-
γαρίτης». Σχῆμα 8ον σελ. 352. Ἀθῆναι
1958. Τιμὴ δρχ. 20, πλὴν ταχυδρομικῶν.
Διατίθεται πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀγώνων
τῆς «Σπίθας» ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας.

2. Ἀπολυτίκια Κοντάκια καὶ Μεγαλυ-
νάρια τοῦ ἐνιαυσίου Μηνολογίου, ὑπὸ Γε-
ρασίμου Μικραγιαννανίτου, μοναχοῦ ἀ-
γιορείτου. Ἐκδίδονται ἐπιμελεῖα Ἰωάν-
νου Ράμφου Πρωτοπρεσβυτέρου. Ἐγκρίσει
τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλ-
λάδος. Ἀθῆναι 1957.

3. Τοῦ αὐτοῦ Γερασίου Μικραγιαννα-
νίτου, Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Μεγα-
λομάρτυρος Μάμαντος, Ἐπιμελεῖα Ἰωάν-
νου Ράμφου Πρωτοπρεσβυτέρου. Ἀθῆναι
1958.

4. Ἰωάννου Ράμφου Πρωτοπρεσβυτέρου,
τὰ «Σωτήρια» τῆς Κιμῶλου εἰς τὴν ἁγίαν
Βαρβάραν. Ἀθῆναι 1954.

5. Ἰωάννου Καρδαμίτση, Ἐκπαιδευτι-
κοῦ, «Ἱστορία τοῦ ἐν Τήνῳ ἱεροῦ ἱδρύμα-
τος τῆς Εὐαγγελιστρίας». Ἀθῆναι 1958.

6. Ὁ «Ποιμήν» μηνιαῖον Δελτίον τῆς
ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης, ὑπὸ τὴν
Διεύθυνσιν ἡδὴ τοῦ ἁγιωτάτου νέου Μη-
τροπολίτου αὐτῆς κ. κ. Ἰακώβου τοῦ ἀπὸ
Σισανίου καὶ Σιγιστίης.

7. Συνεχίζεται ἡ ἔκδοσις, ἔτος ς', τοῦ
μηνιαίου Δελτίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἱε-
ρισσοῦ, ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου
«Ἀπόστολος», μὲ ὕλην λίαν ἐπαγωγόν,
τερπνὴν καὶ ὠφέλιμον. Ἐνισχύσατέ το.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

Οἱ λαβόντες ἀγγελίας διὰ τὸ «Συμ-
βουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον» Ἀγ. Νικο-
δήμου, νὰ τὰς ἐπιστρέψουν συμπεπλη-
ρωμένας, καθ' ὅσον ἡ ἔκδοσις ἤρχισε
καὶ προχωρεῖ.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν
σκοπῶν αὐτῆς, προκηρύσσει Πανελλήνιον
Διαγωνισμόν πρὸς συγγραφὴν τῶν κάτωθι
ἔργων:

1. Συλλογῶν διηγημάτων καταλλήλων
διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἀβιάστως καλ-
λιεργούντων τὰ χριστιανικὰ καὶ ἔθνικα
ἰδεώδη.

2) Μυθιστορημάτων, καταλλήλων διὰ
νέους καὶ νεάνιδας, ἐπιδιωκόντων τὸν αὐ-
τόν, ὡς ἂνωτέρω, σκοπόν.

3) Μυθιστορημάτων ἐξαιρόντων τὰ ἀ-
γαθὰ τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς ἐν τῷ πλαι-
σίῳ τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν μας παραδό-
σεων.

4) Ἐκλαϊκευμένων πραγματειῶν, ἀπεν-
θυνομένων κυρίως πρὸς τοὺς γονεῖς περὶ
τῆς χριστιανοπρεποῦς ἀνατροφῆς τῶν
παιδιῶν.

5) Πρακτικῶν συγγραφῶν μὲ σκοπὸν
τὴν τόνωσιν τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας
ἐντὸς τοῦ πνεύματος τῆς Ὁρθοδόξου Πα-
ραδόσεως καὶ τῶν ἔθνικῶν μας ἡθῶν καὶ
ἐθίμων.

6) Συλλογῆς βιογραφιῶν μεγάλων ἱερα-
ποστολικῶν μορφῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ
Ἐκκλησίᾳ.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὸν παρόντα
Διαγωνισμόν παρακαλοῦνται ὅπως ἀπεν-
θυνοῦν εἰς τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν τῆς
Ἀποστολικῆς Διακονίας (Ἱ. Μονὴ Πε-
τραίη, ὁδὸς Ἰωάννου Γενναίου 14, Ἀ-
θῆναι), πρὸς κατατόπισιν αὐτῶν ἐπὶ τῶν
ὄρων τοῦ Διαγωνισμοῦ.

Ἐκ τῆς Κεντρικῆς Διευθύνσεως
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

ΔΩΡΕΑΙ

Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς
«Ἀγιορ. Βιβλιοθήκης».

1. Peter Poulos	δολ.	5
2. Δημ. Κριτοηδῆμος	»	5

ΛΟΓΩ πολλῆς καὶ ἐκλεκτῆς ὕλης, πα-
ρελείψμεν σπουδαῖα ἄλλα ἄρθρα διὰ
τὸ ἐπὶ

Athos Library
Αγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Για τοῦτο καὶ με δίκαιον
κῆπον καὶ περιβόλι,

τῆς Παναγίας Δέσποινας
τὸ ὀνομάζουν ὅλοι.
(Καισάριος Δαπόντες)

ΥΠΟ ΤΑΣ ΣΕΠΤΑΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ (†1940)
ΙΑΤΡΟΣ — ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐν Βόλῳ
Σεπτέμβριος — Ὀκτώβριος

Διευθυντής - Ἰδιοκτήτης
ΣΩΤ. Ν. ΣΧΟΙΝΑΣ
Χατζηαργύρη 28

ΕΠΙ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΣΕΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Κατὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριον συνέρχεται ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Πρόκειται περὶ τῆς λειτουργίας ἐνὸς θεσμοῦ, ἔλκοντος τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰς τὸν ΔΖ' ἀποστολικὸν Κανόνα, εἰς τὸν βίον τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὸν Κ.Χ. τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας.

Ὅπως καὶ ἄλλοι θεομοὶ καὶ παραδόσεις ὑπέστησαν κατὰ καιροὺς ποικίλας ἐξουθενώσεις, οὕτω καὶ ὁ θεσμὸς αὐτὸς ταλαιπωρεῖται ἀπὸ ἐτῶν. Ἀνθρώπινα πράγματα! Νὰ εἰπῶμεν καὶ τὸν μεγάλον λόγον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου; «Πάντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀκυβέρνητα». Μικρὸν πρᾶγμα, ἴσως, εἶπει τις. Καὶ ὅμως, «τὰ μικρὰ οὐ μικρὰ στὰν τίκτουν μεγάλα». Μικρὸν πρᾶγμα εἶναι φαινομενικῶς τὸ ἡμερολογιακὸν θέμα. Naί, ἀλλὰ σπαράσσει τὴν Ἐκκλησίαν μας τριάκοντα πέντε ἤδη ἔτη. Καὶ τίς οἶδε ποίας ἀκόμῃ περιπετείας θὰ ἔχη. Συνήθως τὰ μεγάλα πράγματα ἐκ τῶν μικρῶν ἔχουν τὴν ἀρχήν. Τοῦτο τὸ ἐγνώριζον οἱ ἅγιοι Πατέρες καὶ ἐπολέμουν διὰ βίου τὰ «μικρὰ», φθάσαντες καὶ μέχρι μαρτυρίου. Δὲν ὑπάρχουν μικρὰ καὶ μεγάλα ἐν τῷ χριστιανισμῷ. Ἡμεῖς κάμνομεν τὴν διάκρισιν αὐτὴν. Μὲ δύο λεπτὰ σώζεται ὁ ἄνθρωπος. Καὶ με μύρια τάλαντα χάνεται. «Ὁ ἐν ὀλίγῳ πιστὸς καὶ ἐν πολλῷ πιστός...».

Μυρμηκολέων εἶναι τὸ κακόν. Ποτὲ δὲν ἐμφανίζεται οἷον εἶναι. Ποτὲ δὲ διάβολος δὲν υποβάλλει εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ κάμῃ τὸ κακὸν ἀπ' εὐθείας. Γνωρίζων τὸν πνευματικὸν νόμον, ἀρκεῖται ἐν ἀρχῇ εἰς τὴν νοερὰν συγκατάθεσιν. Ὑστερὰ εἰς μίαν ἀπλήν κίνησιν. Κατόπιν ὡθεῖ καὶ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ κακόν.

Ἀκολουθοῦν μετὰ ταῦτα τὰ δεινά, διότι «πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθοποδοσίαν». Καὶ ἐπειδὴ ἡ «μισθοποδοσία» καταβάλλεται δι' ἀνθρώπων, ἄνωθεν κινουμένων, ἡμεῖς στρεφόμεθα κατ' αὐτῶν. Καὶ ἀντὶ νὰ διορθώσωμεν τὰ κακῶς πραχθέντα, διὰ μετανοίας, ὀργιζόμεθα κατὰ τῶν ἐνδίκων ὀργάνων τοῦ Θεοῦ.

Λοιπόν, ἐκ τῶν παραβάσεων τὰ δεινά, εἴτε ἀτομικὰ εἴτε καθολικὰ εἶναι. Ἐκεῖνο, ὅπερ ὀνομάζομεν δοκιμασίαν Θεοῦ, εἶναι ἄλλο πρᾶγμα. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μεγάλην τιμὴν, ἀλλὰ διὰ τοὺς φοβουμένους τὸν Θεόν. Διὰ τοὺς ἄλλους δὲν γίνεται δοκιμασία, ἀφοῦ ἐκ τῶν προτέρων εἶναι γνωστὰ τὰ ἀσεβῆ ἔργα των. Ὁ κόσμος συνήθως «ἐν ἄλλοις πταίει καὶ ἐν ἄλλοις παιδεύεται». Ἐθυμάσσα τὴν ἐσωτερικὴν σοφίαν μιᾶς εὐσεβεστάτης κυρίας ἐπὶ τῆς σχέσεως τῆς ἁμαρτίας μὲ τὰς θλίψεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους—σοφίας ἀπλῆς, ἀποικίλου, χωρὶς στρυφνοὺς διαλογισμούς, ἥτις τίκεται ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Ἄς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ παραθέσωμεν τὸ εὐωδιάζον πατερικὴν εὐσέβειαν αὐτὸ κείμενον, ὡς μὴ ἄσχετον πρὸς τὸ θέμα μας, τὸ ὅποτον εἶναι λίαν διδακτικὸν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ ἔθνος καὶ ἕνα ἕκαστον ἡμῶν.

«...Δὲν πιστεύω σὲ ἀνθρώπους. Δὲν πιστεύω στὶς Ἐπιστῆμες, στὶς Τέχνες, στὸν ἀρχαῖο πολιτισμὸ καὶ γνῶσιν. Δὲν πιστεύω σὲ γιατροὺς. Ὅπου μπαίνει ὁ γιατρός φεύγει ὁ Χριστὸς καὶ τἀνάπαλιν. Ἀηδιάζω σὲ προόδους ἀτομικῆς καὶ μηχανικῆς καὶ ραδιενεργείας. Δὲν πιστεύω σὲ ἀρχηγοὺς Κρατῶν, οὔτε σὲ Κράτη, οὔτε σὲ δυνάμεις ἀνθρώπινες, οὔτε στὸ «Ὡ λυγερὸν καὶ κοπτερὸν σπαθί μου...» Δὲν πιστεύω σὲ Κοραῆδες καὶ τοὺς συνοδοιπόρους των, οὔτε σὲ ψήφους γυναικῶν καὶ σὲ ἀνθρώπινη προσπάθεια καὶ πρόδοιο, ἂν δὲν στηρίζωνται στὸ «Μοναδικὸ Φῶς, τὸ φωτίζον καὶ ἀγιάζον πάντα ἀνθρωπον...». Ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος μέσα μου γκρεμίστηκε μετὰ πατάγου, ὅπως θὰ γκρεμιστοῦν μιὰ μέρα ὅλα αὐτὰ τὰ δαιμονιακὰ κατασκευάσματα ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ θὰ μείνῃ ὁ ἱερὸς Βράχος μονάχα μὲ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, καὶ θὰ μείνουν «τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός». Ἀκόμα τολμῶ νὰ Σᾶς πῶ μετὰ φόβου καὶ τρόμου Κυρίου, νὰ Σᾶς ἐξομολογηθῶ, ὅτι δὲν παραδέχομαι, ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ, οὔτε τὴν τακτικὴν τοῦ Ἐπισκόπου Κύπρου Μακάρλου καὶ τῶν οὖν αὐτῶ. Κατ' ἐμὲ προσευχὴ καὶ μόνον προσευχὴ ἔντονος χρειάζεται ἐκ μέρους του, καὶ ἀντὶ νὰ πηγαί-νῃ στὴν Ἀμερικὴ, νὰ περισυλλεγῇ εἰς ἕνα ἐρημητήριον τοῦ Ἀθωνος «ἐνώπιος ἐνώπιον». Εἶμαι βεβαία, ὅτι δὲν θὰ εἶχε αὐτὰ τὰ χάλια ἡ Κύπρος. Καὶ ἔπρεπε νὰ ξέρῃ αὐτὸς καὶ οἱ ὁμοφρονοῦντες αὐτῶ, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Τοῦρκοι εἶναι τὰ ὄργανα τοῦ Κυρίου γιὰ τίς ἁμαρτίας μας. Αὐτὰ τοῦλάχιστον μᾶς διαβεβαίωσιν τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον, τοῦ ὁποίου ὁ σεβάσμιος Ἱεράρχης εἶναι ἀντιπρόσωπος... Σκέπτομαι πολλὰς φορές, ὅτι ἴσως ἡ Κωνσταντινούπολις πληρῶναι ἀκόμα γιὰ τὴν ἁμαρτίαν ἔκαμαν οἱ χριστιανοὶ τοῦ Βυζαντίου... Συγχωρῆστε με. Εἶναι αὐτὸ κατάκρισις;...». Κατάκρισις; αὐτὰ εἶναι προφητικὰς φωνές. Ὡσὰν ν' ἀκούω τὸν προφήτη Ἱερεμίαν, τὸν πρόδρομον Ἰωάννην, τὸν Χρυσόστομον, ὅλους μαζί καὶ νὰ βλέπω τὴν Ἰουδίθ μὲ τὸν ἀκινάκην τῆς προσευχομένην, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος τῆς.

Ἡ εὐσεβεστάτη κυρία δὲν εἶναι ἐναντίον τῆς ἐξεγέρσεως κατὰ τοῦ κατακτητοῦ. Τονίζει ὅμως τὴν ἀνάγκην τῆς μετανόας καὶ τῆς προσευχῆς, διότι γνωρίζει, ὅτι ἡ δουλεία καὶ πᾶσα καθολικὴ θλιψὶς ἀποτελοῦν τὸν «κανόνα», τὴν παιδαγωγικὴν κἀκωσιν. Δι' αἷματος πολλοῦ ἐξηγοράσθη πολλάκις ἡ ἐλευθερία. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνον τὸ αἷμα. Συνήργησε καὶ ἡ πίστις καὶ ἡ προσευχὴ καὶ τὰ δάκρυα τῶν δούλων.

Τί προοιμιαζόμεθα διὰ τῶν ἀνωτέρω; Ὅτι «ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον», ἔχει πολλαχῶς ἐξαγγεῖλει, ὅτι κολάζει «πᾶσαν παράβασιν καὶ παρακοήν», ὅτι δὲν ὑπάρχουν μικραὶ καὶ μεγάλαι παραβάσεις, ἀλλὰ παραβάσεις τῶν θείων ἐντολῶν καὶ νόμων τῆς Ἐκκλησίας του, διὰ τὰς ὁποίας «ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας». Καὶ ὅτι ὀφείλομεν νὰ τὸ γνωρίζωμεν αὐτὸ καὶ πρὸ παντὸς οἱ πρίγκηπες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς οἱ ὁποῖοι ὅταν χειροτονοῦνται ἔχουν κατὰ κεφαλῆς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, ἀλληγοροῦν τὴν εἰς τοῦτο ὑποταγὴν των. Σήμερον ὑφιστάμεθα, βεβαίως, πολλὰ δεινὰ, ὡς Ἐθνος καὶ Ἐκκλησία. Αὖριον περισσότερα, διότι παροργίζομεν τὸν Θεὸν διὰ τῆς κακῆς ζωῆς μας. Δὲν αἰσθανόμεθα φαίνεται τί σημαίνει τό, «φοβερὸν τὸ ἐμπσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος». Οὕτε ἀνελογίσθημεν ὅτι μία παράβασις, ἓνας λογισμὸς «ψιλὸς» ἔρριπεν ἐξ οὐρανοῦ πλῆθος καθαρῶν πνευμάτων. «Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφέεσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους...». Ἐκ ποίας αἰτίας κατελύθη ἡ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία καὶ μάλιστα κατὰ τὸν πλέον τραγικὸν τρόπον; Οὐχὶ διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ, τῶν ἀρχόντων, διὰ τὰς παραβάσεις ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας; Ματαίως προέλεγε τὰ ἐρχόμενα δεινὰ ὁ μέγας θεολόγος Μοναχὸς Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος. Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας εἶναι λίαν ὠφέλιμος ἡ μελέτη τοῦ «χρονικοῦ» τοῦ Γεωργίου Φραντζῆ. Κανένας λαὸς δὲν ὑπέστη τόσας θλίψεις διὰ τὰς ἀμαρτίας του, ὅπως τὸ Γένος ἡμῶν. Καὶ ὅμως τὸ λησμονῶμεν!..

Συνέρχεται ἡ Σεβασμία Ἱεραρχία, διὰ νὰ συζητήσῃ συγκεκριμένα θέματα, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Χαίρομεν καὶ εὐχόμεθα εὐώδοσιν τῶν ἐργασιῶν. Ἐξ δεκάδες περίπου ἁγίων Ἀρχιερέων, τόση ἀγιότης, τόση πείρα, τοσαύτη παιδεία. Ἀσύλληπτος πνευματικὴ δύναμις. Ἀπλετον, συμπετυκνωμένον πνευματικὸν φῶς, ἀκαταμάχητος παρεμβολή, ὀπλῖται παρατάξεως Κυρίου. Ἐὰν μόνον ἓνας Ἀρχιερεὺς τόσῃ παρρησίαν κέκτηται πρὸς Κύριον, ἐξήκοντα Ἀρχιερέων παρρησία πόση; Εἶναι μεγάλη χάρις εἰς τὸν λαόν μας ἀπὸ Θεοῦ. Εἰς τὸ Βυζάντιον ὑπῆρχε πλῆθος Ἀρχιερέων. Καὶ ἡ μικροτέρα Ἐπαρχία εἶχε τὸν Ἐπίσκοπόν της. Διατί νὰ μὴ ἔχωμεν πολλοὺς Ἐπισκόπους; Ὅσον περισσότεροι, τόση καὶ ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας. Ὅσαι λυχναί, τοσοῦτον καὶ τὸ φῶς. «Θεσμὸς γὰρ οὗτος, ἐστὶ, τῆς Θεαρχίας ὁ πανίερος, τὸ διὰ τῶν πρώτων τὰ δεῦτερα, πρὸς τὸ θειότατον αὐτῆς ἀνάγεσθαι φέγγος», λέγει ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης. Ἐνα μόνον πρέπει νὰ προσέχεται: τὸ πρόσωπον, διὰ νὰ μὴ ὑβρίζεται ὁ Θεὸς καὶ βλάπτεται ἡ Ἐκκλησία. Ὁ Ἐπίσκοπος δὲν νὰ εἶναι ἡ Δημόκλητος ἢ Θεόκλητος, ὡς λέγει ὁ ἐμὸς ἅγιος Νικέδημος ὁ Ἀγιορείτης.

Ἀλλὰ, δυστυχῶς, δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἐλευθέραν ἐκλογὴν, διότι κατὰ βᾶθος ἡ ἀνάδειξις τῶν ἀρχόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας ὀφείλεται εἰς τὴν συνάρτησιν λαυθανούσης θελήσεως τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ. «Δώσω τοὺς ἄρχοντας — λέγει διὰ τοῦ προφήτου ὁ Θεός — κατὰ τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ». Καὶ ὅταν δὲν μᾶς ἀρέσουν, διότι δὲν οἰκοδομοῦν, ἀλλὰ βλάπτουν, τοὺς κρίνομεν καὶ τοὺς κατακρίνομεν. Δὲν ἔχομεν κἂν τὴν φρόνησιν νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸν Θεόν, διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν καὶ ἀπὸ τὴν εὐθύνην τῆς κατακρίσεως. Ἄλλωστε, ὀφείλομεν νὰ ἡμεθα ἐπεικεῖς, διότι καὶ οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς «περίκεινται ἀσθένειαν», διὸ καὶ «ἀναφέρουν θυσίας πρῶτον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων». Δι' ἓνα πρᾶγμα ὅμως ἐπιβάλλεται νὰ ὑφῴμεν φωνὴν καὶ νὰ ἐλέγχωμεν. Ὅταν καταπατοῦνται οἱ Ἱ. Κανόνες καὶ ἡ Ἱ. Παράδοσις. Τότε ἡ σιωπὴ εἶναι προδοσία τῶν δικαιομάτων τοῦ Θεοῦ. Καὶ οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς μᾶς κάμνουν, ὡς ἄνθρωποι καὶ αὐτοί, λάθη. Μόνον ὁ Πάπας καθήμενος ἐπὶ τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου τοῦ Κορυφαίου Πέτρου, ἀποκτᾷ αὐτομάτως τὸν νοῦν τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ δὲν κάμνει λάθη!! Οἱ ἱδικοί μας κάμνουν πολλάκις λάθη, καὶ μάλιστα μεγάλα, μὲ σεβαρωτάτας καὶ πολυχρόνιους συνεπειάς. Θὰ ἠθέλαμεν, βεβαίως, νὰ ἦσαν Πατερικὰ ἀναστήματα. Νὰ ἦσαν σημειοφόροι, ὡς τὸ πάλαι. Δὲν εἶναι ὅμως. Ἀλλ' ἂν ἦσαν πρὸς τί; Εἰς τί θὰ ὠφελήσῃ ὁ σημειοφόρος, ὅταν ἡμεῖς ἔχομεν στρεβλὴν προαίρεσιν; Καλὸν εἶναι νὰ θηρεύωμεν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν οἰκοδομὴν καὶ ἀπὸ τὰ κακῶς ἔχοντα. Εἶναι πλάνη, εἶναι οὐτοπία νὰ νομίζωμεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία θὰ παύσῃ κλυδωνιζομένη. Ὅ,τι πρέπει νὰ προσέξωμεν, εἶναι νὰ ἀγρυπνῶμεν προσευχόμενοι, διὰ νὰ μὴ ναυτιῶμεν «τῷ σάλφι τῶν βιοτικῶν μελημάτων». Ἡ γαλήνη ὑπάρχει εἰς τὸν οὐρανὸν μόνον. Ἐδῶ εἶναι ὁ πόλεμος μὲ τὰς ἀφεύκτους πληγὰς καὶ τὰ ποθούμενα στέφανα. Ἡ σοφία εἶναι πῶς νὰ νικῶμεν «διὰ τῶν δεξιῶν καὶ τῶν ἀριστερῶν». Καὶ «ἀριστερά», εἶναι τὰ σκάνδαλα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὅποια οὐδέποτε θὰ ἐκλείψουν. Ὅφειλομεν, βεβαίως, νὰ στρατεύωμεθα κατὰ τῶν σκανδάλων, ἀλλὰ νὰ μὴ ζημιώμεθα, μᾶλλον δὲ νὰ κερδίζωμεν.

Τί εἰπώμεν, λοιπόν, πρὸς τὴν συνερχομένην σεβασμίαν Ἱεραρχίαν; Εὐχὰς θερμοτάτας, — «εἰ καὶ τὸ ἔλαττον εὐλογεῖται ὑπὸ τοῦ κρείττονος» — ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς φωτίσῃ τοὺς ἀγιωτάτους Ἀρχιερεῖς μας, «ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος αὐτῶν», καὶ ἄρουν ἐκ μέσου τὰ σκάνδαλα, διορθώσουν τὰ κακῶς κείμενα καὶ ἀνανεώσουν τὴν ὁμολογίαν, ὅτι θὰ σεβασθοῦν ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν Ὁρθόδοξιαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν φωτισθοῦν ἄνωθεν, διὰ τὴν καλλιτέραν διευθέτησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας πραγμάτων, εἶναι περιττὴ πᾶσα ἐκ μέρους ἡμῶν ὑπόδειξις. Ἄλλωστε, αἰδούμεθα καὶ τὸν ὑπεροχικὸν βαθμὸν καὶ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν Πατέρων καὶ Ἀρχιερέων ἡμῶν. Ἐκκαίόμεθα τὰς ψυχὰς νὰ ὁμιλήσῃ ἐν τῇ ἐλάχισσῃ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Δομήτωρ αὐτῆς καὶ ἀναμένομεν, ἵνα δοξάσωμεν τὸ πᾶνῶν Αὐτοῦ Ὄνομα.

Θεόκλητος Μοναχὸς Διονυσιάτης

Ἅγιον Ὅρος 5)18. IX. 1958

Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρώνη

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

Τί προσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Κοινωνίαν

(Μελέτη ἐπιστημονική, εἰδικῶς διὰ τὴν «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκην»)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 229)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἡ β' περίοδος τῆς ἐξελίξεως
τῶν μοναστηρίων κατὰ τὴν
Βυζαντινὴν ἐποχὴν.

Ἡ δευτέρα αὕτη περίοδος (961 - 1453)
χαρακτηρίζεται κυρίως, διὰ τῆς ἐμφανί-
σεως τῶν ἐν ἁγίῳ Ὄρει μοναστηρίων.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἔτι τῶν Εἰκονομάχων,
ὕπηρχον ἐρημίται ἐν Ἀθωνί, ἀπὸ δὲ τοῦ
ἔτους 867, ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ αὕτη εἰ-
χε δωρηθῇ εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ Αυτοκρά-
τορος Βασιλείου τοῦ Α' τοῦ Μακεδόνα.
Τὸ πρῶτον ὅμως κοινοβιακὸν μοναστή-
ριον, τὸ τῆς «Μεγίστης Λαύρας», ἰδρύθη
κατὰ τὸ ἔτος 961 περίπου ὑπὸ τοῦ φίλου
καὶ πνευματικοῦ τοῦ Νικηφόρου Φωκά,
Ἀθανασίου, ὁ ὁποῖος ἀπεκλήθη Ἀθω-
νίτης.

Τὸ πρῶτον τοῦτο κοινοβιακὸν μοναστή-
ριον τῆς «Μεγίστης Λαύρας» ἐγένετο ἀ-
φορμὴ ἐρίδων μεταξὺ τῶν ἐν αὐτῷ μο-
ναζόντων μοναχῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐρη-
μιτῶν. Τὰς ἐριδας ταύτας διέλυσεν ὁ Αὐ-
τοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Τσιμισκῆς, ὁ ὁποῖ-
ος ἔδωκε τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν «Μεγίστην
Λαύραν» καὶ ὑπεχρέωσε τοὺς λοιποὺς ἐ-
ρημίτας νὰ συμμορφοῦνται πρὸς τοὺς κα-
νονισμοὺς καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ προῖστα-
μένου τῆς ἐν λόγῳ Λαύρας.

Ὁ Ἀθανάσιος Ἀθωνίτης διετύπωσε
πρῶτος τὰ «Τυπικά» ἥτοι τοὺς Κανόνας
τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ ἐθέσπισε τὰ ἀφο-
ρῶντα εἰς τὴν πειθαρχίαν, διοίκησιν, δο-
κιμασίαν καὶ εἰσοδογὴν μοναχῶν, ὥς καὶ
τὸ «Ἀβατον» δηλαδὴ τὴν ἀπαγόρευσιν

εἰσόδου γυναικῶν καὶ παντὸς θήλεος ζώ-
ου εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος. Ὅλα τὰ ἀνωτέρω
μὲ μικρὰς μόνον προσθήκας ἢ τροποποι-
ήσεις, ἰσχύουν καὶ μέχρι σήμερον ἐν τῷ
Ἀθωνί.

Τὰ ἐν ἁγίῳ Ὄρει μοναστήρια ἦσαν 54
ἐν ὅλῳ κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα, 180 κατὰ
τὸν 11ον καὶ 25 κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα.
Ἦδη ὑφίστανται 20 ἐν ὅλῳ μοναί, αἱ ἐ-
ξῆς: 1) Ἡ ἱερὰ Μονὴ τῆς Μεγίστης
Λαύρας, 2) ἡ ἱ. Μονὴ Βατοπεδίου, 3) ἡ
ἱ. Μονὴ Ἰβήρων, 4) ἡ ἱ. Μονὴ Χελαν-
δαρίου, 5) ἡ ἱ. Μονὴ τοῦ Διονυσίου, 6)
ἡ ἱ. Μονὴ τοῦ Κουτλουμουσίου, 7) ἡ ἱ.
Μονὴ τοῦ Παντοκράτορος, 8) ἡ ἱ. Μονὴ
Ξηροποτάμου, 9) ἡ ἱ. Μονὴ Ζωγράφου,
10) ἡ ἱ. Μονὴ Δοχειαρίου, 11) ἡ ἱ. Μονὴ
τοῦ Καρακάλου, 12) ἡ ἱ. Μονὴ τοῦ Φι-
λοθέου, 13) ἡ ἱ. Μονὴ Σίμωνος Πέτρα,
14) ἡ ἱ. Μονὴ τοῦ ἁγίου Παύλου, 15) ἡ
ἱ. Μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα, 16) ἡ ἱ. Μονὴ
τοῦ Ξενοφῶντος, 17) ἡ ἱ. Μονὴ τοῦ Γρη-
γορίου, 18) ἡ ἱ. Μονὴ τοῦ Ἐσφιγμένου,
19) ἡ ἱ. Μονὴ τοῦ Ρωσσικοῦ καὶ 20) ἡ ἱ.
Μονὴ τοῦ Κωνσταντίνου.

Ὁ Νικηφόρος Φωκάς, βλέπων τὸν ἐπὶ
τῶν ἡμερῶν του πολλαπλασιασμὸν τοῦ ἀ-
ριθμοῦ τῶν μοναστηρίων καὶ φοβούμε-
νος τὴν ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν παρετήρει
ὅτι ἤσκουν οἱ μοναχοὶ παρὰ τῷ λαῷ, μὴ
δυνάμενος δὲ νὰ περιορίσῃ τὴν δρᾶσιν
αὐτῶν ἄλλως, ἀπηγόρευσε τὴν ἰδρυσιν
νέων μοναστηρίων. Μεταγενέστεροι δὲ
αὐτοῦ Αυτοκράτορες ἐξέδωκαν ὁμοίας ἀ-
παγορευτικὰς διατάξεις, βλέποντες ὅτι οἱ
μοναχοὶ ἤρχισαν νὰ ἀποτελοῦν κράτος, —

καὶ δὴ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν— ἐν κρᾶ-
τει, τοῦ πρώτου μάλιστα ἐλέγχοντος τὰς
ἐνδεχομένας ὑπερβασίας καὶ ἀταξίας τοῦ
δευτέρου. Μολαταῦτα κατὰ τὴν δευτέραν
ταύτην περίοδον, ἰδρῦθησαν πολλὰ νέα
μοναστήρια, ἐκ τῶν ὁποίων πλεῖστα ἤκμα-
σαν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους πολὺ,
σῶζονται δὲ ἐν ἐνεργείᾳ καὶ μέχρι σήμε-
ρον. Τὰ κυριώτερα ἐκ τούτων εἶναι τὰ Ἀ-
κόλουθα: Ἡ Μονὴ τοῦ ὁσίου Λουκᾶ ἐν
Στείρῃ τῆς Βοιωτίας, ἡ Μονὴ τοῦ Φιλο-
δόφουρου ἐν Γορτυνίᾳ, ἡ Μονὴ τῆς ἁγίας
Λαύρας ἐν Καλαβρύτοις, ἥτις κατέστη
ἱστορικὴ κατὰ τὸ 1821, ὁπότε ὁ Ἐπίσκο-
πος Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς ὕψωσεν
ἐκεῖ τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ
τοῦ ἐπὶ τετρακόσια χρόνια καταδυνα-
στεύοντος τὴν πατρίδα βαρβάρου ἁσιακοῦ
κατακτητοῦ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνεφάνη ὁ
ἅγιος Νίκων ὁ «Μετανοεῖτε», ὅστις πε-
ριῆλθεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα κηρύσσων με-
τάνοιαν, — ἐξ οὗ καὶ ἡ προσωνομία, ἡ
ὁποία τῷ ἀπεδόθη, — διὰ τὰ ἐγκαταστα-
θῇ τελικῶς εἰς Σπάρτην, ἔνθα καὶ ἀπέ-
θανε κατὰ τὸ 998. Μετὰ τὸν θάνατον αὐ-
τοῦ, ἰδρῦθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μονὴ ἐπ’
ὀνόμαί του· εἶναι δὲ σήμερον ὁ ἅγιος Νί-
κων πολιοῦχος τῆς Σπάρτης. Σημειωτέον
ὅμως ὅτι ἡ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νίκωνος
δὲν ὑπάρχει σήμερον, ὑπάρχουν ὅμως ἐν
τῇ περιοχῇ τῆς μητροπόλεως Μονεμβα-
σίας καὶ Σπάρτης αἱ Ἱεραὶ Μοναὶ τῶν
Τεσσαράκοντα Μαρτύρων ἀνδρώα, καὶ ἡ
τῆς Ζερμπίτης γυναικεία. Ἀπὸ τοῦ 11ου
αἰῶνος ἔχομεν τὰ Μετέωρα τῆς Θεσσα-
λίας, τὴν μονὴν τῆς Βαρνακώβης εἰς τὴν
Δωρίδα, τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
εἰς Πάτμον, εἰς τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν
διέτριβεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης γρά-
φων τὴν Ἀποκάλυψιν. Εἰς τὴν Κύπρον
ἔχομεν τὴν μονὴν Κύκκου, γνωστοτάτην

καταστᾶσαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, λόγῳ
τῶν κατὰ τῶν ἐν αὐτῇ μοναζόντων διωγ-
μῶν τῶν Ἀγγλων δυναστῶν τῆς Κύπρου.
Ὅμοιως ἔχομεν τὴν Καισαριανὴν τοῦ
Ὑμηττοῦ, εἰς δὲ τὴν Ἀμοργὸν τὴν Μο-
νὴν Χοζοβιωτίσεως. Εἰς τὴν Χίον ἰδρῦ-
θη ἡ καλουμένη «Νέα Μονὴ» δαπάναις
τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Μο-
νομάχου. Ὁ αὐτὸς Αὐτοκράτωρ ἰδρυσεν
ὁμοίως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν
Μονὴν Μαγγάνων. Εἰς τὸν 11ον ὁμοίως
αἰῶνα ἀνάγεται καὶ ἡ ἰδρυσις τῆς πλη-
σίον τῶν Ἀθηνῶν ὀνομαστῆς Μονῆς
Δαφνίου.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς Φραγκοκρα-
τίας, τὰ ἑλληνικὰ Μοναστήρια ἐδεινοπά-
θησαν ὀλίγον σχετικῶς ἀπὸ τοὺς ἐπιδρο-
μεῖς. Διειρηθήθησαν τὰ ὑπάρχοντα δια-
φυλάσσοντα τὴν ὁρθόδοξον πίστιν, τὸν
πολιτισμὸν καὶ τὰς ἑλληνοχριστιανικὰς
παραδόσεις καὶ ἰδρῦθησαν νέα ἐν Μυ-
στερᾷ, Νικαίᾳ, Ἀρτῇ κλπ. Κατὰ τὴν ἰδίαν
αὐτὴν ἐποχὴν, μεγάλως ἤκμασε καὶ τὸ
Μέγα Σπήλαιον καὶ ἀπετέλεσεν ἰσχυρὰν
δύναμιν ἐναντίον τῆς ἐν Πελοποννήσῳ
κυριαρχίας τῶν Φράγκων.

Εἶναι ὄντως ἀνεκτίμητοι αἱ ὑπηρεσίαι,
τὰς ὁποίας τὰ μοναστήρια προσέφερον
εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἀνατολὴν κατὰ τὴν
ἐποχὴν τῆς Φραγκοκρατίας. Ἡ Δύσις ἐκ
παραδόσεως ὑπέβλεπε πάντοτε τὴν Ἀνα-
τολὴν καὶ ἐξήτει νὰ κυριαρχήσῃ αὐτῆς.
Δὲν φαίνεται δὲ νὰ ἔταυσαν ποτὲ αἱ σχε-
τικαὶ τάσεις. Ἡ Ὁρθόδοξος θρησκεία
διατρεῖ ἀλώβητον καὶ ἀνόθευτον τὸ ἁρ-
χαῖον χριστιανικὸν δόγμα, καθ’ ὃ Κεφα-
λὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Κορυφὴ εἶναι Αὐ-
τὸς Οὐτός ὁ Κύριος καὶ τηρεῖ ἐν πᾶσι
τὴν ἀποστολικὴν καὶ πατερικὴν παράδο-
σιν, ἀνεπίδεκτον νεωτεριστικῶν ἀντιλή-
ψεων, οὕτως ὥστε νὰ ἀποκλείωνται πε-
πλανημένα ἐκδοχαί, δυνατὰ πάντοτε

παρ' ἀνθρώποις. Ἡ Ὁρθόδοξος ἐκκλησία κρατεῖ τὰ δόγματα καὶ τὴν παράδοσιν, τὰ ὁποῖα ἐπὶ χίλια σχεδὸν ἔτη παρέδεχτο σύμπασα ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει καὶ τὰ ὁποῖα ἀνεγνωρίσθησαν δι' Οἰκουμενικῶν Συνόδων εἰς τὰς ὁποίας μετέσχον ἀμφότεραι αἱ ἐκκλησίαι, ἀναγνωρίσασαι καὶ ἀναγνωρίζουσαι ἔτι τὰς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων ἐκεῖνων ὡς ἰσχυράς. Ἐπομένως ἡ Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ τὸν ὅρον πρὸς τὸν ὁποῖον συγκρίνεται καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἀξιολογεῖται τὸ ὀρθὸν ἐν τοῖς δόγμασι καὶ ταῖς παραδόσεσι, ὅλων τῶν ἀπὸ τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος, ὀλίγον ἢ πολύ, ἀπομακρυνθεισῶν ἐκκλησιῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐνοχλεῖ φυσικὰ τοὺς ἀπομακρυνθέντας.

Ἄλλωστε, ἡ Λυτικὴ Ἐκκλησία εἶχε πάντοτε καὶ ἔχει καὶ κοσμικὰς πολιτικὰς βλέψεις. Ἀπετέλεσε κράτος μὲ κοσμικὰς ἀρχὰς καὶ ἐπιδιώξεις, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν κατακτητικῶν, διεξήγαγε πολέμους καὶ ἀνεμίχθη ἐν γένει, ζωηρῶς εἰς ὅλον τὸν κοσμικὸν πολιτικὸν ἀνταγωνισμόν. Καὶ σήμερον ἔτι ἀποτελεῖ κράτος, ἐλαχίστης ὁμολογουμένως ἐκτάσεως.

Ἡ ἐποχὴ λοιπὸν τῆς Φραγκοκρατίας ἦτο σπουδαιοτάτη εὐκαιρία διὰ τὴν Δύσιν, ὅπως ἐπετύχη τοὺς ἐναντίον τῆς Ἀνατολῆς σκοποὺς αὐτῆς. Ἀλλὰ τὰ μοναστήρια κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅχι μόνον «ἐκράτησαν καὶ διεφύλαξαν ὃ εἶχον» (Ἀποκαλ. γ' 11), ἀλλὰ καὶ ἠγωνίσθησαν πρὸς ματαίωσιν τῶν σχεδίων ἐκεῖνων τῆς Δύσεως, ὅπερ καὶ κατώρθωσαν. Τὰ μοναστήρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπετέλεσαν ἰσχυρότατον κυματοθραύστην ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξουδετερώνατο ἐπὶ μακρὸν μία σοβαρωτάτη καὶ λίαν ἐπικίνδυνος κατὰ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπιβουλὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

Ἡ Βυζαντινὴ ὑμνογραφία

Ἐξαιρετικὴν ὑπηρεσίαν προσενεχθεῖσαν ὁμοίως ὑπὸ τῶν μοναχῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ καθόλου πρὸς τὴν χριστιανωσύνην, ἀποτελεῖ καὶ ἡ βυζαντινὴ ὑμνογραφία.

Ὅχι μόνον οἱ ὀρθόδοξοι καὶ ἑλληνόφωνοι λαοί, ἀλλὰ πάντες οἱ μελετῶντες τὴν ὑμνογραφίαν ταύτην ἀρμόδιοι ὅπως ἐκφέρουν γνώμην θαυμάζουν τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν ἔξαρσιν τῆς θεοπνεύστου μουσικῆς τῶν ἱερῶν ἐκεῖνων ὑμνογράφων, οἱ ὁποῖοι συνέθεσαν τὰ ἀπαράμιλλα ταῦτα καλλιτεχνήματα πρὸς ὕμνον καὶ δοξολογίαν τοῦ Κυρίου καὶ πρὸς τιμὴν καὶ αἰνεσιν ὅλων τῶν ἱερῶν προσώπων καὶ γεγονότων, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνει ἡ χριστιανικὴ δρᾶσις καὶ ἱστορία.

Καὶ ὅλα ταῦτα τὰ καλλιεπῆ καὶ καλλιτεχνικώτατα ποιήματα καὶ μουσουργήματα, ὀφείλονται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὸν κάλαμον μοναχῶν. Ὁ πλοῦτος τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται εἰς τὰς ἀκολουθίας τῆς ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ ὀγκωδεστάτους τόμους πολλοὺς, περιέχοντας ἀπλῶς τὸ τυπογραφικὸν κείμενον τῶν ὕμνων, ἄνευ δηλαδὴ μουσικῆς παρασημαντικῆς. Ἰδέαν τινὰ τοῦ πράγματος δίδουν οἱ δώδεκα τόμοι τῶν Μηναίων, ἡ Παρακλητικὴ, τὸ Τριώδιον, τὸ Πεντηκοστάριον. Τὰ τρία τελευταῖα βιβλία ἀποτελοῦν τρεῖς ὀγκωδεστάτους τόμους μεγάλου καὶ πρώτου μεγέθους δι' ἐκκλησιαστικὰ βιβλία σχήματος. Ἐπειδὴ ἡ βυζαντινὴ ὑμνογραφία ἀποτελεῖ μίαν ἐκ τῶν μᾶλλον ἀξιολόγων ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας οἱ μοναχοὶ ἰδίως προσέφερον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν χριστιανισμόν καθόλου, εὐκαιρον θεωροῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα ὁλίγας μόνον λέξεις σχετικὰς μὲ τὸ εὐρύτα-

τον ἄληθῶς τοῦτο θέμα.

* *

Κατὰ τὸν Ἑρατοσθένην «πᾶς ποιητὴς στοχάζεται ψυχαγωγίας, οὐχὶ διδασκαλίας», τοῦτέστιν πᾶς ποιητὴς σκοπὸν ἔχει νὰ τέρῃ καὶ ὅχι νὰ διδάξῃ ἱστορικὰ γεγονότα ἢ ἄλλα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Περικλῆς τὸ αὐτὸ φρονεῖ, διὰ τῶν ἐν τῷ ἐπιταφίῳ του ἀναφερομένων «μετὰ μεγάλων δὲ σημείων καὶ οὐχὶ βεβαίως ἀμάρτυρον τὴν δύναμιν ἀποδείξαντες καὶ ὑπὸ τῶν νῦν καὶ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων θὰ θανατωθῶμεθα, οὐδεμίαν προσέτι ἔχοντες ἀνάγκην οὔτε Ὀμήρου ἐπαινέτου οὔτε ἄλλου, ὅστις οἷός ποτε διὰ μὲν τῶν ποιημάτων αὐτοῦ πρὸς τὸ παρὸν θὰ τέρῃ ἄλλὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἔργων θὰ βλάψῃ».

Μολαταῦτα ὁ Στράβων, ἀντίθετον ἔχων γνώμην, παρατηρεῖ ὅτι οἱ παλαιοὶ ὀνομάζουσι φιλοσοφίαν πρῶτην τὴν ποιητικὴν, ἢ ὁποῖα εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὸν βίον ἐκ νέας ἡλικίας καὶ διδάσκει ἥθη καὶ πάθη καὶ πράξεις μετὰ ἡδονῆς... Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τοὺς παῖδας οἱ Ἕλληνες πρῶτιστα διὰ τῆς ποιητικῆς παιδεύουσι, ὅχι βεβαίως χάριν ἀπλῆς ψυχαγωγίας, ἀλλὰ καὶ σωφρονισμόν. Ὁμοίως καὶ οἱ μουσικοί, διδάσκοντες εἰς αὐτοὺς νὰ κιθαρίζωσι καὶ νὰ αὐλῶσι καὶ νὰ λυρίζωσι, αὐτὴν τὴν ἀρετὴν οἰκιοποιοῦνται, διότι λέγουσι ὅτι εἶναι παιδευτικὴ καὶ ἐπανορθωτικὴ τῶν ἡθῶν.

Εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ποίησιν ἐπιδιώκονται ἀμφοτέρω οἱ σκοποὶ: τῆς τέρεως δηλονότι καὶ ψυχαγωγίας, ἀλλὰ καὶ τῆς διδαχῆς διὰ τῆς ἐξάσεως τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἡθικοῦ συναισθήματος τῶν πιστῶν.

Τὰ πρῶτα χριστιανικὰ λογοτεχνικὰ ἔργα ἐγράφοντο ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. Ἀπὸ τοῦ 3ου ὅμως μ. Χ. αἰῶνος ἀρχοῦναι αἱ ποιήσεις ἰδίῳ ἐκκλησιαστικῶν ᾠμάτων

ἐν τῇ ἑλληνικῇ, διότι πρότερον ἐχρησιμοποιοῦντο ἐν τῇ λατρείᾳ ἰδίᾳ οἱ ψαλμοί, οἱ ὁποῖοι, ὁμολογουμένως, λόγῳ τοῦ ὕψους τῶν ἐννοιῶν τὰς ὁποίας ἐγκλείουν καὶ τοῦ ἀπαραιμήλου αὐτῶν κάλλους, οὐδέποτε ἐπαυσαν νὰ ἔχουν πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῇ λατρείᾳ. Κατὰ τὸν 4ον μ. Χ. αἰῶνα, μετὰ τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἄνδρες οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐθνικοὶ ἢ ἐπρέσβευον ἄλλα δόγματα, γενόμενοι κατόπιν χριστιανοί, ἔτρεψαν τὴν μουσικὴν αὐτῶν καὶ εἰς χριστιανικὰς ὑποθέσεις κατὰ τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν τρόπον. Διαπρεπὴς δὲ μεταξὺ αὐτῶν εἶναι ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς καὶ ὁ Συνέσιος ὁ Κυρηναιῖος.

Ἡ μεταβολὴ τῆς γλώσσης τῆς θρησκευτικῆς ποιήσεως καὶ τοῦ ρυθμοῦ αὐτῆς, ὁ ὁποῖος ἀπὸ προσωδιακοῦ, δηλαδὴ ἔχοντος βάσιν τὴν διαφορὰν ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τῶν μακρῶν καὶ τῶν βραχείων συλλογῶν τῶν λέξεων, εἶχε μεταστῇ τότε εἰς τὸ τονικόν, τὸν στηριζόμενον δηλονότι ἐπὶ τῶν κυρίων καὶ τῶν δευτερευόντων τόνων τῶν λέξεων, συνέβαλλον εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως. Αὕτη, ἀντὶ τῶν μακροτέρων ἢ βραχυτέρων ποιημάτων, τὰ ὁποῖα ἦσαν, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, γεγραμμένα εἰς ἀρχαίας ἑλληνικὰς διαλέκτους καὶ εἰς ἀρχαῖα μέτρα, εἰσῆγαγεν εἰς τὴν λατρείαν ποιήματα εἰς τὴν συνήθη γλῶσσαν, ἔχοντα ὅμως λέξεις καὶ ῥήσεις ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ποιήσεως μετὰ ρυθμοῦ τονικοῦ καὶ διαιρέσεως εἰς στροφάς, μετὰ ἐπαναλαμβανομένων ἐφρυνιών καὶ προτασσομένων προοιμίων, περιεχόντων τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ὅλου ποιήματος.

**Παρακαλοῦμεν ἐργασθῆτε
διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ καλοῦ
μας περιοδικοῦ.**

ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

Βίβλος ἀναμορφώσεως μοναχικῆς πολιτείας
(Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Ζαχαρίου ἱερομ. Μικραγιαννανίτου, Ἐρμούπολις 1887)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Εἰς τὴν Τετάρτην τῆς νηστείας
τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

Περὶ διδασκαλίας

Εὐλόγησον πάτερ,

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες τὴν λογικὴν τροφήν τῆς κατηχήσεως ἣν ὀφείλω ὑμῖν, ἥδη ἀποδίδωμι, ὀλίγην μὲν καὶ ταύτην πενιχράν, ἐξ ἀνάγκης δὲ προσαγομένην ἵνα μὴ ἐγὼ μὲν ἕνεκα σιωπῆς κατακριθῶ, καὶ ὑμεῖς διὰ ταύτης ἔχητε μικρὰν παραμυθίαν, καίτοι οὐχ ἥττον παραμυθεῖσθε διὰ τῶν ἀναγνώσεων, ἀλλὰ πάντες ἔχετε χρεῖαν καὶ τῆς ἐμῆς διδασκαλίας, καὶ τολμῶ εἰπεῖν, ἔτι πλεονα τῆς τῶν γραφῶν, διότι ἐκείνην μὲν ἢ ἐκ τῆς γραφῆς ἀναγινώσκεται ἱστορικῶς, αὕτη δὲ ἢ διὰ ζώσης φωνῆς κατὰ πρόσωπον ἀπειθυνομένη δίκην ἐλέγχου ἐνέργειαν ἐμπόει, ὥς φησὶν ὁ ἱεροφάντης Δαβὶδ· «ἐλέγξω σε, καὶ κατὰ πρόσωπόν σου παραστήσω τὰς ἁμαρτίας σου», καὶ ὁ Κύριος ἔφη· «εἰ μὴ ἤλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον, νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν», ὅπερ μὴ γένοιτο λεχθῆναι τοῦτο περὶ ἡμῶν, διότι οὐχ οὕτω διαλεγόμεθα πρὸς ὑμᾶς, ὥς πρὸς ἀπειθεῖς καὶ ὑπευθύνους τῇ ἁμαρτίᾳ, μὴ γένοιτο· ἀλλ' ὥς πρὸς υἱοὺς τῆς ὑπακοῆς, καὶ τέκνα ἡγαπημένα διαλέγομαι, πρὸς συμψύχους, συναθλητάς τε καὶ συναγωνιστάς, ἵνα μετὰ χαρᾶς

προκόπτητε εἰς τὰ ἔμπροσθεν, γενόμενοι καθαροί, καὶ ἀνεύθυνοι, διαλάμψετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ λόγος ὃν ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν παρὰ Θεοῦ μοι δίδεται περὶ ὑμῶν, διότι ὁ ἀναβλύσας ὕδωρ ἐκ τῆς ἀκροτόμου καὶ σκληρᾶς πέτρας τὸ πάλαι ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῖς Ἑβραίοις οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ καὶ νῦν πηγᾶσθαι περὶ ὑμῶν, ὀλίγην διδασκαλίαν ἐκ τῆς ἐμῆς λιθώδους καρδίας, ὅπερ ἀπολαμβάνοντες εὐχαριστῶμεν τῷ Κυρίῳ τῷ τρέφοντι καὶ ποτίζοντι καὶ νικοποιῶντι τὴν ζωὴν ἡμῶν ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ὥς ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνεφέρομεν περικοπήν ἐκ τῆς παλαιᾶς ἀγίας Γραφῆς καὶ ἱστορίας, φέρε δὴ εἰ δοκεῖν ὑμῖν εὐλογον ἐξιστορῆσαι τινὰ τὰ ὅσα τότε συνέβησαν τοῖς ἀπειθεῖσιν Ἑβραίοις περὶ ὧν φησὶν ὁ ἀπόστολος· «ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλεονοῦσιν αὐτῶν ἠὲ δόκησεν ὁ Θεὸς κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ». Ταῦτα δὲ τύπος γεγονάσιν ἡμῖν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητάς κακῶν ὥσπερ ἐκεῖνοι ἐπεθύμησαν, μηδὲ εἶναι εἰδωλολάτρας ὥσπερ ἐκεῖνοι ἐλάτρευαν τῷ Βεελφεγόρ, μηδὲ πόρνοι, ὥσπερ ἐκεῖνοι ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ χιλιάδες εἰκοσι τρεῖς, μηδὲ πειράξαι τὸν Θεὸν ὥς ἐκεῖνοι ἐπείρασαν αὐτόν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπώλοντο, μηδὲ γογγύζειν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὥσπερ ἐκεῖνοι ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ἐν τῇ τοῦ

ΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥ ΜΑΚΡΑΚΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΖΕΡΒΑΚΟΥ ΑΡΧΙΜ.
Καθηγουμένου τῆς ἐν Πάρῳ ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς
Ζωοδόχου Πηγῆς Λογγοβάρδας

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 233)

Ἄς προσέξωσι νὰ ἀποκαταστήσωσι τὸν ἑαυτιόν των, διότι λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον: «Ὁς τὸν ἄδικον λέγει δίκαιον, ἄδικος· καὶ τὸν ἀσεβῆ εὐσεβῆ, ἀσεβής· καὶ ὃς τὸν παράφρονα καὶ αἰρετικὸν λέγει ὀρθῶς φρονοῦντα, παράφρων καὶ αἰρετικός». Ἄς προσέξουν νὰ ὁμολογήσουν τὴν ἀλήθειαν, καθὼς τὴν ὁμολόγησαν οἱ πρόφρων φανατικώτεροι καὶ αὐτοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Μακράκη, οἱ ἀείμνηστοι καὶ ἀξιομακάριστοι ὄντως, φρόνιμοι, συνετοί, δια-

κριτικοὶ καὶ κατὰ πάντα εὐσεβεστάτοι, Εὐσέβιος Ματθόπουλος Ἀρχιμανδρίτης Ἱεροκλήρυς καὶ Κων)νίνος Διαλησμάς Λυκειαρχῆς, οἵτινες κατανοήσαντες τὰς πλάνας τοῦ διδασκάλου Μακράκη, ἀφ' οὗ ἐξήντησαν ὅλα τὰ χριστιανικὰ μέσα τῆς ἀγάπης καὶ φιλαδελφείας διὰ νὰ πείσουν τὸν πρόφρων διδασκαλὸν των νὰ συναισθανθῇ τὰς πλάνας του καὶ κατέλθῃ ἐκ τοῦ ἐπικινδύνου ὕψους τῆς ἐωσφορικῆς ὑπερηφανείας καὶ ὑψηλοφροσύνης εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἐπίπεδον καὶ ἰσόπεδον τῆς ταπει-

νολοθρευτοῦ.

Ταῦτα σκεπτόμενοι καὶ ἀναθεωροῦντες, φύγωμεν τὴν κακὴν ἐπιθυμίαν, φύγωμεν τὸν γογγυσμὸν, φύγωμεν τοῦ πειράζειν τὸν Χριστόν· πότε δὲ πειράζομεν αὐτόν; ὅταν πίπτωμεν εἰς λογισμοὺς ἀπιστίας, λέγοντες ἐν ἑαυτοῖς, ἄρα ἀρκέσουσιν ἡμῖν ταῦτα τὰ τοῦ σώματος ἀναγκαῖα; ἄραγε δυνησόμεθα ὑπομεῖναι τὸν πόλεμον τοῦ ἐχθροῦ; ἄραγε ἀνεξόμεθα τοῦτο κάκεῖνο; μὴ ἀδελφοί μου ταῦτα διαλογίζεσθε οὕτω, διότι τὰ τοιαῦτα εἰσὶν ἔγγωνα ἀπιστίας καὶ δισταγμοῦ, ἀλλ' ἂν ἔχωμεν πίστιν, πάντα τὰ δεινὰ θαυμασίως ἀνεξόμεθα καὶ διελευσόμεθα· διότι ὁ Νῶε πιστεύσας διεσώθη διὰ ξύλου τοῦ ἀφανισμοῦ τοῦ κατακλυσμοῦ πρὸ ἐκείνου· ὁ Πατριάρχης Ἀβραὰμ πιστεύσας γέγονε πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν· ὁ προφήτης Μωϋσῆς πιστεύσας διέβη τὴν θάλασσαν ὡς ξηρὰν μετὰ τοῦ λα-

οῦ τῶν Ἑβραίων, οἱ τρεῖς παῖδες πιστεύσαντες κατεπάτησαν τὴν φλόγα τῆς καμίνου, τοῦ πυρὸς κατ' οὐδὲν αὐτοὺς παρενοχλήσαντος, ἀλλὰ δροσιζόμενοι ἔψαλον· οὕτω ὁ προφήτης Δανιὴλ πιστεύσας διεφυλάχθη ἀβλαβῆς ὑπὸ τῶν λεόντων, καὶ ἐν συνόλῳ εἰπεῖν, οὕτω πάντες οἱ εἰρημένοι διὰ τῆς πίστεως ἐσώθησαν, καὶ οἱ δίκαιοι ἐδικαιώθησαν, καὶ οἱ μάρτυρες ἐμαρτύρησαν· οὕτω καὶ ἡμεῖς πιστεύοντες ἀνεξόμεθα πάντα εὐχαρίστως, καὶ σὺν τῷ Χριστῷ νικήσωμεν καὶ ἀπολαύσωμεν τοῦ μισθοῦ τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἀκούσωμεν τῆς μακαρίας ἐκείνης φωνῆς λεγούσης· «δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν πρὸ καταβολῆς κόσμου»· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

νοφροσύνης καὶ συνέσεως καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐπέμενε εἰς τὴν ὑπερηφάνειαν, τὸ πεῖσμα καὶ τὰς ὕβρεις, ἔγραψαν τὰ ἐξῆς ἀξιολογώμενα καὶ ἀληθέστατα, ὁμολογήσαντες μετὰ παρηγορίας καὶ ἀποκαλύψαντες ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ τὰς πλάνας καὶ τὴν παρὰ φροσύνην τοῦ ὑπερηφάνου καὶ ἀμετανοήτου πρόφην διδασκάλου των.

«Τί ἐστὶ τρέλλα; Τρέλλα ἐστὶ τὸ νὰ ἔχη τις ὑποπέσει εἰς μυρίας πλάνας καὶ ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς ὀρθῆς νοήσεως, νὰ διαψεύδεται ὑπὸ τῶν θείων Πατέρων, νὰ καταδικάζεται ὑπὸ ἀρχαίας Ἱ. Συνόδου, νὰ ἔχη καταδικασθῇ ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ καταδίκη ὑπὸ τῶν Πατριάρχων καὶ τῶν ἄλλων ἐπισήμων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀρχῶν, τὸ νὰ καθυβρίζῃ ὅλον τὸν κόσμον, τὸ νὰ λέγῃ ὅτι θὰ κάμῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο καὶ νὰ διαψεύδεται ἅπαξ καὶ δις καὶ τρις καὶ ἐπτάκις, τὸ νὰ ζητῇ γάμους εἰς τὸ γῆρας του καὶ νὰ κηρύττῃ, ὅτι ὁ γάμος εἶναι ἀνώτερος τῆς παρθενίας, ἀντιφάσκων πρὸς ὅσα εἶχε γράψει ἄλλοτε ἵνα ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἔχει καθήκον νὰ ζητήσῃ τὸ ἀνώτερον χάρισμα, τὸ νὰ ἀποτυγχάνῃ εἰς τὴν μίαν καὶ νὰ ζητῇ ἄλλην καὶ νὰ ἀκούῃ, ὅτι θέλει δέσιμον, τὸ νὰ γίνεται ἥρως γελοίων σκανδάλων, τὸ νὰ καταδικάζεται ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου του, τὸ νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰς ἐκτροπὰς του, τὸ νὰ φρονῇ ἐν τούτοις, ὅτι ἔχει φθάσει εἰς τὴν ἡθικὴν τελειότητα τῆς ἀγίας Τριάδος, τὸ νὰ γράφῃ, ὅτι θὰ ἀναληφθῇ εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ θὰ σείωνται αἱ Ἀθῆναι ἐν τῇ ἀναλήψει του, καὶ θὰ φονεύωνται 7.000 ἐχθροὶ του, τὸ νὰ φρονῇ, ὅτι ἀπ' εὐθείας καὶ ἀμέσως θὰ χειροτονηθῇ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ὅτι θὰ ἔλθῃ πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα κα-

θαιρέσῃ πάντας τοὺς κληρικοὺς καὶ γίνῃ κοσμοκράτωρ, τὸ νὰ κηρύττῃ ὅτι μόνος αὐτὸς καὶ οἱ ὁπαδοὶ του εἶναι ἡ χριστοκρατία καὶ ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος σατανοκρατία· τὸ νὰ γράφῃ ὅλα αὐτὰ εἰς τὰς στήλας τῆς ἐφημερίδος του καὶ νὰ δένεται ἐκεῖ καὶ νὰ θεατριζέται μόνος του· τὸ νὰ ἐκστομίζῃ τόσας ὕβρεις ὅσας ἀμφιβάλλομεν ἐὰν ἐξεστόμισε ποτὲ αἰρετικὸς εἰς τὸν κόσμον· τὸ νὰ μὴ ἔχη συνείδησιν τῆς οἰκτρᾶς του ταύτης καταστάσεως, ἀλλὰ τὰ προσόντά του νὰ τὰ κατηγορῇ εἰς τοὺς ἄλλους. Τοῦτο τί εἶναι; πῶς λέγεται; Ἄς τὸ εἴπωσιν οἱ ἀρθρογράφοι καὶ διαφορογράφοι τῆς ἐφημερίδος του, οἱ ὁποῖοι αἶροντες τὴν αἰσώπειον πήραν ἀβλεποῦσι, ἢ ἐθελουφυλοῦσι πρὸς τὰ οἰκεῖα κακὰ καὶ γίνονται συνένοχοι μετὰ τὸν ἀρχηγόν των, ὑποστηρίζοντες θεοσιν ψευδῇ καὶ προφανέστατα θεομαχοῦντες. Ἀλλὰ πόθεν; ἐκ συμφέροντος αὐτοσυντηρήσεως; ἐκ ματαιοδοξίας; ἐκ ταπεινῆς ἐκδικήσεως; Κύριος γινώσκει καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ ἀποκαλύψῃ τὰ κρυπτὰ τῶν καρδιῶν, ὡς εἶθε νὰ καθαρίσῃ ἡ μετάνοια, ὅπως τύχῃσι χάριτος καὶ σωτηρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἐνάτη πλάνη

Ὁ Μακράκης ἦτο χιλιαστής

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω παρερμηνειῶν τῶν ἀγίων Γραφῶν τοῦ Μακράκη, τὰς ὁποίας ἡ ἀλήθεια καὶ οἱ πρόφην πιστοὶ ὁπαδοὶ του ἀπέδειξαν ψευδεῖς, ἀπέδειξαν δὲ σαφέστατα, ὅτι ὁ Μακράκης ἦτο στρεβλωτὴς τῶν θ. Γραφῶν, ψευδόχριστος, ψευδοπροφήτης, ὑβριστὴς τῶν θ. Πατέρων, αἰρετικὸς, παράφρων. Ἡ ἀλήθεια προσμαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Μακράκης ἦτο καὶ χιλιαστής.

Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας παραθέ-

τομεν ὀλίγα ἐκ τῆς ἐρμηνείας, τὴν ὁποίαν κάμνει εἰς τὸ κ' Κεφάλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἔχει δὲ οὕτως:

«Τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ μυστήριον τοῦ γάμου τοῦ ἁγνίου μετὰ τῆς καλῆς καὶ ὥραίας καὶ πιστῆς αὐτῷ γυναικός, ἐν τὸς ὀλίγον χρόνον τελείται, ὥς ὁ Θεὸς εἰρηγγέλισε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις, τοῖς Προφῆταις. Εὐηγγέλισε δὲ αὐτοῖς ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ χιλιετῆς εὐφροσύνας πνευματικὰς μετὰ τῶν γεννωμένων καὶ ἀνατρεφομένων ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων· θεοὶ ἀθάνατοι θὰ βασιλεύσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνατρέφοντες καὶ παιδεύοντες τοὺς ἀνθρώπους κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν. Οἱ μὲν θνητοὶ ἀνθρωποι θὰ γεννῶσι τέκνα καὶ θὰ ἐργάζονται τὰς βιοποριστικὰς ἐργασίας πρὸς διατροφήν ἑαυτῶν καὶ τῶν γεννῶσι τέκνων, οἱ δὲ ἀθάνατοι νεκροὶ θὰ ἀναγεννῶσι αὐτὰ πνευματικῶς... Οἱ μὲν θνητοὶ θὰ χαίρωνται ἀπολαμβάνοντες τὰς σωματικὰς ἡδονὰς τῶν γάμων καὶ γεννήσεων καὶ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν τροφῶν, οἱ δὲ ἀθάνατοι θὰ χαίρωνσιν ἐκ τῶν πνευματικῶν ἡδονῶν... Ὁ δὲ Θεοβίτης Ἡλίας τῆς παρούσης ἐποχῆς (ἐννοῶν τὸν ἑαυτόν του), ποτίζει τοὺς ἀνθρώπους τὸ φάρμακον τῆς μετάνοιας, διὰ νὰ ἐμέσωσι τὴν ἀγάπην τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου... Ἰδοὺ ὁ Ἰωάννης τῆς Ἀποκαλύψεως, ὁ δεύτερος Ἡλίας καὶ Προδρόμος τῆς Δευτέρας παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, ἀναγγέλλει εἰς τοὺς χριστιανοὺς τῆς παρούσης ἐποχῆς, ὅτι ὀλίγα ἔτη ὑπολείπονται πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 1260 ἡμερῶν τοῦ θηρίου, ὅτι μετ' ὀλίγον χρόνον ἔρχεται ἡ μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς ἡμέρα τοῦ Κυρίου, ὅτι ἀνίστανται ἐκ τῶν τάφων οἱ νεκροί, οὐχὶ πάντες, ἀλλὰ μερὶς τις τῶν εὐσεβῶν καὶ μερὶς τις τῶν ἀσεβῶν ἐμ-

βάλλεται εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν τῷ θεῷ, ἡ δὲ μερὶς τῶν εὐσεβῶν βασιλεύσει ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εὐφραίνεται χίλια ἔτη ἐκ τῶν γάμων τοῦ ἁγνίου... Ἐὰν ἀποθάνῃς αὐριοῖν ἐτοιμος καὶ ἔχων τὸ ψυχικὸν ἔνδυμα τοῦ γάμου, ἔσο βέβαιος, ὅτι θὰ ἀναστηθῇς καὶ θὰ μείνῃς ἐπὶ τῆς γῆς «χίλια ἔτη» βλέπων πάντα τὰ καλὰ καὶ τὰ εὐφρόσυνα καὶ μηκέτι ἔχων φόβον θανάτου». (Ὁρα Ἐρμην. Ἀποκαλύψ. Ἀποσ. Μακράκη κεφαλ. Κ' σελὶς 573 - 576).

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐπὶ τῆς γῆς νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ ἀποδώσῃ ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Δὲν εἶπεν ὅτι θὰ ἔλθῃ δις καὶ ὅτι τὴν πρώτην φορὰν θὰ ἀναστήσῃ μερίδα ἀσεβῶν, ἣν θὰ ὀρίψῃ εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς, καὶ μερίδα εὐσεβῶν, ἵνα μετ' αὐτῶν καὶ τῶν ζώντων τρισυνθέτῳ βασιλεύσῃ χίλια ἔτη μετὰ ἀπολαύσεις σωματικὰς καὶ ψυχικὰς (Ματθ. κε').

Ὡσαύτως οἱ ἅγιοι Πατέρες, οἱ ὅλην τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιστήμην συγκροτήσαντες, οἱ πολλῇ συνέσει, οἱ τῷ θεῷ Πνεύματι συνδιασκεψάμενοι καὶ ἐπόμενοι προδήλως διδασκαίς τοῦ Κυρίου καὶ τῶν θ. Ἀποστόλων θεοπνεύστως καὶ θεογράφως τὸ σεπτὸν σύμβολον διεχάραξαν, ἐν ᾧ σαφέστατα ἐκδιδάσκουσι καὶ πάλιν ἐρχόμενον τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ δόξης κρίναι ζῶντας καὶ νεκροὺς οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. Καὶ αἰώνιος αὐτοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία προεφήτευσεν ὁ θεοπτικώτατος Προφήτης Δανιήλ· ὁ δὲ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ πρὸς τὴν Θεοτόκον εὐηγγελίσατο, «καὶ τῆς Βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος» (Λουκ. α' 33), οὐκ εἶπεν, ὅτι θὰ ἔλθῃ χίλια ἔτη νὰ βσι-

λεύση ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ χιλιασμός εἶναι αἵρεσις παλαιὰ κατὰδικασθεῖσα καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι παραδοθεῖσα ὑπὸ τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀρχηγοὶ τῆς αἵρέσεως ταύτης, ἀνεφάνησαν οἱ παλαιοὶ αἵρετικοὶ Κήρινθος, Μαρκίων, Παπίας, Ἀπολλινάριος (Ὁρα Πηδάλιον προλεγ. Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου). Ἐπ' ἐσχάτων δὲ ἀνέθωρεν ἡ πλάνη αὕτη κατ' ἀρχὰς ἐν Ἀμερικῇ, Ἀγγλίᾳ καὶ μετέπειτα ὡς λοιμικὴ τις νόσος μετεδόθη καὶ εἰς ἄλλας τινὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ ἐφθασε καὶ εἰς τὴν δυστυχησμένην πατρίδα μας ὑποστηριζομένη καὶ κηρυττομένη ἀπὸ τῶν κατ' ἀρχὰς αὐτοτυλοφορουμένων ἐρμηνευτῶν τῶν ἁγίων Γραφῶν καὶ χιλιαστῶν. Ἀλλ' ἀποδειχθέντες πολλάκις ὡς ψευδοπροφῆται καὶ γελοιοποιηθέντες, ἤλλαξαν τίτλον, τιτλοφορηθέντες καὶ αὐτοκληθέντες Ἰεχωβίται καὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἀλλὰ ἂν ἤλλαξαν τίτλον, γνώμην, φρόνημα, πλάνην, αἵρεσιν οὐκ ἤλλαξαν.

Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι καὶ ὁ Μακράκης ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς Ἀποκαλύψεως, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, καταφρονήσας τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων, ἡσπάσθη τὴν τῶν ἀντιχρίστων χιλιαστῶν πλάνην καὶ διδασκαλίαν καὶ ἀπεδείχθη σαφῶς ὑποστηρικτὴς τῆς πλάνης τοῦ χιλιασμοῦ ὡς χιλιαστής. Ἐσφαλμένως ὅθεν οἱ φανατικοὶ μαθηταί, ὁπαδοὶ καὶ θαυμασταὶ του, τοῦ ἀπονέμουσι τὸν τίτλον «Τρισκαίδεκατος Ἀπόστολος». Ἀληθὴς τίτλος εἶναι, «χιλιαστής τρισκαίδεκατος αἵρετικός».

Περὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Μακράκη

Εἵπομεν ἀρχικῶς, ὅτι ὁ Μακράκης ἐκ-

τὸς τῶν αἵρετικῶν φρονημάτων αἶτινα εἶχεν, ἐδίδαξε καὶ ἔγραψε καὶ καλὰ συγγράμματα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ καθαρισθῶσιν ἐξ ἐπιτροπῆς εἰδικῶν Θεολόγων, ἑναρέτων, θεοφοβουμένων καὶ ὁρθὰ φρονούντων.

Προτρεπόμενος καὶ παραινούμενος ὁ ἐξ Αἰγίου ἀείμνηστος Ἰωάννης Κουτσούκος ὁ εὐσεβέστατος, εἰς ἐκ τῶν ὀλίγων καὶ ἐκλεκτῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀπὸ τινος φανατικὸν μακρακιστὴν ὅπως ἀναγινώσκει τὰ συγγράμματα τοῦ Μακράκη, τῷ εἶπεν: Ἐκ πηγῆς ἥτις ἀναβρῦει γλυκὺ καὶ πικρὸν συγχρόνως, οὐ δύναμαι ποιεῖν. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι τόσαι πηγαὶ καθαραὶ καὶ γλυκύταται τῶν ἁγίων Γραφῶν, τόσα συγγράμματα ἁγίων Προφητῶν, Ἀποστόλων, Πατέρων, Ἱεραρχῶν καὶ Διδασκάλων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, τίς ἢ χρεῖα νὰ τρέχωμεν εἰς πηγὰς θολερὰς καὶ φαρμακεράς;

Κατηγορεῖ ὁ Μακράκης ὅτε ἔζη, κατηγοροῦν δὲ καὶ ἔτι τινὲς τῶν ζώντων Μακρακιστῶν ὡς ἀνόητοι, στερούμενοι συνέσεως καὶ διακρίσεως, τοὺς ἀποχωρήσαντας καὶ ἀποσκιρτήσαντας τοῦ Μακράκη, ὡς προδότας. Ἀλλ' ὅχι, δὲν ἦσαν προδόται, ἦσαν σοφοί, ἦσαν φρόνιμοι. Προδότης, ἄσοφος καὶ μωροὶ θὰ ἦσαν ἐὰν δὲν ἀπεχώρουν, δὲν ἀπέπτυνον καὶ ἤλεγχαν τὰς πλάνας τοῦ διδασκάλου των, δὲν ἐφρόντιζαν νὰ συνεβούλευαν καὶ ἐκείνον νὰ μετενόει καὶ ἔδιδε λίβελλον, ὅτι ὡς ἄνθρωπος ἐπλανήθη, ἔσφαλε. Καὶ αὐτοὶ μὲν ὡς φρόνιμοι καὶ καλοὶ κατέβαλλον πᾶσαν προσπάθειαν νὰ τὸν πείσουν, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, ἀλλ' ὁ διδάσκαλος ὀχιμόνον δὲν μετενόησεν, ἀλλ' ἐξηκολούθει ὑβρίζων αὐτοὺς χυδαίότατα, καὶ ὡς ἔγραψεν ὁ ἀείμνηστος Διαλησμάς: «ὁ δὲ παράνομος διδάσκαλος οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι».

Ἱερομ. Αἰμιλιανοῦ Τσιρπανλῆ Δ.Θ.

ΜΕΛΕΤΗ

“ΟΙ ΝΗΠΤΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ Ἡ ΗΣΥΧΑΣΤΑΙ,,

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 273)

Οἱ ἀρχαιότατοι ἀναχωρηταὶ-ἡσυχασταί, καθὼς εἶδομεν προηγουμένως, συνίστων εἰς ὄρους ἤθελον νὰ καθοσιώσουν ἐκυτοὺς τῇ Ἱερᾷ ἡσυχίᾳ τὰ αὐτὰ σχεδὸν στάδια πρὸς ἀποξένωσιν αὐτῶν ἀπὸ παντὸς κοσμικοῦ, ἀπὸ τῶν διαφόρων, δῆλον ὅτι, παθῶν, καὶ ἐπιτυχίαν τῆς θεωρίας, ἥτις ἐστίν, ὡς γνωστὸν ἤδη, τὸ γνῶρισμα τῶν «τελειῶν». Τί ἐστὶ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ; ἐρωτᾷ ἡ Ματρῶνα· «πρῶτον ἄρνησις παντὸς κοσμικοῦ, δεῦτερον σιωπή, τρίτον προσευχή, ψαλμῳδία καὶ γογγυλισία, τέταρτον ἀνάγνωσις, πέμπτον θρήνος, ἕκτον μνεῖα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ θανάτου καὶ ἔβδομον μακαρία ταπεινώσεις». Οὕτε οἱ ἄνδρες, οὕτε αἱ γυναῖκες δύνανται νὰ ἀρέσωσι τῷ Θεῷ καὶ νὰ σωθῶσιν ἐὰν δὲν ἀποξενωθῶσι πασῶν τῶν κοσμικῶν

Σκόπιμον ἔκρινα ὅπως εἰς τὸ τέλος τῆς πραγματείας ἀναφέρω ὀλίγα περὶ δύο μόνον τῶν ἀποχωρησάντων τοῦ Μακράκη, διὰ νὰ γνωρίσωσι καὶ οἱ ἀναγνώσται, τί ἄνθρωποι ἦσαν οἱ ἀποχωρήσαντες, καὶ ἐκ τῶν δύο τούτων πεισθῶσι καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀποχωρησάντων, παύσωσι δὲ τοῦ λοιποῦ καὶ οἱ Μακρακισταὶ νὰ τοὺς κατηγορῶσι καὶ νὰ φροντίσωσι νὰ τοὺς μιμηθῶσι.

Θὰ ἀναφέρω περὶ τῶν ἀειμνήστων Ἱεροθέου Μητροπούλου Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν καὶ τοῦ Εὐσεβίου Ματθοπούλου Ἀρχιμανδρίτου. Κατηγόρει αὐτοὺς ὁ Μακράκης καὶ τινες τῶν ἐπιζώντων Μακρακιστῶν, ὅτι ἀπεχώρησαν τοῦ διδασκάλου των διὰ νὰ λάβουν ἀξιώματα καὶ τιμὰς. Ἀλλὰ τοῦτο ἐστὶ ψευδὴς συκοφαντία.

ἐπιθυμιῶν καὶ δὲν ἀσκηθῶσιν ἐν τῇ σιωπῇ, διδάσκει ὁ ἀδελφὸς Ἀντώνιος. Ἔσο ὡς νεκρά, μὴ μεριμνῶσα μήτε περὶ τιμῆς, μήτε περὶ ἀτιμίας ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. Σίγα ἐν τῷ κελλίῳ σου μνημονεύουσα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ θανάτου (Σάρρα). Ὁ βουλομένος ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀπαλλαγῆναι, ἀπελευθεροῦται αὐτῆς διὰ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τῆς ματαιότητος, διὰ τῆς σιωπῆς καὶ τῶν δακρύων (Πελαγία). Κρεῖσσον παντὸς τὸ αἰεὶ σιωπᾶν· ἐν τούτῳ ἡ πᾶσα τοῦ μοναχοῦ ἔννοια, ἡ δὲ σιωπὴ ἐγκρατεῖται ἐν τῷ λέγειν: ἐγὼ μὲν ὑπνώτω, ἡ δὲ καρδιά μου νήφει καὶ ἀγρυπνεῖ (Θεοδώρα). Εἴτα ἀκολουθεῖ ἡ πλήρης ἀπομόνωσις καὶ συλλογὴ τοῦ νοῦ· «...κάθισον ἐν τῷ κελλίῳ σου καὶ περιστείλον τὸν νοῦν σου» (Ἀντώνιος)· «εἰ βούλει σωθῆναι... κάθισον ἐν τῷ κελλίῳ σου σιωπῶν καὶ προσευχόμενος καὶ παράδος μετὰ δακρύων τῷ Θεῷ τὴν σὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα» (Ματρῶνα). «...Κάθισον καὶ σιώπα ἐν τῷ κελλίῳ σου καὶ τὸ κελλίον σου διδάξει σε πάντα» (Μελάνη). Τοιαύτη διάθεσις ἱκανοῦ πρὸς τὴν «νοερὰν προσευχὴν» «ἀπόθεσις μεριμνῶν, σιωπὴ καὶ μυστικὴ πτῆσις τοῦ νοῦ γεννᾷ φόβον Θεοῦ καὶ σωφροσύνην» ἢ τοῦ νοῦ δὲ πτῆσις εἶναι ἡ ἀδελειπτος νοερά προσευχή: Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με· Ὑἱὲ Θεοῦ βοήθησόν μοι». Τὰ σημεῖα τῆς σιωπῆς εἰσὶ... διηνεκὴς προσευχή... ἀδελειπτος μνεῖα τοῦ Θεοῦ (Θεοδώρα).

Ἐν ταῖς νεωτέραις περὶ ἡσυχίας διδασκαλίαις ἀπαντῶμεν στάδια αὐτῆς κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν: προσευχή—καρδιακὴ θερμὴ—ἐνέργεια ξένη καὶ ἁγία—δάκρυα καρδίας—λογισμῶν εἰρήνην—νοὸς κάθαρσις—

θεωρία τῶν ἄνω μυστηρίων—ἐλλαμψίς ἄρρητος—φωτισμοὶ καρδίας—ἐντελής τελειότης. Πληρεστέρα ἀνάπτυξις τῆς περὶ ἡσυχίας διδασκαλίας ἀπαντᾷ ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ συγγραφέως τῆς Κλίμακος, τοῦ ὁσίου Ἡσυχίου, Φιλοθέου τοῦ Σιναΐτου, τοῦ ἀββᾶ Ἡσαΐου, τοῦ Βαρσανουφίου, τοῦ Καλλίστου Τηλικούδη, τοῦ Καλλίστου Καταφυγιώτου, τῶν Ξανθοπούλων Καλλίστου καὶ Ἰγνατίου, τοῦ Νικηφόρου μοναχοῦ καὶ ἄλλων. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τούτων αἱ συνθήκαι τῆς «νοερᾶς προσευχῆς» τυγχάνουσιν ἢ πλήρης μένωσις, ἢ σιωπή, τὸ ἀπερίσπαστον καὶ ἡ τήρησις τοῦ νοῦ. Συμεῶν δὲ ὁ ἐπικαλούμενος «νέος θεολόγος» συνέγραψεν εἰδικὸν λόγον, ἐν ᾧ ἐκτίθησι τρεῖς τρόπους ἡσυχαστικῆς προσευχῆς, ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ Συμεῶν προτιμᾷ τὸν τρίτον, ὃν ὀλίγιστοι ἀσκοῦσιν, ὡς λέγει, ἐκ τῶν συγχρόνων αὐτῷ ὡς «δυσκολοκατάληπτον» καὶ «σχεδὸν ἀπίστευτον». Τὸν τρόπον τοῦτον τῶν πατέρων τινὲς ὠνόμαζον «ἡσυχίαν καρδιακὴν», ἄλλοι, «προσευχὴν», ἄλλοι «νῆψιν καὶ ἀντίρρησιν» καὶ ἄλλοι «ἐρευναν τῶν λογισμῶν καὶ φύλαξιν τοῦ νοῦ». Τὸν τρόπον τοῦτον ἐκτίθησιν ὁ Συμεῶν ὡς ἑξῆς:

«Τρία πράγματα κάμνει χρεῖα νὰ φυλάξῃς προτιήτερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα· πρῶτον τὴν ἀμεριμνίαν ἀπὸ κάθε πρᾶγμα τόσον εὐλογον, ὅσον καὶ ἀνεύλογον καὶ μάταιον· ἡγουν νέκρωσιν ἀπὸ ὅλα τὰ πάντα· δεῦτερον συνειδησιν καθαρὰν εἰς ὅλα... καὶ τρίτον ἀπροσπάθειαν τελείαν, χωρὶς νὰ κλίνῃ ὁ λογισμὸς σου εἰς κανέν κοσμικὸν πρᾶγμα». Ἐπειτα κάθισε εἰς ἕνα τόπον παράμερον καὶ ἡσυχον κατὰ μόνας εἰς μίαν ἄκραν καὶ κλείσον τὴν πόρταν καὶ μάζεψε τὸν νοῦν σου ἀπὸ κάθε προσωρινὸν καὶ μάταιον πρᾶγμα· καὶ τότε ἀκούσῃς εἰς τὸ στήθος σου τὸ κάτω σιαγόνι σου ἡγουν τὸ πηγῶνι σου, διὰ νὰ προσέχῃς μὲ αὐτὸν

τὸν τρόπον μέσα εἰς τὸν ἑαυτὸν σου καὶ μὲ τὸν νοῦν σου καὶ μὲ τὰ αἰσθητὰ σου μάτια· καὶ κράτει ὀλίγον τὴν ἀναπνοὴν σου διὰ νὰ ἔχῃς ἐκεῖ τὸν νοῦν σου καὶ ἐρευνήσῃς μὲ τὸν νοῦν σου νὰ εὕρῃς τὸν τόπον ὅπου εἶναι ἡ καρδιά σου καὶ ἐκεῖ νὰ εἶναι ὅλως διόλου ὁ νοῦς σου· καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ἔχεις νὰ εὕρῃς μέσα ἕνα σκότος καὶ πῶρσιν πολλὴν καὶ σκληρότητα· ὕστερα ἀφοῦ ἐργασθῇς αὐτὸ τὸ ἔργον τῆς προσευχῆς ἀκατάπαυστα νύκτα καὶ ἡμέραν, θέλεις εὕρει, ὅ τοῦ θαύματος, μίαν χαρὰν ἀκατάπαυστον· ἐπειδὴ καὶ ὁ νοῦς ἀγωνιζόμενος εἰς τοῦτο θέλει ἐπιτόχει τὸν τόπον τῆς καρδίας καὶ τότε παρευθὺς βλέπει ἐκεῖ μέσα ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὅπου δὲν εἶδε ποτέ του, μήτε τὰ ἤξευρε. Διότι βλέπει τὸν ἄερα ἐκεῖνον, ὅπου εὐρίσκεται μέσα εἰς τὴν καρδίαν καὶ ὅλον τὸν ἑκυτόν του φωτεινὸν καὶ γεμάτον ἀπὸ κάθε φρονιμάδα καὶ διάκρισιν. Καὶ ἀπὸ τότε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διώχνει τοὺς κακοὺς λογισμοὺς μὲ τὴν εὐχὴν. «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με»...

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς προσευχῆς, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Κλίμακος, οὐσιωδῶς διαφέρει τῶν λοιπῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι οὗτοι μὲν ἀρμύζουσι ταῖς προκαταρκτικαῖς θαθμίαις τῆς ἡσυχίας, ἰδίᾳ δὲ τοῖς ἀσκοῦσι π ρ ο φ ο ρ ι κ ῆ ν προσευχὴν, ἐκεῖνος δὲ τοῖς τελείοις ἐν τῇ θεωρίᾳ, οὗτος δ' ἀκριδῶς ἀποτελεῖ τὴν νοερὰν προσευχὴν. Ἡ τοιαύτη εὐκτική διάθεσις διὰ τῆς «μύσεως τῶν αἰσθήσεων» τῇ ἐν τῇ προσευχομένῳ ἐνεργούσῃ χάριτι, προσξενεῖ «ἀρπαγὴν τοῦ νοῦ» καὶ ἄγει αὐτὸν εἰς «ἐκστασιν» μέχρι τελειότητος συνισταμένης ἐν προθεωρίᾳ («ἐν ἀρραδῶνος μέρει») τῆς «ἀνάρχου καὶ ἀκτίστου» χάριτος τῆς ὑπερουσίτου Θεότητος.

Τελικὸν ἀποτέλεσμα τῆς θεωρητικῆς ἡσυχίας εἶναι «ἡ μετὰ τῆς ψυχῆς θεία καὶ ὑπὲρ νοῦν ἔνωσις»

στικῶς «τὸ κατὰ νοῦν ἐνεργεῖν, ἤτοι θεωρεῖν», ὅπερ χαλκεύει καὶ παρασκευάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ, διότι μετὰ τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ ἐνωθῇ μόνον ἄνθρωπος καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ γενόμενος. Ἄλλως εἰπεῖν τὸ τέλος καὶ ὁ σκοπὸς τῆς θεωρίας εἶναι ἡ «θέωσις» διὰ τοῦ ὁρᾶν τὸν Θεόν· ἐν τούτοις ἐνταῦθα ὁφειλομένον νὰ σπεύσωμεν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ὁ βλέπων τὸν Θεὸν νοῦς οὐχ ὁρᾷ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὴν ἐνέργειαν· ὅταν λοιπὸν ὁ λόγος περὶ θεώσεως, νοητέον ταύτην ὡς γιγνομένην οὐχὶ κατὰ μεταβολὴν τοῦ νοῦ εἰς θεῖαν οὐσίαν, ἀλλως θὰ ἐγίγνετο καὶ οὗτος «Θεὸς κατ' οὐσίαν», ἀλλὰ «κατ' ἐνέργειαν» ἀλλοιοῦται.

Ἀρκοῦσι νομίζομεν, τ' ἀνωτέρω πρὸς σχηματισμὸν τῆς δεούσης ἐννοίας περὶ τῆς ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀνατολῇ ἡσυχαστικῆς θεωρίας μέχρι τῆς ἀναρριπίσεως τῶν ἡσυχαστικῶν ἐρίδων.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων καθίσταται καταληπτόν, ὅτι τῆς ἡσυχίας θέσεις καὶ κέντρον εἶναι ἡ βλῆ ψυχῆ καὶ καρδίᾳ καὶ διανοίᾳ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ διευκόλυνσις τῆς θείας θεωρίας διὰ τῆς ἀποτάξεως παντί, τὸ ποῖον καὶ κατὰ τὸν ἐμμεσώτατον καὶ μάλλον ἀπομεμακρυσμένον τρόπον ὑπομιμνήσκει τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. Ὅτι μετὰ τῆς προγενεστέρως θεωρίας καὶ τῆς διδασκαλίας Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου οὐδεμία οὐσιώδης διαφορά ὑπάρχει. Καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων ἡσυχαστῶν, ἡ ἀνωτάτη βαθμὶς τῆς ἡσυχίας θεωρεῖται ἡ «θεωρία» ἀντιτιθεμένη πρὸς τὴν «πράξιν», ἡ ἀκριβέστερον ἐπομένη τῇ πράξει ὡς δεύτερον στάδιον, ἥτοι δὲ ὁ τελικὸς σκοπὸς τῶν «τελείων» ἡσυχαστῶν, ἄνευ ταύτης δῆλα δὴ

ἢ ἐν τῇ ἀσκήσει τελείωσις δὲν εἶναι δυνατή. Τοῦτο ἐπακριθῶς ἐκφράζει ἡ τῆς ἡσυχαστικῆς φιλολογίας φράσις: «Πρᾶξις θεωρίας ἐπίδασις».

Ἐν κατακλείδι δὲ δεόν νὰ σημειωθῇ ὅτι τῆς μυστικοπαθοῦς ταύτης τάσεως τῶν Νηπτικῶν καὶ Ἑσυχαστῶν, ἡ γνωστὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἰνδοῖς, ἐκαλλιέργησαν οἱ Νεοπυθαγορικοὶ καὶ ἐξυμνεῖ ὁ ψευδο-διονύσιος, εἰσηγητῆς ἐγένετο, ὡς φαίνεται ὁ κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα ἡγούμενος τῆς ἐν Κων)πόλει μονῆς τοῦ Ἁγίου Μάμαντος Συμεὼν ὁ νέος Θεολόγος, ὁ μετὰ τὸν Νικόλαον Καβάσιλαν μέγιστος μυστικὸς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, καὶ Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης.

Ὅτε δὲ τὸ 1339 ὁ Καλαβρὸς μοναχὸς Βαρλαάμ ἐπισκεφθεὶς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐγνώρισε τοὺς ἡσυχαστάς, διεκωμῶδησε δὲ πάντας τοὺς Ἀθωνίτας, «Ὁμφαλοψυχίτας» αὐτοὺς ἀποκαλῶν, διὰ τὸν λόγον ὅτι οὗτοι ἐγκλειόμενοι ἐντὸς τῶν κελλίων τῶν καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ παντὸς κοσμικοῦ ἀπομακρύνοντες, ἐστήριζον τὸν πῶγωνα ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ προσήλουν τοὺς ὀφθαλμοὺς περὶ τὸν ὀμφαλόν, ἀνιχνεύοντες ἐκεῖ τὴν ἔδραν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ὅτε κατ' ἀρχὰς μὲν κατελαμβάνοντο ὑπὸ τινος σκοτοδινίας καὶ ἀθυμίας, εἶτα δὲ ἐπιμένοντας ἐπληροῦντο θείας εὐφροσύνης καὶ περιελάμποντο ὑπὸ φωτός τινος, ὅπερ ἐθεώρουν οὐράνιον. Γρηγόριος ὁ Παλαμάς ἀνταπεξήλθε κατὰ τοῦ Βαρλαάμ ὑπὲρ τῶν ἡσυχαστῶν, ἰσχυριζόμενος, ὅτι δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἴδῃ τις διὰ τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν τὸ Θεῖον καὶ ἄκτιστον φῶς, ὅπως εἶδον αὐτὸν ἐν τῷ Θαβῶρ οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου. Ὁ Βαρλαάμ ὁμοῦς φρονῶν ὅτι πᾶν τὸ ἄκτιστον εἶναι καὶ Θεὸς καὶ Θεῖα οὐσία, ἀπεκάλει τοὺς ἡσυχαστάς καὶ τοὺς ὑπερμάχους αὐτῶν «διθεΐτας», διότι ἀφοῦ ἐκτὸς

Θεοῦ παρεδέχοντο καὶ τὸ ἐν Θαδῶρ φῶς ἄκτιστον μὲν, ἀλλὰ προσιτόν, εἶπετο κατ' αὐτὸν ὅτι: ὑπάρχουσι δύο θεοί, εἰς προσιτός καὶ εἰς ἀπρόσιτος.

Τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον τοῦ Βαρλαάμ ἀποκρούων ὁ Παλαμάς ἰσχυρίζετο, ὅτι οἱ ἅγιοι ἄνδρες ἐλέπουν μὲν φῶς τι, ἄκτιστον καὶ θεῖον, ὅχι ὁμῶς καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ· ἡ θεία οὐσία εἶναι ἀόρατος καὶ ἀπρόσιτος καὶ ἀμέθεκτος, ὅχι ὁμῶς καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτῆς, οἷα τὸ ἐν Θαδῶρ φῶς, ἡ φλεγόμενη δάτος, τὸ πύρινον ἄρμα τοῦ Ἡλίου, ἡ ἐν ἐρήμῳ φωτεινὴ στήλη κ.τ.λ.

Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πολυχρόνιος δεινὴ ταραχὴ καὶ ἔρις, ἄλλων μὲν ταχθέντων ὑπὲρ τοῦ Παλαμά, ἄλλων δὲ ὑπὲρ τοῦ Βαρλαάμ. Τέσσαρες σύνοδοι συγκληθεῖσαι ἐν Κων)πόλει, τῷ 1341 δύο, τῷ 1347 ἡ τρίτη καὶ τῷ 1351 ἡ τετάρτη, κατεδίκασαν τοὺς περὶ τὸν Βαρλαάμ καὶ τὸν μετὰ τὴν εἰς Ἰταλίαν φυγὴν αὐτοῦ ἡγέτην τῶν ἀνθησυχαστῶν Γεώργιον τὸν Ἀκίνδυνον.

Ἄλλ' ἐπειδὴ βραδύτερον μοναχός τις τῆς Λαύρας, Πρόχορος Κυδωνῆς καλούμενος, οὗ μόνον ἐφωράθη φρονῶν τὰ τοῦ Βαρλαάμ καὶ Ἀκινδύνου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τοῦ Χριστοῦ ἀτελεῖ ὠνόμαζε καὶ οὐχὶ ἀνευ ἁμαρτημῆτος, ἡ ἐπὶ Πατριάρχου Φιλοθέου συγκληθεῖσα ἐν Κων)πόλει σύνοδος τῷ 1368 κατήρρεσε μὲν τὸν Πρόχορον καὶ ἀνεθεμάτισεν, Ὁρθόδοξους δ' ἀνεκήρυξε τοὺς ἡσυχαστάς καὶ Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν εἰς τοὺς ἁγίους συγκατέλεξεν.

Δυστυχῶς, ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ἐν τέλει, ἡ σημερινὴ Θεολογικὴ Ἐπιστομὴ δὲν ἔδωκε τὴν δέουσαν προσοχὴν καὶ σημασίαν εἰς τοὺς μεγίστους ἥρωας τῆς Πίστεώς μας καὶ τῆς ἀγνῆς χριστιανικῆς ζωῆς, τοὺς Νηπτικὸς Πατέρας. Ὁφείλει

δὲ πρὸ πολλοῦ ἤδη νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰς θεολογικὰς μας Σχολὰς καὶ ἰδιαίτερον μάθημα, ἀφοῦ προηγουμένως καταστή ἑντονον εἶωμα ἡ σοφρότης καὶ ἀναγκαιότης ὑπάρξεως τοιούτου, περὶ τῆς Ἀσκητικῆς Θεολογίας, δι' οὗ θὰ ἐμελέτων καὶ ἀνίχνευον οἱ μύσται τῆς ἱερᾶς καὶ θείας Ἐπιστήμης τὸν ἀμύθητον θησαυρὸν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ διέκειντο φίλα πρὸς τὴν μοναστικὴν ζωὴν καὶ τὸν Μοναχισμόν, τοῦ Ὁποίου τὰς ἀνυπολογίστους ὑπηρεσίας καὶ ὠφελείας πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἐν γένει καὶ δὴ τὴν Ἐκκλησίαν, φαίνεται ὅτι κατανοοῦν καὶ ἐκτιμοῦν καλλίτερον οἱ ξένοι καὶ μάλιστα ἐδῶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Συγκεκριμένως, εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Χάρβαρντ, τὸ μεγαλύτερον ὅχι μόνον τῆς Ἀμερικῆς ἀλλὰ καὶ ὅλου τοῦ κόσμου, διδάσκεται συστηματικῶς τὸ μάθημα τοῦτο ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς Ὁρθόδοξου Ρώσου Καθηγητοῦ ἐν αὐτῷ Πατρὸς Γεωργίου Φλωρόφσκυ καὶ ἐκπληκτοῦ, πράγματι, μένει κανεὶς πρὸ τῆς ἀφοσιώσεως καὶ προσοχῆς τῶν φοιτητῶν κατὰ τὴν παράδοσιν, οἷτινες παρὰ τὸ ὅτι τυγχάνουσιν οἱ πλείστοι Ἀμερικανοί, ὥς διψαλέαι ἐλαφοὶ σπεύδουν, ἔρευνουν, ποθοῦν νὰ μάθουν καὶ νὰ ζήσουν τὰ ὑψηλὰ εἰώματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν Νηπτικῶν καὶ τὸν Ὁρθόδοξον Μυστικισμόν... Τὸ γεγονός τοῦτο λέγει πάρα πολλὰ καὶ εἶναι περιττόν, νομίζομεν, νὰ προσθέσωμεν σχόλια. Ἀρκούμεθα νὰ εἴπωμεν μόνον ὅτι σήμερον ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀνάγκην Θεολόγων διανοουμένων, ἀλλὰ Θεολόγων ἱεραποστόλων, μὲ ἀνεπτυγμένον ἐσωτερισμόν καὶ καλλιεργημένην Πατερικὴν συνείδησιν καὶ Ἰδεολογίαν.

Ἀνσόνια Ἀμερικῆς. 1958.

Ἱερομόναχος

Αἰμιλία

Athos Library
Ἀγιορείτικὴ Βιβλιοθήκη

Δ. Θ.

ΣΑΦΕΙΣ ΠΑΛΑΙΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Κατὰ παλαιῶν παραδόσεων, μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, Ἀνάληψιν καὶ ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγ. Πνεύματος, ἀναχωρησάντων τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ἕκαστος εἰς τὸν κλῆρον αὐτοῦ διὰ τὸ ἔργον τῆς μαθητεύσεως τῶν Ἑθνῶν, ἐζήτησε καὶ ἡ Θεοτόκος Μ. κλῆρον εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τὸν Ἀναληφθέντα Υἱόν της, τοῦ κηρύξαι καὶ αὕτη τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν. Ὁ δὲ Κύριος δεχθεὶς τὴν αἵτησιν αὐτῆς εἶπε πρὸς αὐτήν Ἀρκετὸν εἶναι τὸ ἔργον σου τὸ θεῖον, ὃ γλυκυτάτη μου Μῆτερ, ὅτι ἐσάρκωσες τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἔφερες εἰς τὸν κόσμον. Πλὴν καὶ τοῦτο σου τὸ αἶτημα γενέσθω· καὶ ὁ Κλῆρος ὁ σὸς ἔσται τὸ κατὰ τὴν Ρούμελην Ὁρος ᾿Αθω.

Τότε ἡ Κυρία Θεοτόκος εὐχαριστήσασα τὸν Υἱόν της ἐπὶ τούτου καὶ λαβοῦσα τρεῖς ἐκ τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰσελθοῦσα εἰς πλοῖον ἐπλευσε διὰ τὴν Κύπρον πρὸς συνάντησιν τοῦ φίλου τοῦ Χριστοῦ Λαζάρου τοῦ τετραήμερου, ὃς διορισθεὶς ὑπὸ τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ Ἐπίσκοπος Κύπρου· εἶχε δὲ μεθ' ἑαυτῆς πλεκτικά ὑπὸ τῆς ἰδίας, ἐπιμάνικα καὶ ὠμοφόριον, ἵνα προσφέρῃ τῷ Λαζάρῳ ὡς δῶρα. Ἀντιπνεύσαντος ὁμως τοῦ ἀνέμου, ἀντὶ εἰς Κύπρον ὠθήθη τὸ πλοῖον εἰς τὸν ᾿Αθωνα.

Μαθοῦσα ἡ Κυρία Θεοτόκος ἀπὸ τοὺς συνταξιδεύοντας, ὅτι τοῦτο ἔστι τὸ Ὁρος ᾿Αθω καὶ κατελθοῦσα εἰς τὴν ξηρὰν μετὰ χαρᾶς ἀπλήστου, καὶ ἀτενίσασα νοῦν καὶ καρδίαν πρὸς τὸν ἀγαπητόν της Υἱόν, ἡ-

χαρίστησεν αὐτὸν μετὰ μεγάλης φωνῆς· ἠκούσθη τότε φωνὴ ἐκ τῶν Οὐρανῶν λέγουσα· Ναὶ ἡγαπημένη μου Μῆτερ· τοῦτο τὸ Ὁρος εἶναι ὁ Κλῆρος ὁ σὸς καὶ ποιήσον τοῦτο ὡς θέλεις. Συγχρόνως τότε ἐγαίναν μέγала καὶ παράδοξα θαύματα! Ὅλα τὰ δένδρα ἐκλιναν τὰς κορυφὰς πρὸς τὸ μέρος αὐτῆς καὶ προσεκύνησαν αὐτήν· τὰ δὲ δαιμόνια ἐκ τῶν εἰδώλων ἦραν μεγάλην φωνὴν πρὸς τοὺς ἐκεῖ εἰδωλολάτραις τοὺς εἰς χωρία καὶ πόλεις λέγοντα. Ὡ Ἕλληνες, τρέξατε κάτω εἰς τὸν λιμένα Κλήμεντος (σήμερον Ἰ. Μ. Ἰβήρων)· ἐκεῖ προσωρμίσθη τὸ πλοῖον. ἵνα ἴδητε τὴν Μητέρα τοῦ Μεγάλου Θεοῦ· καὶ τότε ἔτρεξαν ἀναρίθμητοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία καὶ προσεκύνουν τὴν Παναγίαν, ἐρωτῶντες αὐτήν. Εἶπε ἡμῖν Κυρία πῶς ἐγέννησας τὸν Μέγαν Θεόν; ἡ δὲ ἀνοίξασα τὸ Πανάγιον στόμα της, ἐδίδαξεν ἑλληνιστὶ εἰς αὐτοὺς τὸ Μέγα Μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου· πολλοὺς δὲ ἐβάπτισε διὰ τῶν Ἀποστόλων αὐτῆς· (ᾶρα πλατυτέραν τὴν διήγησιν ταύτην εἰς τὴν «Ἁγιορ. Βιβλιοθήκην» ἔτος Γ', ἀριθ. 25 - 26, 1938 - 1939), καθὼς καὶ εἰς τὸ «ποιητικὸν ὑμνολόγιόν μου» ἐκδοθησόμενον Ἀ' σύγγραμμά μου.

Σ.Μ.Φ. - ᾿Αγιον Ὁρος

Παρακαλοῦμεν ἐργασθῆτε διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ καλοῦ

ὑποπεριδικού.

† Athos Library
Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη

Ἐκλεκταὶ ἐκδόσεις

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ Ο ΚΥΡΙΟΣ ΟΠΩΣ ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΠΡΟΣΑΓΟΡΕΥΟΝΤΑΙ "ΠΑΤΕΡΕΣ,;

Καλάμαϊ 1958

Διακ. Ἐπιφάνιου Ι. Θεοδοροπούλου

Ὑπὸ τὸν ὡς ἄνω τίτλον, ὁμηρὸς καὶ ἐν-
θουσιώδης ἐκ τῶν νέων Κληρικῶν Θεολό-
γων καὶ ἐργατῶν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλη-
σίας, ὁ Ἱερολ. κ. Ἐπιφάνιος ἐκυκλοφό-
ρησε περισπούδαστον ἐκ 36 πυκνοτυπωμέ-
νων σελίδων ἀπολογητικὴν μελέτην, δι'
τῆς κατοχυρώσει, κυρίως, Ἀγιογραφικῶς
«μίαν ἀμφισβητουμένην θέσιν τῆς ἡμετέ-
ρας Ἐκκλησίας» καὶ ἀπαντᾷ ἀποστομωτι-
κῶς τόσον πρὸς τοὺς «Εὐαγγελικούς», ὅ-
σον καὶ πρὸς τὸν κ. Δαναῶν, οἵτινες δια-
δίδουν, στηριζόμενοι εἰς τὸ χωρίον Ματθ.
κγ', 8 - 9, ὅτι ἀποτελεῖ παράδοσιν τῆς ἐν-
τολῆς τοῦ Κυρίου ἡ ἀπονεμομένη τοῖς
Κληρικοῖς, χάριν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ,
προσαγόρευσις «Πάτερ».

Τὸ θέμα του, ὁ πατήρ Ἐπιφάνιος, δια-
πραγματεύεται μετ' ἰδιαζούσης, ὄντως, ἀ-
πολογητικῆς ἱκανότητος, ἐκπληροσύνης
τὸν ἀναγνώστην καὶ μετὰ θαθείας γνώ-
σεως τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἣν ἐπικαλεῖται
καὶ χρησιμοποιοεῖ εἰς κάθε ἐπιχειρημά
του λίαν εὐστόχως. Προτιμᾷ δὲ τὴν ἐν
μορφῇ διαλόγου (μεταξὺ Ὁρθοδόξου καὶ
αἱρετικοῦ) ἐκθεσιν τῆς ἐπιχειρηματολο-
γίας του, θεωρήσας ὡς ἐπαγωγότερον τὸν
τρόπον τοῦτον.

Ἀξιοσημείωτα εἶναι τὰ ὅσα, ἐν ἀρχῇ,
ἀναφέρει πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι τὸ χωρίον
τοῦ Ματθ. κγ' 8 - 9 δὲν ἀποκλείει τὴν
προσαγόρευσιν «Πάτερ», ἀπονεμομένην
εἰς ἀνθρώπους. Οὕτω βασιζόμενος ἐπὶ ἐ-
τέρων ἀγιογραφικῶν χωρίων, ὡς τοῦ Λου-
κᾶ ις' 24, Ἰωάν. η' 39, Ρωμ. δ' 11,
Ρωμ. θ' 10, Πράξ. ζ' 2, Πράξ. κδ' 1,
καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ ὅπλου πολεμῶν τοὺς ἀν-

τιπάλους, ἐπιτυχῶς ἐκφράζει τὸ Ὁρθόδο-
ξον πνεῦμα τῶν ἐν Ματθ. κγ' 8 - 9 λόγων
τοῦ Κυρίου: «καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑ-
μῶν ἐπὶ τῆς γῆς» εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατήρ
ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» γράφων ὅτι, ἐν
ἀπολύτῳ μέτρῳ καὶ ἐννοίᾳ, μόνος ὁ Θεὸς
εἶναι πατήρ ὑμῶν. Εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν
τόσον τὴν φυσικὴν, ὅσον καὶ τὴν
πνευματικὴν ζωὴν ὑμῶν. Οἱ πα-
τέρες ὑμῶν καὶ οἱ φυσικοὶ καὶ πνευματι-
κοί, εἶναι ἀπλᾶ ὄργανα, δι' ὧν ὁ Θεὸς χο-
ρηγεῖ ἡμῖν καὶ τὴν φυσικὴν καὶ τὴν πνευ-
ματικὴν ζωὴν. Ἡ αἰτία καὶ ἡ πηγὴ πά-
σης ζωῆς εἶναι αὐτός. Συνεπῶς μόνον αὐ-
τὸν ἔχομεν καὶ μόνον αὐτὸν θὰ ἀποκαλῶ-
μεν Πατέρα ἐν ἀπολύτῳ ἐννοίᾳ καὶ ἐν ἀ-
πολύτῳ μέτρῳ. Πᾶς ἄλλος πατήρ, φυσι-
κὸς ἢ πνευματικὸς, εἶναι πατήρ ἐν σχε-
τικῇ ἐννοίᾳ καὶ ἐν σχετικῷ μέτρῳ (ἐν
τῷ αὐτῷ πνεύματι δέον νὰ ἐρμηνεύων-
ται καὶ τὰ χωρία Α' Τιμ. ζ' 16, Ματθ.
κγ' 8, Ἑβρ. δ' 5). Καὶ ὡς τοιοῦτους οὐ-
δόλως μᾶς ἀπαγορεύει ὁ Κύριος νὰ θεω-
ρῶμεν καὶ ἀποκαλῶμεν αὐτοὺς πρὸς ἐκφρα-
σιν τιμῆς, ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ. Κατό-
πιν, ἐὰν ὁ Κύριος ἀπηγόρευε τοῦτο, τότε
καὶ οἱ Ἀπόστολοι αὐτοῦ δὲν θὰ ἔπρεπεν,
ὡς προσθέτει, νὰ κάμνουν λόγον περὶ ἑαυ-
τῶν, ὡς περὶ πνευματικῶν πατέρων. Τοῦ-
ναντίον, ὅμως, παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Παῦ-
λος ἰδίᾳ, ἐν Α' Κορινθ. δ' 15 καὶ εἰς πλεί-
στα ἄλλα, ὧν κατὰ λ. δίδει ὁ συγγρ. ἐν σ.
18 ὡς καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Πέτρος ὡς
τοιοῦτους ἐξελάμβανον ἑαυτοὺς, ὅτε ἀπε-
κάλουν τέκνα τοὺς ὑπ' αὐτῶν κατηχηθέν-
τας πιστοὺς.

Ἔτερον κεντρικὸν σημεῖον τῆς κατὰ τῶν ἐνοστάσεων τῶν «Εὐαγγελικῶν» ἐπιχειρηματολογίας τοῦ συγγραφέως, ἀποτελεῖ ἡ ἐρμηνεία τοῦ χωρίου, «πάντες ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστέ» (Ματθ. κγ' 8), ὅπερ δὲν ἐτέθη πρὸς γενικὴν τῶν πάντων ἰσοπέδωσιν, καθ' ὅτι ἡ Γραφή γνωρίζει καὶ πατέρας (μάρυρες τὰ ἄνωτ. χωρία) καὶ ποιμένας (Ἐφεσ. δ' 11) καὶ διδασκάλους (Α' Κορ. ιβ' 28, Α' Τιμ. δ' 7, Β' Τιμ. α' 11) καὶ προσετώτας (Α' Τιμ. ε' 17) καὶ ἡγουμένους (Πράξ. ιε' 22, Ἐβρ. ιγ' 7, 24) καὶ μάλιστα ὅχι ἀπλῶς γνωρίζει προσετώτας καὶ ἡγουμένους, ἀλλ' ἀξιοῖ ὅπως οἱ πιστοὶ δεῖκνύσιν εἰς αὐτοὺς ὑπακοήν καὶ πειθαρχίαν. «Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέκτετε» (Ἐβρ. ιγ' 17), ἀλλ' ἀπλῶς ἵνα διδάξῃ, ὅτι οἱ προσετώτες πρέπει νὰ συμπεριφέρονται πρὸς τοὺς ἄλλους οὐχὶ ἡγεμονικῶς καὶ τυραννικῶς, ἀλλ' ἀδελφικῶς, ἐνθυμούμενοι ὅτι καὶ αὐτοὶ εἶναι τέκνα τοῦ αὐτοῦ Πατρὸς καὶ δοῦλοι ἀχρεῖοι τοῦ αὐτοῦ Δεσπότη (Λουκ. κβ' 26).

Ἀκαταμάχητος, ὡσαύτως, ἀπολογητῆς ἀποβαίνει ὁ πατήρ Ἐπιφάνιος εἰς τὴν ὑποστήριξιν καὶ ἀπόδειξιν τοῦ ὁρθοῦ καὶ δικαίου τῶν ἱερατικῶν τίτλων, «Παναγιώτατος», «Μακαριώτατος», «Σεδασμιώτατος» καὶ «Πανοσιολογιώτατος», τοὺς δόπολους οἱ «Εὐαγγελικοὶ» κ. ἄ. χαρακτηρίζουν ὡς ἀσεβεῖς. Αἱ ἰδιότητες καὶ οἱ τίτλοι οὗτοι δέον νὰ ἐκλαμβάνωνται ἐν σχετικῇ ἐννοίᾳ καὶ ἐν συγκρίσει πάντοτε πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, δηλ. τοὺς ἄλλους πιστοὺς, ὧν οἱ Κληρικοὶ προΐστανται. Διότι μόνον ὁ Θεὸς ἔχει πάσας τὰς ἰδιότητας αὐτοῦ ἐν τῷ ἀπολύτῳ βαθμῷ. Διὰ τοῦτο καὶ χαρακτηρίζομεν αὐτὰς δι' ἐνὸς ἀπλοῦ ἐπιθέτου ἐν θετικῷ βαθμῷ. Τὸ δυνατόν, ὅμως, οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι τὰ πάντα σχετικὰ καὶ αἱ ἰδιότητες αὐτῶν ἐπιδέχονται συγκρίσεις καὶ ἀξιομοιώσεις.

Διὰ τοῦτο ὁ εἰς ἔχει ἐν πρᾶγμα εἰς α' βαθμὸν καὶ ὁ ἕτερος εἰς β'. Ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος σήμερον δύναται νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸν α' βαθμὸν μᾶς ἰδιότητος, καὶ αὔριον εἰς ἄνωτερον ἢ κατώτερον. Ἐὰν δὲ ἦσαν ἀσεβεῖς οἱ ὡς ἄνω ἱερατικοὶ τίτλοι, θὰ ἦτο ἀσέβεια καὶ νὰ καλῶνται ἀπλῶς «ἄγιοι» καὶ «ἔσιοι» καὶ «μακάριοι» οἱ ἄνθρωποι, ἐφ' ὅσον οὕτω καλεῖται καὶ ὁ Θεός. Δὲν εἶναι ἀσέβεια μόνον ἡ ἐξόφωσις τῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξίσωσις αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν. Ἀσεβεῖ, λοιπόν, ἡ Γραφή ἀποκαλοῦσα πλειστάκις τοὺς πιστοὺς ἀνθρώπους «ἄγιους» (Ρωμ. α' 7, ιβ' 13, Α' Κορινθ. ζ' 1, Ἐφεσ. α' 1, κ. ἄ.), «δόσιους» (Τίτ. α' 8) «μακαρίους» (Ματθ. ε' 3 - 11, ις' 17, Λουκ. ια' 28, Ἰακ. α' 12, Ἀποκ. α' 3 κ. ἄ) ὅπως ἀκριβῶς ἀποκαλεῖ καὶ τὸν Θεόν; Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ὑπάρχει καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γραφῇ παράδειγμα χρησιμοποιοῦσας ἐπιθέτου ἐν θετικῷ μὲν βαθμῷ διὰ τὸν Θεόν, ἐν ὑπερθετικῷ δὲ δι' ἀνθρώπους. (Λουκ. α' 3, Πράξ. κς' 25, ἐν ἀντιπαράβολῃ πρὸς Δευτερ. ζ' 21, Ψαλμ. 23, 8 καὶ Ματθ. κς' 25, ιθ' 17). Οὕτω διὰ τῶν γραφικῶν καὶ λογικῶν τούτων ἐπιχειρημάτων, ἡ δυνατὴ γραφὶς τοῦ π. Ἐπιφάνιου, ἀποστομώνει καὶ εἰς τὸ περὶ ἱερατικῶν τίτλων καὶ προσφωνήσεων θέμα τοὺς ἀντιθέτους, οἵτινες πλέον οὐδὲ λέξιν δύνανται νὰ εἰπουν ἢ γράψουν ἐπ' αὐτοῦ.

Ὁ π. Ἐπιφάνιος, γνωστὸς καὶ διὰ τὸ ἕτερον Δογματικοπολεμικὸν ἔργον του «Ἀγία Γραφή καὶ πονηρὰ πνεύματα», ἐνθα ἐπίσης διαλάμπει ἡ ἀπολογητικὴ αὐτοῦ βξύνοια καὶ ἡ περὶ τὰς ἁγίας Γραφὰς ἀξιοθαύμαστος ἐξοικειώσις, πολύτιμον, πρᾶγματι, συμβολὴν προσφέρει εἰς τὴν σύγχρονον Ἀπολογητικὴν Θεολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅχι μόνον τὴν

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Πρὸς Ἀντίοχον Δοῦκα

Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστον καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεισθαι ὀφειλομένων κατ' ἐρώτησιν.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 242)

Ἐρ. μθ'. Πόσον χρόνον ἐν παραδείσῳ ἐποίησεν ὁ Ἀδάμ;

Ἀπ. Ἀμφιβαλλόμενον τοῖς πατράσιν ἡρώτησας πρόβλημα. Οἱ μὲν γὰρ φασιν ἑξαμηνιαῖον χρόνον, οἱ δὲ πλείονα, ἄλλοι δὲ τσαύτας ὥρας καὶ μόνον, ὅσας ὁ Κύριος ἐν τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ πεποίηκεν, ὅπερ οἶμαι ἀληθέστερον εἶναι· ἕτεροι δὲ ἐννέα καὶ μόνον ὥρας ποιῆσαι.

Ἐρ. ν'. Τί δὲ ἦν ἄρα τὸ ξύλον, ἐξ οὗ τὸν καρπὸν ἔφαγεν ὁ Ἀδάμ;

ἐκλαΐκευμένην ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ διὰ τοῦ ὑπὸ κρίσει νέου αὐτοῦ διβλίου ἐφοδιάζει τὸν Κληρικόν, ἰδιαίτατα, τῆς ἐποχῆς μᾶς μὲ ἰσχυρὸν καὶ ἀήττητον ὅπλον κατὰ τῆς ὑπούλου προπαγάνδας τῶν λεγομένων «Εὐαγγελικῶν». Εἴθε τὸ παράδειγμα αὐτοῦ νὰ εὕρῃ πολλοὺς μιμητάς, πρὸς δημιουργίαν ἐπεγνωσμένων Χριστιανῶν.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες ν' ἀποκτήσουν τὰ ὡς ἄνω δύο διβλία, δύνανται νὰ ἀποταναθῶν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκης» Σωτ. Σχοινᾶν Χατζηαργύρη 28 Βόλων.

Ἱερομόναχος
Αἰμιλιανὸς Τσιρπανλῆς
599 W. 177 Street
Apt. 32.
New York, N. Y.

Ἀπ. Οὐδὲ ἐν τούτῳ συμφώνως εἰρήκασιν οἱ Πατέρες· καὶ δικαίως. Ὅπερ γὰρ ἡ θεία Γραφή ἐκουσίως ἀπέκρυπεν, οὐδεὶς κατὰ ἀκριβείαν εἰπεῖν ἴσχυσεν. Ὅθεν οἱ μὲν σῦκον εἶναι φασὶ τὸν καρπὸν, ἄλλοι δὲ τὴν τῆς Εὐας θεωρίαν. Δοκεῖ δὲ τισὶ μηδαμῶς βεβρωκέναι τὸν Ἀδάμ ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἴσως δὲ ὁ πρῶτος ἀληθέστερος ὑπάρχει, ὁ τοῦ σύκου, διὰ τὸ τοῖς φύλλοις αὐτοῦ εἰς σκέπην χρήσασθαι τοὺς προπάτορας, καὶ διὰ τὸ τὴν συκὴν ὕστερον ὑπὸ Χριστοῦ καταρασθεῖσαν. Ὁ δὲ ἐν ἁγίοις Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης ἐν τῇ πεντηκοστῇ αὐτοῦ πρώτῃ ἐπιστολῇ φησιν, ὅτι σῦκον ἦν, ἐξ οὗ οἱ προπάτορες ἔφαγον καρπὸν· καὶ ὅτι ἀπὸ ἀρχαίων γερόντων ἐγνώσθη αὐτῷ τοῦτο.

Ἐρ. να'. Καὶ εἰμὴ παρέβη ὁ Ἀδάμ, πῶς ἔμελλε γενέσθαι ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ πλῆθος;

Ἀπ. Ἠδύνατο ὁ λόγος συστήσασθαι τὸ πλῆθος τῶν ἀγγέλων, τιμὴν τινὶ καὶ καθαρῷ τρόπῳ συστήσασθαι πλῆθος γένος ἀνθρώπων. Τινὲς δὲ φασιν, ὅτι, τοῦ Θεοῦ ἄρσεν καὶ θῆλυ ποιήσαντος, εὐδηλον, ὅτι διὰ σπερμογονίας ἐβουλήθη ὁ Θεὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων συστήσασθαι. Ὅμως δὲ οὐκ ἠβούλετο διὰ

παρακοῆς, ἀλλὰ μετὰ τιμῆς γενέσθαι τοῦτο.

Ἐρ. νβ'. Διατί δὲ τῇ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ ὁ Θεὸς τὴν κτίσιν ἐτέλεσεν;

Ἀπ. Ἐν τῷ ἀριθμῷ τὴν δεκάδα εὐρίσκομεν πλήρωμα παντός ἀριθμοῦ. Ἐὰν γὰρ εἰς τὴν δεκάδα καταλάβῃς, πάλιν εὐθέως εἰς τὴν μονάδα ὑποστρέφεις. Ἐπὶ οὖν καὶ τρεῖς ἐστὶν ὁ πληρέστατος ἀριθμός. Καὶ τούτου χάριν αἱ ἐπὶ εἰς τῆς κτίσεως, ἡ δὲ ἁγία Τριάς ἄκτιστος.

Ἐρ. νγ'. Πολλή τις παρὰ τῶν πολλῶν καθέστηκε ζήτησις, τίνα δεῖ προτάττεσθαι, λέγω δὴ τὴν ἡμέραν πρὸ τῆς νυκτός, ἢ τὴν νύκτα πρὸ τῆς ἡμέρας; Ἐὰν γὰρ εἴπωμεν τὴν ἡμέραν προτερεῦειν, εὐρίσκεται ὁ Χριστὸς ἐν Σαββάτῳ ἀναστάς. Ἡ γὰρ νύξ ἐκείνη τοῦ Σαββάτου ἦν, κατὰ τὸν λόγον Μωσέως τοῦ συγγραφέως τῆς κοσμοποιίας.

Ἀπ. Κατὰ μὲν τὸν σκοπὸν καὶ λόγον τὸν λέγοντα, ὅτι εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸ πάντων, «Γενηθήτω φῶς», πρόδηλον, ὅτι ἡ ἡμέρα προτερεῖται τῆς νυκτός. Τὸ γὰρ σκότος ἐκεῖνο τὸ ἐπάνω τῆς ἀβύσσου οὕτω ἦν ὀνομασθὲν νύξ, οὔτε ὑπὸ σελήνης καὶ ἀστέρων καὶ δώδεκα ὥρων μετρούμενον. Ἀναμφιβόλως οὖν τὸ φῶς προτερεῖται τοῦ σκότους. Ὅμως ἵνα μὴ εὕρωσι πρὸς ἡμᾶς λέγειν Ἰουδαίων παῖδες, ὅτι ἐν σαββάτῳ ἀνέστη ὁ Χριστός, τούτου χάριν προαπεφίμωσεν αὐτοὺς ὁ Θεός, νομοθεήσας καὶ αὐτοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἄρχεσθαι τῆς ἡμέρας τοῦ σαββάτου.

Ἐρ. νδ'. Τί οὖν τούτου χάριν καὶ ἡμῖν ὁ Θεὸς προσέταξεν ἀφ' ἐσπέρας τοῦ σαββάτου ἀπάρχεσθαι τῆς Κυριακῆς;

Ἀπ. Οὐ τούτου χάριν ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Θεὸς τὰ ἔθνη ἐκ τοῦ σκότους τῆς ἀγνοσίας καὶ τῆς σκιᾶς τοῦ νόμου εἰς τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἐκάλεσε. Πρεπόντως ἄρα ἡμῖν τὴν ἀναστάσιμον αὐτοῦ ἡμέραν ἀφ' ἐσπέρας ἄρχεσθαι καὶ εἰς φῶς τελειοῦσθαι προσέταξεν. Ἀπρεπὲς γὰρ ἦν καὶ ἀνάρμοστον ἀπὸ φωτὸς ἄρχεσθαι καὶ εἰς νύκτα καὶ εἰς σκότος καταλήγειν τὰς Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς ἡμέρας.

Ἐρ. νε'. Τίνος χάριν τῇ εἰκάδι πέμπτῃ τοῦ λεγομένου παρὰ Ῥωμαίων Μαρτίου μηνὸς ὁ Χριστὸς ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Παρθένου ἐπὶ γῆς ἐσκήνωσεν;

Ἀπ. Ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπ' ἀρχῆς ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ ἔπλασεν. Ὅθεν καὶ τῷ μηνὶ ἐκείνῳ πάντα τὰ δένδρα καὶ αἱ βοτάναι καὶ τὰ ζῶα εἰς καρποφορίαν καὶ τεκνογονίαν κινοῦνται, ὥς τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὑπὸ Θεοῦ γενόμενα.

Ἐρ. νς'. Ὅποιοι ἦσαν οἱ δερμάτινοι χιτῶνες, οὓς ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ Εὐᾷ πεποίηκεν;

Ἀπ. Οἱ μὲν φασὶν ἐκ φύλλων δένδρων· οἱ δὲ πάλιν τὴν σάρκα ἡμῶν τούτους τοὺς χιτῶνας εἶναι εἰρήκασιν· ἔδοξε δὲ ἑτέροις, τοῖς καὶ ἀληθεσιτέροις, ἐν ἀληθείᾳ χιτῶνας δερματίνους εἶναι τοὺς τῶν προπατόρων χιτῶνας.

Ἐρ. νζ'. Τίνος οὕτω τότε ἀποθανόντος, πόθεν ἔμαθεν ὁ Κάϊν φονεῦσαι τὸν Ἀβελ;

Ἀπ. Ὁ διάβολος αὐτῷ κατ' ὄναρ ὑπέδειξε, ποίῳ τρόπῳ θανατῶσαι τὸν ἀδελφόν.

Ἐρ. νη'. Τίνες ἦσαν οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, οἱ ἰδόντες καὶ λαβόντες τὰς

Α. Γ. ΠΕΡΑΤΙΚΟΥ

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΑΒΙΔ

δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ φιλοσόφου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Τῶν τετραστίχων τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

(Ἐκ χειρογράφου 12' αἰῶνος, φύλ. 3α - 33β)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 237)

Γνωμικὸν ιζ'.

Κείμενον.

Κηρῷ τὰ ὦτα φράσσε πρὸς φαύλους
 [λόγους,
 ὥδων τε τερπνῶν ἐμμελῇ λυγίσματα·
 τοῖς δ' αὖ καλοῖς τε κάγαθοις ἀεὶ δι-
 [δου,
 εἰπεῖν, ἀκοῦσαι, καὶ δράσαι μικρὸν
 [μέγα. ¹⁾

1) ἐν τισιν ἀντιγράφοις· μέσσην.

θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων;

Ἄπ. Οἱ υἱοὶ τοῦ Σήθ. Ἐπεὶ ἡ ἀ-
 σώματος φύσις οὔτε σωματῶν ἐρᾷ,
 οὔτε γυναιξὶ συμπλέκεται.

Ἐρ. νθ'. Διατί ἐν βάτῳ ὥφθη
 Θεὸς τῷ Μωσῇ καὶ οὐκ ἐν ἐτέρῳ
 φυτῷ;

Ἄπ. Οἱ μὲν φασιν, ἵνα μὴ δυνη-
 θῶσιν οἱ Ἑβραίων παῖδες εἰδωλον
 ποιῆσαι ἐκ τοῦ ξύλου αὐτῆς· ἄλλοις
 δὲ δοκεῖ, ὅτι προδιαγράφων ὁ Θεός,
 ὅτι μέλλει ἐν τῇ ἑξακανθισάσῃ ἡ-
 μῶν σαρκουῖσθαι φύσει, τούτου χά-
 ριν ἐν τῷ τοιούτῳ φυτῷ ὥφθη τῷ
 Μωϋσῇ.

Ἐρ. ξ'. Διατί ἐν γνώφῳ ὁ Θεὸς
 τὸν νόμον δέδωκεν;

Ἄπ. Ἐπειδὴ σκοτεινῶς καὶ συγκε-
 καλυμμένως ἐν αὐτῷ ἐκέκρυπτο τῆς
 οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
 τὸ μυστήριον.

Ἑρμηνεία.

Ἀρξάμενος ὁ πατὴρ παιδεύειν ἡμᾶς, ὅ-
 πως ἐκκρουσώμεθα τὴν τῶν πέντε σωμα-
 τικῶν αἰσθήσεων ἐγγινομένην τῇ ψυχῇ
 βλάβην παρὰ τοῦ διαβόλου, ἥτοι περὶ τῆς
 δράσεως διαλεγχθεῖς, νῦν περὶ τῆς ἀκοῆς
 διδάσκων λέγει. ὅτι εἰ τὴν ἐκ τῆς ἀκοῆς
 βλάβην τοῦ πονηροῦ ἐκκρούσασθαι δοῦλει,
 μιμοῦ τοὺς τὰς Σειρήνας παραπλέοντας
 φράττοντας κηρῷ τὰ ὦτα, ἵνα τὴν ἐκ τῶν
 Σειρήνων ᾠδῶν θανατηφόρον βλάβην ἐκ-
 φύγῃσι, καὶ φράσσε καὶ σὺ τὰ ὦτα, τὰ τε
 τοῦ σώματος καὶ τῆς καρδίας πρὸς παν-
 τοὺς λόγους φαύλους, καὶ οὐκ ἀγαθοὺς,
 καὶ ἔσο ὥσπερ κωρὸς οὐκ ἀκούων, ἀλλ' ἐκ-
 τρεπόμενος τὰ λυγίσματα τῶν μουσικῶν
 καὶ τερπνῶν μελῶν, δίδου τε τὰ ὦτα τὰ τε
 τοῦ σώματος καὶ τῆς καρδίας τοῖς τοῦ
 πνεύματος λόγοις. ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ κυ-
 ρίως καλὰ καὶ ἀγαθὰ. καὶ τοσοῦτον δίδου
 τοῦτοις τὰ ὦτα ταῦτα, ὥστε εἰπεῖν πρὸς
 Θεὸν ῥῆμα προσευχῆς καὶ αἰνέσεως, καὶ
 ἀκοῦσαι παρ' αὐτοῦ, ἅπερ ἀκοῦσαι χρεῶν.
 ταῦτα εἰπὼν ὁ πατὴρ ἐπήγαγε καὶ δρά-
 σαι μικρὸν καὶ μέγα. εἰ δὲ καὶ δράσεις
 καὶ πράξεις, ὡ ἀνθρώπε, ὦν ἐρεῖς πρὸς
 Θεὸν εὐχόμενος καὶ ὑποσχνούμενος, ἢ ὦν
 ἀκούεις ἐξ αὐτοῦ, καὶ μικρὸν ἐστὶν ἔκτείνω
 ὁ δράσεις, ἀλλ' οὐ μέγα ἐστὶ πρὸς σέ, ὡς
 δυνάμενόν σε μεγάλως ὤφελῃσαι. ἢ καὶ
 οὕτω νόησον ταῦτα. τοῖς δ' αὖ λόγοις κα-
 λοῖς καὶ ἀγαθοῖς δίδου τὰ ὦτά σου, ἢ καὶ
 σεαυτὸν. οὗτοι δ' ἂν εἰεν οἱ πνευματικοί,

ὥστε ἀκούειν καὶ μαρθάνειν τοῦ καλῶς διδάσκοντος τούτους, καὶ εἰπεῖν ἄλλοις αὐτοὺς καὶ διδάξαι ἄλλους τὸ ἀγαθὸν καὶ καλόν, ἀλλὰ καὶ πράξαι. κἂν γὰρ μικρὸν ἐστὶ τὸ καλὸν τὸ διδασκόμενον καὶ πραττόμενον, ἀλλὰ μέγα ὄντως ὑπάρχει, καὶ μεγάλην ὠφέλειαν ἐμποιοῦν, καθὰ καὶ ὁ Κύριος διδάσκει ἐν εὐαγγελίοις. μέγαν γὰρ λέγει κληθήσεσθαι ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν τὸν ποιήσαντα καὶ διδάξαντα ¹⁾ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ. τινὲς δὲ τῶν ἀντιγράφων οὐχὶ μέγα, ἀλλὰ μέσον ἔχουσι γεγραμμένον, ὃ καὶ νοηθήσεται ὧς· καὶ πάλιν διδοὺ σαυτὸν οὐ μόνον εἰπεῖν καὶ ἀκοῦσαι μέσον πάντων τὰ ἀγαθὰ καὶ καλὰ, ἀλλὰ δρᾶσαι καὶ πράξαι κἂν τὸ ἐλάχιστον καὶ μικρόν. καὶ τοῦτο γὰρ ἐπαινετὸν κατὰ τὸν προρρηθέντα τοῦ Κυρίου λόγον. ἢ καὶ οὕτως· εἰπέ, ὅτι καὶ ἂν ἀκοῦσῃς καὶ λέγῃς διηνεκῶς τὰ χρηστὰ καὶ ἀγαθὰ λόγια, μικρὸν πάντως ἐστὶ διδάσκημα, μέσον τῆς ἀκοῆς τῶν τοιούτων καὶ τῆς περὶ τούτων ἐμιλίας καὶ τοῦ πράξαι, ἡγουν ῥᾶον ἐστὶ σοι ἔκτοτε τὸ καὶ ποιῆσαι ταῦτα, καὶ μικρὸν ἐστὶ τὸ ἐμπόδιον μέσον αὐτῶν καὶ τῆς πράξεως τούτων.

Γνωμικὸν ιη'.

Κείμενον.

Μὴ σφόδρα δ' ὁσμῶν ἐκλύου θηλύσματος, ^{[σιν,}
ἀφῆς τε λειότησι, μηδὲ γεύσεσιν.
τί ἂν ποτ' ἀνδρίσαιο τῶν δ' ἡττώμενος.
χωρὶς γυναικῶν, κ' ἀρρένων ἡδύ-
σματα.]

Ἑρμηνεία.

Εἰπὼν περὶ τῆς ἀκοῆς, νῦν καὶ περὶ τῆς ὁσφρήσεως διαλέγεται καὶ περὶ τῶν λοιπῶν δύο αἰσθήσεων, τῆς ἀφῆς καὶ τῆς γεύσεως. εἰ οὖν ἐκλύῃ φησὶ καὶ καταμα-

λακίξῃ καὶ ἡττᾷ, ὦ ἄνθρωπε, ὑπὸ τῶν ἡδυπαθειῶν ἀγενῶς, τῶν τε διὰ τῶν ὁσμῶν καὶ τῶν ἀπαλῶν καὶ λείων καὶ τῶν γλυκέων καὶ ἡδυτάτων, ἐν τίνι ἄρα λοιπὸν ἐνδείξῃ τὴν τοῦ νοῦ στερρότητα καὶ ἀνδρείαν; τοῖς γὰρ εὐώδεσιν ἄτμοις παρὰ τὸ εἰκότως ἐκλύόμενος καὶ ἐκθηλύνων τὴν ὁσφρησιν, καὶ ταῖς λειότησι καταδουλούμενος, καὶ τὴν ἀφῆν καταμαλακίζόμενός τε καὶ χαρίζόμενος, καὶ τὴν γεῦσιν παρὰ τὸ προσήκον ἡδυνόμενος καὶ ταύτην κταπορνεύων, πότε ἀνδροπρεπὲς ἢ καὶ ἀγιοπρεπὲς ἐνοηθείης; ταῦτα γὰρ γυναιξὶν ἀνήκουσιν, οὐκ ἀνδράσιν. ἄλλα γὰρ τὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἄλλα τὰ τῶν γυναικῶν ἡδύσματα. εἰ δὲ δεῖ ὑψηλότερον νοῆσαι τὸ ρητόν, ταῦτα εἰσὶ φησὶ τῆς γυναικῶδους ψυχῆς, καὶ τὰ ἡδύσματα ἡγουν τὰ προειρημένα, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι πρὸς τὴν ἀρρενωπὴν ψυχὴν, καὶ τὰ πρὸς τὰ νοητὰ ἡδύσματα, καὶ ἀγαλλιάματα Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ἀρρενοῦντος τῶν αὐτοῦ ὑποκόων τὰς ψυχάς.

Γνωμικὸν ιθ'.

Κείμενον.

Δός, εἶπε γαστήρ. ἦν λαβοῦσα σωφρο- ^{[νῆς,}
δῶσω προθύμως. ἦν δὲ τοῖς κάτω ^{[δίδως,}
κόπρον λάβοις μέν, ἀλλ' ὅμως μὴ πλου- ^{[σίως,}
εἰ δ' αὖ κατὰσχοις, δώσωμεν καὶ ^{[πλουσίως.}

Ἑρμηνεία.

Νῦν περὶ γαστριμαργίας, τῆς μητρὸς πολλῶν μεγίστων αἰσχρουργημάτων καὶ ἀθέσμων πράξεων διαλέγεται, ἐξ ἧς ὅσα τίκονται τὰ κακὰ ὁ μέγας Ἰωάννης ὁ τῆς Κλίμακος ἐν τῷ ιδ' λόγῳ αὐτοῦ διδάσκει. ἐξήτησεν οὖν φησὶν ἡ γαστήρ ἄβρως δοῦ-

1) Ματθ. ε' 19.

ναι αὐτῇ ἔσα ταύτῃ εἰκεία· ἐκ γῆς, ἐκ θαλάττης, ἐξ ἀέρος. ἐγὼ δὲ εἶπον πρὸς αὐτήν· ἐὰν μετὰ τὸ λαβεῖν, ἃ ζητεῖς ἐξ ἐμοῦ, μείνης σῶφρων ὥς καὶ πρὸ τοῦ λαβεῖν, δώσω σοι ἄδεως καὶ ἀφόδως καὶ προθύμως. εἰ δὲ οὐ συμμέτρως χρεῖς τῇ ἀπολαύσει, ἀλλ' ὅλη νεύουσα πρὸς τὰ κάτω καὶ ὑπογαστρία, ὑπέρκαυμα λαμβάνεις ταῦτα ἀσελγείας καὶ καταφρονήσεως Θεοῦ τοῦ πεποιηκῆτος ταῦτα, τὴν ἀναγκαίαν καὶ μόνην δώσω σοι τροφήν, καὶ ὅσῃν συνεργεῖ μόνον εἰς σύστασιν τοῦ σώματος καὶ τῆς τούτου ζωῆς, ἥτις πάντων τελευταῖον εἰς κόπρον μεταβάλλεται. οὐ μὴν πλουσίως καὶ περιττῶς δώσω κατατρυφήσαι. εἰ οὖν πάλιν τὴν ἀναγκαίαν καὶ μόνην λαβοῦσα τροφήν, οὐχ ὑβρίζεις ἐκπυρουμένη διὰ τὸν κόρον, ἀλλὰ σωφρονισθεῖσα κατάσχῃς τὰς ὁρέξεις, ἣ καὶ ἑαυτὴν τοῦ ἄλλεσθαι ἐπιβλαβῶς, καὶ ταπεινωθεῖης, οὐ φθονήσῃ σοι καὶ τὴν ἀποχρῶσαν τροφήν πλουσιωτέρως ἐπιχορηγῆσαι λόγῳ μεταλαμβάνειν καὶ λόγῳ ἀπεχόμενος οὐχ ἁμαρτήσῃς ποτέ· δικαίῳ γὰρ νόμος οὐ κεῖται. ¹⁾ ἄμεινον γὰρ μετὰ λόγου οἶνοποσία τῆς μετὰ τύφου ὑδροποσίας. καὶ εἶπε μοι τοὺς μετὰ λόγου θεοσεβείας τὸν οἶνον πίνοντας, ἄνδρας ἁγίους ὄντας ²⁾, καὶ τοὺς ἀλογίστους μετὰ ἀπονοίας ὑδροποτήσαντας, ἀνθρώπους βεβήλους, καὶ μηκέτι ψέξεις ἢ ἐπαινέσεις τὴν ὕλην τῶν βρωμάτων, ἀλλὰ μακαρίσεις καὶ ταλανίσῃς τὴν γνώμην τὴν καλῶς ἢ κακῶς κεχρησμένην τῇ ὕλῃ. ἐπεὶ ποτὲ Ἰωσήφ καὶ παρ' Αἰγυπτίους οἶνον, ἀλλ' οὐκ ἐδλάβη τὴν φρένα. ὑδροπότησε δὲ Πυθαγόρας, καὶ Διογένης καὶ Πλάτων, καὶ ἐδλάβησαν προσκυνήσαντες εἰδώλοις. οὔτε γὰρ ἡ βρώσις ἐστὶ τι κατὰ ἀλήθειαν, οὔτε ἡ πόσις, πιστεως παρακολουθοῦσης. ὁ

ΠΡΟΗΓΟΥΜ. ΣΥΜΕΩΝ ΦΙΛΟΘΕΪΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ὁ κόσμος δὲν εἶναι ἔργον τῆς τυφλῆς τύχης, ὥς πιστεύει ὁ ἄθεος ὑλιστής, ἀλλ' εἶναι δημιουργημα προσωπικοῦ πανσόφου καὶ τριαδικοῦ Θεοῦ, λοιπὸν δὲν εἶναι ἔργον τῆς τύχης καὶ τῆς φύσεως, οὐδὲ διοικεῖται κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἀνάγκης καὶ ἀπὸ τοῦ τυφλὸν αὐτόματον, ἀλλ' ὑπάρχει ἡ θεία πρόνοια· ὁ Θεὸς προνοεῖ περὶ πάντων, προνοεῖ περὶ τοῦ κόσμου, περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ περὶ τῶν ἐμψύχων καὶ ἀψύχων ὄντων τὰ ὅποια διευθύνει καὶ συνιηρεῖ τὰ πάντα πρὸς ἀγαθοὺς σκοπούς. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος λέγει «Οὐδὲν τοῖς Δεσποτικοῖς ἀνυπότακτον ὄροις, πάντα γὰρ ἥκει καὶ δουλεῖ τῷ θεῷ προστάγματι». Πάντα τὰ ὄντα, ὄρατά τε καὶ ἀόρατα, ὑπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ κυβερνᾶται προνοίας, κατὰ τοὺς Πατέρας. Ὁ Θεὸς προνοεῖ, περικρατεῖ καὶ διευθύνει πάντα· οὐδὲν ἀπρονόητον καὶ ἡμελημένον παρὰ τῷ Θεῷ, οὐδένα ἐγκαταλείπει, πάντα σκοπεῖ ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός, πᾶσι πάρεστι σκορπίζων τὴν ὑγίαν καὶ σωτηρίαν. Ἡ θεία πρόνοια ἀπλώνεται καθόλου, εἰς πάντα τὰ κτίσματα. Δὲν ἡμπορεῖ νὰ νοηθῇ οἶκος ἄνευ οἰκογενείας, οὕτως, οὐδὲ κόσμος ἄνευ θείας Προνοίας. Ὁ Θεὸς προνοεῖ κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ μέσα κυρίως διὰ τὸν ἀνθρώπον· τὸν μὲν ἁμαρτωλὸν ἔλεει, τὸν δὲ δίκαιον βοηθεῖ ἀεὶ εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τελειότητα· οὐδέποτε ὅμως γιαινούσης μὲν τῆς σαρκὸς σου, ἀπεχετῶν παινόντων, ἀρρωσταύσης δὲ ἡ ὀδυνώμενης, ἣ καὶ λοιπαῖς περιστάσει κοινωνούσης, χρῆσαι τότε βρώμασι καὶ πόμασιν ὥς φαρμάκοις ἀλεξιτηρίοις, εἰς ἵασιν τῶν λυπούντων, ἀπεχόμενος τῶν κατὰ ψυχὴν βλαβερῶν.

1) Α' Τιμ. α' 9.

2) Α' Τιμ. ε' 23.

Βιβλιοκρισία

“Ο ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ”

‘Ο ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ καλὸς ἐργάτης τοῦ μουσικοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου Ἀρχιμ. π. Αὐγουστῖνος προσέφερεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὡς ἀπαρχὰς τῆς πνευματικῆς του γεωργίας τοῦ διανομένου ἔτους, τὸ πνευματικώτατον βιβλίον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἱστορία τῶν Ὁσίων Βαβλαὰμ καὶ Ἰωάσαφ».

Πρόκειται περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ βίου τῶν ἁγίων πατέρων Βαβλαὰμ καὶ Ἰωάσαφ, τὴν ὁποίαν συνέγραψε μετ’ ἀφράσσιον χάριτος καὶ θεολογικῆς δυνάμεως ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, καὶ «ἦν περ μοι ἀφηγήσαντο ἄνδρες εὐλαβεῖς, τῆς ἐνδοτέρας τῶν Αἰ-

βιάζει τὸ αὐτεξουσίον καὶ τὴν ἐλευθέραν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ τοὺς Πατέρας, ἡ θεία σοφία καὶ χάρις ἐξομοιοῦται πρὸς τὸ φῶς, ὅπερ ὁδηγεῖ μόνον τὸν θέλοντα, ἢ πρὸς τὴν βροχὴν, ἣτις γονιμοποιεῖ μόνην τὴν καλλιεργουμένην γῆν. Ὁ Ἀλεξανδρεὺς Κλήμης λέγει· «Ἡ ἀκόλουθος Χριστῷ διδασκαλία καὶ τὸν δημιουργὸν ἐκθειάζει καὶ τὴν πρόνοιαν μέχρι τῶν κατὰ μέρους ἄγει» (Στρωμ. α’ 11). Προνοεῖ ὁ Θεὸς καὶ ὑπὲρ τῶν ζώων καὶ φυτῶν καὶ χόρτων, προνοεῖ διὰ τὸν μύρμηκα λέγων καὶ τὸν σκώληκα καὶ εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης εὐρισκόμενον, καὶ δὲν θὰ προνοῇ διὰ τὸν λογικὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐστὶν ἡ κορωνὶς τῶν δημιουργημάτων; Διὰ τῆς θείας προνοίας διατηρεῖται ἡ τοῦ κόσμου τάξις, ἁρμονία καὶ τελειότης τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ ὄντων. Ὁ Θεὸς ἐστὶ ποιητὴς καὶ προνοητής.

θιῶπων χώρας, οὓς τινες Ἰνδοὺς οἶδεν ὁ λόγος καλεῖν, ἐξ ὑπομνημάτων ἀψευδῶν ταύτην ἐκφράσαντες· ἔχει δὲ οὕτως...» ὡς γράφει ὁ ἅγιος ἐν ἀρχῇ.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ λογίου ἐρημίτου Σωφρονίου τοῦ ἁγιορείτου ἐν ἔτει 1884, ὅπερ ἀντέγραψεν ἐκ μεβραϊνῶν χειρογράφων τῆς ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ Ὁρει τοῦ Ἀθῶνος βιβλιοθήκης τῆς Ἱ. Σκήτεως τῆς Θεοπρομήτορος Ἀννης.

Ἐπεξηγῶν ὁ ἐν λόγῳ ἐκδότης τὰ αἷτια τῆς δημοσιεύσεως τοῦ βίου τῶν ὁσίων ἡμῶν πατέρων Βαβλαὰμ καὶ Ἰωάσαφ, γράφει μεταξὺ τῶν ἄλλων: «... εὐφροσύνη εἰκότως καὶ θυμηδία καταλαμβάνει τὴν ψυχὴν παντὸς ἀνθρώπου, ἀναγινώσκοντος τὰ ὑπεράνθρωπα κατορθώματα τῶν μαρτύρων τῆς ἀληθείας καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ ἰδρωτάς τῆς ἀρετῆς τῶν ἁγίων καὶ θεολήπτων ἐκείνων ἀνδρῶν, ὧν τὴν ὑπομὴν καὶ καρτερίαν ἐθαύμασαν μὲν ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι, ἔφριξαν δὲ δαίμονες! Θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως ἄξιον εἶναι νὰ βλέπῃ τις βασιλόπαιδας καὶ πορφυρογεννήτους, οὔτινες ἀντὶ τῶν διαδημάτων καὶ σκήπτρων, ἀντὶ τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος καὶ χλιδῆς, ἐξελέξαντο ἄραι ἐπαυχένιον τὸν ζυγὸν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν τοῦ Εὐαγγελίου βαδίσαι... Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία ὡς ψυχοφειλεσάτη καὶ συγκινητικωτάτη καὶ ὡς τοιοῦτου γλαφυρωτάτου καλὰμου ἀξιωθεῖσα, ἔγνωμεν ταύτην δημοσιεῦσαι τύπων ἡν πρῶτον, ὡς τι πνευματικὸν ἥδυσμα τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι παρατιθέμενοι...».

Καὶ πράγματι. Ἡ ἱστορία τῶν ἁγίων

πατέρων Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ, ἀπετέλεσεν ἀληθὲς πνευματικὸν ἐντρύφημα ὁλοκλήρων γενεῶν λαϊκῶν καὶ μοναχῶν, ἀπὸ τοῦ 8ου αἰῶνος, αἵτινες ἀνεγίνωσκον ταύτην ἐκ χειρογράφων κωδίκων, μεμβραίνων καὶ χαρτῶν, τόσον ἐν τῇ Ἀνατολικῇ, ὅσον καὶ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ὁ ὑπεράνθρωπος καὶ ἰσάγγελος ἀσκητικὸς βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Βαρλαάμ καὶ ἡ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ νίκη κατὰ τῶν ποικίλων δαιμονικῶν παγίδων ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Ἰωάσαφ, κατέθηκε κυριολεκτικῶς τὰς καρδίας τῶν χριστιανῶν, ἀφορώντων εἰς τούτους, ὡς εἰς τελειότατα ὑποδείγματα θυσίας, ἁγιότητος καὶ βίου, ποικιλομένου ὑπὸ στοιχείων γοητευτικῶς ὥραιων καὶ ποιητικωτάτων ἐν αὐστηρῷ μοναστικῷ περιβάλλοντι.

Ὁ Ὅσιος Βαρλαάμ, ἓνας ἀπόκοσμος ἐρημίτης μὲ ἱκανὴν παιδείαν, καθοσιώνει ἑαυτὸν εἰς μίαν βαθυτάτην ἔρημον τῶν Ἰνδιῶν δι' ἀγάπην Χριστοῦ. Ὁ Ὅσιος Ἰωάσαφ, πρίγκηψ ἀπεράντου κράτους καὶ μετ' ὀλίγον βασιλεὺς, κατηχηθεὶς διὰ μέσου μυρίων σατανικῶν ἐμποδίων τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ὑπὸ τοῦ ἀσκητοῦ ἱερομονάχου Βαρλαάμ, ἐγκαταλείπει καὶ θρόνους καὶ στέμματα καὶ κοσμικὴν εὐπάθειαν καὶ τιμὰς καὶ δόξαν φθειρομένην καὶ ἀναχωρεῖ εἰς συνάντησιν τοῦ πνευματικοῦ του πατρὸς ὡς διψῶσα ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. Ὁ ὑπεράνθρωπος βίος τῶν δύο τούτων ὁσίων Πατέρων, οἵτινες κατενόησαν τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ μεταξύ των πνευματικὴ ἀγάπη, πατρὸς πρὸς υἱὸν καὶ υἱοῦ πρὸς πατέρα πνευματικόν, ἠλέκτρισαν τόσον τοὺς ἐφιεμένους τῆς ἀπράγμονος μοινακικῆς φιλοσοφίας χριστιανικοὺς λαοὺς, ὥστε ἐν τῷ ὀνόματι τῶν ὁσίων

Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ νὰ κτισθοῦν πολυάριθμα μοναστήρια εἰς τὰς διαφόρους ἐρήμους, γινομένων μυριάδων μοναχῶν. Ἡ δὲ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, στηριχθεῖσα εἰς τὴν ἀξιοπιστίαν τῆς ἱστορίας ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, καθιέρωσε τούτους ὡς ἁγίους, ἔνεκεν τῆς μεμαρτυρημένης ὁσίας βιοτῆς καὶ τῶν τελεσθέντων ὑπ' αὐτῶν θαυμάτων, ἐορτάζουσα τὴν μνήμην των τὴν 26ην τοῦ Αὐγούστου. Ἡ ὀρθόδοξος συνείδησις ἐθεώρησε τόσον πολὺ ἐν ἀγάπῃ πνευματικῇ ἠνωμένον τὸν βίον τῶν ἁγίων τούτων Πατέρων, ὡς δύο σώματα μὲ μίαν ψυχὴν, ὥστε εἰς τὰς ἀρχαίας Μονὰς νὰ ἱστοροῦνται πάντοτε ὁ εἰς παρὰ τὸ πλεονεχὸν τοῦ ἄλλου μὲ τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ τῆς μεταξὺ των θείας ἀγάπης πιττάκια. Εἰς μὲν τοῦ ὁσίου Βαρλαάμ γράφεται τὸ ἐξῆς, οἶονεὶ ἀπευθυομένου πρὸς τὸ πνευματικόν του τέκνον Ἰωάσαφ: «Πέποιθα τέκνον ἐν Κυρίῳ, ὅτι ἀδιαστάτους ἡμᾶς εἶναι ἐν τῇ μελλούσῃ διαγωγῇ». Εἰς δὲ τὸ πιττάκιον τοῦ ὁσίου Ἰωάσαφ ἀναγράφεται ἐν εἵδει ἀπαντήσεως τὸ ἐκφραστικὸν τῆς ἀγάπης ἅμα καὶ ὑποταγῆς πρὸς τὸν πνευματικὸν αὐτοῦ πατέρα ἁγιώτατον Βαρλαάμ: «Εἰ τῷ Κυρίῳ οὕτως ἔδοξε τίμιε πάτερ, τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω».

Τῆς ψυχωρελοῦς ταύτης ἱστορίας τῶν ὁσίων πατέρων προσεβλήθη παλαιότερον ἡ γνησιότης ὑπὸ τῶν Σχολῶν τοῦ Ὁρθολογιστικοῦ καὶ ὑπερκριτικοῦ Προτεσταντισμοῦ, ἐπομένως καὶ τῶν φοιτησάντων ἐν αὐταῖς ἡμετέρων θεολόγων, ὅπως ἐγένετο καὶ μὲ ἄλλα θέματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, αἵτινα ὑπέστησαν τὴν ἀδόκιμον βάσανον τῆς φιλελευθέρας κριτικῆς.

Ἡ τοιαύτη, βεβαίως, ἀσκησις κριτικῆς εἰς περιοχὰς μὴ ἐπιδεχομένης ὑπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου ἔρευναν, λόγῳ πολ-

λῶν παραγόντων, καταντῇ, ἂν μή τι ἄλλο ἐνέργεια αὐθαίρειος. Ὁ πιστὸς τοῦ Κυρίου λαὸς ὅμως, ἐμπεδωμένος εἰς τὸν σεβασμὸν τῶν Παραδόσεων οὐδόλως κλονίζεται ἀπὸ τοιαύτας ἀντιπνευματικὰς καὶ παραλόγους προσπαθείας τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης.

Συγχέοντες τὸ ἱστορικὸν στοιχεῖον ἐν τῷ βίῳ τῶν πατέρων Βαβλαὰμ καὶ Ἰωάσαφ μὲ ἀνατολικὰς τινὰς ἱστορίας, ἀπεφάνθησαν ὅτι ἀποτελεῖ τὸ ὅλον βιβλίον, συμπλήμα ἀνατολικῶν μυθιστοριῶν, ὅπερ καὶ ἀπέδωσαν εἰς ἄσημόν τινα μοναχὸν ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα Ἰωάννην. Ἐν τούτοις ὅμως ὁ διαπρεπὴς Βυζαντινολόγος καθηγητὴς ἐν Μονάχῳ Frantz Dölger εἰς εἰδικὴν μονογραφίαν ἀποτελουμένην ἐξ 104 σελίδων, ἐκδοθεῖσαν ἐν ἔτει 1953, ἀνατρέπει μεθοδικώτατα τὰς γνώμας τῶν ἀρνησαμένων τὴν γνησιότητα τοῦ βιβλίου καὶ ἀποφαίνεται πειστικώτατα, ὅτι εἶναι ἔργον τῆς γραφίδος Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὅπως ἄλλωστε ἔκανε καὶ διὰ τὸν Τράγον τοῦ Τσιμισκῆ (Τυπικὸν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶ), ἀποκαταστήσας τὴν αὐθεντικότητα καὶ γνησιότητα τούτου, ἣν ἔθετεν ἡ ἰδίᾳ ὑπερκριτικῇ Σχολῇ ἐν ἀμφιβόλῳ.

Ὁ καθηγητὴς Dölger μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἀμφιβολίαι διὰ τὴν πατρότητα τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐγεννήθησαν μόνις τὸ 1887, ἔκτοτε δὲ ἡ κοινὴ γνώμη τῶν ἐπιστημόνων ἐθεώρει τὸ ἔργον ὡς μὴ γνήσιον τοῦ ἁγίου πατρὸς Ἰωάννου. Κατὰ τὴν προπαρασκευὴν ὅμως τῆς νέας ἐκδόσεως ὅλων τῶν ἔργων τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὴν ὁποίαν ἐτοιμάζει τὸ Βυζαντινὸν Ἰνστιτούτον τῆς ἐν Βαυαρίᾳ Μονῆς Schegern, ἐμελετήθη τὸ πρόβλημα τῆς γνησιότητος τοῦ ἔργου του. Ἐγένετο ἀποδελτίωσις τοῦ γλωσσικοῦ θησαυροῦ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν θε-

τικῶν αὐτῶν δεδομένων ἀπεδείχθη ἡ γνησιότης τοῦ ἔργου τῶν Ὁσίων Βαβλαὰμ καὶ Ἰωάσαφ.

Ὁ Dölger ἐρευνᾷ πρῶτον τὰς ἐπιγραφὰς ὅλων τῶν χειρογράφων τοῦ ἔργου (140 ἐν τῷ συνόλῳ) διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν χειρογράφων ἀποδίδει τὸ ἔργον εἰς Ἰωάννην Μοναχὸν τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐλάχιστα δὲ εἰς Εὐθύμιον τὸν Ἰβηρα, ὡς ἠθέλησεν ἐπ' ἐσχάτων νὰ ὑποστηρίξῃ ὁ Paul Peeters.

Πολὺ ἐνωρὶς εἰς τὸν τίτλον προσετέθη ἡ ἐπεξήγησις: «Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ». Τοῦτο δηλοῖ, ὅτι ἡ παράδοσις ἥδη ἀπὸ πολὺ παλαιὰ ἀπέδιδε τὸ ἔργον εἰς τὸν Δαμασκηνόν. Ὁ Εὐθύμιος δὲν εἶχε τὴν ἀνάλογον ἐλληνικὴν μόρφωσιν, τὸ πιθανώτερον δὲ εἶναι, ὅτι θὰ μετέφρασε ἢ θὰ ἐπεχείρησε νὰ μεταφράσῃ τὸ ἔργον ἀπὸ τὰ ἐλληνικὰ εἰς τὴν Γεωργιανὴν γλῶσσαν, ὡς ἔκαμε διὰ πλεῖστα ἄλλα ἐλληνικὰ ἔργα.

Ὅσον διὰ τὴν θεωρίαν οἱ ὁ συγγραφεὺς δὲν εἶναι ὁ Δαμασκηνός, ἀλλὰ κάποιος ἄγνωστος μοναχὸς ἀπὸ τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Σάββα παρὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀκμάσας περὶ τὸν 7ον αἰῶνα, ὁ Dölger τὴν ἀνατρέπει μετὰ πολλῆς εὐκολίας στηριζόμενος εἰς τὴν λεπτομεροῦς ἐξέτασιν τοῦ λεκτικοῦ θησαυροῦ καὶ ἀποδεικνύει τοῦναντίον, ὅτι ὅσα ἀπέρριπτον, ὡς μὴ ἀποτελοῦντα στοιχεῖα τοῦ ὕφους τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀνευρίσκονται ἀκριβῶς εἰς τὰ γνήσια ἔργα του, ὅπως τὴν Πηγὴν Γνώσεως κ.ἄ.

Ἰσχυρὰ ἄλλωστε ἐπιχειρήματα ἀποτελοῦν καὶ αἱ συχνῶς ἀπαντῶμεναι τόσον εἰς τὸν Βαβλαὰμ ὅσον καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἔργα τοῦ Δαμασκηνοῦ μνεῖαι ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι συμφωνοῦν μετα-

ξύ των.

Υπάρχουν καὶ ἄλλα ἐπὶ μέρους πειστικώτατα ἐπιχειρήματα, κυρίως ἡ δογματική πίστις (πρὸ πάντων ἐναντίον μονοθελητῶν καὶ μονοφυσιτῶν). Ὡς πρὸς τὸν ἄγνωστον Ἰωάννην Μοναχόν, τὸν ὁποῖον τινὲς θεωροῦν ὡς συγγραφέα τοῦ ἔργου, ὁ Dölger διερωτᾷται: «Πραγματικὰ ἡμπορεῖ νὰ πιστεύσῃ κανεὶς, ὅτι, ὁ ἄγνωστος αὐτὸς Μοναχὸς τοῦ ὁποίου τὸ μοναδικὸν ἔργον εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Ὁσίου Βαρλαάμ παρ' ὅλην τὴν ἐξαίρετον συγγραφικὴν ἰδιοφυΐαν του καὶ τὴν ἀνωτέραν θεολογικὴν παιδείαν του, δὲν ἄφησε ἄλλο ἔχνος τῆς δράσεώς του εἰμὴ μόνον μίαν ὑπογραφὴν εἰς τὰ πρακτικὰ μιᾶς συνόδου;» (Ὁ Zotenberg εἶχε ταυτίσει τὸν μοναχὸν Ἰωάννην πού ἤθελε συγγραφέα τοῦ ἔργου μὲ ἓναν ἡγούμενον Ἰωάννην τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπογραφή εὐρίσκεται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου τοῦ Λατεράνου).

Εἰς τὸ 3ον πλέον κεφάλαιον προχωρεῖ ὁ συγγραφεὺς, ὁ Dölger, μετὰ τὴν ἀνατροπὴν τῶν ἀρνητικῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν ἰδικῶν του θετικῶν ἐπιχειρημάτων διὰ τὴν πατρότητα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

1) Ἡ χειρόγραφος παράδοσις. Ὅπως ἐξετέθη καὶ ἀνωτέρω, ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν χειρογράφων ἀποδίδει τὸ ἔργον εἰς Ἰωάννην μοναχόν τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα, ὅστις δὲν δύναται νὰ εἶναι παρὰ ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

2) Ἡ ταυτότης τῶν θεολογικῶν καὶ πολεμικῶν. Ἀπολογητικῶν ἀπόψεων ἐναντίον μονοθελητῶν, εἰκονομαχίας, κ.λ.π. Συμπέρασμα: «Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 650 καὶ 1085 πού ἀποτελοῦν τὰ ἀκραῖα ὄρια, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἤκμασεν ὁ

συγγραφεὺς τοῦ ἔργου, δὲν ὑπάρχει κανεὶς ἄλλος Ἕλλην θεολόγος, ὅστις νὰ εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ βίου τῶν ὁσίων Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ ἐκτὸς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ».

3) Ἡ περίπτωσις τῶν θεολογικῶν διατυπώσεων. Ὅχι μόνον αἱ δογματικαὶ καὶ πολεμικαὶ ἀντιλήψεις, ἀλλὰ καὶ ἡ διατύπωσις εἶναι ἀπολύτως ὁμοία πρὸς τὰ γνήσια ἔργα τοῦ Δαμασκηνοῦ.

4) Ἡ σύμπτωσις εἰς στοιχεῖα χαρακτηριστικὰ τῆς συνθέσεως καὶ τοῦ ὕφους. Ὅπως καὶ εἰς ἄλλα ἔργα τοῦ Δαμασκηνοῦ οὕτω καὶ εἰς τὸ ὑπ' ὅψιν ἔργον γίνεται συχνὴ χρῆσις ξένων ἔργων, μνημονεύονται συχνότατα ἀποσπάσματα ἀπὸ ἄλλα ἔργα τοῦ ἰδίου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὑπάρχον ἐκφράσεις καὶ παρομοιώσεις πού ἰδιαιτέρως ἀγαπᾷ νὰ χρησιμοποιῇ ὁ Δαμασκηνός, (ἀπὸ σκοποῦ, καθόσον ἐφικτόν, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, κ.ἄ.π.), τέλος παράθεσις θεολογικῶν ὁρισμῶν ἐκεῖ πού δὲν τὸ περιμένει κανεὶς.

Τελικῶς εἰς τὸ 4ον κεφάλαιον ὁ Dölger παραθέτει τὰ χωρία τῆς ἐν λόγῃ ἱστορίας ὅπου αὐτὰ συμφωνοῦν εἴτε κατὰ τὴν διατύπωσιν εἴτε κατ' ἐννοίαν μὲ τὰ λοιπὰ ἔργα τοῦ Δαμασκηνοῦ, πρᾶγμα δι' οὗ ἐλέγχεται μετ' ἀπολύτου πειστικότητος ἡ γνησιότης τοῦ ἔργου.

Κατόπιν ὅλων τούτων εἶναι λογικὸν νὰ μὴ εὐσταθοῦν τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ὑπεκριτικῆς Σχολῆς, νὰ ἀξιοῦται δὲ τὸ ὑπ' ὅψιν βιβλίον τῆς δικαίας ἀναγνωρίσεως ὅτι ἀποτελεῖ γνήσιον προῖον τῆς γλαφυρᾶς γραφίδος Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀναγνωρίσεως ἐπικουρουμένης ὑπὸ τοῦ κύρους τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις καθιέρωσε τοὺς ὁσίους Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ ἐν τῷ ἁγιολογίῳ αὐτῆς.

Εἰς τὸν π. Ἀθηναγόστῃνον ἀπελίσταται ἡ

Φιλοθέου Ζερβάκου Ἀρχιμ.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ, ΚΥΠΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΛΟΓΓΟΒΑΡΔΙΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 275)

Ἔμαθε καὶ ἐργόχειρον καὶ ἔπλεκε μικρὰ καλαθάκια ἀπὸ βοῦρλα, τὰ ὅποια ἔδω εἰς τὴν Πάρον τὰ λέγουν τυροβόλια, ἐπειδὴ βάζουν ἐντὸς τοὺς τωποὺς τυροὺς καὶ μηζήθρας. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα εἰργάζετο εἰς τὸ κελλίον τοῦ διὰ τὸ ψῦχος, τὸ δὲ καλοκαίριον ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον ἕως

τὸν Ὀκτώβριον εἰργάζετο ἔξω ἀπὸ τὸ κελλίον τοῦ εἰς τὸν διάδρομον. Μὲ τὰς χεῖρας τοῦ εἰργάζετο πλέκων τὰ καλάθια, μὲ τὸ στόμα δέ, τὰ χεῖλη, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν καρδίαν ὕμνει ὑψόλοι καὶ ἔδοξολογε ἀκαταπαύστως τὸν Κύριον ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρις ἑσπέρας, μιμούμενος τὰς ἀγγελικὰς χορο-

τιμὴ μιᾶς ἐπαγωγῆς ἐκλαϊκευτικῆς παραφράσεως, τῆς διαιρέσεως εἰς κεφάλαια καὶ παραγράφους, τῶν ἐπεξηγηματικῶν καὶ λίαν ἐποικοδομητικῶν σχολίων ἐν ταῖς παραπομπαῖς, εἰς τὴν κατάστροφιν πλήρους πίνακος περιεχομένων καὶ γενικῶς εἰς τὴν ἐκδοτικὴν ἐμφάνισιν τῆς ψυχωφελεστάτης ταύτης βίβλου. Δὲν διστάζομεν δὲ νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ ἐν λόγῳ ἔργον ὡς πατερικώτατον καὶ ὀρθοδόξου εὐσεβείας ἔργον, διαποικιλλόμενον ὑπὸ διδαντικωτάτων ἱστορικῶν φάσεων τῆς ζωῆς μιᾶς ψυχῆς, ἀπὸ τοῦ σκότους εἰς τὸ θαυμαστὸν φῶς τοῦ Εὐαγγελίου ἐλκυσθείσης. Διὰ τοῦ βιβλίου τούτου καθοδηγούμεθα ἀσφαλῶς εἰς ὁδὸν σωτηρίας, καθ' ἣν ἐποχὴν, τείνει ἡ ὀρθόδοξος ζωὴ νὰ διαφοροποιηθῇ διὰ τῆς συνθέσεως εὐδαιμονιστικῶν καὶ ὁλιστικῶν στοιχείων μετὰ τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας.

Ἐκτὸς τούτου, ἐξαίρεται ἡ ἀξία τοῦ μοναστικοῦ βίου καὶ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ βιβλίου ἀναζωπυροῦται ἡ κεχυμμένη ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ὀρθοδόξων φλόξ πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς τελειότητος. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης τὸ βιβλίον «Ὁ Πολύτιμος

Μαργαρίτης», ὅπως τὸ ἐβάπτισεν ὁ π. Αὐγουστίνος, συντελεῖ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν γνῶσιν ἀφ' ἑνὸς τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος, διὰ τῆς ὁποίας ὁ εὐλαβὴς ἀναγνώστης δύναται εὐκόλως νὰ διακρίνῃ τὰ ἀντορθόδοξα ἀναγνώσματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ βοηθεῖ εἰς τὴν οἰκείωσιν τῆς πατερικῆς ζωῆς, συνέπεια τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀσκησις, ὁ ἀγιασμός καὶ ἡ δικαιοσύνη.

Κατακλείοντες τὸ σημεῖωμα τοῦτο ἀπευθύνομεν τὰ συγχαρητήρια ἡμῶν πρὸς τὸν πονήσαντα ἀγαπητὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν π. Αὐγουστίνον καὶ ἐκφράζομεν τὴν διάπυρον εὐχὴν ὅπως, διὰ τοῦ πνευματικωτάτου «Πολυτίμου Μαργαρίτου» εὕρῃ ὁ εὐσεβὴς, πλὴν ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ ξένα πρὸς τὴν ὀρθόδοξον εὐσεβειαν ἀναγνώσματα λαὸς μας, τὸν «πολύτιμον μαργαρίτην», ὃν φέρομεν πάντες ὡς «θησαυρὸν ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν» καὶ ὃν, δυστυχῶς, οἱ πολλοὶ ἀγνοοῦμεν.

Θεόκλητος Μοναχὸς Διονυσιάτης
Ἁγίου Ὁρος 15/28. VIII. 1958

στιασίας, αἵτινες παριστάμεναι ἐν φόβῳ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ὑμνοῦσιν ἀκαταπαύστως τὸν Κύριον. "Ἠρχιζε καὶ ἄρχας νὰ λέγῃ τὴν εὐχὴν «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησον ἡμᾶς καὶ τὸν κόσμον σου», κατόπιν ἔλεγε τοὺς χαιρετισμούς τῆς Θεοτόκου, κατόπιν ἔψαλλε τὸν πολυέλεον, ἰδίως τὸ ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ...., καὶ τό, πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον, αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ Ἄγγελοι αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἥλιος καὶ σελήνη, αἰνεῖται αὐτὸν πάντα τὰ ἄστροα καὶ τὸ φῶς... Κατόπιν τό, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ.... Ἀφοῦ ἔψαλλεν ἀρκετὰ ἤρχιζε πάλιν τὴν εὐχήν, ψαλμοὺς οὓς εἶχεν ἀποστηθίσει προσευχάς, τοὺς χαιρετισμούς καὶ πάλιν ψαλμωδίαν, τὰ ἀπολυτικά, τὰ καθίσματα, τὴν παράκλησιν καὶ ἄλλα ὅσα ἐγνώριζεν ἐκ στήθους καὶ οὕτως ἐποίει πᾶσαν ἡμέραν. Ἐπληρώθη εἰς τὸν μακάριον τοῦτον γέροντα τὸ ψαλμικόν: «Εὐλόγησω τὸν Κύριον ἐν παντί καιρῷ διὰ παντός ἡ αἰνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου» [ψαλμ. 53]. Ἐπροτίμησεν ὁ εὐλογημένος ἀντὶ πάσης ἄλλης ὁμιλίας τῆς μετ' ἀνθρώπων, ἐκ τῆς ὁποίας δυσκόλως νὰ ξεφύγῃ τις τὴν κατάκρισιν καὶ καταλαλίαν, τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ ὁμιλίαν καὶ δοξολογίαν. Ἀπὸ τὸ ἐργόχειρον τὸ ὁποῖον εἰργάζετο μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ προθυμίαν χωρὶς νὰ ἀποσπάται ὁ νοῦς του ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅσα χρήματα τῷ ἔδιδον οἱ ἄνθρωποι οἵτινες ἠγόραζον τὸ ἐργοχειρόν του δὲν ἐκράτει οὔτε ὀβολόν, ἀλλ' ἔτρεχε παρ' εὐθὺς καὶ τὰ κατέθετα εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον τῆς Μονῆς. Πολλάκις δὲ διὰ νὰ τὸν δοκιμάσω τῷ ἔλεγον: Γέρων Χαρίτων ἐπειδὴ κοπιᾷς, ἀπὸ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα

προέρχονται ἐκ τοῦ κόπου σου, δίκαιον εἶναι νὰ πάρῃς τι ἢ ἔνδυμα ἢ φαγητὸν ἢ φάρμακον. "Ὁχι, ὅχι ἀπαντοῦσε, δὲν θέλω, δὲν εἶναι ἰδικά μου, εἶναι τῆς Μονῆς ἡ ὁποία μοῦ παρέχει πᾶν ὅ,τι χρειάζομαι. Εἰργάζετο δὲ ὑπερβολικὰ χωρὶς νὰ τὸν βιάζῃ τις· τοῦτο δὲ ἐποίει μὲ χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν ὅπως ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του τρέφεται οὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ οἱ ἀσθενεῖς καὶ οἱ γέροντες τῆς Μονῆς, ἔτι δὲ καὶ οἱ πτωχοὶ οἱ προσερχόμενοι εἰς τὴν Μονὴν. Τὴν αὐτὴν δὲ προθυμίαν εἶχεν ὁ μακάριος καὶ εἰς ὅλας τὰς ὑπηρεσίας τοῦ μαγειρίου, τοῦ ἀρτοποιείου, τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀσθενῶν καὶ ὅπου ἡ Μονὴ τὸν ἐδιώριζε. Τὰς δὲ Κυριακάς καὶ ἑορτὰς τὸ βιβλίον ἦτο διαρκῶς εἰς τὰς χεῖρας του. Ἀνεγίνωσκεν ὅλην τὴν ἡμέραν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὴν ἁγίαν Γραφήν. Ἐξαιρέτως δὲ ἠγαπήσκειτο νὰ ἀναγινώσκῃ τοὺς βίους τῶν ἁγίων, τοὺς ὁποίους προσεπάθει ὅσον τὸ δυνατόν νὰ μιμῆται. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὀλιγόστευσε τὸ φῶς του καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ, τὸ βιβλίον δὲ ἔλειπεν ἀπὸ τὰς χεῖρας του. Ἀνεγίνωσκε δὲ μὲ δυσκολίαν ἀλλὰ καὶ μὲ εὐχαρίστησιν διὰ τὰ ὀλίγα ποὺ ἀνεγίνωσκε. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὸν μακάριον γέροντα Χαρίωνα ὠδήγησεν εἰς τὴν κατόρθωσιν τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἦτο ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις του. Τὸ θεμέλιον ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ὅστις θέλει δύναται νὰ οἰκοδομήσῃ τὸν τῆς ψυχῆς οἶκόν του μὲ ὅλας τὰς ἀρετάς, καθὼς λέγει ὁ πρωτοκορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων Πέτρος: «Ἐπιχορηγήσητε ἀγαπητοί μοι ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ

τὴν ἀγάπην». Ὡσαύτως καὶ ὁ θεοφόρος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς λέγει: «Ὁ πι-
στεύων φοβεῖται, ὁ δὲ φοβούμενος ταπει-
νοῦται, ὁ ταπεινούμενος πραΰνεται, ὁ δὲ
πραῦς τηρεῖ τὰς ἐντολάς, ὁ δὲ τηρῶν τὰς
ἐντολάς καθαίρεται, ὁ δὲ καθαρθεὶς ἑλ-
λάμπεται, ὁ δὲ ἑλλαμφθεὶς, ἀξιούται συγ-
κοιτασθῆναι τῷ Νυμφίῳ Χριστῷ». Διὰ
τῆς πίστεως οἱ ἅγ. Πάντες κατώρθωσαν
τὰς ἀρετάς. Διὰ τῆς πίστεως ἐτέλεσαν τὰ
ἐνδόξα θαυμάσια καὶ ιερατουργήματα.
Διὰ τῆς πίστεως ἐδοξάσθησαν, δοξάζον-
ται καὶ θὰ δοξάζωνται αἰωνίως ἐπὶ τῆς
γῆς καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὁ αἰέμνηστος
Γέρων Χαρίτων ἀφῆκε τὸν κόσμον καὶ
τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαθὰ διότι ἐπίστευσεν
ὅτι ἀντὶ τῶν προσκαίρων καὶ ἐπιγεῖων ἀ-
γαθῶν θὰ ἀπολαύσῃ τὰ αἰώνια καὶ οὐ-
ράνια. Ἐπίστευσεν ὅτι διὰ μικρὸν κόπον,
δι' ὀλίγην πρόσκαιρον κακοπάθειαν θὰ ἀ-
πολαύσῃ αἰώνιον ἀνάπausιν, χαρὰν καὶ
ἀγαλλίασιν. Ἐπίστευσεν ὅτι δι' ὀλίγην ὑ-
πομονὴν καὶ καρτερίαν, εἰς τὰς προσκαί-
ρους θλίψεις, πειρασμούς, στενοχωρίας,
ταλαιπωρίας καὶ ἀσθενείας θὰ λάβῃ με-
γάλην δόξαν καὶ τιμὴν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Ἐπίστευσεν ὅτι πᾶν ὅ,τι κάμνει τις καλὸν
εἰς ταύτην τὴν πρόσκαιρον ζωὴν διὰ τοὺς
πτωχοὺς, τοὺς ξένους, τοὺς ἀσθενεῖς, εἶ-
ναι τὸ ἴδιον ὥσάν νὰ κάμῃ εἰς τὸν ἴδιον
τὸν Χριστόν ¹⁾, καὶ θὰ τὸ ἀπολαύσῃ μυ-
ριοπλασίως εἰς τοὺς οὐρανοὺς, θὰ ἰσχύ-
σῃ δὲ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν κατὰ
τὴν Δευτέραν παρουσίαν τὸ «Δεῦτε οἱ εὖ-

λογημένοι τοῦ Πατρὸς μου κληρονομή-
σατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν Βασιλείαν
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου». καὶ τὸ «εὖ δοῦ-
λε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ ἐπὶ ὀλίγα ἧς πι-
στός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω, εἰσελθε
εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου» (Ματθ.
κε' 31) Διὰ τὴν πίστιν του ταύτην ὁ Θεὸς
τῷ ἔδωκε τὴν χάριν του καὶ ἔμαθεν εὐκό-
λως τὰ ἱερὰ γράμματα, διήλθε τὸν βίον
θεαρέτως, ἐν ἡσυχίᾳ, ἐν ταπεινώσει, ἐν
ὑπακοῇ, ἐν νηστείᾳ, ἀγρυπνίᾳ, προσευ-
χαῖς, ἐν μελέτῃ τῶν Ἀγ. Γραφῶν, μελέ-
την θανάτου καὶ τῶν μετὰ θάνατον, ἐν
ἐγκρατείᾳ, ἐν ὑπομονῇ, ἐν γαλήνῃ, ἐν εἰ-
ρήνῃ, ἐν ἐπιμελείᾳ καὶ ἐργηγόρσει καὶ
πρὸ παντός ἐν φιλαδελφίᾳ καὶ ἀγάπῃ. Ὁ
Πανάγαθος Θεός, ὅστις πάντας ἀγαπᾷ
καὶ πάντας θέλει νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπίγνωσιν
καὶ μετάνοιαν, μὴ ἀπολεσθῶσιν ἀλλὰ νὰ
σωθῶσιν, ἰδὼν τὴν πίστιν του, τὴν ἀγά-
πην καὶ τὸν πόθον του, οὓς εἶχε διὰ τὴν
σωτηρίαν του, τὸν ἐφύλαξεν ἀπὸ τὸν κα-
τακλυσμὸν τῆς ἁμαρτίας, τὸν ὠδήγησεν εἰς
τὴν ἱερὰν ταύτην Μονήν, εἰς λιμένα ψυ-
χοσωτήριον καὶ τὸν παρέλαβε τὴν ἡμέραν
τῆς ἐνδόξου ἑορτῆς τῆς θείας Ἀναλήψεως
του, καθ' ἣν πληρώσας πᾶσαν ἐπὶ τῆς
γῆς οἰκονομίαν καὶ ἀνελθὼν εἰς οὐρα-
νοὺς, ἀνεβίβασε καὶ τὴν διὰ τὴν παρα-
κοὴν ἐκπεσοῦσαν καὶ τῇ αἰωνίῳ καταδί-
κῃ καταδικασθεῖσαν ἀνθρώπινον φύσιν
ἐξαγορασθεῖσαν καὶ ἐλευθερωθεῖσαν διὰ
τῆς ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ Σταυροῦ ἐκχύσεως
τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ Αἵματος καὶ παρέ-
δωκε τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ ἀποκαταστήσας
πάλιν εἰς τὴν πρώτην πατρίδα, τὸν παρὰ-
δεισον, τὴν ἀρχαίαν μακαριότητα. Παρέ-
λαβε λοιπὸν ὁ ψυχοσώστης Χριστὸς καὶ
τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου του Χαρίτωνος ἀ-
δελφοῦ ἡμῶν, ὠδηγουμένην ὑπὸ φωτει-
νῶν ἀγγέλων καὶ τὴν ἀποκατέστησεν εἰς
τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, εἰς τὰ ἀγαπητὰ σκη-

1) Εἰς τὸν καιρὸν τῆς κατοχῆς ποὺ ἐκινδύ-
νευον οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ἐκ τῆς πείνης καὶ
ἡρχοντο κατὰ ἑκατοντάδας εἰς τὴν Μονὴν διὰ
νὰ φάγωσι καὶ μὴ ἀποθάνωσιν, ὁ Γέρων Χα-
ρίτων, ἀπὸ τὸ σισσίτιον¹ του ἔτρωγε πολὺ ὀ-
λίγον, τὸ περισσότερον τὸ ἔπερνε εἰς τὸ κε-
λίον του καὶ ἐκόλει τοὺς πτωχοὺς κρυφὰ καὶ
τοὺς τὸ ἔδιδε.

Μουσική σελίς

Πλάτωνος Στωϊκίδου

ΒΙΒΛΙΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΜΟΡΦΑΙ

Γεώργιος Παιδεστίνος καὶ Θεόδωρος Φωκαεὺς
οἱ Ἀναμορφωταὶ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς

Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ἦσαν οἱ τελευταῖοι, μὲ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως Ἀναμορφωταὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ὁ πρῶτος δὲν ἦτο ἀπλοῦς ἀναμορφωτῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ δεινὸς Ἱεροφάντης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν δεύτερον, ὁ ὁποῖος ὑστεροῦσε τούτου εἰς τὴν φαλτικὴν.

Δικαίως λοιπὸν ἀποκαλοῦνται καὶ εἶναι ἀναμορφωταὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Ὁ πρῶτος εἰς τὸ στιχηραρικὸν καὶ ὁ δεύτερος εἰς ἀμφοτέρω. Στιχηραρικὸν καὶ Παπαδικόν. Οἱ ἀείμνηστοι οὗτοι δὲν ἦσαν μόνον ἀπλοῖ ἐκτελεσταὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, ἀλλὰ καὶ δημιουργοὶ νέων μελωδημάτων ἐνηρμονισμένων εἰς τὴν αὐστηράν βυζαντινὴν γραμμὴν. Οὗτοι δὲν ἤντησαν τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν χειμάρρων καὶ τῶν ρυακίων φθινοπωρινῆς βροχῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς ζωσῆς πηγῆς τῶν ναμάτων τοῦ μεγάλου Δοξασταρίου, καὶ τοῦ Παπαδικοῦ.

Ἀποκαλοῦνται καὶ εἶναι ἀναμορφωταὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, διότι, ὡς ἄριστοι εἰδικοί τεχνῖται, ἔλα-

βον θέσεις ἐκ τῶν ὑπαρχόντων εἰς τοὺς μουσικοὺς κώδικας καὶ τὰς ἐτοποθέτησαν καταλλήλως εἰς τὰ σύντομα μέλη πρὸς διασκέδασιν τοῦ κοραιοῦ ἐκ τῶν συντόμων κλασικῶν μελῶν. Τὰ βιβλία τῶν εἶναι ἀπὸ τὰ κλασικώτερα ἔργα τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Καὶ διὰ ταῦτα δικαίως θεωροῦνται σήμερον ὡς οἱ κορυφαῖοι τῶν νεωτέρων διδασκάλων καὶ ἐρμηνευτῶν αὐτῆς.

Ἡ ἱκανότης τῶν—καὶ τοῦτο εἶναι τὸ θαυμαστόν—ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι, χωρὶς νὰ ἐλάφουν μηδαμῶς τὴν σεμνότητα τῶν ἀρχαίων μελωδημάτων, κατώρθωσαν ὥστε νὰ δώσουν νέαν ζωὴν εἰς αὐτὰ μὲ νέας θέσεις μὲ τὰς ὁποίας τὰ ἀπλὰ πατροπαράδοτα μέλη ἔλαβον κίνησιν καὶ ζωὴν ποὺ δὲν τὴν εἶχον ὡς τότε.

Χαρακτηριστικὸν τούτων εἶναι. Ἐνῷ ἐπαναλαμβάνουσιν συχνότατα τὰς αὐτὰς θέσεις τὰ διάφορα τροπάρια, νὰ μὴ γίνεταί τοῦτο ἀντιληπτόν, οὔτε καὶ χορτασμόν νὰ ἐμποιῇ, ἀλλὰ τοῦναντίον νὰ προκαλῇ μάλιστα τὸ ἐνδιαφέρον.

Ἐβλέφατε εἰς τὰς καλλιφωνίας καὶ τὰς παρατάσεις τῆς μελωδίας εἰς τὰ Χερουδικά, Κοινωνικά καὶ Πολυελέους τοῦ Φωκαέως. Ἐνῷ μεταχειρίζεται τὰς αὐτὰς θέσεις εἰς ὅλους τοὺς ἤχους, ἐν τούτοις οὐχὶ μόνον νὰ παρέρχεται τοῦτο ἀπαρατήρητον, ἀλλὰ καὶ νὰ κατατέρπη. Ὅρα καὶ Παιδεστίνον. Ἐνῷ μεταχειρίζεται κατὰ κόρον τὰς αὐτὰς θέσεις, ἰδίᾳ εἰς τὸ εἰςμολογικόν

νώματα τοῦ Παραδείσου, εἰς τὴν αἴδιον, ἀθάνατον καὶ αἰώνιον ζωὴν διὰ νὰ ἀναπαύεται, νὰ χαίρεται, νὰ ἀγάλλεται καὶ εὐφραίνεται μετὰ τῶν ἁγίων, τῶν ἐκλεκτῶν, τῶν δικαίων καὶ ὁσίων, ὧν ταῖς ἱκεσίαις Χριστὲ φύλαξον, σῶσον καὶ ἀξιώσον πάντας τῆς οὐρανοῦ Βασιλείας σου. Ἀμήν.
(Ἀκολουθεῖ)

μέρος, νὰ προκαλοῦσι θερμὸν τὸ ἐνδιαφέρον. Θέλετε; σὰς εὐχαριστεῖ νὰ τὰς ἀκοῦτε;

Δικαίως λοιπὸν ἀποκαλοῦνται, καὶ εἶναι πράγματι ἀναμορφωταὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς οἱ δύο οὗτοι φωστῆρες τοῦ μουσικοῦ στερεώματος, Ραιδεστινὸς καὶ Φωκαεὺς. Ὁ πρῶτος τοῦ στιχηρατικοῦ καὶ εἰρμολογικοῦ, καὶ ὁ δεῦτερος στιχηρατικοῦ καὶ Παπαδικοῦ. Καὶ οἱ δύο οὗτοι εἶναι οἱ τελευταῖοι, μὲ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἀναμορφωταί. Μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι ὁ πρῶτος δὲν ἦτο ἀπλοὺς ἀναμορφωτῆς, ἀλλὰ καὶ δεινὸς ἱεροψάλτης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν δεῦτερον, ὁ ὁποῖος ἐνῶ διεκρίνετο εἰς τὸν κάλαμον, ὕστερουσεν εἰς τὴν ἀπόδοσιν ἐν τῇ φαλτικῇ. Ὅχι. Δὲν ἦσαν ἀπλοὶ μόνον ἐκτελεστοὶ καὶ ἐρμηνευταί, τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Ἀλλὰ καὶ δημιουργοὶ νέων μελωδημάτων ἐνηρμονισμένων ἐπάνω εἰς τὴν αὐστηράν βυζαντινὴν γραμμὴν. Τοῦτο ἄλλωστε ἐξάγεται καὶ ἀπὸ τὰ βιβλία των, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπὸ τὰ κλασικώτερα ἔργα τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Μὲ αὐτὰ οἱ δύο οὗτοι ἀναμορφωταὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς Ραιδεστινὸς καὶ Φωκαεὺς ἀπαθανατώθησαν καὶ δικαίως θεωροῦνται σήμερον ὡς οἱ κορυφαῖοι τῶν νεωτέρων διδασκάλων τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς κατὰ τὸν «Ἑρανιστὴν».

Εἰς τὰ ἀρχαῖα κλασικὰ μελωδήματα, χωρὶς νὰ μεταβάλλουσι τὴν σεμνὸ-

τητά τους, κατώρθωσαν νὰ δώσουν εἰς αὐτὰ νέαν πνοήν, δι' ἀριστοτεχνικῆς τοποθετήσεως μεταξὺ τούτων νέας θέσεις, ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν τοιούτων εἰς τὰ ἀρχὰ μέλη παλαιότερων διδασκάλων, Ἰακώβου, Πέτρου, κλπ. Μὲ αὐτὰ τὰ πατροπαράδοτα ἀρχαιοπρεπῆ μέλη ἔλαβον κίνησιν καὶ ζωὴν ποὺ δὲν τὴν εἶχον ὡς τότε, χωρὶς ν' ἀπολέσωσιν εἰς τὸ παράπαν ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν των μορφήν. Ἄδεται ὅτι ἡ ἐπεξεργασία ἐνὸς ἔργου ἀπὸ εἰδικὸν τεχνίτην, ὁμοιάζει μὲ μέταλλον τὸ ὁποῖον ὅσον διυλίζεται, τόσο στιλπνώτερον καθίσταται.

Παρ' ὅλον, ὅτι ἡ ἀνάδειξις τοῦ βιβλίου τούτου εἶναι ἀτομικὴ—ἔλεγεν ὁ ἀοιδιμος Ραιδεστινὸς εἰς τὸν τότε ἑξαρχον τοῦ ἁγίου Τάφου ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος—δὲν τολμῶ νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἀνήκει ἀπόλυτα εἰς ἐμέ. Διότι μέσσα μου νοιώθω νὰ κυριαρχοῦν καὶ νὰ κατευθύνουν τὰς σκέψεις μου οἱ μεγάλοι μύσται τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, Πέτρος, Ἰακώβος καὶ ἄλλοι. Ἐκ τούτων φανερόν πλέον γίνεται, ὅτι οἱ ἀναμορφωταὶ οὗτοι τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, τὸ νερὸ ὡς προείπωμεν δὲν τὸ πήρανε ἀπὸ τὰ ρυάκια καὶ τοὺς χειμάρρους φθινοπωρινῆς βροχῆς, ἀλλὰ ἐκ τῆς πηγῆς.

Οὐδὲν τούτων ὀλιγώτερον λέγει καὶ ὁ ἀοιδιμος Φωκαεὺς περὶ τῆς Ἀνθολογίας του. «Ἀγαθὴ ἡ χεὶρ ὑπὲρ τὸν κάλαμον, ἐὰν μὴ ἦτο ὁ νοῦς.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἀναστασίου Ἀλ. Παπαδήμου

Ο ΙΕΡΟΨΑΛΤΗΣ ΩΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ

Ἐπὶ αἰῶνας δλοκλήρους, ὁ ἱεροψάλτης ἔχει παραγνωρισθῇ καὶ πα-

ραγκωνισθῇ· οὐδεὶς δὲ λόγος γίνεται καὶ οὐδὲν μέτρον λαμβάνεται διὰ τὴν

ἐξύψωσιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ καὶ βιω-
τικοῦ τοῦ ἐπιπέδου.

Καὶ ὁμοῦς ζητοῦμεν τὸν ἱεροψάλτην
μορφωμένον μουσικῶς καὶ γραμματι-
κῶς· προσέτι δὲ προικισμένον καὶ μὲ
ῥαίαν φωνήν, οἷος δηλαδὴ πρέπει νὰ
εἶναι οὗτος, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κυ-
ρίως ρόλου τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἔ-
στις ρόλος τοῦ συνίσταται εἰς τὸ νὰ
εὐχαριστεῖ τοὺς ἐκκλησιαζομένους.

Πράγματι δέ, ἡ τελεία μουσικὴ κα-
τάρτισις τοῦ ἱεροψάλτου, εἶναι τὸ ἐ-
φόδιον, οὕτως εἰπεῖν, δι' οὗ ἀποκτᾷ
οὗτος ἱκανότητα καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ
ὕψος ἐνὸς καλλιτέχου, δυναμένου νὰ
παραυσιάζῃ τὴν βυζαντινὴν μουσικὴν
μὲ τὴν πραγματικὴν αὐτῆς στολὴν καὶ
λαμπρότητα. Ἡ ἱκανότης δ' αὕτη τοῦ
ἱεροψάλτου, τυγχάνει ἄλλωστε, ἀπα-
ραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ἐπίτευ-
ξιν τῆς ἐξυψώσεως τοῦ βιωτικοῦ τοῦ
ἐπιπέδου, ἐν ταύτῃ καὶ τοῦ κλάδου
του.

Μὲ μόνην τὴν στοιχειώδη μουσικὴν
κατάρτισιν, ὁ ἱεροψάλτης δὲν δύναται
νὰ ἐπιτύχῃ τι οὔτε διὰ τὸν ἑαυτόν του,
οὔτε διὰ τὸν κλάδον του· ἐπὶ πλεόν,
ὁ καὶ χειρότερον, γίνεται αἰτία, ὥστε
καὶ ἡ μουσικὴ τὴν ὁποῖαν λατρεύει,
διαρκῶς νὰ δυσφημῇται.

Ἡ Μουσικὴ, κατὰ ἓνα ἐκ τῶν ἀ-
παντουμένων ὁρισμῶν, εἶναι συνδυα-
σμός Τέχνης καὶ Ἐπιστήμης.

Ὡς ἐπιστήμη ἡ μουσικὴ, ἐφευρί-
σκει, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, τοὺς ἡ-
χους καὶ τοὺς τρόπους καὶ δύναται νὰ
γνωρίζῃ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνέργει-
αν τοῦ μέλους καὶ νὰ χρησιμοποιοῇ
καταλλήλως. Ὡς δὲ τέχνη, ἔχουσα
ὕπ' ὄψει τὰ τῆς ἐπιστήμης, ἐκτελεῖ
καὶ ἐρμηνεύει ἐπιτηδείως ταῦτα, κατὰ
τρόπον ὥστε νὰ λαμβάνουν πνοὴν καὶ

νὰ ζωντανεύουν αἱ διὰ τῆς μελωδίας
διατυπούμεναι ἔννοιαι.

Τὸ τεχνικὸν τοῦτο μέρος τῆς μου-
σικῆς εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν βυ-
ζαντινὴν μουσικὴν, ἔχει ἀναλάβει ὁ
ψάλτης. Εἶναι δὲ οὗτος, ἀναλόγως
τῆς μουσικῆς μορφώσεώς του, ἢ ἓνας
ἀπλοὺς ἐκτελεστής, ἢ ἓνας καλλιτέ-
χνης, ἐκ τῆς ἱκανότητος τοῦ ὁποῖου
ἐξαρτᾶται ἡ ἐπενέργεια τοῦ μέλους
καὶ ἐκ ταύτης ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐπιδιω-
κομένου διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς μου-
σικῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Δηλαδὴ, ἂν ὁ
ἐκτελεστής καλλιτέχνης κατορθώσῃ
νὰ δίδῃ πνοὴν καὶ ζωντάνια εἰς τὰ
ψαλλόμενα, ἀσφαλῶς ἡ ἀκοὴ πρῶτον
εὐχαριστεῖται, ἡ ψυχικὴ τῶν πιστῶν
ἐξαρσις κατὰ κυριώτατον λόγον ἐπι-
τυγχάνεται καὶ ἡ πνευματικὴ λατρεία
τοῦ Θεοῦ μεγαλύνεται.

Τοιοῦτους ἱεροψάλτας καλλιτέχνας,
πρέπει νὰ ἔχῃ ἡ Ἐκκλησία.

Δυστυχῶς ὁμοῦς, τὸ μεγαλύτερον μέ-
ρος τῶν ἱεροψαλτῶν (ἅς μὴ θιγῇ ἡ φι-
λοτιμία τῶν συμπαθῶν ἱεροψαλτῶν),
δὲν τυγχάνει τῆς ἀπαιτουμένης μου-
σικῆς μορφώσεως, ἂν ὅχι καὶ τῆς
γραμματικῆς τοιαύτης· ἐλάχιστοι δὲ
εἶναι οἱ καλλιτέχναι ἱεροψάλται. Βα-
ρύνει δὲ τοῦτο, κυρίως, τὴν Ἐκκλησίαν
καὶ τὸ κράτος.

Ἡ Ἐκκλησία, κατὰ πρῶτον λόγον
εὐθύνεται διὰ τὴν μειονεκτικὴν ἀπὸ
μουσικῆς ἀπόψεως θέσιν, εἰς ἣν εὐρί-
σκεται ὁ ἱεροψάλτης καὶ κατὰ δευτε-
ρον λόγον τὸ κράτος· διότι δὲν ἐνδieu-
φέρθησαν διὰ τὴν ἱκανοποιητικὴν αὐ-
τοῦ ἀμοιβήν, ἥτις ἀποβαίνει ὁπωσδή-
ποτε ὁ κύριος συντελεστής διὰ τὴν ἐ-
ξύψωσιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ ἐπιπέδου
τοῦ ἱεροψάλτου.

Θεράποντες τῶν ἀνωτέρω λόγων

τοῦ ἔθνους καὶ ἀνεκτιμήτου πατροπα-
ραδότου κειμηλίου, τῆς θείας ἐκκλη-
σιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, ἄσκησις δὲ
ἐργάζεται καὶ ὑπηρέτει τῆς Ἐκκλησί-
ας, οἱ ἱεροφάλλται, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐτύ-
χανον τῆς δεούσης μερίμνης καὶ προ-
στασίας τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ
κράτους καὶ ὅχι νὰ ἐπαφένται ἔρμαιον
τῶν διαθέσεων τῶν ἐκάστοτε ἀδαῶν ἐ-
πιτρόπων.

Γνωρίζομεν πάντες ὅτι ὁ ἱεροφάλλ-
της εἶναι ἡ «κορώνα» τῆς ἐκκλησίας,
εἶναι ὁ κράχτης, ὅπως κοινῶς ὁμολο-
γεῖται. Ἀπὸ αὐτὸν ἐξαρτᾶται ἡ συγ-
κέντρωσις μεγάλου ἢ μὴ ἐκκλησιά-
σματος πιστῶν. Ἐργάζεται δὲ μετὰ
ζήλου πρὸς τοῦτο καὶ πολλάκις ἐγκα-
ταλείπει κάθε ἄλλην ἐργασίαν του,
διὰ νὰ μελετήσῃ, νὰ προπαρασκευα-
σῇ.

Ἀλλά, ποῖα ἡ ὕλική αὐτοῦ ἀμοιβὴ
καὶ ἱκανοποίησις; ποῖα καὶ ἡ ἡθικὴ;
Πῶς νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἀνάγκας
τῆς ζωῆς ἐκ τοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας
του μὲ ἓνα μισθὸν γλισχρότατον, ὅταν
ἀφιερῶνῃ τὸν πολὺτιμον χρόνον του
διὰ τὴν μελέτην τῆς μουσικῆς καὶ τὴν
ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἐκκλησίας;

Χωρὶς τὴν ὕλικήν ἀμοιβὴν τὴν ἐξ
ἀνάγκης ἀπαραίτητον ταύτην προϋπό-
θεσιν κάθε ἐργασίας του καὶ προσπα-
θείας του, ὁ ἄνθρωπος, πῶς δύναται
νὰ χωρήσῃ ἐμπρὸς μετὰ θάρρους καὶ
ζήλου;

Λέγει μὲν παροιμία: «Νηστικὸν ἀρ-
κούδι τί χορὸν θέλεις, νὰ κἀνῃ» καὶ μὲν
ἄλλη: «Τὸ ἀγῶγὶ ξυπνᾷ τὸν ἀγωγιά-
την». Ἀλλ' ἐπὶ πλέον, ποῖαν ἀσφάλι-
σιν δύναται νὰ ἔχῃ μελλοντικὴν καὶ
ποῖον διαγράφεται τὸ τέλος του; «Νὰ
πεθάνῃ στήν ψάθα»!!

Νὰ λοιπὸν οἱ λόγοι ποὺ ἐμποδίζουν

τὸν ἱεροφάλλον νὰ ἐπιζητήσῃ ἀνωτέ-
ραν μουσικὴν μόρφωσιν καὶ νὰ ἀρθῇ
εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ πραγματικοῦ καλ-
λιτέχνου. Λόγοι, δι' οὓς γεννᾶται καὶ
αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀποστροφή πρὸς τὸ τοῦ
ἱεροφάλλτου ἐπάγγελμα.

Καὶ δὲν εἶναι μόνον τοῦτο.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις τοῦ ἱερο-
φάλλτου, ἔχει τὸν ἀντίκτυπόν της καὶ
ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς ταύτης τῆς
ἐκκλησιαστικῆς βυζαντινῆς μουσικῆς
καθ' ὅσον ἐκ τῆς ἱκανότητος τοῦτου ἐ-
ξαρτᾶται ἡ ἐξέλιξις της. Ἀλλωστε
καὶ τὸ ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ βυζαντινὴ
μουσικὴ εὐρίσκεται οὐχὶ εἰς τὴν πρέ-
πουσαν αὐτῇ θέσιν, ἀπὸ καλλιτεχνικῆς
ἐμφανισέως της, ποῦ ἄλλοῦ ὀφείλεται,
εἰμὴ εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀπαιτουμέ-
νης μουσικῆς μορφώσεως καὶ ἱκανότη-
τος τοῦ ἱεροφάλλτου;

Ἀλλ' ὁ ἱεροφάλλτης, ὀφείλομεν νὰ
σημειώσωμεν, δημιουργεῖται εἰς πραγ-
ματικὸν καλλιτέχνην, εἰς μουσουργόν,
εἰς τέλειον μουσικόν, εἰς τὴν θέσιν τοῦ
στασιδίου.

Ἐκτὸς τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ μα-
κρὰν τοῦ στασιδίου τοῦ ἱεροφάλλτου εὐ-
ρισκόμενοι, εἶναι ἀδύνατον ὅσῃν καὶ
ἂν ἔχωμεν θεωρητικὴν μουσικὴν μόρ-
φωσιν, νὰ ἀρθῶμεν εἰς τὸ ὕψος ἐνὸς
μουσουργοῦ ἀνωτέρου, ἐνὸς πραγματι-
κοῦ ἐπιστήμονος ἐργάτου τῆς βυζαντι-
νῆς μουσικῆς, διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ο-
ποίας ἀπαραίτητον εἶναι νὰ συγκεν-
τρῶνῃμεν μόρφωσιν μουσικὴν, πολυ-
χρόνιον τριβὴν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ
ἐξηγητικὴν ἀκοήν. Διὰ τοῦτο τὸ στα-
σιδίον διὰ τὸν μουσικόν τῆς βυζαντι-
νῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς εἶναι,
δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὸ κλειδο-
κύμβαλον διὰ τὸν μουσικοσυνθέτην τῆς
εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς. (Ἀκολουθεῖ)

ΑΘΗ·Ι·ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ, ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

(Ἐκ τῆς χειρογρ. βιβλιοθήκης ἱερομ. Εὐθυμίου Ἀγιορείτου τοῦ Κρητὸς τοῦ καὶ πνευματικοῦ)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 175)

**Περὶ τοῦ ξεσχίσαντος δαίμονος
τὸ πρόσωπον ἐνὸς ὑποτακτικοῦ.**

Εἰς τὴν Καλύδην τῶν Ἀρχαγγέλων, ὁ ποτὲ γέρωντας Δανιὴλ μοναχός, εἶχε κοινοδίασῃ ἓνα νέον, ὁ ὁποῖος κοιμώμενος ἓνα θράδῳ μόνος του εἰς τὸ ἰδικόν του δωμάτιον, ἔξαφνα ἐγένετο κρότος ἰσχυρός, καὶ θραύσας τὰ τζάμια τοῦ παραθύρου εἰσῆλθεν ἐξ αὐτοῦ, ὥσπερ τις γάτος ὁ δαίμονας καὶ ὑποπεσὼν κατ' αὐτοῦ ἀγρίως, ἐξέσχισε τὸ ἐκείνου πρόσωπον, καὶ ἀμέσως ἐκ τοῦ ἰδίου ἐκείνου μέρους ἔφυγεν. Ὅθεν ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐκείνου φωνὰς ξυπνισθέντες καὶ ἰδόντες, ἐξεπλάγησαν καὶ ἀμέσως καλέσαντες τὸν Πνευματικόν, ὅπως διὰ ἐξομολογήσεως καὶ τῶν ἐξορκισμῶν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἀποδιώξῃ τὸ πονηρὸν πνεῦμα, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Διότι ἀναξίως γὰρ ἐκοινώνει τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων, καθότι ὅτε ἦτον εἰς τὸν κόσμον, εἶχε ποτὲ τινὰ φόνον ποιήσει τὸν ὅποιον ἀνεξομολογήτως ἐκοινώνει τῶν ἁγίων Μυστηρίων καὶ διὰ τοῦτο εἶχε λάβει χώραν ὁ Σατανᾶς, εἰ δυνατόν ἀμετανόητόν νὰ τὸν θανατώσῃ ὅπως τὸν κερδίσῃ, συμμέτοχον ἔχων τῆς αὐτοῦ ἀπωλείας. Ταύτην τὴν διήγησιν ὁ ἴδιος αὐτὸς ὁ Πνευματικὸς, ὡς εἶδε καὶ ἤκουσε, τὴν ἔχει γράψῃ ἰδιοχείρως εἰς τὸ ἐξώφυλλον τοῦ Ὁκτωβρίου Μηνός, κτήμα τῆς Καλύδης τοῦ ἁγίου Ἰωάσαφ ὑπάρχοντος.

**Περὶ τῆς φοβερᾶς τόλμης
ἐνὸς Μοναχοῦ.**

Πρὶν νὰ ἀγοράσουν τὴν ἀνωθεν Καλύδην τῶν Ἀρχαγγέλων ὁ γέρωντας αὐτὸς Δανιὴλ μετὰ τοῦ ὑποτακτικοῦ αὐτοῦ Θεοδοσίου, τὴν εἶχεν ἄλλος γέροντας μετὰ ὑ-

ποτακτικοῦ τινός, Ἀγαθαγγέλου μοναχοῦ καλουμένου, ὁ ὁποῖος δὲν γνωρίζομεν τί πταίσιμον εἶχε πράξει καὶ ἐκανονίσθη ὑπὸ τοῦ Πνευματικοῦ νὰ μὴ κοινωνήσῃ τὰ ἄχραντα Μυστήρια τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων. Ὅστις ἐν πάσῃ ἀφελείᾳ, τὰς συνειθισμένας μετανοίας ἐκπληρώσας, καὶ ἐν καιρῷ τῆς Κοινωνίας πλησιάσας ἀπεπέμφθη ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου Ἰακώβου ἱερομονάχου Σκοπελίτου. Ὁ ὁποῖος ἀποσυρθεὶς ἡσύχως καὶ ἀταράχως, περίμενε τὴν ὑπὸ αὐτοῦ σχεδιασθεῖσαν εὐκαιρίαν. Καὶ δὴ καιροῦ κελοῦντος, τοῦ ἐφημερίου δίδοντος τὸ ἀντίδωρον, αὐτὸς διὰ τῆς διακονικῆς θύρας εἰσελθὼν καὶ τρέξας εἰς τὴν πρόθεσιν, ἔβλεπεν τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀγίου Πυτηρίου ἀπορροφῆσας ἡσύχως ἀνεχώρησεν. Ἡ πρᾶξις αὕτη ἢ ἐποίησεν ἐφάνη πολὺ μεγαλυτέρα τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἐγκλήματος, διὰ τοῦτο ἀμέσως κατέβη εἰς τὴν Μονὴν ὁ Πνευματικὸς, ἐκδηλώσας τοῖς Προϊσταμένοις τὴν αὐτοῦ τῆς τόλμης ἀσέβειαν. Οἱ ὁποῖοι αὐθημερὸν εἰδοποίησαν αὐτοῦ τὸν τε γέροντα καὶ ὑποτακτικὸν αὐτοῦ, ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν προθεσμίαν νὰ ἐκποιήσῃ ἢ Καλύδην καὶ αὐτοὶ ἐκδιωχθῇ. σονται ἀπὸ τῶν ὁρίων τῆς Μονῆς Ἰδῆρων.

Περὶ εἰς τὸν αἰχμάλωτον ἐμφανείας τοῦ ἁγίου Νείλου.

Κατὰ τὸ ἔτος 1901 εἰς τὴν Καλύδην τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, ἔζουσεν ἀκόμη ὁ πνευματικὸς Ὁνούφριος, ὁ ὁποῖος εἶχε προαποθανόντα γέροντα τὸν πνευματικὸν Ἰγνάτιον, ὅστις ἐχρημάτισε καὶ προσμονάριος τῆς Πατριαρχίας Μονῆς Ἰδῆρων. Ὅποτε διερχόμενος ὁ μοναχὸς Χριστόφορος τὸ ἐπὶ κλην αἰχμάλωτος, ἐδιηγῆθη εἰς αὐτὸν τὰ πνευματικὰ ἔργα

τὰς ἐμφανείας τοῦ ἁγίου Νεῖλου. Φκίνε-
ται δὲ ὅτι μόνον τὰς τελευταίας τοῦ ἔθω-
σεν εἰς ἀντιγραφὴν, τὰς ὁποίας καλλιγρά-
φως, σῶζονται εἰσέτι εἰς αὐτὴν τὴν Καλὴ
δὴν ἔχουσαι τὸ κύρος καὶ τὸν σεβασμόν.

Περὶ τοῦ χειροτονηθέντος ὑπὸ τῶν Οὐνῶν διακόνου.

Πρὸ ἐβδόμηκοντα ἐτῶν εἰς τὴν Καλύδην
τῆς Ἀναλήψεως ἐμόναζεν ἓνας βλάχος γέ-
ροντας καλούμενος Ρωμανός, ὁ ὁποῖος εἴ-
χεν ἓνα ὑποτακτικὸν ὀνόματι Γυμνάσιον
γνωρίζοντα κάλλιστα τὴν ἑλληνικὴν γλῶσ-
σαν, ὁμοίως καὶ τὴν φαλτικὴν μουσικὴν
ἄριστα, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τῆς ἐκείνου
φωνῆς ὡς καλλίφωνος. Οὗτος ἀπεδήμησε
ποτὲ εἰς τὴν αὐτοῦ πατρίδα καὶ ἐχειροτο-
νήθη ὑπὸ τοῦ Οὐνοῦ Ἐπισκόπου διάκονος.
Ἐπανελθὼν δὲ πάλιν εἰς τὸν ἑαυτοῦ γέ-
ροντα ἐκρυβε τὸ τῆς χειροτονίας εἰς αὐ-
τὸν ἱεροδιακονικὸν ἐπάγγελμα. Βλέπων δὲ
ὁ ἐκείνου γέρωντας ὅτι ἦτον πλέον κατὰ λ-
ληλος ὁ νέος διὰ τὸ ἱεροδιακονικὸν ἀξίω-
μα καθ' ὅλα τὰ νόμιμα διατάγματα, πα-
ραλαμβάνει τοῦτον καὶ ἀνέρχονται εἰς τὰς
Καρύας, εἰς τὴν διαμονὴν τοῦ Ἐπισκόπου
Περικλεῖ, τὸ ἐπίκλην καλούμενου, καὶ
ἐμφανίζονται. Τότε ὁ μὲν γέρωντας πλη-
ροφoρίας περὶ χειροτονίας τοῦ ἑαυτοῦ ὑ-
ποτακτικοῦ ζητεῖ. Ὁ δὲ νέος πάλιν ἐρω-
τᾷ ἂν εἶναι ἔγκυρος ἢ ὑπὸ τοῦ Οὐνοῦ Ἐ-
πισκόπου ἐπ' αὐτὸν τελούμενη χειροτονία.
Ὡτάν δὲ ἤκουσε καὶ ἐβεβαιώθη τὴν εἰς
αὐτὸν τελούμενην ὑπὸ τοῦ Οὐνοῦ Ἐπισκό-
που χειροτονίαν, ἀπέρριψεν ἀμέσως αὐτὴν
ταύτην τὴν αἵτησιν, εἰπὼν τῷ γέροντι, ὅτι
ὁ ὑποτακτικὸς σου ἐν ἁγίῳ Ὁρει εἰς τὸ
ἔξῃς, μῆτε διάκονος γνωρίζεται, μῆτε διά-
κονος χειροτονεῖται, θὰ διαμένῃ οὕτω πως
ὡς ἀπλοῦς εἶναι μοναχός, διάγων τὸ ἐπάγ-
γελμα τῆς Μοναδικῆς πολιτείας.

Περὶ ἐτέρου μοναχοῦ ὑπὸ τῶν Οὐνῶν χειροτονηθέντος.

Τὸν ὅμοιον τοῦτον τρόπον τοῦ προειρη-
μένου Γυμνασίου ἠράσθη ποιῆσαι καὶ ὁ ἐκ
τῆς Καλύδης τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου μονα-
χὸς Βηρλάμ, ὑποτακτικὸς καὶ παραδελ-
φὸς τοῦ γέροντος Ἰγνατίου. Ὁ μοναχὸς
οὗτος ἐκ ζηλοτυπίας κυριευθεὶς, βλέπων
παλαιούς καὶ νέους ἱερεῖς νὰ χοροστατοῦν
ἐν τῇ Σκῆτῃ ὑπὸ τὸν ἔξῃς ἀριθμὸν ἀποτε-
λουμένων, 1 Ἰάκωβος, 2 Γαβριήλ, 3 Εὐ-
θύμιος, 4 Ἰάκωβος, 5 Γρηγόριος, 6 Νεῖ-
λος, 7 Γεράσιμος, 8 Ἀνθίμος, 9 Κυρια-
κός, 10 Εὐθύμιος, 11 Ἀκάκιος, 12 Ἰγνα-
τίος, 13 Γερμανός, 14 Γεράσιμος, 15 Νεῖ-
λος, 16 Μεθόδιος, 17 Διονύσιος, 18 Γρη-
γόριος, 19 Ἰγνατίος, 20 Γρηγόριος. Ἐκ
τῶν ἀνωθεν τούτων ἱερομονάχων οἱ 12 ἦ-
σαν σύγχρονοι αὐτοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ ἐγένον-
το ὑστερώτερα. Ὅθεν ὡς εἵπομεν, ἠθέλη-
σε καὶ αὐτὸς συγκαταριθμηθῆναι εἰς τὴν
τούτων χοροστασίαν, μὴδενὸς κατὰ Κανό-
νας κωλύματος ἐπιφέροντος, καθότι εἶχε
βαπτισθῇ ἐδῶ ἐν ἁγίῳ Ὁρει, βαπτιστή-
ριον κτησάμενος τὸν λάκκον τοῦ Σάντορος.
Τούτων γε χάριν ἔπεισε τὸν ἑαυτοῦ γέρον-
τα ὅπως ἐκ τῆς Σκῆτης ζητήσῃ τὸ Εὐχε-
τικὸν γράμμα, ὅπερ λαβὼν αἰτεῖ καὶ ἐκ τῆς
Μονῆς τὴν ἐπικύρωσιν τούτου καὶ ἄδειαν.
Ἀλλ' οἱ Πατέρες τῆς Μονῆς ἠρνήσαντο δι-
δόναι αὐτῷ ἕνεκα ὅπου δὲν θὰ ἐγνώριζε
νὰ λειτουργῇ Ἑλληνιστί. Ἀποτυχὼν δὲ
τῆς αἰτήσεώς του, ἀπέδρασεν εἰς Οὐγγα-
ρίαν, καὶ χειροτονεῖται ἐκεῖ διάκονος ὑπὸ
Οὐνοῦ Ἐπισκόπου. Μετὰ ταῦτα ἐπανελ-
θὼν εἰς τὴν Σκῆτην, οὐδεὶς ἐδέξατο τοῦ-
τον ὡς διάκονον, κἂν μῆτε μετὰ λόγον
ἐφῶναι αὐτὸν ἱερολογιώτατον. Ὅχι μόνον
τὴν στάσιν ταύτην ἐτήρησεν ἡ Μονὴ καὶ
ἡ Σκῆτη, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ Βλάχοι,
ὡς καὶ οἱ Πατέρες τῆς Σκῆτης τοῦ Λάκ-
κου τὴν ἰδίαν ἐδεῖσαν ἀποστασθῆναι εἰς αὐ-

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

Περὶ τοῦ Πρωτάτου

Τὸ Πρωτάτον εἶναι ναὸς ὑπερμεγέ-
θης καὶ ὡραιότατος, τιμώμενος ἐπ'
ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς
Κοιμήσεως καὶ εἶναι κτίσμα τοῦ με-
γάλου Κωνσταντίνου, τὸν ὁποῖον, ὡς
τερον ὁ παραβάτης Ἰουλιανὸς τὸν
ἐκατάκαυσεν ἐντὸς καὶ φαίνεται κατὰ
τόπους μαυρισμένους ἀπὸ τὸν καπνόν.
Εἰς αὐτὸν εὐρίσκεται μία εἰκὼν θαυ-
ματοργός, ἥ ὁποία μία φοράν ἐφώνη-
σεν (ὦ τοῦ θαύματος!) καὶ εἶπε νὰ φάλ-
λωσι τό, "Ἄξιον ἐστίν.

"Ἐτι δὲ εὐρίσκεται καὶ ἄλλη μία
εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ μέσα εἰς
τὸ ἅγιον Βῆμα, ἥ ὁποία ἐφώνησε τοῦ
ιερέως νὰ σπεύσῃ ταχύτερον νὰ τελει-
ώσῃ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, δι' ἓναν ὑ-
πέργυρον μοναχὸν ὅστις ἐβούλετο νὰ
μεταλάβῃ τὰ θεῖα μυστήρια καὶ ἀπὸ τὴν
ἄκραν καὶ πολυήμερον νηστείαν ἐλιπο-
θύμει καὶ δὲν ἤδύνατο νὰ ὑποφέρῃ
πλέον τόσον ἀδυνατίσεν. Οὗτος γὰρ
βλέπων τὸν ἐαυτὸν τοῦ πολλὰ ἀδύνα-
τον, ἐδεήθη τοῦ ἱερέως νὰ λειτουργή-

τὸν ὁρῶντες μάλιστα καὶ εἰς τὴν κορυφὴν
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸ σημεῖον τῆς Οὐνι-
κῆς χειροτονίας. "Οθεν ἠναγκάσθη πάλιν
καὶ ἐπανέκαμψεν εἰς τοὺς ἰδίους καινοτόμους
αἰρετικούς, συζῶν μετ' αὐτῶν, πάρεξ μὲ
τὸν ἐαυτοῦ Γέροντα, διάγων ἐν ὀρθοδοξίᾳ
καὶ μοναδικῇ πολιτείᾳ, ὁ ὁποῖος αὐτοῦ
Γέρων μείνας μόνος, ἠναγκάσθη νὰ πωλή-
σῃ τὴν Καλύβην, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Ρω-
μανικὴν Σκῆτην ἐκεῖ καὶ ἀπεβίωσεν.

(Ἀκολουθεῖ)

ση ταχύτερον, ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλ'
ἐβράδυνε περὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ὡ-
ρῶν καὶ τὸν ἀσπασμὸν τῶν εἰκόνων.
"Οθεν ὁ δοξάζων τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας
Κύριος, ἐφώνησε τοῦ ἱερέως νὰ σπεύ-
σῃ τὸ ὀγληγορώτερον διὰ νὰ τὸν μετα-
λάβῃ. Ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ τῶν μονα-
χῶν ἀγορὰ καὶ διάφορα τῶν τεχνι-
τῶν ἐργαστήρια κύκλω, καὶ ὀνομάζε-
ται ὁ τόπος Καρυαί. Ἐκεῖ συνέρχον-
ται συχνάκις πάντες οἱ μοναχοὶ καὶ ἡ-
γαύμενοι καὶ γέροντες τῆς συνάξεως καὶ
μάλιστα κατὰ πᾶν σάββατον καὶ θεω-
ροῦσι τὰς κοινὰς ὑποθέσεις καὶ χρεῖας
ὅλων τῶν μοναστηρίων καὶ σκέπτον-
ται μετ' ἀλλήλων καὶ κρίνουν καὶ
ἀνακρίνουν τὰς ἐπισυμβαινούσας δια-
φορὰς μεταξὺ τῶν ἐκείσε Πατέρων,
καὶ ρίπτουν τὰς συδουσίας καὶ τὰ θα-
ρύτατα χρεῖα, ὅπου ἀπὸ τὴν Θεσσαλο-
νίκην τοὺς διορίζει ἡ ἐξωτερικὴ αὐ-
θεντία νὰ δώσουν. Ἐκεῖ κάθηται καὶ
ἀγὰς ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Μπροσταν-
τίζήμπασην τοῦ βασιλέως διὰ νὰ εἶναι
ἐπιτηρητὴς εἰς τὰς ἐξωτερικὰς υποθέ-
σεις τῶν μοναστηρίων καὶ εἰς σημεῖ-
ον τῆς ὑποταγῆς καὶ πρὸς διαφύλαξιν
ἀπὸ τοὺς πειρατὰς, ὅστις καὶ τρέφεται
μὲ κοινὴν δαπάνην τῶν ἐκείσε μονα-
στηρίων. Ἐκεῖ κύκλω εἶναι καθίσμα-
τα καὶ μετόχια ἀπ' ὅλα τὰ μοναστή-
ρια, μὲ κελλία καὶ ἐκκλησίας πρὸς
ἀνάπausιν τῶν εἰς σύναξιν ἐρχομένων
μακρόθεν ἁγίων Γερόντων. ἐπειδὴ καὶ
οἱ περισσότεροι δὲν δύνανται τῇ αὐτῇ
ἡμέρᾳ, ἥ διὰ τὸ πολὺ τοῦ τόπου διά-
στημα ἢ δι' ἄλλα ἐμπόδια, νὰ ἐπι-
στρέψωσι πάλιν τῶν

ΕΚΛΟΓΗ ΙΕΡΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ἐκ διαφόρων ψυχωφελεστάτων πατερικῶν βιβλίων

(Ἐκ τοῦ χειρογράφου κώδικος 231 τῆς ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 272)

Εἶπον οἱ Πατέρες, ὅτι νεώτερος οὐκ ὠφελεῖ νεώτερον, ἐὰν τὴν δύναμιν τῆς Γραφῆς ὅλης ποτίσῃ αὐτὸν ὡς ποτόν. Φέδος Θεοῦ, ἀρχὴ σοφίας, ἀρχὴ δὲ τῆς σοφίας ἐστὶ, τὸ ἀπέχεσθαι ἐκ πάντων τῶν μισουμένων ὑπὸ Θεοῦ. Πῶς δὲ ἀπέχεσθαι ἐκ τούτων; ἐὰν μὴ ποιεῖν τι ἐκτὸς ἐρωτήσεως καὶ συμβουλίας, ἢ λαλεῖν τι τῶν μὴ δεόντων, καὶ τοῦ ἔχειν ἑαυτὸν μωρὸν καὶ τρελλόν, καὶ ἐξουδενωμένον καὶ μὴδὲν ὄντα παντελῶς.

Ἀδελφέ, ὁ κωλύων τὴν κατάνυξιν ἐλθεῖν ἐπὶ σέ, τὸ θέλημά σου ἐστίν. Ἐὰν μὴ κόψῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ ἴδιον θέλημα, οὐ ποιεῖ ἡ καρδιά. Ἡ ἀπιστία δέ, οὐκ ἀφίει σε κόψαι τὸ θέλημά σου, ἡ δὲ ἀπιστία γίνεται ἐκ τοῦ θέλειν ἡμᾶς τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων. Τὰ τρία ταῦτα κόπον, θέλημα, δικαίωμα, ἀνθρωπαρέσκεια καὶ ἔρχεται σοι κατάνυξις μετὰ ἀληθείας καὶ σὲ σκεπάζει ὁ Θεὸς ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Τὸ σημείον τῆς συγκαταθέσεως ἐστὶ, τοῦ ἀρέσαι

τὸ πρᾶγμα τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἡδυνθῆναι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ μελετῆσαι αὐτὸ ἡδέως. Ἐὰν δέ, ἀντιλέγει τις τῷ λογισμῷ καὶ πολεμῇ μὴ δέξασθαι αὐτόν, τοῦτο οὐκ ἐστὶ συγκατάθεσις, ἀλλὰ πόλεμος, καὶ τοῦτο φέρει εἰς δοκιμὴν τὸν ἄνθρωπον καὶ προκοπὴν.

Ἐὰν τις εἴπῃ σοι εὖξαι ὑπὲρ ἐμοῦ, εἰπέ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὁ Θεὸς ἐλεῆσαι ἡμᾶς, καὶ ἀρκεῖ. Τὸ δὲ πάντοτε μνημονεύειν αὐτοῦ, οὐκ ἐστὶ σὺν, ἀλλὰ τῶν τελείων. Τὸ ποιεῖν ἐν τῷ Κοινοδίῳ πᾶν πρᾶγμα κατὰ κέλευσιν τοῦ Ἀβδᾶ καὶ οὐ κατὰ τὸ ἴδιον θέλημα, Κοινόδιον ἐστὶ καὶ ἰσότης τῶν ἐν τῷ κοινωδίῳ ἀδελφῶν. Μὴ γὰρ αὐτοὶ οἱ ἀσθενοῦντες εἰσὶν ἐξωθεν τοῦ Κοινοδίου, οἱ μόνοι τρώγουσι; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν τοῦτο ποιοῦσι, κατὰ κέλευσιν τοῦ Ἀβδᾶ. Οὕτω καὶ σὺ, μῆτε φαγεῖν κατὰ μόνας, μῆτε μετὰ ἀδελφῶν, ἀλλὰ τὰ κελεύόμενά σοι ποιεῖ χωρὶς ζητήσεως. Τὸ γὰρ ἀφεῖσαι τὸ ἴδιον θέλημα αἵματοχυσία ἐστὶ.

καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ μείνουν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ Πρωτάτου, εἶναι διωρισμένον ἕκαστῳ ἡγουμένῳ στασίδιον κατὰ τάξιν, διὰ νὰ ἴστανται ὅταν ἤθελον εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀκολουθίαν. Ἐκεῖ εἶναι ὁ τόπος ὁλος ἐκεῖνος πολλὰ εὐμορφος, εὐθαλὴς καὶ κατὰ καρπὸς, μὲ κήπους καὶ ἀμπέλους περισσοὺς, μὲ ὕδατα ἄφθονα καὶ γλυκύτατα, ὁ ἀὴρ ὑγιεινός, καὶ εἶναι ὥσάν μίαν μικρά, πλὴν ἀρκετὴ πολιτεία μοναχικὴ.

Μὴ κατακρίνης τινά, μὴ ἐξουδενώσῃς τινά ἢ σκανδαλίσῃς, μὴ λογιζοῦ ἃ οὐκ οἶδας εἰς τινά. Ταῦτα γὰρ ἀπώλεια ἐστὶ ψυχῆς. Ὁ νηφάλιος καὶ συνετὸς ἄνθρωπος ὁ βουλούμενος σωθῆναι, βλέπων πόθεν βλάπτεται, φυλάττει ἑαυτὸν ἀπὸ ἐνθυμήσεως πονηρᾶς μετ' ἀκριβείας, τοῦ μὴ ἀδολεσχεῖν ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ἀπὸ βλέμματος καὶ συντυχίας, καὶ οἰασθήποτε προφάσεως, φοβούμενος μὴ ἑαυτῷ ἀνάψῃ τὸ πῦρ. Εἰ δὲ ἀνάγκη ἐστὶ πράγματος πρὸς τὸν τοιοῦτον, βέλτιον ἀμεληθῆναι τὸ πρᾶγμα καὶ ψυχὴ μὴ ἀπόλλυται. Σὺ οὖν ἀ-

δελφέ, μὴ χαυνωθῇς ὑπὸ τῶν δαιμόνων προσέχειν τῷ προσώπῳ ἐκείνῳ, πρὸς δ' ἔχεις τὸν πόλεμον, ἢ λαλεῖν μετ' αὐτοῦ.

Ἄλλὰ καὶ νῦν φθάσης μὴ θέλων ἀπαντηῆσαι αὐτῷ, ἔλκυσον τὸ βλέμμα σου ἀπ' αὐτοῦ μετὰ φόβου καὶ καταστάσεως, καὶ μὴ ἀπολύσης τὴν ἀκοήν σου πρὸς τὴν ἐκείνου φωνήν. Εἰ δὲ καὶ ὁ αὐτὸς ἀδελφός, ἀφ' ἑαυτοῦ ἀγνοῶν, λαλήσαι σοι, ἢ καθίσαι παρὰ σοί, μετὰ τέχνης ἀπόστα σεμνῶς μὴ ἀποπηδῶν, καὶ οὕτως εὐρίσκεις βοήθειαν, εὐχαῖς Ἀγίων καὶ ἐλεῆσαι σοι ὁ Θεός.

Ἀδελφέ, οὐ πάντες οἱ ἐν τοῖς Κοινοβίοις εἰσὶ μοναχοί, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ ἔργον τοῦ μοναχοῦ. Εἰ θέλεις λυτρωθῆναι ἀπὸ τῶν παθῶν τῆς αἰμιᾶς, κόψον ἀπὸ σοῦ τὴν παρρησίαν πρὸς πάντα ἄνθρωπον, μάλιστα πρὸς οὓς βλέπεις τὴν καρδίαν σου κλίνουσιν πρὸς πάθος ἐπιθυμίας. Καὶ ἡ κατὰ Θεὸν φροντίς, ἐργασία ἐστὶ πνευματικὴ, τελουμένη καὶ ἀπαρτιζομένη εἰς σωτηρίαν ψυχῆς. Οὐ χρὴ τὸν ταπεινόφρονά ἐπιτηδεύειν τὸ ταπεινολογεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖ λέγειν συγχώρησόν μοι ἢ εὖξαι ὑπὲρ ἑμοῦ. Οὐδὲ προστρέχειν πράγμασι ταπεινοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ· ἀμφοτέρω γὰρ κενοδοξίαν ποιεῖ καὶ οὐκ ἀφίνει τινὰ πρόκοψαι, ἀλλὰ τὸ κελευθῆναι καὶ μὴ ἀντιλέξαι, τοῦτο φέρει εἰς προκοπὴν. Ἐὰν ὅλως ἐν τῷ κλείειν τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐν ταῖς συνάξεσι συνάγονται οἱ λογισμοὶ σου διὰ τὸν Θεόν, ποιεῖ τοῦτο καὶ μὴ ψηφύσης τινά.

Περὶ δὲ τῶν ἱματίων, ὧν χρῆζεαι, διὰ μὲν τὸν χειμῶνα, δύο κολόδια στερεὰ καὶ ἐν λεβητονάριον (ζωστικόν). Εἰς δὲ τὸ θέρος δύο κολόδια ἐλαφρά καὶ ἐν ζωστικὸν ἐλαφρόν. Ὁμοίως καὶ δύο κουκούλια καὶ μινδύας (ἐπανώρασσα) δύο, ἐν χειμερινὸν καὶ ἐν θερινόν· δύο σκεπάσματα, ἐν βαρὺ καὶ ἐν ἐλαφρόν, ἔχε καὶ τὸ τρίχινον καὶ τὸ προσκεφάλαιον, αὐτῶν γὰρ χρῆζεαι. Ἐ-

ὰν ἔλθῃ σοι ἱμάτιον καὶ χρῆζεαι αὐτοῦ, κράτει αὐτὸ καὶ δὸς ἄντ' αὐτοῦ τὸ παλαιὸν τοῦ ἁβδᾶ.

Ἀδελφέ, πολλὰ ἀκούουσιν αἱ περὶ πόλεως καὶ συμβαίνει εἰσελθεῖν ἐν αὐτῇ μὴ γινώσκοντας ὅτι αὕτη ἐστίν. Ὅλην γὰρ τὴν ἡμέραν ἀδελφέ, εἰς τὴν μνήμην εἰ τοῦ Θεοῦ καὶ οὐ γινώσκεις; Τὸ γὰρ ἔχειν ἐντολήν καὶ σχολάσαι φυλάξαι αὐτήν, καὶ ὑποταγὴ ἐστὶ καὶ μνήμη Θεοῦ. Τὸ μέτρον τῆς τελείας ἀγάπης ἐστὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ ὡς ἑαυτόν. Ἡ δὲ νεότης ὀφείλει φυλάξαι ἐν παῖσι διὰ τάχοις γὰρ ὑποσκελίζει τοὺς νεωτέρους ὁ διάβολος, πρῶτον μὲν ἐν τῇ συντυχίᾳ ἄρχεται λαλεῖν ὡς τάχα δι' ὠφέλειαν ψυχῆς, καὶ μετὰ τοῦτο εἰς ἄλλα μετατρέπονται, εἰς ἐρεθισμόν, εἰς παρρησίαν, εἰς γέλωτα, εἰς κατακλιᾶν καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ κακὰ. Οὕτω γὰρ ἔρχονται οἱ νεώτεροι εἰς πτώσιν, ἐκ τοῦ ἀγαπᾶν ἀλλήλοις ἀλόγως καὶ συνδιαγείν. Τὸ δὲ μέτρον τῆς ἀγάπης αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους, οὕτως ὀφείλει εἶναι, μὴ καταλαλεῖν ἀλλήλων, μὴ μισεῖν, μὴ ἐξουθενεῖν, μὴ ζητεῖν τὸ ἑαυτῶν, μὴ ἀγαπᾶν διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος, μὴ διὰ τινὰ σωματικὴν ἐργασίαν, μὴ καθέζεσθαι μετὰ ἀλλήλων χωρὶς ἀνάγκης μεγάλης διὰ τὸ μὴ ἐμπέπτειν εἰς παρρησίαν τὴν ἀπόλυσαν τοὺς καρποὺς τοῦ μοναχοῦ, καὶ ἀφίνουσιν αὐτὸν ὡς ξύλον ξηρόν.

Εἰ θέλεις μὴ πλανηθῆναι προφάσει ταπεινώσεως τοῦ ἀποστῆναι, θεν ἔχεις ὠφέλειαν, ἄνευ ἐρωτήσεως καὶ πνευματικῶν Πατέρων μηδὲν ποιήσης, καὶ οὐ πλανᾷσαι χάριτι Θεοῦ.

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ποιήσῃ τὴν δύναμιν τοῦ βαστάσαι ὕβρεις καὶ ὀνειδισμούς, ἀτιμί-
ας τε καὶ ζημίας, διὰ τὰς πεπραγμένας αὐ-
τοῦ ἁμαρτίας, τὴν ταπεινώσιν μανθάνει,
καὶ τὸν κόπον καὶ συνννοοῦται, ἅλτ' αἰ

ΕΥΧΗ ΕΙΣ ΨΥΧΟΡΡΑΓΟΥΝΤΑ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΝΗΦΩΝΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 499 χειρογράφου κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου, ἔνθα ἠσκήτευσεν ὁ ἅγιος Νήφων, γενόμενος εἴτα Πατριάρχης Κ) (πόλεως)

Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Δυνάμεων, ὁ μέγας καὶ φοβερὸς καὶ πλούσιος καὶ ὑπεράγαθος, ὁ ἐλεήμων καὶ εὖσπλαγχνος, κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου τοῦ ἀχρείου καὶ ἁμαρτωλοῦ. Ὁ τὸν Ἰωνᾶν ἐκ κοιλάδας τοῦ κήτους ρυσάμενος καὶ τὸν Δανιὴλ τοῦ λάκκου τῶν λεόντων ἐξαγαγὼν· ρῦσαι με Ἰησοῦ Χριστέ τοῦ πονηροῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους τῆς πονηρίας, ὅταν μέλλω τελευτᾶν, καὶ μὴ ἐάσης τὸν πονηρὸν διάβολον ἐλθεῖν ἐπάνω τοῦ δούλου σου, μηδὲ ἰδέτω ἡ ψυχὴ μου ζόφον δαιμόνων Χριστέ ὁ Θεός, μήτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μήτε ἐν τῷ μέλλοντι, μήτε ἐν τῷ ἄερι, μήτε ὅταν μέλλω τοῦ σώματος χωρίζεσθαι· μήτε ρογχεύσῃ ὁ δράκων ὁ ἐπικατάρματος κατὰ τῆς ἀθλίας μου ψυχῆς, ἐν τῷ μέλλειν αὐτὴν ἀφεῖναι τὸ αἰσχροτάτον σῶμα. Μὴ ἄρπάσῃ αὐτήν, Κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεός μου, τὸ φῶς μου, τὸ μεμιασμένον πνεῦμα τῆς δυσωδίας, εἰς ἀπώλειαν ἔλκον αὐτήν. Μὴ ἰδέτωσαν οἱ ὀφθαλ-

μάρτιαι αὐτοῦ. Κατανόησον ἀδελφέ, ὅτι πρὸ τοῦ Σταυροῦ, πόσας ὕβρεις καὶ ὀνειδισμοὺς ὑπέμεινεν ὁ Δεσπότης μας Χριστός· καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθεν εἰς τὸν Σταυρόν.

Οὕτως οὐ δύναται τις ἐλθεῖν εἰς ἡσυχίαν τελείαν, καὶ κατὰπαυσιν ἁγίαν τῆς τελειότητος, ἐὰν μὴ πρῶτον συμπάθῃ τῷ Χριστῷ καὶ ὑπομείνῃ πάντα τὰ παθήματα αὐτοῦ προθύμως. (Ἀκολουθεῖ)

μοί μου, Δέσποτα Χριστέ ὁ Θεὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τοῦ διαδόλου τὸ πικρόφυρτον εἶδος· μηδὲ ἡσβολωμένον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ τῆς τελευτῆς μου, Βασιλεῦ ἅγιε, τρισάγιε, ὑπερυφούμενε, ἐξαπόστειλον τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀληθειάν σου.

Ἐξαπόστειλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὁ Θεός μου, Μιχαὴλ τὸν θαυμαστὸν στρατηγέτην ἐπάνω τοῦ δούλου σου. Ἐξαπόστειλον ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ Γαβριήλ, Οὐριήλ, καὶ Ραφαήλ, τοὺς μεγάλους φωστήρας καὶ ταξιάρχας, σὺν πάσῃ τῇ ἀχράντῳ καὶ μακαρίᾳ παρατάξει αὐτῶν· ἵνα συντρίψωσι τὸν ἀκόρεστον δράκοντα, τὸν τρίζοντα τοὺς ὀδόντας κατὰ τῶν εὐσεβῶς τὸν βίον μετερχομένων, ὅπως δραξάμενος τὸν οἰονοῦν, ἐμβάλῃ εἰς ἀπώλειαν χάσματος.

Κατάβαλε αὐτὸν ὁ Θεός, ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐξόδου μου, σὺν ὅλῃ τῇ στρατεύματι αὐτοῦ τῷ περὶ πτωμένῳ, εἰς τὴν ἄβυσσον, εἰς τὸ σκότος, εἰς τὸν τάρταρον, εἰς τὸν θρυγμὸν τῶν ὀδόντων. Ἐξαπόστειλον Κύριε ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐξόδου μου, τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν εὖσπλαγχνίαν σου, τὴν μακροθυμίαν σου καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς σου, τὰ ἐλέη σου πλούσια ἐν χρηστότητι καὶ οἰκτιρμοῖς. Ἐξαπόστειλον Κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ τὸ ἀγαλλίαμά μου, ἡ ἀνάστασις μου, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, τὸν ἐλεήμονα καὶ Παράκλητον Θεόν, τὸ Πνεῦμα

τῆς ἀληθείας· ἵνα προσδέξῃται τὸ πνεῦμά μου εἰς τὴν κροσότητα αὐτοῦ καὶ γλυκύτητα· ἵνα ἐκχύσῃ κύκλῳ μου ρομφαίαν προπορευομένην καὶ συντρίβουσιν τοὺς πονηροὺς τελωνάρχας καὶ φορολόγους καὶ ἐξεταστὰς τοῦ ἄερος, καὶ τοῦ σκότους προστάτας, λυσώδεις τε καὶ ἀκαθάρτους δαίμονας. Καταδληθέντων γὰρ τῶν ἐδελυγμάτων τῆς ἀνομίας εἰς τὸ πῦρ, εἰς τὸν ἄδην, εἰς τὸν θυθόν, εἰς τὸ σκότος, οὕτω δυνησώμεναι διελθεῖν τὸν ἄερα ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χαρᾷ καὶ τερπνότητι, καὶ εἰσελθεῖν πρὸς σὲ τὸ φῶς τὸ τρισήμενον· καὶ προσπέσω πρὸς σέ, καὶ κατασπασθῶ σοὺς ἀχράντους πόδας καὶ πλησθῆναι θεότητος καὶ Πνεύματος ἁγίου· καὶ ἐξομολογήσασθαι τὰ ἀναρίθμητα καὶ πολλὰ θαυμάσια, ὅσα ἐποίησας μετ' ἐμοῦ· ὅπως ἐπέστρεψας, ὅπως ἐζωοποίησας, ὅπως ἐκ τῶν ἀδύσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με· καὶ γὰρ ἐξομολογήσομαι σοὶ ταῦτα πάντα ἐνώπιον τῶν ἁγίων Δυνάμεων· ὅπως τῷ μεγάλῳ θάμβει τῆς ἡδονῆς, γλυκύτητος, ἡδύτητος τὸ μέγα ἄσμα τῶν ἁσμάτων ἀναπέμφω σοι, ἐκπληττόμενος τὴν ἁφάτον σοὶ εὐωδίαν, εὐπρέπειάν τε καὶ ὠραιότητα.

Ἐπάκουσόν μου ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου, τοῦ καθ' ἐκάστην παρανομοῦντός σοι, ὁ Βασιλεὺς μου καὶ λυτρωτής μου. Καὶ ἀξίωσόν με οὕτως εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν σου καθὼς σὲ παρακαλῶ, καθὼς δέομαι, καθὼς ἱκετεύω τὴν ἀθάνατον καὶ ζωοπάροχόν σου κορυφήν.

Δέομαί σου ἔτι καὶ ἔτι Κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐξόδου μου, ἐξαπόστειλον πρὸς με τὸν δούλόν σου, εἰς ἀναψυχὴν τῶν δολοφώτων παρθένων, τὸν καθαρώτατον

ναόν, τὸ ἱερὸν θησαύρισμα τοῦ πλοῦτου σου Χριστέ μου. Ἐξαπόστειλον ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ τὸν μακάριον Πρόδρομον καὶ Βαπτιστὴν Ἰωάννην τοὺς μεγάλους φωστῆρας καὶ Ἀποστόλους, Προφῆτας καὶ Μάρτυρας, Κήρυκας καὶ Εὐαγγελιστὰς, καὶ Ἐγκρατεῖτας καὶ Ὁμολογητὰς, Ἱεράρχας, Ὅσιους καὶ Δικαίους, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ πλάσματος τῆς χειρὸς σου. Ναὶ ἀθάνατε, ἐπάκουσόν μου τοῦ πόρνου, τοῦ ἁμαρτωλοῦ, καὶ ἀξίωσόν με ἐπιτυχεῖν τῆς μεγάλης δόξης σου. Δὸς Κύριέ μου μεγάλην ἄνεσιν καὶ πάσῃ ψυχῇ ψυχορραγούσῃ, ὅπου ἂν ἡ πρόσευχή αὕτη λεχθῇσεται εἰς αἰσχύνῃν καὶ ὀνειδος τῶν ρερυπωμένων δαιμόνων. Σύντριψον αὐτοὺς Δέσποτα τῷ κράτει τῆς ἰσχύος σου, ὅλεσον αὐτοὺς Δυνατὲ τῇ δυνάμει σου· κατάσπασσον αὐτοὺς Κραταίε, Δυνατέ, Ὑψηλέ, καὶ φοβερέ, τῇ ἀστραπῇ τῆς σῆς πυρίνου δυνάμεως. Ἔστω ὁ Θεὸς ἡ πρόσευχή μου αὕτη δρόσος καὶ ἄνεσις. Ναὶ Δέσποτα ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν τῶν ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰώνος σοὶ εὐαρεστησάντων· μή μου ἐξουδενώσης τὸ αἶτημα ὁ Ἅγιος, μή μου ἀποστρέψῃς τὴν δέησιν ὁ Εὐσπλαγχνος· ἀλλ' ἐμφύτευσον ἐν τῇ πρόσευχῇ ταύτῃ, δίστομον ρομφαίαν αἰώνιον, ἐπουράνιον, γέμουσαν πολλῆς πικρίας καὶ θυμοῦ κατὰ τῶν δαιμόνων καὶ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας, γέμουσαν συμπαθείας πολλῆς καὶ ἀφέσεως, εὐσπλαγχνίας τε καὶ χρηστότητος, μέγα πέλαιος καθ' ἡμῶν τῶν ἀναξίων δούλων σου, ἵνα εἰ λάχει ὁ ψυχορραγῶν ἐν πολλαῖς ἀνομίαις συνεχόμενος, λεχθῇ δὲ ἐπάνω αὐτοῦ ἡ πρόσευχή αὕτη καὶ ἡ δέησις, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. Ἐλάφρυνον Κύριε τὸ βάρος αὐτῆς· ἐλέησον Ἄνιε τὸ πνεῦ-

μα αὐτοῦ· ἁγιάσον ἔκτοτε τὴν ἄνοδον αὐτοῦ τὴν πρὸς σέ, στεφάνωσον αὐτὸν τοῖς οἰκτιρμοῖς σου, ἐπίγραφον αὐτῷ τὰ ἑλέη σου· χάρισον αὐτῷ τὴν τρυφήν τοῦ Παραδείσου· ἐπιμέτηρσον αὐτοῦ τὰς ἀνομίας τῷ ἀφάτῳ πελάγει τῶν πλουσίων δωρεῶν τῆς εὐσπλαγχνίας σου· συγχώρησον αὐτῷ, ἑλέησον τὴν ἀθλίαν αὐτοῦ ψυχὴν, σώσον αὐτόν, ἀντιλαβοῦ, βοήθησον, φύλαξον κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος· φιλανθρωπεύθητι εἰς αὐτόν, ἐξαπώστειλον εἰς αὐτόν ἄγγελον εἰρήνης, πέμψον αὐτῷ τὰ ἄχραντά σου σπλάγχνα· ἐπίστησον αὐτῷ τὰς δεδοξασμένας σου ἀγκάλας, πάσης εὐωδίας πλήρωσον αὐτόν· καὶ αἰσχυνηθήτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ ἐβδελυγμένοι καὶ ἀπατεῶνες λογῆάζοντες δαίμονες. Πυρὶ γεέννης τέφρωσον Δέσποτα τὰ ζεζοφωμένα πνεύματα τῆς πονηρίας, τὰ ἐπιχειροῦντα τολμᾶν καὶ ἐκφοδεῖν καὶ ἐκταράττειν τὴν ψυχὴν ἐκείνην, ὅπου γενήσεται αὕτη μου ἡ ἐλαχίστη δέησις. Ναὶ Δέσποτα Ἰησοῦ Χριστέ, τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ἐπάκουσόν μου ὡς ἀγαθὸς καὶ πολυέλεος Θεὸς ταύτης μου τῆς δεήσεως· καὶ δώρησαι ὅλον σεαυτὸν ἐκεῖσε εἰς σκέπην καὶ ἀντίληψιν καὶ σωτηρίαν, ὅπου γε τὸ ὄνομα τοῦ θερδωμένου Νήφωνος ἐπικληθῇ. Εἰσάκουσόν μου Κύριε ὁ Θεός μου, ὁ ἐλεήμων, ὁ ἅγιος, καὶ παράσχου μοι εἴ τι ἂν ἤτησα καὶ ἐζήτησα τῷ κραταιῷ σου ὀνόματι, προσθείαις τῆς Παναχράντου σου Μητρός, καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ταῦτα τοῦ ἁγίου προσευχομένου, ἄφνω φῶς ἔλαμψεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπιστάς, ἠγάθυνε τὴν καρδίαν αὐτοῦ πάνυ, καὶ

ἠσπάσχετο αὐτὸν τῷ καθαρῷ φιλήματι αὐτοῦ, ἐπὶ τρεῖς τὸν ἀριθμόν. Ὁ δὲ Ὅσιος ἀπὸ πολλῆς περιχαρείας κατὰ τὸν ἀσπασμόν ἔλεγεν, ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν. Καὶ φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπήκουσά σου τῆς δεήσεως, καὶ προθύμως ἀποδώσω σοι ὅσα ἠῆξω, εἰς σωτηρίαν τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν. Πάντα δὲ τὸν μνημονεύοντα τοῦ ὀνόματός σου ἐν τῇ προσευχῇ, καὶ τῇ ἀγίᾳ καὶ θείᾳ λειτουργίᾳ, παραστῶ κἄνῳ αὐτῷ πολλοῖς πειρασμοῖς βοηθός, καὶ ἐν κινδύνοις καὶ θλίψεσιν, ἐξαιρέτως δὲ ἐν τῇ ἀναλύσει καὶ ἀποδημίᾳ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· καὶ ποιήσω μέγα ἔλεος εἰς πάντας ἀνθρώπους, τοὺς δοξάζοντάς με διὰ τοῦ σοῦ ὀνόματος, καὶ τοὺς ἐπικαλουμένους με διὰ σοῦ, στερεώσω καὶ ἐνδυναμώσω, καὶ συντρίψω ἀπὸ προσώπου αὐτῶν τὴν ἰσχύϊ μου, πᾶσαν δαιμονικὴν παράταξιν· ὅταν δὲ μέλλεις τελευτᾶν, αὐτὸς ἐγὼ παραχίνομαι μετὰ τῆς ἁγίας τάξεως τῶν ἀγγέλων ἐπὶ σέ καὶ λήψομαι σοι τὸ πνεῦμα, ἀναπαῦσαι ἐν εἰρήνῃ, ἐν κόλποις Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Ταῦτα εἰρηκῶς ὁ Κύριος ἠγάθυνε τὴν καρδίαν αὐτοῦ, χάριτι καὶ ἀληθείᾳ ἐμπλήσας τὰ αἰσθητήρια αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ὅσιος σφόδρα τερφθεὶς καὶ ἀγαλλιώμενος, ἤρξετο ἀνθομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ καὶ λέγειν:

Δέσποτα, ὁ γλυκὺς καὶ ὠράτος, εἰς ἐλάχιστον πλάσμα ἦλθες· ἡ ζωὴ, ἡ χαρά, ἡ εὐωδία τῶν τιμίων καὶ ἀχράντων Ἀγγέλων, ἵνα εὐφράνης τὸν δοῦλόν σου· καλῶς ἦλθες ὁ πάντα πληρῶν, ὁ ἡδὺς καὶ ἐπέκεινα· μνήσθητί μου ἐν τῇ δόξῃ σου· μνήσθητί μου καὶ ἐν τοῖς κάλλεσι τοῦ Παραδείσου· μνήσθητί μου ἐν τοῖς ὑψίστοις, μνήσθητί μου ἐν τοῖς ἄσμοσι τῶν ἁγμάτων· μνήσθητί μου ὁ ἐπὶ τῶν Χερουβίμ· μνήσθητί μου ὁ ἐπὶ τῶν Σεραφίμ· ὁ εὐλογημένος, ὁ μέγας φωτισμὸς ὁ

φωτίζων τὴν οἰκουμένην· τὸ θεῖον ἀπαύγασμα τοῦ Πατρὸς, ὁ τέλειος χαρακτήρ, μνήσθητί μου τὸ μέγα πέλαγος τῆς τοιαύτης καὶ ἀθανάτου φιλοανθρωπίας, μέχρις οὖν Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ μου μετέχω πνοῆς, ἐλέησόν με, καὶ μὴ ἀποστῆς ἐπ' ἐμοῦ, σκέπων καὶ ἰθύνων με εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ἀμήν.

Ταῦτα τοῦ Ὁσίου ἀνθομολογουμένου, ὁ Κύριος βλέπων αὐτόν, ἐμεδίασεν ἐν χάριτι· καὶ εἰρήνην σοι τὸ ἐμὸν πλάσμα εἰπών, ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν· ὁ δὲ δίκαιος παυσάμενος τῆς εὐχῆς, ἐξῆλθε πρὸς με λίαν ἡδύς, ἔχων τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσπερ εἰδος ἀστραπῆς, ἥ δὲ εὐδοκία τοῦ ἁγίου Πνεύματος πάνυ ἀνεδίδοτο ἐξ αὐτοῦ, ὥστε νομίζειν με ἐν τῷ Παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ αὐλιζέσθαι. Ταύτην δὲ τὴν φοδερὰν καὶ μεγάλην εὐχὴν τότε ἐπέθηκα μετὰ σπουδῆς ἐπεσημειώσασθαι, ὅτε ἐστὼς ὁ ἅγιος

προσηύχετο αὐτὴν, ὅπως οἱ ἐν πολλαῖς ἀνομίαις, φθάσαντες εἰς τὴν ἐσχάτην ὥραν τῆς τελευτῆς αὐτῶν, ἔξωσι παραμυθίαν μεγάλην καὶ ἀνάψουσιν ἐν τῷ ἀναγινώσκεσθαι αὐτὴν, ἐπάνω αὐτῶν ψυχορραγούντων· ἥξει γὰρ τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὁ Ὁσίος ὅτι ὀπισθεν αὐτοῦ ἐστὼς, ἐσημειούμην τὴν ἐνάρητον αὐτοῦ προσευχὴν, διὰ πολλῶν σωτηρίαν, καὶ ὠρέλειαν, καὶ βοήθειαν, καὶ ἀντίληψιν· διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ὑψηλότερον ἀπήρξατο τῆς θείας προσευχῆς, προσομιλεῖν αὐτὴν τῷ Θεῷ, ὅπως καὶ γὰρ καθαρώτερον σημειωσάμενος αὐτὴν, καταλείπω ταῖς μετέπειτα γενεαῖς. Εἰς δόξαν Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος· τῆς μιᾶς θεότητος καὶ Βασιλείας, ἣ πρόπει δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτοκὸν

Ὡς ἀληθῶς γὰρ ἄξιον ἐστὶ τὸ μακαρίζειν,
σε Θεοτόκε Μαριὰμ λαμπρῶς ἐπευφημίζειν.
Μητέρα τὴν παναληθῶς Λόγον Θεοῦ τεκοῦσαν,
ἀδιαφθόρως, θαυμαστῶς, αἰεὶ Παρθένον οὔσαν.
Τιμιωτέραν Χερουβὶμ καὶ Σεραφίμ τῶν θείων,
ἐνδοξοτέραν τῶν Ἀρχῶν λοιπῶν ἐπουρανίων.

Κόρην τὴν θεονόμφευτον, πᾶσα πνοὴ αἰνεῖτω,
τὴν Νύμφην τὴν ἀνύμφευτον χεῖλη πιστῶν ὑμνεῖτω.
Μεγαλυνέτω μὲ χαρὰν κι' εὐφρόσουνον καρδίαν,
φαλλέτω καὶ μὲ λαλιὰν βροντόφθογγον ἡδεῖαν.

Ὡ Μήτηρ παντευλόγητε πολλὰ σου τὰ θραβεῖα,
καὶ τίς ἐπάξιός ποτε ὑμνήσαι σε Κυρία;
Γλῶσσα βροτῶν οὐδέποτε ἰσχύσῃ ἵνα μέλψῃ,
οὐδὲ Ἀγγέλων δύναται ἐπάξια νὰ πλέξῃ.

Ἄλλά, εἰς μόνον ὁ Θεός, Τριάς ἡ Παναγία,
 ἣτις ἐν Σοὶ ἐσκήνωσε Πανάχραντε Μαρία.
 Πανσόφως εὐδοκήσασα, ἀπὸ ἀρχαίων χρόνων,
 νύμφη καὶ Μήτηρ νὰ φανῇς τέξεις τῶν πρὸ αἰώνων.

Ὡ οἶα χάρις ἐπὶ Σοὶ ἐνέκησε Παρθένε!
 Ἐμπύρινε οὐράνιε, Θρόνε λελαμπρυσμένε!
 Ὅν οὐ χωρεῖ τὰ σύμπαντα, σὺ περιέσχες μόνη,
 ὃν τρέμουνι τὰ κτίσματα καὶ κλίνει ἅπαν γόνυ.
 Σὺ τοῦτον ἀπεκύησας ὥσπερ μικρὸν παιδίον,
 καὶ πόθῳ ἐγαλούχησας ἀμνὸν Θεοῦ τὸν θεῖον.
 Καὶ ὄλην σε ἡγίασεν ὑπερευλογημένη,
 λαμπρῶς σε κατηγάλαξε Κόρη Χαριτωμένη.
 Ἀπὸ μικρὰν σε ἠύξησεν ἔνδον ναοῦ ἁγίου,
 τροφήν ἐξαποστέλλων σοι δι' ὑπηρέτου Θεοῦ.
 Καὶ ἐν καιρῷ δὲ τῷ τακτῷ, πάλιν διὰ ἰδίου,
 τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, μνηύει σοι τοῦ Θεοῦ.
 Τόκου τὰ Εὐαγγέλια διὰ κατηξιώθης,
 μήτηρ Θεοῦ νὰ λέγεσαι Χριστοῦ ὃν περ ἐπόθεις.

Πῶς τοῦτον ἀπεκύησας, ὦ πάναγνε Παρθένε;
 πῶς θρέφεις ἐγαλούχησας, Ναὲ Χαριτωμένη;
 Ὅν φρίττουσιν αἱ αἰῶλοι, τῶν οὐρανῶν δυνάμεις,
 σὺ Κόρη δὲ παραμικρά, ὠλέναις πῶς βαστάζεις;
 Καὶ τὸν χορεύεις μὲ χαρὰν ἀπόρητον ψυχῆς σου,
 καὶ τὸν φιλεῖς μετὰ στοργῆς, ὥς γνήσιον παιδί σου;
 Καὶ φάλλεις τον μὲ ἄσματα ἐκ μέσης σου καρδίας,
 τὸν πανταχοῦ ὑπάρχοντα, μεθ' ἡδονῆς ἡδέας;

Ὡ βάθος πλούτου, γνώσεως, τῆς θαύρας εὐσπλαγχνίας!
 σοφίας καὶ συνέσεως, Τριάδος Παναγίας!
 Εὖρος καὶ μήκος ἄρρητον, βουλῆς τε φιλανθρώπου,
 ὃ ὦν νὰ γίνῃ ὃ οὐκ ἦν, μορφῇ υἱὸς ἀνθρώπου!
 Τίς σύμβουλος ἐγένετο, ὁδὸν τοῦ ποίτου οἶδεν;
 βουλήν ἀνεξιχνίαστον; οὐδεὶς, ὡς Παῦλος εἶπεν.
 Μόνον ἐν Σοὶ Πανάσπιλε, ἐγνώσθησαν πορεῖαι,
 Θεοῦ μου· καὶ ἐγένοντο, ὁδοὶ τραχεῖαι λείαι.
 Ὅ παῖσι πρὶν ἀθέατος, συγκαταβάς ὥράθη,
 καὶ διὰ σοῦ Πανάμωμε, θροτοῖς συνανεστράφη.

Ὅποῖον χρέος τὸ λοιπὸν, ὀφείλ' ἡ ἀνθρωπότης,
 συνάμα δὲ τῶν οὐρανῶν, ἅπασα Κτίσις.

Διότι ἦν ἀδύνατον, ἄνευ Σοῦ Παναγία,
 νὰ ἔλθῃ ὁ φιλόανθρωπος, σάρκα λαβὼν κυρία.
 Ἐπρεπε γὰρ νὰ εὑρεθῇ, Βασιλικὸς ὁ Θρόνος,
 ὅπως ἐλθὼν ἀναπαυθῇ, Πατὴρς υἱὸς ὁ μόνος.

Δόξα, Θεὲ τῶν οἰκτιρμῶν, τῷ πάντα προνοοῦντι,
 πρὸς τὸ συμφέρον τε ἡμῶν, καλῶς οἰκονομοῦντι.
 Εὐχαριστοῦμέν σοι, Ἄγνή, δοξάζομέν σε Κόρη,
 λατρεῦομέν σοι, ὦ Σεμνή, πάντες οἱ σταυροφόροι.
 Σὺ εἶσαι ἡ Μητέρα μας, Σὺ ἡ παρηγορία,
 ἡ Ἐφορος, ἡ Σκέπη μας, ἡ πάγκαλος Μαρία.
 Σὺ εἶ τὸ ἀγαλλίαμα τῶν ἄνω κατοικούντων,
 χαρά, τρυφή, ἀγλάϊσμα, λαῶν Ὁρθοδοξούντων.

Σὺ Μητερ ὑποσχέθηκες, σὶν πρῶτον ἐρημίτην,
 ἡσυχαστὴν τὸν μέγιστον, τὸν Πέτρον Ἀθωνίτην.
 Ὅτι τὸ Ὄρος Ἀθωνος, προώρισται νὰ γένῃ,
 τῶν Μοναχῶν κατοίκησις, ἐξ ὀρθοδόξων γένῃ.
 Καὶ ἐφεξῆς κληθήσεται τοῦτο «Ἅγιον Ὄρος»,
 πυκνῶς δ' ἀποικισθήσεται, ἅπας αὐτοῦ ὁ χῶρος.
 Ὅτι ἐμοὶ κεκλήρωται, καὶ τοῦτο ἐφορεύω,
 καὶ μέχρι συντελείας τε, θά τὸ διαυθεντεύω.
 Ἐγὼ τροφὸς καὶ Ἰατρός, ὕφηγητὴς πρακτέων,
 σκέπη καὶ σύμμαχος πιστὸς, μεσίτης, κι' ἐπὶ πλέον.
 Μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν, θέλω παρακαλέσει,
 υἱόν μου τὸν ἀγαπητὸν διὰ νὰ συγχωρέσῃ.
 Τὰ ἀπειρά των πταίσματα, καὶ δὴ τὰ ἐξ ἀγνοίας,
 δαιμόνων ἐνεργείας τε, καὶ λήθης τε παντοίας.

Πάντα ἐξεπληρώθησαν, Παρθένε Παναγία,
 τὰ ὅσα ὑποσχέθηκες ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ.
 Καὶ φανερὰ τὸ ἐλέπομεν, οἱ ᾧδε ἐνοικοῦντες,
 τὴν χάριν ἣν λαμβάνουσιν, ἐκ σοῦ οἱ ἐνασκοῦντες.
 Ὅλα τὰ Μοναστήρια, τὰ ἔχεις πλουτισμένα,
 μ' ἐξαίρετα κειμήλια, ὑπερηγλαϊσμένα.
 Μὲ τὰς πολλὰς εἰκόνας σου, θαυματοεργοὺς ποῦ ἔχεις,
 καὶ Μητρικὴν ἀντίληψιν, ἣν δαψιλῶς παρέχεις.
 Παρηγορεῖς στηρίζουσα καὶ ἅπαντας κρατύνεις,
 ἵνα καλῶς ἀσκήσωσι θερμῶς ἐπιβαρρύνεις.
 Τὰ ἐκλαμπρά σου θαύματα, ἄδυνατῶ νὰ εἶπω,
 ὅσα ἐνταῦθα γίνονται καὶ ταῦτα παραλεῖται.

Διότι εἶναι ἄπειρα καὶ μετρημὸν δὲν ἔχουν,
ἀπίστοις δ' ἀκατάληπτα καὶ δισταγμὸν παρέχουν.
Ἄλλὰ τοῖς νοῦν γε ἔχουσι, πιστοῖς καὶ Ὁρθοδόξοις,
λαμπροφανῶς αὐγάζουσι μετὰ πολλῆς τῆς δόξης.

Ἐπιθυμοῦσα ὦ Σεμνή, ὁ κόσμος νὰ γεμίσῃ,
ἀπὸ ἐγκώμια τὰ σά, ἢ γῆ νὰ κατακλύσῃ.
Πανύμνητε νὰ σὲ ὁμνῇ πᾶσα πόλις καὶ χώρα,
χρεωστικῶς οὖν τῷ Υἱῷ, πάσῃ στιγμῇ καὶ ὥρᾳ.
Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, Ἄρκτου καὶ Μεσημβρίας,
λαοὶ καὶ γλῶσσαι ἅπασαι, ἐξ ὅλης των καρδίας.
Ὅσοι Υἱόν σου σέβονται, Θεὸν ὁμολογοῦσι,
καὶ ὅσοι ἐξ ἀγνοίας των, νῦν εἰδωλολατροῦσι.
Νὰ ἐπιστρέψουν Δέσποινα καὶ λάβουν ἄρραβῶνα,
νὰ βαπτισθοῦν καὶ νὰ σωθοῦν, εἰς μέλλοντα αἰῶνα.
Καὶ νὰ κληρονομήσωσι, τὴν ἔνω Βασιλείαν,
Θεὸν αἰεὶ δοξάζοντες, Τριάδα τὴν Ἁγίαν.
Καὶ σὺν αὐτῇ σὲ τὴν ἁγνὴν, Παντάνασσαν Μαρίαν,
τὴν Θεοτόκον τὴν σεμνὴν, Παρθένον Παναγίαν.
Πανευλαδῶς νὰ ψάλλωσιν ἐν πάσῃ εὐθυμίᾳ,
ὁμνοῦσι καὶ δοξάζουσιν αἰεὶ ἐν προθυμίᾳ.

Γένοιτο, Δέσποινα. Ἀμήν.

Λάζαρος Μοναχὸς Διονυσιάτης

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν ἀμοιβαίαν ἔξει τὴν ἀποκλήρωσιν ἕκαστος εὖ οἶδα· τοῖς λόγοις ἀκολουθῶν· ἀπέκλεισε γὰρ Κύριος κατ' αὐτοῦ φησί· καὶ νομίζεται ἕκαστος τῷ ἰδίῳ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἐπραξεν εἴτε ἀγαθὰ εἴτε πονηρά, εἰσὶ δὲ καὶ τῶν δικαίων αἱ προσευχαὶ καὶ κατὰ τὸν τῆδε βίον μήτοι γε μετὰ θάνατον εἰς τοὺς ἀξίους ἱερῶν εὐχῶν ἐνεργοῦσαι μόνον, καθὼς αἱ τῶν λογίων ἡμᾶς ἐκπαιδεύουσιν ἀληθεῖς παραδόσεις· τί γὰρ πρὸς τὸν Σαμουὴλ καὶ Σαοὺλ ἀπώνατο; τί δὲ καὶ τὸν τῶν Ἑβραίων λαὸν ὦνησεν ἡ προφητικὴ προσευχή;!! (Διονυσίου). Καὶ γοῦν ὁ θεὸς ἱεράρχης Διονύσιος ἐκφαντορικὸς ἐστὶν ὥς τὰ λόγια φησὶ τῶν θεαρχικῶν δικαιωμάτων. Ἄγγελος γὰρ Θεοῦ Παντοκράτορος ἐστὶ, μεμάνηκεν οὖν ἐκ τῶν θεοπαράδοτων λογίων, ὅτι τοῖς ὁσίοις βιώσασιν ἡ φανερωτάτη καὶ θεία ζωὴ κατ' ἀξίαν ὑπὸ

τῶν δικαιωμάτων καὶ θείων ζυγῶν ἀντιδίδεται, παρορώσης ἀγαθότητι τῆς θεαρχικῆς φιланθρωπίας τὰς ἐγγινομένας αὐτῆς ἐξ ἀνθρωπίνης ἀσθενείας κηλίδας· ἐπεὶ περ οὐδεὶς ὥς τὰ λόγια φησὶ καθαρὸς ἀπὸ ρύπου.

Ταῦτα μὲν ὁ Ἱεράρχης οἶδεν ἐπηγγελμένα πρὸς τῶν ἀληθινῶν λογίων· αἰτεῖ δὲ αὐτὰ γενέσθαι καὶ δωρηθῆναι τοῖς ὁσίοις βιώσασιν τὰς ἱερὰς ἀντιδόσεις· οὐ γὰρ ἂν ὁ Ἱεράρχης ὁ τῆς θεαρχικῆς δικαιώσεως ὑποφότης ἐξήτει ποτὲ τὰ μὴ τῷ Θεῷ προσφιλέστατα· διὸ τοῖς ἀνιέραις οὐκ ἐπεύχεται ταῦτα κεκοιμημένοις· οὐ μόνον γὰρ δι' τῆς ὑποφητικῆς ἐν τούτῳ παρατραπῇσεται τάξεως, καὶ τι τῶν ἀρχικῶν αὐθιγῶς τολμήσει, μὴ πρὸς τοῦ τελετάρχου κεννημένους ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς ἐναγοῦς εὐχῆς τεύξεται πρὸς τοῦ δικαίου λόγου καὶ αὐτὸς οὐκ ἀπεικόντως ἀκούων· αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε· διότι κακῶς αἰτεῖσθε.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΡΟΥΣΗΣ

Ἑορταζομένου τῇ 10 Ἰουνίου 1)

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 66 κώδικος τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μ. Λαύρας αἰῶνος ιη' 1759)

Προσόμοια.

Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.

Τῇ ἐμπράκτῃ καθάρσει σου, τῶν γη-
ίνων ὑψύμενος, ὡς νεφέλη ἐμψυ-
χος παμμακάριστε, θρονταῖς ἐνθέων
θαυμάτων σου, καὶ λόγων φρικταῖς ἀ-
στραπαῖς, τὸν δεινὸν προκαθελὼν σκο-
λιώτατον δράκοντα χάριν εἴληφας,
καὶ δρακόντων ἐνσάρκων καταφλέγειν,
ἐν καλύμματι ἐνθέῳ, τῶν δυσμενῶν
μάρτυς ἔγκρατα.

Ιεράρχα Τιμόθεε, Προυσαέων ὁ πρό-
εδρος, οἰκουμένης πρόβολος καὶ τοῦ
κόσμου φωστήρ, τῆς Ἐκκλησίας καλ-
λώπισμα, τῆς πίστεως ἔρεισμα, καὶ
Μαρτύρων τὸ σεπτὸν καὶ φωσφόρον ἀ-
γλάισμα καθικέτευε, ἐκ φθορᾶς καὶ
κινδύνων τοῦ ρυσθῆναι, τοὺς ἐν πίστει
ἐκτελοῦντας, τὴν αἰσέδαστον μνήμην
σου.

Ωραϊότατον στόλισμα, ἐν βαφαῖς
ταῖς δι' αἵματος, ἐξυψάνας πόνοις
σου, ὦ Τιμόθεε, στολὴν οὐράνιον ἄνω-
θεν, ἀφθάρτου καθάρσεως καὶ ἀτρέ-
πτου βιοτῆς, ἀπορρήτως ἀντείληφας
ἦν περ ἄβυλον, ἐν ὑψίστοις προσφέρων
ὑπὲρ πάντων, ἐκδυσώπει ἀθλοφόρε,

1) Ὑπάρχουν μόνον τὰ 3 ἐπερινὰ προσό-
μοια καὶ ὁ Κανὼν σὺν τῷ Ἀπολυτικίῳ.

τῶν εὐσεβῶς εὐφημοῦντων σε.

Ὁ κανὼν, Ποίημα Ἀρσενίου.

Ἦχος δ'.

Ῥοδὴ α'. Τριστάτας κραταιοῦς.

Ανείκαστον ἰσχύν, ἀνυπέρβλητον
Ἀκράτος, ἀπερίτρεπτον ροπὴν, ὡς ἔ-
χων ἀγαθὴ, ἐν ἀρρήτῃ δυνάμει σου,
κράτυνόν μου τὸ τῆς γλώσσης, ἀδρα-
νὲς ἐν τοῖς ὕμνοις σου, καὶ λιταῖς Τι-
μοθέου οἰκτείρησον.

Ισχύϊ θεουργῷ, ἱεραῶς ὄντως ρίζης,
ἐκβλαστήσας ἱερόν, Τιμόθεε φυτόν,
ἀρετῶν ὠφθης εὐκοσμον, ἦνθησας γὰρ
τῇ ἀθλήσει, τοὺς καρποὺς εὐφωρότατα,
καὶ τῷ πάντων Δεσπότη προσήνεγκας.

Νοδὲ τὸ καθαρὸν, καὶ ψυχῆς τὸ
στιλπνῶδες, σὼν αἱμάτων ἐν βα-
φαῖς, ποικίλον προδεικνύς, θεοφόρε
Τιμόθεε· ἄνω νῦν συμβασιλεύεις, τῷ
Δεσπότη τῆς κτίσεως, καὶ τῆς ποίμνης
σου πίστει προσέστηκας.

Θεοτοκίον.

Ο ἐμψυχος Θεοῦ, καὶ ὑπέρφωτος
Οἶκος, Θεοτόκε ἀγαθὴ, τοῦ κό-
σμου ἡ χαρά, μὴ ἀπώσῃ με πόρρω σου,
οἰκτεῖρον δὲ καὶ παντοίων, πειρασμῶν
ἀπολύτρωσαι, ὅπως ἐνδον χορεύω τῆς
σκέπης σου.

ῥῳδὴ γ'. Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.

Σὺν Μάρτυσι τοῦ Χριστοῦ, Μάρτυς ὠράθης φαεινὸς ἐνδοξε, ἐν ἱερεῦσι σοφοῖς, ὥρθης ἱερέων καλλώπισμα.

Τὸ τέμενος τοῦ Χριστοῦ, τὸν τῆς σοφίας θησαυρὸν σήμερον, δεῦτε πιστοὶ μέλψωμεν, ποίμνης Προυαέων τὸν Πρόεδρον.

Ιᾶρωσι τῶν ἀρετῶν, αἶμα κερνῶν σου τὸ σεπτὸν πάνσοφε, πόμα Θεῷ ἡνεγκας, θεῖον καὶ τερπνὸν ὦ Τιμόθεε.

Θεοτοκίον.

Μαρία μήτηρ Θεοῦ, ἡ ἀνωτέρα Χερουδὶμ ἄχραντε, καὶ πάσης γῆς Δέσποινα, σῶσόν με ταῖς θείαις πρεσβεαῖς σου.

ῥῳδὴ δ'. Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.

Οὐρανόφρονα τὸν θίον ὡς κεκτημένος, καὶ ταῖς βρονταῖς τοῦ Πνεύματος ὄλος ἐξαστράπτων, δράκοντα δολέθριον, κατέφλεξας ἐνδοξε, χάριτι τῇ θεῖα ρωννύμενος.

Θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει κεκοσμημένος, ἐν λευκῶν προσχήματι ρομφαίᾳ διστόμφῃ, δράκοντος τὰ ἔγκατα, συντέμνεις Τιμόθεε, ἄρτων ἱερῶν τῷ καλύμματι.

Εἰ γνωκῶς Χριστὸν τὸν μέγαν Ἀρχιερέα, οὐκ ἄλλοτρίῳ αἵματι ἄλλ' οἰκείῳ Μάρτυς, τῷ Πατρὶ προβαίνοντα, αὐτοῦ ὡς συνόμιλος, αἶμα τὸ σαυτοῦ φέρων τέθεικας.

Θεοτοκίον.

Πολυόμματα σὰ ὅμματα ἀκοιμήτως, Θεογεννήτορ ἄχραντε ἡττώνται τοῦ βλέπειν· τούτων γὰρ ὡς Δέσποινα, προφθάνεις ἐκάστοτε, καὶ ἀεὶ προβλέπεις τοὺς δούλους σου.

ῥῳδὴ ε'. Σὺ Κύριέ μου φῶς.

Ως πέλυξ κραταιῆς, ὡς τομώτατον φάσγανον, πρὸς φάλαγγας τῶν ἀ-

νόμων, τὴν μάχην δεδεγμένος, τῇ νίκῃ συγκατέσπεφας.

Λαμπτήρ ἡμερινός, φωτοφόρος δεικνύμενος, κατηύγασας βασιλίδος, τὰς ἐν ζόφῳ κακίας, τελούσας ὄψεις ἐνδοξε.

Οῶν εἰδωλικῶν, μiasμάτων τὴν σύγχυσιν, προδεδώκας αἱμοδόροις, ὡς ἄρνον σαυτὸν μάκαρ, καὶ θῦμα Θεῷ ἡνεξαι.

Θεοτοκίον.

Αἰγνὴ περισσότερά, πρεσβειῶν σου τὰς ἀπτέρυγας, πρὸς δούλους σου τοὺς ἐν κόσμῳ, καὶ τὴν σκέπην ἀπλοῦσα, Παρθένε μὴ παρίδῃς με.

ῥῳδὴ ε'. Οὕσω σοι.

Γέγηθεν, ἡ οἰκουμένη σήμερον χαίρουσα, ἐπὶ τῇ μνήμῃ σου μάκαρ, καταλάμπεις ἄνωθεν γὰρ θαυμάτων, ταῖς ἀκτίσι, καὶ φωτίζεις ψυχὰς τῶν ὑμνοῦντων σε.

Ωφθης νῦν, οὐ τῆς ἐν γῇ τραπέζης διάκονος, ἀλλ' οὐρανοῖς ἐμβατεύων, ἐν τρυφᾷ τραπέζης τῆς ἀπορρήτου· ἐν ἣ δίδου, καὶ ἡμῖν σῆς τρυφῆς τὴν ἀπόλαυσιν.

Νόμιμον, τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ποιούμενος, ἐν παρρησίᾳ θεόφρον, βασιλίδος ἄνοιαν ἐξελέγχεις, καὶ εἰδώλων, διασπᾷς τὰ τεμένη Τιμόθεε.

Θεοτοκίον

Αῖνεται, διὰ φωνῶν Ἀγγέλων Θεόθυμπε, ὁ σὸς Υἱὸς πάντων κτίστης, καὶ Θεὸς ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων· σὺν αὐτῷ σὺν, βασιλεύουσα σῶσόν με Δέσποινα.

ῥῳδὴ ζ'. Ἐν τῇ καμίνῳ.

Αἰσιοχρέως, ἐν ἀρετῶν πλουτοῦντά σε θησαυρῷ, στέφει πρὸ τῶν ἄθλων χάρις ἡ θεουργός, καὶ θαυμάτων ἐν χαρίσμασιν, ὑπερφαιδρύνουσα περιφανῇ ἐν κόσμῳ τετέλεκε.

Ρομφαίας πληκτρα, καὶ τὰς πυρφόρους φλόγας Μάρτυς ὁρῶν, πίστει θωρακίζεις νοῦν σου καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ ἀτρόμφῃ τῷ φρονήματι, Χριστὸν κηρύττεις, δημιουργὸν καὶ κτίστην ὡς Κύριον.

Θεοτοκίον

Σὺ τὸν κρατοῦντα, ἐν τῇ δρακί τὰ σύμπαντα Μήτηρ Θεοῦ, ἔνδον ἐν κοιλίᾳ σου σχοῦσα θεοπρεπῶς, περιφρούρει τοὺς κραυγάζοντας. Εὐλογημένη οὐ ἐν γυναιξὶ ὑπάρχεις Πανάμωμε Δέσποινα.

ᾠδὴ η΄. Χείρας ἐκπετάσας

Σθένει θείας πίστεως ρωσθεῖς, σοφὲ Τιμόθεε νέος προδέδειξαι, ὡς Δα-νιὴλ ἡμῖν δράκοντα, καθελὼν τὸν ὄλε-τήριον, καὶ ἐν τῷ ὕψει παραστάς, κραυγάζεις μέλπειν αἰεὶ. Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Εἵδον ὡς οἰκέτης ἱερός, τῆς τοῦ Κυρίου σου χαρὰς γεγένησαι· οὐ γὰρ τὸ τάλαντον ἔνδοξε, τὸ τῆς πίστεως ἐν πόνοις σου, προσεπαυξήσας πολλαπλῶς ἄθλοισι καὶ θαύμασιν, ἀνακράζεις· πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Νόσους ἐξιώμενος βροτῶν, ἀφῆ λειψάνων σου μυρίζεις πάνσοφε, ψυχὰς ρωννύεις σοὶ χάριτι, ὀδυνῶν καθαίρεις τραύματα, καὶ ἐκ πνευμάτων πονηρῶν, ἀπολυτροῦσαι αἰεὶ τοὺς βοῶντας· πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον

Εἵδωξον ὡς στέφανον ἀγνή, ἡ φύσις εἴληφε τῷ θείῳ τόκῳ σου, ἐχθρῶν ἐν πάλῃ οὐκ ὀδύνησαι, νικητὴν ἀναδειχθέντα με, σοῦ τῶν χαρίτων τῷ ψαιδρῷ, στεφάνῳ στέφεσθαι τοῦ

κραυγάζειν· πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

ᾠδὴ θ΄. Εὖα μὲν

Ιδομεν παράδοξα ἐν σοί, Τιμόθεε, θεοφόρε ὄντως θαύματα, ἐρύει λειψάνων σου γὰρ θήκη, ἰάσεων ἀφθόνους πηγὰς ἡμῖν, καὶ παύεις νοσημάτων ἀλγήματα. Ὅθεν τιμῶντές σε γεραίρομεν.

Οἷλος συγχορευῶν ἀληθῶς, Τιμόθεε, σὺν Ἀγγέλων τοῖς στρατεύμασι, χαίρων Μαρτύρων σὺν τοῖς δήμοις, καὶ μέλπων ἱερέων σὺν τάγμασι· δυσώπει ἀνενδότως τὸν Κύριον, σῶσαι τοὺς πίστει εὐφημοῦντάς σε.

Υμνους καὶ δεήσεων φωνὰς εἰσάκουσον, Χριστομάρτυς πανσεβάσμιε, πρόσχες πρὸς πόθον καὶ τὴν σχέσιν, καὶ βλέψον πρὸς ὀργὴν τὴν ἀνείκαστον, καὶ ἄνωθεν τὴν σκέπην σου δώρησαι, πᾶσι τοὺς πίστει εὐφημοῦσί σε.

Θεοτοκίον.

Υψωσον τὴν χάριν σου ἀγνή μεγάλυνον, τὴν πρεσβείαν καὶ προσάγαγε, τάξει Ἀγγέλων τῷ Δεσπότῃ, χοροὺς τῶν Ἀποστόλων, Προφητῶν τε καὶ ἅπαντας δικαίους σὺν Μάρτυσιν, ὅπως σωθῶμεν οἱ τιμῶντές σε.

Ἀπολυτίκιον

ἦχος πλ. α΄. Τὸν συνάναρχον Λόγον

Τοῖς τοῦ αἵματος ὄμβροισι καταρδεύόμενος, ἱερομάρτυς Κυρίου ἐκαρποφόρησας ἐν τῇ γῇ τῇ ἀγαθῇ τῆς καρδίας σου, τὴν ἀδάπανον τρυφήν, ἣν ἐδέξω ἐκ Θεοῦ, Τιμόθεε δυσωποῦμεν, ἐκ τῶν κινδύνων ρυσθῆναι, τοὺς ἐκτελοῦντας τὴν μνήμην σου.

ΥΜΝΟΣ ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΜΩΜΗΤΟΝ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Ἄγνη Παρθένε, Πάναγνε, Υἱὸν Θεοῦ βαστάξεις,
εἰς τὰς ἀγνάς ἀγκάλας σου καὶ θαυμαστῶς θηλάξεις.

Βασίλισσα καὶ δέσποινα πάντων τῶν οὐρανίων,
βαστάξεις τὸν δημιουργὸν ἡμῶν τῶν ἐπιγείων.

Γεννήτρια Παντάνακτος, Κυρία τῶν Ἀγγέλων,
ἐν σοὶ κατώκησε τὸ φῶς καὶ ὁ φῶς ἐξανατέλλων.

Δέσποινα Παναμώμητε δέομαι, φώτισόν με,
εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν οὐ χειραγώγησόν με.

Εὐλογημένη Πάναγνε, ἐν γυναιξὶν ἐκλήθης,
θρόνος ἡλιοστάλακτος θεόθεν ἀνεδείχθης.

Ζήτησον παρὰ σοῦ Υἱοῦ τὸν κόσμον τοῦ νὰ σώσῃ,
καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος τὸν φωτισμὸν νὰ δώσῃ.

Ἦλιος ὄντος νοητοῦ πάσης δικαιοσύνης,
οὐ ἡξιώθης Δέσποινα, Μήτηρ ἀγνὴ νὰ γίνῃς.

Θεόνυμφε, οὐ γλυκασιμὸς τῶν φωτεινῶν Ἀγγέλων,
οὐ εἶσαι θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ δόξα Ἀρχαγγέλων.

Ἰλεως γίνου Δέσποινα, σῶσον τοὺς ἐν κινδύνοις,
καὶ ὁδήγησον εἰς ἀγαθὰ καὶ εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Κυδέρνησον, Πανάμωμε τοὺς θαλαττευομένους,
καὶ ἐν πειρασμοῖς καὶ θλίψεσι καταβεβυθισμένους.

Λάμπσον τὸν θεῖον φωτισμὸν Πνεύματος τοῦ Υἱοῦ σου
ζήτησον τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ταπεινοῦ λαοῦ σου.

Μαρία Θεονύμφευτε, χαρὰ τῶν θλιβομένων,
οὐ βοήθης τῶν ὀρφανῶν, τροφή τῶν πενομένων.

Νάμα ἐξ ἀκενώτου σου πηγῆς νὰ μᾶς ποτίσῃς,
καὶ ἔλεος ἐκ σοῦ Υἱοῦ στὸν κόσμον νὰ χαρίσῃς.

Ἐένει ἐσμέν, οὐ ξεναγὸς ἀγνή, ὁδήγησόν μας,
εἰς πανδοχεῖον ἀγαθῶν ἀποκατάστησόν μας.

Οἰκτείρησον, Πανάμωμε, μάλαξον τὰς καρδίας,
τὴν Κύπρον ἐλευθέρωσον, ἀπ' τὴν πικρὰν δουλείαν.

Πανάχραντε Πανύμνητε, σὲ τὴν ἀγνὴν Κυρίαν,
ἔχομεν πάντες πρὸς Θεὸν ἀέναον πρεσβεῖαν.

Ράβδος ἡ ἐξανθήσασα Ἀρὼν ἀρχιερέως
τὴν Κύπρον ἐλευθέρωσον τὸν Ἰσραὴλ τὸν νέον.

Στάμνος τοῦ Μάννα τῆς Ζωῆς καὶ Κιβωτὸς Ἀγία,
εἶσαι, Παρθένε, κι' εἰς ἡμᾶς μόνῃ παρηγορία.

Τέμενος τοῦ Παντάνακτος καὶ θάλαμος καὶ κλίνη,
γέγονας ὡς καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ ζωηφόρος κρήνη.

Ἦμνοῦμεν σε τὴν πρὸ πολλῶν αἰώνων προσδοκίαν,
τὴν ἐκλεκτὴν καὶ τοῦ Θεοῦ ἀμνάδα τὴν ἁγίαν.

Φωτὸς κατοικητήριον εἶσαι, Χαριτωμένη,
κι' ἐκ σοῦ Ἰϋοῦ φωτίζονται τὰ τῶν ἀνθρώπων γένη.

Χαρὰν ἀνέτειλας ἁγνή Ἥλιον εὐφροσύνης,
τὸν Φωτοδότην κι' ἀρχηγὸν εἰρήνης καὶ γαλήνης.

Ψυχωφελὴς εἶσαι ἁγνή, σὺ ψυχαγωγῶγησόν μας,
καὶ πρὸς ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν σὺ καθοδηγήσῃς μας.

Ὡ Παναγία Δέσποινα δέξαι ἡμᾶς δεήσεις,
εἰς σοῦ Ἰϋοῦ τὸ θέλημα πάντας νὰ ὁδηγήσῃς.

Εὐδόκιμος Ξενοφωντινὸς

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

—Εὐχαριστήριον

Καθ' ὑποχρέωσιν, προαγόμεθα καὶ πάλιν νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς ἁγίους Πατέρας τοὺς ἐν ἁγίῳ Ὁρει βιοῦντας, διὰ τὴν λαμπρὰν ὑποδοχὴν, ἧς ἀπηλαύσαμεν καὶ κατὰ τὴν ἐφετεινὴν ἐκεῖ ἐπίσκεψίν μας. Συνεχίζοντες μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου τὴν ἔκδοσιν τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» καὶ ὑποστηρίζοντες δι' αὐτῆς τὰ δόγματα τῆς Ὁρθοδοξίας μας καὶ τὰ ἀγιορειτικὰ δικαιώματα, νομίζομεν ὅτι ἐγίναμεν πρόξενοι πολλῆς ὠφελείας εἰς τοὺς Χριστιανούς, ἀναγινώσκοντας τὴν λίαν εὐχάριστον καὶ γλυκεῖαν ὕλην τὴν καταχωρισμένην ἐν αὐτῇ. Ἡ «Ἀγιορειτικὴ» τροφοδοτεῖται ἀπὸ τὰς πλουσίας θιβλιοθήκας τῶν ἱερῶν Μονῶν, τῇ συνεργασίᾳ καὶ πολλῶν λογίων Μοναχῶν, ὡς ὁ ἡγουμένος τῆς Μονῆς Διονυσίου Ἀρχιμ. Γαβριήλ, ὁ γραμματεὺς αὐτῆς μοναχ. Θεόκλητος Διονυσιάτης κλπ., καθὼς καὶ πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ θεολόγοι Κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. Ἐπειδὴ ἡ «Ἀγιορειτικὴ» συντηρεῖται μόνον ἀπὸ τὴν ἐκ δρχ. 25 πενιχρὰν ἐτησίαν συνδρομὴν τῶν ιδιωτῶν ἀναγνώστων τῆς, καὶ ἐκ

δρχμῶν 45 ἐλαχίστων Ἱ. Μονῶν, ἐπιθυμοῦμεν ἵνα παρακαλέσωμεν τοὺς δυνομένους, ὅπως ἐνισχύσωσιν αὐτὴν δι' ὧν τρόπων δύνανται καὶ εὐαρεστοῦνται, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι οὕτω πράττοντες θέλουσι λάβει παρὰ τοῦ τῶν καλῶν βραβευτοῦ Θεοῦ ἀνάλογον τὴν ἀντιμισθίαν.

Ἡ Διεύθυνσις

—Τὸ Ἑορτολόγιον.

Τὸ Παράρτημα Παλαιοεορτολογιτῶν Βόλου, ὑπέβαλεν εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸν προσεχῆ Νοέμβριον ἐν Ἀθήναις, ὑπόμνημα ἀφορῶν τὸ Παλαιοεορτολογικὸν ζήτημα, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπόμνηματι διασαφηνίζει λεπτομερῶς ὅλον τὸ ζήτημα ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ.

Ἐχομεν δι' ἐλπίδος, ὅτι ἡ σεβαστὴ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος βλέπουσα ὅτι διὰ τοῦ διχασμοῦ τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν ἔξ ἀφορμῆς τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας κινδυνεύει ἡ Ὁρθοδοξία νὰ γίνῃ βορὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν, ἐνισχυομένων καὶ ἐνθαρο-
γυνομένων τῆς Ὁρ-

θοδοξίας καὶ ὑπὸ ἐνίων ὀρθοδόξων θεολόγων, θὰ θελήσῃ κανονικῶς νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἡμερολογιακὴν παράδοσιν, τὴν πραξικοπηματικῶς κατέλυσεν αἰς ἐξουβελισθῇ ὁ θρύλλος τῆς ἀστρονομικῆς ἀκριβείας τῶν 13 ἡμερῶν, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ καθαροῦ σχίσματος ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ «Ἀγιορεϊτικὴ Βιβλιοθήκη» μὲ ὅλον τὸ θάρρος θὰ ἐπρότεινε νὰ παρασημοφορηθοῦν ὅλοι οἱ ἀγωνισταὶ τοῦ ἀγῶνος τούτου, οἵτινες διὰ τῆς ἐμμονῆς των εἰς τὰ Πάτρια, συνεκράτησαν τὴν ροπὴν καὶ πρὸς ἄλλας καινοτομίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀπομακρυνούσας ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν, πρὸς ὄφελος τοῦ ἐλλοχεύοντος ἐχθροῦ.

Ἡ ἐν Ἀθήναις ἔνωσις τῶν Παλαιομερολογιτῶν ἀπηύθυνεν ἑκκλησίαν πρὸς ἅπαντα τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διαλαμβάνουσας τὰ κάτωθι.

«Παναγιώτατοι, Μακαριώτατοι, Σεβασμιώτατοι, Οἱ χαράσσοντες τὰς γραμμάς αὐτάς εἶναι τέκνα τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀγαπῶντες καὶ σεβόμενοι ὡς στοργικὴν μητέρα τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ ἀγωνιζόμενοι, ὅπως ἀποκρούσων πᾶσαν φθορὰν ἢ ἀλλοίωσιν αὐτῆς διὰ τῆς διεισδύσεως εἰς τὸν καθόλου ἑκκλησιαστικὸν αὐτῆς βίον στοιχείων ξένων πρὸς τὴν μέχρη τοῦ Δομήτορος αὐτῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναγομένην μακράλωνα παράδοσιν.

Κατ' ἀρχὴν εἶπεν ἀπονέμουν ἡμῖν, τοῖς σοφοῖς οἰακοστροφικοῖς τῶν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησιῶν καὶ σεπτοῖς ὀρθοδόξων λαῶν πατράσι, τὸν βαθύτατον σεβασμὸν ἐνός περιπυρκαχθέντος ἑκατομμυρίου Ἑλλήνων ἐμμενόντων σταθερῶς καὶ ἀμετακινήτως εἰς τὰ ἀμετάθετα καὶ ἀμετακίνητα ὅρια, ἃ ἔθεντο οἱ Μεγάλοι τῆς Ὁρθοδοξίας Πατέρες καὶ φρονούντων, ὅτι ἐπιβάλλεται ἐν τοῖς σημερινοῖς καιροῖς ἡ προσήλωσις πρὸς τὸ ὑγιὲς συντηρητικὸν πνεῦμα.

Εἶναι ἡμῖν γνωστὴ ἡ περιπετειώδης, πλὴν ἐνδοξος καὶ καλλίνικος ἱστορία τῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς μετὰ τὸ σχίσμα χρόνους, ὅτε ἡ ἐκ τῆς Δύσεως ἐπιθευ-

λῇ, ἐνισχυθεῖσα διὰ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Πάπαν ἔνθεν μὲν νὰ ἀποκλίνῃ τοῦ σεπτοῦ θρηγγοῦ τῶν ἱερῶν τῆς Ὁρθοδοξίας δογμάτων καὶ παραδόσεων, ἐτέρωθεν δὲ νὰ ἀποτολμήσῃ παγιδεῦσαι τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ δῆθεν ἐνωτικῶν προθέσεων καὶ διὰ τῆς συστάσεως τῆς ἐπαράτου Οὐνίας εἰς τὰ διάφορα Ὁρθόδοξα κράτη.

Μία δὲ χρυσεπένδυτος, διὰ τῆς αἴγλης τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας παγὶς εἶναι καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἰσοῦτου Πάπα Γρηγορίου ΙΓ', τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον. Ὁμολογουμένως δὲ τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ σατανικώτερον καὶ δολιχώτερον μέσον διαβρώσεως, διότι ἐνῶ παρουσιάζεται ἀπληλαγμένον δογματικῶς τινὸς χρωματισμοῦ, ἐπιτυγχάνει τὴν προσέγγισιν τῶν ὀρθοδόξων πρὸς τοὺς παπικοὺς διὰ τοῦ κοιντοῦ ἑορτασμοῦ τῶν μεγάλων τῆς Χριστιανωσύνης ἑορτῶν, καρπὸς τῆς ὁποίας θὰ εἶναι ἡ προοίσα ἀμβλυνοῦς τῶν δογματικῶν ἀντιθέσεων, ἡ διαμόρφωσις ἐνός δογματικοῦ συγκριτισμοῦ καὶ ἡ μετὰ ταῦτα εὐχερὴς πλεον μεταπήδησις ἀπὸ τῆς ποίμνης τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν λάκκον τοῦ παπισμοῦ. Ὅτι οὕτως ἔχουσιν τὰ πράγματα ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς σταθερᾶς καὶ ἐπιμόνου ἀρνήσεως τῶν τιτάνων τῆς Ὁρθοδοξίας Ἱερμίου τοῦ Β' τοῦ Τρανοῦ, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ ἀπὸ Κρήτης Μελετίου Πηγᾶ, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, νὰ δεχθῶσι τὴν ἡμερολογιακὴν μεταρρῦμσιν καὶ σύγκροτήσαντας πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ 1583 μεγάλῃν τοπικὴν σύνοδον, καθ' ἣν κατεδικάσαν τὴν μεταρρῦμσιν ταύτην.

Ἐπὶ πλεον τὰς προθέσεις τῶν ὁπαδῶν τῆς ἡμερολογιακῆς μεταρρῦμσεως ἀποκαλύπτει τὸ κατὰ τὸ 1923 συνελθὼν ἐν Κ)πόλει νόθον, τοῦλάχιστον ἀπὸ ἀπόψεως ἀρμοδιότητος καὶ ἐξουσίας, Πανορθόδοξον Συνέδριον. Ἐν αὐτῷ ὁ ἐμπνευστὴς καὶ προστάτης τοῦ ἐν λόγῳ συνεδρίου Μελετίος Μεταξάκης, ἐν ἐξῆλλῳ ἐνθουσιασμῷ ἐπληροφόρησε τὸν τυχαίως (!) παρευρεθέντα ἀντιπρόσωπον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπον GORE, ὅτι «θὰ παρακαλέσω τὴν ὑμ. Σεβασμιότητα νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κανταυρίας ὅτι εἰμὲθα διατεθειμένοι νὰ δεχθῶμεν τὸ νέον ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξευρίσκετο ὑπὸ τῆς Δύσεως» (Ε' Συνεδρία 23 Μαΐου 1923).

Δὲν χωρεῖ, νομίζομεν, ἀμφιβολία τῶν σκοπιμότητων τῆς ἐκ τῆς Δύσεως ἐπιθευ-

νεργῶν αὐτῆς, φεῦ, ὁρθοδόξων λεγομένων!

Ἄλλ' ἐπὶ πλεόντων αὐτῶν γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Διὰ τί πρὸς οὐδὲν ἔκκλησιαι ἐξακολουθοῦσι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου; Διὰ τί ἡ μήτηρ Σιών κρούει χαρμολύγους τοὺς κώδωνάς της μετὰ τῶν σλαυτικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅτε ἄλλαι ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι προτρέχουν κατὰ 13 ὁλοκληροῦς ἡμέρας; Ἀσφαλῶς ἐν τῇ σκέψει τῶν οὕτω πολιτευομένων ἔκκλησιῶν πρωτανεῦει ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας, πρὸς τὰς ἀποφάσεις τοπικῶν Συνόδων, πρὸς τὸ πνεῦμα μεγάλων τῆς Ὁρθοδοξίας πατέρων.

Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν δὲν ἐπέχει θέσιν ἰδανικοῦ καὶ ἀξίας ἡ χρονικὴ ἀκρίβεια, ἀλλ' ἡ ἐνότης τῶν Ὁρθοδόξων.

Δι' αὐτὴν αὐτὴν νοσταλγοῦντες καὶ ἡμεῖς ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὰς σεπτὰς κορυφὰς τῆς Οἰκουμένης Ὁρθοδοξίας, τῆς ἁγίας αὐτῆς ὑπερεθνικῆς πραγματικότητος, τῆς ὅψ' ἐν σύναγμα πολιτευομένης, τῶν ἱερῶν κανόνων, καὶ μίαν γλώσσαν λαλοῦσης, τῆς ἀγάπης, ὅπως ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων Λαῶν καὶ Ἐκκλησιῶν.

Τίμιοι Πατέρες,

Κατέχοντες ἐπιστολὰς πολλῶν ἐξ Ὑμῶν, γραφείας μὲν ἐν τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ, ἐν ᾗ ἐγεννήθητε, ἀποπνεούσας ὅμως τὸ γλυκερὸν ἄρωμα τῆς γνησίας Ὁρθοδοξίας. Ἐνθρονίζονται δὲ εἰσέτι αἱ ἀκοαὶ ἡμῶν ἐκ τῆς ἀναμνήσεως λόγων ἐνισχυτικῶν διὰ τὸ κίνημά μας, κατὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν τῇ ξένῃ πολυτίμους συναντήσεις.

Ἐπέστη ἤδη ὁ καιρὸς, ὅπως ἐν πνεύματι ἀγάπης, τονισθῇ εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὀργίλως καὶ πεισμονῶς διώξασαν τοὺς παραμειναντας ἐνθα Ὑμεῖς παραμείνετε, καὶ ποθομένας ὅσα ἡ Πανορθόδοξία ποθεῖ, νὰ τακτοποιήσῃ τὸ ἐκπρεπὲς παλαιολογικὸν ζήτημα, ὅπως κατ' εὐχὴν θὰ ἐξετάσῃ τὸν ἐπερχόμενον Νοέμβριον ἐν τῇ συγκαλουμένῃ Ἱεραρχίᾳ. Ὅτι δὲ δὲν ἀποτελεῖ ζήτημα ἐσωτερικὸν μιᾶς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἀλλ' ὑπόθεσιν πανορθοδόξου ἐνδιαφέροντος, ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν συμπαθῶν σχολίων, ἅτινα κατὰ καιροὺς δημοσιεύονται εἰς ξενόγλωσσα ὁρθόδοξα περιοδικά, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς σαφοῦς δηλώσεως τοῦ παλαιφάτου θρόνου τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ δευτέρου τῆς Ὁρθοδοξίας, τῶν Ἀλεξανδρέων, καθ' ἣν «Δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἂν μόνῃ δὲν δύναται νὰ εὕρῃ

τὸν δρόμον τῆς τακτοποιήσεως, καλὸν θὰ εἶναι νὰ ζητήσῃ καὶ τὴν βοήθειαν καὶ τῶν ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πρὸ πάντων τῶν Πατριαρχείων» (Πάνταινος 13)7)57).

Νομίζομεν δέ, ὅτι μόνον δύο λύσεις ἐνδεῖκνυνται: Ἡ ἢ ἐπαναφορὰ τοῦ ἡμερολογιακοῦ καθεστώτος, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ἐκδηλώσει τῆς λατρείας συμφωνήσωμεν ὡς μέλη τῆς Οἰκουμένης Ὁρθοδοξίας, ἡ ἢ σύστασις μικτῆς ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξεύρεσιν λύσεως μέχρι τῆς συγκλήσεως Πανορθοδόξου Συνόδου.

Ἐν τῇ ἐλπίδι, ὅτι τὰ ὕψιστα συμφέροντα τῆς Ὁρθοδοξίας θὰ ἐπισκιάσουν τὰς μικρὰς τυπικὰς ἐπιφυλάξεις διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτουμένην ἀπαραιτήτων ἐνέργειαν, διατελούμεν τῆς Φίλης Μητρὸς Ὁρθοδοξίας καὶ τῶν σεπτῶν αὐτῆς κορυφῶν πιστὰ τέκνα.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ

Ὁ Πρόεδρος

Ἀρχιμ. Ἀνάκλιος Παππάς

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Κιούσης

Τὰ Μέλη: Ἀρχιμ. Παρθένιος Σκουρλῆς, Ἀρχιμ. Αὐξέντιος Πάστρας, Ἀρχιμ. Μερκούριος Καλοσκάμης, Ἀρχιμ. Θεόφιλος Τσίρμπας, Ἀρχιμ. Γαβριήλ Καλαμισάκης, Ἱερομόναχος Γρηγόριος Παπαβλάχος, Ἱερομόναχος Διονύσιος Καλάργυρος, Ἱερεὺς Στυλιανὸς Παπαδόπουλος, Ἱερομόναχος Πανάρετος Πετριδῆς.

Ἡ σεπτὴ λοιπὸν Ἱεραρχία, τὴν Σύνοδον τῆς ὁποίας ἀνυπομόνως ἀναμένει ὁ χριστιαν. κόσμος, ὡς δώσῃ τὴν ἐνότητα καὶ τὴν εἰρήνην εἰς τὴν χριστιανικὴν ἑλληνικὴν Ὁρθοδοξίαν.

—Οἱ Χιλιασταὶ καὶ λοιποὶ Αἰρετικοί.

Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Κράτος φαίνεται ὅτι ἤρχισαν νὰ λαμβάνουν δραστικώτερα μέτρα ἐναντίον τῶν προπαγανδῶν. Οὕτω τὸ Κράτος διὰ γνωστοποιήσεως πρὸς τοὺς ταμίαις τοῦ Κράτους, δέον νὰ διαγράψουν τὰς βεβαιωθείσας ἐνοριακὰς εἰσφορὰς τῶν δεδηλωμένου φρονήματος Χιλιαστῶν, ὅπως γίνεται καὶ διὰ τοὺς Καθολικοὺς, Διαμαρτυρομένους καὶ Ἀγγλικανούς καθ' ὅσον πάντες οὗτοι δὲν ὀνῆκουν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλ.

νωτέρω νὰ κάμνουσι καὶ δηλώσεις εἰς τὰ Μητροπολιτικά Γραφεῖα, ὅτι δὲν ἀνέκουν εἰς τὰς τάξεις τῶν Ὁρθοδόξων. Ἡ δὲ Ἐκκλησία παύει νὰ τὰς ἀναγνωρίζῃ καὶ οὕτω τὰς διαγράφει ἀπὸ τοὺς καταλόγους τῶν πιστῶν Χριστιανῶν. Συνεπῶς δὲν θὰ ἐξυληρετοῦνται ἀπὸ τὰς Ὁρθοδόξους Μητροπόλεις ὁσάκις χρειάζονται διάφορα πιστοποιητικά.

Τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ συμβῇ καὶ διὰ τοὺς Μασσῶνους, οἱ ὅποιοι ἀπαξ λαβόντες τὴν σφραγίδα τοῦ σατανᾶ διὰ τῆς προσχωρήσεώς των εἰς τὴν σκοτίαν ταύτην ἀντιχριστιανικὴν ὀργάνωσιν, ἔπαυσαν νὰ εἶναι Χριστιανοί, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ἡ Μασσωνία εἶναι θρησκεία τοῦ σατανᾶ ὑποβάλλουσα εἰς ἀναλόγους μυστηριακὰς διατυπώσεις τοὺς μυστημένους εἰς αὐτήν, ἄλλοτριούσας τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως καὶ ἐλπίδος, περὶ τοὺς ἀπαιτηλοὺς καὶ ὑποκριτικοὺς, ἰσχυρισμοὺς τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτήν (τὴν Μασσωνίαν). Θὰ ἔπρεπε, λέγομεν, καὶ οἱ Μασσῶνοι ὥς μὴ πλέον Χριστιανοί, νὰ διαγραφοῦν τῶν καταλόγων τῶν ἐνοριτῶν Χριστιανῶν, μὲ τὰς παρομαρτούσας συνεπείας, ἔστω καὶ ἂν προθυμοποιοῦνται εἰς τὴν καταβολὴν τῆς ἐνοριακῆς εἰσφορᾶς. «Ἐλεον ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου» ψάλλει ὁ προφητὰνᾶξ Δαβίδ.

Οὕτω ὁ Προκαθήμενος θέλει ἐπιτυχῶς προβῇ εἰς τὴν ἐξυγίανσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πολὺ γρηγόρα θὰ ἐπανακτήσωμεν τὰς πνευματικὰς μας δυνάμεις διὰ τὴν ἀπόκρουσιν πάσης ἐνεργείας τοῦ διαβόλου. Τὸ εὐχόμεθα.

— Ἡ πολυπαθὴς Κύπρος μας

Ἐπὶ ἔτι καὶ ἔτι αἰξάνουν τὰ δεινὰ τῆς πολυπαθοῦς μας Κύπρου. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν οἱ Χριστιανοί (;) ἄγγλοι δίδουν τὰς ἐξετάσεις των καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἐξέλθουν μὲ τὸν βαθμὸν ἄριστα εἰς βαρ-

βαρότητας. Ὁ χαλκέντερος καὶ ἀκαταπόνητος εἰς ἱεροὺς ἀγῶνας Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος, παίζει ἤδη τὸν ρόλον τοῦ παλαιοῦ ἥρωος, συναδέλφου του, τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, καὶ μὲ ὅλην τὴν βεβαιότητα, θὰ φέρῃ τὸν ἀγῶνα του εἰς πέρας, ἀπελευθερώνων τὸν κυπριακὸν λαὸν ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν εἰς βάρβαρον Κράτος, τὸ ἀγγλικόν, διότι ὁ ἀγὼν εἶναι δίκαιος. Εἶναι ἀγὼν ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἤλθε πάντοτε νικητῆς, διότι δὲν ἀγωνίζεται δι' ἑδαφικὴν ἐπέκτασιν τῶν ὀρίων του, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν δούλων ὁμοφύλων Χριστιανῶν. Ὅπως δὲ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐδικαιώθη εἰς τοὺς ἀγῶνας του ὑπὸ τῆς θείας Κρίσεως καὶ ἡλευθερώθη ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν ἡδὴ συμμάχων μας (;) Τούρκων κατὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τοῦ 1821, οὕτω καὶ τὴν ᾧ θὰ δικαιωθῇ καὶ ἀπελευθερωθῇ ὁ κυπριακὸς ἑλληνοχριστιανικὸς λαὸς ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ τὴν τυραννίαν τῶν Ἀγγλων. Οὐαὶ εἰς τοὺς Ἀγγλους καὶ τοὺς Τούρκους ὅταν ἐπιστῇ ἡ ὥρα νὰ ἀποδώσουν λογαριασμόν. Θὰ ἀναφωνοῦν τότε, ὡς ἁμαρτωλὰ πράξαντες: Πέσατε ὄρη καὶ βουνοὶ καὶ καλύψατέ μας ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Κυρίου.

Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι, κρινόμενοι ὑπὸ τῆς ἀδεκάστου ἱστορίας, εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ Κύπριοι εἰς ζῶν αἰώνιον.

— Τὰ προτεσταντικὰ Συνέδρια τοῦ Π. Σ. Ε.

Ὁ Μητροπολίτης Σάμου κ. Εἰρηναῖος δίδει μίαν ὀφειλομένην ἀπάντησιν εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου παρὰ τῷ ἐν Γενεύῃ Π. Σ. Ε. Μητροπολίτην Μελίτης κ. Ἰάκωβον διὰ τὰς ἐνεργείας του πρὸς ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Καὶ γράφει ὁ Σάμου:

«Ἡ λε

Athos Library
Αγιορειτική Βιβλιοθήκη

ἡ κίνησις ἐπι-

δίδωκε νὰ περιλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους της κάθε προτεσταντικὴν αἵρεσιν. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο συνεχῶνεν τοὺς δύο κλάδους της «ἡ ζωὴ καὶ ἐργασία» καὶ «πίστις καὶ τάξις» εἰς μίαν ἔνωσιν ὑπὸ τὸ σύνθημα «Πίστις εἰς τὸν Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρα». — Ἀφῆρθη ἐκ τοῦ μέσου τὸ θεμελιωδέστατον δόγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, «ἡ Ἁγία Τριάς», διὰ νὰ διευκολυνθῇ ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν κίνησιν καὶ αὐτῶν τῶν Ἀντιτριαδικῶν. Ἐὰν ὅμως ἀποκοπτόμενος ὁ Κύριος ἀπὸ τῆς ἁγίας Τριάδος ἀπογυμνοῦται τῆς θείας του φύσεως, καὶ χάνει οὕτω τὴν λυτρωτικὴν του δύναμιν ἀπέναντι τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, τοῦτο εἶναι ἀδιάφορον ἄρκει ἡ ἀνθρωπίνη σκοπιμότης νὰ ἐπιτευχθῇ, ὁ σχηματισμὸς δηλαδή μιᾶς ὁργανώσεως τῶν ἑκατομμυρίων προτεσταντῶν εἰς μίαν ἐνιαίαν πνευματικὴν δύναμιν. Πῶς θὰ μετὰσχῃ ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς ὁργανικὸν μέλος, ψηφίζουσα καὶ ψηφίζομένη εἰς ἴσην μοῖραν πρὸς τοὺς ἀρνούμενους τὴν ὑπαρξίν τοῦ χριστιανοῦ Θεοῦ;»

Λέγουں ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἔχει παρὰ τῷ Συμβουλίῳ ἡγετικὴν θέσιν, καὶ προσθέτει ὁ ἴδιος:

«Ποίου εἶδους εἶναι αὕτη ἡ ἡγεσία; Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας συγκαλοῦν τὰς Συνεδρίας. Αὐτοὶ καταρτίζουν τὰς ἡμερησίας Διατάξεις. Αὐτοὶ ὀρίζουν τὰ θέματα; Πῶς ἡμποροῦν νὰ λάβουν πρωτοβουλίαν εἰς τὰς συζητήσεις καὶ νὰ ἔχουν ἐλπίδας μεταστροφῆς τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου εἰς τὸ πλῆρωμα τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, ποὺ ἐγκλείει ἡ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας;»

Καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ὁ Καθηγητὴς κ. Ἰωαννίδης ἐδήλωσεν ὅτι:

«Δὲν δύναται ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ προτεσταντικὸν πνεῦμα, ποὺ διέπει τὰς σκέψεις καὶ τὰς συζητήσεις τῆς Συνελεύσεως».

Λέγουں ὅτι «ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἐλπίς

τοῦ κόσμου»:

Καὶ ἀπαντᾷ ὁ ἀείμνητος Ἀμερικῆς Μιχαήλ: «Ὅτι ἡ ἐλπίς τοῦ Κόσμου εἶναι ἡ ἐλπίς εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα καὶ αὕτη ἡ ἐλπίς εἶναι ἡ λυτρώνουσα καὶ καθοδηγοῦσα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν πορείαν τῆς ζωῆς του».

Ἡ ὑποβληθεῖσα διατύπωσις ὅτι: «ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν Πατέρα καὶ Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρα αὕτη σώζει», δὲν ἐγινε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου. Καὶ ἐπιλέγει ὁ Σάμου: «Κατὰ ταῦτα, μετέχοντες εἰς τὰ Συνέδρια τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, θὰ ἡδυνάμεθα νὰ πιστεύωμεν, ὅτι θὰ μεταδώσωμεν αὐτὰς τὰς ἀληθείας εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς κινήσεως αὐτῆς καὶ εἰς τοὺς Συνέδρους των; Καὶ δι' αὐτῶν εἰς ἕλα τὰ ἑκατομμύρια τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου, ἀνεξαρτήτως τῆς διασπάσεως αὐτοῦ εἰς τόσας καὶ τόσας αἵρέσεις; Ἐὰν ἐκφράζεται ἐπιθυμία ὑπὸ τῶν ἡγετῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν περὶ συμμετοχῆς μας εἰς τὰς συνεδρίας του, αὕτη συνίσταται ὅπως σωθῇ ὁ χαρακτὴρ τῆς Οἰκουμενικότητος τῆς Κινήσεώς των ἀπὸ τὴν συμπαράστασιν μιᾶς πρεσβυγενοῦς Ἐκκλησίας, ὡς εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία».

Τελευταίως κατὰ τὸ Συνέδριον τοῦ Λάμπεθ ἐλέγχθησαν καὶ ταῦτα: «Πρὸ τοῦ ἐφετεινοῦ Συνεδρίου, πολλοὶ ἀγγλικοὶ διεκήρυξαν τὴν προσήλωσιν αὐτῶν εἰς τὰς ἀγγλοκαθολικὰς παραδόσεις, τονίσαντες ὅτι: «ἡ Ἐκκλησία ἡ (Ἀγγλικανικὴ) δὲν δύναται νὰ ἐγκαταλείψῃ ζητήματα ἀρχῆς, χάριν τῆς ἐνώσεως (τῶν Ἐκκλησιῶν), ἔσον καὶ ἡ αὐστηρότης δυνατὸν νὰ παρεξηγηθῇ ὑπὸ τινων». (Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ τοῦ Ἀνδίνου 16ῃ Μαΐου 1958), («Ἀπόστ. Ἀιθερέας» 17 - 9 - 1958).

Ματαίως λοιπὸν κοπιᾶζουν οἱ θεολόγοί μας διὰ τὴν ἔνωσιν, μὴ ὄντων διατιθεμένων τῶν Ἀγγλικανῶν διὰ τὴν ἔνωσιν, ἐκτὸς ἂν αὕτη γίνῃ εἰς βάρος μας.

Πολλὰ ἔχει νὰ ζημιωθῇ τις, ἐὰν δὲν ἀναγνώσῃ ὅλ.

τοῦ Σάμου Εἰρηναίου καταχωρισμένου εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν» ὑπ' ἀριθ. 17, 1958 σελ. 340.

Βλέπετε λοιπὸν εἰς ποίας ἐνεργείας προβαίνουν ὠρισμένοι σημερινοὶ θεολόγοι μας πρὸς ἔνωσησιν τῶν Ἐκκλησιῶν; δηλαδή ἀπόλυτον ὑποταγὴν εἰς τὸν Πάπαν καὶ τὸν προτεσταντισμὸν ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἐχθρούς της. Καὶ ἀρχὴ τῆς ἀφομοιώσεώς του ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Παπικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου. Ὁ προδόσας τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς του Ἰούδας, δὲν ἔκαμε τίποτε περισσότερον ἀπὸ αὐτούς. Ἐπηρεάσθησαν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸν ἐγωϊσμὸν τοῦ Πάπα καὶ θέλουν νὰ ἄρουν δάφνας ἀπὸ τὴν κακὴν ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν προσφέρουν εἰς τὴν ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας.

Αὐτοὶ λοιπὸν εἶναι ἡ δρᾶς τῶν ὀλίγων σημερινῶν θεολόγων, εὗς ἔταξεν ἡ Ἐκκλησία πρὸς περιφροῦρήσιν τοῦ προγονικοῦ θησαυροῦ τῆς πίστεως καὶ τῶν παραδόσεών της.

— Ὁ Τεντυμποϊσμός

Ὡς ἓνα φροῦτο τῆς ἐποχῆς μας μαζὶ μὲ τόσα ἄλλα παρουσιάσθη ὁ τεντυμποϊσμός. Ἡ πολυτέλεια καὶ ὁ «Πολιτισμός» μᾶς τὸν ἔφεραν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν Χριστιανικὴν (;) Ἀγγλίαν καὶ τὴν Σουηδίαν καὶ ἄλλων βεβαίως ἀκόμη διεφθαρμένων λαῶν καὶ Κρατῶν. Οἱ νέοι, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μόδαν αὐτήν, ἀπὸ κακίστην ἀνατροφὴν των, διαπράττουν πράξεις ἡλιθίας, βαρβάρους καὶ κακοήθεις ἐναντίον ἀνυπόπτων ἀνθρώπων κατὰ μίμησιν τῶν διαπραττομένων ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω Κρατῶν.

Ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» μὴ ἔχουσα σχέσεις μὲ νέους καὶ νέας, ἀλλὰ μόνον μὲ μοναχοὺς καὶ ἐρημίτας, φρονεῖ ὅτι δὲν ἐκφεύγει τοῦ σκοποῦ της, ἐὰν παραθέσῃ

τὴν γνώμην της καὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο.

Οἱ νέοι, οἱ πράττοντες τὰς σαδιστικὰς αὐτὰς πράξεις, εἶναι ἐξάπαντος ἄεργοι. Πρέπει λοιπὸν τὸ Κράτος νὰ τοὺς εὗρῃ ἐργασίαν ἢ οἷανδήποτε ἀπασχόλησιν, διὰ νὰ μὴ εὕρσκουν καιρὸν πρὸς διάθεσιν εἰς τὸ κακόν. Πῶς ὅμως νὰ εὗρουν ἐργασίαν οἱ νέοι αὐτοὶ, οἱ ὁποῖοι συνήθως ἔχουν ἡλικίαν ἀπὸ 12 - 20 ἐτῶν, ὅταν οἱ σημερινοὶ ἐργατικοὶ νόμοι, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ἀντεργατικοί, ἐμποδίζουν τὰ βιοτεχνικὰ καὶ ἄλλα καταστήματα νὰ προσλαμβάνουν παιδάκια; Τὸ κράτος ἔκαμε τοὺς νόμους διὰ νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐργασίαν καὶ καλῶς ἔπραξε. Ἐπρεπεν ὅμως, τοῦλάχιστον τὴν ἡλικίαν αὐτὴν νὰ τὴν ἀφίσῃ ἐλευθέραν, ὥστε ἓνας βιοτέχνης νὰ δύναται ἐλευθέρᾳ νὰ πάρῃ τὸ παιδάκι σὺν μαγαζί του νὰ τὸ δοκιμάσῃ καὶ τὸ μὲν καλὸ παιδὶ νὰ τὸ κρατήσῃ καὶ τὸ προαγάγῃ, τὸ δὲ ἄτακτον καὶ ὀκνηρὸν νὰ τὸ ἀπολύῃ, ἵνα καὶ ἐκεῖνο μὲ τὸν φόβον τῆς ἀπολύσεως γίνῃ ἐργατικόν. Τώρα τί συμβαίνει; Ὅταν ἓνα μαγαζὶ θέλῃ ἓνα παιδάκι νὰ σκουπίξῃ καὶ νὰ τοῦ φέρῃ ἓνα ποτήρι νερό, φεῖ εἰπεῖν, εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ ἐργοδότης, ἄς τὸν ποῦμε ἔτσι, νὰ τὸ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ Γραφεῖον εὐρέσεως ἐργασίας. Καὶ ἂν μὲν τὸ παιδὶ εἶναι καλὸ καὶ ἐργατικὸ ἔχει καλῶς, ἐὰν ὅμως εἶναι διεστραμμένον, δὲν ἡμπορεῖ ὁ ἐργοδότης νὰ τὸ ἀπολύσῃ, παρὰ κατόπιν ἀποζημιώσεως. Ἀγνωστον ἐπίσης ποῖαι ἄλλαι συνέπειαι θὰ παρουσιασθοῦν, ὥστε ὁ ἐργοδότης διὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ παιδιοῦ νὰ πληρώσῃ τὰ μαλλιοκέφαλά του. Εἰς δεδομένον δὲ δικαστήριον, θὰ βῇ κερδισμένος πάντοτε ὁ ἐργάτης, ἀκόμη καὶ ἂν ἔχῃ ὅλα τὰ ἄδικα. Ἐπειτα ὑπάρχουν μερικοὶ γονεῖς οἵτινες ἐκμεταλλεύονται τὰ παιδιὰ των μὲ τὸν ἐξῆς τρόπον. Πηγαίνει ἡ μάννα σὲ ἓνα μαγαζὶ

γει στο άφεντικό: Σὲ παρακαλῶ κύριε.... σῶσε τὸ παιδί μου καὶ πάρτο στοὺ μαγαζί σου, διότι θὰ τὸ χάσω ἀπὸ τὶς κακὲς παρέες ποὺ κάμει: δὲν θέλω νὰ τὸ δώσης τίποτε, μόνον νὰ μοῦ τὸ σώσης. Τὸ άφεντικό λυπᾶται τὴν μητέρα καὶ μὲ τὴν συναισθήσιν ὅτι πράττει ὑψίστην καλωσύνην σῶζον τὸ παιδί της, τὸ πέρνει εἰς τὸ μαγαζί. Ἀλλὰ ἀφοῦ περάσουν 2 - 3 μῆνες, λέγει στοὺ άφεντικό. Κύριε, θέλω τὸ παιδί μου νὰ τὸ γράψης στοὺ I. K. A. νὰ παίρῃ τὸ κανονικὸ ἡμερομίσθιο, ἀλλέως θὰ ὑπάγω στοὺν Ἑλὸπτη ἐργασίας καὶ θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐκμεταλλεύεσαι τὸ παιδί μου διὰ νὰ τιμωρηθῇς. Ἐλάτε τώρα στὴ θέσι τοῦ άφεντικού. Ὁ σωτὴρ τοῦ παιδιοῦ γίνεται τώρα ὑπόδικος εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ὅπως εἴπομεν ἀνωτέρω, τὸ ἐργατικὸν δικαστήριον πάντως θὰ τὸν καταδικάσῃ, καὶ ἔτσι τὸ ἄμοιρο άφεντικό θὰ ἀπολύσῃ τὸ παιδί, ἀφοῦ πρῶτα πληρώσῃ ὅλα τὰ σπασμένα. Σᾶς ἐρωτῶ τώρα· αὐτὸ τὸ άφεντικό παίρνει ἄλλο παιδί; οὐδέποτε. Αὐτὸ ποὺ ἀνεφέραμεν εἶναι συνήθης ὑπόθεσις καὶ ἐρωτήσαι τὰ ἐργατικὰ δικαστήρια νὰ σᾶς τὸ εἰποῦν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὰ παιδάκια μένουν ἄνεργα καὶ τρέπονται κατὰ φυσικὸν λόγον εἰς τὸ κακόν, καὶ ἔτσι αὐτὰ μὲν ἡθικῶς καταστρέφονται, ἡ δὲ βιοτεχνία χάνει καλοὺς τεχνίτας, ὅποιοι θὰ ἐγίνοντο τὰ παιδιὰ αὐτά. Πρέπει λοιπὸν τὸ κράτος νὰ ἀφίσῃ τὴν ἐργασίαν ἐλευθέραν εἰς τὰ παιδιὰ τοῦλάχιστον μέχρι 20 ἐτῶν συμπληρωμένων, ἄλλως τὸ κακὸν θὰ αὐξήσῃ.

— Βεβήλωσις Ἱεροῦ Ναοῦ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς 23ης Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς διοικήσεως ἐπιτροπῆς αὐτῆς, χάριν τῶν ἐπισκεπτῶν καὶ πρὸς ψυχαγωγίαν αὐτῶν, νὰ ὀργανώσουν Φεστιβάλ ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου Καμάρας. Νὰ τὸν

μετατρέψουν δηλαδὴ εἰς θέατρον καὶ νὰ παραστήσουν ὀργιώδεις σκηνάς. Πρὸς τοῦτο ὁ παναγιώτατος Μητροπολίτης Θ)νίκης κ. Παντελεήμων ἐξηγέρθη, ὕψωσε τὸ ἀνάστημά του, ὡς ἀνάστημα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπηγόρευσε τὸν βέβηλον ἑορτασμὸν αὐτὸν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ χώρου ἱ. Ναοῦ, καθηγιασμένου δι' ἐγκαινίων, ἀπειλήσας ὅτι θὰ ἐκδώσῃ ἀφορισμὸν δι' ὅσους θὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν βεβήλωσιν τοῦ ἱεροῦ χώρου. Πρὸς τοῦτο ἐκοινοποίησεν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Θεσσαλονίκης, ἔχουσαν οὕτως:

Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Μητροπολίτου, ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἐξῆς:

Πρὸς τὸν θεοσεβῆ λαὸν τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης.

«Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, μετὰ λύπης πληροφοροῦμεν ὑμᾶς, ὅτι παρὰ τὰς ἐπιμόνους ἐκκλησεις καὶ διαμαρτυρίας ἡμῶν, θὰ δοθοῦν θεατρικαὶ παραστάσεις καὶ χοροδράματα καὶ μουσικαὶ συναυλίας μὲ συμφωνικὰς ὀρχήστρας εἰς τὸν ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ἀρχαῖοτατον ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τὸν γνωστὸν καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ροτόντα».

Ὁ ἱερὸς οὗτος ναὸς, διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἱστορικὴν ἀξίαν, ἔχει, ὡς γνωστὸν, ἀνακηρυχθῆ εἰς ἀρχαιολογικὸν μνημεῖον καὶ θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὡς μουσεῖον. Τοῦτο ὁμως οὐδόλως ἐξηφάνισε τὴν ἱερὰν χριστιανικὴν ἱστορίαν τοῦ ναοῦ καὶ οὐδόλως ἐμείωσε τὴν ἀγιότητα αὐτοῦ καὶ τοῦ χώρου αὐτοῦ, ὥστε νὰ θεωρηθῇ δυνατὴ ἡ χρησιμοποίησις αὐτοῦ διὰ πράγματα μὴ καθαρῶς θρησκευτικὰ καὶ μάλιστα θεατρικὰς παραστάσεις καὶ χοροδράματα καὶ συναυλίας μὲ μουσικὰς ὀρχήστρας.

Ὡς γνωρίζετε, τὸ ἱερὸν τοῦτο μνημεῖον, εἶναι πλήρες ἀπὸ ὑπερόχους ψηφιδωτὰς ἀγιογραφίας τοῦ πέμπτου αἰῶνος, τοῦθ' ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι, ἔκτοτε, ἂν μὴ καὶ πολὺ πρὶν, τὸ μνημεῖον εἶχε διασκευασθῇ εἰς χριστιανικὸν ναὸν, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὸ προστεθὲν εἰς τὸ ἀρχικὸν κτίριον ἱερὸν βῆμα καὶ τὴν σωζομένην εἰσέτι θέσιν τῆς ἁγίας Τραπέζης καὶ τὴν ὑπ' αὐτὴν θήκην.

ψάνων.

Εἶναι, κατὰ ταῦτα, ὁ ἅγιος Γεώργιος, ἔ-
σιω καὶ εἰς τὴν σημερινὴν αὐτοῦ μουσειακὴν
μορφὴν, σκῆνωμα ἱερὸν, ἡγιασμένον ἀπὸ
τὴν χριστιανικὴν λατρείαν αἰώνων, ἄξιον εὐλα-
βείας καὶ σεβασμοῦ, καὶ μετ' εὐλαβείας πρέ-
πει νὰ εἰσέρχεται εἰς αὐτὸν πᾶς ἐπισκέπτης.

Πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατόν, οἱ Θεσσαλονι-
κεῖς τῆς σήμερον, ὀρθόδοξοι καὶ ἡμεῖς χρι-
στιανοὶ καὶ ἀπόγονοι τῶν εὐσεβῶν προγόνων,
οἱ ὅποιοι ἐπὶ αἰῶνας ἐλάτρευσαν τὸν Θεὸν
εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ὀ-
νομαζόμενον κατ' ἀρχὰς ναὸν τοῦ Χριστοῦ
Σωτῆρος καὶ τῶν Ἀγίων Ἀσωμάτων (Ἀγ-
γέλων), νὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτὸν διὰ
πράγματα ξένα πρὸς τὴν ἀγίαν ἡμῶν θρη-
σκείαν καὶ τὴν θεῖαν λατρείαν, καὶ νὰ μετα-
βάλλωμεν αὐτὸν εἰς τόπον θεατρικῶν παρα-
στάσεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν λείπει τὸ πνεῦ-
μα τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὰς ὁποίας θὰ λάβουν
μέρος ἐπαγγελματίαι μουσικοὶ καὶ ἡθοποιοί,
ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διὰ νὰ παίξουν ἔργα
θεατρικά;

Ἡμεῖς τὰς τοιαύτας ἐκδηλώσεις, διὰ τὰς
ὁποίας παντελῶς ἠγνοήθημεν καὶ οὐδόλως
ἠρωτήθημεν, δὲν διστάζομεν νὰ χαρακτηρί-
σωμεν ὡς πρωτοφανῆ ἀνευλάβειαν κατὰ τῆς
ἀγίας ἡμῶν θρησκείας, καὶ ὡς ἀμάρτημα διὰ
τὸ ὅποιον πρέπει νὰ θλιβῇ πολὺ ἡ ἱστορική,
διὰ τὸ θεοσεβὲς αὐτῆς παρελθὸν καὶ ἀξιαγά-
πητος διὰ τὴν σύγχρονον θρησκευτικότητά
αὐτῆς, Θεσσαλονίκη.

Χρέος λοιπὸν τῶν Θεσσαλονικέων εἶναι, ὅ-
πως συναισθανόμενοι τὸ ἀμάρτημα τοῦτο καὶ
τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ, ἐκπληρώσωσιν, εἰς τὴν
προκειμένην θλιβερὰν περίπτωσιν, τὸ καθῆ-
κον αὐτῶν ὡς Ἑλλήνων χριστιανῶν ὀρθόδο-
ξων, ἀποφεύγοντες νὰ μεταβῶσι καὶ παρα-
στῶσιν εἰς τὰ ἀνωτέρω θεάματα, καὶ ὑπὲρ
τούτου ποιούμεθα πατρικὴν ἐν Χριστῷ ἐκ-
κλησίαν πρὸς πάντας.

Ἄλλοι λαοὶ εἰς ἄλλους τόπους, ὅπου ἀμέ-
σως ἢ ἐμμέσως διώκεται ἡ θρησκεία, μετα-
βάλλουν σκοπῖμος τοὺς ἱ. Ναοὺς εἰς μουσεῖα
καὶ θέατρα καὶ ἀποθήκας. Οἱ ἀληθεῖς ὁμῶς
Ἑλλήνες, ἀπὸ χιλιάδων ἐτών καὶ πρὸ Χρι-
στοῦ καὶ μετὰ Χριστόν, καθ' ὅλην τὴν μα-
κρὰν καὶ ἐνδοξον ἱστορίαν των, μόνον νὰ θυ-
σιάζωνται γνωρίζουν, ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστι-

ῶν καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων*.

Πρὸς Θεὸν εὐχέτης
† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ὁ Παναγιώτατος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ
προσφέρει εὐγενεστέραν καὶ θεοαγάπητον
προᾶξιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εὐαρεστήσας
τὸν Κύριόν μας κατὰ πάντα. Τελευταίως
ἐπληροφορήθημεν ὅτι παρ' ὅλην τὴν ἀν-
τίδρασιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ,
αἱ ἀσεβεῖς ἐορταὶ ἔγιναν ἐξ ὀλοκλήρου
εἰς τὸν ρηθέντα ἱερὸν Ναόν.

Εἰς τὸν ἅγιον Θεσ(ν)ίκης, εἰς δὲν ἀξίζουσιν
θερμὰ συγχαρητήρια διὰ τὸ θάρρος του
ἐναντι τῆς ἀσεβείας, ἃς μὴ ὀρθωδίσῃ ἀ-
πέναντι τοιούτων ἀσεβειῶν καὶ εἰς τὸ
μέλλον, γινομένων τῇ ὑποκινήσει τῆς ἐπα-
ράτου Μασσωνίας πρὸς καταισχύνην τῆς
Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ ἃς πα-
λαίῃ ἐναντίον αὐτῆς, ἔχων συνοδοιπόρον
τὸν Χριστόν.

—Μία χειροτονία

Κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Ζωοδόχου Πη-
γῆς ἐφέτος ὁ ἅγιος Μητροπολίτης καὶ
Σχολάρχης τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς κ. κ.
Ναθαναήλ, λειτουργήσας ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ
Βατοπεδίου, ἐχειροτόνησεν εἰς Διάκονον
τὸν ἀριστεύοντα πάντοτε μαθητὴν τῆς Ἀ-
θωνιάδος μοναχὸν Ἰωακείμ. Ὁ Ἰωακείμ
ἓνας ἀπὸ τοὺς καλοὺς νέους μοναχοὺς ἐκ
καλῆς καὶ χριστιανικῆς οἰκογενείας καὶ
ὅστις ἐγκατέλειψε τὰ κοσμικὰ καὶ μάταια,
καὶ ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα πρὸς ἱ-
δικήν του σωτηρίαν, δὲς παράδειγμα ἀ-
ξιομίμητον εἰς πολλοὺς ἄλλους συνομίλη-
κάς του, οἵτινες ἀργόσχολοι ὄντες ἐξειλί-
χθησαν ἀλητεύοντες ἐν τῇ κοινωνίᾳ εἰς
Τέντυ - Μπούς. Ἰδοὺ ἡ σωτηρία, ἣν ἀ-
γνοοῦν σήμερον οἱ νέοι μας, ἐκ τῶν ὁ-
ποίων πολλοὶ δύνανται νὰ μιμηθοῦν τὸν
Ἰωακείμ.

Τὸν εὐχόμεθα καὶ εἰς ἀνώτερα, καὶ ἐ-
πιτυχίαν εἰς τὸν μοναχικὸν προορισμόν.

—Οἱ νέοι Μητροπολίται.

Κατὰ τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος Συνόδου

τῆς 22 Σ)βρίου, ἐπληρώθησαν αἱ χηρεύουσαι θέσεις τῶν Μητροπόλεων διὰ ψήφων κανονικῶν γινομένων εἰς τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς Ἱ. Συνόδου. Οὕτω ἐξελέγησαν ὡς Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως ὁ Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως κ. κ. Ἀμβρόσιος, Σισανίου καὶ Σιατίστης ὁ Ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως κ. κ. Πολύκαρπος, Καστορίας ὁ Ἀρχιμ. Δωρόθεος Γιανναρόπουλος διευθυντῆς ἱερατ. Σχολῆς Κορίνθου, Ἀρχιμ. Ἱγνάτιος Τσίγγρας Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱ. Μητρ. Ἀττικῆς, ὁ δὲ Ἀρχιμ. Παντελεήμων Καρανικόλας ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀχαΐας, ὡς βοηθὸς Ἐπίσκοπος Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην τῶν Μητροπολιτῶν, ἡ Ἐκκλησία ἔπραξε λίαν ἐπιτυχῶς ἐκλέξασα τοὺς ἀριστεῖς τῆς πίστεως καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ Κύριος νὰ τοὺς ἐνδυναμώσῃ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ των.

ΟΙΚΟΥΜΕΝ· ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

— Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος.

Ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, συνήλθεν ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν τακτικὴν αὐτῆς συνεδρίαν, τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου ἐνεστῶτος ἔτους, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγεγραμμένων θεμάτων γενομένης, συνωδὰ ταῖς κειμέναις διατάξεσιν, ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὸ ἥμισυ τῶν Μελῶν αὐτῆς, ἀπεχώρησαν μὲν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χαλκηδόνος, Δέρκων, Πριγκηποννήσων, Περγάμου, Νεοκαισαρείας, καὶ Ροδοπόλεως, ἐκλήθησαν δὲ διὰ μίαν ἔτησίαν συνοδικὴν περίοδον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Εἰρηνουπόλεως, Προικονήσου, Χαλδίας καὶ Λαοδικείας καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δωδεκαμελοῦς, ἐπανεξελέγησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Χαλκηδόνος καὶ Πριγκηποννήσων, τοῦ Σεβ.

Μητροπολίτου Κυδωνιῶν οἰκουροῦντος εἰσέτι.

Τοιοιτοτρόπως ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἀποτελεῖται διὰ τὴν νέαν περίοδον, ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶ, Πριγκηποννήσων κ. Δωροθέου, Θεωδωρουπόλεως κ. Λεοντίου, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου, Αἰνίου κ. Γερμανοῦ, Προικονήσου κ. Φιλοθέου, Χαλδίας κ. Κυρίλλου, Λαοδικείας κ. Μαξίμου, Σάρδεων κ. Μαξίμου, Ἰκονίου κ. Ἰακώβου, Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελλίτωνος καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης.

Ἐχοροστάτησεν: Ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, κατὰ τὸν Ἐσπερινὸν τοῦ Σαββάτου, 6ην το. μ. καὶ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς 7ην ἰδίου, δεχθεὶς ἀκολουθίας προσκηνητὰς ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τοῦ ἑξωτερικοῦ.

Ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου Βελεγράδων, κατὰ τὸν Ἐσπερινόν, 7ην ἰδίου, μεταβάς ἐκεῖ, συνοδείᾳ τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιεποφύλακος κ. Αἰμιλιανοῦ, Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Γεωργίου καὶ Τριτεύοντος κ. Ἀγαπίου.

Τὸν Ἐσπερινὸν ἐτέλεσεν ὁ Αἰδ. κ. Νικόλαος Σαμόπουλος, μετὰ τοῦ Πανος. Τριτεύοντος, εἰς δὲ τὴν εἴσοδον ἔλαβον μέρος ὁ Πανος. Ἀρχιεποφύλαξ καὶ οἱ Αἰδ. κ.κ. Γεώργιος Βεζύρογλου καὶ Παναγιώτης Ἐμμανουηλίδης.

Τοὺς χοροὺς διηύθυνον οἱ κ.κ. Ἀχιλλεὺς Καρτζόγλου καὶ Σωτήριος Λυμπέρης.

Τὸ «Φῶς ἱλαρόν» καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον ἐψάλη ὑφ' ὅλου τοῦ πυκνοῦ Ἐκκλησιασματος.

Μετὰ τὴν διανομὴν τοῦ ἄρου τῆς ἁοτοκλασίας, ἐπηκολούθησε δεξιῶσις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Φιλοπ. Ἀδελφότητος καθ' ἣν ὁ Αἰδ. κ. Γ. Βεζύρογλου ἀνέγνωσεν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων, ὁ δὲ Πατριάρχης ὠμίλησεν περὶ τῆς ἰδιαζούσης εὐλαβείας τοῦ ὁρθοδόξου πληρώματος τῆς Πόλης πρὸς τὴν Δέσποιναν Παναγίαν, συνεχάρη τὸν Ἱερ. Προϊστάμενον, τὰ Συμβούλια Κοινοῦ καὶ Ἰ. Α. δελ-

φότητος καὶ ἐπεκαλέσθη ἐπὶ πάντας τὴν χάριν τῆς Θεοτόκου.

— **Ἐκθέσεις καὶ Γράμματα.**

Περὶ διορισμοῦ τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Γεωργίου ὡς Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἀγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας καὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καθαιρεθέντος Ἀγιορείτου Ἱερομονάχου Εὐθυμίου ἐκ τοῦ Ἀγιοπετρίτου Κελλίου «Ἅγιοι Πάντες» καὶ τῆς ἀντικανονικῆς χειροτονίας τοῦ Μοναχοῦ Παντελεήμονος, τοῦ Ἰβηριτικοῦ Κελλίου τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

— Περὶ ἐγκαταβιώσεως δέκα Μοναχῶν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.

— Περὶ τῆς εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος εἰσδοχῆς ὡς δοκίμου τοῦ κ. Πέτρου Κονονέγκωφ.

— Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου διαβιβάζοντος αἵτησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλασσῶνος κ. Ἰακώβου περὶ παροχῆς ἀδείας μεταβάσεως διὰ λόγους προσκυνηματικούς εἰς ἅγιον Ὅρος.

— Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου υποβάλλοντος αἵτησιν τοῦ κ. Ἰωάννου Μέγαντοφ, Καθηγητοῦ ἐν τῷ ἐν Παρισίοις Ὁρθοδόξῳ Ἰνστιτούτῳ περὶ παροχῆς ἀδείας μεταβάσεως εἰς ἅγιον Ὅρος.

— Τῆς Ἱ. Κοινότητος ἁγίου Ὁρους, υποβαλλούσης ἔγγραφον τῆς Ἱ. Μονῆς Χιλιανδαρίου, περὶ χειροτονίας εἰς Διάκονον τοῦ ἐξαρηματικοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Μοναχοῦ Σπυρίδωνος.

— **Ἡ τελετὴ τῆς ιβ' Ἰνδικτιῶνος ἐν τῷ Οἰκουμένικῳ Πατριαρχείῳ.**

Ὡς ἔκπαιλαι εἵθισται, καὶ ἐν ἄτμοσφαιρᾳ ὑποβλητικῇ, διεξήχθη ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου, ἡ ἐπὶ τῇ ἐναρξεί τοῦ νέου Ἐκκλησιαστ. ἔτους, τελετὴ τῆς Ἰνδικτιῶν καὶ ἡ Ἱ. Ἀκολουθία τῆς Παμμακαρίστου, ἥς ἡ θανματοουργὸς Ἱ. Εἰκὼν, ἀποτεθησαυρισμένη ἐν αὐτῷ, ἐτέθη εἰς προσκύνησιν ἐν τῷ Σολέᾳ, ἀπὸ τῆς παραμονῆς.

Κατὰ τὸν Ἑσπερινόν, ἐχοροστάτησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, τὴν δὲ κυριανύμνον ἡμέραν συνεχοροστάτησαν μετὰ τοῦ Πα-

τριάρχου πάντες οἱ ἐνδημοῦντες Σεβ. Μητροπολῖται τοῦ Θρόνου: Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Δέρκων κ. Ἰάκωβος, Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, Αἴνου κ. Γερμανός, Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος, Χαλδίας κ. Κύριλλος, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Λαοδικείας κ. Μάξιμος, Σάρδεων κ. Μάξιμος, Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος καὶ Ροδοπόλεως κ. Ἰερώνυμος, τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθαγγέλου, Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτωνος καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου οἰκουρούντων, τοῦ δὲ Σεβ. Προϊκοννήσου κ. Φιλοθέου εὐρισκομένου εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐτέλεσαν οἱ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Φιλάρετος καὶ Διάκονος τῆς Σειρᾶς κ. Εὐάγγελος. Ἐψαλλον δὲ οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί.

Παρέστησαν: Ὁ Ἐντιμ. κ. Εὐστάθιος Λαγάκος, Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα, οἱ Ἐντιμολ. Ὁφφικιάλοι τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. κ. Βλαδίμηρος Μιροίργλου Μέγας Ρήτωρ, Ἀχιλλεὺς Μόσχος Μέγας Χαρτοφύλαξ καὶ Ἐμμανουὴλ Φωτιάδης Μ. Πρωτόνοτάριος, ὁ Σχολάρχης τῆς Ἱ. Θεολ. Σχολῆς Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἰωάννης Ἐξάρχος τοῦ Παναγίου Τάφου, ὁ κ. Ἀριστείδης Πασσαδαῖος Ἀρχιτέκτων καὶ Καθηγητὴς τῆς Θεολ. Σχολῆς, Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Μειζόνων Ἱδρυμάτων, τῶν Κοινοτήτων, Φιλοπτ. Ἀδελφοτήτων, Μορφωτικῶν Συνδέσμων καὶ μέγας ἀριθμὸς προσκυνητῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, πληρώσαντες τὸν Ἱ. Ναόν, ἵνα συνεορτάσωσι μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τὴν ἐναρξίν τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους καὶ ἐκζητήσωσι τὴν χάριν τῆς Παμμακαρίστου.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ Πατριάρχης, περιβληθεὶς ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον, ἐτέλεσε τὴν εἰδικὴν Ἱ. Ἀκολουθίαν τῆς Ἰνδικτιῶν, ἀναγνούς ἀπὸ τοῦ Θρόνου τὴν σχετικὴν εὐχὴν τῆς ἐναρξεως τῆς ΙΒ' Ἰνδικτιῶνος καὶ δεηθεὶς πρὸς τὸν Κύριον «τὸν τῇ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ, καιροῦς καὶ χρόνους θέμενον. ὑπὲρ τῶν χημαζομένων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, τοῦ

φωτισμοῦ καὶ ἀγαθῶν ἐπινεύσεων τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ὑπὲρ τοῦ εὐλογηθῆναι τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρησιμότητος Κυρίου, ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ τῆς κατὰ Θεὸν εὐημερίας»,

Εἶτα, κατελθὼν, ὑπέγραψεν ἐν τῷ ἐπισήμῳ κώδικι τῆς Ἰνδίκτου, ἠὺλόγησε τὸ Ἐκκλησίασμα καὶ ἀνῆλθεν αὐθις εἰς τὸν θρόνον.

Ἐν συνεχείᾳ, οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, ὑποκλινόμενοι πρὸ τῆς Α. Θ. Π., ὑπέγραψαν εἰς τὸν Κώδικα τῆς Ἰνδίκτου.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πατριάρχης ἡγίασε τὸ ἐκκλησίασμα ἀπὸ τοῦ Θρόνου διὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ καὶ πῆχθη εἰς πάντας αἰσίον τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος.

Ἀνελθὼν δ' εἶτα εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον, ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ τὰ σέβη τῆς Πατριαρχικῆς Αἰλῆς καὶ τῶν Ὀφφικιάων καὶ τὴν μεσημβρίαν ἐκράτησεν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν τράπεζαν πάντας τοὺς ὡς ἄνω.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

— Ἀπὸ τὴν Ἀλάσκαν

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Δημήτριος, ἐκπληρῶν διακαῇ πόθον τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Μιχαήλ, ἐπεσκεύεθη τελευταίως τὴν Ἀλάσκαν καὶ συγκεκριμένως τὴν πόλιν Ἀγκοραϊτζ, ἔνθα διαβιοῦν Ὀρθόδοξοι Ὀμογενεῖς Χριστιανοί, οἵτινες καὶ ὑπεδέχθησαν αὐτὸν μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως, ἀπὸ τὴν ἀνέλπιστον ταύτην ἐπίσκεψιν Ὀρθοδόξου Ἐπισκόπου.

Τὴν 3ην Αὐγούστου, Κυριακὴν, ὁ Θεοφιλέστατος ἐτέλεσεν, ἐν καταλλήλῳς εὐτρεπισθείσῃ αἰθούσῃ, τὴν Θ. Λειτουργίαν, ἣν παρηκολούθησαν ὅλοι οἱ Ὀρθόδοξοι Ὀμογενεῖς καὶ ἄλλων ἐθνικοτήτων τοῦ Ἀγκοραϊτζ καὶ τῶν περιχώρων. Ἡ συγκίνησις τῶν ἡτο προφανής, διότι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον πολλὰ ἔτη νὰ παρακολουθήσουν Θ. Λειτουργίαν.

Ἐπηκολούθησε γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησεν ὅλο τὸ Ἐκκλησίασμα καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο σύσκεψις πρὸς ἴδρυσιν Ὀρθοδόξου Κοινότητος. Πάντες μὲ ἐνθουσιασμόν συνεφώνησαν καὶ πρὸς καλυ-

τέραν διεξαγωγὴν τῆς ὅλης διοργανωτικῆς ἐργασίας ἐξελέγη Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ.κ. Σωτηρίου Τσάμη ὡς Προέδρου, Γεωργίου Πόγκα ὡς Ἀντιπροέδρου, Ἰωάννου Τσακρῆ ὡς Γραμματέως καὶ Ταμίου, καὶ Γεωργίου Γούσις (Σέβου), Χρήστου Παπαδημητρίου καὶ Εὐαγγέλου Τράχου, ἱατροῦ, ὡς Συμβούλου.

Ἐπίσης τῇ ὑποδείξει τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου, αἱ Ὀμογενεῖς Χριστιαναὶ συνέστησαν Φιλόπτωχον Ἀδελφότητα ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἁγία Ὀλυμπιάς», ἥς ἐξελέγησαν αἱ κυρίαι Χρυσούλα Τσακρῆ, Πρόεδρος, Μερόσινη Τσάμη, Ταμίας, Δέσποινα Μποργκέτ, Γραμματεὺς καὶ αἱ κ.κ. Μαρία Παπαδημητρίου καὶ Ἡρώς Πόγκα, Σύμβουλοι.

Ὁ κ. Χρήστος Παπαδημητρίου, ἡ ψυχὴ τῆς ὅλης κινήσεως, ἐδῶρθε τρία οἰκόπεδα καὶ 1.000 δολάρια. Τὰ παραδεδειγμένα του ἠκολούθησαν καὶ ἄλλοι, ὑποσχεθέντες ἀμέριστον ὑποστήριξιν. Ἡδὴ ἡ ἄνω καταρτισθεῖσα Ἐπιτροπὴ θὰ προβῇ εἰς τὴν λεπτομερεῇ καταγραφὴν ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν τῆς περιφερείας ταύτης καὶ ἤρχισεν ἀμέσως τὰς σχετικὰς ἐνεργείας διὰ τὴν ἀνέγερσιν Ἱ. Ναοῦ.

— Ἡ προπαγάνδα τῶν Οὐνιτῶν.

Αἱ ἀθηναῖκαι ἐφημερίδες ἀφιστοῦν τὴν προσοχὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐκκλησιαστικῶν καὶ γενικῶς τῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ τῆς ἐνταθείσης πάλιν δραστηριότητος τῆς προπαγάνδας τῶν Οὐνιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται ὅπως διαπαγῶν τὴν ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὑπὸ τὸν Πάπαν τῆς Ρώμης.

Ἡ προπαγάνδα τῶν Οὐνιτῶν κυριολεκτικῶς ὀργιάζει τοὺς τελευταίους μῆνας. Οἱ Οὐνίται ἀπεπειράθησαν ἀκόμη καὶ νὰ ἀνεγείρουν εἰς τοὺς Δελφούς «κτίριον πολιτισμοῦ» ἄνευ ἀδείας.

Μ. Περιφανάκης

— Ὁ χριστιανισμὸς τῶν Ἀγγλων.

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Κύπρου, εἰς τὸ χωρίον Σόγκρασιν τῆς ἐπαρχίας Ἀρμωχώστου, Βρεττανοὶ στρατιῶται, εἰσελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν «Τριῶν Ἀγίων Παίδων», μεταξὺ τῆς νυκτὸς τῆς Δευτέρας καὶ τῆς μεσημέριος τῆς Τρίτης, ἔθραυσαν τὰς κανδήλας καὶ ἐκτύπησαν ἐπανειλημμένως διὰ σκληροῦ ἀντικειμένου τὰς εἰκόνας τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν Τριῶν Ἀγίων Παίδων. Τὴν τελευταίαν προσεπάθησαν ἀνεπιτυχῶς

νὰ ἀποσπᾶσουν ἐκ τοῦ εἰκονοστασίου. Ἡ ἐν λόγῳ ἐκκλησία παραμένει ἀνοικτὴ νυχθημερόν, χάριν τῶν ἑκατοντάδων προσκυνητῶν ποὺ τὴν ἐπισκέπτονται καθημερινῶς.

— Πλησίον τῶν ψυχῶν

Τὸ ἐδδομαδιαῖον δελτίον τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας «Πάνταινος» δημοσιεύει ἄρθρον μὲ τὴν ὑπογραφὴν Παρθ. Κ. διὰ τὰ καθήκοντα τοῦ σημερινοῦ κληρικοῦ. Ὁ ἀρθρογράφος παρατηρεῖ: «Ἐπέρασεν ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀποστολὴ τοῦ κληρικοῦ ἦτο κυρίως «ἡ λειτουργία, ἡ παράκλησις, ὁ ἁγιασμός, ὁ γάμος, ἡ κηδεύα, ἡ ὥραία φωνὴ καὶ ὁ δυνατός ἱεροκήρυξ». Σήμερον εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, τῶν ἀνθρώπων, τῶν ψυχῶν. Ὁ Χριστὸς δὲν ἐνδιεφέρετο τόσον πολὺ δι' ἐν ρητορικὸν κήρυγμα, διὰ μίαν τελετὴν μέσα εἰς τὸν ναόν. Ἡ ζωὴ τῶν ψυχῶν ζητεῖ ἀπὸ τοὺς κληρικούς τῆς ἐποχῆς μας αὐτὸ ἀκριβὲς τὸ ὁποῖον λείπει.

Ὁ κληρικός ὀφείλει νὰ ζήσῃ πλησίον τῶν ψυχῶν σήμερον, μὲ τοὺς ἀνθρώπους, μὲ τοὺς «κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους» πρὸ πάντων. Δὲν εἶναι ὀρθόδοξον νὰ τοὺς πλησιάζῃ καὶ νὰ τοὺς γνωρίζῃ τότε μόνον ὅταν ἐν μυστήριον, μίᾳ τελετῇ τοὺς συναθροίξῃ εἰς τὸν ναόν. Ἡ Ὁρθόδοξία, ἡ Ἐκκλησία μας, ἔχει καθήκον, εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτος ν' ἀφήνῃ τὸν ναόν καὶ νὰ ὁρμᾷ εἰς τὴν θάλασσαν τῆς ζωῆς τῶν ψυχῶν αἱ ὁποῖαι πονοῦν καὶ πεινοῦν. Πρέπει νὰ μὴν ἀρνηθῇ τὴν ζωὴν αὐτὴν. Αὕτῃ εἶναι ἡ ζωὴ, καὶ ἐν δὲν τὴν πλησιάζῃ, τότε καὶ αὕτῃ θὰ ἀρνηθῇ τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν κληρικό. Ὅπου ὑπάρχει ψυχὴ, ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ θέσις τῶν κληρικῶν. Δὲν ὑπάρχει τόπος, τὸν ὁποῖον θ' ἀρνηθῇ ὁ κληρικός, ὅταν θέλῃ νὰ σώσῃ. Ὅπου ψυχὴ — καὶ κακὴ, πολὺ κακὴ ἀκόμη — ὑπάρχει, ἐκεῖ «εἰκὼν Θεοῦ» ζῇ».

— Τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ρωσίᾳ.

Εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν ἡμπορεῖ νὰ συναντήσῃ κανεὶς σήμερον πολλὰ περίεργα πράγματα. Παραλλήλως πρὸς τὴν πείσμονα, θὰ ἔλθωσι κανεὶς, προσπαθεῖσαν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀντικρύζουμε μίαν ἀληθῶς περίεργον ἀναβίωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα ὁ καθεδρικός ναὸς τῆς Ἀγίας Τριάδος ἦτο κατὰ μέσον, ἐνῶ ἐχοροστάτησε ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος μὲ μίαν λαμπρὰν ἀκολουθίαν ἀρχιερέων.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἀναβίωσις τοῦ θρη-

σκευτικοῦ αἰσθήματος τὸ χαρακτηριστικόν. Τὸ σημαντικὸν εἶναι ἡ ἐξάπλωσις τῆς θρησκείας. Καὶ δι' ὅποιον διατηρεῖ κάποιαν ἀμφιβολίαν ὡς ἐπισκεφθῇ τὸ Τσαγκόροκ διὰ νὰ τὸ ἀντιληφθῇ.

Ἡ πόλις αὕτῃ, εἰς ἀπόστασιν 70 χιλιομέτρων ἀπὸ τὴν Μόσχαν, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ ἀποτελεῖ προσκύνημα διὰ πολυαρίθμους πιστοὺς, ποὺ συχνὰ ἔρχονται ἀπὸ ἀπόστασιν χιλιομέτρων. Καὶ ὁ τόπος τοῦ προσκυνήματος εἶναι τὸ μοναστήρι τοῦ ἁγίου Σεργίου. Οἱ πιστοὶ ἔρχονται νὰ προσευχηθῶν καὶ νὰ εἰσακουσθοῦν ἀπὸ τὸν ἅγιον ποὺ θὰ θεραπεύσῃ τὰ ἀνίατα νοσήματά των. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ νοσοκομείου ποὺ περιβάλλεται ἀπὸ ἓνα τοῖχον ἀπὸ κόκκινα τοῦβλα-ἀναπαράστασις ἐν σμιερογραφίᾳ τῶν τειχῶν τοῦ Κρεμλίνου - ὑφώνεται μίᾳ ἐκκλησίᾳ, ποὺ τὸν θόλον τῆς τὸν στολίζει ὁ σταυρός. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἀναδρῶζει μὴ πηγὴ ποὺ τὸ νερὸ τῆς εἶναι κάπως θοδὸ. Τὸ νερὸ αὐτὸ εἶναι θαυματουργόν καὶ οἱ πιστοὶ τὸ πίνουν μὲ ἀπληστία.

Τὸ θαυματουργὸν αὐτὸ νερὸ προσέρχεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ταργκόσκ, ποὺ περνᾷ διπλα εἰς τὸν κοκκινωπὸν τοῖχο τοῦ μοναστηρίου καὶ ποὺ ὁ λαὸς τὸν λατρεῖ ὡς ἱερὸν ποταμόν. Τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Σεργίου ἀποτελεῖ ζῶσαν μαρτυρίαν τῆς ἰσχύος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ρωσίαν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων αἰώνων ἔχει συγκεντρώσει ἀμυήτους θησαυρούς. Χρυσοφάντα πολυτιμώτατα ἄμφια, σπανιωτάτους τάπητας, κοσμήματα κ.λ.π. Καὶ ὅλα αὐτὰ φυλάσσονται εἰς τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ δρᾶσις αὐτοῦ τοῦ θρησκευτικοῦ κέντρου ἀνεκόπη κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἔτη. Ὁ κεντρικὸς ναὸς τῆς Ἀναλήψεως καθὼς καὶ ὀρισμένα ἄλλα παρεκκλήσια καὶ κτίρια μετεστράφησαν εἰς μουσεῖα. Ἀλλὰ τὸ μοναστήριον λειτουργεῖ, δέχεται προσφορὰς τῶν πιστῶν καὶ ἀπὸ τὸ σεμινάριόν του ἐξοκολοθοῦν νὰ ἐξέρχωνται νέοι ἱερεῖς. Εἰς ἑλὴν τὴν χώραν ἀκτιναβολεῖ ἡ μουσικὴ γοητεία τῆς Τσαγκόροκ.

Ἀπὸ τοὺς ἀπωτάτους χρόνους, ὅπου ἤκουσεν ὁ μοναχὸς Σέργιος, τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ ἐφημίζοντο ὡς θαυματουργά. Πολλὰ διάσημα ἄτομα εἶχαν ἀναθαπτισθῇ εἰς αὐτὰ, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἡ Αἰκατερίνη Β'. Ἀλλὰ ἡ παράδοσις τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ εἶχε κάπως ἀμαυρωθῇ κατὰ τὰ πρῶτα ἐπαναστατικὰ ἔτη. Ἀνεγεννήθη ὅμως χάρις εἰς τὴν προπυγνῶν ποὺ ἀνέπτουξεν

Ἀντί διηγήματος

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ Ἡ ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΚΑΙ Ἡ ΔΙΑΣΩΣΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 290)

Γ'. Ἡ ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΛΕΜΒΟΣ

«Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποίησατε». (Ματθ. κε' 40).

Ὅτε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἐφημερίου εἰσῆλθομεν, μ' ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν σεβασμίαν αὐτοῦ σύζυγον, πλησίον τῆς ὁποίας ἴστατο κοράσιον σεμνόν, δεκαετὲς περίπου, ὑπερ ἤτο ἡ θυγάτηρ των Μαρία· ἀμφοτέραι δὲ φιλοφρονέστατα καὶ ὡς οἰκεῖον μὲ ὑπεδέχθησαν. Ἡ τράπεζα ἦτο ἐστρωμένη, καὶ τὸ γεῦμα ἔτοιμον ἐπ' αὐτῆς· ἀλλὰ πρὶν

ἕνας μηχανικός τῶν σιδηροδρόμων, ὀνόματι Ντιεπονιτανίκωφ, καὶ ἀπὸ τὴν «αἵρεσιν τῶν φανατικῶν» καθὼς τὴν ὀνομάζει ἡ «Πράβδα» ποὺ τὸν περιέβαλε καὶ τὸν βοηθοῦσε.

Ὁ Ντιεπονιτανίκωφ καὶ οἱ ὁπαδοὶ του εἶχαν ἐγκαινιάσει μίαν ἐκστρατείαν, διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν θεραπευτικὴν ἀξίαν τῶν ὑδάτων τοῦ Τσαγκόρσκ. Ὁ μηχανικός ἐδομάρδιζε συνεχῶς μὲ ἐπιστολάς καὶ ἀναφοράς τὰς ἀρχὰς τῆς Μόσχας, διαβεδαίων ὅτι τὰ ὑδάτα τοῦ ποταμοῦ, λόγῳ τῆς μεγάλης περιεκτικότητός των εἰς σίδηρον, χαλκόν, ράδιον, τιτάνιον, θάριον κλπ. ἤμποροῦσαν νὰ θεραπεύσουν πολλὰ νοσήματα. Μᾶλλον στιγμὴς ἡ ἀπάντησις τῶν εἰδικῶν διήρξεν ἀρνητικὴ, ἀλλὰ ὁ σάλος συνεχίζεται.

Ἡ προπαγάνδα ἐλανσάρισε αὐτὸ τὸ σύνθημα: «Πίνετε τὸ ἁγιασμένον νερὸ τοῦ Ταγκόρσκ, κολύμπητε μέσα στὸ ποτάμι. Ἐστὶ θὰ μπορέσετε νὰ γιαιτρέψτε ὅλες αὐτὰς τὰς ἀρρώστειας ποὺ ἀδυνατοῦν νὰ τὰς θεραπεύσουν οἱ γιαιτροί».

Οἱ πάσχοντες ἀπὸ στομάχι, δερματοπαθείας, οἱ νευροπαθεῖς, οἱ παραλυτικοὶ τρέχουν εἰς τὸν Ταγκόρσκ, γύνονται, σταυροκοπιοῦνται, γονατίζουν μπροστὰ εἰς τὰς εἰκόνας, ποὺ κρέμονται ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν δέντρων, καὶ πέφτουν εἰς τὸ νερό. Ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ κολυμποῦν καὶ τὸν χειμῶνα.

Ἀποστολεὺς: Χρ. Ἀσπρομάτης Ν. Υ.

ἢ καθίσωμεν ὁ ἱερεὺς μοὶ εἶπεν.

—Ἐὰν κατὰ πάσχω τοῦ βίου στιγμὴν, καὶ πρὸ πάσης ἀποφάσεως καὶ πράξεως ὀφείλομεν εἰς τὸν Θεὸν ν' ἀνυψῶμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, πολὺ πλέον ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν τοῦτο, ὁσάκις πεινῶντες εὐρίσκωμεν ἐνώπιον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον· εἶπε λοιπὸν, τέκνον τὸ «Πάτερ ἡμῶν».

Ἄφου δὲ μετὰ συστολῆς ἀπήγγειλα τὴν προσευχὴν ταύτην, τῆς ὁποίας ὅμως οὔτε τὴν ἐννοίαν καλῶς ἐνόουν, οὐδὲ τὸ κάλλος συνησθαινόμην, ἐκαθίσωμεν περὶ τὴν τράπεζαν καὶ μετὰ πολλῆς ὀρέξεως ἐγεύθημεν. Ὅτε τὸ γεῦμα ἐτελείωσεν, ἠρώτησα τὸν ἀγαθὸν ἱερέα ἐὰν ἐκτὸς τῆς μικρᾶς Μαρίας εἶχε καὶ ἄλλο τέκνον· καὶ ἡ μὲν σύζυγός του εἰς τὴν ἐρώτησίν μου ταύτην ἐδάκρυεν, ὁ δὲ ἱερεὺς στενάζων—οὐχί! μοὶ ἀπεκρίθη. Ἐννοήσας δὲ δι' ἐθελιγενείας ἀναμνήσεις ἐπροκάλεσεν ἡ ἐρώτησίς μου, παρεκάλεσα ἀμέσως τὸν ἱερέα νὰ μοὶ διηγηθῇ, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, τὰ περὶ τῆς ἐκ τοῦ νυκυχίου διασώσεώς μου.

Ὁ ἱερεὺς ἐγερθεὶς, μὲ ὠδήγησεν ἐντὸς μικροῦ δωματίου· ἀνοίξας δὲ ἐν παράθυρον, μὲ προσεκάλεσε νὰ πλησιάσω εἰς αὐτό· πλησιάζας δὲ εἶδον ἐνώπιόν μου ἄπειρον ἔκτασιν θαλάσσης. Λαβὼν τότε ὁ Ἐφημέριος τηλεσκόπιον, παρετήρησε δι' αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἄφου ἀνεῦρε τὸ ζητούμενον, κρατῶν ἀκίνητον τὸ τηλεσκόπιον, μὲ προσεκάλεσε νὰ ἴδω καὶ ἐγὼ δι' αὐτοῦ.

—Ἰδοὺ, ἰδοὺ ἡ πλώρα τοῦ πλοίου μας! ἀνέκραξα μετ' ὀλίγον.

—Ἰδοὺ καὶ ὁ σκόπελος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου χθὲς ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐμαστιζόμην! Ἐντρομος δὲ ἀφῆκα τὸ τηλεσκόπιον, καὶ ἐκ τοῦ παρὰθύρου ἐντὸς τοῦ δωματίου ἀπεσώρην.

Μὴ ταράττεσαι, μοὶ εἶπεν ἡσύχως ὁ ἱε-

ρεύς, διὰ τοῦ παραθύρου ἐκείνου καὶ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τούτου χθὲς διεσώθης.

— Πῶς; πῶς; λέγε, Πάτερ, ἐφώναξ· ὁ ἱερεὺς, ἀφοῦ μοι εἶπε νὰ καθίσω πλησίον του, μοι διηγήθη τὰ ἐξῆς·

— Εἶχον καὶ ἐγώ, τέκνον μου, υἱὸν ἐκκοσμετῆ, τὸν ὁποῖον χριστιανικῶς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνέθρεψκ. Ἦτο πλήρης ζωῆς καὶ υγείας, ἦτο σεμνὸς καὶ ἠθικώτατος, πρᾶος καὶ εὐπροσέγγορος πρὸς πάντας, γλυκύτατος δὲ πρὸς τοὺς γονεῖς του! ἦτο ἡ παρηγορία μου, ἦτο ἡ ἐλπίς μου, ἦτο ἡ χαρὰ μου! Ἀλλὰ τὸν ἔχασα, τέκνον μου, διότι οὕτως ἔδοξε τῷ Ὑψίστῳ! Ἀσπασθεὶς τὸ νυκτικὸν ἐπάγγελμα πρὸ δύο ἡρῶν ἑτῶν, ἐντὸς τῶν κυμάτων εὔρε καὶ θάνατον καὶ τάφον! Κατὰ τὸν πρῶτον διάπλουν, ἐν τῷ μέσῳ σκοτεινοτάτης καὶ τρικυμιώδους νυκτός, συγκρουσθὲν τὸ πλοῖόν του μετ' ἄλλου μεγαλυτέρου, αὐτανδρὸν κατεποντίσθη, καὶ μόνον δύο ναῦται ἐξ αὐτοῦ διεσώθησαν ὥπως μοι φέρουσι τὴν πικρὰν ἀγγελίαν.

Ἐνῶ δὲ ταῦτα ἔλεγεν ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπλήσθησαν δακρύων.

Ἡ στέρησις τοιοῦτου υἱοῦ κατεπίκρανε τὴν ψυχὴν μου, ἡ καρδία μου ἀδιακόπως τὸν ἀνεζήτηει καὶ τὰ δάκρυα νυχθημερὸν ἔτρεχον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀδημονίας μου πρὸς τὴν φιλόανθρωπον θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ ἐστράφη, ζητῶν παρηγορίαν. Αὐτῇ, τέκνον μου, εἶναι τὸ μόνον σωτήριον φάρμακον τῶν ἀτελευτήτων δεινῶν τοῦ βίου· αὐτὴ εἶναι τὸ μόνον δάλασμον τῶν ἀνθρωπίνων θλίψεων. Αὐτὴ διὰ τῆς γλυκύτητός της παρηγορεῖ τὰς πικρίας, καὶ ἀνακουφίζει τοὺς πόνους ἡμῶν. Αὐτὴ κατευνάζει τὴν τεταραγμένην διάνοιαν καὶ ἀναπαύει τὴν τεθλιμμένην καρδίαν. Αὐτὴ μᾶς ἀνυψοῖ εἰς τὸν Πανάγαθον, τὸν ἰώμενον τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, καὶ ὑπενθυμί-

ζουσα τὴν ἄκραν δικαιοσύνην, τὴν υπεράτακτον σοφίαν καὶ τὴν ἀπειρον ἀγαθότητα τῆς Θείας Προνοίας, εἰς τὰ ἀνεξερευνήτα θελήματα αὐτῆς ἀγογγύστως μᾶς ὑποτάσσει. — Ἐνθυμηθεὶς λοιπὸν τοὺς θείους λόγους τοῦ Ἰησοῦ, «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς», εἰς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Εὐαγγέλιον προσέφυγον, ὥπως ἡ πεφορτισμένη καρδία μου εὕρη ἐν αὐτῷ ἀνάπαυσίν τινα.

— Τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας ἤνοιξα πρὸς ἀνάγνωσιν τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ κατὰ τὰς τρεῖς δ' ἐκείνας ἡμέρας ἡ αὐτὴ σελὶς παραδόξως ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐπαρουσιάζθη!

Λαθὼν δὲ ὁ ἱερεὺς τὸ Εὐαγγέλιον — Ἰδοὺ ἡ σελὶς αὕτη, μοι εἶπε, καὶ ἀνέγνω τὰ ἐξῆς·

«Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ. Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ Βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με· γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθένησα καὶ ἐπισκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετε πρὸς ἐμέ. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; Πότε δὲ σὲ εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ καριεβάλομεν; Πότε δὲ σὲ εἶδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε». (Ἀκολουθεῖ)

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

1. «Ο Ποιμήν» μηνιαίον Ἑκκλ. Περιοδικὸν τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης. Ἐξεδόθη τὸ πανηγυρικὸν τεύχος Ἰουλίου - Αὐγούστου 1958, ἐπὶ τῇ ἐνθρονίσει τοῦ νέου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Ἰακώβου τοῦ ἀπὸ Σισανίου καὶ Σιατίστης. Κεκοσμημένον μὲ ὥραιας φωτογραφίας, τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τῆς παλαιᾶς ἑδρας Σισανίου καὶ Σιατίστης καὶ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν νέαν του τοιαύτην, τὴν τῆς Μυτιλήνης, προεξαρχούσης τῆς φωτογραφίας τοῦ ἰδίου ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι.

Πλουσιώτατον τὸ τεύχος τοῦτο εἰς ὕλην, γερμάτο ἀπὸ ἐγκώμια καὶ ἐνθουσιασμοὺς τῶν Μυτιληναίων ἀρχῶν καὶ λαοῦ καὶ πανηγυρικῇ δεξιώσει καὶ ἀποκατάστασις αὐτοῦ ἐν ἰψῇ θρόνῳ.

Ἡ Μυτιλήνη εὗρε τὸν ἀντάξιον ποιμένα τῆς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀξίου ὠσαύτως μεταστάντος πρὸς Κύριον Κυροῦ Ἰακώβου.

Ἡ «Ἀγιορειτικὴ» τοῦ εὐχεταὶ καλὴν σταδιοδρομίαν.

2. «Παῦλος δ' Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν» Μηνιαίον Περιοδικὸν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος, μὲ πλουσιωτάτην ὕλην. Ἐξεδόθη τὸ τεύχος τοῦ Σηβρίου 1958.

3 «Ἀπόστολος» Μηνιαίον Δελτίον τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ Ἀγίου Ὁρους Ἐξεδόθη τὸ τεύχος Ἰουλίου - Αὐγούστου. Μικρὸν κατὰ τὴν ποσότητα, μέγιστον κατὰ τὴν ποιότητα καὶ ὠφελιμότητα.

4. Περιοδικὸν «Ὁρπηξ» ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ κ. Θεοδώρου Γωγοδίτου, υἱοῦ ἱερέως. Ἐξεδόθη τὸ τεύχος 15 - 16 Αὐγούστου 1958. Εἰς τὸ Περιοδικὸν τοῦτο παρατηρεῖται μία καινοφάνεια, μὲ ὕλην πρωτότυπον καὶ λίαν εὐχάριστον. Ἀξίζει ὅθεν νὰ ἐγγραφῇτε συνδρομηταὶ δοκιμαστικῶς. Διεύθυνσις: Θ. Γωγοδίτην Μιαούλη 38 Θεσ. νίκην.

5. Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Ν. Ἰσιδωρίδου Δ. Θ. «Στὸ ταξίδι τῆς Ζωῆς». Σχῆμα 8ον σελ. 112. Νέα Ὑόρκη 1958.

6. Ὑπόμνημα Πανελληνίου Ὁρησκειτικῆς καὶ Ἑθνικῆς Ὁρθοδόξου Κοινωνίας Παραρτήματος Βόλου, πρὸς τὴν ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

7. «Τὸ διδλίο τῆς Λεζάρ». Μετάφραση ἀπὸ τὰ Γαλλικά, Κωνσταντίνου - Ἐριέτας Διαμαντοπούλου. Τόμος Α' Θεσ/νίκη 1958.

8. Προηγούμενου Λουκά Μαλτέζου. Περὶ ἀναδιοργανώσεως τῶν ἱερῶν Μονῶν. Σπάρτη 1958.

Ζ Η Τ Ε Ι Τ Α Ι

Ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς Γέροντας διὰ τὴν γυναικειάν Κοινοβιακὴν Ἱερὰν Μονὴν Ζωοδόχου Πηγῆς ἡ ἀγίας (Μπατοὶ Ἀνδρου), πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν μοναζουσῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν χριστιανῶν τῆς περιφερείας. Αἱ πρόσοδοι του θὰ εἶναι: Διατροφή ἐκ τῆς Μονῆς καὶ διαμονὴ ἐν αὐτῇ καὶ ὅλα τὰ τυχερὰ τοῦ ἱερέως, πρὸς δὲ καὶ μισθοὶς ἱκανοποιητικῶς. Ἀποτανθῆτε, Ἱ. Μονὴν Ζωοδόχου πηγῆς Μπατοὶ Ἀνδρου.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὅσοι ἐπιστρέφουν τὸ τελευταῖον τεύχος μὲ τὴν λέξιν «διαγράφομαι» δὲν θὰ διαγράφωνται ἀν δὲν ἀποστείλουν τὰ προηγούμενα, ἢ συνδρομαὶ εἶναι ἡ τεύχη. Ὅταν λοιπὸν μετὰ τὸ «διαγράφομαι» ἐξακολουθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ τεύχους, πρέπει νὰ γνωρίζουν, ὅτι αὐτοὶ εἶναι ὁ λόγος. Ὡστε παρακαλοῦμεν, ὅσοι θέλουν νὰ διαγραφῶν, θὰ τοὺς διαγράψωμεν εὐχαρίστως, ἀρκεῖ νὰ ταχυτοποιῶνται δλοκληρωτικῶς.

Ἡ Διεύθυνσις

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

Οἱ λαβόντες ἀγγελίας διὰ τὸ «Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον» Ἀγ. Νικοδήμου, νὰ τὰς ἐπιστρέφουν συμπληρωμέναις, καθ' ὅσον ἡ ἔκδοσις προχωρεῖ.

ΔΩΡΕΑΙ

Σ. Μ., ε' δόσις, Βόλος δραχ. 100
Δημ. Κριταδῆμας π. σ. α. δολλ 3

Athos Library
Αγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης»

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1958

Ταχυδρομικὰ ἐσωτερικοῦ 10 ο)ο. Ἐξωτερικοῦ 30 ο)ο.

Πᾶσα παραγγελία δεόν νά συνοδεύηται ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν βιβλίων καὶ τὰ ταχυδρομικά.

Τὰ ἔχοντα ἀστερίσκον βιβλία εἶναι ἐκδόσεις τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης», τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ξένων ἐκδόσεων.

ΕΡΓΑ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

* Χρηστοθήκεια τῶν Χριστιανῶν, ἄδεται 80, πανόδετον 105,	
	δερματόδετον Δραχ. 115.—
* Νέα Κλίμαξ, ἄδεται 75, πανόδ. 100, δερμ.	110.—
* Κήπος Χαρίτων, ἥτοι ἐρμηνεία γλαφυρὰ εἰς τὰς Θ' ᾠδὰς τῆς στιχολογίας, ἄδεται 70, πανόδετον 95, δερματόδετον	» 105.—
* Γυμνάσματα Πνευματικά, ἄδεται 40, πανόδ. 60, δερματ.	» 75 —
* Ἀόρατος πόλεμος, πανόδετον	» 35.—
* Ἐξομολογητᾶριον	» 35.—
* Θεοτοκᾶριον ἄδεται 30, πανόδετον	» 40.—
* Τὸ Πανηγυρικόν	» 8.—
* Προσευχητᾶριον, Α. Δ. Σιμωνῶφ, ἄδεται 25 — πανόδετον	» 35.—
* Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου, 50 πνευματικαὶ ὁμιλίαι, σελ. 250	
	ἄδεται 25.—, πανόδετον » 35.—
* Ἐκλογή ἐκ τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ διὰ τὰς ὁλονυκτ. ἀγρυπνίας	» 10.—
* Σωτηρία ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ, περιέχ. τὸ Μέγα Ἀπόδεικνον καὶ λοιπὰς ἀγνώστους ἀκολ. τῆς Μ. Τεσσαρακοσ. ἄδ. 10.— δερμ.	» 15.—
* Λαυσαϊκόν τοῦ ἁγίου ὄρους, ὑπὸ Γαβριὴλ Διονυσίου	» 15.—
* Φωνὴ βοῶντος ἐκ τῆς ἐρήμου » » »	» 15.—
* Νέος Εὐεργετινὸς » » »	» 10.—
* Μαλθουσιανισμὸς ἢ τὸ ἔγκλημα τῆς Γενοκτονίας » κατ'ἀλληλον διὰ τὰς οἰκογενείας καὶ ἰδίως τοὺς πνευματικούς	» 10.—
* Λαυριωτικὴ Κυψέλη. Γέροντος Παντελεήμονος Λαυριώτου	» 20.—
* Λαυσαϊκόν, Λαύσου τοῦ Πραιποσίτου (Πατερικὰ διηγήματα)	» 20.—
* Λειμωνᾶριον τὸ παλαιὸν ἢ τὰ Μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου	» 15.—
* Ἐγκόλπιον προσευχῶν, περιέχον παρακλ. Κανόνας καὶ Χαιρετισμοὺς εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ὑπὸ Γαβριὴλ Σταματελάτου, σελ. 216 ἄδεται 18.—, πανόδετον	» 28.—
* Σωτηρία τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τοῦ αὐτοῦ, ἄδεται 15.—, δεμένον	» 25.—
* Ὁδηγὸς τοῦ Πνευματικοῦ, τοῦ αὐτοῦ. Χρησιμώτατον διὰ κάθε Χριστιανὸν καὶ πρὸ παντὸς τῶν πνευματικῶν	» 5.—
* Βιβλίον ψυχοσωτήριον τοῦ αὐτοῦ	» 1.50
* Ἡ ἐρημίτις Φωτεινὴ, Ἰωακείμ Σπετσιέρη	» 7.—
* Περὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς πέραν τοῦ τάφου αἰωνίας ζωῆς, † Ἰωακείμ Σπετσιέρη	» 4.—
* Ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς	» 5.—
* Ὁ Χριστὸς νικᾷ ἢ ὁ Στρατὴς (θρησκευτικὸν διήγημα)	» 5.—
* Εὐαγγελικὸς Κήπος, Σάββα μοναχοῦ Φιλοθεῖτου	» 5.—
* Ἐγκώμιον εἰς τὸν ὅσιον Ἀθανάσιον τὸν ἐν Ἀθῶ	» 2.—
* Ἀκολουθία Θ. Μεταλήψεως μὲ προσθέτους εὐχὰς εἰς τὸ τέλος, σχῆμα μικρὸν τσέπης	» 2.—

* Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ τῶν Θεοφανείων . . .	Δραχ.	1.50
* Ἀπαραίτητοι συστάσεις διὰ τὸν χριστιανὸν	»	1.50
* Ὁ ἐπιτάφιος τῆς Θεοτόκου	»	1.50
* Ἀποκαλύψεις τῆς Θεοτόκου πρὸς τὸν Ἀγριζόμπανον	»	1.50
* Ἀκολουθία τῆς Γονυκλισίας, τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς	»	1.50
* Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὸν Κ. Η. Ι. Χριστὸν	»	1.50
* Οἱ δύο παρακλητικοὶ Κανόνες πρὸς τὴν Θεοτόκον καὶ εὐχαὶ κατὰ τοῦ πολέμου	»	2.—
* Παρακλητικὸς Κανὼν καὶ τὰ θαύματα τῆς Γοργοῦληκόν . . .	»	2.00
* Παρακλ. Κανὼν εἰς τὴν Πορταϊτισσαν τῶν Ἰβήρων . . .	»	1.50
* Παρακλ. Κανὼν εἰς τὸν ἅγιον Φανούριον, Ἀλεξ. Μωραϊτίδου	»	1.50
* Ὁ Μέγας Κανὼν, Ἀνδρέου Κρήτης	»	2.—
* Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου	»	1.50
* Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου τοῦ 15 Ἀυγούστου καὶ ἡ παράκλησις τῆς Γλυκοφιλοῦσης	»	2.—
* Χαιρετισμοὶ πενθοχαρμόσυνοι πρὸς τὸν παναγ. καὶ ζωοδ. τοῦ Σωτήρος τάφον	»	1.50
* Χαιρετισμοὶ εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας, Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης	»	1.50
* Εὐχὴ βασκανίας ἐλλείψει ἱερέως	»	1.—
* Δίπτυχα ζώντων καὶ τεθνεώτων	»	1.—
* Μικρὰ Ἀνθοδέσμη	»	0.50
* Τὸ ἐξάκουστον προσκυνητάριον τοῦ σπηλαίου Ἀγ. Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου.	»	2.—
* Βίος τοῦ ἁγ. Ρηγίνου, Ἐπισκ. Σκοπέλου δρ. 1. — ἔκδ. πολυτελῆς	»	2.—
* Ὁ Παράδεισος, Ἰωάννου Μηνᾶ, γλαφυρότατον	»	7.—
* Ὁ καλὸς φίλος καὶ ἱατρὸς κάθε ἀσθενοῦς, κατάλληλον διὰ τοὺς ἀσθενεῖς	»	2.—
* Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὰ παιδικὰ του χρόνια, κατάλληλον διὰ τοὺς μικροὺς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων κ.λ.π.	»	2.—
* Ὁ ἀδελφὸς τῶν φυλακισμένων, Ἰωάννου Μηνᾶ	»	2.—
* Ἡ Μόνικα, μήτηρ τοῦ ἁγ. Ἀυγουστίνου, παράδ. χριστ. μητρὸς	»	2.50
* Ἡ ἁγία Συγκλητική, παρηγορητικὴ διήγησις διὰ τοὺς ἀσθενεῖς	»	2.50
* Ψυχῆς Παρηγορία, εὐχαὶ διὰ στίχων, Ξένης μοναχῆς τυφλῆς σ. 88	»	3.—
* Ὁ Ἄρτος τῆς ζωῆς, περὶ θείας Κοινωνίας	»	2.50
* Ἡ ἁγία Γραφή, ἀνάλυσις αὐτῆς	»	2.50
* Μικρὸν εὐχολόγιον. Εὐχαὶ παρακλητικαὶ Μάμαντος καὶ Τρύφωνος μὴ ὑπάρχουσιν εἰς τὰ εὐχολόγια, ἐλαφρῶς δεδεμένον	»	2.50
* Ὁ βίος καὶ τὰ θαύματα τῆς ἁγίας Εἰρήνης τοῦ Χρυσοβαλάντου	»	2.50
* Ἡ Χαρὰ τῶν Ἀγγέλων Τζάνου Γουγουᾶ. ἱερέως	»	10.—
* Ἡ Καμπάνα τοῦ Οὐρανοῦ	»	8.—
* Ὁδηγὸς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, Ἰννοκεντίου Ἐπισκ.	»	5.—
* Τετρακτύς, βιβλίον πατερικόν, Κωνστ. Ζερβοῦ πρωτοπρεσβ.	»	8.—
* Γῶθι σαυτὸν Γ. Περαιτικοῦ	»	1.50
* Ἐγκόλπιον νηστείας, ἥτοι πῶς πρέπει νὰ νηστεύουν οἱ Χριστιανοὶ καθ' ὅλας τὰς νηστείας τοῦ ἔτους, βάσει τοῦ ἱεροῦ Πηδαλίου	»	1.50
* Σειρὰ «Ἀγιορ. Βιβλιοθήκης» δόλκληρον τὸ ιζ' ἔτος	»	50.—
* Ὀλόκληρον τὸ ε' ἔτος δεμένο	»	70.—
* Ἀκολουθία καὶ βίος τῶν Ἀγίων Ὀνουφρίου καὶ Πέτρου	»	10.—
* » » τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου Πατρ. Κων/πόλεως	»	10.—
* » » τοῦ Ἀγίου Στυλιανοῦ	»	10.—

* Ἀκολουθία καὶ βίος τῆς Παναγίας Χοροβωτίσεως ἐν Ἀμοργῷ Δραχ.	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου τοῦ Νέου . . . »	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Τριανταφύλλου, Ζαγορῆς Βόλου »	10.—
* » » » τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ »	10.—
* » » » ἁγ. Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλ. 18' Αὔγουστου »	10.—
* » » » τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, πανηγυρική »	10.—
* » » » τῆς Παναγίας Γεροντίσεως . . . »	10.—
* » » » τῶν 20 ἁγίων Ἀναργύρων μετὰ παρακλήσεως »	10.—
» » » Φωτίου Κωνσταντινουπόλεως »	10.—
» » » Ἀποστόλου Παύλου »	10.—
» » » τοῦ ἁγ. Γεωργίου Ἰωαννίνων »	10.—
» » » τοῦ ἁγ. Φανουρίου »	10.—
» » » ἁγίου Ἀχιλλείου »	10.—
» » » ἁγίας Κυριακῆς »	10.—
» » » τοῦ ὁσίου Νείλου τοῦ Μυροβλήτου »	15.—
» » » Χριστοδούλου τοῦ ἐν Πάτμῳ »	30.—
» » » Μάμαντος . . . »	10.—
» » » Καλλιόπης . . . »	10.—
* Οἱ διδάσκαλοι τῆς Νοεῆς Προσευχῆς, Ἀναστασίας Περαιτικοῦ »	8.—
Λειτουργία Χρυσοστόμου, τσέπης »	2.—
Ἐπιφανίου Θεοδοροπούλου ἱεροδ. «Ἀπαγορεύει ὁ Κύριος ὅπως οἱ κληρικοὶ προσαγορεύονται Πατέρες;» ἐκδόσις β' ἐπηξημένη »	5.—
Ἀγία Γραφή καὶ πονηρὰ πνεύματα, τοῦ αὐτοῦ »	12.—
Κουκουζέλισσα, ἡ οἰκονόμισσα τῆς Μ. Λαύρας »	20.—
Ὁ Ὀδοιπόρος Φιλοθέου Ζερβάκου ἀρχιμ. »	15.—
Αἱ πλάναι τοῦ Μακράκη, ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἐλεγχόμεναι ἰδίῳ »	12.—
Ἐτεροδιδασκαλιῶν ἔλεγχος ἢ περὶ χορῶν, Φιλοθ. Ζερβάκου ἀρχ. »	3.—
Χρυσόβουλλα καὶ τυπικὰ τῶν Βυζ. αὐτοκρατόρων τοῦ Ἀγ. Ὁρους »	20.—
Ὁ Νόμος καὶ αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ, Σ. Φιλαρέτου »	10.—
Ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἡ οἰκογένειά του . . . »	5.—
Τὰ λείψανα καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἀρχ. πόλεων τοῦ Βόλου μετὰ χαρτῶν »	10.—
Πίστις καὶ γνῶσις, Κων. Τσαταλοῦ, ἀντισυναγματάρχου »	10.—
Κυριακοδρόμιον Θ. Ζωγράφου, ἄδետον »	50.—
Ἐρμηνεῖα ἐπιστολῶν Παύλου μετὰ τῶν 7 Καθολικῶν Θ. Ζωγράφου τόμοι 11 ἄδետον δραχ.	200.—
Φιλοσοφικὸν Δοκίμιον περὶ τῆς προόδου καὶ πτώσεως τῆς	
Π. Ἑλλάδος Γ. Κωζάκη Τυπάλδου Ἀθῆναι 1839 . . . »	50.—
Συναξαριστὴς Δουκάκη, Σεπτέμβριος, ἄδետος »	30.—
» Ὀκτώβριος, Ν)βριος, Δ)βριος, Ἰαν)ριος ἕκαστος »	50.—
Μέγας Συναξαριστὴς πατρὸς Ματθαίου ὁ τόμος ἄδետος 90 δεμ. »	110.—
Βράβια Ἀρμένη, Δοκίμιον ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν δερματόδετον »	60.—
Δογματικὴ Χρ. Ἀνδρούτσου »	150.—
Ἰχνος Χριστοῦ »	60.—
Ὁδηγὸς ἁγίου Ὁρους Ἀθω, Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου »	40.—
Ἀνατέρρα ἐπισκιάσις ἐπὶ τοῦ Ἀθω· ὅλαι αἱ θαυματουργοὶ εἰκό- νες μετὰ τὰ θαύματα των . . . δεμένον »	50.—
Προσκυνητᾶριον ἁγίου Ὁρους δεμένον »	35.—
Γραμματικὴ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ Βενετία 1780 σελ. 670 λινόδ. »	100.—
Θησανρὸς τετραγλῶσσος, Γερασίου Βλάχου τοῦ Κρητὸς Μητροπ. Φιλαδελφείας, Βενετία αψκζ' ὅλον δερματίνον . . . »	150.—

Ἀποστολικὴ Σαγὴν	Δραχ.	70.—
«Ἐστία,» τόμος γ'. 1877 δερματόδετον	»	100.—
Αἰώνιον Πασχαλοημερολόγιον, Συμεὼν Φιλοθεΐτου	»	20.—
Ἐγχειρίδιον Νικοδήμου καὶ Ἱστορία Βαβυλῶν καὶ Ἰωά- σαφ ὁμοῦ δερματόδετον	»	100.—
Κλίμαξ Ἰωάννου τῆς Κλίμακος Ἀθῆναι 1883 (μέγα σχῆμα δερματόδετον)	»	500.—
Μέγας εὐεργετινὸς τόμ. α' πανόδετος	»	120.—
Ξυνωρὶς ἤτοι φυσικὴ καὶ μεταφυσικὴ, Αἴγινα 1834	»	100.—
Ἰερὸν Τετραευαγγέλιον ἁγίου Ὄρους, δεμένον	»	40.—
Φιλολογικὴ καὶ κριτικὴ ἱστορία, Κοντογόνου, πλήρης, δερματόδε- τος εἰς δύο τόμους	»	300.—
Ὁ Χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ, Κ. Καλλινίκου	»	100.—
Ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ	»	30.—
Τὰ θεμέλια τῆς πίστεως	»	60.—
Πέραν τοῦ τάφου	»	40.—
Ἡ ἐξομολόγησις	»	15.—
Ἱερογραφικὸν ἀπάνθισμα, Νεοφύτου Μεταξᾶ, δερματόδετον	»	100.—
Τὰ «Πάτρια» ἀστρονομικὴ ἀπάντησις, Μ. Σαββοπούλου ἱερέως	»	5.—
Αἱ σύγχοροναι ἀθεϊστικαὶ καὶ ἀντορθ. προπαγάνδαι, Ἰννοκεντίου Νιζιγορόδ. (ἐξηγητὴ ἀποκαλύψεως μετ' εἰκόνων)	»	20.—
Λειτουργία Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου	»	6.—
Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ὁ ἥρως τῆς ἐρήμου	»	6.—
Τὸ Χριστιανικὸν ἠθικὸν σύστημα, Π. Σταυροπούλου μετὰ πινάκων	»	25.—
Ἡ Θεοτόκος καὶ ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος, Κων. Ν. Δρατσέλα σελ. 192	»	15.—
Γενικὴ ἱστορία Βοσσανέτου, 2 τόμοι πλήρεις, λινόδετοι καινουρ- γεῖς, Κων. πολίς 1817	»	300.—
Λεξικὸν ἐγκυκλοπαιδικόν, Ν. Γ. Πολίτου ἐξάτομον δερματόδ.	»	500.—
Ἐβραϊσμός καὶ τεκτονισμός, Χρ. Καλύβα	»	15.—
Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, Θεοκλήτου μοναχοῦ	»	50.—
Πηδάλιον πανόδετον	»	225.—
Συμεὼν Θεσσαλονίκης Ἀπαντα, ἐλλειπές. Ἀρχίζει ἀπὸ τὸν βίον τοῦ ἁγίου Συμεὼν εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ φθάνει μέχρι τῆς σελ. 358, δηλαδὴ λείπουν ὀλίγαι σελίδες ἀπὸ τὸ τέλος, πανόδετον	»	200.—
Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως, τόμ. α' περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως, τόμ. β' περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, πανόδ. Βενετία αψοθ' (1779) οἱ 2 τόμ.	»	500.—
Ἐμποδίζει ὁ πόνος τὴν ὑπαρξιν εὐτυχίας; Ἀρχ. Ἀγαθ. Κοιρώνη	»	35.—
Ἀμαρτωλῶν Σωτηρία	»	35.—
Θύρα Μετανοίας	»	35.—
Θησανρὸς Δαμασκηνὸς	»	40.—
Μικροὶ ἱεραπόστολοι, Μητρ. Ἱερισσοῦ κ. Κυπριανοῦ, διηγήματα	»	10.—
Θεῖαι ἐκδηλώσεις, Π. Ν. Ἀντύπα	»	15.—
Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν, τόμος α' καὶ β' ἀνὰ	»	100.—
Ὁ πολῦτιμος μαργαρίτης, Ἀρχιμ. Αὐγουστ. Καντιώτη	»	25.—
Ἀριστοτέλους: Ἠθικὰ Νικομάχεια, κείμενον, μετάφρασις καὶ ἐξηγητὴ, Κ. Θ. Καραῶ	»	20.—
Ἔργα Μητροπ. Δημητριάδου κ. Ἰωακείμ		
Συνοπτικὸν πρόγραμμα ἀνακαινίσεως τῆς Ἐκκλησίας	»	5.—
Σύστημα ἀνυψώσεως ἐφημεριακοῦ Κλήρου	»	5.—
Ἡ ὁδὸς πρὸς Ἐκκλησιαστικὴν ἀναδημιουργίαν	»	5.—

Συμβολαὶ πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας	Δραχ.	8.—
Φωνὴ βοῶντος, περὶ τῶν κινδύνων καὶ ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας	»	10.—
Τὰ ἄνω 5 δεδεμένα ὁμοῦ	»	30.—
Σχαρίφημα περὶ διοικητ. ἐνότητος πασῶν τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν	»	5.—
Μεταξὺ κατακτητῶν καὶ ἀνταρτῶν	»	15.—

ΒΕΝΕΤΙΑΣ

Τὰ 12 Μηναιᾶ, ἀρχαῖα. Ὁ Ἰανουάριος Βενετία 1682, οἱ ἄλλοι ἔνδεκα ἀπὸ τὸ 1772 - 1775. Κατάλληλα διὰ Βιβλιοθήκας καὶ ἐρευνητὰς ἐκδόσεων. Δέσιμον ἀρχαῖον ὅλο δέσμα καὶ ἐν ἀρίστη καταστάσει. Τιμῶνται καὶ οἱ 12 τόμοι	Δραχ.	2000.—
Ἰερὰ Ἀνθολογία Γεωργοπούλου, Βενετία 1852, δεμένο ὅλο δέσμα (παλαιὸν δέσιμον)	»	100.—
Ἀπόστολος Βενετίας 1766 καινουργῆς δερματόδετος	»	200.—
Ἀπόστολος, Βενετίας 1842, δερματόδετον	»	100.—

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Θεωρία καὶ προᾶξι τῆς βυζ. μουσικῆς Παναγιωτοπούλου	»	35.—
Ἀναστασιματάριον Ἰωάννου, ᾄδεται	»	50.—
Μουσικὴ Κυψέλη Κωνσταντινουπόλεως, τρίτομος καινουργῆς, ᾄδεται	»	300.—
δεδεμένη μὲ δέσμα εἰς 2 τόμους	»	400.—
Μουσικὸν ἐγκόλπιον (ἀνθολογία τρίτομος) Ἰωάννου Πρωτοψάλτου	»	400.—
δερματόδετον εἰς τρεῖς τόμους	»	400.—
Μ. Ἑβδομάς Ραιδεστινοῦ, μεταχειρισμένη δερματόδ. καινουργῆς	»	350.—
Δοξολογία 25ης Μαρτίου, Κ. Ψάχου δεμένη	»	25.—
Ἀκολουθία τοῦ βαπτίσματος, ἀρραβῶνος, γάμου, πεζὸν καὶ μουσικόν, χαρτόδετον	»	20.—

Λὲν εὐθυνόμεθα δι' ἐνδεχομένης ὑπερτιμῆσεως
 Περιοδικὸν «ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ». Ἐγγραφῆτε συνδρομηταὶ δι' ἓν ἔτος δοκιμαστικῶς. Ἐχετε πολὺν νὰ ὠφεληθῆτε. Συνδρομὴ ἑτησίᾳ δραχ. 25 καὶ διὰ τὰς Μονὰς 45. Εἶναι μηνιαῖον, ἀλλὰ ἐκδίδεται εἰς διπλᾶ τεύχη ἀνὰ δίμηνον.

Διεύθυνσις: Σωτ. Σχοινᾶν, Χατζηαργυρή 28, Βόλον

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ = ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Γιὰ τοῦτο καὶ μὲ δίκαιον
κῆπον καὶ περιβόλι,

τῆς Παναγίας Δέσποινας
τὸ ὀνομάζουν ὅλοι.
(Καيسάριος Δαπόντες)

ΥΠΟ ΤΑΣ ΣΕΠΤΑΣ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΙΔΡΥΤΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ (†1940)
ΙΑΤΡΟΣ — ΜΟΝΑΧΟΣ

Ἐν Βόλῳ
Νοέμβριος — Δεκέμβριος

Διευθυντής - Ἰδιοκτήτης
ΣΩΤ. Ν. ΣΧΟΙΝΑΣ
Χατζηαργυρή 28

“ ΔΟΞΑ ΕΝ ΥΨΙΣΤΟΙΣ ΘΕΩ... ΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΕΥΔΟΚΙΑ,, ”

Τὰ μεγάλα πράγματα τιμῶνται μὲ τὴν σιωπὴν. Ἡ πτωχὴ ἀνθρωπίνη φύσις οὔτε νὰ τὰ συλλάβῃ νοερώς ἡμπορεῖ, οὔτε νὰ τὰ ἀνθέξῃ συναισθηματικῶς, διότι καὶ τὴν νόησιν ὑπερβαίνουν, καὶ ὁ συναισθηματικὸς χώρος τῆς καρδίας εἶναι μικρός. Τὰ δεχόμεθα μόνον μὲ θάμβος, μὲ ἐκπληξιν, μὲ θαυμασμόν, μὲ ἀγάπην. Καὶ μεγάλα πράγματα εἶναι ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸν Θεὸν καὶ προέρχονται ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὰ θεῖα πράγματα ἔχουν διαστάσεις ἀπείρου, ὅπως ἄπειρος εἶναι καὶ ὁ δημιουργῶν αὐτὰ Θεός. Ὅσον ὑψηλότερα εὐρισκόμεθα, τόσοι περισσότερον βλέπομεν καὶ τὴν ἀπειρίαν τῶν θεῶν πραγμάτων, τόσοι περισσότερον καὶ θαμβούμεθα καὶ θαυμάζομεν καὶ ἀγαπῶμεν καὶ μετουσιώνωμεν τὰ διώματά μας εἰς ὕμνους καὶ δοξολογίας πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ ὕμνος εἶναι διέξοδος τῆς κεκορεσμένης ἀπὸ ἀγάπην καὶ θαυμασμόν ψυχῆς. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας ἐκφράζομεν τὰς ὑψηλότερας ἐμπειρίας μας, διὰ συμβόλων καὶ θεῶν ὕμνων. Ὁ λόγος εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐκφράσῃ τὴν παφλάζουσαν φλόγα τῆς ἐν ἀγίῳ Πνεύματι καιομένης καρδίας. Διὸ καὶ ἀναζητεῖ εἰς τὰς πνευματικὰς φῶδας τὴν παρηγορίαν τῆς δρόσου. Διότι ἀληθῶς, ἡ ἐν Κυρίῳ ἐρωτικὴ καὶ οὐ τῆς καρδίας, ἀποτελεῖ τυραννίδα γλυκυτάτην, ἀλλὰ τυραννίδα πάντως.

Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ μεγάλα γεγονότα, πὺρ ἐγνώρισεν ἡ ἀνθρωπίνη ἱστορία, εἶναι ἡ «Κένωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου», ἡ ἐνοάρκωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ «γενέ-

μένου ἐκ γυναικός...».

«Ὁ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ!» «Μέγα καὶ παράδοξον θαῦμα τετέλεσται σήμερον! Παρθένος τίκτει καὶ μήτρα οὐ φθείρεται· ὁ Ἄδωγος σαρκούται καὶ τοῦ Πατρὸς οὐ καχώρισται!...» «Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐφεύρωμεν ἡμεῖς τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ, λέγει ἀπολογητὴς τις, οὐδέποτε θὰ κταντούσαμεν εἰς τὴν ἀποκάλυψιν αὐτὴν, ἥ ὁποία ἀρχεται μετὰ τῆς γεννήσεως ἑνὸς παιδιοῦ εἰς μίαν Φάτνην...». Ἐντεῦθεν ἀρχίζει τὸ παράδοξον ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ, πρὸ τοῦ ὁποίου ἡ σοφία τοῦ κόσμου σκανδαλίζεται, ἐνῶ ἡμεῖς οἱ χάριτι πιστεύσαντες, ἐκχέομεν τὰς καρδίας μας εἰς ἀγγελικὰς δοξολογίας.

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Θεόκλητος Μοναχὸς Διονυσιάτης

Ἅγιον Ὅρος 5/18 - XII - 1958

Χριστοῦ γεννᾶ

“ΘΕΟΣ ΕΦΑΝΕΡΩΘΗ ΕΝ ΣΑΡΚΙ,,

Τοῦ Ὀσιολογιωτάτου μοναχοῦ
κ. Φιλήμονος Ἀγιαννανίτου

Εἶναι νύχτα καὶ ὁλα εἰς τὴν Βηθλεὲμ ἡσυχάζουν. Ἀμέριμοι οἱ ἀπλοῖκοι καί τοικοι καὶ ἄλλοι ἐπισκέπται κοιμῶνται, ἐνῶ οἱ ποιμένες φυλάττουν τὰ ποιμνιά των. Τίποτε ἀπολύτως δὲν δίδει τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἐκείνην τὴν ἁγίαν νύχτα πρόκειται νὰ συντελεσθῇ τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον θὰ ἔκρινε τὰς τύχας τοῦ κόσμου, θὰ μετέστρεφε τὸν ροῦν τῆς ἱστορίας, θὰ ἀνεκαίνιζε τὴν ἀνθρωπότητα. Κανεὶς δὲν ὑποπτεύετο ὅτι τὴν νύχτα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Παρθένος ἐγέννη τὸν Ἰησοῦν, ὁ «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί» (Α΄ Τιμ. γ΄ 16).

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου, κατ’ ἐπανάληψιν ὁ Θεὸς εἶχε φανερωθῇ πρὸς ἐκλεκτὰς προσωπικότητας. «Ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐνώπιος ἐνώπιον, ὥς εἰ τις λαλήσει πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον» (Ἐξῆδ. λγ΄ 11), ἀναφέρει ἡ Ἀγία Γραφή. Ἄλλ’ ἡ ἐμφάνισις ἐκείνη δὲν ἦτο «ἐν σαρκί». Δὲν ἔγινε δηλαδὴ ἄνθρωπος ὁ Θεός, ἀλλ’ ἀπλῶς συγκα-

τέθη νὰ ἐμφανισθῇ κατὰ ἓνα τρόπον, ποῦ ἕκείνος μόνον γνωρίζει, πρὸς τὸν ἐκλεκτόν του δοῦλον. Δι’ αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὴν καιομένην δάκτον καὶ μὴ καταφλεγομένην ἠκούσθη μόνον ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. «Ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν» (Ἐξ. γ΄ 14). Διότι, ὅπως ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν, «ἐγὼ γὰρ μὴ ἴη ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται» (Ἐξ. λγ΄ 20). Κανεὶς δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀτενίσῃ τὴν ἐκτυφλωτικὴν λάμψιν καὶ τὸ θεῖκόν μεγαλεῖον τοῦ προσώπου μου. Ὡς ἐκ τούτου καὶ πρὸς τὸν Ἥλιαν, τὸν πυρφόρον προφήτην, ἐφανερώθη ὁ Θεὸς «ὡς φωνὴ αὖρας λεπτῆς» (Γ΄ Βασιλ. ιθ΄ 12), καὶ παρομοίους ἄλλους τρόπους πρὸς ἐξέχοντα ἄλλα πρόσωπα τῆς Π. Διαθήκης. Ἐκ τῆς κορυφῆς δὲ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἐν μέσῳ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν καὶ γνόφου, ἠκούσθη ἡ φωνὴ του νομοθετοῦσα πρὸς δολέκληρον τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος. Ὅλοι ὁμοῦ αἱ ἐμφάνσεις αὗται ἦσαν «τύποι» καὶ σκιαὶ καὶ αἰνίγματα ὧν ἐπρόκειτο νὰ

συμβούν «ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν», ὅταν ὁ Θεὸς «ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Υἱῷ» ('Εβρ. α' 1).

* *

«Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί». Ἦλθεν ἐπὶ τέλους ἡ ἀγία νύκτα ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβε χώραν τὸ ἐκπληκτικὸν καὶ ἐξαισιον καὶ μοναδικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου γεγονός. Ὁ Παντοδύναμος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὡς νήπιον ἀσθενὲς ἐγεννήθη εἰς τὴν Βηθλεέμ, «ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου». Οἱ ἄγγελοι ἀνήγγειλαν εἰς τοὺς ποιμένας τὸ χαρμόσουν ἄγγελμα «ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ» (Λουκ. 6' 11). Καὶ ὅταν οἱ ποιμένες εἰδόν τὸ θεῖον βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ καὶ ἠκούσθησαν οἱ πρῶτοι κλαυθμυρισμοὶ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λυτρωτοῦ, θὰ ἤμποροῦσαν οἱ ποιμένες, ἀπαντῶντες εἰς τοὺς ἀγγέλους, νὰ εἶπουν «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί».

Μέγα, πράγματι, τὸ μυστήριον! Ὁ αὐτοῦ Θεός, ὁ ὑπεράνω χώρου καὶ χρόνου αἰδίως ὑπάρχων, «ἐφανερώθη ἐν σαρκί». «Ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» ('Ιωάν. α' 14). Ἐκεῖνος, ὁ Ὅποιος ὑπῆρχε «πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι» ('Ιωάν. η' 58), καὶ τοῦ Ὁποίου τὴν δόξαν εἶδεν ὁ Ἡσαΐας πρὸ δικτακσίων ἐτῶν, «ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» (Γαλ. δ' 4) «μετέσχε σαρκὸς καὶ αἵματος παραπλησίως» ἔγινε καὶ τέλειος ἄνθρωπος.

Ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια εἶναι πράγματι ἀνίσχυρος νὰ κατανοήσῃ τὸ μέγιστον μυστήριον, «πῶς ὁ ἀχώρητος παντὶ» ἐχωρήθη εἰς τὰ περιωρισμένα ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ νὰ συλλάβῃ ὅλον τὸ βάθος τῆς συγκαταβάσεως αὐτῆς τοῦ Θεοῦ.

* *

Ὅταν ὁμοῦς σκέπτεται ὁ ἄνθρωπος, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος ἔλαβε σῶμα ὁμοίον μετὰ τὸ ἰδικόν μας, καὶ ὅταν ἀναλογίζεται ὅτι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τὴν ἐτίμησε καὶ τὴν

ἡγάγεσε καὶ τὴν ἐδόξασεν ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διπλᾶ συναισθήματα πλημυρίζουν τὴν ψυχὴν του. Ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐγνωμοσύνη καὶ εὐχαριστία πρὸς τὸν Κύριον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐντροπὴ καὶ φόβος. Εὐγνωμοσύνη μὲν, διότι τόσην τιμὴν καὶ δόξαν ἀπένειμεν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ὡ, ναί, ὁ Κύριός μας δὲν ἔγινεν ἄγγελος, ἀλλ' ἔλαβε «μορφὴν δούλου», ἔγινε δηλαδὴ ἄνθρωπος. Εἰς τὸ θεανδρικὸν πρόσωπόν του ὑπάρχουν ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἀσυγχύτως ἡνωμένα. Καὶ εἶναι αὐτὸ τιμὴ ὑψίστη δι' ἡμᾶς. Διότι μᾶς δίδει νὰ ἐννοήσωμεν πόσῃ ἀξίαν ἀποδίδει ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀφοῦ κατεδέχθη νὰ καταστήσῃ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα του ναὸν τῆς θεότητός του! Ἡ γέννησις τοῦ Κυρίου ἐξυψώνει τὴν ἀξίαν «ἀνθρώπου» καὶ τὴν θέτει εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα. Ἡ ἀψυχὸς καὶ ἐμψυχὸς δημιουργία δὲν ἰσοφαρίζει τὴν ἀξίαν ἑνὸς μόνον ἀνθρώπου, ἀφοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς ἐνηνθρώπησε καὶ ἀπέθανεν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ! Δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον καὶ ὁ Ἅπ. Παῦλος θέλει νὰ παραστήσωμεν «τὰ σώματα ἡμῶν θουσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ» (Ρωμ. ιβ' 1). Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τὸ ὁποῖον τόσον πολὺ ἐτίμησεν ὁ ἐν σαρκὶ φανερωθεὶς Θεός, ἔχει καθήκον καὶ ὁ Χριστιανὸς νὰ τὸ τιμᾷ καὶ νὰ τὸ χρησιμοποιῇ ὡς ὄργανον ἐξασκήσεως ἀρετῆς καὶ πραγματοποιήσεως τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸ ὁμοῦς ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνο, ποῦ πρέπει νὰ μᾶς προκαλῇ τὴν ἐντροπὴν καὶ τὸν φόβον. Διότι πολλάκις μετὰ τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὰς πράξεις του ὁ ἄνθρωπος τόσο ὀλίγον σέβεται καὶ τιμᾷ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Τόσον ὀλίγον τὴν υπολογίζει, ὥστε νὰ ἐφευρίσκη μέσα διὰ τὴν ἐξόντωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἐὰν δὲ

Διήγημα τῶν Χριστουγέννων

ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

(Ἀπὸ τὸ περιοδικὸν «Πολύκρπος Σμύρνης» 1912)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅτε ὁ Αὐγουστος ἤ-
τον Αὐτοκράτωρ ἐν Ρώμῃ καὶ ὁ Ἡρώ-
δης ἐβασίλευεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, νύξ ἁγία
καὶ θαυμασία ἐκάλυψε τὴν γῆν. Ἡ σκο-
τεινοτάτη νύξ ἄφ' οὗτου ἐδημιουργήθη ὁ
κόσμος. Ἡ γῆ ἦτο ὡς περικεκλεισμένη
ἐν σπηλαίῳ σκοτεινῷ. Ἀδύνατον νὰ δια-
κρίνῃ τις τὴν θάλασσαν τῆς γῆς καὶ ἡ
κοινοτάτη ὁδὸς καθίστατο ἀδιάκριτος. Οὐ-
δεμία ἀκτὺς φωτὸς κατήρχετο ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ. Τὰ ἄστρα εἶχον κλείσει τοὺς ὀ-
φθαλμούς των καὶ ἡ σελήνη εἶχεν ἀπο-
στρέψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς. Ἐβασίλευεν
ἐπίσης βαθυτέρα τοῦ σκότους σιγή. Οἱ
ποταμοὶ εἶχον σταματήσει τὸν ῥοῦν αὐ-

τῶν, οὐδεμία πνοὴ ἀνέμου ἐγίνετο αἰσθη-
τῇ καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα τῆς κερκίδος ἔμε-
νον ἀκίνητα. Ἐπὶ τῆς παραλίας δὲν ἤκούε-
το τὸ ῥῆσμα τῶν κυμάτων. Ἐν τῇ ἐρήμῳ
ὁ ὁδοιπόρος δὲν διήγειρε τὸν παραμικρὸν
θόρυβον διὰ τοῦ βαδίσματός του. Τὸ πᾶν
ἦτο ὡς ἀπολιθωμένον καὶ ἀκίνητον,
ἵνα μὴ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τῆς ἁγίας νυ-
κτός. Ἡ χλόη δὲν ἐτόλμα νὰ αὖξηθῇ, ἡ
δρόσος ἔπαυσε καταπίπτουσα καὶ τὰ ἄνθη
συνεκρατοῦν τὸ ἄρωμά των.

Κατὰ τὴν νύκτα ταύτην, τὰ ἄγρια ζῶα
δὲν ἐξηλθον εἰς λείαν, οἱ ὄφεις δὲν ἔδα-
κνον πλέον καὶ οἱ κύνες δὲν ὕλακτον. Τὸ
δὲ μᾶλλον ἀξιοθαύμαστον, ὅτι καὶ αὐτὰ

σκεφθῇ κανεὶς τὴν δεδήλωσιν, τὴν ὁποίαν
εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ ἀν-
θρώπινον σῶμα, προξενοῦν ὅσοι τὸ καθι-
στοῦν ὄργανον ἁμαρτίας, μαζὺ μὲ τὴν ἐν-
τροπὴν καὶ τὸν φόβον εὐρίσκει ἀφορμὰς
διὰ νὰ ἐκπλήσεται ἐνώπιον τῆς ἀνοχῆς
καὶ τῆς μακροθυμίας τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὁμῶς, ἅς μὴ τὸ λησμονώμεν. «Θεὸς
ἐφανερώθη ἐν σαρκί», διὰ νὰ ἐξαγιάσῃ
τὸν «κατὰ σάρκα περιπατοῦντα» ἄνθρω-
πον· ἀκόμη καὶ ἐκείνον, ποῦ ἐκυλίετο ἔως
χθὲς εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἁμαρτίας, νὰ
τὸν κάμῃ νὰ ἀποπνέῃ τὸ ἄρωμα τῆς ἀρε-
τῆς καὶ τῆς ἀγιότητος. «Θεὸς ἐφανερώθη
ἐν σαρκί», ἵνα τὸν ἐξορισθέντα κατὰ δίκον
τοῦ ἐπιγείου παραδείσου τὸν ἀναδείξῃ
πολίτην καὶ κληρονόμον τῆς βασιλείας
τῶν οὐρανῶν.

* *

Πρὸς αὐτὸν λοιπόν, τὸν ἐν σαρκὶ φανε-
ρωθέντα Θεόν, ἅς στραφοῦν αἱ καρδίαι.

καὶ αἱ ψυχαὶ δλων. Πρὸς αὐτὸν ἅς ἀνα-
πέμψωμεν θερμότερας προσευχὰς κατὰ
τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῶν ἑορτῶν τῆς γεννή-
σεώς του. Ἄς τὸν παρακαλέσωμεν νὰ ἀ-
γιάσῃ τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματά μας, νὰ
τὰ ἀναδείξῃ ναοὺς τῆς ἀγιότητός του. Ἄς
τὸν παρακαλέσωμεν νὰ στείλῃ τὴν χάριν
του, διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ καὶ ζωογονήσῃ τὰς
ψυχὰς ποῦ κοιμῶνται τὸν ὕπνον τῆς ἁμαρ-
τίας.

Ἄς τὸν ἐκετεύσωμεν νὰ βασιλεύσῃ αὐ-
τὸς εἰς τὰς καρδίας δλων. Νὰ γίνῃ αὐτὸς
ὁ ἡγεμὼν καὶ κυβερνήτης τῆς πολυπαθοῦς
ἀνθρωπότητος. Διότι αὐτὸς μόνον μᾶς ἀ-
γαπᾷ μὲ τελείαν ἀγάπην. Μόνον αὐτὸς
γνωρίζει τί χρειάζεται ἡ ἀνθρωπότης διὰ
νὰ εὐτυχήσῃ. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θε-
ός, ὁ ὁποῖος «ἐφανερώθη ἐν σαρκί».

Ἐγγραφον ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἐν ἔτεσι
αἰωνῇ.

Φιλήμων μοναχὸς Ἀγιαννανίτης
Ἅγιον Ὅρος

ἔτι τὰ ἄψυχα δὲν ἐπεθύμουν νὰ ταράξωσι τὴν ἀγιότητα τῆς νυκτὸς ταύτης, χρησιμοποιούμενα ὡς κακοποιὰ ἐργαλεῖα. Καμμία ἀντικλεις δὲν ἤθελε νὰ παραβιάσῃ κλεῖθρον καὶ καμμία μάχαιρα νὰ χύσῃ αἷμα. Τὴν νύκτα ἀκριβῶς ταύτην ἐν Ρώμῃ, ὅμιλος ἀνθρώπων κατήρχετο τοῦ αὐτοκρατορικοῦ παλατίου τοῦ Παλατίνου λόφου καὶ διήρχετο τὴν ἀγοράν, ἵνα μεταβῇ εἰς τὸ Καπιτώλιον. Οἱ συγκλητικοὶ ἀπηνυθύνθησαν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, ζητοῦντες τὴν ἄδειαν νὰ ἐγείρῃσι πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ναὸν ἐν τῷ ἱερῷ λόφῳ τῆς Ρώμης. Ὁ Αὐγουστος ἐν τούτοις δὲν συγκατένευεν ἀμέσως. Διερωτᾶτο ἂν ἦτο πρέπον νὰ καθιερώσῃσι πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ναὸν παραπλεύρως τῶν ναῶν τῶν ἀρχαίων θεοτήτων. Ἀπήντησεν ὅτι ἔπρεπε πρῶτον νὰ μάθῃ τὴν θεῖαν θέλησιν διὰ νυκτερινῆς θυσίας. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Αὐτοκράτωρ ἀκριβῶς ἦτον, τὸν ὁποῖον εἶδομεν ἐξερχόμενον τοῦ παλατίου καὶ μεταβαίνοντα εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἵνα προσφέρῃ τὴν θυσίαν ταύτην. Ὁ Αὐγουστος ἐφέρετο ἐπὶ φορεῖου, διότι ἦτον ἡλικιωμένος καὶ ἐδυσκολεύετο νὰ ἀνέλθῃ τὰς βαθμίδας τοῦ Καπιτωλίου. Ἐκράτει ὁ ἱδριος τὸν κλωβόν, ἐν ᾧ ἦσαν ἐγκεκλεισμέναι αἱ περιστεραὶ, αἱ προωρισμέναι διὰ τὴν θυσίαν. Μῆτε ὑπὸ ἱερέων συνωδεύετο μῆτε ὑπὸ στρατιωτῶν, ἀλλὰ μόνον ὑπὸ τῶν ἐπιστηθίων φίλων του. Προεπορεύοντο δαδούχοι, ἵνα τῷ διανοίγῃσι δρόμον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ζόφου καὶ ἡκολούθουν δοῦλοι, φέροντες τὰ τρίποδα τοῦ βωμοῦ, τὰ ξύλα, τὰς μαχαιράς, τὸ ἱερὸν πῦρ καὶ πάντα τὰ χρειώδη διὰ τὴν θυσίαν.

Καθ' ὁδὸν ὁ Αὐτοκράτωρ συνδιελέγετο εὐθύμως μετὰ τῶν ἐπιστηθίων του, ὅπερ τοὺς ἡμπόδισε νὰ παρατηρήσωσι τὴν ἡρεμίαν καὶ τὴν ἀσυνήθην σιγὴν τῆς νυκτός. Μόνον δὲ ὅτε ἔφθασαν ἐπὶ τῆς κο-

ρυφῆς τοῦ Καπιτωλίου ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου, ἔφ' οὗ θὰ ἀνεγείρετο ὁ ναός, παρετήρησαν ὅτι συμβαίνει κάτι ἀσυνήθες.

Ἡ νύξ αὕτη προφανῶς δὲν ὠμοίαζε τὸς ἄλλας καὶ ἰδοὺ προσέτι παρετήρησαν παράδοξον ὄγκον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ βράχου. Ἀφοῦ κατ' ἀρχὰς ὑπέθεσαν ὅτι ἦτο ὁ ὀζώδης κορμὸς γεγηρακυίας ἐλαίας καὶ μετέπειτα ἀρχαιότατον ἄγαλμα τοῦ ναοῦ τοῦ Διός, εἶδον ἀκολούθως ὅτι ἦτον αὐτὴ αὕτη ἡ Σίβυλλα. Οὐδέποτε εἶδον ἀνθρώπινον σῶμα τόσον παραμειορφωμένον ὑπὸ τοῦ χρόνου. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἦτο σῶμα φοβεροῦ μάγου. Ἐνεποίει φόβον καὶ ἂν ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν ἦτο παρών, πάντες θὰ ἐτρέποντο εἰς φυγὴν καὶ θὰ ἐκρύπτοντο ἐν αὐτῷ τῷ φορεῖῳ του. Αὐτὴ εἶναι, ἐπιθυροῖζον μεταξὺ τῶν, αὕτη ἡ ὁποία φέρεται ἐπὶ τῆς ράχεως τόσα ἔτη ὅσοι κόκκοι ἄμμου ὑπάρχουσιν εἰς τὴν παραλίαν τῆς πατρίδος της. Διὰ τί ἐξέρχεται τὴν νύκτα ταύτην τοῦ σπηλαίου της; Τί ἄρα γε προμηνύει διὰ τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὴν Αὐτοκρατορίαν, αὕτη ἡ γράφουσα τὰς προφητείας της ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν δένδρων, ἐπειδὴ γνωρίζει ὅτι ὁ ἄνεμος φέρει τοὺς χρησμούς της εἰς τοὺς παραλήπτας των;

Τόσον εἶχον ἐκθαμβωθῇ ὥστε ἤρκει μία μόνη κίνησις τῆς Σιβύλλης διὰ νὰ γονυπετήσωσι καὶ προσκυνήσωσιν αὐτὴν ἐδαφιαίως. Ἄλλ' αὕτη εὗρίσκετο ἐκεῖ ὡς ἄψυχος, καθημένη εἰς τὸ ἄκρον τοῦ βράχου, σκεπάζουσα διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐξετάζουσα καὶ διερευνῶσα τὰ βάθη τῆς νυκτός. Ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ βράχου, ἵνα παρατηρήσῃ κάλλιον γεγρονός, διαδραματιζόμενον ἐν λίαν ἀπομειομνησμένη χώρᾳ. Ἐφαίνετο τοῦλάχιστον, ὅτι διέκρινε κάτι ἐν τῇ βαθυτάτῃ ἐκείνῃ νυκτί.

Τοιαῦτα τινὰ ἐσχέποντο ὁ Αὐτοκράτωρ

καὶ ἡ ἀκολουθία του, οἱ ὁποῖοι μόλις τὴν σιγμὴν ταύτην ἀντελήφθησαν τοῦ πυκνοτάτου σκότους. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τι εἰς ἀπόστασιν βήματος! Καὶ ὁποία σιγή, ὁποία ἡρεμία! Δὲν ἠκούετο καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ὑπόκωφος βοὴ τοῦ Τιβέρεως. Ἐπνευστίων, ψυχρὸς ἰδρὼς περιέβρεχε τὸ μέτωπόν των, αἱ χεῖρες των ἠτόνησαν ὡς παρालυθεῖσαι. Ἐξάπαντος κατὶ ἔκτακτον συνέβαιναν.

Οὐδεὶς ἐν τούτοις ἤθελε νὰ φανῇ ὅτι ἐφοβεῖτο· πάντες ἐπανελάμβανον εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ὅτι ἦσαν καλοὶ οἰωνοί. «Ἡ φύσις ὅλη συνεκράτει, ἔλεγον, τὴν ἀναπνοὴν της διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὸν νέον Θεόν». Παρώτρυνον δὲ τὸν Αὐτοκράτορα νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν τελετὴν καὶ ἐβεβαίουν ὅτι ἡ γραῖα Σίβυλλα ἐξῆλθε τοῦ σπηλαίου της διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Αὐγούστου. Ἀλλὰ πραγματικῶς ἡ γηραιὰ Σίβυλλα ἦτο τόσο ἀπεροφημένη ἐκ τοῦ δόξατός της, ὥστε οὔτε κἀν παρετήρησε τὴν παρουσίαν τοῦ Αὐτοκράτορος. Μετηνέχθη τῷ πνεύματι εἰς τόπον ἀπομεμακρυσμένον. Διήρχετο διὰ μεγάλων πεδιάδων ὅπου ἀσφαλῶς ὁ ποῦς της προσέκοπτεν εἰς τι ἐμπόδιον. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι τοῦτο ἦτο δέμα χόρτου, ἀλλὰ κύψασα καὶ ψαύσασα τοῦτο διὰ τῆς χειρὸς ἀνεκάλυπεν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ δέματος χόρτων, ἀλλὰ περὶ προβάτων. Περιεπάτει πραγματικῶς διὰ μέσων μεγάλων ποιμνίων κοιμωμένων προβάτων. Ἰδοῦσα δὲ τὸ πῦρ τῶν ποιμένων, ἀνημμένον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πεδίου, διητυνύθη ψηλαφῶσα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἐκεῖ ἦσαν ἐξηπλωμένοι οἱ κοιμώμενοι ποιμένες καὶ εἰς τὸ πλευρὸν διεκρίνοντο αἱ μακροὶ ῥάβδοι των, αἱ χρησιμοποιούμεναι πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀγρίων ζώων. Ἀλλὰ ποῖα ἦσαν τὰ μικρὰ ταῦτα ζῶα μὲ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας, μὲ οὐράς

πυκνάς, τὰ πλησιάζοντα πρὸς τὸ πῦρ; Δὲν ἦσαν ἄρα γε κυνόλυκοι; Καὶ ἐν τούτοις οἱ ποιμένες δὲν ἔρριπτον κατ' αὐτῶν τὰς ποιμενικὰς των ῥάβδους, οἱ κύνες ἐξηκολούθουν τὸν ὕπνον των, τὰ πρόβατα δὲν ἐτρέποντο εἰς φυγὴν καὶ τὰ ἀγρία ταῦτα θηρία μετέβαινον ἵνα ἀναπανθῶσι παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἀνθρώπων.

Ἰδοὺ τί ἐβλεπεν ἡ Σίβυλλα καὶ τί ἀπησχόλει αὐτὴν εἰς τόσον βαθμὸν ὥστε δὲν παρετήρησε τί ἐγένετο ὅπισθεν αὐτῆς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Καπιτωλίου. Ἡ γειραν ἐκεῖ τὸν βωμόν, ἦσαν τὸ πῦρ, ἔχυσαν τὸ θυμίαμα· ἐνῷ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξῆγεν ἐκ τοῦ κλωβοῦ μίαν ἐκ τῶν περιστερῶν διὰ τὴν θυσίαν. Ἀλλ' αἱ χεῖρές του ἦσαν τόσο ἀτονοὶ ὥστε δὲν εἶχον τὴν δύναμιν νὰ κρατήσωσι τὸ πτηνόν, τὸ ὁποῖον δι' ἐνὸς πτερυγίσματος διέφυγε τοῦ κλωβοῦ καὶ ἐξηφανίσθη εἰς τὰ βάθη τῆς νυκτός. Οἱ αὐλικοὶ ἔρριψαν βλέμμα πλήρες ἀγανακτικῆς πρὸς τὴν γηραιὰν Σίβυλλαν, πεπεισμένοι ὅτι αὕτη ἦτο ἡ αἰτία τοῦ δυστυχήματος. Καὶ ἐν τούτοις αὕτη δὲν ἦτο ἔνοχος.

Οἱ αὐλικοὶ, εἶναι ἀληθές, δὲν ἠδύναντο νὰ κατανοήσωσιν ὅτι ἡ Σίβυλλα ἐξηκολούθει νὰ εὐρίσκηται εἰς ἐκστάσεις περὶ τοῦ πυρὸς τῶν ποιμένων καὶ ἔτεινεν ἤδη τὸ οὖς εἰς ἀρμονίαν θεσπεσίαν, ἀκουομένην κατὰ τὴν νεκρὰν ταύτην νύκτα. Ἦκουε καὶ ἐννόησε καλῶς ἀργότερον, ὅτι οἱ ἥχοι δὲν προήρχοντο ἐκ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ αἰθέρος. Ἀνύψωσε λοιπὸν τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδε φωτοβόλα καὶ ἀκτινοβόλα ὄντα ἐξερχόμενα ἐκ τοῦ βαθέους σκότους καὶ αἰωρούμενα ἐν τῷ οὐρανῷ. Ἦσαν μικρὰ ὁμάδες Ἀγγέλων, ψαλλόντων ἡρέμα καὶ ἱταμένων τῇδε κακίᾳ ὑπεράνω τῆς εὐρυτάτης πεδιάδος ὥς νὰ ἐξήτουν αἶτι. Ἐνῷ ἡ Σίβυλλα ἤκουε τὸ ᾄσμα τῶν Ἀγγέλων, ὁ Αὐτοκρά-

τωρ παρσκευάζετο νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν θυσίαν του. Ἐνίψε τὰς χεῖρας, ἐκαθάρισε τὸν βωμὸν καὶ ἐξήγαγε δευτέραν περιστέραν. Ἀλλὰ παρὰ τὰς ἀπέλιδας προσπαθείας τοῦ Αὐγούστου, καὶ ἡ περιστέρα αὕτη διέφυγε τῶν χειρῶν του καὶ ἐξηφανίσθη ἐν τῷ ἀπεράντῳ σκότει. Ὁ Αὐτοκράτωρ κατεπλήγῃ. Γονυπετήσας δὲ ἐνώπιον τοῦ κενοῦ βωμοῦ, ἐπεκαλέσθη τὸ πνεῦμά του καὶ ἐξητήσατο τὰς ἀναγκαίας δυνάμεις πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ δυστυχήματος, τὸ ὁποῖον ἐφαίνεται προοιωνίζουσα ἡ νύξ αὕτη.

Ἡ Σίβυλλα καὶ τοῦτο ἐπίσης δὲν παρετήρησεν. Τὸ οὗς τῆς ἥτο πάντοτε προσηλωμένον πρὸς τὸ ἕσμα τῶν Ἀγγέλων, τὸ ὁποῖον ἐνεδυναμοῦτο τόσον ὥστε νὰ ἐξυπνήσῃ τοὺς ποιμένας. Ἀφυπνισθέντες οὗτοι καὶ στηριχθέντες ἐπὶ τῶν ἀγκῶνων των, εἶδον τοὺς λάμποντας ὁμίλους τῶν Ἀγγέλων, ἐξερχομένους ἐκ τοῦ σκότους ὡς μακρὰς σειρὰς ἀποδημητικῶν πτηνῶν. Τινὲς ἔπαιζον αὐλόν, ἄλλοι λύραν, ἄλλοι κιθάρας ἢ κινύρας καὶ τὸ χαρμόσυνον ἕσμα των ὁμοίαζε μὲ γέλωτας παιδιῶν, μὲ τὸ κελάδημα τῶν κορυδαλῶν, ὅταν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ αἰθέρος πληρῶσι τὴν φύσιν διὰ τῆς γοητευτικῆς μελωδίας των. Οἱ ποιμένες ἰδόντες καὶ ἀκούσαντες ταῦτα πάντα ἠγέρθησαν καὶ ἔλαβον τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν πόλιν των, ἵνα διηγηθῶσι τὸ θαῦμα. Οἱ ποιμένες ἀνήρχοντο βραδέως διὰ τινος δυσβάτου ἀτραποῦ καὶ ἡ γηραιὰ Σίβυλλα τοὺς παρεκολούθει. Ἐξαίφνης τὸ ὄρος ἐφωτίσθη. Ὡραῖος καὶ μέγας ἀστὴρ ἔλαμψεν ἄνωθεν αὐτῶν καὶ ἡ μικρὰ πόλις ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ λόφου, διὰ τῆς λάμψεως τοῦ ἀστέρος ἠκτινοβόλησεν. Πάντες οἱ Ἀγγελοι ἐπέταξαν πρὸς τὰ ἐκεῖ μετὰ κραυγῶν χαρᾶς καὶ οἱ ποιμένες ἐπέσπευσαν τὸ βῆμα οὕτως ὥστε τὸ βάδισμά των δὲν διέφερε διόλου τοῦ βαδίσματος ὁρο-

μέως. Φθάσαντες εἰς τὴν κορυφὴν εἶδον τοὺς Ἀγγέλους συνηγμένους πέριξ ταπεινοῦ σταύλου παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως. Οἰκοδόμημα πτωχότατον, κεκαλυμμένον διὰ καλάμης καὶ ἐπερειδόμενον ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ βράχου. Ἀλλ' ὁ ἀστὴρ ἐσταμάτησεν ἐκεῖ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκεῖ συνηγμένων Ἀγγέλων ἀπέβαινεν, ὁλονὲν μεγαλύτερος. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐκάθησαν ἐπὶ τῆς στέγης, ἄλλοι ἴσαντο μὲ ἐξηπλωμένας τὰς πτέρυγας καὶ τὸ πᾶν ἐπλημμύρει φωτός, χάρις εἰς τὰς φωτοβόλους πτέρυγας των.

Τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ὁ ἀστὴρ ἔλαμψεν ὑπεράνω τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἡ φύσις ὅλη ἀφυπνίσθη.

Οἱ ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου εὐρισκόμενοι δὲν ἠδύναντο νὰ μὴ ἀντιληφθῶσι τοῦτον. Αὖρα γοητευτικὴ ἐπέφανε τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ἄρωμα γλυκὺ τοὺς περιέβαλλε, οἱ κλάδοι τῶν δένδρων ἀνεταιράσσοντο, ὁ Τίβερις ἐκυλίετο μετὰ πατάγου, τὰ ἄστρα ἔλαμπον εἰς τὸ στερέωμα καὶ ἡ σελήνη ἐφάνη ἀμέσως φωτίσασα τὸν κόσμον. Καὶ ἰδοὺ αἱ δύο περιστρεφαὶ ἐπανερχόμεναι καὶ ἐπικαθήμεναι ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ θαύματος τούτου ὁ Αὐγουστος ὑπερήφανος καὶ περικορῆς, ἐγείρεται καὶ οἱ φίλοι καὶ οἱ δοῦλοι του ῥίπτονται εἰς τοὺς πόδας του κραυγάζοντες: «Χαῖρε Καῖσαρ! τὸ πνεῦμα σου ἀπήντησεν· εἶσαι ὁ Θεὸς τὸν ὁποῖον θὰ λατρεύσωμεν ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου». Καὶ αἱ ἐπαινετικαὶ κραυγαὶ αἱ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἀπευθυνθεῖσαι ἦσαν τόσον διαπεραστικαὶ ὥστε ἠκούσθησαν ὑπὸ τῆς γηραιᾶς Σιβύλλης. Ἀπεσπάσθη λοιπὸν αὕτη ἐκ τοῦ ὁράματός της. Ἠγέρθη καὶ παρουσιάσθη ἐνώπιον τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀκολούθων. Ἐφάνη δὲ αὕτη εἰς αὐτοὺς ὡς σκοτεινὸν νέφος, ἐξελθὸν τῆς ἀβύσσου καὶ σκεπάσαν τὴν

Πλάτωνος Στωϊκίδη

Η ΝΥΧΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Καμπάνες δῶ, καμπάνες κεῖ δονοῦν στήν ἀτμοσφαῖρα
καί στήν Νουριε̇ θυμίζουने τὸ θεῖον τῆς ἡμέρας.

* * *

Μὲ τί ψυχὴ; Μὲ τί καρδιά, νὰ σὰς τ' ὁμολογήσω;
Καὶ πῶς νὰ τὸ διηγηθῶ, χωρὶς νὰ μὴ δακρύσω;
Τὸ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, τὸ ἄκουσαν τ' αὐτιά μου,
τὸ εἶδα κι' ἀνατρόμαξα, κι' ἔχασα τὴ λαλιά μου.
Ἐημέρωνε Παρασκευή! ὦ! τί ἀντάρα, τί βοή;
Στὸ ἔβγα τοῦ Ὀκτώβρη, Σπέτσες καὶ Ἑρμιόνη.

κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. Ἡ γηραιά γυνὴ ἤ-
ταν ἀπαισία τὴν ὄψιν. Ἡ δασεῖα κόμη
τῆς κατέπιπτεν ἐπὶ τοῦ πρῶσώπου της, αἱ
ἀρθρώσεις τῶν μελῶν της ἦσαν ἐξωγκω-
μέναι καὶ τὸ δέσμα μέλαν, ὅμοιον πρὸς
ὀζώδη σκληρὸν φλοιὸν παλαιοῦ δένδρου.
Ἐχουσα δὲ κεκαλυμμένον τὸ σῶμα της,
ἐπλησίασε τὸν Αὐτοκράτορα μὲ ὄψιν φο-
βεράν καὶ σεβαστὴν συγχρόνως καὶ κρα-
τήσασα αὐτὸν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐξέτει-
νε τὴν ἑτέραν πρὸς τὴν ἀπομεμακρυσμέ-
νην Ἀνατολὴν καὶ ἐφώνησε δεσποτικῶς:
«Παρατήρησον». Καὶ ὁ Αὐγουστος ἤ-
ναγκάσθη νὰ παρατηρήσῃ. Ὁ ὀρίζων ἤ-
νοιξεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ
εἶδεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὴν ἀπωτάτην
Ἀνατολὴν. Εἶδεν ἐκεῖ ἀθλίαν καλύβην
παρὰ τινὰ κλιτῶν ἀποτόμου βράχου καὶ
ποιμένας γονυπετεῖς πρὸ θύρας ἀνοικτῆς
ἐν τῷ σταύλῳ. Παρατήρησε νεαράν μητέ-
ρα γονυκλινῇ ἐνώπιον βρέφους ἀνακεκλι-
μένου κατὰ γῆς ἐπὶ ἀχύρων. Οἱ μακροὶ
καὶ λεπτοὶ δάκτυλοι τῆς Σιβύλλης ἐτάθη-
σαν πρὸς τὸ πτωχὸν τοῦτο παιδίον. Χαῖ-
ρε, Καῖσαρ! εἶπεν αὕτη μετὰ περιφρονη-
τικοῦ γέλωτος. Ἰδοὺ ὁ Θεὸς τὸν ὁποῖον
θα λατρεύσωσιν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ! Ὁ

Αὐγουστος ἀπεμακρύνθη τῆς γυναικός,
τὴν ὁποίαν ἐξέλαβεν ὡς παράφρονα. Ἀλλὰ
τότε ἔκστασις ἐπέπεσεν ἐπὶ τῆς Σιβύλλης.
Οἱ ἡμίτυφλοι ὀφθαλμοὶ της, ἤρξαντο
λάμποντες, αἱ χεῖρες της ἀνυψώθησαν
πρὸς τὸν οὐρανόν, ἡ φωνὴ της προσέλα-
βε τόνον καὶ δύναμιν, ὥς νὰ ἐπρόκειτο
νὰ ἀκουσθῇ παρ' ὅλης τῆς οἰκουμένης
καὶ ἐφώνησε λόγους, τοὺς ὁποίους ἐφαί-
νετο ὅτε ἀνεγίνωσκεν ἐν τοῖς ἀστροῖς.

Ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Καπιτωλίου θὰ
λατρεύσωσι τὸν ἀνακαινιστὴν τοῦ κό-
σμου. Θὰ εἶναι οὗτος ὁ Χριστὸς ἢ ὁ ἀν-
τίχριστος, ἀλλ' οὐδέποτε εὐθραυστον
πλάσμα. Ἐκφωνήσασα τοὺς λόγους τού-
τους ἐνώπιον τῶν περιτρόμων ἀνθρώπων
ἡ Σιβύλλα, κατήλθε βραδέως τὸν λόφον
καὶ ἐξηφανίσθη.

Τὴν ἐπομένην ὁ Αὐγουστος ρητῶς ἀ-
πηγόρευσε τὴν πρὸς τιμὴν του ἰδρυσιν
ναοῦ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ.

Ὁκοδόμησεν ἐκεῖ βωμὸν διὰ τὸ νεο-
γέννητον παιδίον καὶ τὸν ὀνόμασεν
«Ara coeli» τ.ἔ. Βωμὸν τοῦ οὐρανοῦ.

Ἀποστολεύς:

Μακάριος Μοναχὸς Παπακυρίλλου
Νέα Σκήτη ἀγίου Ὁρους 1958

Οἱ Ἕλληνες ἄρματωλοί, πολιορκοῦν τ' Ἀνάπλι,
 κι' οἱ Τοῦρκοι πανικόβλητοι, προσμένουν τὸ ἱμάτι (ἐπικουρά).
 Ἡ Πύλη ἠγανάκτησε, καὶ διὰ τιμωρία,
 ἅπειρα πλοῖα μὲ στρατό, ἔστειλε κ' ἐφεδρεία.
 Καὶ πιάνουν τὸν Ἀργολικό, Σπέτσες καὶ Ἑρμιόνη,
 τὰ πάντα καταστρέφουνε, τοῦ σατανᾶ οἱ ἐγγόνοι.
 Τὶς Σπέτσες καταστρέφουνε, τὸ Ἄστρος βομβαρδίζουν,
 τὸ Λεωνίδι ἔπεσε, τὰ Βάτικα πλευρίζουν.
 Στὴν Ἑρμιόνη βγήκανε, στὸ πέραμα περνᾶνε,
 κι' ἀπὸ παντοῦ ὅπου περνοῦν τὸν ὄλεθρο σκορπᾶνε.
 Οἱ κάτοικ' οἱ προβλεπτικοί, εἶχανε φύγει ὅλοι,
 στὴν Ὑδρα ἐπεράσανε, ὁποῦναι καὶ οἱ στόλοι.
 Μὰ ὅσοι δὲν προφθάσανε, ἐσκληρωθήκαν ὅλοι,
 πρὸ πάντων οἱ ἀνήλικοι, μὰ ἔχι κ' οἱ γερόντοι.
 Κορίτσια, νέοι καὶ παιδιὰ, γεμίσαν τὰ χαρέμια,
 τῆς Πόλης τῆς Ἀνατολῆς, σ' ὅλα τὰ διλαέτια.
 Τ' ὄνομα τοὺς ἀλλάζανε, σαρίκια τοὺς φοροῦνε,
 καὶ τοῦ Στρατοῦ τὸ σύμβολο, τὸ ἀντικαθιστοῦνε.
 Πολλοὶ π' αὐτοὺς προώδευσαν, γινήκαν καὶ Πασάδες,
 Βαλῆδες Σατραζέμηδες, ὡς καὶ Μπουλὸνκ Μπασάδες.
 Καὶ οἱ μικροί, ὦ! εὐκόλα ξεχάσανε τὴν Πίστην,
 ἀλλ' ὅσοι τὴν θυμῶντουσαν, τῶχαν μεγάλη θλίφι.
 Κι' ἂν πῆγαιναν καὶ στὸ τζαμί, κι' ἂν ἔκαναν ντουδάδες
 (προσευχές)
 μέσα τους ἦσαν Χριστιανοί, καὶ νήστευαν Τετράδες.
 Μήπως δὲν ἑμαρτύρησαν γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστην,
 πολλοὶ ὅταν μεγάλωσαν κι' εἶδαν τὸ ρεζιλίκι ;

* * *

Στὴν Σάμο ἦτο Γιουμπρουζῆς ¹⁾ ὁ Νουραδὶν Ἐφέντης,
 ποῦχε γυναῖκα τὴν Νουριέ, θαῦμα τῆς οἰκουμένης.
 Ὁ κόσμος πίστευε γι' αὐτόν, πῶς ἦταν Ἡπειρώτης,
 γιὰτ' ὀμιλοῦσ' ἑλληνικά, σὰν θέρος πατριώτης.
 Γνωρίζει κι' ἀρβανίτικα ὅπως κ' ἡ Νουριέ του,
 γι' αὐτὸ νομίζει πῶς κι' αὐτή, εἰν' ἀπ' τὸ σισελέ του (σὸί του).
 Οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀποκαλοῦν Γκισὸρ Πασᾶ κι' ὡς τόσο,
 γιὰτ' ἀγαπᾷ τοὺς Χριστιανούς, ποὺ τὸν λατρεύουν τόσο.
 Πηγαίνει καὶ στὶς Ἑκκλησιές, ὡς καὶ στὰ πανηγύρια,
 καὶ κάμνει στοὺς Χριστιανούς, ὅλα τοὺς τὰ χατήρια.
 Γι' αὐτὸ καὶ ἡ γυναῖκα του, κρυφὰ τὸν καμαρώνει,
 καὶ τὸν Ἀλλάχ παρακαλεῖ, γιὰ νὰ τὸν δυναμώνει.

1) Τελώνης.

Γι' αὐτά της τὰ αἰσθήματα, κι' ἐκεῖνος τὴν λατρεύει,
 γιὰτ' εἶναι σύμφωνη κι' αὐτῇ, σ' ὅ,τι κι' αὐτὸς γυρεύει.
 Κἄποιος τοὺς εἶπε μιὰ φορά, γιὰ τ' ἀγιασμοῦ τὴν χάρι,
 ὅτι ποτὲ δὲν σήπεται μὰ οὔτε καὶ βρωμάει.
 Νὰ εἶναι ἄραγε σωστό; τῆς ἔκαμεν ἐκεῖνος,
 γιὰ νὰ τῆς δώσῃ ἀφορμὴ πὼς πίστευεν ἐκεῖνος.
 Δὲν δοκιμάζουμε κι' ἐμεῖς; ἐπρότεινεν ἐκείνη,
 κι' ἀμέσως φέρνουν τὸν παπᾶ κρυφά, τὸν Αὐγερίδη.
 Αὐὸ σώματα μὲ μιὰ ψυχῇ, καὶ μὲ κοινὴ τὴν σκέψι,
 τὴν ὥρα περιμένουνε, ποῖδς πρῶτος νὰ πιστέψῃ.
 Κι' ἐκεῖνο ποὺ προσμένουνε ἀπ' τ' ἀγιασμοῦ τὴν χάρη,
 ὁ ὕψιστος τοὺς τῶσταιλε, τὴ θεϊκὴ του χάρι.

* * *

Ἐημέρωναν Χριστοῦγεννα, ἦτανε τρεῖς ἡ ὥρα,
 καὶ κάποιος σὰ νὰ χτύπησε, στοῦ Νουραδὶν τὴν πόρτα.
 Φώναξε, ξαναφώναξε, κανεῖς δὲν ἀπεκρίθη,
 ἴσως νὰ ὠνειρεύθηκα, εἶπε, κι' ἀπεκοιμήθη.
 Ζωήρρευσε τὸ χτύπημα, καὶ σὰ νὰ τοῦ μιλοῦνε,
 γι' αὐτὸ σηκώθηκεν εὐθὺς νὰ δῇ τί θὰ τοῦ ποῦνε.
 Εἰς τὸ Κονάκι σιωπῇ, τὰ πάντα εἰν' ἐν τάξει,
 καὶ στὸ Χαρέμι προχωρεῖ, γιὰ νὰ ἐξιχνιάσῃ.
 Αὐτὸ συνέβαινε κι' ἐκεῖ, ἐν πλήρει φωταψία,
 γι' αὐτὸ τοῦ διαλύθηκε, κάθε του ὑποψία.
 Δοκίμασε κι' ἐκεῖ νὰ μπῇ, μὰ πάλι ἐκρατήθη,
 πρὸς χάρι τῆς γυναίκας του, νὰ μὴ τὴν ἀφουπνήσῃ.
 Τὴν ὥρα ποὺ ἐκύτταζε ἀπ' τοῦ κλειδιοῦ τὴν τρύπα,
 ἦταν ἡ ὥρα π' ἄρχισε, νὰ κρούῃ ἡ Ἐκκλησία.
 Καμπᾶνες δῶ, καμπάνες κεῖ, δονοῦν τὴν ἀτμοσφαῖρα,
 καὶ στὴ Νουριὲ θυμίζουμε, τὸ θεῖον τῆς ἡμέρας.
 Μετὰ σπουδῆς σηκώθηκε, κι' ἀπ' τὸ κρυφὸ συρτάρι,
 μιὰ εἰκονίτσα ἔβγαλε καὶ τὴν καταφιλάει.
 Μὲ δάκρυα τὴν παρακαλεῖ, γιὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ,
 νὰ ξαναγίνῃ Χριστιανή, κι' εὐθὺς ἄς ξεψυχίσῃ.
 Φώτισε καὶ τὸν ἄνδρα μου, ὦ Δέσποινα τοῦ κόσμου,
 νὰ προσκυνήσῃ τὸν Χριστὸ τὸν ἄχρονον Ὑῖόν σου.
 Καὶ τοῦτα τὰ παιδάκια μου, νὰ γίνουν ὁπαδοὶ σου,
 στὴν κολυμβήθρα νὰ λουσοῦν, νὰ εἶναι πιά δικοὶ σου.
 Μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἔκστασι, τὴν οὐρανία σκέψῃ,
 εὐθὺς ἡ πόρτα ἄνοιξε, κι' ὁ Νουραδὶν ἐπέστη.
 Τὸν εἶδε κι' ἀνατρόμαξε, ἐχάθηκ' ἡ λαλιά της.
 Τὴν Παναγιά παρακαλεῖ μὲ δλη τὴν καρδιά της.
 Ἀξίωσε με Δέσποινα, νὰ μὴ σ' ἐγκαταλείψω,

καὶ γιὰ τὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ, τὸ αἷμα μου νὰ χύσω.
 Ἄφωνη καὶ ἀμίλητη τὸ χάρο περιμένει,
 γιὰτὶ τὸν Χότζ' ἀρνήθηκε, καὶ τὸν παπᾶ προσμένει.
 Σταυροκοπιέται διαρκῶς, τὴν Παναγιά κυττάζει,
 καὶ τὸν Χριστὸ παρακαλεῖ, γιὰ νὰ τὴν παραλάβῃ.
 Πνιγμένος ἀπ' τὰ δάκρυα ὁ Νουραδίν, σωμαίνει,
 νὰ πάψῃ ἡ συγκίνησις, ποῦ τὸν ἀποθουδαίνει.
 Εἶσαι λοιπὸν χριστιανή; τῆς κάνει μὲ λαχτάρα,
 καὶ τᾶκρυβες τόσον καιρό, κάμνοντας τὴν Τουρκάλα;
 Σταυροκοποῦνται καὶ οἱ δύο, φιλοῦνε τὸν Σωτῆρα,
 τὴν Παναγιά εὐχαριστοῦν, τοῦ κόσμου τὴν ἐλπίδα.
 Καὶ ὁ Δεσπότης ποῦ τὸ λὲν καὶ ἐξομολογοῦνται,
 τὸν Κύριον εὐχαριστεῖ, γιὰ ὅσα τοῦ διηγοῦνται.
 Τοὺς μύρωσε, τοὺς ἔχρισε, βάπτισε τὰ παιδιὰ τους,
 καὶ γράμματα συστατικὰ τοὺς ἔδωσε κοντὰ τους.
 Ἐοὐ θὰ εἶσ' ὁ Νικολός, κι' εὐὸ ἡ Δευκοθέα,
 ἡ ἀδερφή τοῦ Νικολοῦ, μὰ ὅχι κι' ἡ γυναῖκα.
 Σαράντα μίλλια ἀπ' ἐδῶ, εἶναι Ἑλλάδα πλέον,
 οὐρτε ἐκεῖ νὰ ζήσετε, καὶ εὐτυχὲς τὸ μέλλον.

* * *

Στὴν Αἴγινα ποῦ βγήκανε, ἡγέρθη ἀπορία,
 σὰν ποῦ νὰ κατοικήσουνε, ποῦ νᾶναι κι' εὐφορία.
 Δὲν πάμε στὴν πατρίδα μου, ἐπρότεινε ἐκεῖνη,
 δυὸ δῆματα εἶν' ἀπεδῶ, μιᾶς βραδιάς ταξεῖδι.
 Δὲν εἶσαι Ἡπειρώτισσα; ἐρώτησεν ἐκεῖνος,
 ἐγὼ αὐτὸ ἐπίστευα, ὡς μοῦχε πῇ ἐκεῖνος.
 Δὲν εἶμαι Ἡπειρώτισσα, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Κρανίδι,
 τῆς Νερατζούλας γέννημα, κόρη τοῦ Νεστορίδῃ.
 Δὲν ἔχεις ἄλλους ἀδερφοὺς; Ποῦ βρίσκοντ' οἱ γονεῖς σου;
 Εἶχατε σπῖτι, μαγαζί; ὦ! εἶχατ' ἀποκρίσου;
 Εἶχαμε σπῖτι, μαγαζί, καίτι στὸ λιμάνι,
 καὶ ἀδερφὸ μονάκριβο. Ποῦ νᾶναι; Τί νὰ κάνει;
 Ὅσο γιὰ τὸν πατέρα μου καὶ γιὰ τὰ γονικά μου,
 τοὺς σκότωσαν οἱ ἄπιστοι, τοὺς κάψανε μπροστά μου.
 Τόσο μικρὴ ποῦ ἤμουνα, κι' ἀκόμα τὸ θυμοῦμαι,
 μόνον τὸν ἀδεφούλη μου, ποσῶς δὲν ἱστοροῦμαι.
 Ἦμουν μικρὴ τρανὸς αὐτός, ὅταν ἐξενιτεύθῃ,
 πρὶν ἀπ' τὴν Ἐπανάσταση, ὡς μῆνες δέκα ἔξῃ.
 Τί ἔπαθες ἀφέντη μου; Τοῦ κάνει σασιτισμένη,
 σ' ἐλύπησ' ἡ διήγησις; Ἄς εἶμαι σχωρεμένη.
 Πῶς χάλασε τὸ χρῶμα σου!! κιτρίνησ' ἡ μορφὴ σου!!
 ὦ! πές μου σὲ παρακαλῶ; Ἀφέντη μ' ἀποκρίσου:

Συγκράτησε τὰ δάκρυα. Μὴ τρέμης; "Αχ! θὰ σβύσου,
 γιατί μοῦ σχίζεις τὴν καρδιά; πῶς χάλασ' ἡ μορφὴ σου;
 "Ἐξω φρενῶν ὁ Νικολός, ἀρπάζει τὸ κουμποῦρι,
 νὰ δώσῃ τέρμα στὴ ζωή, δὲν θέλει πιὰ ν' ἀκούῃ.
 Μὰ ὁ Χριστὸς ποῦ προσκυνᾷ, δὲν τὸν ἐγκαταλείπει,
 κι' ἐπάνω στὴ φρικτὴ στιγμή, τὴν φρόνησι τοῦ δίνει.
 "Ἐγινε ὅ,τι ἔγινε. Γιατί ν' αὐτοκτονήσω;
 στὸ διάβολο τὸ σῶμα μου, καὶ τὴν ψυχὴ ν' ἀφήσω;
 "Οχι. Δὲν θὰ γινῇ αὐτό, γιατί εἶμαι βαφτισμένος,
 ἀνήκω ὅλος στὸν Χριστό, ποῦ μ' ἀφιερωμένος.
 Δὲν τῶκαμα ἐν γνώσει μου, οὔτ' ἀπὸ ἀπιστία,
 τὸ ἔκαμε ὁ Σατανᾶς, ποῦστησε τὴν παγίδα.
 Θεά, ἀδερφοῦλα μου; εἶμαι ὁ ἀδερφός σου,
 ὁ Νικολός ποῦ ἔλεγες, εἶναι ὁ σύζυγός σου.
 Συγχώρα μ' ἀδερφοῦλα μου, καὶ νᾶσαι σχωρεμένη,
 καὶ ἀπὸ τούτῃ τῇ στιγμή, θάμαστε χωρισμένοι.
 Τὸν κόσμο θὲ ν' ἀφήσωμε γιὰ τὸν ἐξίλασμό μας,
 κι' ἄλλος δὲν θὰ τὸ ξεύρ' αὐτό, ἀπὸ τὸν πνευματικό μας.
 Τὸ ράσο θὰ φορέσωμε, ἐμεῖς καὶ τὰ παιδιὰ μας,
 καὶ Δεσιπρὲς θὰ γράφωμαι ὅπως καὶ τὰ παιδιὰ μας.
 "Ἐχομε χρήματα πολλά, τσουβάλι τὸ χρυσάφι,
 φθάνουν διὰ νὰ ζήσουνε, μαζὺ μ' ἐμᾶς καὶ ἄλλοι.
 "Απὸ τὸν κόσμο μακρυά, μέσα στὴν ἐρημία,
 ἐκεῖ πλέον θὰ ζήσωμεν, ἐν ἄκρᾳ μετανοίας.
 Στὴν Ἑρμιόνη κεῖ κοντὰ στοῦ Βούλγαρη τ' ἀμπέλι,
 ἦτανε τότε μιὰ Μονή, ποῦ τώρα εἶν' καμένη.
 "Ἐκεῖ ποῦ οἱ Τοῦρκοι μάτρωσαν τὸν κόσμο σὰν ἀγέλη,
 καὶ τοὺς ἐκατακάψανε οἱ τρεῖς κατηραμένοι.
 Οἱ ἄγιοι Ἀνάργυροι, ποῦ μέσα κατοικοῦσαν,
 καὶ ἔδιναν τὴν χάρι τους σὲ ὅσους τὴ ζήτησαν,
 Θᾶρθουνε πάλιν σὰν καὶ πρὶν, στὴν νέαν Ἐκκλησίαν,
 ποῦ θὰ τοὺς χρίσωμεν ἐμεῖς εἰς τοῦ Θεοῦ λατρεῖαν.

ΠΡΟΗΓΟΥΜ. ΣΥΜΕΩΝ ΦΙΛΟΘΕΪΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ

Προ - ὁρίζω, ἤγουν ὁρίζω τι ἐκ τῶν
 προτέρων, πρὸς τινα σκοπὸν ἢ ἔργον· ἢ
 προᾶξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ προορίζω.
 Ὁ Θεὸς ὡς παντεπόπτης παρακολουθεῖ
 τὴν πορείαν τοῦ βίου ἡμῶν ἕως τέλους
 τῆς ζωῆς μας, καὶ σχετικῶς πρὸς αὐτὴν

μᾶς προορίζει ἢ εἰς τὸν Παράδεισον ἢ
 εἰς τὴν κόλασιν. Τὰ ἀγαθὰ ἔργα σώζουν
 ἢ κολάζουν τὸν ἄνθρωπον. Ὁ προορισμὸς
 τοῦ Θεοῦ εἶναι ἢ πρόγνωσις αὐτοῦ, περὶ
 τῆς μελλούσης ἐν ἐκάστῳ ἀνθρώπῳ ζωῆς.
 Ἡ θέλησις λοιπὸν τοῦ ἀνθρώπου πρῶ-
 τον καὶ ἡ θεία χάρις ποιεῖ τὸν προορι-
 σμόν μας, ἐν ἐνὶ λόγῳ, οὔτε ὁ ἄνθρωπος

ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

Βίβλος ἀναμορφώσεως μοναχικῆς πολιτείας

(Ἐκ τῆς ἐκδόσεως Ζαχαρίου ἱερομ. Μικραγιαννανίτου, Ἑρμούπολις 1887)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Εἰς τὴν Παρασκευὴν τῆς νη-
στείας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

Περὶ τοῦ διδόναι ἐλεημοσύνην καὶ
δέχεσθαι νήπια καὶ γέροντας καὶ
χοῆσθαι ὀλίγω οἴνῳ.

Εὐλόγησον πάτερ,

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, ὀφειλέτης
εἰμὶ λέγειν πάντοτε λόγον κατηχήσε-
ως καὶ παραμυθίας· παραστήσατε γοῦν
τὰ μέλη ὑμῶν ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος,
δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ πρὸς ἁγιασμόν,
ἀναλάβετε θεῖον φρόνημα, ἔτι πλεῖον

κατανοήσατε τὸ ἀκριβὲς καὶ ἀγγελικὸν
ἡμῶν ἄξιωμα τοῦ τιμίον ἡμῶν σχήματος,
καίτοι κατανοήσαντες αὐτὸ ἀπεδώκατε
ἐκυτοὺς τελείως τῷ Κυρίῳ, διὰ τῆς ὑ-
ποταγῆς, δι' ὃ καὶ καθ' ἐκάστην κα-
κοπαθεῖτε ἐν τοῖς σωματικοῖς καὶ πνευ-
ματικοῖς ἔργοις· διότι καὶ ταῦτα κἀ-
κεῖνα εἰσὶν εὐαπόδεκτα τῷ Θεῷ, καὶ
πάντα μετ' ἀλλήλων συγκρατοῦνται·
Διότι ὁ μὲν σχολάζει τῇ ἀναγνώσει
ὁ δὲ ἐν τῇ προσευχῇ, ἄλλος ἐν τῷ ἔργο-
χείρῳ, ἕτερος ἐργάζεται ἐν τοῖς ἔξω
ἔργοις, ὁ μὲν σκάπτει τὸν ἀμπελῶνα,
ὁ δὲ γεωργεῖ τὴν γῆν, ἄλλος εἰσοδιά-

μόνος εἶναι δυνατόν νὰ σωθῇ, οὔτε ὁ Θε-
ὸς βιαστικῶς τὸν σώζει, διότι ἡ σωτηρία
μας εἶναι ἔργον ἰδικόν μας καὶ τοῦ Θεοῦ.
Γρηγόριος ὁ θεολόγος λέγει· «Δεῖ γὰρ
καὶ τὸ ἔφ' ἡμῖν εἶναι, καὶ τὸ ἐκ Θεοῦ σώ-
ζεσθαι». «Ἡ χάρις κἀν χάρις ἦ, τοὺς ἐ-
θέλοντας σώζει» ἀποφαίνεται ὁ ἅγιος
Χρυσόστομος. Ὁ Μηνιάτης λέγει· ὁ προ-
ορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ συνδρομὴ
θείας χάριτος καὶ ἀνθρωπίνης θελήσεως.
Ὁ Θεὸς ὥς δημιουργὸς καὶ Πατὴρ, θέλει
πάντων τῶν ἀνθρώπων τὴν σωτηρίαν,
εἰς πάντας παρέχει τὴν χάριν καὶ τὴν σω-
τηρίαν, ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὥς αὐτεξούσιον
πλάσμα καὶ ἐλεύθερον, ὀφείλει εὐχαρίστως
νὰ λάβῃ ταύτην. «Τοῦ μὲν Θεοῦ, τὸ δι-
δόναι, τοῦ δὲ ἀνθρώπου, τὸ λαμβάνειν
καὶ τελειοποιεῖν». Ὁ Θεὸς πάντας καλεῖ
διὰ τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ σώζει τοὺς πι-
στοὺς καὶ ἀξίους, τοὺς ἐθέλοντας νὰ σω-

θῶσιν. Ὁ πατὴρ χρυσορρήμων λέγει.
«Εἰ ἡ κλῆσις ἦρκει μόνον, τίνος ἔνεκεν,
οὐ πάντες ἐσώθησαν; οὐκ ἡ κλῆσις μό-
νον, ἀλλὰ καὶ ἡ πρόθεσις τῶν καλουμέ-
νων εἰργάσατο τὴν σωτηρίαν· οὐ γὰρ ἡ-
ναγκασμένη ἔγινεν ἡ κλῆσις, οὐδὲ βεβια-
σμένη. Πάντες γοῦν ἐκλήθησαν, ἀλλ' οὐ
πάντες ὑπήκουσαν». Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὅ-
λα τὰ μέσα καὶ τὴν δύναμιν διὰ νὰ σω-
θῇ· ἔχει τὸν θεῖον νόμον, τὸ Εὐαγγέλιον
καὶ τὰ θεῖα Μυστήρια, αἵνα προσφέρει
ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία πρὸς ἁγιασμόν
καὶ σωτηρίαν τῶν πιστῶν. Θέλεις λοιπὸν
τὴν σωτηρίαν σου; τὴν θέλει καὶ ὁ Θεός·
τὸ πᾶν ἔγκειται, ἀδελφέ μου, εἰς τὴν ἐλευ-
θέραν σου θέλησιν καὶ ἀγαθὴν προαίρε-
σιν. «Τοῦ Θεοῦ στεφανοῦντος οὐ τοὺς ἐν
ἀνάγκῃ, ἀλλὰ τοὺς προαιρέσει ἀπεχομέ-
νους» (Χρυσόστ.).

ζει, ἕτερος πελεκᾷ, καὶ οὐδείς ἀργός καὶ ἀκίνητος, πάντες κοπιᾶζουσιν ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἐπὶ τῆς θύρας καθήμενος καὶ παρατηρῶν τοὺς εἰσερχομένους, μηδὲ ὁ διώκων τὰ πτηνὰ ἀπὸ τὰς ὁπώρας δοκεῖ μοι ἄχρηστος εἶναι, ὅτι καὶ οὗτοι ἀποπληροῦσι τόπον χρείας τοῦ ὄλου σώματος κἂν ὀλίγον ὅμως ἀποσώζῃ τόπον ποδὸς ἢ δακτύλου, πάντες οὖν ὡς μία ψυχὴ λογιζόμεθα καὶ ἐν θέλημα, οὕτω τοίνυν τυγχάνομεν πάντες, καὶ μηδεὶς δι' ἀγνωμοσύνην αὐτοῦ ἀποκοπιτέτω τῆς ἀδελφότητος, ἀλλὰ συγκαοιαζέτω μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, πάντες ἀγιάζετε τῇ ἐργασίᾳ τὰς χεῖρας ὑμῶν· διότι ἡ ἐργασία ὑμῶν ὡς τις θυσία καὶ προσφορά ἀναφέρετε τῷ Θεῷ· ἢ ἄρα οὐ λαλῶ τὴν ἀλήθειαν; οὐ τρέφομεν νήπια, ἅτινα καθ' ἐκάστην προσλαμβάνομεν; οὐ χορτάζομεν γέροντας; οὐ δίδομεν ξένοις ἄρτον; καὶ λάχανα; καὶ ποτῆριον ψυχροῦ ὕδατος; ἢ καὶ οἴνου καὶ εἴτι ἕτερον ἔχομεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ; Οὐκ ἀποδεχόμεθα φίλους; οὐ τρέφομεν ἐκυτοὺς ἡμᾶς; τί γοῦν εἰσὶ ταῦτα; οὐκ εἰσὶ προσφορὰ τῷ Θεῷ; ὅτι καὶ ἡ θεία Γραφή οὕτω φάσκει, «ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσιάν»;

Ὅθεν ἐλεήμονες ἐστέ, καὶ εἴτι ὑμεῖς δίδοτε ἐλεημοσύνην, κἀγὼ συμμετέχω αὐτῷ ὅτι πάντες συνάμα δίδομεν, κἂν ἀργύριον, κἂν ἱμάτιον καὶ εἴτι ἕτερον, διότι πάντες ἐν ἐσμέν καὶ πάντες συμμετέχομεν ἐν τε τοῖς σωματικοῖς καὶ πνευματικοῖς· ἡ καρδία μου καίεται περὶ ὑμῶν, κἂν εἰμὶ ἁμαρτωλὸς καὶ οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν τοῖς σπλάγχχνοις μου· κἂν εἰμὶ ἀνάξιος, ὅμως διὰ τῆς πνευματικῆς ἀγάπης περιλαμβάνων ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ἐν τοῖς κόλποις

μου βαστάζω· καὶ πειρῶμαι παντοίῳ τρόπῳ θερμαίνειν καὶ ἀναζωπυρεῖν ὑμᾶς, καὶ περιθάλλειν.

Ὅθεν μηδεὶς κατεπαιρέτω τοῦ ἄλλου, μηδεὶς καταφρονεῖτω τοῦ ἑτέρου, μήτε αὐτὸς ὁ οἰκονόμος καταφρονεῖτω τοῦ μικροτέρου πάντων, κατὰ τὸν βαθμόν. Ὁ ἐναντιούμενος τῷ ἀδελφῷ ἐμοὶ ἐναντιεῖται, διότι ἐγὼ εἰμὶ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν ὁ ἐλάχιστος, ὁ ποίων ὑμᾶς εἰρηνεύειν καὶ ἀγαπᾶν ἀλλήλους, ἥτοι ἐχειν πνευματικὴν ἀγάπην ἐν ἀλλήλοις· ἵνα οἱ μικροὶ θεωρῶσι τοὺς προσεστώτας, ὡς ἐμὲ αὐτὸν ὑπακούοντες αὐτοῖς κατὰ πάντα· εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ μου, οὗτος οὐκ ἔστιν ἐμὸν τέκνον· θεραπεύεσθε γοῦν μετ' ἀλλήλων, διὰ τῶν ψυχικῶν ἀπολαύσεων, ὥστε ἐκπληροῦν τὰς ἀκολουθίας τὰς ἀγρυπνίας, τὰς ἱεράς εὐχὰς μετὰ προσοχῆς καὶ προθυμίας. Εἴτα καὶ σωματικῶς διὰ τὸν κόπον τῶν ἔργων κυβερνᾶν ἐαυτοὺς δι' ἄρτου καὶ λαχάνων βρασμένων, μετὰ ὀλίγου οἴνου, καὶ τοῦτο ὅσοι εἰσὶ κακοστόμαχοι· ὅσοι δὲ εἰσὶν ὑγιεῖς καὶ βούλονται ἐγκρατεῦσθαι, χάρις τῷ Κυρίῳ, ἐγκρατευέσθωσαν.

Μέμνημαι δὲ ὅτι τῇ ἐβδομάδι τῆς διακαινησίμου, τινὲς ἐνώχλησάν με ἐξαιτοῦντες ἄδειαν, ἵνα μὴ πίωσι τελείως οἶνον, εἶπον δὲ αὐτοῖς ὅτι μετὰ διακρίσεως προστάσω καὶ παραγγέλλω ὑμῖν τοῦτο κοινῶς, ὅτι ἐν ὅσῳ ἐστὶ διψαγία, δεῖ ἔχειν ἄνεσιν κατὰ πάντα καὶ ἐν ταῖς γονυκλιταῖς μετανοίας καὶ ἐν ταῖς κατὰ καιρὸν ὥραις· μετὰ ταῦτα δὲ εἴ τις βούλεται προσθέσαι ἐπὶ τῆς ἐγκρατείας αὐτοῦ, ἐκτὸς Σαββάτου καὶ Κυριακῆς, καὶ ἀρκεῖσθω μόνῳ ἄρτιῳ καὶ ὕδατι, εἰ δὲ ἡσθάνου σεαυτοῦ ἀδυνατεῖν, κυβέρνησον σεαυτὸν πιὼν καὶ ὀλίγον οἶνον, ἵνα ἐνδυναμωθῇς, καὶ

Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρώνη

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

Τί προσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ τὴν Κοινωνίαν

(Μελέτη ἐπιστημονική, εἰδικῶς διὰ τὴν Ἀγιορ. Βιβλιοθήκην)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 297)

Τὸ κύριον δὲ εἶδος τῶν ποιημάτων τούτων εἶναι τὸ καλούμενον «Κοντάκιον» περιλαμβάνον πολλὰς στροφὰς (οἴκους). Μέγιστος καὶ σπουδαιότερος ἐκ τῶν ποιητῶν Κοντακίων εἶναι ὁ Ρωμανὸς ὁ Με-

ποίησον καὶ διφαγίαν, δις τῆς ἡμέρας ἐσθίων, οἱ δὲ ἀδύνατοι ἐσθιέτωσαν πάντοτε, καθὼς καὶ οἱ ὄντες ἐκ τῶν πόλεων καλοεθισμένοι. Ὅθεν γοῦν ὁ πίνων οἶνον μὴ καταπιπτέτω, ἀλλ' ἀνυφύσθω· καὶ ὁ μὴ πίνων μὴ ὑψηλοφρονεῖτω ὅτι μέγα τι ποιεῖ· διότι, κατὰ τὸν ἀπόστολον φάσκοντα, «τὰ βρώματα οὐκ ἐστὶν ἡμῶν τῷ Θεῷ» δταν κενοδοξώμεν, πληγὴν ὅτι ἡ ἀποχὴ τοῦ οἴνου μᾶλλον συντελεῖ τῷ κοινῷ, οὐδεὶς ἀντεπεῖν δύναιται· ἀλλὰ καὶ νομοθεσίαν ἔχομεν παρὰ τοῦ ἁγίου Μεγάλου Βασίλειου, τοῦ ἁγίου Μάρκου καὶ ἄλλων ἁγίων πατέρων μὴ πίνειν οἶνον, δηλ. τοὺς ὑγιεῖς· ἀλλὰ κρεῖττον ἐστὶ τέκνα μου ἢ ἐγκράτεια, εἰδέποτε καταλύετε δι' ἐνὸς ποτηρίου ἀρκεῖσθω ὑμῖν ποτήριον χωροῦν ἀνὰ τέσσαρας οὐγγίας, οἱ δὲ ἀγαπῶντες ἀπέχειν πάντοτε τοῦ οἴνου, δόξα καὶ τιμὴ αὐτοῖς οὐράνιος καὶ στεφανούτω αὐτοὺς τὸ ἔλεος, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, καὶ σκεπαζέτω ὑμᾶς, καὶ σφραγιζέτω ἡ εὐχὴ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ διαφυλάξαι ἀβλαβεῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

λφδός.

Τὴν περίοδον τῶν Κοντακίων διαδέχεται ἡ περίοδος τῶν Κανόνων, ποιημάτων συγκειμένων ἐξ ἑννέα ᾠδῶν, τῶν ὁποίων ἐκάστη ἔχει ὑποδειγματικὴν στροφὴν καλουμένην «Εἰρμόν», καὶ ἄλλας ὁμοίας πρὸς τὸν εἰρμόν στροφὰς, καλουμένας «τροπάρια». Ἐν τούτοις ἡ δευτέρα ᾠδὴ παραλείπεται συνήθως, διότι οἱ Κανόνες καλοῦνται ὀκταῶδιοι. Ὑπάρχουν, ἐν τούτοις, καὶ βραχύτεροι κανόνες ἐκ δύο ᾠδῶν (διῶδια), ἐκ τριῶν ᾠδῶν (τριῶδια), ἐκ τεσσάρων ᾠδῶν (τετραῶδια).

Καὶ οἱ ποιηταὶ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἐλεύθεροι διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποθέσεων αὐτῶν, ἔχοντες ὑπ' ὅψιν τὸ δόγμα καὶ τὴν παράδοσιν, τοῦλάχιστον εἰς ὅσα ποιήματα αὐτῶν ἐνεσωματώθησαν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑμνωδίαν καὶ ψάλλονται κατὰ τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας. Ὡς ἐλέχθη ἤδη, οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ποιηταὶ ἔχουν πρὸ ὀφθαλμῶν νὰ τέρπουν καὶ νὰ ψυχαγωγοῦν, ποιούμενοι χρῆσιν καὶ τῆς μουσικῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνισχύουν καὶ νὰ ἐξυψώνουν τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ ἠθικὸν συναίσθημα διὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκφράσεων καὶ τῆς κατανυκτικῆς μουσικῆς.

Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, προβάλλεται ἡ διδασκαλία, τὰ θαύματα, ὁ βίος καὶ τὰ πάθη τοῦ Κυρίου, ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ καὶ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥς καὶ τὴν ἁγίαν Τριάδα. Ὅμοίως ὑμνεῖται καὶ γεραίρεται ἡ μεγαλωσύνη, ἡ ἀγαθότης, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.

Μὲ ἰδιαιτέραν καὶ ὄντως ὑπὲρ τῆς ἐ-

ξαρσιν ὑμνεῖται τὸ πρόσωπον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ἡ δὲ πλουσιωτάτη ὑμνογραφία, ἡ ὁποία ἀφορᾷ εἰς τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἐξαντλεῖ ὁμολογουμένως, ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν πρὸς ὑμνησιν τῆς μοναδικῆς χάριτος, ἧς ἔτυχεν ἡ Κεχαριτωμένη παρὰ τῷ Θεῷ ἐξαίρουμένων τῶν ἀρετῶν αὐτῆς ὡς γυναικός, ὡς μητρὸς καὶ προστάτιδος τῶν χριστιανῶν. Ἐξαίρονται ὅμως διὰ τῆς χριστιανικῆς ὑμνωδίας ὁ βίος καὶ αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων καὶ αἱ ἀθλήσεις τῶν μαρτύρων.

Ἐκ τῆς ἐπόψεως ταύτης ἐξετάζοντες τὴν χριστιανικὴν ὑμνωδίαν, διακρίνομεν ἐν αὐτῇ τὸ ἱστορικὸν καὶ ἀφηγηματικὸν στοιχεῖον, τὸ ἐγκωμιαστικόν, τὸ εὐχαριστήριον καὶ τὸ ἱκετήριον.

Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἠθικῶν συναισθημάτων καὶ τὴν διέγερσιν παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ἐνθέων πόθων, ἔρωτος μὲν πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἀποστροφῆς δὲ πρὸς τὴν κακίαν ἐξαίρονται ἐν τῇ χριστιανικῇ ὑμνωδίᾳ ἡ φιλαλληλία, ἡ εὐσέβεια, ἡ ὑπομονή, ἡ καρτερία, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ μετάνοια, ἡ μεταβολὴ τοῦ βίου ἀπὸ τοῦ κακοῦ εἰς τὸ ἀγαθόν, ἡ καλὴ χρῆσις τοῦ πρώτου, ἡ μετάδοσις ἐκ τῶν κεκτημένων τοῖς ἔχουσιν ἀνάγκην καὶ ἰδίᾳ ἡ βασιλὶς καὶ κορωνὶς τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, ἡ καινὴ δηλονότι ἐντολὴ τῆς ἀγάπης. Ἀντιθέτως στιγματίζονται ὁ δόλος, τὸ μῖσος, ἡ φιλαυτία, ὁ ἐγωῖσμός, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ φιλαργυρία, ἡ ὑποκρισία, ἡ πλεονεξία καὶ ἡ αἰσχροκέρδεια, ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ πλούτου, ἡ ἀσπλαγχνία, ἡ σκληρότης, ἡ ἀκολασία καὶ κάθε ἀνθρωπίνῃ κακία.

Εἰς μίαν τοιαύτην ὑμνογραφίαν, τόσον πλουσίαν, ὥστε νὰ μὴν εἶναι κἂν δυνατὸν νὰ ψαλῇ ὁλόκληρος εἰς τὸν κύκλον τοῦ ἔτους, διότι ἂν τοῦτο συνέβαινε θὰ

καθίσταντο αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι ἀβαστάκτως μακροσκελεῖς, φυσικὸν εἶναι νὰ ἀνευρίσκωμεν ὅλα τὰ οἰκοδομητικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρομεν ἄνωτέρω. Μόνον ὅμως ἐπιμελὲς μελέτῃ τῆς ὑμνωδίας ταύτης καὶ πλήρης κατανόησις τῶν ὑψηλῶν ἐννοιῶν, αἱ περιέχει, καὶ τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ τρόπου διὰ τοῦ ὁποίου τὰ διάφορα ὑψηλὰ καὶ διδακτικὰ νοήματα ἐκφράζονται, δύνανται νὰ πείσουν περὶ τῆς μεγάλης ὑπηρεσίας, τὴν ὁποίαν προσέφερον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν οἱ μοναχοί, κληροδοτήσαντες εἰς αὐτὴν τὰ αἰώνια αὐτὰ κειμήλια πρὸς ἑξάρσιν τῶν εὐσεβῶν αἰσθημάτων τῶν χριστιανῶν, ἐξύμνησιν τῶν ἱερῶν προσώπων καὶ γεγονότων τῆς πίστεώς μας καὶ δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ. Οὕτως ἡ θεόπνευστος Μοῦσα τῶν βυζαντινῶν ὑμνογράφων, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ μοναχῶν, ἐχάρισεν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον ἐκκλησίαν ἓνα κυριολεκτικῶς ἀνεξάντλητον θησαυρὸν θερησκευτικῆς λογοτεχνίας, ἕναντι τοῦ ὁποίου πτωχοτάτῃ ὄντως καὶ εἰς ἄκρον περιορισμένη ἐμφανίζεται ἡ ὑμνωδία ὅλων τῶν ἄλλων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Τὰ μοναστήρια ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀλλαχού.

Ἀφορμὴν εἰς τὴν ἵδρυσιν μοναστηρίων ἐν τῇ Δύσει ἔδωκεν ἡ εἰς Ρώμην μετάβασις τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ὁ ὁποῖος μετέβη ἐξόριστος ἐκεῖ κατὰ τὸ ἔτος 370 μ. Χ. κατόπιν τῶν ἐρίδων, αἱ ὁποῖαι προεκλήθησαν ἐκ τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Κατ' ἀρχὰς ἱδρύθησαν μοναστήρια τινὰ εἰς Ἰταλίαν ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς Ἰσπανίας ἔτι, ὅπου μάλιστα προήχθησαν ἱκανοποιητικῶς ἀπὸ τοῦ 4ου ἕως μετὰ Χριστὸν αἰῶνος. Τὰ μοναστήρια ὅμως ταῦτα δὲν εἶχον ἀσκη-

τικὸν χαρακτῆρα. Διείποντο ἀπὸ συστήματα μᾶλλον ἐλεύθερα καὶ περισσότερον ἀπέβλεπον εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἀναλόγως ἄλλως τε, καὶ πρὸς τὴν νοοτροπίαν τῶν λαῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων ἰδρύνοντο.

Ἡ σοβαρὰ ὁμως ἐκτίμησις τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἡ αὔξισις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναστηρίων ἐν τῇ Δύσει χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ θου μ. Χ. αἰῶνος. Πράγματι κατὰ τὸ ἔτος 529 ὁ ἐκ Νουρσίας τῆς Ἰταλίας Βενέδικτος, διετύπωσε διὰ κανονισμῶν καὶ διατάξεων τὰ τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας τῶν κοινοβιακῶν μοναστηρίων. Διὰ τῶν κανονισμῶν τοῦ Βενεδίκτου, θεσπίζεται αὐστηρὰ πειθαρχία καὶ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς μοναχοὺς χειρωνακτικὴ ἐργασία. Ὡς πρότυπον δὲ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τούτων, θεωρεῖται τὸ ἐν Ἰταλίᾳ μοναστήριον τοῦ Μόντε Κασσίνο, τὸ ὁποῖον καὶ ὑπῆρξε τὸ σπουδαιότερον κέντρον τῶν Βενεδικτίνων.

Ὁφείλει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι καὶ ἐν τῇ Δύσει τὰ μοναστήρια, τὰ ὁποῖα ἰδρύθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, μεγάλας προσέφερον ὑπηρεσίας, ἐν μέσῳ μάλιστα τῶν λαῶν ἐκείνων τῆς Δύσεως, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ τότε ἦσαν εἰς βάρβαρον καὶ ἀληθῶς ἡμιαγρίαν κατάστασιν.

Οἱ μοναχοὶ διὰ τῆς φιλοπονίας αὐτῶν, ἐξεχέρσωσαν πολλὰς ἐκτάσεις καὶ κατέστησαν αὐτὰς γονίμους καὶ ἀποδοτικὰς καὶ ἔδωκαν τὸ παράδειγμα τῆς ἐργασίας καὶ τῆς φιλοπονίας εἰς τοὺς λαοὺς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς καταστάσεως, ὑπὸ τὴν ὁποίαν διετέλουν, ἦσαν ὀκνηροί—μὴ γνωρίζοντες, ἄλλως τε, τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐργασίας—καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ νὰ ἀποζοῦν ἐκ τῆς θήρας καὶ τῆς ἀρπαγῆς. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐργασία δὲν εἶναι μόνον μέσον βιοπορισμοῦ καὶ οἰκονομικῆς ἐξυπηρετήσεως, ἀλλὰ ἡ

ριστον παιδαγωγικὸν καὶ ἐκπολιτιστικὸν μέσον, συγκρατεῖ δὲ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ πολλῶν παρεκτροπῶν, εἰς τὰς ὁποίας τὸν ὀδηγεῖ ἡ μήτηρ πάσης κακίας ἀργία, εἶναι φανερὸν ὅτι, διὰ τοῦ μέσου τῆς ἐργασίας, τὴν ὁποίαν ἐδίδαξαν εἰς τοὺς λαοὺς ἐκείνους οἱ μοναχοὶ ἠδυνήθησαν νὰ ἀνυψώσουν τὸ φρόνημα αὐτῶν γενικώτερον πρὸς ἀποδοχὴν καὶ ἄλλων χριστιανικῶν διδαγμάτων καὶ τήρησιν αὐτῶν.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἐργασίας ἐκαλλιεργεῖτο καὶ ἡ παιδεία εἰς τὰ μοναστήρια τῆς Δύσεως. Οἰκτρὰ ἦτο τῷ ὄντι ἡ κατάστασις τῆς ἀγραμματοσύνης ἐν τῇ Δύσει τότε. Διὸ οἱ μοναχοὶ ἐφρόντισαν νὰ προσφέρουν εἰς τοὺς ἀμαθεῖς ἐκείνους λαοὺς τὰ φῶτα τῆς μορφώσεως. Οὕτω μετέβαλον τὰ μοναστήρια αὐτῶν εἰς σχολεῖα, τόσον διὰ τὴν μεγαλυτέραν καὶ γενικωτέραν τῶν μοναχῶν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν, ὅσον καὶ διὰ τὴν μετάδοσιν τῶν γνώσεων αὐτῶν εἰς τοὺς περίε τῶν μοναστηρίων κατοικοῦντας λαοὺς. Εἶναι τῷ ὄντι γνωστόν, ὅτι ἐπὶ αἰῶνας, τὰ μόνα σχολεῖα ἐν τῇ Δύσει ὑπῆρξαν τὰ μοναστήρια. Ἄνευ δὲ αὐτῶν, ἀγνοεῖ τις ἀληθῶς εἰς ποίαν κατάστασιν θὰ ἐνεφανίζετο ἡ Δύσις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν πρωταρχικὸν ρόλον ἔπαιξε τὸ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς φῶς, τὸ ὁποῖον μετελαμπαδεύθη εἰς τὴν Δύσιν διὰ τῶν σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Εἰς τὰ μοναστήρια ἐκεῖνα τῆς Δύσεως ἐκαλλιεργήθη καὶ ἐδιδάχθη ἡ Λατινικὴ γλῶσσα, ἡ ὁποία καθ' ὅλον τὸν μεσαίωνα, ὑπῆρξεν ἡ γλῶσσα εἰς τὴν ὁποίαν ἐν τῇ Δύσει ἐγράφετο κάθε ἔργον μὲ ἀξιώσεις σχετικὰς. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διέσωσαν οἱ μοναχοὶ τὰ ἔργα τῆς κλασσικῆς λατινικῆς περιόδου, ἀντιγράφοντες

αὐτὰ εἰς τὰ μοναστήρια· καὶ τὰς βιβλιοθήκας. Διὰ τῆς καλλιέργειας δὲ ταύτης τῆς λατινικῆς γλώσσης, συνετέλεσαν ὅπως διαμορφωθοῦν σὺν τῷ χρόνῳ, αἱ ἐκ τῆς γλώσσης ταύτης προσελθοῦσαι νεολατινικαὶ γλώσσαι καὶ νὰ διαμορφωθοῦν σὺν τῷ χρόνῳ εἰς γλώσσας αὐτοτελεῖς, ἀνεξαρτήτους καὶ αὐτάρκεις. Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι ἐν προκειμένῳ ὅτι μόλις αἱ γλώσσαι αὗται ἤρχισαν νὰ χρησιμοποιῶνται πρὸς συγγραφὴν ἐπιστημονικῶν ἔργων, ἐστράφη ἡ προσοχὴ τῶν μορφωμένων συγγραφέων, ἐκτὸς τῆς φυσικῆς διὰ τὰς γλώσσας ταύτας πηγῆς, δηλαδὴ τῆς λατινικῆς, καὶ πρὸς μίαν ἄλλην πηγὴν ἐξαιρετίως προσφερομένην διὰ τὴν δημιουργίαν λέξεων νέων. Ἐστράφησαν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν, λόγῳ τοῦ πλούτου αὐτῆς ἐνὸς τοῦ λεξιλογίου τοῦ καὶ τῆς εὐλυγισίας τῆς γλώσσης ταύτης, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐξαιρέτου καὶ μοναδικῆς εὐκολίας, μετὰ τῆς ὁποίας τὰ σύνθετα παράγονται ἐν τῇ γλώσσῃ μας. Διότι πράγματι, εἰς τὴν ἑλληνικὴν, ἐκ δύο δεδομένων λέξεων, δύναται τις πάντοτε σχεδὸν νὰ σχηματίσῃ σύνθετον λέξιν πρὸς παράστασιν συνθέτου ἑννοίας, χωρὶς τὸ πρᾶγμα νὰ ξενίξῃ τὸν ἀκροατὴν ἢ ἀναγνώστην, ἔστω καὶ ἂν βλέπῃ διὰ πρώτην φορὰν τὴν νεωστὶ διαπλασθεῖσαν σύνθετον ταύτην λέξιν. Οὕτως εἰς τὰς νεωτέρας ταύτας γλώσσας συναντᾷ τις πολλὰς χιλιάδας λέξεων καὶ ὅρων προσελθόντων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ κανόνας ἀκόμη συντάξεως ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς εἰλημμένους. Ἄλλως τε εἰς τὰ μοναστήρια τῆς Δύσεως ἐκτὸς τῆς λατινικῆς, ἐκαλλιεργεῖτο καὶ ἡ ἑλληνικὴ πλὴν τοῦτο ἦτο ἀληθῶς προνόμιον τῶν ὀλίγων.

Ἐκτὸς τῶν μοναστηρίων τῶν Βενεδικτίνων, ἰδρύθησαν ἐν συνεχείᾳ τὰ τάγματα τῶν Φραγκισκανῶν κατὰ τὸ 1209, τῶν

Δομινικανῶν κατὰ τὸ 1215, καὶ πολλὰ ἄλλα τάγματα, διὰ τῶν ὁποίων ἰδρύθησαν πληθεὺς μοναστηρίων καθ' ἅσας τὴν Δύσιν. Ἦτο δὲ ὁμολογουμένως ἀπαραίτητος ἡ ἐξάπλωσις αὕτη τῶν μοναστηρίων εἰς τὴν Δύσιν, λόγῳ τῶν μορφωτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν σκοπῶν τοὺς ὁποίους ἐξυπηρετοῦν ταῦτα, καὶ μόνον σχεδὸν ταῦτα εἰς τὴν Ἑσπερίαν, περὶ ὧν ἐγένετο ἤδη λόγος ἀνωτέρω.

Κατὰ τὸ 1540 ὁ Ἰγνάτιος Λογιόλος ἵδρυσεν τὸ τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν, ὅπερ καὶ ὑπῆρξε καὶ τὸ μᾶλλον σημαῖνον διὰ τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ. Ἐβδομήκοντα ἔτη μετὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ τάγματος τούτου, ἠρίθμει ἤδη 803 μονὰς μὲ πλεόν τῶν 15.000 μοναχῶν. Εἰς τοὺς Ἰησουϊτας ὀφείλεται ἡ μετὰ σθένους ἀντιμετώπισις ὑπὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας τῆς κινήσεως τῶν Διαμαρτυρομένων καὶ ἐν γένει ἡ ὁργάνωσις αὐτῆς. Ἄνευ δὲ τῆς συμβολῆς καὶ τῶν ἀγώνων τῶν Ἰησουϊτῶν, ἡ σημερινὴ θέσις τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἦτο ἐντελῶς διάφορος ἀπὸ ὅ,τι εἶναι. Κατὰ τινὰς μάλιστα, θὰ ἀπετέλει μίαν ὅλως ἀσήμαντον μειονότητα μετὰ τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν.

Οἱ Ἰησουῖται δὲν περιώρισαν τὴν δρᾶσιν αὐτῶν εἰς τὴν κυρίως Δύσιν, δηλαδὴ τὴν Ἰσπανίαν, Ἰταλίαν, Γαλλίαν καὶ τὰς κεντρικὰς χώρας, ἀλλ' ἐπεξέτειναν αὐτὴν παγκοσμίως. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Σταυροφοριῶν καὶ τῆς Φραγκοκρατίας, ἵδρυσαν μοναστήρια εἰς Πελοπόννησον καὶ εἰς τὰς Κυκλάδας. Τὰ μοναστήρια ὅμως τῶν Κυκλάδων περιῆλθον διαδοχικῶς εἰς τὰς χεῖρας μοναχῶν διαφόρων ταγμάτων, οἷον Λαζαριστῶν, Φραγκισκανῶν, Σαλεσιανῶν κλπ. Ἐν Νάξῳ ἡ κυριωτέρα ἀνδρῶν μονὴ ἦτις ἰδρύθη ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν ἐντὸς τοῦ Ἑνετικοῦ φρουρίου τῆς Πόλεως, περιῆλ-

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

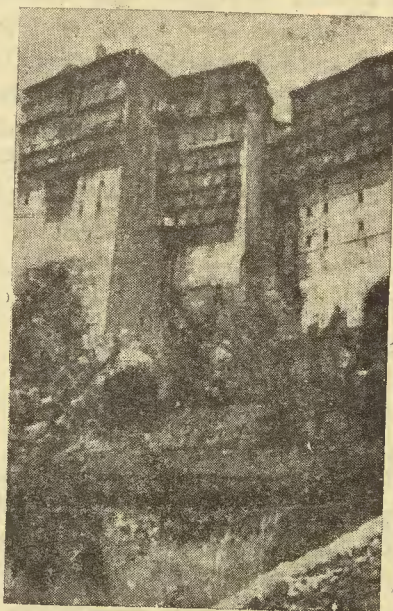
Περὶ τῆς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας

Ἡ περιβόητος καὶ θεία μονὴ τῆς τοῦ Σίμωνος Πέτρας, εἶναι οἰκοδομημένη ἐπάνω εἰς μίαν ξηρόπετραν, ἐξέχουσαν τοῦ ὄρους κατὰ πολλά, ἥς δ' ναὸς τιμᾶται εἰς ὄνομα τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Ἔστι δὲ περικαλλῆς καὶ παντοίοις ἐγκαλλωπίσμασι καθωραϊσμένος, οὐ μόνον σκεύειν ἱεροῖς καὶ τιμίοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις τισὶν ἀξιολόγοις πράγμασιν. Ἐχει ἀναλόγια καὶ ἀρτοφόριον πολλῆς τιμῆς ἄξια· ἡ τράπεζα ὑπερθαύματος καὶ ἀξιοτίμητος ὑπὲρ πάντα καὶ οἱ καμάραις, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἔρχεται εἰς τὸ μοναστήριον

θε τέλος εἰς χεῖρας τῶν μοναχῶν Σαλεσιανῶν (τάγματος τοῦ Saint Francois de Sales) καὶ νῦν, ἀπὸ ἐτῶν, ἔχει πλέον ὀριστικῶς ἐγκαταλειφθῇ, ἐρειπωθεῖσα σχεδὸν ἤδη. Ὑφίσταται ὅμως ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου τῶν Φραγκισκανῶν, μετὰ ἓν ἢ δύο μοναχοὺς, ὡς καὶ ἡ γυναικεία μονὴ τῶν Οὐρσουλινῶν, αἱ ὁποῖαι ἀνέκαθεν διετήρουν σχολὴν ἰδιορhythμου ἐκπαιδεύσεως νεαινίδων, ἀπὸ τινων δὲ ἐτῶν ὑπεχρεώθησαν νὰ ὑποβληθοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους ἰδρύσασαι ἰδιωτικὸν Γυμνάσιον. Ἐν Τήνῳ ὑπάρχει ὁμοίως μονὴ καλογραιῶν. Αἱ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Φραγκοκρατίας ὑπὸ τῶν διαφόρων ταγμάτων τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ἰδρυθεῖσαι μοναὶ ἐν Κυκλάδαις, Πελοποννήσῳ, Ρόδῳ, Κύπρῳ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἀνατολῆς, κατέστησαν ἰσχυρὰ κέντρα θεάσεως λαβοῦσαι μάλιστα καὶ πλούσια τιμάρια.

ἔξωθεν, ἀπὸ τὴν ἀντίπεραν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, τὸ ὕδωρ· κτίσματα πολυέξοδα καὶ ἀξιέπαινα.

Ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖ καὶ εὐλαβῶς ἀσπασθῇ τὸ ἀριστερὸν χεῖρ τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀκέραιον, πολλὴν καὶ πάντερπνον εὐωδίαν ἐκπέμπον καὶ θερμὸν ὡς ζῶν. Αἷμα τοῦ

Ἡ ἱερὰ Μονὴ Σίμωνος Πέτρας

ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καὶ λείψανον τοῦ ἁγίου Μελέκιου. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ ἓν Εὐαγγέλιον πολλῆς τιμῆς ἄξιον, ἀφιέρωμα τοῦ ἀειμνήστου Μιχαὴλ Βρεβόνδα. Εἶναι τὸ μοναστήριον πολλὰ ἐπιτηδεῖον διὰ ἡσυχίαν.

Ὀλίγον ὑπεράνωθεν τούτου, εἶναι ἓν κελλίον εὐμορφον καὶ ἡσυχαστικόν, καὶ παρεκκλήσιον ἐν αὐτῷ, εἰς τιμὴν τῆς ἁγίας Τριάδος.

Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ καλλίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀσκήτευσεν ὁ Κτίτωρ τοῦ παρόντος μοναστηρίου, ἅγιος Σίμων. Εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Ναοῦ εἶναι πέντε μάρμαρα ἔξω ἀπὸ τὰ ἄλλα, κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ θαλμμένα σταυροειδῶς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα, τὸ ἓνα μὲν τὸ μεσιακόν, ἔχει γλυπτὸν δικέφαλον αἰτὸν καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον ὥσπερ κορώναν, τὸ δὲ ὀπισθεν αὐτοῦ, ἔχει ὥσπερ φιάλην τινὰ μὲ γαρύφαλα. Τὰ ἕτερα δύο, ὅπου εἶναι εἰς τὰ πλάγια, ἔχουσι λεοντάρια καὶ βαστοῦν ἀπὸ ἓνα ἑξαπτέρυγον, ὥσπερ ριπίδιον, ἔχοντας καὶ στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἄλλο βασιλίσκον. Ὁ χορδὸς εἶναι κατὰ πολλὰ ἐπιτήδειος, τὸ αὐτὸ καὶ ὁ πολυέλαιος· εἶναι δὲ καὶ εἰς τὸν δεξιὸν χορδὸν δώδεκα εἰκονίσματα μοσκόβικα, περιέχοντα τοὺς ἑορταζομένους ἁγίους ἐκάστου μηνὸς.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὠραισιτάτη καὶ φωτεινὴ, μὲ ἑνδεκα παραθύρια ἀπὸ τὸ ἓν μέρος καὶ μὲ ἄλλα τόσα ἀπὸ τὸ ἄλλο· ὁ δὲ Νάρθηξ ἵσταται εἰς δύο στυλοὺς ἐπάνω.

Πρῶτος κτίτωρ τοῦ παρόντος μοναστηρίου, ἐστάθη ὁ ἅγιος Σίμων, ὁ ὁποῖος ἀσκήτεψε πλησίον ἐκεῖ καὶ βλέπωντας πολλάκις ὀφθαλμοφανῶς ἓνα ἄστρον λαμπρὸν ὅπου ἐκατέβαινε διὰ νυκτὸς καὶ ἐστέκετο ἐπάνω εἰς ἐκείνην τὴν μεγάλην καὶ ὑψηλὴν καὶ ριζωμένην πέτραν κατ' αὐτὴν τὴν κορυφὴν, ἐζήτηε μαθεῖν παρὰ Θεοῦ, τὸ τί ἐσημάδευε τὸ τοιοῦτον· τὸ ὁποῖον ἐκ θείας ἀποκαλύψεως διδασχθεῖς, ἔκτισεν ἐπάνω εἰς ἐκείνην τὴν ὑψηλὴν πέτραν, τὴν Ἐκκλησίαν ὅπου φαίνεται ἕως τῆς σήμερον· θθεν καὶ ἀπὸ τὸ θαῦμα τοῦτο, ὠνομάσθη ἡ Ἐκκλησία ἐκείνη νέα Βηθλεέμ. Ἐπειδὴ καθὼς εἰς

ἐκείνην, ἔτσι καὶ ἐδῶ, ἐφάνηκεν ἄστρον ὑπέρλαμπρον, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τιμὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἀνηγέρθη. Μετὰ δὲ τοῦτον, ὁ εὐλαβέστατος βασιλεὺς Σερβίας καὶ Ρωμανίας Ἰωάννης ὁ Οὐγκλής, ἐπειδὴ καὶ διὰ προσευχῆς τοῦ ἁνῶθεν ἁγίου Σίμωνος ἰατρεύθη ἡ θυγατέρα του ἀπὸ μίαν δεινὴν καὶ ἀνίατον ἀρρωστίαν, ἔδωσέ τοῦ ἁγίου βοήθειαν ἱκανὴν καὶ ἐτελείωσεν ὅλην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ μοναστηρίου, καὶ εἰς τὸ ὕστερον, ἔγινε καὶ αὐτὸς μοναχὸς καὶ ἀνεπαύσατο εἰς αὐτὸ ἐν Κυρίῳ· καὶ φαίνεται ἱστορισμένος εἰς τὴν τράπεζαν εἰς τὴν καμάραν τοῦ παραθυρίου, ὅπου βλέπει κατὰ τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ προσκυνηταί, διὰ εὐλάβειαν, ἀναβαίνουνσι κάτωθεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἕως ἄνω εἰς αὐτὸ πεζοί, καὶ τοὺς ὑποδέχονται μὲ πολλὴν δεξιῶσιν οἱ Πατέρες.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

— Ὁ Ἀναγνώστης Κονδάκης προῦχων τῆς Κυνουρίας, ἐν τοῖς ἀνεκδότοις ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ διηγεῖται, ὅτι ὁ Χασάν πασᾶς ὁ ἔχων ἐπιστήθιον φίλον τὸν διερμηνέα Νικόλαον Μαυρογένην τὸν Πάριον, ἦτο ἐκ Χριστιανῶν καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ Χασάν ὁ ἀρχιναύαρχος ὁ σταλεῖς νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Πελοπόννησον ἐκ τῶν Ἀλβανῶν, εἰς τὸ πέλαγος ἀπῆντησεν ἓνα πλοῖον τὸ ὁποῖον ἤρχετο ἀπὸ τὸ ἄγιον Ὄρος καὶ ἐπήγαιεν εἰς τὴν Μαγνησίαν ἔχον δύο πατέρας Ἀγιορείτας, οἵτινες ἔφερον τὴν ἁγίαν κάραν τοῦ τιμίου Προδρόμου, τὴν ὁποίαν ὁ Χασάν Πασᾶς τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν εἶχεν εἰς τὴν ναυαρχίδα ἐν ὅσῳ ἔζη μὲ ἀκοιμήτους κανδήλας καὶ λαμπάδας.

Ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ

Π Ρ Ο Σ
ΤΗΝ ΣΗΝ ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Α Θ Η Ν Α Σ

Ὡς ὑπὸ τῆς Ἐκκλ. Ἱστορίας μαρτυρεῖται, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς συστάσεως τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἣν ὁ Ἀρχηγὸς αὐτῆς, ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐθεμελίωσεν ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτρην τῆς ἀληθοῦς καὶ ὀρθῆς πίστεως, πολλοὶ ἀνεφάνησαν φίλοι, ὑπερασπισταὶ καὶ ὑπέρμαχοι αὐτῆς. Πολλοὶ ἠγωνίσθησαν καὶ προσήνεγκον εἰς θυσίαν τὰ ἑαυτῶν σώματα καὶ μιμούμενοι τὸν ἐπὶ Σταυροῦ ταθέντα ἀναμάρτητον καὶ ἀληθῆ Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ καὶ Πατρός, τὸν ἐνανθρωπήσαντα, ἵνα σώσῃ καὶ ἁγιάσῃ τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, καὶ παραστήσῃ τὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν «μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα, ἀλλ' οὐσαν καθαρὰν, ἁγίαν καὶ ἁμωμον», ἔβαψαν καὶ αὐτοὶ καὶ ἐπορφύρωσαν τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἐκχύσεως τῶν ἀγνῶν καὶ καθαρῶν αἱμάτων αὐτῶν. Οὗτοι πάντες, ἐν τῇ θριαμβευοσῇ ἡδὴ Ἐκκλησίᾳ, ἀποτελοῦσι τοὺς χοροὺς τῶν θεοφόρων καὶ θεοκηρύκων ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν ἁγίων Μαρτύρων καὶ Ὁμολογητῶν, τῶν θεοφόρων ἁγίων Πατέρων, τῶν γνησίων καὶ ἀληθῶν Ποιμένων καὶ Διδασκάλων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Πλὴν ἕως, ὥς μὴ ὄφειλεν, ἀνεφάνησαν καὶ πολλοὶ ἐναντίοι καὶ πολέμιοι τῆς μᾶς ἀληθοῦς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Οὗτοι ἦσαν καὶ εἶναι οἱ ψευδαπόστολοι, οἱ ψευδοποιμένες καὶ ψευδοδιδάσκαλοι, οἱ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, οἱ κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ περιστάσεις, ἀπαρχῆς καὶ ἄχρι τοῦ νῦν, πολυε-

δεῖς καὶ πολυώνυμοι αἱρετικοί, τοὺς δόλους ἢ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, ὥς φιλόστοργος Μήτηρ, προσεπάθησε διὰ παντοίων τρόπων καὶ μέσων, ἵνα ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς πλάνης εἰς τοὺς μητρικοὺς κόλπους καὶ συναριθμῇσιν μετὰ τῶν λοιπῶν λογικῶν προβάτων αὐτῆς. Τινὲς τούτων, καλοπραίρετοι ὄντες, ἀνεγνώρισαν τὰς ἑαυτῶν πλάνας, μετενόησαν καὶ ἐγένοντο εὐχαρίστως δεκτοί, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι τῶν αἱρετικῶν, δυστυχῶς, ἐπέμενον καὶ ἀναφανδόν, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, ἐκήρυττον τὰς ἑαυτῶν πλάνας καὶ ἠγωνίζοντο, ὅπως μεταδώσωσι ταύτας καὶ εἰς ἑτέρους. Τούτους τοὺς ἀμετανοήτους αἱρετικούς, ὥς σεσηπὸτα μέλη καὶ ἀνιάτως νοσοῦντας, ἀπέκοπτε καὶ ἀφορισμῷ καὶ ἀναθέματι καθυπέβαλλεν ἡ ἁγιοτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία, ἵνα μὴ καὶ τοῖς ὀγιῶς ἔχουσι τὴν νόσον τῆς αἰρέσεως καὶ τῆς πλάνης μεταδώσωσιν.

Εἰς τὴν ἀθλίαν ταύτην χορείαν τῶν ἀμετανοήτων αἱρετικῶν, κατατάσσονται καὶ οἱ νεώτεροι, Θεόφιλος Κατήρης, Ἀπόστολος Μακράκης καὶ Θεόδωρος Λαναράς, οὓς ὑποπεσόντας εἰς διαφόρους πλάνας καὶ κακοδοξίας, ἡ ἁγία καὶ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, ἐχομένη τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατερικῶν Παραδόσεων, ἡνυχκίσθη νὰ καταδικάσῃ, ἐσχάτως, ὥς αἱρετικούς, προεξαντλήσασιν πᾶσαν προσπάθειαν, ἀνεκτικότητα, μακροθυμίαν καὶ ἀγάπην.

Ἦδη, παρὰ τὴν ὀρθὴν ταύτην γραμμὴν καὶ πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τινὲς δόδοι, μαθηταὶ καὶ θαυμασταὶ τοῦ Μακράκη, ἀπερισκέπτως καὶ ἀδυσανίστως ἐξακολουθοῦντες οὐ μόνον τοῖς ὀρθοῖς ἀλλὰ

καὶ τοῖς σκπροῖς καὶ πεπλανημένοις διδάγμασι καὶ σοφίσμασιν αὐτοῦ κατὰ καιροὺς δημοσιεύουσιν, ὅτι ὁ Μακράκης δὲν ἦτον αἰρετικὸς καὶ πεπλανημένος καὶ ὅτι, ὑπὸ φθόνου καὶ μόνον κινούμενοι, ἀντετέθησαν αὐτῷ οἱ τότε καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ν. Δαμαλάς, Ζ. Ρώσσης, Διομ. Κυριακὸς Γ. Δέρβος, Καλογεράς, Βαρελάς καὶ οἱ καθηγηταὶ τῆς Θεολογίας, Μαρτίνος, Μακρῆς καὶ Νεστορίδης καὶ ὅτι ἡ τότε Ἱερὰ Σύνοδος παρανόμως κατεδίκασεν αὐτὸν δι' ὃ καὶ ὀφείλει ἡ παρούσα Ἱερὰ Σύνοδος νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς κατηγορίας τοῦ αἰρετικοῦ, κηρύττουσα αὐτὸν ἁθῶν, ἀνεύθυνον, ἀκέραιον, ἀλάνθαστον, τρισκαιδέκατον Ἀπόστολον, ἀνώτερον τῶν ἁγίων, ἐρμηνευτὴν τῶν Γραφῶν εἶπερ τινὰ καὶ ἄλλον καὶ ἀποδίδουσα τοῦτον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ κακόβουλος αὕτη ἐμμονὴ τῶν νῦν ὁπαδῶν καὶ θαυμαστῶν τοῦ Μακράκη καὶ ὁ περὶ αὐτὸν θόρυβος, παρώθησαν καὶ ἐμὲ εἰς τὸ νὰ ἐρευνήσω ἔτι περισσότερον τὰ περὶ τὸν Μακράκην θέματα. Ἐμελέτησα μετὰ προσοχῆς ὅσα ἔγραψαν οἱ ἀνωτέρω ἀείμνηστοι Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλοι πολλοὶ Θεολόγοι καὶ Φιλόλογοι καὶ πολλοὶ διανοούμενοι, Λαῖκοι καὶ Κληρικοί, καὶ ἰδίως ὅσα ἔγραψαν καὶ ἐδημοσίευσαν κατὰ τὰ ἔτη 1903 – 1904 οἱ πρῶην μαθηταὶ καὶ ὁπαδοὶ τοῦ Μακράκη, Εὐσέβιος Ματιθόπουλος, Ἀρχιμανδρίτης καὶ Κων)νος Διαλησμάς, Λυκειάρχης, εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐφημερίδα «ΑΓΑΠΗ» τῆς ὁποίας ἦσαν ἐκδότες καὶ συνεργάται μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Μιχ. Γαλανοῦ. Κατόπιν ἀνέγνωσα καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀποστ. Μακράκη καὶ διεπίστωσα ἀκριβῶς καὶ ἀληθῶς, ὅτι ὅσα ἔγραψαν οἱ ἀντιτιθέμενοι τῷ Μακράκῃ καὶ ἀνωτέρω κατονομασθέντες καθηγηταὶ κ.λ.π. Θεολόγοι καὶ Λόγιοι καὶ οἱ τέως ὁπαδοὶ αὐ-

τοῦ, ὅλα - ὅλα ἦσαν ἀληθῆ καὶ ὅτι ὁ Μακράκης δικαίως καὶ κλονικῶς κατεδικάσθη, ὡς αἰρετικὸς, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν ἐν τῇ ἀλλοφροσύνῃ του ἀπεκάλει «μιαρὰν» ὀδρίζων αὐτὴν καπηλικώτατα, ὡς καὶ τὸ Πανεπιστήμιον περιπαικτικῶς ἀποκαλῶν αὐτὸ «Πανσκοτιστήριον» καὶ τοὺς καθηγητάς του «κτῆνη, ἄλογα, ἐσκοτισμένους καὶ τετυφλωμένους» τοὺς δὲ μαθητάς του, τοὺς ἐξ ἀγάπης καὶ μόνον ὑποδεικνύοντας αὐτῷ τὰς πλάνας του καὶ καλοῦντας αὐτὸν εἰς ἐπιστροφὴν καὶ μετάνοιαν, ἀποκαλῶν «ἀχαρίστους, προδότας, Ἰούδας, φάλλγγα τοῦ διαβόλου καὶ σατανικράτιαν», μὴ διστάσας ὁ δειλαῖος νὰ ὀδρίσῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς θεσπεσίους καὶ θεοπνεύστους ἁγίους Πατέρας ἡμῶν, Βασιλείους, Γρηγορίους, Χρυσοστόμους, Ἀθανασίους, Δχμασκηνοὺς κ.λ.π., τοὺς τὴν πίστιν ἡμῶν στηριζαντας καὶ κρατύναντας, χαρακτηρίζων αὐτοὺς «πεπλανημένους, παραλογιζομένους, προκατελημμένους, φάσκοντας καὶ ἀντιφάσκοντας», διότι δὲν συνεφώνουν μὲ τὸ αἰρετικὸν καὶ πεπλανημένον αὐτοῦ φρόνημα, λέγοντες, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι «χοϊκὴ» καὶ «ἄλογος» ὡς ἐφρόνει ἐκεῖνος, ἀλλ' ὅτι εἶναι λογικὴ, νοερά, αὐλός, ἄφθαρτος, ἀθάνατος καὶ δὲν ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν.

Δικαίως, λοιπόν, ἡ τότε Ἱερὰ Σύνοδος κατεδίκασε τὸν Μακράκην ὡς περιπεσόντα εἰς τὰς κάτωθι πλάνας:

1) Ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χοϊκὴ (ἐπλάσθη ἐκ τοῦ χοῦς καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν) καὶ θνητὴ καὶ ὁμοία τῇ ψυχῇ τοῦ κτήνους (ἔρα ἀπολ. Ἀποστ. Μακράκη σελ. 27—60).

Ἡ αἵρεσις αὕτη τῆς χωματοψυχίας καὶ θνητοψυχίας ἦτο παλαιὰ αἵρεσις τῶν Οὐαλεντινιανῶν καὶ Ἀπολλιναριστῶν, κατα-

δικασθεῖσα ὑπὸ τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων.

2) Ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι τρισύνθετος, συνίσταται ἐκ τριῶν οὐσιῶν σώματος, ψυχῆς καὶ πνεύματος καὶ ὅτι τὸ τρίτον συστατικὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ πνεῦμα, εἶναι οὐχὶ ἐκ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ὥς ἐφρβνουν οἱ ἅγιοι Πατέρες καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ φύσεως τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, παραδεχόμενος οὕτω καὶ διδάσκων «μεθεκτὴν εἶναι τὴν θείαν οὐσίαν». (Ὁρα Ἀποστ. Μακράκη «Τὸ τρισύνθετον» σελ. 86 καὶ ἀπολ. Μακράκη σελ. 79).

Καὶ αὕτη ἡ αἵρεσις τυγχάνει παλαιότερα, τῶν Βαρλααμιτῶν καὶ Ἀκινδυνιστῶν λεγομένη, καταδικασθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐν Κων)πόλει ἁγίας Συνόδου ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κατακουζηνοῦ ἐν ἔτει 1347, προασπιστῶν τῆς ἀληθοῦς καὶ ὀρθῆς πίστεως ὄντων τοῦ Κων)λεως Φιλοθέου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θεσ)νίκης ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ἀνανεωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μακράκη.

3ον) Ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦτο τέλειος ἄνθρωπος καὶ τέλειος Θεός, ὥς ὁμολογεῖ καὶ κηρύττει αὐτὸν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία «τέλειον ἀληθῶς ὄντα Θεὸν καὶ τέλειον Ἀνθρωπον» (Ἀπολ. Μακράκη σελ. 187—188).

Ὁ Μακράκης, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς τότε Ἱερᾶς Συνόδου καταδίκην αὐτοῦ διὰ τὰς ἀνωτέρω κακοδοξίας καὶ τινας ἄλλας, οὐ μόνον δὲν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, οὐ μόνον δὲν ἀπέβαλε τὰς φρικαλέας ταύτας πλάνας του, ἀλλ' ὑπεστήριξε ταύτας μετὰ φαντισμοῦ, σοφιστευόμενος, ὥς πάντες οἱ αἵρετικοί, διαστρεβλὼν ἐνίοτε καὶ ρητὰ καὶ χωρία καὶ ἐννοίας τῆς ἁγίας Γραφῆς, παρερμηνεύων καὶ αὐτὰς τὰς μαρτυρίας τῶν ἁγίων Πατέρων, οὓς ἐξόβριζεν ὥς «πεπλανημένους,

παραλογιζομένους καὶ παρερμηνεύοντας τὰς Γραφάς», προσθέτων πλάνας ταῖς πλάναις καὶ κακοδοξίας ταῖς κακοδοξίαις αὐτοῦ, διδὼν καὶ βλέπων ὅτι κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς πλάνος καὶ αἵρετικός καὶ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν παρεδέχοντο τὸ νέον δόγμα τοῦ τρισυνθέτου του, προσεπάθησε γὰρ ἐπικαλύψῃ τὴν πλάνην του μὲ πλείστας ὁσας πλάνας καὶ διεστραμμένας διδασκαλίας καὶ ἄτοπα σκέμματα.

Εἰς τοὺς ὁπαδοὺς του, οἵτινες ἀπετέλουν τοὺς δύο Συλλόγους, τὸν θρησκευτικὸν «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς» καὶ τὸν πολιτικὸν ὁ «Μέγας Κωνσταντῖνος», ὁ Βασιλεὺς, καὶ οἱ ὅποιοι εἶχον τυφλοῖς ὄμμασιν ἀποδεχθῇ τὸ τρισύνθετον καὶ τὰς λοιπὰς πλάνας του, ἔλεγεν ὅτι ἦσαν οἱ «μάρτυρες» τῆς Ἀποκαλύψεως, οἵτινες, ὄντες ἕως τότε δισύνθετοι, ἐγένοντο τρισύνθετοι καὶ ὑπέσχετο αὐτοῖς πλουσίας ἀμοιβάς, δόξας καὶ τιμὰς, ὅτι θὰ ἤκουον φωνὴν οὐρανόθεν καλοῦσιν αὐτοὺς «ἀνάβητε ὧδε» καὶ θὰ ἤρχοντο ὑπὸ «νεφέλης» εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὁπόθεν καὶ θὰ κατήρχοντο μετ' ἐξουσίας, δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Τοὺς δὲ μὴ δεχθέντας Ἀθηναίους τὰς μωρὰς καὶ κακοδόξους αὐτοῦ διδασκαλίας, ἠπεῖλει διὰ τιμωριῶν, κρημνισμοῦ τῶν πλείστων νεοκτίστων οἰκιῶν καὶ θανάτου ἐπτακισχιλίων ἀνδρῶν (Ἰδρ ἔρμην. Ἀποκαλ. Μακράκη ΙΑ' σελ. 301—306). Διὰ τὸν ἐαυτὸν του ἐπεφύλαξε τὴν καλυτέραν θέσιν! Οὗτος θὰ ἀνεγνωρίζετο καὶ θὰ ἐχειροτονεῖτο Αὐτοκράτωρ Κων)πόλεως! Ὅποια παραφροσύνῃ ὄντως! Ἀλλ' ἡ ἀνότητος σκέψις του ἐπενόησε καὶ ἑτερόν τι εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου του καὶ μετὰ τὰς ἐμβριθεστάτας «μελέτας» του καὶ τὴν «ἀποκαλυπτικὴν» του δύναμιν εὗρεν ὅτι ἡ ἀνέκταθεν ὑπ' αὐτοῦ τιμωμένη παρθενία, ὁ ἅγαιμος βίος «δὲν θὰ ἔχη καμμίαν ἀξίαν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ», ὥς «στεῖρα» καὶ

«ἀγονος» δι' ὃ καὶ ἐζήτησε νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν, γέρων ὦν καὶ ἄνους καὶ ἄφρων, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ ἐγκαταλείπῃ εἰς ἡμᾶς ἐκ τοῦ πολυτίμου σπέρματος του !. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτά.

Ἐπίσης ἐκήρυττεν ἀνάστασιν «μερίδος εὐσεβῶν καὶ μερίδος ἀσεβῶν» καὶ «χιλιετῇ βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς» κ.λ.π., (αὐτόθι Κ' σελ. 573-576)

Ἀπκσαι αἱ προφητεῖαι αὗται ἀπεδείχθησαν ψευδεῖς, προσπρόρισσαι τῷ ἀθλίῳ ἐπινοητῇ αὐτῶν τὸν τίτλον οὐ μόνον τοῦ αἰρετικοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ ΨΕΥΔΟΠΡΟΦΗΤΟΥ καὶ ΧΙΛΙΑΣΤΟΥ.

Ἡ μεγίστη δὲ πλάνη τοῦ Μακράκη ἦτο τὸ ὅτι ἐφρόνει καὶ ἐκήρυττεν «ἐαυτὸν εἶναι ἴσον καὶ ὅμοιον κατὰ πάντα μὲ τὸν Χριστόν», γράφων ἐν τῇ «ἀπολογίᾳ» αὐτοῦ «ἡ δὲ ἐμὴ καρδία, συγκρινομένη πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ, εὐρίσκεται ἴση αὐτῇ καὶ ὁμοία κατὰ πάντα τὰ αἰσθητά τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ μίσους...» (ἀπολ. Ἀπ. Μακράκη σελ. 45). Καὶ μόνον ἡ πλάνη αὕτη ἤρκει, ἵνα ἀποδείξῃ τοῦτον ἀνώτερον ἀσυγκρίτως κατὰ τὸ ὕψος τῆς ὑπερηφανείας, οὐ μόνον τῶν πρὸ αὐτοῦ αἰρετικῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἑωσφόρου, διότι, ὁ μὲν Ἑωσφόρος εἶπεν «ἔσομαι ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ» δηλ. θὰ γίνω, ἐνῶ ὁ Μακράκης ἔλεγεν. «Εἰμαι κατὰ πάντα ὅμοιος τῷ Χριστῷ». Ταῦτα δὲ κηρύσσων, ἐκ τῶν ἔργων καὶ τῶν πραγμάτων ἐδεικνύετο πάντῃ ἐναντίος καὶ ἀνόμιος τῷ Χριστῷ, διότι ὁ μὲν Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκήρυτε τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀξίζουσαν περισσότερον ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ὅτι δὲν ἦλθεν ἵνα «ἀπολέσῃ, ἀλλ' ἵνα σώσῃ τὰς ψυχὰς» (Μαρκ. γ' 36, Λουκ. θ' 56), ὁ δὲ Μακράκης ἔλεγεν δι' ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀξίζει ὅσον ἡ ψυχὴ ἑνὸς κτήνους, πλασθεῖσα ἐκ τοῦ χοῦ καὶ ἐπιστρέφουσα εἰς τὸν χοῦν (ἀπολ. Ἀπ. Μακράκη σελ. 60).

Ὁ Χριστὸς, κρεμᾶμενος ἐπὶ Σταυροῦ, ἤρχετο ὑπὲρ τῶν σταυρωσάντων αὐτόν, λέγων «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσι» (Λουκᾶ κγ' 34) καὶ ὁ Μακράκης ἐμίσει καὶ ἐχθρεύετο οὐχὶ τοὺς μισούντας καὶ σταυροῦντας αὐτόν, ἀλλὰ πάντα ὅστις ἐξ ἀγάπης συνεβούλευεν αὐτόν, ἀναδεικνύων, οὕτως, ἑαυτὸν καὶ τέλειον ΨΕΥΔΟΧΡΙΣΤΟΝ. Τοῦ Μακράκη ἀποθνῄσκοντος ἐν τῇ πλάνῃ, τῇ ἀδιαλλαξίᾳ καὶ τῇ ἀμετανοήσει καὶ μὴ συγχωρηθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἣν ἐτίραξεν ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς καὶ τῶν εὐτυχῶς διλιγίστων ὁπαδῶν αὐτοῦ, ἐμμενόντων ταῖς πλάναις τοῦ ψευδοδιδασκάλου αὐτῶν εἶτε ἐξ ἀγνοίας, εἶτε καὶ ἐκ πείσματος, φανατισμοῦ καὶ ὑπερηφανείας καὶ προσπαθούντων, ἵνα ἐπιβάλῃσι τὸν Μακράκην ὡς ὀρθῶς φρονούντα, ἀλάθητον, τρισκαίδέκατον ἀπόστολον, ἀληθῆ προφήτην καὶ ἰσόχριστον, (ψευδῶς κατηγορηθέντα καὶ ἀδίκως καταδικασθέντα), ἑμοῦ δὲ σαφέστατα διαπιστώσαντος ὅτι πλὴν τῶν αἰρέσεων, δι' ἃς κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς τότε Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκήρυτε καὶ τὰς κακοδόξους διδασκαλίας τοῦ Χιλιασμοῦ, τῆς μερικῆς ἐξαναστάσεως εὐσεβῶν τινων καὶ ἀσεβῶν πρὸ τῆς κοινῆς ἐξαναστάσεως, τῆς ἀρπαγῆς ὑπὸ νεφέλης τῶν ὁπαδῶν του, τοῦ ἀχρήστου καὶ ἀκάρπου τοῦ παρθενικοῦ δίου καὶ τοῦ ἰσοχρίστου τῆς καρδίας αὐτοῦ, ἐθεώρησεν καθῆκον ἀπκράδατον καὶ χρέος μου ἱερόν, ὡς τέκνον καὶ μέλος τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου καὶ Ἀνατολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ ὡς ἱερεὺς τοῦ Ὑψίστου καὶ Πνευματικὸς Πατήρ, νὰ συντάξω τὴν παροῦσαν κατὰ τῶν πλανῶν τοῦ Μακράκη πραγματείαν μου, οὐχὶ ἐκ πάθους ἢ ἐτέρου τινὸς ἐλατηρίου, ἀλλὰ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἀληθείας, τῶν ὀρθῶν Δογμάτων καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων, οὓς ὁ Μακράκης τοσοῦτον λυγρῶς

Φιλοθέου Ζερβάκου Ἀρχιμ.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ, ΚΥΠΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΛΟΓΓΟΒΑΡΔΙΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 322)

Αἰσχυνέσθωσαν οἱ ὀλιγοπιστοῦντες καὶ λέγοντες, ὅτι σήμερον δὲν δύναται τις νὰ

ἐργασθῇ, νὰ κατορθώσῃ τὰς ἀρετάς, νὰ τηρήσῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καθὼς τὸς ἐτήρουν οἱ παλαιοὶ χριστιανοὶ καὶ μονα-

κάθῃρισε, παραθέτων ἐν αὐτῇ μαρτυρίας καὶ γνώμας, οὐχὶ ἰδικάς μου, ἀλλὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων, εἰς ἃς ὁ Μακράκης ἠναντιοῦτο.

Ἐπιπροσθέτως δέ, ἀσχοληθεὶς καὶ περὶ τὴν αἰτίαν τοῦ αἵρετικοῦ φρονήματος τοῦ Μακράκη, ὡς Πνευματικὸς Πατὴρ, ἐπὶ 44 ἔτη καταγινόμενος ἐρευνῶν καὶ μελετῶν τὰ αἰτία τῶν ψυχικῶν νόσων (ἀμαρτιῶν, πλάνων καὶ αἰρέσεων), εὗρον ὅτι αἰτία τοῦ αἵρετικοῦ καὶ ἑσφορικοῦ φρονήματος τοῦ Μακράκη ἦτο ἡ ὑπερηφάνεια.

«Πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται» (Λουκ. ιη' 14). Ἐπομένως, ἦτο πάντῃ ἀδύνατον, ὁ τοσοῦτον ὑψωθείς καὶ ἐπαρθεὶς Μακράκης νὰ μὴ ἐπιπτεν εἰς τὰς τοσαύτας πλάνας καὶ τελευταῖον καὶ εἰς τὴν παραφροσύνην.

Θεωρῶν ἑμαυτὸν, ἀμαρτωλὸν, ἀσθενῆ, ἀμαθῆ καὶ ἑλλιπῆ, τὴν πραγματείαν μου ταύτην ὑποβάλλω μετὰ σεβασμοῦ τῇ Ἀγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ, μὲ τὴν θερμὴν παράκλησιν ὅπως, ἐὰν εὕρῃ ἐν αὐτῇ τι τὸ ἐναντίον, ἀφέλῃ αὐτό· ἐὰν ἑλλιπές, διορθώσῃ καὶ ἐγκρίνῃ, ἵνα δοθῇ εἰς τύπον πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν τῶν ἀδελφῶν μας πιστῶν Χριστιανῶν, ἵνα προσέχωσι καὶ μὴ πλανηθῶσιν ὑπὸ τῶν ΨΕΥΔΟΧΡΙΣΤΩΝ, ΨΕΥΔΟ-ΠΡΟΦΗΤΩΝ καὶ ΨΕΥΔΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ, περὶ ὧν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐν Εὐαγγελίοις προέφη «ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται καὶ

δώσωσι σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς» (Μάρκου ιγ', Λουκ. κα'), συστήσῃ δὲ τοῖς φανατικοῖς μακρακισταῖς, ὅπως παύσωσι νὰ πιστεύωσι πεπλανημένως καὶ νὰ διδάδωσιν ὅτι ὁ «Διδάσκαλός» τῶν Μακράκης ἦτο ἀλάθητος, ἀνώτερος τῶν ἁγίων, ἀληθὴς προφῆτης καὶ ἰσόχριστος καὶ νὰ δεχθῶσιν ὅτι νομίμως καὶ δικαίως κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς αἵρετικὸς—καί-τοι αἱ πλάναι αὐτοῦ, ὡς ἀρχαῖαι, εἶχον καταδικασθῇ ὑπὸ ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ἁγ. Οἰκουμένων Συνόδων—καὶ ὅτι ὁρθῶς αἱ πλάναι τοῦ Μακράκη ἐστηλιτεύθησαν καὶ ἡλέγχθησαν ὑπὸ τε τῶν παλαιῶν ἁγίων Πατέρων καὶ Διδασκάλων καὶ τῶν νεωτέρων καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν κ.λ.π. θεολόγων καὶ πρώην μαθητῶν καὶ ὁπαδῶν αὐτοῦ. Ὅφειλουσιν οὗτοι ὅπως γνωρίσωσιν, ὅτι ἡ περικιτῶν ἐμμονὴ αὐτῶν εἰς τὰς πλάνας τοῦ «Διδασκάλου» τῶν καὶ ἡ πρὸς διὰδοσιν αὐτῶν ἀπεγνωσμένη προσπάθεια, καθιστᾷ αὐτοὺς ἐνόχους καὶ ὑποκειμένους ταῖς ἀραις καὶ τοῖς ἐπιτιμίαις τῆς Μᾶς Ἀγίας Ὁρθοδόξου Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

«Εἰ τις πᾶσαν ἐγγραφὸν ἢ ἄγραφον παράδοσιν ἀθετεῖ, ἀνάθεμα τῆς» (Ζ' Οἰκουμένης Συνόδου)

Ἀρχιμ. Φιλόθεος Ζερβάκος

Athos Library
Αγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη

χοί. Σήμερον, λέγουν, ἀδυνάτισεν ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν δύναται ἡ παροῦσα γενεὰ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ νὰ φυλάττῃ, νὰ νησιεύῃ, νὰ προσεύχεται, νὰ ἀγρυπνῇ, νὰ κοπιάζῃ. Καὶ ἐγὼ συμφωνῶ ὅτι ἡμεῖς, οἱ τῆς σημερινῆς γενεᾶς ἄνθρωποι, δὲν ἔχομεν τὴν δύναμιν, τὴν ἀντοχήν τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ ἄνθρωποι εἰς παλαιότερους χρόνους. Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὕτῃ μόνη ἡ αἰτία. Ἡ αἰτία κυρίως εἶναι ὅτι ἀδυνάτησεν, ἡσθένησεν ἡ πίστις ἡμῶν, ἀδυνάτησεν ἡ προαίρεσις καὶ ἡ θέλησις ἡμῶν. Ἐὰν εἴχομεν καὶ ἡμεῖς τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ παλαιοὶ χριστιανοί, ἔὰν εἴχομεν τὴν θέλησιν καὶ τὴν προαίρεσιν, τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἀγάπην, θὰ ἐτελούσαμεν καὶ ἡμεῖς ὅσα ἐτέλουν καὶ ἐκεῖνοι. Ἄς διδαχθῶσιν οἱ δικαιολογοῦντες ἑαυτοὺς καὶ προφασιζόμενοι ἐν ἁμαρτίαις, ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀνωτέρω Γέροντος Χαρίτωνος, ὅτι δύναται πᾶς ἄνθρωπος καὶ σήμερον νὰ δουλεύσῃ τὸν Θεὸν εἴτε κληρικὸς εἶναι, εἴτε λαϊκός, εἴτε πλούσιος, εἴτε πτωχός, εἴτε ἄρσεν ἢ θῆλυ, εἴτε πάσης τάξεως, ἡλικίας καὶ καταστάσεως, ἀρκεῖ νὰ πιστεύῃ εὐληκρινὰ καὶ ἀληθινὰ εἰς τὸν Θεόν, νὰ θέλῃ ἀποφασιστικὰ νὰ προσεύχεται παντοτενὰ. Περισσότερον δὲ ἄς διδαχθῶμεν ἅπαντες ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ. τὸν θεοκῆρυκα Ἀπόστολον Παῦλον, διδάσκοντα: «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας». Ὁ Χριστὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις δίδει τὴν χάριν του, ὅχι εἰς τοὺς ἀπίστους καὶ ὀλιγοπίστους, τοὺς ραθύμους καὶ ἀμελεῖς, τοὺς πονηροὺς καὶ ἀκαθάρτους, τοὺς ὑπερηφάνους καὶ φθονερούς, ἀλλ' εἰς τοὺς πιστούς, εἰς τοὺς πρᾶους, τοὺς ταπεινοὺς, εἰς τοὺς ἐλεήμονας καὶ καθαροὺς τῇ καρδίᾳ, εἰς τοὺς ἔχοντας ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον των, εἰς τοὺς ἀγαπῶντας τὸν Θεὸν

καὶ τηροῦντας τὰς ἐντολάς αὐτοῦ. Αἰσχυνέσθωσαν ὡσαύτως οἱ κενολογοῦντες, οἱ κατηγοροῦντες, κακολογοῦντες καὶ λέγοντες, ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ πηγαίνουν εἰς τὰ μοναστήρια καὶ τὰς ἐρήμους καὶ γίνονται μοναχοὶ δὲν ἔχουν οὐδένᾳ προορισμόν, δὲν κάμνουν φρόνιμα καὶ καλὰ, πρέπει νὰ μένουν εἰς τὸν κόσμον νὰ ἀγωνισθῶσι. Κατ' αὐτούς, οἷτινες νομίζουν ἑαυτοὺς εἶναι σοφοὺς καὶ ὅτι τὰ γνωρίζουσιν ὅλα, ὁ τίμιος Πρόδρομος, ὁ ὑπέρτερος πάντων τῶν Προφητῶν καὶ ἁγιώτερος πάντων τῶν ἀνθρώπων, ὅστις ἐν ἐρήμῳ διέτριβε, δὲν ἔκαμε καλὰ, φρόνιμα. Ὁ Προφήτης Ἡλίας καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Προφητῶν ἐκ τῆς Π. Διαθήκης ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Ν. Διαθήκῃ οἱ τρεῖς Οἰκουμενικοὶ Διδάσκαλοι, Βασίλειος ὁ μέγας, Γρηγόριος ὁ θεολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, οἷτινες κατέφυγον κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς ἐρήμους καὶ ἐκεῖθεν γυμνασθέντες καὶ καθαρθέντες διὰ τῆς ἡσυχίας, τῆς νηστείας, τῆς ἀγρυπνίας, τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μελέτης καὶ ἐξηλθον εἰς τὸν κόσμον κατ' ἀποκάλυψιν Θεοῦ πρὸς ὠφέλειαν τῶν πιστῶν, δὲν ἔκαμαν φρόνιμα. Οἱ μεγάλοι καὶ σημειοφόροι Πατέρες, Ἀντώνιοι, Παχώμιοι, Παῦλοι, Εὐθύμιοι, Σάββοι, Θεοδόσιοι, Θεόδωροι, Ἐφραίμ, Ἰσαὰκ οἱ Σύροι καὶ λοιπαὶ μυριάδες οἱ ἐν ταῖς Μοναῖς, οἱ ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ ὄρεσι, οἱ ἐν ὁπαῖς καὶ σπηλαίοις τῆς γῆς τῆς Θηβαΐδος, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Νητρίας, τῆς Παλαιστίνης, τὸ ὄρος τοῦ Ἀθῶνος, τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ Γαλλησίου, τοῦ Αὐξεντίου κ. λ. π., οἱ τὸν Θεὸν ὁλοψύχως ἀγαπήσαντες καὶ αὐτῷ ἀκολουθήσαντες, οἱ αὐτὸν δοξάσαντες καὶ παρ' αὐτοῦ δοξασθέντες ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, δὲν ἔκαμαν φρόνιμα. Ἄς ἀκούσουν τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ὅστις ἐγκωμιάζων αὐτοὺς λέγει: «ὧν οὐκ ἦν ἄξιός ὁ κό-

σμος». Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ὁποίους οὗτοι ἀσόφως καὶ ἀπερισκέπτως κατηγοροῦσιν, ὁ Μ. Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος, ὁ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ ἀναβάς καὶ ἰδὼν καὶ ἀκούσας ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξδὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι, λέγει ὅτι ἀ-
 ξίζει περισσότερον ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον.

Καὶ ὁ ἀείμνηστος Γέρον Ἥραριον, ὁ ἀγράμματος, ὁ κατὰ κόσμον μωρὸς καὶ ἄ-
 σοφος, ἀλλὰ κατὰ Θεὸν φρόνιμος καὶ σο-
 φός, ἦτο ἀσυγκρίτως συνειτώτερος καὶ φρο-
 νιμώτερος, τιμιώτερος καὶ ἀξιώτερος ἀπὸ
 πολλὰς μυριάδας λαϊκῶν ἀσόφων, μωρῶν,
 ὑπερηφάνων, ἀσεβῶν, βλασφημῶν, αἰσ-
 χρῶν καὶ διεφθαρμένων. Καὶ τέλος ἃς
 αἰσχυνθῶσι καὶ ἐντραπῶσιν οἱ μοναχοὶ ἐ-
 κεῖνοι, οἵτινες ἀνεχώρησαν τοῦ κόσμου δι'
 ἓνα σκοπὸν ὑψηλότερον καὶ ἀνώτερον,
 ὅπως διὰ τῆς ἐκ τοῦ κόσμου ἀπομα-
 κρύνσεως, τῶν συγχύσεων, τῶν ταρα-
 χῶν καὶ τῶν θορυβῶν, διὰ τῆς ἡσυχίας
 καὶ τῆς μελέτης, τῆς νηστείας, τῆς προσευ-
 χῆς, τῆς ἀγρυπνίας, πλησιάζωσιν εἰς τὸν
 Θεὸν καὶ λάβωσι χαρίσματα οὐράνια καὶ
 γίνωσι κληρονόμοι τῆς Βασιλείας τῶν οὐ-
 ρανῶν. Οὗτοι ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὰς ἐρή-
 μους καὶ τὰ μοναστήρια, ἐπελάθοντο τοῦ
 σκοποῦ δι' ὃν ἐξῆλθον καὶ ἐγένοντο μω-
 ροὶ καὶ ἄφρονες. Ἐλησμόνησα τὸν σκο-
 πὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἐξῆλθον, τὸν σκοπὸν
 ἐκεῖνον τὸν ὑψηλόν, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Μέ-
 γας ἐν Πατρᾷσι Ἀρσένιος εἰς τὸν ἑαυτὸν
 του ἔλεγε συχνάκις: «Ἀρσένιε δι' ὃ ἐξῆλ-
 θες», δηλ. τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἐξ-
 ῆλθες εἰς τὴν ἔρημον.

Ἄλλ' οἱ πλεῖστοι τῶν σημερινῶν μονα-
 χῶν τελειῶς ἐλησμόνησαν τὸν προορισμόν
 τους καὶ τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁ-
 ποῖον ἐγκατέλειψαν τὸν κόσμον καὶ ἐξῆλ-
 θον εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἀντὶ ἀπὸ τὴν ἔ-
 ρημον νὰ ἀναβῶσιν ὑψηλότερα, νὰ πλησι-
 άσωσιν εἰς τὸν Θεόν, στρέφονται ὀπίσω,

ὥς ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ καὶ πλησιάζωσιν εἰς
 τὸν κόσμον. Ἀντὶ νὰ ἀγαπήσωσι τὸν Θε-
 όν, ἀγαπῶσι περισσότερον τὸν κόσμον.
 Ἀντὶ νὰ ἀγωνίζωνται καὶ νὰ ζητῶσι νὰ
 ἀποκτήσωσι θησαυροὺς ἐν οὐρανοῖς, ἀ-
 γωνίζονται καὶ ζητοῦσι νὰ ἀποκτήσωσι
 θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀντὶ νὰ νηστεύ-
 ουν, νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ ἀγρυπνῶσι,
 πολυτρῶγουσι, πολυλογοῦσι, καταλαλοῦσι,
 κοιμῶνται καὶ ἀναπαύονται. Ἀντὶ νὰ διδά-
 γωσι ζωὴν ἀγγελικὴν, καθὼς ἀπαιτεῖ τὸ
 Σχῆμα των, (διότι τὸ μοναχικὸν Σχῆμα
 λέγεται καὶ ἀγγελικόν), διάγουσι ζωὴν, ἣν
 ἐντρέπομαι νὰ εἴπω, ζωὴν σκανδαλοποιόν.
 Ἀντὶ νὰ γίνωσι φῶς εἰς τοὺς ἐν σκότει,
 γίνονται σκότος, ἀφορμὴ καὶ αἰτία νὰ βλα-
 σφημηται τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ
 καὶ οὐρανοῦ Πατρός. Δὲν ἤκουσαν οὗτοι
 οἱ μοναχοὶ τὴν ἐντολήν, ἣν ἔδωκεν ὁ Κύ-
 ριος εἰς τὸν Προπάτορα ἡμῶν καὶ δι' ἐ-
 κεῖνον εἰς ἡμᾶς: «ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώ-
 που σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου». Δὲν ἤκου-
 σαν τὸν Προφῆτην Ἰερεμίαν, ὅστις λέγει:
 «ἐπικατάρατος ὁ ποιῶν τὸ ἔργον τοῦ Κυ-
 ρίου ἀμελῶς». Τὸν Ἀπόστολον Παῦλον,
 ὅστις παραγγέλλει: «ὁ μὴ ἐργαζόμενος μη-
 δὲ ἐσθιέτω», καὶ πὼς ὁ ἴδιος ἐνῶ εἶχε
 τὴν φροντίδα πάσης τῆς οἰκουμένης, εἰρ-
 γάζετο ταῖς ἰδίαις χερσὶ διὰ νὰ μὴ ἐπι-
 βαρύνῃ τινά. Δὲν προσέχουν εἰς ἐκεῖνα
 ποὺ ψάλλει ἡ Ἐκκλησία καὶ ψάλλουσι καὶ
 οἱ ἴδιοι: «οὐκ ἔστιν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ
 βρωσίς καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ ἁ-
 σκησις σὺν ἁγιασμῷ...», «δεῦτε ἐργασώμε-
 θα ἐν τῷ μυστικῷ ἀμπελῶνι, καρποὺς με-
 τανοίας ἐν τούτῳ ποιούμενοι, οὐκ ἐν βρώ-
 μασι καὶ πόμασι κοπιῶντες, ἀλλ' ἐν προσ-
 ευχαῖς καὶ νηστεαῖς, τὰς ἀρετὰς κατορ-
 θοῦντες...». Δὲν ἀκούωσιν εἰς τὸ Μεσονυ-
 κτικόν, τὸ ὁποῖον καθ' ἐκάστην ἀναγινώ-
 σκουσι τὸ «μακάριος ὁ δοῦλος ὃν εὐ-
 ρήσει γρηγοροῦντα. ἀνάσεις δὲ πάλιν

Μουσική σελίς

Πλάτωνος Στωϊκίδη

ΒΙΒΛΙΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΜΟΡΦΑΙ

Γεώργιος Ραιδεστινός καὶ Θεόδωρος Φωκαεὺς
οἱ Ἀναμορφωταὶ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 325)

Τὸν Δημιουργὸν καὶ οὐ τὸ κτίσμα θαύμαζε τέκνον, συμβουλεύει. Τὸ ἀρά-
διασμα τῶν μουσικῶν σημαδίων, κοι-
νὸν ἔστιν ὥστε ὡς ἐξάγεται ἐκ τούτων
οἱ ἀοιδιμοὶ οὗτοι μουσικοὶ ὑφιπτάται,
δὲν ἦσαν μόνον μουσικῆς ἀναμορφω-
ταί, ἀλλὰ καὶ ψυχῶν τοιοῦτοι, διὰ τοῦ
παραδείγματος ποὺ κατέλιπον ἡμῖν.

— Ὁμολογεῖς λοιπὸν ὅτι, ἐξακο-
λουθεῖς νὰ συχνάζῃς εἰς τὰ καπηλεῖα;
παρετήρησεν εἰς τὸν Ραιδεστινὸν ὁ μέ-
γαν ἐκεῖνος Πατριάρχης Κωνσταντι-
νουπόλεως Ἰωακείμ ὁ Γ'. Ναί, Πανα-
γιώτατε, ἀπήντησε ταπεινῶς ἐκεῖ-
νος. «Ἐὰν δὲν ὁμολογήσωμεν τὰ

σφάλματά μας, δὲν θὰ γίνουιν πιστευ-
ταί αἱ ἀρεταὶ μας». Ἀφένονται σοὶ λοι-
πὸν αἱ ἀμαρτίαι σου τοῦ εἶπε μὲ ἀπλω-
μένο τὸ χέρι εἰς ἀσπασμόν, ὁ Πατριάρ-
χης. Καὶ τῶν ἀρίστων ὁ μῶμος ἄπτε-
ται, πλὴν πρωτοφάλης θὰ λέγεσαι,
ἀλλὰ χωρὶς νὰ εἶσαι.

Χαρακτηριστικὸν τῆς μουσικῆς ἱ-
κανότητος τῶν ἀοιδίμων τούτων διδα-
σκάλων, εἶναι τὸ θαυμαστὸν ποὺ παρα-
τηρεῖται εἰς τὰ μουσουργήματά των.
Διότι, ἐνῷ ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ
θέσεις εἰς αὐτά, οὐχὶ μόνον νὰ μὴ γί-
νεται τοῦτο ἀντιληπτόν, οὔτε καὶ χορ-
τασμόν νὰ ἐμποίῃ, ἀλλὰ τοῦναντίον
νὰ προκαλῇ καὶ θερμὸν τὸ ἐνδιαφέρον
τοῦ ἀκροατοῦ.

Ἐμβλέψατε εἰς τὰς καλλιφωνίας
εἰς τὴν παράτασιν τῆς μελωδίας τῶν
Χερουδικῶν, Κοινωνικῶν καὶ Πολυε-
λέων τοῦ Φωκαεῶς, διὰ νὰ πεισθῇτε.
Ὅχι μόνον χορτασμόν—ὡς ἔφθημεν
εἰπόντες—δὲν προκαλοῦσι διὰ τῆς ἐ-
παναλήψεως τῶν αὐτῶν θέσεων, ἀλλ'
οὔτε καὶ φιλολογικὴν δυσφορίαν νὰ
προκαλῇ εἰς τοὺς ἐγκυκλοπαιδικῶς
διακειμένους.

ὃν εὗρήσει ραθυμοῦντα. .»; Δὲν ἀκούουν
τί λέγει καὶ παραγγέλλει ὁ Κύριος εἰς τὸ ἱε-
ρὸν Εὐαγγέλιον: «ἀγρυπνεῖτε καὶ προσ-
εύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν,
τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀ-
σθενής...»; «Γρηγορεῖτε ὅτι οὐκ οἴδατε
τὴν ἡμέραν, οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ Υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται» (Ματθ. κε' 13,
κς' 41). Τὴν καταδίκην τοῦ ὀκνηροῦ
δούλου, «καὶ τὸν ἀχρεῖον δούλον ἐκβάλ-
ετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων»
(Ματθ. κε' 30). Τὴν τοῦ κορυφαίου τῶν
Ἀποστόλων Πέτρου παραγγελίαν: «νή-
ψατε, γρηγορήσατε, ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν
διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ
ζητῶν τίνα καταπίῃ» (Α' Πέτρ. ε' 8).

(Ἀκολουθεῖ)

Εἰς τὴν «Μεγάλην Ἑβδομάδα» τοῦ
Ραιδεστινοῦ, καὶ εἰς τὰ εἰρμολογικὰ
μέλη αὐτῆς, ἐνῷ ἐπαναλαμβάνονται
συχνότατα αἱ αὐταὶ θέσεις εἰς τὰς ἀτε-
λεῖς καὶ τελικὰς καταλήξεις τῶν τρο-
παρίων, νὰ προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον.
Θέλετε. Σᾶς εὐχαριστεῖ νὰ τὰς ἀκού-
τε. Καὶ ὁμως!

Σὲ τόσον βραχύ, σὲ τόσον μικρὸν χρονικὸν διάστημα, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δηλονότι τῶν αἰδίων τούτων διδασκάλων Ραιδεστινοῦ καὶ Φωκαέως μέχρις σήμερον, ἡ μουσικὴ ποὺ ἐπὶ αἰῶνας ἀντήχησεν ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς περιλαλήτου «Ἁγία-Σοφίας», ἡ μουσικὴ ποὺ ἤκμασε κατὰ τὸν καιρὸν τῆς σκλαβιάς, ἡ μουσικὴ ποὺ ἐκθειάζουν ὅλοι οἱ μεγάλοι Εὐρωπαῖοι μουσουργοί, νὰ καταντήσῃ ὥστε, ὡς ἂν χαμένο κειμήλιο ποὺ ψάχνουν οἱ ἀρχαιολόγοι νὰ τὸ θροῦνε, νὰ τὸ ἀναζητοῦμεν καὶ ἡμεῖς σήμερον μεταβαίνοντες ἀπὸ Ἐκκλησίας εἰς Ἐκκλησίαν ἐκεῖ ποὺ ἀκούομεν ὅτι ὑπάρχουν ψάλλται καὶ ἱερεῖς ποὺ ἐκτελοῦν με ἀκρίβειαν τὰς Βυζαντινὰς μελωδίας, διὰ νὰ δροσίσωμεν τὴν δίψαν τῆς ψυχῆς μας, ποὺ τὴν ἀπεξήρανον οἱ διάφοροι τουρκισμοὶ καὶ Φραγκισμοὶ τῆς σήμερον. Ἀπελπισία; Ὁχι. Θάρρος. Ἐμπρός. Αἱ ἱερεῖαι ἅς μένουν εἰς τὰς δέλτους. Καὶ οἱ πιστοί, ὡς ἄλλοι προσκυνηταὶ τῆς Ἁγίας Λαύρας, δώσωμεν ὄρκον πίστεως ὑπὸ τὴν σημαίαν ποὺ ὕψωσεν ὁ νῦν προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας Μακαριώτατος κ. Θεόκλητος περὶ ἀναστηλώσεως τῆς μουσικῆς

τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας ἅς ἐρτάζῃ διτῶς εἰς τὸ ἐξῆς. Τὸ ζήτημα εἶναι καθαρῶς ἐκκλησιαστικόν. Καὶ ἄνευ ἐνδοισμοῦ ἅς χωρήσῃ θαρραλέως ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τούτου. Ἄς παραδειγματισθῇ ἐκ τῆς δράσεως τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως ἡμῶν, οἱ ὅποιοι κινοῦσι τὰ πάντα ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον. Καὶ ὡς πρώτη πρᾶξις αὐτῆς ἅς εἶναι ὁ ἀφορισμὸς ὅλων τῶν ἀπὸ τῆς μετὰ τὸν Ραιδεστινὸν ἐποχῆς καὶ ἐντεῦθεν ἐκδοθέντων μουσικῶν βιβλίων παρὰ διαφόρων ἰδιωτῶν ἱεροψαλτῶν καὶ πρωτοψαλτῶν, διατηρουμένων μόνον τῶν περὶ θεωρίας πραγματευομένων καὶ τούτων κατόπιν αὐστηροτάτου ἐλέγχου. Τὸ Κράτος δὲν εἶχε ποτὲ ἀντίρρησην προκειμένου περὶ ἀνορθώσεως τῶν κειμένων, πολὺ δὲ περισσότερο προκειμένου περὶ πατρῶων κειμηλίων, ὡς ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ. Ἄλλως; Κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι ἀργότερον θὰ ζητῶμεν νὰ εὐρωμεν ὑπὸ τὰ ἐρεῖπια καὶ τὴν τέφραν τὴν μουσικὴν τῶν προγόνων ἡμῶν καὶ δὲν θὰ δυνάμεθα.

Ἀναστασίου Ἀλ. Παπαδήμου

Ο ΙΕΡΟΨΑΛΤΗΣ ΩΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟΥ ΑΜΟΙΒΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 326)

Πῶς ὅμως θὰ ἀποκτήσωμεν ἱεροψάλλτας καλλιτέχναις; καὶ πῶς θὰ προστατεύσωμεν τὴν μουσικὴν μας, ἥτις ὅλο ἐν ὑποχωρεῖ, δίδουσα τόπον εἰς τὴν τετράφωνον εὐρωπαϊκὴν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας;

Μία καὶ μόνη εἶναι, νομίζομεν, ἡ ἐνδεικνυομένη λύσις. Ἡ ἱκανοποιητικὴ ἀμοιβὴ τοῦ ἱεροψάλτου καὶ ἡ εἰς τὰς κοινωνικάς, προπαντός, ἀσφαλίσεις ὑπαγωγὴ καὶ ἀσφάλισις του.

Διὰ τῆς λύσεως ταύτης, τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ ἱεροψάλτου πρῶ-

τον εξυψώνεται, καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ δι' ἀνωτέραν καὶ τελειότεραν μουσικὴν μόρφωσιν του κεντρίζεται.

Τούτου δὲ ἐπιτυχανομένου, ἡ ἐκκλησιαστικὴ βυζαντινὴ μουσικὴ ἀποκτᾷ καταλλήλους ἐκπροσώπους, καλλιτέχνας ἱεροψάλτας, ἀξιους ἐργάτας.

Τότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ οὔτε «μουσικὴ ἀναρχία ἐν τοῖς Ναοῖς», οὔτε καὶ ἡ ἀνάγκη νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν τετράφωνον εὐρωπαϊκὴν. Ἀντιθέτως, ἀν σήμερον ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις, ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν βυζαντινὴν μουσικὴν, ποὺ ἐργάζονται διὰ τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν προαγωγὴν της, τότε θὰ συμβαίῃ νὰ ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις, μόνον τῶν μὴ ἐνδιαφερομένων καὶ μὴ ἐργαζομένων διὰ τὴν μουσικὴν. Καὶ τότε ἡ ἐκκλησιαστικὴ βυζαντινὴ μουσικὴ θὰ προαχθῇ καὶ θὰ ἐξελιχθῇ καὶ θὰ γίνῃ πιὸ ζηλευτὴ καὶ περισσότερον ἀρεστὴ.

Παραπλησίᾳ κατάστασις τῆς σημερινῆς, ὑπῆρχε καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μεγάλου πρωτοψάλτου Ἰακώβου καὶ τοῦ μεγάλου διδασκάλου Πέτρου τοῦ Λαμπαδαρίου (18ος αἰών), ὡς ἐξάγεται ἐξ ἑνὸς ἐγγράφου τοῦ τότε Πατριάρχου Νεοφύτου. Καὶ τότε οἱ ἱεροψάλται δὲν ἡμεῖθοντο ἐπαρκῶς καὶ ἡναγκάζοντο, πιεζόμενοι ἀπὸ τὰς βιοτικὰς τῶν ἀνάγκας, νὰ παραμελοῦν τὴν ψαλτικὴν καὶ νὰ στρέφονται, προφανῶς, εἰς ἄλλας ἐργασίας.

Ἴδου ἓνα μέρος τοῦ ἐγγράφου τούτου.

«.....ἐρεῦνης ἀκριβοῦς γενομένης γνώμη κοινῇ τῆς περὶ ἡμᾶς ἐνδημούσης ἱερᾶς ἀδελφότητος καὶ ἀγίας Συνόδου καὶ τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ μουσικολεγιωτάτων ψαλτῶν, τοῦ τε πρω-

τοψάλτου κύρ Ἰακώβου καὶ τοῦ Λαμπαδαρίου κύρ Πέτρου, καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν διδασκομένων μαθητῶν κατείδομεν τὸ ἔργον αὐτῶν παρημελημένον, ἅτε δὴ τῶν ὑπ' αὐτῶν μαθητευομένων, μὴ εἰς τὰ πρόσω χωροῦντων, μὴδ' ἐξικανούντων ἐκλίποντός τινος, χοροστατῆσαι καὶ ψάλλειν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγ. Ἐκκλησίᾳ, προφανοῦς γενομένης τῆς αἰτίας, διὰ τὸ μὴ ἐξαρκεῖν αὐτοῖς τοῖς πρωτίστοις τῆς ἐκκλησιαστικῆς μελουργίας, τὰ ἅπερ ἀπολαμβάνουσι καὶ καρποῦνται παρὰ τῆς ἐκκλησίας εἰσοδήματα καὶ μισθοὺς αὐτῶν καὶ ἐκ τούτου κινδυνεύειν ἐξίτηλον γενέσθαι τὴν Μουσικὴν τῆς Ἐκκλησίας τέχνην... Ἐνθεν τοι ὡς ἀναγκάζον πρὸς τὴν τῆς Ἐκκλησίας εὐταξίαν καὶ ἁρμονίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐπιμέλειαν καταβαλόντες δεῖν ἔγνωμεν θεραπεῦσαι τὰς ἀνάγκας καὶ ἀναπληρῶσαι τοὺς μισθοὺς αὐτῶν καὶ οἰκονομῆσαι τρόποις τοιοῖδε....»

Καὶ ἐκ τῆς ἱστορικῆς λοιπὸν μαρτυρίας ταύτης ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἱεροψάλτης δὲν δύναται νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ἐργασίας του καὶ νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν τελειότεραν μουσικὴν μόρφωσιν του, ὅταν δὲν ἀμείβεται καλῶς καὶ ὅσα ἀπὸ μισθὸν καὶ τυχερὰ κερδίζει, δὲν ἐξαρκοῦν διὰ τὰς βιοτικὰς του ἀνάγκας. Ἡ ἱκανοποιητικὴ, δηλαδή, ἀμοιβή, κατευθύνει τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην κατάστασιν καὶ θέσιν τοῦ ἱεροψάλτου μὲ ἀνάλογον ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Ἄν λοιπὸν τὸ κράτος ἀγαπᾷ τὸν ἔθνισμόν του καὶ αἰδοῦνται ὑπερῃφάνειαν διὰ τὴν ζηλευτὴν ὄντως ἐθνικὴν ἐκκλησιαστικὴν βυζαντινὴν μουσικὴν του, καὶ ἂν οἱ ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλη-

ΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥ ΜΑΚΡΑΚΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΖΕΡΒΑΚΟΥ ΑΡΧΙΜ.
Καθηγουμένου τῆς ἐν Πάρῳ ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς
Ζωοδόχου Πηγῆς Λογγοβάρδας

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 302)

Ὁ ἀείμνηστος Ἱεροῦθεος Μητρόπουλος ἐχειροτονήθη Ἀρχιερεὺς χωρὶς νὰ τὸ ζητήσῃ, ἀλλ' οὔτε νὰ καταφύγῃ εἰς μέσα πολιτικά. Ἐχειροτονήθη διότι τὸν ἐβίασαν ἄλλοι καὶ διότι ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ γίνῃ Ἀρχιερεὺς. Ἐγίνετο χωρὶς τὸ θέλημά του. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐγίνετο, ἔδειξε ὁποῖος πρέπει νὰ ᾖ ὁ Ἀρχιερεὺς. Εἰς τοὺς ἐσχάτους τούτους χαλεποὺς χρόνους ἡ ἀλήθεια καὶ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν ὅτι ὁ ἀείμνηστος Ἱεροῦθεος ἐποίμανε τὸ ποίμνιόν του ἐν ὁσιότητι, ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ· ὥς ποιμὴν ἀληθινὸς καὶ οὐ μισθωτός, ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων, ὑπὲρ ὧν ἡγρούνηται, ἐπροσηύχετο, ἐκοπίαζε, ἡγωνίζετο καὶ ἐφρόντιζε νὰ τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ τοὺς αἰσθητοὺς καὶ νοητοὺς λύκους, ἀπελαύνων τούτους μακρὰν τῆς ποιμένης του. Ἀπῆλθε τοὺς μασώνους, τὰς στοὰς τῶν ὁποίων βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν διέλυσεν, οὔτοι δὲ φοβηθέντες τὴν ποιμαντικὴν ράβδον τοῦ ἐκνύβησαν καὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τὰς φωλεάς των, ὅταν ἐτελεύτησεν. Ἐφρόντιζε νὰ ἔχωσι τὰ λογικὰ πρόβατά του ἀφθονον καὶ πλουσιωτάτην

σίας ἀγαποῦν καὶ θέλουν τὴν εὐταξίαν καὶ ἁρμονίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καθήκον ἔχουν Κράτος καὶ Ἐκκλησία νὰ ἐπιληφθοῦν μετὰ σοβαρότητος τοῦ ζητήματος τῆς ἀνορθώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τοῦ ἱεροφάλλτου.

Ἀναστάσιος Ἀλ. Παπαδημόσ

πνευματικὴν τροφὴν καὶ πρὸς τοῦτο ἐκτὸς τῶν ἐπ' Ἐκκλησίας κηρυγμάτων, ἐφρόντιζε καὶ ἐγένοντο τακτικὰ ἐσπερινὰ κηρύγματα ἀπὸ ἐπιστήμονας, διανοουμένους, εὐσεβεῖς καὶ ἐναρέτους κληρικούς καὶ λαϊκούς, Θεολόγους, Καθηγητάς, Ἱατροὺς κ.λ.π. Ἐφρόντιζε καὶ εὔρε τοὺς εὐσεβεστέρους καὶ ἐναρετωτέρους Πνευματικούς καὶ Ἱεροκλήρυκας, τοὺς ὁποίους εἶχε συμβοηθοὺς καὶ συνεργάτας εἰς τὸ νὰ ἀναδείξῃ τὸ ποίμνιόν του ἔθνος ἁγιον, βασιλεῖον ἱεράτευμα, λαὸν ἐκλεκτόν, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ἐπεσκέπτετο τοὺς ἀσθενεῖς εἰς τοὺς οἴκους των, εἰς τὰ νοσοκομεῖα, ἐφρόντιζε διὰ τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ καὶ ἐγένετο τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, τοὺς πάντας κερδίσῃ καὶ προσφέρῃ τῷ Χριστῷ. Ἡ ἀρχιερατεία τοῦ Ἱεροθέου ἦτο ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως ὁ χρυσοῦς αἰὼν διὰ τὴν Μητρόπολιν τῶν Πατρῶν. Εἶθε οἱ διάδοχοί του καὶ πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς νὰ τὸν μιμηθῶσιν· ὅ,τι ἐλάμβανε ἐκ τοῦ μισθοῦ του ἐκράτει τόσον μόνον ὅσον νὰ τρέφεται καὶ συντηρεῖται αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ζῶν λιτότατα καὶ ἐνδυόμενος ταπεινά. Ὅ,τι δὲ τῷ ἐπερίσσειε καὶ ὅ,τι τῷ ἔδιδον οἱ Χριστιανοί, ἀπὸ μνημόσυνα, κηδεῖας, γάμους, ἱεροτελεστίας, δὲν τὸ ἐλάμβανεν εἰς χεῖρας του, ἀλλὰ διὰ τοῦ Ἱερέως ἡ Διάκονου τοῦ ἔστελλε εἰς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας πτωχοὺς, χήρας, ὀρφανὰ, νοσοκομεῖα, γηροκομεῖα κ.λ.π. διὰ τοῦτο ὅτε ἐτελεύτησε, δὲν τῷ εὐρέθησαν ἄλλα χρήματα παρὰ μόνον τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν κηδεῖαν

του ξεοδα.

Προαισθόμενος την τελευταίην του και επιθυμῶν ν' ἀπαλλαγῇ τῶν πολλῶν φροντίδων καὶ ἀσχολιῶν, ἵνα διὰ τῆς ἡσυχίας, τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μελέτης, ὡς ἔγραφε τῷ τότε Ἡγουμένῳ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς Φιλοθέῳ, καθάρισεν ἑαυτὸν καὶ πλησιάσῃ τῷ καθαρῷ Θεῷ, παρήγγειλεν αὐτῷ νὰ τῷ ἐτοιμάσῃ εἰς τὸ ἀπέναντι τῆς Μονῆς ἀπέχον εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας μετόχιον αὐτῆς «οἱ ἅγιοι Ταξιάρχαι» τὸ «Κελλίον τοῦ Δεσπότη» ¹⁾ διὰ νὰ τελειώσῃ ἐκεῖ ἡσύχως τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου του, νὰ στείλῃ δὲ καὶ τὸν μοναχὸν Ἱερόθεον Μωραΐτην, τὸν ὁποῖον εἶχε διδάξει τὰ ἱερὰ γράμματα, ὅτε διετέλει ἐξόριστος εἰς τὴν Μονήν, διὰ νὰ τὸν συνοδεύσῃ ἐρχόμενον εἰς τὴν Μονήν μὲ τὰς ἀποσκευάς του καὶ τελειύσῃ ἐρχόμενον εἰς τὴν Μονήν, ὡς ἐπεθύμει, μὲ τὴν ὁποίαν στενὸς σύνδεσμος ἀγάπης τὸν συνέδεε καὶ τὴν ὁποίαν ἐθεώρει ὡς ἰδικήν του Μονήν καὶ ἑαυτὸν, ὡς μέλος καὶ ἀδελφὸς αὐτῆς. Καὶ ἐπῆγε μὲν ὁ ἀνωτέρω μοναχὸς Ἱερόθεος διὰ νὰ τὸν συνοδεύσῃ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο ἀσθενής, οἱ ἱατροὶ δὲν τῷ ἐπέτρεψαν φοβούμενοι μήπως ἡ ταιλαιωρία τοῦ ταξιδίου καὶ διότι ἡ Μονὴ δὲν εἶχε ἱατρόν, συντομεύσωσι τὸν θάνατον. Ἴσως νὰ ἦτο καὶ θέλημα Θεοῦ νὰ ἐτελεύτα πλησίον εἰς τὸ ποίμνιόν του.

Ὁ Πατὴρ Εὐσέβιος γνωρίζω καλῶς, ὅτι τῷ προέτειναν πολλάκις νὰ τὸν ἐχειροτόνουν Ἀρχιερέα, ἀλλὰ δὲν ἐδέχθη διότι ὡς ταπεινός, μέτριος καὶ ἄκακος, συνησθάνετο τὸ ὕψος τοῦ ἀξιώματος, τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰς εὐθύνas, αἷς θὰ ἐπωμίζετο. Εἰς δὲ τοὺς προτρέποντας καὶ πα-

ρακαλοῦντας αὐτὸν νὰ δεχθῇ τὴν Ἀρχιερωσύνην ταπείνω τῷ σχήματι καὶ τῷ φρονήματι ἔλεγεν: «Εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Βασιλέως ὑπηρετοῦν Στρατηγοί, ἀξιωματικοὶ ἀλλὰ καὶ στρατιῶται· ἐγὼ συναισθανόμενος, ὅτι δὲν εἶμαι ἄξιος διὰ Στρατηγὸς καὶ ἀξιωματικός, προκρίνω νὰ ὑπηρετήσω τὸν Βασιλέα Χριστὸν ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης». Καὶ ἀληθῶς ὑπηρέτησε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὡς καλὸς στρατιώτης καὶ Ἱεραπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν παρούσαν πονηρὰν γενεάν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος. Εἰς αὐτὸν ἐπληρώθη ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: «ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, εἰ μὴ ἐπὶ τὸν πρῶτον καὶ ταπεινὸν τῇ καρδίᾳ καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους;» Διότι ἐνῶ εἶχε σῶμα φύσει ἀσθενές, μὲ τὰς νηστείας δέ, κακοπαθείας καὶ ἀγρυπνίας τὸ κατέστησεν ἔτι ἀσθενέστερον καὶ εὐπρόσβλητον εἰς τὴν παραμικρὰν ἀφορμήν. Ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἡ τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα, τὸν ἐνίσχυε καὶ περιήρχειτο πολλὰς πόλεις, χώρας καὶ νήσους τῆς Ἑλλάδος κακοπαθῶν ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος πᾶσι τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Περὶ τῆς ἐναρέτου ἀγίας πολιτείας, τῆς ἀνὰ τὸ πανελλήνιον ἀποστολικῆς διακονίας καὶ τῆς ἐν γένει χριστιανικῆς του δράσεως καὶ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, ἔγραψαν πολλοὶ διάσημοι Ἀρχιερεῖς, Θεολόγοι, Κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ καὶ ἐξόχως ἡ Ἀδελφότης τῆς «Ζωῆς», ἥς ὑπῆρξεν ἰδρυτής, ἀρχηγὸς καὶ θεμελιωτής, εἰς βιβλίον δ' ἐπιγράφεται «Εὐσέβιος Ματθόπουλος» βιογραφία ὑπὸ Σεραφεῖμ Παπακώστα· ὁ βουλούμενος νὰ ἀποκτήσῃ τὸ βιβλίον τοῦτο, αἷς τὸ ζητήσῃ ἐκ τοῦ βιβλιοπωλείου «Ζωὴ» Καρύτση 14 Ἀθῆνας.

Ἐγὼ δ' εὐτελής καὶ ἐλάχιστος, ἐπειδὴ ὅτε ἤμην παῖς, εὐρισκόμενος ἐν Πάτραις

1) Οὕτως ἔμενε καὶ μένει ἄχρι σήμερον ἡ ὀνομασία «κελλίον τοῦ Δεσπότη» ἐπειδὴ εἰς αὐτὸ τὸ κελλίον εἰς παλαιότερους χρόνους ἡσύχαζεν Ἐπίσκοπός τις ὀνόματι Ἱερόθεος.

ἡξιώθην νὰ τὸν ἔχω πνευματικὸν Πατέρα καὶ πολλὰ ἐδιδάχθην καὶ ὠφελήθην, θὰ ἀναφέρω ἐν μόνον περιστατικὸν ἐκ τῶν πολλῶν, ὅπερ ἀποδεικνύει τὴν μεγάλην αὐτοῦ ταπεινοφροσύνην, διὰ νὰ συγκρίνουν οἱ ἀναγνώσται πόσην διαφορὰν εἶχεν ὁ μαθητὴς Εὐσέβιος ἀπὸ τὸν διδάσκαλον Ἀπόσ. Μακράκη καὶ πόσον δίκαιον εἶχε πού ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτοῦ.

Ἄδελφός τις μοι διηγήθη λέγων. Ἐπὶ ἡγὰ ποτὲ εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Π. Εὐσεβίου καὶ διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσω διὰ τινὰς ἀπορίας πού εἶχον καὶ ἐνῶ συζητούσαμεν, θαυμάσας τὴν σύνεσιν, τὴν σοφίαν καὶ διάκρισίν του καὶ ἐνθουσιασθεὶς διὰ τὴν ὀρθὴν καὶ συνετὴν λύσιν τῶν ἀποριῶν μου, τῷ εἶπον: «Πάτερ Εὐσέβιε εἰσθε ἅγιος». Μόλις ἤκουσε τὴν λέξιν ἅγιος, ἐταράχθη καὶ ὅλως τεταραγμένος μοι εἶπεν: «Ἐγὼ ἅγιος; ἐπλανήθης, ἐψεύσθης ἀνθρώπε, νὰ τί εἶμαι» καὶ ἄρχισε νὰ πτύη τὸν ἑαυτὸν του, τὰ ἐνδύματά του τὰς χεῖρας του καὶ νὰ χρίη τὸ πρόσωπόν του μὲ πτύσματα καὶ νὰ λέγῃ: «Ὅχι δὲν εἶμαι ἅγιος, εἶμαι κατάπτυστος». Ἐλυπήθην, μοι εἶπεν ὁ ἀδελφός, ὅτι ἔγινα αἰτία νὰ στενοχωρηθῇ τόσον πολὺ καὶ ἰδὼν ὅτι ἐξηκολούθει νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ κατηγορῇ ἑαυτὸν, τῷ εἶπον «συγχώρησόν μοι Π. Εὐσέβιε, δὲν εἶσαι ἅγιος». Εὐθύς ἡσύχασε καὶ μὲ ἱλαρότητα καὶ ἡμερότητα μοι λέγει: «τώρα εἶπες τὴν ἀλήθειαν, νὰ εἴσαι συγχωρεμένος, ἀλλὰ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ λέγῃς ψεύματα».

Ὁ Π. Εὐσέβιος δὲν ἔλεγε ποτέ, ὅτι ἦτο ἅγιος, πάντοτε ἐξηυτέλιζεν ἑαυτὸν, ἐμέμφετο καὶ ἐκατηγόρει καὶ πολλάκις τὸν ἑαυτὸν νὰ λέγῃ ἑαυτὸν ἄθλιον, ἐλεεινόν, ἁμαρτωλότερον πάντων, καὶ εἰς κατωτέρους καὶ μικροτέρους του ἔλεγε νὰ εὐχωνται ὑπὲρ αὐτοῦ διότι εἶναι ἁμαρτωλός, δὲν βαδίζει καλὰ. Ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐν συναι-

σθήσει, οὐχὶ ταπεινολογῶν ἀλλὰ ταπεινοφρονῶν, διότι ἤκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, ἣν ἔδωκε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἰπὼν αὐτοῖς «ὅταν πάντα ποιήσητε, λέγετε, ἄχρεοι δοῦλοι ἐσμὲν καὶ ὁ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν» (Λουκ. ιζ' 10).

Ὁ Μακράκης ἔλεγε τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἰσόχριστον, ὅχι ἁμαρτωλόν, ἀλλ' οὐδὲ ἁπλῶς ἅγιον, διότι τοῦτο ἦτο, κατὰ τὴν ὑψηλόφρονα φαρισαϊκὴν γνώμην του, ταπεινόν, ἐξευτελιστικὸν ἐπειδὴ εἶναι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἅγιοι, καὶ εἰς ἓνα ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνώτερος πάντων τῶν ἁγίων καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ ἁγιωτέρου καὶ μείζονος πάντων τῶν γηγενῶν καὶ υπερτέρου πάντων τῶν Προφητῶν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κυρίου, (Λουκ. ζ' 28), εἰς ἓνα ὁ ὁποῖος φρονεῖ, ὅτι εἶναι ὅμοιος κατὰ πάντα μὲ τὸν Χριστόν, ἀρμόζει τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα ἰσόχριστος, δηλ. ἰσόθεος. Δὲν ἤκουσεν ὁ Μακράκης τὴν φωνὴν καὶ συμβουλήν τοῦ Κυρίου: «ὅταν πάντα τὰ διατεταγμένα ποιήσητε, νὰ λέγεται, ὅτι ἄχρεοι δοῦλοι ἐσμὲν», ἤκουσε τὴν φωνὴν καὶ συμβουλήν τοῦ ἑωσφόρου τοῦ δολίου δράκοντος: «εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι ἔσομαι ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ» (Ἡσ. ιδ' 14). Καὶ διενόηθη καὶ ὁ Μακράκης καὶ εἶπεν: Ἐγὼ εἶμαι ἑωσφόρος, ἐγὼ εἶμαι ἰσόχριστος, ἀνώτερος τοῦ ἑωσφόρου, ἐπομένως ἀναβήσομαι μετὰ τῶν μαθητῶν μου διὰ νεφέλης εἰς τὸν Οὐρανὸν μετὰ δόξης καὶ ἐκεῖθεν θὰ κατέλθω μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς νὰ ὑποτάξω τοὺς πάντας καὶ ὅλοι νὰ μὲ προσκυνήσουν καὶ λατρεύσουν ὡς ἰσόχριστον!.

Τώρα, φίλοι ἀναγνώσται, καὶ ὑμεῖς ὅσοι ἐπιμένετε καὶ ἀσπάζεσθαι τὰς πλάνας τοῦ Μακράκη, κάμετε σύγκρισιν τῆς διαφορᾶς τῆς υπερηφανείας τοῦ διδασκάλου Μακράκη καὶ τῆς ταπεινοφροσύνης τοῦ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Πρὸς Ἀντίοχον Δοῦκα

Ἀθηναίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα, περὶ πλείστων καὶ ἀναγκιῶν ζητημάτων, τῶν ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεσθαι ὀφειλομένων κατ' ἐρώτησιν.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 313)

Ἐρ. ξα'. Τίνος χάριν αἱ δύο πλάκες αἱ πρῶται συνετρίβησαν;

Ἀπ. Σημαίνοντος τοῦ Θεοῦ, τὴν τοῦ προτέρου νόμου παλαιώσιν καὶ διάβασιν.

Ἐρ. ξβ'. Ἀσωμάτου καὶ ἀσχηματίστου ὄντος τοῦ Θεοῦ, ποῖα ὀπί-

σθια εἶδε Μωσῆς;

Ἀπ. Προαιώνιον καὶ ἐμπρόσθιον πάντων τῶν κτισμάτων πιστεύομεν εἶναι τὸν τῶν ὅλων Θεὸν ἄκτιστον. Ὅθεν πρόδηλον, ὅτι τὰ ὀπίσω Θεοῦ τὰ κτίσματα εἰσι, καὶ οἱ λόγοι αὐτῶν, οὓς ἰδὼν ἐξέθετο τὸ «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν

μαθητοῦ Εὐσεβίου, κάνετε δικαίαν κρίσιν καὶ λογικὴν ἥτο ποτὲ δυνατόν τοιοῦτος ταπεινὸς μαθητὴς νὰ παρέμενεν εἰς τοιοῦτον ὑπερήφανον καὶ ὑψηλόφρονα διδάσκαλον καὶ νὰ παρεδέχετο τὰς πλάνας αὐτοῦ;

Καθὼς δὲν συμφωνεῖ ἡ δικαιοσύνη μετὰ τὴν ἀδικίαν, τὸ φῶς μετὰ τὸ σκότος, ὁ Χριστὸς μετὰ τὸν διάβολον, ὁ πιστὸς μετὰ τὸν ἄπιστον, ἡ ἀρετὴ μετὰ τὴν κακίαν, οὕτω δὲν συμφωνοῦν ἡ ταπείνωσις μετὰ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ ὁ ταπεινός, ὁ πρᾶος, ὁ ἀμνησίκακος καὶ ἀόργητος Εὐσέβιος μετὰ τὸν ὑπερήφανον καὶ θυμώδη, ὀργίλον, ὑβριστὴν καὶ μνησίκακον Ἀπόστολον Μακράκην. Αὕτη ἐστὶ ἡ αἰτία τοῦ χωρισμοῦ των. Εἶναι δὲ γνώμη καὶ διδασκαλία τοῦ Διδασκάλου τῶν Ἑθνῶν, τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς, τοῦ στόματος τοῦ Χριστοῦ, Ἀποστόλου Παύλου: «Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας, τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ

πρὸς Βελίαν; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων;

Αὕτη δὲ ἥτο, ὥς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν ἡ αἰτία, δηλ. ἡ ὑπερηφάνεια ποὺ ἐξέπεσεν ὁ Ἀπόστολος Μακράκης εἰς τὰς ἀνωτέρω πλάνας καὶ αἰρέσεις.

Ὁ Μέγας Ἀντώνιος εἶδεν ἐν ἐκστάσει τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου ἠπλωμένας εἰς ὅλην τὴν γῆν, καὶ ἀναστενάξας εἶπε: Τίς δύναται ταύτας ἐκφυγεῖν; καὶ ἤκουσε φωνὴν ἀοράτως λέγουσαν αὐτῷ «ἡ ταπείνωσις». Ταπεινωθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἀδελφοί ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἡμῶν, ἵνα ἐκφύγωμεν πᾶσαν παγίδα τοῦ δολίου δράκοντος καὶ ὑψώσῃ ἡμᾶς ἐν καιρῷ ὅταν ἔλθῃ κοῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς καὶ ἀξίωση τῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ παραστάσεως καὶ τῆς ἀφθάρτου, ἀθανάτου καὶ αἰωνίου ζωῆς καὶ Βασιλείας αὐτοῦ, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. Ἀμήν.

(Ἀκολουθεῖ ὁ ἐπίλογος)

καὶ τὴν γῆν».

Ἐρ. ξγ'. Τίς πρῶτος προετύπω-
σεν ἐν τῇ Παλαιᾷ τοὺς δύο λαούς, λέ-
γων δὴ τὸν ἐξ Ἰουδαίων καὶ ἐξ ἑ-
θνῶν;

Ἀπ. Εὐδηλον, ὅτι ἡ Ρεβέκκα ἡ
γυνὴ τοῦ Ἰσαάκ, διδύμους γεννήσα-
σα τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πλὴν
αἱ δύο πλάκες τοῦ νόμου τῶν δύο
λαῶν ὑπῆρχον σύμβολον.

Ἐρ. ξδ'. Τίς ἐν τῇ Παλαιᾷ προ-
ετύπωσε πρῶτος τὸν τύπον τοῦ ζωο-
ποιοῦ Σιαυροῦ;

Ἀπ. Ὁ Ἰακώβ, εὐλογῶν τοὺς
δύο υἱοὺς τοῦ Ἰωσήφ, ἐναλλάξας
τάς ἑαυτοῦ χεῖρας.

Ἐρ. ξε'. Τίνα λέγουσιν ἐν τῇ
Παλαιᾷ ἐν νεκροῖς τρίτον λογισθῆ-
ναι;

Ἀπ. Προδῆλον, ὅτι τὸν Ἰωνᾶν.
Ὡς γὰρ ἀρχαῖος φέρεται λόγος, οὗ-
τος ἦν ὁ υἱὸς τῆς χήρας, ὃν ἤγειρεν
Ἡλίας ὁ προφήτης ἐκ νεκρῶν· πάλιν
τε ἐν τῷ κήτει παρὰ ἀνθρώποις
ἀπέθανε· καὶ τρίτον τὴν τελευταίαν
αὐτοῦ κοίμησιν.

Ἐρ. ξς'. Ποῦ ἐστὶν ἡ Θαρσίς ὅ-
που Ἰωνᾶς ἔφυγεν;

Ἀπ. Ἡ Θαρσίς πόλις ἐστὶ χω-
ρας τῆς Ἰνδικῆς, ὡς ἐν τῇ τρίτῃ τῶν
Βασιλειῶν μανθάνομεν.

Ἐρ. ξζ'. Ἀρα μέχρι καὶ νῦν ἐ-
πάγονται ἁμαρτίαι πατέρων ἐπὶ τέ-
κνα περὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν;

Ἀπ. Διὰ μὲν Μωσέως τοῦτο εἴ-
πεν ὁ Θεός· διὰ δὲ Ἰερεμίου τοῦ
προφήτου πάλιν εἶρηκεν, ὅτι οὐκ ἔ-
σται τοῦ λοιποῦ οὕτως· ἀλλ' ὅστις
φάγη τοὺς ὄμφακας, αὐτοῦ οἱ ὀδόν-
τες αἰμωδιάσουσιν. Ἀκούομεν δὲ
πάλιν τοῦ Χριστοῦ πρὸς Ἰουδαίους
λέγοντος, ὅτι «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

ἐπελεύσονται αἱ ἀνομίαι τῶν πατέ-
ρων ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἀπὸ τοῦ αἵμα-
τος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵμα-
τος Ζαχαρίου τοῦ υἱοῦ Βαραχίου,
ὃν ἐφρονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ
τοῦ θυσιαστηρίου». Ὅθεν στοχά-
ζεσθαι χρὴ, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀπίστων
ἐπάγονται ἁμαρτίαι πατέρων ἀσεβῶν
ἐπὶ υἱοὺς πονηροῦς, οὐ γὰρ ἀγα-
θοὺς· ἐπὶ δὲ τῶν πιστῶν τὸ ἅγιον
βάπτισμα καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
προπατορικῆς ἁμαρτίας.

Ἐρ. ξη'. Τινὲς φασὶ πολλάκις τε-
λευτᾶν πιστὰ νήπια διὰ γονέων ἁ-
μαρτίας· ἄρα οὕτως ἐστίν;

Ἀπ. Μὴ γένοιτο εἶναι τοῦτο οὕ-
τως!

Ἐρ. ξθ'. Τίνος χάριν νήπια τε-
λευτῶσιν· ἕτεροι δὲ ὑπεργηρῶσι; καὶ
πόθεν τινὲς μὲν δικαιωπραγοῦντες
γίνονται ὀλιγόβιοι· τινὲς δὲ κακο-
πραγοῦντες πολυχρόνιοι τελευτῶσιν·
ἄλλοι δὲ ἀγαθοὶ γίνονται ἄτεκνοι
καὶ πένητες· ἕτεροι δὲ ἀσεβεῖς εὐτε-
κνοῦσιν τε καὶ εὐπραγοῦσιν;

Ἀπ. Πολὺς ὁ περὶ τούτων τῶν
τοῦ Θεοῦ κριμάτων λόγος καὶ ἀκα-
τάληπτος. Ὅμως ὡς ἐκ τῶν ἁγίων
Γραφῶν καταλαμβάνομεθα, λέγο-
μεν, ὅτι περὶ τὰ τῶν πιστῶν νήπια
οὐκ ἔξ ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ πολλάκις
πρὸς σωφρονισμόν τῶν γονέων τε-
λευτῶσι, δύο ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ ἐν
τούτῳ πραγματευομένου· ἐν μὲν, ὅ-
πως, καθαρὰ ἀπελθόντα, σωτηρίας
ἐκεῖ ἐντύχωσιν· ἴσως γὰρ ὅτι πάνυ
πονηρὸν βίον ζῆσαι μέλλοντα, οἰκο-
νομικῶς ὁ Θεὸς προήρπασεν αὐτά.
Δεύτερον δέ, ὅπως καὶ οἱ τούτων γο-
νεῖς σωφρονέστεροι γίνωνται· ἴσως
δὲ ἵνα τὰ τοῖς τέκνοις μέλλοντα κα-
τὰ διαθήκας

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥΝ

Ποῦ εὐρίσκονται

Τὰ τίμια δῶρα τῶν Μάγων πρὸς τὸν Χριστόν, ὁ χρυσός, ἡ σμύρνα, ὁ λίβανος, φυλάσσονται εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος. Ἐκεῖ εὐρίσκεται καὶ μεγάλο τμήμα τοῦ τιμίου Σταυροῦ. Δὲν πρόκειται περὶ φαντασίας ἀλλὰ περὶ πραγματικότητος. Δὲν ἔχει κανεὶς παρὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ Ξηροποταμίτου διὰ νὰ τὸ διαπιστώσῃ.

Εἶναι μία μονὴ κοινοβιακὴ τελοῦσα ὑπὸ πεπνυμένον εἰς ἡθος καὶ ἀρετὴν καὶ παντοίαν κατάρτισιν ἄνδρα, τὸν καθηγούμενον ἀρχιμανδρίτην Σεραφεῖμ, μὲ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ οὐοίου ἐκδίδεται ἀπὸ ὀκταετίας ὁμώνυμον περιοδικὸν βρῖθον χάριτος πνευματικῆς, ἀκραιφνῶς ὁρθοδό-

ξου χριστιανικῆς. Ἀληθὲς «ταμιεῖον σοφίας» πρέπει νὰ λογισθῇ ὁ «Ἅγιος Παῦλος ὁ Ξηροποταμίτης» λάμπης εὐπρόσδεκτος τῆς ἀγιότητος τοῦ Ἀθῶ. Καὶ ἀκριβῶς αὐτὸ ἔδωκε τὴν ἀφορμὴν νὰ πληροφωρηθῶ καὶ ἐρευνήσω τὰ τῶν θησαυρῶν τῆς Μονῆς, οἱ ὁποῖοι εἶναι μοναδικοὶ ἀνεπανάληπτοι εἰς τὸν κόσμον ὁλόκληρον. Καὶ μεταξὺ αὐτῶν τὰ ἱερὰ καὶ τίμια δῶρα ὁ χρυσός, ὁ λίβανος καὶ ἡ σμύρνα, αἵτινα οἱ Μάγοι Βασιλεῖς τῶν Περσῶν προσέφερον εἰς τὸν Χριστόν κατὰ τὴν γέννησιν αὐτοῦ. Εἶναι οἱ πλεόν συγκινητικοὶ μάρτυρες τοῦ μεγάλου γεγονότος, ποῦ ἐφορτάζει τὸν μῆνα αὐτὸν ἡ χριστιανοσύνη. Μαζὶ μὲ αὐτὰ ὑπάρχει μέγα τεμάχιον

πτωχοὺς λοιπὸν δαπανηθῶσι. Πάντως δὲ καὶ κατὰ ἄλλο κρῖμα ἡμῖν ὑπάρχον ἄδηλον. Καὶ οὕτω μὲν περὶ πιστῶν νηπίων λόγος. Εὐπραγοῦσι δὲ καὶ εὐθυνοῦσι καὶ εὐτεκνοῦσιν ἄνδρες πονηροί, ἴσως τινὰ μικρὰ ἀγαθὰ ἔργα ποιήσαντες, καὶ ἐνταῦθα τὸν μισθὸν αὐτῶν ἀπολαμβάνοντες, ὡς ὁ πλούσιος ἐκεῖνος ὁ ἀκούσας· «Μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου», τουτέστιν ἐπληρώθης τὸν μισθὸν τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ὧν ἔπραξας. Δυσπραγοῦσι δὲ εὐλαβεῖς καὶ ὅσοι ἐνταῦθα, ὅπως, διὰ τῆς θλίψεως καθαρισθέντες, ὡς ὁ Λάζαρος, τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν, ἐκεῖ λοιπὸν τελείως σὺν αὐτῷ παρακληθῶσιν. Εἰ γὰρ ὃν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, τί λοιπὸν θορυβεῖς, ὁρῶν ἁγίους ἐν δυσπραγίᾳ, ἀσεβεῖς δὲ ἐν εὐπραγίᾳ ὑπάρχοντας, καὶ ὡς χοίρους εἰς σφαγὴν τῷ αἰωνίῳ πυρὶ σι-

τιζομένους καὶ ἐτοιμαζομένους; Λοιπὸν οὖν μὴ θορυβοῦ· οὐ γὰρ μέχρι τῶν ἐνταῦθα ἴσταιται τὰ ἡμέτερα, ἀλλὰ δεῖ πάντως τοὺς σωζομένους διὰ πολλῶν θλίψεων εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Σκοπὸς γὰρ οὗτός ἐστι τῷ Θεῷ, τὸ πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Διόπερ καὶ τοῖς μὲν ἁμαρτωλοῖς πολλάκις μακροχρονίαν χαρίζεται, ἀφορμὴν αὐτοῖς διδοὺς πρὸς μετάνοιαν· ὅπως κἂν ὡς οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ἐν βᾶθει γήρως ἐπιστρέψωσι· τοὺς δὲ διακαίους πολλάκις ὀλιγοχρονίους ἀρπάζει «ἵνα μὴ, ὥς φησιν ὁ Σολομών, ἡ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτῶν, ἡ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτῶν, τελειωθέντες ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσαν χρόνους μακροὺς. Ἀρεστὴ γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτῶν».

(αὐθεντικὸν) τοῦ τιμίου ἔϋλου ἐκ τοῦ Σταυροῦ, ὅπου ἐνεπάγη τὸ σῶμα τοῦ Ἀντρωτοῦ. Ἡ ἱστορία τῆς δωρεᾶς τῶν ἀτιμῆτων αὐτῶν κειμηλίων πρὸς τὴν Μονὴν εἶναι συγκινητική. Τὴν δίδω με ἄκραν περιεκτικότητα ἀπὸ στόματος τοῦ ἁγίου καθηγουμένου καὶ με βάσιν τὰ ἀδιάφυστα ἐπίσημα κτιτορικὰ κείμενα, ποὺ μαρτυροῦν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐπικυρώνουν τὴν μαρτυρίαν τῶν εὐσεβεστάτων μοναχῶν. Μία γυναῖκα χριστιανή, σύζυγος τοῦ Σουλτάνου Μουράτ τοῦ β' καὶ κόρη τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σερβίας Γεωργίου Βράνκοβιτς, ἡ περίφημη διὰ τὴν καλλονήν, τὴν μόρφωσίν της καὶ τὴν ἑλληνομάθειάν της Μάρω (ἡ διδάξασα τὴν ἑλληνικὴν τὸν Μωάμεθ τὸν Β' τὸν Πορθητὴν τοῦ ὁποίου ἡτο μητρειά) αὐτὴ ἡ ἀρχόντισσα, ἐκόμισε τὰ τίμια δῶρα εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων (τὴν 29ην Μαΐου 1453) περισυλλέξασα ταῦτα ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν Θησαυροφυλάκιον, κατόπιν ἀδείας τοῦ Μωάμεθ, ὁ ὁποῖος πολὺ τὴν ἐσέβετο, διότι εἰς αὐτὴν ὥφειλεν ὅτι καλὸν ἠδυνήθη νὰ ἀφομοιώσῃ ἡ ἀκόρεστος ψυχὴ του. Μάλιστα ἡ Μάρω παρ' ὀλίγον νὰ ἐγίνετο σύζυγος καὶ τοῦ τελευταίου Ἑλλήνος αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου (ὁ ὁποῖος τὴν ἐζήτησεν ἐπιμόνως εἰς γάμον διὰ τοῦ Μανουὴλ Παλαιολόγου), ἀλλὰ τελικῶς ἐπροτίμησε νὰ μένῃ ἐν σωφροσύνῃ καὶ παρθενίᾳ καὶ κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ὑπηρετῇ τὸν Θεόν, ὅστις τῆς ἐχορήγησε τὴν ἐλευθερίαν». Χάρις εἰς τὴν Μάρω παρέμειναν εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὰ θρησκευτικὰ προνόμια μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κων)λεως καὶ ἐνεκα αὐτῆς καὶ δι' αὐτῆς ἤχθησαν εἰς τὴν Μονὴν Ἀγίου Παύλου διὰ πολεμικοῦ πλοίου καὶ με τιμητικὴν συνοδείαν. Διατὶ ὅμως ἡ Βιστίλισσα Μάρω ἐπροτίμησε τὴν Μονὴν αὐτὴν; Ἀπλούστατα,

Διότι ὁ πατήρ της, ἡγεμὼν τῆς Σερβίας Γεώργιος Βράνκοβιτς, ἦτο κτίτωρ καὶ προστάτης τῆς Μονῆς, ἀνοικοδομήσας κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Βασιλείας του, τὸν παλαιὸν καθολικὸν ναὸν αὐτῆς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Μεγαλομάρτυρος. Ἡ Μάρω ἀποβίβασθεῖσα εἰς τὴν παραλίαν μίαν ἡμέραν τοῦ 1468 (κατὰ μαρτυρίας χρονικογράφων) ἀνῆρχετο εἰς τὴν δύσβατον Μονὴν με τὴν συνοδείαν της, ὅτε εἰς ἀπόστασιν δέκα λεπτῶν ἀπὸ τὴν ἀκτὴν ἐκεῖ ὅπου σήμερον ὑπάρχει προσκυνητάριον, ἠκούσθη ἀόρατος φωνὴ προστάζουσα νὰ μὴ προχωρήσῃ περαιτέρω. Ἡ εὐλαβὴς χριστιανὴ Σουλτάνα ὑπήκουσεν, ἀντιληφθεῖσα ὅτι ἡ παρουσία της παρεβίαζε τὸ «ἄβιτον» τοῦ ἁγιωνύμου Ὁρους. Ἡ σουλτάνα Μάρω (ἔτσι τὴν λέγουν ἀκόμη οἱ μοναχοὶ) ἐχάρισε εἰς τὴν Μονὴν καὶ μεγάλην ἐδαφικὴν ἔκτασιν, ποὺ ἠγόρασσε με χρήματά της, δαπανήσασα 30.000 ἄσπρα. Εἰς πωλητήριον ἔγγραφον, γράφει τὰ ἑξῆς ἡ πιστὴ ἐκείνη χριστιανή, ποὺ ἐτελεύτησε σὲ βαθὺ γῆρας εἰς τὸ χωρίον Λάγνη (Ἰρξόβα), παρὰ τὸν Στρουμόνα, ἀπέναντι τοῦ Ἁθῶ, κοντὰ εἰς τὴν Νιγρίτα: «Ἐγώ, ἡ Μάρω Τζαρίνα, θυγάτηρ δεσπότην Γεωργίου, ἡ κυρὰ ἀπὸ τὴν Ἐξοβαν, ἐπροσήλωσα πάντα τοῦτα τὰ δῶρα εἰς τὴν λεγομένην «Ἀγιος Παῦλος» ἐν ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἁθῶ, ἵνα ἔχωσιν ὡς τέλος ζωῆς αὐτῶν εἰς μνημόσυνον ἀπαραιτήτως ἀνενοχλήτως».

Ἡ Μονὴ κάθε Δεκέμβριον τελεῖ μεγαλοπρεπῆ λιτανεΐαν. ποὺ φθάνει μέχρι τοῦ Σταυροῦ τῆς βασιλίσεως καὶ ἡ αἰμόσφαιρα δονεῖται ἀπὸ αἶνους καὶ ψαλμοὺς γιὰ τὴν δωρήτριαν τῶν δώρων, τοῦ χρυσοῦ, τῆς σμύρνας, τοῦ λιβάνου καὶ τοῦ τιμίου ἔϋλου τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου, Μάρω τὴν βασίλισσαν καὶ τὴν πιστὴν χριστιανὴν, τὸ ὄνομα τῆς ὁποίας συγκινεῖ ἕως μυχίων τὴν καρδίαν τῶν ἀγιορειτῶν καὶ παντὸς ἀληθινοῦ χριστιανοῦ.

Ἀποστολὴ

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ἐὰν ὄντως καὶ ἀληθῶς ὅπως πιστεύομεν ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ διατεινόμεθα ἐνώπιον πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ προτείνομεν καὶ συνιστῶμεν σταθερῶς, ἡ χριστιανικὴ Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν ἀμιγῆ καὶ ἀνόθευτον ἀλήθειαν, οὐρανόθεν ἀποκαλυφθεῖσαν, τότε καὶ κατὰ φυσικὴν ἀκολουθίαν καὶ ἀναπόδραστον συναρπαγὴν, πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὸ ρῆμα Κυρίου, ὡς θὰ ἴδωμεν ἀμέσως.

Αὕτη μόνη ἐξ ὅλων τῶν ἐπιγείων θεσμῶν θὰ διαφυλαχθῇ ἀλώβητος ἐπὶ τῆς γῆς, ἀθάνατος, ἀκεραία καὶ τροπαιοῦχος, ἔναντι πάσης θρησκείας, παντὸς δόγματος καὶ πάσης ὁμολογίας καὶ ἀναποφεύκτως θὰ ἐπιβληθῇ εἰς ὅλα τὰ γεωγραφικὰ πλάτη καὶ μήκη καὶ ἐπὶ πάσης συνειδήσεως ἀνθρώπου στερεῶς καὶ ἀδιασειστώς εἰς ἓνα ἑγγὺς ἢ ἀπώτερον μέλλον.

Κατὰ τὴν πεπνυμένην πλέον προοπτικὴν τῶν Ὁρθοδόξων, ἡ ἀνθρωπότης ὅλη βαίνει σταθερῶς καὶ ἀσφαλῶς πρὸς μίαν παγκόσμιον Ὁρθοδοξίαν παρ' ὅλας τὰς σημερινὰς παντοίας καὶ βαθείας παραπλανήσεις της. Θάττον ἢ βράδιον πᾶσα ἀντιχριστιανικὴ θρησκεία καὶ πᾶσα ἐνδοχριστιανικὴ αἵρεσις θὰ παύσουν ὑφιστάμεναι ἀπὸ τῶν συνειδήσεων τῶν ἀνθρώπων μὲ μαθηματικὸν ἀλάθητον καὶ δύναμιν πεπωμένου. Πανορθοδοξία ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι ἡ ὁριστικὴ καὶ βεβαιωτικὴ ὑπόσχεσις τοῦ μέλλοντος. Εἰς ποιμὴν ὁ Χριστός, μία ποίμνη ἡ Ὁρθοδοξία.

Τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι λαμπρόν, εὐτυχές, ἀσφαλές καὶ περὶ

τούτου μένομεν ἡσυχοὶ καὶ ἀμέριμνοι καὶ ἄς φωνασκοῦν ὅσον θέλουν καὶ ὅσον δύνανται οἱ διῆσταμενοι τῆς σήμερον.

Ἀλλὰ πότε καὶ πῶς θὰ παγιωθῇ ἡ παγκοσμιότης ἢ ἡ οἰκουμενικότης τῆς Ὁρθοδοξίας; Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς μερίμνης ἡμῶν καὶ κηρύττομεν, ὅτι ὅλοι ἔχομεν χρῆος νὰ μεριμνῶμεν περὶ αὐτοῦ, ὅσοι εἴμεθα Ὁρθόδοξοι καὶ ἀντιλαμβανόμεθα τὰς ὑποχρεώσεις ἡμῶν ἔναντι τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Ἀναμφισβητήτως ἡ πραγματοποίησις ὑποχρεώσεων εἶναι κουραστική, ἀλλὰ καὶ ἀναμφισβητήτως διὰ τοὺς Ὁρθοδόξους εἶναι ἐκ τῶν οὐκ ἄνευ.

Ἡ οἰκουμενικότης τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἐξησφαλισμένη ὡς ἀπόφασις Θεοῦ, ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος πραγματοποιήσεως εἶναι προβληματικὸς ὡς ἔργον ἀνθρώπων ἀσθενῶν καὶ πενιχρῶν εἰς ἐργατικὴν ἀπόδοσιν, ὅταν ἐργαζώμεθα εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου.

Ἡ συνεργασία ἡμῶν μετὰ τοῦ Σωτῆρος διὰ τὴν πανορθοδοξίαν εἶναι ἀπαιτητή, ὅπως καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν ἐκάστου ἀνθρώπου, πλὴν τῆς θέας χάριτος, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἐνεργὸς ἀνθρωπίνη προσπάθεια.

Ἡ θεία ἀπόφασις ἔχει ἐξαγγελθῇ καὶ ἀρκοῦν πρὸς πιστοποιήσιν μερικαὶ ἐκ τῶν φράσεων τοῦ Σωτῆρος: «Πύλαι Ἰδου οὐ κατισχύσουσι τῆς Ἐκκλησίας».

«Πᾶσα φυτεία μὴ πεφυτευμένη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου ἐκριζωθήσεται».

«Θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κό-
σμον».

Συμφώνως πρὸς σαφεῖς καὶ παγ-
κοίνως γνωστὰς αὐτὰς δηλώσεις τοῦ
Κυρίου καὶ πολλὰς ἀκόμη, ἡ Ὁρθο-
δοξία θὰ μένῃ στύλος ἀκλόνητος καὶ
βράχος ἀρραγῆς ὡς φυτεία Θεοῦ,
ἐνῶ πᾶσα ἄλλη πίστις καὶ ὁμολογία
μὴ ὀρθοτομοῦσα τὸν λόγον τῆς ἀλη-
θείας εἴτε ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τοῦ Χρι-
στιανισμοῦ, δὲν ἔχει σωτηρίαν, εἶναι
θνησιγενῆς ἀπ' ἀρχῆς καὶ θὰ ἐκρι-
ζωθῇ ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ τὰς συ-
νειδήσεις τῶν ἀνθρώπων. Αἱ παρελ-
θοῦσαι, αἱ παρούσαι καὶ αἱ μέλλου-
σαι σκληραὶ δοκιμασίαι τῆς Ὁρθο-
δοξίας παραχωροῦνται ἀπλῶς διὰ νὰ
ἀποδείξουν τὸ ἀλώβητον καὶ ἄτρω-
τον αὐτῆς πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Ἄδου
καὶ τῶν στομάτων τῶν θηρίων τῆς
Ἀποκαλύψεως, δηλαδὴ τῶν ἐνσω-
μάτων ὀργάνων καὶ ὀργανώσεων τοῦ
διαβόλου ποὺ ἀποτελοῦν τὰ πολυά-
ριθμα καὶ πολυώνυμα τάγματα κρού-
σεως κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου ποιμνῆς.

Αἱ δοκιμασίαι τῆς Ὁρθοδοξίας
δὲν θὰ εἶναι παντοτεινὰ καὶ θὰ
λάβουν τέλος.

Ἐὰν αἱ ἀνωτέρω εὐχάριστοι δια-
πιστώσεις ἐγένοντο εἰς εὐτυχεῖς ἡμέ-
ρας τῆς Ὁρθοδοξίας, θὰ ἐφαίνοντο
ὡς φυσικὴ συνέπεια εὐφορίας καὶ
θὰ ἐφημίζοντο ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων
ὡς θρασεῖα καυχησιολογία ἀμφιβό-
λου ἐκβάσεως, τὸ δεικτικὸν γεγονὸς
ὅμως ὅτι γίνονται σήμερα εἰς περι-
στάσεις θλιβερὰς καὶ ἀπαισιοφανεῖς
διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἐπιδεικνύει
πίστιν ἀδάμαστον εἰς τὸ μέλλον της.

Δὲν καμμύομεν τοὺς ὀφθαλμοὺς
οὐδὲ βύομεν τὰ ὦτα πρὸ τῆς ση-
μερινῆς δεινῆς πραγματικότητος τῆς

Ὁρθοδοξίας. Παραδεχόμεθα ὅτι
πρέπει νὰ κουρασθῶμεν πολὺ καὶ
νὰ ὑπομείνωμεν πολλὰ μέχρις ὅτου
ἐπιτευχθοῦν εὐχάριστοι καὶ σημαν-
τικαὶ ἐξελίξεις ἀνατρεπτικαὶ τοῦ ροῦ
τῆς Ἱστορίας.

Τό γε νῦν ἔχον θριαμβολογοῦν
καὶ γαυριοῦν ἀνέτως οἱ ἐχθροὶ μας
καὶ κατηφοῦμεν καὶ συμπτυσσόμεθα
ἡμεῖς. Ἀσθμαίνει ἡ Ὁρθοδοξία ἐπὶ
τοῦ Σταυροῦ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐπι-
μονῆς της καὶ ἀγκομαχεῖ. Παριστά-
μεθα βωβοὶ μάρτυρες μιᾶς ὁσημέραι
ὑποτονούσης ἀμύνης ἐναντι μιᾶς
φρικαλέας καὶ πολυπλεύρου ἐπιθέ-
σεως ἐπιτελικῶς ὀργανωμένης καὶ
ἐν πλήρει ἀναπτύξει. Ἡ κεφαλὴ τῆς
Ὁρθοδοξίας τὸ Οἰκουμεν. Πατριαρ-
χεῖον, χειμάζεται δεινῶς, αἱ λοιπαὶ
κορυφαὶ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρεί-
ας, Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας δια-
τελοῦν ὑπὸ χειροπέδῃσιν, ἀλλὰ καὶ
τὰ Μόσχας, Βελιγραδίου, Βουκουρε-
στίου εἶναι ὑπὸ ἀπαγόρευσιν καὶ βι-
οῦν μόνον κατ' ὄνομα. Αἱ αὐτοκέ-
φαλοι Ἐκκλησίαι ἀνὰ τὴν Εὐρώπην
καὶ πρὸ πάντων ἡ τῆς Κύπρου, ὑπὸ
διωγμόν.

Οἱ κάποτε ἀναρίθμητοι Ὁρθό-
δοξοὶ κατήντησαν ἤδη ὀλιγαριθμό-
τεροι τῶν Παπικῶν καὶ τῶν Δια-
μαρτυρομένων ἴσως καὶ μὲ συμπτώ-
ματα καμάτου ἔκδηλα καθ' ὅλην
τὴν παράταξίν μας.

Ὅασις ἐν μέσῳ ἐχθρικοῦ κόσμου
εἶναι μόνον ἡ Ἐκκλησία τῆς ἐλευθέ-
ρας Ἑλλάδος. Αὐτὴν ὁ ἐχθρὸς δὲν
δύναται νὰ πλήξῃ ἀμέσως τὴν πλήτ-
τει ὅμως καὶ αὐτὴν ἐμμέσως. Δὲν εἶ-
ναι τοῦ παρόντος νὰ ὑπεισέλθωμεν
εἰς λεπτομερείας περὶ τῆς δράσεως
τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὴν γῶσσαν μας ἀρ-

κούμεθα μόνον νὰ ἀναφέρωμεν τὰς πολυαριθμούς προσηλυτιστικὰς ὁργανώσεις.

Παλαιότερον ὁ ξιφίρης Μωαμεθανισμὸς ἐτράφη καὶ ἐμεγάλωσεν ἀναλώμασι μόνον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ σήμερον αἱ πανίσχυροι μυστικά καὶ φανεραὶ ἀντιχριστιανικαὶ καὶ ἀντορθόδοξοι ὁργανώσεις ἐκτελοῦν ὑπονομευτικὸν ἔργον ἐν τῇ χώρᾳ μας καὶ ἀνὰ τὴν ὑψηλίον τόσον ἐκτεταμένον καὶ τόσον ἐντονον, ὥστε νὰ μᾶς ἐμβάλουν εἰς ἀνησυχίας. Αἱ μυστικά προπάντων ἀντιχριστιανικαὶ ὁργανώσεις, ἔγιναν ἡ νέα κεφαλὴ τῆς Μεδοῦσης ἀπολιθώνουσα τοὺς βλέποντας καὶ πειθαναγκάζουσα εἰς σιωπὴν καὶ ἀπόκρυψιν τῆς ἀληθείας. Κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ μένομεν ἀναυδοὶ πρὸ τῶν μυστικῶν ὁργανώσεων καὶ ἀνίκανοι νὰ τὰ βάλλωμεν μαζύ των. Ἀνανδρία εἶναι αὐτὸ ἡ σωφροσύνη;

Ὅλαι αἱ δυνάμεις τοῦ ἀνηλεοῦς διαβόλου καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ πέμπται φάλαγγες αὐτοῦ προχωροῦν ὅτε μὲν θορυβωδῶς, ὅτε δὲ σιωπηλῶς κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ πραγματοποιοῦν προσχεδιασμένα ἄλματα. Δυστυχῶς καὶ ὀχυρὰ ἤδη κατέλαβον καὶ πολλοὺς ἐφόνευσαν ἐκ τῶν ἡμετέρων (=προσελκυσαν, προσήλυτισαν) καὶ ἐπτόησαν τοὺς ἀμύντορας.

Τὸ δρᾶμα τῆς 29 Μαΐου 1453 ἐπαναλαμβάνεται καὶ πάλιν σήμερον μὲ ἔννοιαν εὐρύτεραν, παγκόσμιον.

Οὐδεμία ἰδεολογία ἐπέζησεν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου τοιαύτης ἐξολοθρευτικῆς ἐπιθέσεως καὶ τοσοῦτου καταιγιστικοῦ κατατρογεμοῦ. Ἀλλ' ἡ Ὁρθοδοξία μένει καὶ θὰ μείνῃ.

Χωρὶς ἀμφιβολίαν θὰ εἴχομεν πρὸ πολλοῦ ἀπὸ 500 ἐτῶν ἀπαυδήσῃ καὶ καταθέσει τὰ ὄπλα, θεωροῦντες πᾶσαν ἄμυναν περιττήν, ἐὰν τὰς ἀκοάς μας δὲν ἐθροίζον αἱ ἡχηραὶ διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν: «Θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον».

«Πύλαι Ἰδου οὐ κατισχύσουσι τῆς Ἐκκλησίας».

«Πᾶσα φυτεία μὴ πεφυτευμένη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου ἐκριζωθήσεται». κ. λ. π.

Σαφέστεραι καὶ πειστικώτεραι διαβεβαιώσεις οὐδαμοῦ ἄλλοῦ ὑπάρχουν· καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους ἔρχονται αὗται ὡς εὐχάριστον ἀναψυκτικὸν καὶ τονωτικὸν ἐν ὥρᾳ καμάτου καὶ ἀγωνίας διὰ τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας, διὰ δὲ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀποτελοῦν αἰτίαν ἀφλογιστίας πυρῶν καὶ κατηφείας.

Ἰδοὺ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ δράματος, ἡ ἀρραγὴς δηλονότι ἀντοχὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι γεγονὸς μὴ ἐπιδεχόμενον ἀναμφισβήτησιν, τὸ δεύτερον ὅμως μέρος, ἡ ἐξαφάνισις τουτέστι τῶν μαχητῶν τῆς ἀντορθόξου Βαβυλῶνος, δὲν εἰσηλθεν ἀκόμη εἰς στάδιον τῆς πραγματοποίησεως.

Μ' ὅλα ταῦτα καὶ περὶ αὐτοῦ ἀμφιβολία δὲν δικαιολογεῖται διότι ὁ Κύριος σαφῶς βεβαιοῖ: «Πᾶσα φυτεία μὴ πεφυτευμένη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου ἐκριζωθήσεται».

Οἱ ποικιλώνυμοι ἐχθροὶ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲν ἀποτελοῦν φυτείας πεφυτευμένας ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ποία λοιπὸν θὰ εἴναι ἡ περὶ αὐτὴν τύχη.

αὐτῶν; Ἡ ἐκρίζωσις ἀπὸ πάσης συνειδήσεως ἀνθρώπου καὶ ἡ λήθη.

Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν αὐτῶν ἀναλύσωμεν τί ὑποδηλοῖ ὁ Κύριος διαστέλλων φυτεῖαν ἀπὸ φυτείας.

Βλέπομεν πρῶτον, ὅτι διακρίνει παμπόλλους φυτείας ἐπὶ τῆς γῆς ἥτοι συλλογικὰς ἰδεολογικὰς κατευθύνσεις, δεύτερον ὅτι πλὴν ἐκείνης τὴν ὁποῖαν ἐφύτευσεν ὁ ἴδιος, ξένη χεὶρ ἥτοι ὁ διάβολος ἐφύτευσε τὰς λοιπὰς, καὶ τρίτον ὅτι πᾶσαι αὗται αἰσατανοφυτεῖαι εἶναι θνησιγενεῖς ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέλλουν νὰ ἐκριζωθοῦν.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἄλλαχού δηλώσεις τοῦ Κυρίου: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ὑμεῖς τὰ κλήματα», ἐννοοῦμεν εὐκόλως τί ἐννοεῖ φυτεῖαν Θεοῦ καὶ τί ἐννοεῖ φυτείας ξένας καὶ ἐχθρικὰς καὶ ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ἀνθρώποι εἶναι τὰ κλήματα.

Οὕτω κατ' ἀνάγκην ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης ἀναλόγως τῶν πεποιθησέων της καὶ τῶν πνευματικῶν της κατευθύνσεων, διακρίνεται εἰς φυτεῖαν Θεοῦ καὶ φυτεῖαν διαβόλου.

Ἡ φυτεῖα τοῦ Θεοῦ εἶναι μία ἐνιαία καὶ ἀδιαίρετος καὶ ὀνομάζεται Ὁρθοδοξία, ἡ δὲ φυτεῖα τοῦ διαβόλου, μία καὶ αὕτη οὐσιαστικῶς, διαιρεῖται ἐν τούτοις εἰς πολλὰς ἀποχρώσεις καὶ ἀκούει εἰς πολλὰ ὀνόματα, ἴσως πρὸς δημιουργίαν συγχύσεως καὶ ἀποκρύψεως σκοπῶν, διὰ τὸν ἀσθενῆ καὶ πεπερασμένον ἀνθρώπινον ἐγκέφαλον. Ὅπως δὲ ποτε τὸ πνεῦμα οὐτινος ἕκαστος ἀνθρώπος εἶναι φορεὺς, τὸν τοποθετεῖ ἀναγκαίως εἴτε εἰς τὴν μοναδικὴν φυτεῖαν τοῦ Θεοῦ εἴτε εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πολυωνύμων φυτείας τοῦ δια-

βόλου.

Ὡστε μὲ λίγα λόγια καὶ χωρὶς ἀμφιβολίαν, φυτεῖα καὶ ἄμπελος τοῦ Θεοῦ εἶναι μόνη ἡ Ὁρθοδοξία. φυτεῖαι δὲ τοῦ διαβόλου πᾶσα ἀντορθόδοξος δοξασία, πᾶσα αἵρεσις, πᾶσα ἰδιόρρυθμος νοοτροπία, πᾶσα ὀργάνωσις, πᾶς σύλλογος, σύνδεσμος, κόμμα ἢ καὶ καθεστὼς ἀντιχριστιανικὸν καὶ ἀντορθόδοξον.

Καὶ ἀφοῦ λοιπὸν τὸ σύνολον τῶν φορέων τῆς Ὁρθοδόξου χριστιανικῆς ὁμολογίας ἀποτελεῖ τὸν μοναδικὸν ἐπίγειον θρόνον τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ ἐνσώματα Χερουβίμ, ὅπερ ἄλλως καὶ ἄμπελος Χριστοῦ καὶ φυτεῖα καὶ κλήματα, ὄντως χριστιανικά, λέγονται, φυσικῶς καὶ ἀναντιλέκτως αὐτὰ μόνα τὰ κλήματα καὶ αὕτῃ μόνη ἡ ἄμπελος καὶ φυτεῖα οὐκ ἐκρίζωθήσεται ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ζήσεται καὶ διαφυλαχθήσεται μέχρι τῆς Δευτέρας τοῦ Χριστοῦ Παρουσίας καὶ μετ' αὐτήν, ὡς παντοτεινὸν καὶ ἀδιάπτωτον καθεστὼς θρησκευτικόν, δογματικόν καὶ κατὰ συνεκδοχὴν πολιτικόν, κοινωνικόν καὶ οἰκονομικόν, ἴσως δὲ καὶ γλωσσικόν.

Πᾶσα δὲ φυτεῖα ξένη καὶ ἐχθρική πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν, τουτέστι πᾶσα σατανοφυτεῖα, παρὰ τὴν φαινομένην σημερινὴν της ἀπατηλὴν δυναμικότητα καὶ φαντασμαγορίαν, θὰ ἐκρίζωθῃ καὶ θὰ ἀφανισθῇ μίαν ἡμέραν κατὰ τρόπον ἀπροσδόκητον, ἐκπληκτικὸν καὶ εὐχάριστον καὶ θὰ ἐνθυμηθῶμεν τότε μίαν ἄλλαν ῥήσεως τοῦ Κυρίου: «Ἐθεώρουν τὸν σατανὰν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα», καθὼς καὶ τῆς φῆδης τοῦ Μωϋσέως ἅμα τῇ ἐξόδῳ ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

ΑΘΩΓ'·ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ, ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

(Ἐκ τῆς χειρογρ. βιβλιοθήκης ἱερομ. Εὐθυμίου Ἀγιορείτου τοῦ Κρητὸς τοῦ καὶ πνευματικοῦ)

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 329)

Περὶ τῆς Καλύβης τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου.

Ἄς περιγράψωμεν ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τῆς Καλύβης ταύτης. Ἡ Καλύβη αὕτη προ-
τίητερα ἦτον Κιουρτζίδικον, ἀγοράσαντες
τοῦτο ὁ γέροντας ἐκ τῆς Κεφαλληνίας Γα-
βριήλ μετὰ τοῦ ὑποτακτικοῦ αὐτοῦ Ἀντω-
νίου μοναχοῦ, ἀνήγειραν αὐτὴν ἐκ θεμε-
λίων, ὡς εὐρίσκεται σήμερον. Ἐν τῇ Κα-
λύβῃ ταύτῃ σώζεται μιὰ ντόγια ξυλίνη ἐκ
τῶν βαρελίων ὧν ἔφεραν τὰ λείψανα τῶν
ἁγίων Νεομαρτύρων. Ὁ διάδοχος αὐτὸς
Ἀντώνιος, γενόμενος γέροντας, ἐπὶ ὀλίγα
ἔτη ἀπεβίωσεν, ἐνῷ εἶχεν ἐν ὑποταγῇ συ-
ζῆσει μετὰ τοῦ γέροντος αὐτοῦ ἐπέκεινα
τῶν ἐβδομήκοντα ἐτῶν. Ὁ γέρον οὗτος
μοναχὸς ἦτον ἀπλοὺς καὶ ἄκακος, ὠμι-
λοῦσε πάντοτε ἐπὶ τὸ ἐλληνικώτερον, ἀπο-
στρεφόμενος τὸ χυδαῖον ὅφος, καίτοι δπου
ἐκατήγετο ἀπὸ χωρίον τῆς Μακεδονίας
καλούμενον Κοντζάκιον ἢ ὡς ἔλεγεν αὐ-
τὸς Κωστάκιον. Καὶ ἐνῷ οἱ κάτοικοι ὠμί-
λουν Βουλγαριστί καὶ Τουρκιστί, αὐτὸς
οὐδέποτε ὠμίλει τὰς γλώσσας ταύτας. Εἰ-

Στερεά, ἀκλόνητος καὶ ἀσάλευτος
εἶναι ἡ πίστις ἡμῶν τῶν Ὁρθοδό-
ξων. ὅτι τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας
εἶναι λαμπρόν, εὐτυχὲς καὶ ἀσφαλὲς
παρὰ τὰς σημερινὰς τῆς ἀντιξοότη-
τας, τὸ δὲ μέλλον πάσης ἀντορθο-
δοξίας σκοτεινόν, αἰσχροὺς καὶ ἀξιο-
θρήνητον παρὰ τὰς σημερινὰς εὐ-
πορίας τῆς.

Ἀθῆναι τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1958
Γεώργιος Σχινᾶς
Πατησίων 85

χε δὲ μεγίστην ἔχθραν κατὰ δαιμόνων· ὁ-
που γὰρ ἔβλεπε τὴν λέξιν γεγραμμένην νὰ
λέγῃ κοσμοκράτωρ, δὲν ἤθελε ποτὲ νὰ τὴν
ἀναγνώσῃ, ἀλλὰ ἔκαμνε διακοπὴν ταλανί-
ζων τῶν δαιμόνων τὴν κοσμοκρατορίαν, λέ-
γων ἐδῶκατε ἐσεῖς ψυχὴν εἰς τὸν ἄνθρω-
πον καὶ ὡς ἐδικήν σας νὰ ἔχετε δικαίωμα-
τα λαβεῖν αὐτήν; Ἀπατεῶνες, φύγετε μα-
κρὰν ἀπὸ ἡμᾶς. Προσέτι δὲ ὅταν ἔλεγε τὸ
τροπᾶριον τοῦ σταυροῦ: Σταυρὸς ὁ φύλαξ
κ.τ.λ. καὶ τῶν δαιμόνων τὸ τραῦμα, προ-
σέθετο, καὶ ἡ τελεία αὐτῶν ἐξολόθρευσις.
Ἐκ τούτων τῶν σοφῶν αὐτοῦ λογίων εἶ-
χον αὐτὸν ὀνομάσει Ἀβδᾶ - Ἀντώνιον.
Πολλάκις καὶ εἰς τὴν ἐμὴν μνήμην ἔρχε-
ται καὶ εὐχομαι, μακαρία ἀνάπαυσις αὐ-
τοῦ καὶ ἡ μετὰ ἐκείνου ἐπίσης συναύλισις.

Κατάλογος τῶν Μοναχῶν τῆς Ἱβηρητικῆς Σκήτης.

Ὡς ἐγράψαμεν καὶ ἄλλοτε τὸ 1901 διή-
γουν τότε τὸν μονήρη εἶον ἐν τῇ αὐτῇ
Σκήτῃ. Τοὺς δὲ ἔκτοτε μονάζοντας Πατέ-
ρας ἕως τανῦν 1957 ζῶντες καὶ θανόντες
εἰσὶν οὗτοι μὲ τὴν κατὰ σειρὰν τῶν Καλυ-
βῶν, ἀρχόμενοι ἐκ τῆς νοτιοανατολικῆς
πλευρᾶς. 1 Διονύσιος, 2 Χριστόφορος, 3
Στέφανος, 4 Σεραφεῖμ, 5 Εὐθύμιος, 6 Μα-
κάριος, 7 Παγκράτιος, 8 Παχώμιος, 9 Γρη-
γόριος, 10 Δαμασκηνός, 11 Χρυσόστομος,
12 Ἱερόθεος, 13 Ἰάκωβος, 14 Ἱερόθεος,
15 Παχώμιος, 16 Νεῖλος, 17 Ἀνθίμος, 18
Βερθολομαῖος, 19 Νεῖλος, 20 Παχώμιος, 21
Ἀνδρέας, 22 Χριστόφορος, 23 Θεωνᾶς, 24
Ἰάκωβος, 25 Μαρκελλός, 26 Εὐθύμιος, 27
Ἰωάννης, 28 Ἀκάκιος, 29 Ἰγνάτιος, 30
Νικόλαος, 31 Ἰγνάτιος, 32 Ἰάκωβος, 33
Νικόλαος. Οὗτοι ἐκατοικοῦσαν εἰς τὰς
Καλύβας τῆς πλευρᾶς ταύτης. Σήμερον δ.

Η ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

Ὑπὸ Αἰδ. Ζάνου Γουγουτᾶ, Mansfield, Ohio

Ἀπὸ τὸν «Ἑλληνικὸν τύπον» 19 Σεπτεμβρίου 1958, τοῦ Σικάγου ἀναδημοσιεύομεν τὸ κάτωθι ἄρθρον περὶ τῆς «Ἀποστολῆς τοῦ ἁγίου Ὁρους», τοῦ συνεργάτου μας αἰδ. Ζ. Γουγουτᾶ.

Τὸ ἱδρυμα Μακεδονικῶν Σπουδῶν, μεῖζον τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ μετὰ πολλὴν ἀξιόλογον δρᾶσιν, εἰς τὴν προσπάθειάν του νὰ διαφωτίσῃ περισσότερο τὸν σύγχρονον Ἕλληνα περὶ τῆς ἀξίας καὶ ἀποστολῆς τοῦ ἁγίου Ὁρους, διὰ τὸ ὅποιον ἀληθῶς πρέπει νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι καὶ εὐγνώμονες πρὸς τοὺς Ἀγιορείτας καλογήρους διὰ τὴν πολλαπλὴν ἐθνοθρησκευ-

μῶς εὐρίσκονται 9 ἄτομα κατοικοῦντα εἰς τὰς πέντε Καλύδας· ἡ δὲ Καλύδη τοῦ Μερκουρίου, αὐτὸς καὶ ἐκεῖνοι ἀπεβίωσαν. Ἀπὸ δὲ τὴν Βορειοανατολικὴν πλευρὰν ἐμόναζον οἱ ἐξῆς Πατέρες: 1 Ἀθανάσιος, 2 Γαβριήλ, 3 Μιχαήλ, 4 Κύριλλος, 5 Μακάριος, 6 Ἡσαΐας, 7 Ἰγνάτιος, 8 Βαρλαάμ, 9 Ἀρσένιος, 10 Εὐθύμιος, 11 Ἡσαΐας, 12 Ἰλαρίων, 13 Γεράσιμος, 14 Παΐσιος, 15 Γερμανός, 16 Γεράσιμος, 17 Ἰγνάτιος, 18 Γρηγόριος, 19 Μεθόδιος, 20 Γρηγόριος, 21 Βασίλειος, 22 Ρωμανός, 23 Γυμνάσιος, 24 Μεθόδιος, 25 Ρουβὲν, 26 Θεοδόσιος, 27 Κυριακός, 28 Ἰλάριος, 29 Θεοδόσιος, 30 Γαβριήλ, 31 Ἀντώνιος, 32 Γρηγόριος, 33 Γαβριήλ, 34 Ἀντώνιος, 35 Διονύσιος, 36 Γρηγόριος, 37 Νικηφόρος, 38 Ἰωακείμ, 39 Χρυσόστομος. Τόσοιτοι πατέρες ἀνῆρχοντο καὶ τῆς πλευρᾶς ταύτης, σήμερον ὅμως εὐρίσκονται τρεῖς καὶ τέσσαρες οἱ νεοαγορασταί, ἑπτὰ τὸ ὅλον τῆς σειρᾶς τρίτης, ὥστε τὸ ὅλικόν προσωπικὸν ἀποτελεῖται ἐκ 16 μοναζόντων ἀτόμων μοναχῶν.

τικὴν τοὺς δρᾶσιν, ἐκάλεσε διαφόρους «ἐιδικοὺς» νὰ ὁμιλήσουν εἰς τὴν αἵθουσαν Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἵμου.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐκλεκτῶν ὁμιλητῶν ἦτο καὶ ὁ καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς Καρακάλλου ἁγίου Ὁρους, ὁ ὁσιώτατος πατὴρ Ἀρχιμ. Παῦλος, ὅστις εἶχε τὴν ἀγάπην νὰ μοῦ στείλῃ ἀντίγραφον τῆς γενομένης διαλέξεώς του, τὸν ὅποιον καὶ εὐχαριστῶ θερμῶς.

Ἴσως πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐδῶ Ἕλληνας τῆς Ἀμερικῆς νὰ μὴ γνωρίζουν πολλὰ περὶ τοῦ ἁγίου Ὁρους Ἀθῶ, μετὰ τὰ 20 μοναστήριά του, καὶ τοὺς ἀληθῶς ἁγίους πατέρας ὅπου καὶ σήμερον, νυχθημερόν προσεύχονται ὑπὲρ ὁλοκλήρου τῆς Οἰκουμένης, καὶ καθὼς ἡ Ἱστορία μαρτυρεῖ, τὸ ἅγιον Ὄρος ἔχει προσφέρει καὶ προσφέρει μεγάλας καὶ πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔθνος μας καὶ εἰς τὸν κόσμον ὁλόκληρον.

Αὕτη λοιπὸν ἡ ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ, μετὰ τοὺς ἀνεκτιμήτους θησαυροὺς σὲ σπάνια χειρόγραφα, ἔργα τέχνης καὶ ἁγιωσύνην βίου, μαζὶ μετὰ ὁλόκληρον τὸν κόσμον περνάει καὶ αὕτη τὴν «κρίσιν» τῆς, κυρίως σὲ ἔλλειψιν ἀνθρωπίνου ὕλικου, καὶ ἔτσι μοναστήρια ὅπου ἄλλοτε εἶχαν 100 καλογήρους, σήμερον ἔχουν μόνον 20, καὶ αὐτοὶ ἄνω τῶν 60 χρόνων.

Γιὰ μᾶς ποὺ ἠλεκτριζόμεθα ἀπὸ τὰ φιλομοναστικὰ ἰδανικά τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν ὑπερβατικὴν θεολογίαν τῆς, τὸ θλιβερόν αὐτὸ σύμπτωμα θὰ ἦτο ἀπελπιστικὸν ἂν ὁ ἅγιος Καθηγούμενος Καρακάλλου, ὅστις γνωρίζει τὰ τῆς πολυ-

κυμάντου ἱστορίας δὲν

μᾶς ἐτόνιζεν εἰς τὴν διάλεξιν τοῦ ὅτι «τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῆς μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν, εἶναι φαινόμενον ΠΑΡΟΔΙΚΟΝ». Καθ' ἡμᾶς, ἔχει τὴν αἰτίαν του κυρίως μὲν ἐκτὸς τοῦ ἁγίου Ὁρους, ὅλως δὲ δευτερευόντως καὶ ἐντὸς αὐτοῦ.

Οἱ πολλοὶ δηλαδή καὶ πολύνεκροι πόλεμοι, τοὺς ὁποίους διεξήγαγε τὸ Ἕθνος μᾶς ἀπὸ τὸ 1912 καὶ ἐντεῦθεν, καὶ τὸ ἔξ αὐτῶν δημιουργηθὲν πνεῦμα χαλαρώσεως τῶν ἡθῶν, ἔκαμψαν ὅπως φαίνεται ἔστω καὶ πρὸς καιρὸν τὴν εὐσεβῆ διάθεσιν καὶ κλίσιν πρὸς τὴν μοναστικὴν πολιτείαν.

Ὁμολογοῦμεν εἰλικρινῶς ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῆς συστάσεως ὑπῆρξε «βαρεῖα ἢ καλογερικὴ», ἀλλὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ ζωὴ αὐτὴ ἐγίνε βαρυτέρα, ἐπειδὴ αἱ μεταπολεμικαὶ κοινωνίαι ἀνεσχημάτησαν τὸν ὅλον τρόπον τῆς ζωῆς τῶν ἐπὶ τὸ ἐλαφρότερον καὶ ἀκοπώτερον καὶ ὁ ἐν ἁγίῳ Ὁρει τρόπος τῆς ζωῆς καταντᾷ ἀντιθέτως ὀκνηρότερος.

Βεβαίως τὰ διάφορα φιλοσοφικά ρεύματα ὅπου πειρῶνται νὰ ἀποσπάσουν τὸ βλέμμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν πρὸς τὴν γῆν μὲ τὴν ἐφήμερον ζωὴν της, καὶ τὰ προτεσταντικὰ «πιστεύω» ὅπου πολεμοῦν τὰ ἰδανικὰ τῆς μοναχικῆς ζωῆς, μεγάλως συντελοῦν εἰς τὸ νὰ παρουσιάζῃ «κάμψιν» ὁ μοναχικὸς βίος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἂν ὁ ἀγιορεϊτικὸς μοναχισμὸς ἦτο ἀποδοτικώτερος διὰ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, στέλλοντας εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας συχνὰ τοὺς πλέον ἐμπείρους καὶ ἐναρέτους ἑξομολόγους, τῶν ὁποίων ἡ παρουσία ἀφυπνίζει τὸν ψυχικὸν ζῆλον πρὸς τὸ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ, νομίζω τὰ ἀγαθὰ θὰ ἦσαν πολλαπλᾶ διὰ τὸ ἅγιον Ὅρος καὶ τὴν πατρίδα μας.

Ἡ ἀποστολὴ σήμερον τοῦ ἁγίου Ὁρους εἶναι νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν

“ΤΑ ΑΝΩ ΦΡΟΝΕΙΤΕ,,

«Ὑπεροῦν μὲν σαρκὸς παρέρχεται γάρ. Ἐπιμελεῖσθαι δὲ ψυχῆς πράγμα-
τος ἀθανάτου» (Ὑμνος Ἐκκλησίας).

Ἔχε τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς

ἄνω ἐκεῖ ποῦ πρέπει,

Τὸν νοερὸν διάκασμον

τοῦ οὐρανοῦ νὰ δλέπῃ.

Γιορτὲς μεγάλες γίνονται

λαμπρὰ μυσταγωγία,

Στὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ

στὴν πόλιν τὴν ἁγία.

Χαρὰ ἀγγέλων προξενεῖ

δοσις μετανοήσῃ,

Καὶ ὅσα ἔπραξε κακῶς

ὁ Κύριος θὰ δόσῃ.

+

Τὸ μῖσος τὴν κατὰκρυσιν

φθόνον καὶ πονηρίαν,

δέλον καὶ πάθη τῆς σαρκὸς

κάθε λογῆς κακίαν.

Θὰ δόσῃ ἁμαρτήματα

πολλά... καὶ τόσα ἄλλα,

Τὰ φανερά καὶ τὰ κρυπτά

μικρά τε καὶ μεγάλα!

Ποτέ σου μὴ καταδεχθῇς

τὸν ἄλλον νὰ πικράνης.

Ἔστω κι' ἂν ἔχῃ ἄδικον

ἐσὺ νὰ τὸν γλυκάνῃς.

+

Αὐτὸ εἶπεν ὁ Κύριος

ὁ ζῶν, εἰς τὸν αἰῶνα,

μας εἰς τὸν πολύμοχθον ἀγῶνα ἐναντίον
τῶν διαφόρων προπαγανδῶν ποῦ χύνουν
τὸ δηλητήριον εἰς τὴν Ἑλληνορθόδοξον
ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας.

Δηλαδή ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν ἱερὰν
Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος, νὰ σταλοῦν καὶ
εἰς τὰ πλέον ἀπομακρυσμένα χωριά οἱ
πλέον ἔμπειροι Ἀγιορεῖται ἑξομολόγοι.

Γουγουτᾶς

Athos Library
Ἀγιορεϊτικὴ Βιβλιοθήκη

Θ Α Υ Μ Α

ΠΡΟΣΦΑΤΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΟΜΟΝΥΝΩ ΑΥΤΗΣ ΣΚΗΤΗ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ

Μεγάλη ἀληθῶς εἶναι ἡ Θεοπρομήτωρ
 ἁγία Ἄννα ἡ μήτηρ τῆς Ὑπεραγίας
 Θεοτόκου, καὶ μάμμη κατὰ τὸ ἀνθρώπι-
 νον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
 μεγάλων χαρισμάτων ἡξιώθη παρὰ Θεοῦ,
 πλεῖστα δὲ θαύματα καὶ πολλὰς ἀντιλή-

Νὰ στρέφῃς εἰς τὸν τύπτοντα
 τὴν ἄλλην σιαγόνα.

Εὐχου ὑπὲρ τῶν φίλων σου
 καὶ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν σου,
 ἀγάπα τὸν πλησίον σου
 ὅπως τὸν ἑαυτὸν σου.

Μιμήσου τοῦ Σωτήρος μας
 τὸ ταπεινὸν καὶ πρᾶον,
 ποὺ συγχωροῦσε τοὺς ἐχθροὺς
 σὺ τὸ πάθος τὸ μέγαλον.

+

Ποτὲ μὴ δίδετε χολὴν
 ἀλλὰ εἰς πάντας μέλι,
 φιλάδελφους καὶ συμπαθεῖς
 ὁ Κύριος μᾶς θέλει.

Δίθον τῆς κατακρίσεως
 ὁ εἰς τ' ἄλλου μὴ ρίπτῃ,
 Ἐκαστος τῷ ἰδίῳ του
 Κυρίῳ στήκ' ἢ πίπτει.

Ψυχὴ μου φύλαξον αὐτὰ
 ὅσῳ κι' ἂν ἠμπορέσῃς,
 Ἄγγελοι θὰ σοῦ πλέξουνε
 στεφάνι νὰ φορέσῃς.

Τὴν Βασιλείαν τ' οὐρανοῦ
 δόξαν καὶ μεγαλεῖον,
 Θεόθεν θὰ ἐκθέσωμεν
 εἰς ἱερὸν βιβλίον...

Θεοῦ δογηθεῖα

Ἱερεὺς Βασίλειος Μπάμνινας
 Μόρια — Μυτιλήνης

ψεις καὶ δυνάμεις ἱαμάτων ἐνεργεῖ εἰς τοὺς
 μετὰ πίστεως προσερχομένους εἰς τὴν
 πλουσιόδωρον αὐτῆς χάριν.

Ἡ ἐν ἁγίῳ Ὄρει μεγαλὸνυμος καὶ ἱε-
 ρὰ αὐτῆς Σκήτη, τυγχάνει αὐτόπτις τῶν
 πολλῶν αὐτῆς θαυμάτων, ἢ μᾶλλον «πρό-
 σωπον πρὸς πρόσωπον ἀνακεκαλυμμένως»
 θεᾶται τὴν δόξαν καὶ τὴν χάριν τῆς θαυ-
 μαστῆς Προμήτορος τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
 Καὶ ἡ μὲν χαριτόβρυτος καὶ θαυματουργὸς
 αὐτῆς Εἰκὼν, ἀγιάζει πάντα πιστόν, προσ-
 ερχόμεον ἐν φόβῳ καὶ εὐλαβείᾳ, τὸ δὲ μυ-
 ρίσνοον αὐτῆς καὶ σεπτὸν λείψανον, ἥτοι
 τὸ κάτω μέρος (πέλμα) τοῦ ἀριστεροῦ αὐ-
 τῆς ποδός, ὅπερ ὡς θησαυρὸς πολὺτιμος
 ἐνταῦθα τεθησαύρισαι, θαυμαστῶς δια-
 τηρούμενον μετὰ τοῦ δέσματος ἐπὶ 2.000
 περίπου ἔτη, ἄρρητον ἐκπέμπει εὐωδίαν
 καὶ ἀρωματίζει ἐν «ὁσμῇ ζωῆς» τοὺς εὐ-
 λαβεῖς προσκυνητάς, καὶ ἀποδιώκει πᾶσαν
 δυσωδίαν καὶ παθῶν καὶ ἀσθενειῶν καὶ
 δαιμόνων, ἀγιάζον πᾶσαν ψυχὴν.

Μάρτυρες τῶν πολλῶν τῆς ἁγίας Ἄν-
 νης θαυμάτων, τυγχάνουν πλεῖστοι εὐσε-
 βεῖς Χριστιανοί, εὐεργετηθέντες παρ' αὐ-
 τῆς, καὶ δὴ τὰ χωρία τῆς πλησιοχώρου Χαλ-
 κιδικῆς, ἐν οἷς δαφυλῶς διαχέει τὸν πλοῦ-
 τον τῆς χάριτος καὶ συμπαθείας αὐτῆς ἢ
 συμπαθεστάτη Προμήτωρ τοῦ Σωτήρος
 ἡμῶν, παρέχουσα πᾶσαν δόσιν ἀγαθὴν
 καὶ πᾶν δώρημα τέλειον εἰς τοὺς ἐπικα-
 λουμένους μετὰ θερμῆς πίστεως τὸ ἅγιον
 αὐτῆς ὄνομα, καὶ ἐξαιρέτως λύει τὰς στεί-
 ρωσεις καὶ τὰς ἀγόνους καὶ στείρας γυ-
 ναῖκας ἀπεργάζεται καλλιγόνους, καὶ «μη-
 τέρας ἐπὶ τέκνοις εὐφραينوμένας».

Ἄλλὰ καὶ κα

γάλην Τεσσαρακοστήν ἐνήργησε τὸ ἐξῆς θαῦμα, διαλαλούμενον καὶ μαρτυρούμενον παρὰ πάντων, καὶ τῶν «μακρὰν καὶ τῶν ἐγγύς».

Ὁ ἡμέτερος κατὰ σάρκα, ἀλλὰ καὶ κατὰ πνεῦμα ἀγαπητὸς ἀδελφὸς Διονύσιος Ἱερομόναχος, ἐξηκοντούτης περιίπου, εἶχε προσβληθῇ ἐσχάτως ὑπὸ ἀνιάτου καρδιακοῦ νοσήματος, καὶ διέτρεφετο ἔκτοτε ἐν σχετικῇ διαίτῃ καὶ ἐν χρήσει τῶν καταλλήλων φαρμάκων, κατόπιν ὁδηγίας ἱατρῶν Δυστυχῶς ὅμως κατὰ τὴν παρελθούσαν Μ. Τεσσαρακοστήν, ἡ κατάστασίς του ἐχειροτέρευσε, καὶ πᾶσα ἀνθρωπίνη προσπάθεια καὶ ἐπέμβασις πρὸς διάσωσίν του ἀπέβαινε ματαία, καὶ ὁ ἀσθενὼν ἀδελφὸς ἐβάδιζε πρὸς τὸν θάνατον. Τὴν ἐβδομάδα πρὸ τοῦ ἁγίου Λαζάρου ἡ κατάστασίς του ἦτο ἀπελπιστική, καὶ προητοιμάζομεν τὰ ἐντάφια, ἀναμένοντες ἤδη ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὸν θάνατον.

Ὁ ἀσθενὼν ἐβλεπεν ὅτι ὅσον οὕτω ἀπέρχεται τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἀπέβλεπε πλέον πρὸς τὴν ἔξοδον καὶ μετὰ πλήρους γαλήνης καὶ ἡρεμίας ἡσπάζετο «ἐν φιλήματι ἁγίῳ» πάντα ἀδελφὸν προσερχόμενον πρὸς ἐπίσκεψίν του, τὸν τελευταῖον ζῶν μετὰ τῶν ζώντων ἀσπασμόν.

Ἄλλ' ἐν ταιαύτῃ στιγμῇ ἐπεκαλέσθημεν μετὰ θερμοτάτης πίστεως καὶ συντριβῆς τὴν μεγάλην προστάτιδα ἡμῶν ἁγίαν Ἀναν, τόσοσιν ἡμεῖς ὅσον καὶ ὁ ἀσθενὼν, προσκαλέσαντες συγχρόνως καὶ τὸ ἅγιον αὐτῆς λείψανον, μεθ' οὗ ἐψάλη ἁγιασμός, καὶ προσεκύνησεν αὐτὸ μὲ καιομένην ἐκ πίστεως καὶ ἀνενδοίαστον καρδίαν ὁ ἐπὶ θύραις τοῦ θανάτου φθάσας ἀδελφὸς ἡμῶν Διονύσιος. Τοῦτο ἦτο ὄλον. Τὸ θαῦμα συνετελέσθη. Προέφθασεν ἡ θαυματοργὸς χάρις τῆς ἁγίας Ἀννης καὶ μετεβλήθησαν τὰ πάντα, καὶ ἐφυγαδεύθησαν τὰ

σκυθρωπά, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀσθενὼν βλέπει ἑαυτὸν ἐνισχυόμενον καὶ λαμβάνει δύναμιν καὶ ζωὴν ὑπὸ τῆς ταχέως προφθασάσης χάριτος τῆς ἁγίας Ἀννης, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀναρρουνῶν ὁ πρόφην ἐτοιμοθάνατος, πλήρης ζωῆς καὶ υγείας, «ὡς ἐλαφος ἄλλεται» κατὰ τὸν Ἡσαΐαν, καὶ μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης καὶ χαρᾶς δοξάζει καὶ εὐλογεῖ τὴν δεδοξασμένην καὶ εὐλογημένην Προμήτορα τοῦ Κυρίου ἁγίαν Ἀναν.

Ἐξέστημεν ἐπὶ τούτῳ οἱ πάντες, γνώρισαντες τὸ μέγεθος τῆς ἀσθενείας καὶ τὸ παράδοξον τῆς θεραπείας, καὶ «ἐπήραμεν φωνὴν» μεγαλοφώνως κηρύττοντες τὴν χάριν τῆς ἁγίας Ἀννης, ὄντως, «θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ». Καὶ ὁ πρὸ ὀλίγου ἀναμενόμενος νὰ ψαλῇ ὡς νεκρὸς ἀδελφὸς κατὰ τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα ἐν τῷ Κυριακῷ ἡμῶν ναῷ, ἤδη ὑγιὲς ψάλλει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Πάσχα τὸν χαρμώδην ὕμνον τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, χαϊρόντων χαρὰν διπλὴν, καὶ αἰνούντων τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, τοῦ ποιούντος μεγάλα καὶ θαυμαστά, ἐνδοξά τε καὶ ἐξαισία, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς.

Ἐν τῇ ἱερᾷ Σκῆτῃ ἁγίας Ἀννης ἁγίου Ὁρους, Ἰούλιος 1958.

**Σεραφεῖμ Ἱερομόναχος Κάρτσωνας,
Πνευματικός.**

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ

Τὴν «Ἀγιορειτικὴν Βιβλιοθήκην» δι' ἐγγραφῆς συνδρομητῶν καὶ δι' ἀγορᾶς τῶν ψυχωφελῶν βιβλίων της.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ἑορταζομένου τῇ κη' Μαρτίου ¹⁾

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 60 χειρογράφου Μηναίου τοῦ Μαρτίου τοῦ Καθολικοῦ
τῆς Μ. Λαύρας, αἰῶνος ιη' (1758).

Προσόμοια.

Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσι.

Μοναστῆς ἀληθέστατος, καὶ ἀστὴρ
φαεινότατος, καὶ πηγὴ γενόμε-
νος κατανύξεως, ἀγάπῃ ὥφθης ἀνά-
πλεως, καὶ πρῶτος καὶ μέτριος, συμπα-
θῆς καὶ ταπεινός, ἀνεξίκακος ἀμει-
πιτος, Πάτερ Στέφανε· διὰ τοῦτο Χρι-
στός σε τῶν ὁσίων, κατατάττει ταῖς ἀ-
γέλαις, θαυματουργίαις τιμώμενον.

Αγρυπνίαν παννύχιον, καὶ ἐγκρά-
τειαν ἄφατον, προσευχὴν ἀθόλω-
τον βίον ἔνθεον, πίστιν ἐλπίδα ἀνό-
θευτον, ὁρθόδοξον φρόνημα, θαυμαστὴν
διαγωγὴν, καὶ μεγίστην συμπάθειαν,
Πάτερ ἔσχηκας· καὶ θανὼν καὶ πρὸ
τέλους ἀπαστράψας, ἐν σημείοις παρα-
δόξοις, ὅθεν τιμῶμέν σε Στέφανε.

Ως ἀστέρα πολύφωτον, ὥσπερ ἥλιον
ἄδυτον, οὐρανὸν ὡς ἔμφυχον θεί-
οις θαύμασι, καθάπερ ἀστροῖς κοσμού-
μενον, λειμῶνα ὡς εὖοσμον, ὡς παρά-
δεισον τρυφῆς, ὡς πηγὴν ἀγιάσματος,
ὡς παμμέγιστον· ἱατρὸν ἀσθενούντων
ὡς ποιμένα, καὶ καλὸν ἡμῶν προστά-
την, ἀνευφημοῦμέν σε Στέφανε.

1) Ὑπάρχουν μόνον τὰ 3 ἐσπερινὰ προσό-
μοια καὶ ὁ Κανὼν σὺν τῷ Ἀπολυτικίῳ.

Ὁ Κανὼν

Φέρων ἀκροστιχίδα τὴν δε:

«Τοὺς σ[οὺς γ]εραίρω, παμμάκαρ
θεῖος πόνους. Ἰωσήφ».

ᾠδὴ α'.

Ἦχος α'. ᾠδὴν ἐπινίκιον.

Τὴν ἔνθεον μνήμην σου θεόφρον
Πάτερ, πιστῶς ἑορτάζοντες τὸν
τῶν ὅλων Κύριον, αἰεὶ δοξάζομεν τὸν
σὲ δοξάσαντα πολλοῖς, Στέφανε θαύ-
μασιν.

Ο νοῦς σου ταῖς νεύσεσι ταῖς πρὸς
τὸ θεῖον, πανσόφως θεούμενος
παντελῶς ἀπένευσεν, ἐκ τῶν παθῶν
τῆς σαρκός, καὶ ἄγγελόν σε ἐπὶ γῆς,
ἔδειξε Στέφανε.

Υπὴλθες ἀσκήσεως τοὺς πόνους
Πάτερ, καὶ πάθη ἐνέκρωσας τῆς
σαρκὸς δυσκάθεκτα, καὶ τὴν ἀπάθειαν,
ὡς διπλοῦδα φωτεινὴν, σαφῶς ἐνδέ-
δυσαι.

Σταυρώσας τὰ μέλη σου δι' ἐγκρα-
τείας, Χριστῷ Πάτερ ἔζησας τῷ
Σταυρῷ τὸν θάνατον, ἐξαφανίσαντι καὶ
ἱαμάτων δάφιλῃ, χάριν ἐπλούτησας.

Θεοτοκίον.

Συνέλαβες ἄχραντε ἀρρήτην λόγῳ,
τὸν πάντα συνέλαβεν τὸ τῷ γῆς

πληρώματα, καὶ τοῦτον τέτοκας, ὃν ἐκδυσώπει ἐκτενῶς, τοῦ ἐλεῆσαι ἡμᾶς.

Ῥδὴ γ'. Στερεωθήτω ἡ καρδία μου.

Εργοῖς σεπτοῖς καὶ κατορθώμασιν, ἑναρέτοις Πάτερ διέλαμψας, ὥσπερ ἀσπὴρ δλοφαῆς, μοναζόντων συστήματι, καὶ ἐφώτισας θαυμάτων, ἀστραπαῖς τὴν ὑψήλιον.

Ρώμη καὶ χάριτι τοῦ Πνεύματος, δυσμενεῖς ἀσάρκους κατέβαλες, καὶ ἀνυψώθης εὐκλεῶς, ἐν ταπεινῷ φρονήματι, καὶ θαυμάτων αὐτουργός, Πάτερ σοφὲ ἐχρημάτισας.

Αἱρετιζόντων Πάτερ στόματα, ἀληθείας λόγῳ ἐνέφραξας, καὶ διωγμοὺς ὑπενεγκών, στέφος θεῖον ἀπέληφας, ἄνευ μωλώπων γενόμενος, σοφὲ μάρτυς ἄριστος.

Θεοτοκίον.

Ινα Θεὸς ἄνθρωπος γένηται, ὁ Θεὸς ἐγένετο ἄνθρωπος, ἐκ σοῦ τῆς μόνης καθαρᾶς, ἀρχῇ λαβὼν ὁ ἀναρχος, διὰ τοῦτό σε Παρθένε, οἱ πιστοὶ μεγαλύνουν.

Ῥδὴ δ'. Ἐν Πνεύματι, προβλέπων.

Ρανίσιν ἱερῶν σου δακρύων ἄρδευθεις, δένδρον ὥφθης Στέφανε κατὰ καρπον σοφέ, καρποὺς προσφέρων τὰς ἀρετὰς εὐδῶεις, καὶ τῶν θαυμάτων τὰς ἀπείρους ἀναβλύσεις· ὅθεν εὐσεβῶς σε γεραίρομεν.

Ως θεὸς καθορᾶται παράδεισος σοφέ, οἶκος ὁ κατέχων σου λειψάνων τὴν σορόν, ἄνθη ποικίλα προσφέρων τὰ τῶν θαυμάτων, οἷς αἱ καρδία ἐνηδυνόμεναι τῶν πίστει· Στέφανε αἶε εὐφημοῦντων σε.

Πηρώσεις διαλύεις καὶ παύεις χαλεπά, τῶν βροτῶν νοσήματα εἰς

δόξαν τοῦ Χριστοῦ, παρ' οὗ τὴν χάριν, τὴν τῶν καμάτων πλουτήσας ἐμεγαλύνθης, ἐλαμπρύνθης ἐδοξάσθης, κλέος μοναζόντων πατὴρ ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Αγία Θεοτόκε ἀγίασον ἡμᾶς, ἡ τὸν ὑπεράγιον κυήσασα σαρκί, ὁμοιωθῆναι θελήσαντα τοῖς ἀνθρώποις, καὶ οὐρανοῦ πολιτείας πάντας δεῖξον, ἄχραντε μετόχους πρεσβελαῖς σου.

Ῥδὴ ε'. Τὴν σὴν εἰρήνην

Μυρίπνοος γενόμενος ἐνθέοις ἀρεταῖς, ἔβλυσας σοφὲ μετὰ κοίμησιν, μύρον εὐῶδες θαυμαζόμενον, ὑπὸ πιστῶν ἀνθρώπων, τῶν πόθῳ σε τιμώντων.

Μερίστοις ἐπιδείξεισι θαυμάτων φοβερῶν, Στέφανε πανσόφως διέλαμψας, καὶ πρὸ θανάτου ἀξιόγαστε, καὶ μετὰ ἐκδημίαν, καὶ ἱερὰν κηδεῖαν.

Αγίως διανύσας σου τὸν βίον ἐν Χριστῷ, Στέφανε θεόφρον Πατὴρ ἡμῶν, μετὰ ἀγίων κατεσκήνωσας, καὶ νῦν καθαγιαζεις, τοὺς πίστει σε τιμῶντας.

Θεοτοκίον.

Κυήσασα Πανάμωμε Θεὸν Ἐμμανουήλ, ἄνθρωπος σαφῶς δι' οἶκτον γενόμενος, τοῦτον δυσώπει ὡς φιλάνθρωπον, ἀγνὴ κατοικτηρῆσαι, λαὸν ἡμαρτηκότα.

Ῥδὴ ς'. Τὸν Προφήτην Ἰωάνν.

Ανορθοῖς πάτερ χωλοὺς, ὁμματίζων τοὺς τυφλοὺς, βηματίζειν δὲ ποιεῖς, παραλύτους ἐν Χριστῷ, ἐκδιώκεις τε, τῆς πονηρίας πνεύματα Στέφανε.

Ρ

Θαυμαστός θαυματουργός, καὶ ποι-
μὴν ἀληθινός, πάτερ Στέφανε φα-
νείς, διαφύλαττε ἀεὶ, τὴν ποίμνην σου,
ἣν συνεστήσω πολλοῖς ἰδῶσί σου.

Θεοτοκίον.

Επὶ σὲ ὡς ὑετός, ἐπὶ πόκον κατελ-
θών, Θεοτόκε ὁ Σωτὴρ, ἀπεξήρανε
σαφῶς, τὰ ρεύματα, τῆς ἀθετίας, ἀρ-
δεύσας πάντων ψυχάς.

Ῥδὴ ζ'. Τοὺς ἐν καμίνῳ

Ιερουργήσας ὡπερ σεαυτόν, τοῖς ἄν-
θραξι τῆς ἀσκητικῆς διαγωγῆς, ὁ-
λως Χριστοῦ ἐδείχθης Πάτερ εὐωδία,
καὶ πιστῶν τὰ πρόσωπα, εὐωδιάζεις
ἀεὶ, θαυματουργῶν ὑπὲρ νοῦν.

Ορθοδοξίας λάμπων ἀστραπαῖς, δι-
έλυσας σκότος τῶν αἰρέσεων σο-
φεί, καὶ διωγμοὺς ἔτεσι πλείστοις καρ-
τερήσας, μάρτυς ἀνευ αἵματος γέγονας,
θθεν πιστῶς ἀνευφημοῦμέν σε.

Υπομονὴν κτησάμενος πολλήν, ἐγ-
κράτειαν πίστιν ἀληθῆ, ὠφθης
πατὴρ ὀρφανῶν χηρῶν προσιότης,
συμπαθὴς καὶ μέτριος, Στέφανε τῶν
μοναστῶν, κλέος καὶ καύχημα.

Σοῦ κατεπλάγη στίφος δυσμενῶν,
τὴν πάννουχον σιάσιν, καὶ εὐχῶν
ἐπιμονήν, τὰ δάκρυα τοὺς στεναγμούς,
τὴν πρὸς τὸν Κτίστην, ἀκλινῇ διάθε-
σιν· δι' ὧν καθεῖλες αὐτῶν, Στέφανε
τὰς μηχανάς.

Θεοτοκίον.

Πῶς γαλουχεῖς ἀπάτορα Υἱόν, τὸν
τρέφοντα ἅπασαν πνοήν. Μητὲρ
ἀγνή; πῶς ἐν χερσὶ τὸν συνοχέα φέ-
ρεις πάντων; ὑπὲρ νοῦν τὸ θαῦμά σου·
θθεν ὑμνοῦμεν ἀεὶ τὰ μεγαλεῖά σου.

Ῥδὴ η'. Ὅν φρίττουσιν Ἀγγελοι.

Οσίως τὰ ὅσια παμμάκαρ ἐκτελῶν,
δοσίς σου συνέταξαι καὶ πᾶσιν ἐκλε-

κτοῖς, μεθ' ὧν σε τιμῶμεν καὶ τὴν
λάρνακα, τὴν σὴν προσκυνοῦμεν, Στέ-
φανε θεοφόρε.

Νοδὸς καθαρότητα κτησάμενος σοφεί,
τοῦ Πνεύματος ἔσοπτρον γεγένη-
σαι τερπνόν, τὰς τούτου ἐμφάσεις εἰσ-
δεχόμενος, καὶ λαοὺς φωτίζων, ταῖς
σοῖς διδασκαλίαις.

Οῤαται παράδοξον παμμάκαρ διὰ
σοῦ, πανσόφως τελούμενον ἐκ μό-
νης γὰρ τῆς σῆς, τὸ γύναιον θέας τῆς
προσοῦσης αὐτῷ, νόσου ἀπελύθη, εὐ-
θέτως δηματίζων.

Τριαδικόν.

Υμνήσωμεν ἀναρχον Πατέρα καὶ
Υἱόν, καὶ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀμέ-
ριστον ἀρχήν, ἀίδιον κράτος τριουπρό-
στατον, φύσιν μίαν δόξαν, καὶ μίαν βα-
σιλείαν.

Θεοτοκίον.

Σαρκοῦται ὁ ἄσαρκος ἐκ σοῦ θεο-
πρεπῶς, ὃν αἰτῆσαι Πάναγνε τὰ
πάθη τῆς ἐμῆς, σαρκὸς θανατῶσαι καὶ
ζῶσάι μου, τὴν νενεκρωμένην, ψυχὴν
ταῖς ἁμαρτίαις.

Ῥδὴ θ'. Τὴν φωτοφόρον νεφέλην.

Ιχνηλατῶν θεοφόρε, τοὺς εὐσεβῶς
καὶ δόσιως, βεβιωκότας ἐπὶ γῆς, πρᾶ-
ος ἄκακος ὠφθης, καὶ συμπαθὴς καὶ
ταπεινός, καὶ μέτριος Στέφανε, καὶ ἀ-
γάπης, πεπλησμένος τῆς θείας διὰ τοῦ-
το, εὐφημοῦμέν σε πιστῶς.

Ωσπερ ἡδύπνοον μύρον, ὡς καθαρῶ-
τατον κρίνον, ὡς ῥόδον Πάτερ εὐ-
θαλές, εὐωδίαν ἐκπέμπεις, ἐκ τῆς τι-
μίας σου σοροῦ, ἀπείρων ἰάσεων τὰς
δυσώδεις, ἀρρωστίας διώκων τῶν ἐν
πίστει, προσιόντων σοι θερμῶς.

Σὲ τὸν ποιμένα τὸν θεῖον, καὶ μιμη-
τὴν τοῦ μεγάλου, καὶ ἀρχιποιμέ-

νος Χριστοῦ, δυσωποῦμεν θεόφρον, οἱ χρηματίζοντες τῆς σῆς, ἀγέλης νῦν θρέμματα, περίωζε, πονηρῶν ἡμᾶς λύκων ταῖς ἀγίαις, μεσιτείαις σου ἀεὶ.

Η παναγία σου μνήμη, καθάπερ ἡλιος μέγας, ἐξανατείλασα φαιδρῶς, καταυγάζει τὴν κτίσιν, ἣν ἐκτελοῦντες εὐσεβῶς, δοῶμέν σοι Στέφανε· πρεσβείαις σου, πάντων τὰς διανοίας καταυγᾶσας, σκέπε φύλαττε ἡμᾶς.

Θεοτοκίον.

Φιλαμαρτήμων ὑπάρχων, ἐν ἀμελείᾳ διάγω, καὶ τὸ κριτήριον ἀγνή, τὸ ἀδέκαστον τρέμω. ἐν ᾧ με τήρῃσιν ταῖς σαῖς, ἀγίαις δεήσῃσι, θεόνυμφε, ἀκατάκριτον ὅπως ὡς προστάτιν, μακαρίζω σε ἀεὶ.

Σημ. Τὴν παροῦσαν ἀκολουθίαν καθὼς καὶ εἰς τὰ προηγουμένα δύο τεύχη 1) τοῦ ἁγίου ἱερομ. Θεοδότου Κύπρου καὶ 2) τοῦ ἁγίου ἱερομ. Τιμοθέου Προύσσης, ἀντεγράφησαν ἀπὸ τοῦς Λαυριωτικοῦς Κώδικας καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς ἐκδοσιν τύποις παρὰ τοῦ Γέροντος Παντελεήμονος Λαυριώτου, Βιβλιοθηκαρίου Λαύρας, ὃν θερμῶς εὐχαριστοῦμεν.

ΜΙΚΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

(Ἐκ χειρογράφου νομοκάνονος περὶ Μοναχῶν).

— Μοναχὸς ἐὰν καθίσῃ εἰς συμπόσιον μετὰ κοσμικῶν, ἐπόρνευσε.

— Μοναχὸς ἐὰν κάθηται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς κοσμικὸν λογίζεται αὐτὸν ὁ Θεός.

— Μοναχὸς ἐὰν ἀφήσῃ τὴν κοίτην αὐτοῦ καὶ κοιμηθῇ εἰς φίλον αὐτοῦ ἄνευ λόγου αἰτίας, ἔχει ἐπιτίμιον μετανοίας 500.

— Μοναχὸς ἐὰν μεθύσῃ, ἐπόρνευσε, καὶ ἐὰν ξεράσῃ ἀπὸ μέθης, ἐπόρνευσε.

— Μοναχὸς ἐὰν ψεύσῃται ἐκουσίᾳ γνώμῃ, ἔχει ἐπιτίμιον μετανοίας 100. Εἰ δὲ διὰ τὴν σῶσιν ψυχῆν, ἐγκλημα οὐκ ἔχει ὁ τοιοῦτος.

— Μοναχὸς ἐὰν κλέψῃ τι ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου ἢ λαθροφαγῇ, ἐπόρνευσε.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α'.

Τῆς ἐρήμου πολίτης καὶ ἐν σώματι ἄγγελος, καὶ θαυματουργὸς ἀνεδείχθης, θεοφῶρε πατὴρ ἡμῶν Στέφανε· νηστεία ἀγρυπνία προευχῇ, οὐράνια χαρίσματα λαβὼν, θεραπεύεις τοὺς νοσοῦντας, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πίστει προστρεχόντων σοι· δόξα τῷ δεδωκότι σοι ἰσχύϊν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πάσιν ἰάματα.

Κοντάκιον.

Ἦχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Ως ἡλιος φαιδρὸς ἀνατείλασα Πάτερ, ἡ μνήμη σου πιστῶν τὰς καρδίας φωτίζει, τὰ πάθη διώκουσα καὶ τὸ σκότος ἐξαίρουσα· ἦν ἐκ πίστεως εἰλικρινῶς ἐκτελοῦντας, σκέπε φύλαττε πειρατηρίων τοῦ βίου, ἡμᾶς πάτερ Στέφανε.

— Μοναχὸς ἐὰν ὑπάγῃ εἰς γάμον, κανονίζεται ἡμέρας 30.

— Μοναχὸς ἐὰν γελᾷ πλεον τοῦ μειδιάματος, ἔχει ἐπιτίμιον μετανοίας 50.

— Μοναχὸς ἐὰν περιπατήσῃ μετὰ γυναικὸς μίλιον ἐν, ἀφορίζεσθαι ἡμέρας 7 καὶ μετανοίας 100.

— Μοναχὸς ἰδιώτης τύπτων τινά, βαλέτω μετανοίας 100. Προσβύτερος ἱατροῦν ἢ φλεβοτομῶν, ἀργήτω ἡμέρας 7.

— Μοναχὸς μετὰ τὸ Ἀπόδειπνον ἐσθίαν καὶ πίνων, ξηροφαγῇτῳ ἐβδομάδα μίαν καὶ καθ' ἑκάστην μετανοίας 200.

— Εἴ τις γυνὴ ἀδελφὸν ἀναχωρῇσαι μέλλοντα κρυφίως ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ μὴ μηνύσῃ τῷ Ἠγουμένῳ, ἀφορίζεσθαι.

Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου περὶ νηστείας.

Μή τις σε πλανήσῃ ἐν Κυριακῇ νηστεύειν

Α. Γ. ΠΕΡΑΤΙΚΟΥ

ΝΙΚΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΔΑΒΙΔ

δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ φιλοσόφου.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Τῶν τετραστίχων τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

(Ἐκ χειρογράφου 12' αἰῶνος, φύλ. 3α - 33β)

Γνωμικὸν κ'.

Κείμενον.

Γέλως γέλωτος εὖ φρονοῦσιν ἄξιος.

μάλιστα μὲν πᾶς· τὸ πλέον δ' ὁ πορ-
[νικός.γέλως ἄτακτος συλλέγει καὶ δάκρυα·
κρεῖσσον ταπεινὸν¹⁾ ἦθος, ἢ τε-
[θρυμμένον.

Ἑρμηνεία.

Πᾶς γέλως, φησί, καὶ γέλωτος καὶ καταφρονήσεως ἄξιος πᾶσι τοῖς καλῶς φρονούσι καὶ ἐχέφροσι· μᾶλλον δὲ κατάπτυστος ἐστὶν ὁ πορνικὸς γέλως, ὡς θεοστυγῆς καὶ ὀδευκτός, καὶ τῶν ἐν τῇ γεέννῃ θρῆνων πρόξενος. ὁ γὰρ πορνικὸς γέλως καὶ ἄτακτος συλλέγει καὶ σωρεύει ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει δάκρυα τοῖς χρωμένοις αὐτῷ. διὸ οὐχὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς ἄφροσιν ἐστὶ περισπούδαστος. διὸ καὶ ἐπήγαγεν ὁ Πατήρ, ὅτι κρεῖσσον ἐστὶν ὅτι μάλιστα κατηφές καὶ πρὸς ἑαυτὸ νεῦον ὡς

1) Ἐν ἄλλοις χειρογράφοις· κατηφές.

ἢ γονυπετεῖν, οὔτε ἐν τῇ Πεντηκοστῇ. Οὐ γὰρ ἐστὶ θεσμός Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἐγκρατεύεσθαι μὲν, μὴ νηστεύειν δέ. Καὶ μόνον προσκυνήσεις ποιεῖν κατὰ πάντα.

Αἱ μὲν τῶν σοφῶν ψυχαὶ σκυθρωπάζουσι καὶ συστέλλονται, αἱ δὲ τῶν ἀφρόνων, ἐπαιρόμεναι διαχέονται.

Γέρων Παντελεήμων Λαυριώτης

τὰ πολλὰ σκυθρωπάζον, κατάστασις τοιαύτη ἢ τεθρυμμένον καὶ θλακῶδες καὶ γυναικῶδες, κυριωτέρως εἰπεῖν καὶ ἀσέμνη διαχεόμενον γέλωτι.

Καὶ ἄλλως τοῦ Ζωναραῶ.

Ἰδιον ἀνθρώπῳ παντὶ τὸ γελαστικὸν προσπεφυκέναι φασὶν οἱ περὶ ταῦτα κομφοί. ὡς τοῖς ἵπποις τὸ χρεμετιστικόν, καὶ ζῴοις ἑτέροις ἕτερα ἴδια. ἀπορήσει οὖν ἂν τις ὅτι πῶς τὸ ἶδιον τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει, ἀποτρέπει ὁ ἅγιος ἐν τῷ λέγειν, Γέλως γέλωτος εὖ φρονοῦσιν ἄξιος; φαινόμενον οὖν ὅτι οὐ τὸ μείδιμα ἀποτρέπει, ὃ καὶ φυσικῶς ἡμῖν πρόσεστιν, ἀλλὰ τὸ καγχάζειν, καὶ τοὺς βρασματοῶδεις γέλωτας. περὶ ὧν καὶ ὁ Σολομὼν εἶπεν. Ὡς φωνὴ ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα, οὕτως ὁ γέλως τῶν ἀφρόνων¹⁾. αἱ γὰρ ἀκανθαὶ ὑποδαλλόμεναι λέβητι καί οἱ ἀνθρώποι καὶ ἀνημμέναι πυρὶ, ἤχον ἀποτελοῦσι· τοιοῦτον οὖν καὶ τὸν γέλωτα τῶν ἀφρόνων εἶναι φησὶν ὁ σοφός, θορυβῶδη καὶ σὺν ἤχῳ γινόμενον· σὺν ἤχῳ γὰρ ἀποτελεῖται ὁ καγχασμός. καὶ ὁ Χριστὸς δὲ διδάσκει, Μακάριοι οἱ πενθοῦντες²⁾ καὶ τὰ ἐξῆς³⁾.

Γνωμικὸν κα'.

Κείμενον.

Κάλλος νόμιζε τὴν φρενῶν εὐκοσμίαν,

1) Ἐκκλησι. ζ' 7.

2) Ματθ. ε' 4.

3) Ἴδε καὶ λόγον Ζ' τῆς «Χρησιμοποιήσεως» τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου σελ. 119 144. Ἐκδοσις «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης». Ἐν Βόλῳ 1957.

οὐχ ὃ γράφουσι χεῖρες, ἢ λύει χρο-
[νος.

ὅφει δ' ὅπερ νοῦ σώφρονος γνωρίζεται
αἴσχος¹⁾ δ' ὁμοίως τὴν φρενῶν ἀ-
κοσμίαν.

Ἑρμηνεία.

Οἱ τὰ τοῦ σώματος κάλλη περιεργαζό-
μενοι, γνῶτε θι ματαίῳ κάλλει καὶ ψευ-
δωνύμῳ ἐπερείδεσθε καὶ πρόσκεισθε. κάλ-
λος γὰρ ἐστὶ κυρίως ἡ τῆς ψυχῆς ὡραιό-
της καὶ ἡ τῶν φρενῶν εὐκοσμία καὶ σύνε-
σις, καὶ ὁ διὰ τῶν γενικῶν ἀρετῶν προσ-
γενόμενος τούτοις κόσμος καὶ εὐπρέπεια.
οὐ γὰρ ἐστὶ κυρίως κάλλος, ὃ διαγράφου-
σι καὶ ζωγραφίζουσι χεῖρες, ἢ λύει καὶ
μαραίνει καὶ φθείρει ὁ χρόνος. ὡς τὰ τῶν
σωμάτων τὸ γῆρας, καὶ τελευταῖον ὁ θά-
νατος. τὸ τοιοῦτον κάλλος, φθαρτὸν καὶ
εὐμάραντον, οὐ καλὸν ἐστὶ τοῖς εὖ φρονού-
σιν. ἐκεῖνο δὲ κυρίως ὡς εἶπον ἐστὶ κάλ-
λος, ὅπερ γνωρίζεται ἐν τῇ ὅφει καὶ κα-
ταστάσει τοῦ νοῦς τοῦ σώφρονος. οὕτω καὶ
τὸ κυρίως αἴσχος οὐκ ἐν τῇ ἀκοσμίᾳ τῶν
μελῶν τοῦ σώματος, καὶ τῇ ἀνισότητι καὶ
ἀνωμαλίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ τῆς διανοίας ἀφρο-
σύνη καὶ τοῦ νοῦς καὶ τῇ τῶν φρενῶν ἀ-
κοσμίᾳ καὶ ἀνισότητι κριθήσεται.

Καὶ ἄλλως.

Οὐ τοῦτο κυρίως ὀνομασθεῖη κάλλος, ὃ
χεῖρες ἀνθρώπου διαγράφουσι, φθαρτὸν
γὰρ. ἀλλ' οὐδ' ὃ φύσις ἐμόρφωσεν, ἢ διέ-
πλασε, θνητὸν γὰρ καὶ εὐμάραντον, χρό-
νῳ λυόμενον, καὶ εἰς χοῦν ἀφανιζόμενον.
οὐδ' ὅπερ ὀφθαλμοῦς γηγενοῦς, ὃ τὰ ἐξω-
θεν. βλέπων, διακρίνει ὡς καλόν. ἀλλ' ὅ-
περ σώφρονος νοῦ θεωρίᾳ Πνεύματι φωτι-
ζομένου θεῖῳ κατανοεῖται καὶ γνωρίζεται,
τοῦτο καλόν.

1) αἴσχος εἶναι τὸ ἀντίθετον τοῦ κάλλους,
θλαδὴ ἡ ἀσχημία,

Γνωμικὸν κβ'.

Κείμενον.

Δύπαι προσήλθον, ἡδοναί, θάρρη, φό-
[δοί·
πλοῦτος, πενία, δόξα, δύσκληια,
[θρόνοι.

βρίττωσαν ὡς θέλουσιν. οὐδὲν ἄπτεται.
τῶν οὐ μενόντων ἀνδρὸς εὖ βεθη-
[κότος.

Ἑρμηνεία.

Δύπαι φησὶ τυχὸν προσήλθον καὶ προσ-
γεγόνασιν ἡμῖν ἐπὶ ταῖς τῶν ἀγαπητῶν ἀ-
ποβολαῖς, οἷον παίδων, γονέων, γαμετῆς,
ἀδελφῶν καὶ ἀπλῶς τῶν ἀγαπωμένων ἡμῖν.
ἡδοναί τε πάλιν ὅταν ἐπιτυχῶμεν τῶν
ἐπιθυμητῶν· καὶ θάρρη, ὅταν τῶν ἐπισυμ-
βεισῶν συμφορῶν ἐλευθερωθῶμεν παρ' ἐλ-
πίδα, ἐντεῦθεν καὶ θαρσοποιούμεθα. φόδοι
αὖθις, ὅταν οἱ δυνάσται καὶ ἄρχοντες ἐπα-
πειλῶσιν ἡμῖν τὰ χεῖριστα. πλοῦτος, τῶν
ὄντων ἐξαίφνης πληθυνομένων. πενία, τοῦ-
των αὖθις αἰφνης ἐλαττουμένων. δόξα καὶ
εὐφημία τῶν ἐξωθεν, ἢ καὶ δύσκληια καὶ
τῆς δόξης ἀπόρριψις καὶ κατὰ γνώσεις. καὶ
θρόνων ἐπικρότησις καὶ προσβολή¹⁾ εἰς τινα
μεγίστην ἐξουσίαν καὶ διοίκησιν ἀρχικὴν,
ἢ ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν, ἢ σωματικὴν.
ταῦτα οὖν ὀλίγον τέροντα τὰ ρηθέντα
παίγνια τοῦ βίου ἢ εἰ καὶ ὀλίγον ἀνιώντα
καὶ ἀστατούμενα, αἰεὶ παραχωρητέον ρεῖν
ὡς θέλουσιν. οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων ἀστά-
των καὶ οὐ μόνιμων ὅποια τὰ προρηθέν-
τα καὶ προαριθμημένα, ἄπτεται ἀνδρὸς
φρονίμου καὶ σταθεροῦ καὶ συνετοῦ. ὃ γὰρ
εὖ βεδηκῶς καὶ βέβαιος ἀνὴρ ἐν τοῖς ἀβε-
βαίοις οὐ ταράσσεται καὶ φέρεται, οὔτε
γὰρ ἐν τοῖς δεξιόις ἐπαίρεται, οὔτε ἐν τοῖς
ἀριστεροῖς καταπίπτει, καθὰ φησὶ καὶ Δα-
βίδ'· πλοῦτος ἐὼν ρέῃ μὴ προστίθεσθε καρ-
δίαν²⁾, μὴδὲ μακαρίζετε τὴν ζωὴν τῶν ἐ-
χόντων τὸν πλοῦτον, ρέοντα καὶ εἰς πολλὰ
μεριζόμενον· οἷον οἰκίας, ἀγρούς, ἱππούς,
οἰκέτας, καὶ τὰ λοιπά. ἀλλ' οἷς τε ρεῖι ἢ
ἀρετῇ, ἐκείνων τὸν βίον μακαρίζετε.

1) Ἵσως προσβολή.

2) Ψαλμ. εἴα' 11.

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ

"Ἔθος ἐστίν, ἐκπάλαι κληροδοτηθὲν ἐν ἀγίῳ "Ορει, ὅπως ἅπαντα τὰ Ἱερὰ καθιδρύματα καὶ ἀγαπητὰ τοῦ Κυρίου σκηνώματα, ἀπὸ τῶν μεγαλυτέρων Ἱ-

έτησίοις ἀγιαστικαῖς τελεταῖς τιμᾶν τε καὶ πανηγυρικῶς ἐορτάζειν, ὡς τινὰς τελετὰς καὶ Πάτρωνας ἐορτὰς αὐτῶν καλοῦσι.

·Ο Σεβασμιώτατος Ἅγιος Ἐλασσόνος μετὰ τοῦ ἐπιτρόπου Προηγούμενου Ἀθανασίου, δεικνύων εἰς αὐτὸν τὰ ἔργα ποῦ ἐπετελέσθησαν εἰς τὴν Μονὴν ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος χάριν τῆς συνεργασίας καὶ τῶν λοιπῶν συναδέλφων.

ερῶν Βασιλικῶν, Πατριαρχικῶν καὶ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἕως τῶν μικροτέρων, ἡσυχαστικῶν Κελλίων καὶ Καλυθῶν, κατὰ τὰς μνήμας τῶν ἐφ' ὧν τιμῶνται πολιούχων ἀγίων, ἐν

Πρὸς τοῦτο προσκαλοῦνται Ἀρχιερεῖς, ἐκλεκτὸν ἱερατικὸν προσωπικόν, ἐξαίρετοι καὶ καλλίφωνοι ἱεροφάλται καὶ συνελθὼν εἰπεῖν, ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, φιλεῶντες τὸ σύστημα, ἡ-

να συνελθόντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνδοξάσωσι καὶ τιμήσωσι τὸν ἑορταζόμενον ἄγιον.

Τῷ κανόνι τούτῳ στοιχοῦσα καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἱερὰ Βασιλική, Πατριαρχική καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Παντοκράτορος, κατ' ἔτος λαμπρῶς πανηγυρίζει καὶ τιμᾷ τὴν πάτρωνα αὐτῆς ἑορτὴν τοῦ ἑκυχῆς ἱεροῦ Ναοῦ, σεμνονομένου ἐπ' ὀνόματι τῆς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θείας Μεταμορφώσεως (6 Αὐγούστου).

Συνελθοῦσα ὅθεν — ὡς κατ' ἔτος γίνεται — εἰς τακτικὴν συνεδρίαν ὑπὸ στοιχεῖον ΙΗ' 12 - 6 ἔνεστ. ἔτους, ἐν ὁμοφώνῳ γνώμῃ, ἡ Γερωντία τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς, ἀπεφάσισεν, ἵνα διὰ τὰς τελεσθῇ καὶ ἐφέτος, ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλοπρεπέστερον ἡ ἑορτὴ αὐτῆς, ἐκ τὸς τοῦ ἐν ἀγίῳ Ὁρει ἐδρεύοντος Ἀρχιερέως, τοῦ καὶ σχολάρχου τῆς Ἀθωνιάδος σχολῆς Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἀγίου Μιλητιουπόλεως κ. Ναθαναήλ, τακτικώτατα προσκαλουμένου, ὅστις ἐφέτος ἀπουσίαζεν εἰς τὰ ἐγκόσμια καὶ δὲν παρευρέθη εἰς τὴν πανήγυριν ἡμῶν, ἐπιστρέψας βραδύτερον, κληθῇ καὶ ἕτερος Ἀρχιερεὺς ἐκ τοῦ κλίματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὡς τοιοῦτος προειμήθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἅγιος Ἐλασσόνος κ. Ἰάκωβος, ἀγαπητὸς ἡμῖν ἀδελφὸς καὶ γνήσιον ἀγιορειτικὸν πνευματικὸν ἀνάστημα.

Κοινοποιηθεῖσα ἡ ἀπόφασις ἡμῶν αὕτη εἰς τὸν ἅγιον Ἐλασσόνος καὶ γενομένη εὐχαρίστως ἀποδεκτὴ ὑπ' Αὐτοῦ, εὐθὺς ἐζητήσαμεν τὴν παρὰ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειάν τε καὶ εὐλογίαν, ἥντινα ἡ Α. Θειοτάτη

Παναγιώτης, ὁ σεπτὸς ἡμῶν Οἰκουμένης Πατριάρχης Κοσ. Ἀθηναγόρας εὐηρεστήθη νὰ ἀποστείλῃ ἡμῖν ἐγκαίρως, ὁπότεν μετακαλέσαντες δι' ἐπισήμου ἐγγράφου ἡμῶν τὸν προθυμώτατον, ἀκούραστον, εὐλαβέστατον καὶ ἀκμαιότατον τῇ ἡλικίᾳ, πολιδὸν δὲ τῇ φρονήσει, μητροπολίτην Ἐλασσόνος κ. Ἰάκωβον, ὅστις, καίτοι κατάφορτος ἐργασίας ἐτύγχανεν, ὡς ὁ ἴδιος ἡμᾶς ἐβεβαίω, ἀγάπη καὶ εὐλαβεῖα πρὸς τὴν ἱερὰν Μονὴν φερόμενος, τῇ παραμονῇ τῆς πανηγύρεως, ἀφίκετο εἰς Δάφνην καὶ ὑπεδέξατο τοῦτον ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τόπου, Ἱερὰ Κοινότης, ποιήσασα τὴν πρὸς τοὺς ἱεράρχας τὸ πρῶτον εἰσερχομένους ἐν ἀγίῳ Ὁρει, εἰθισμένην ὑποδοχῇ. Εἰς τὸν ὑπερχιλιετῇ Ναὸν τοῦ πρωτάτου, ἐντὸς τοῦ δόλου, ἀφοῦ πρῶτον ὑπέβαλε τὰ σέβη του τῇ Ἱερᾷ Κοινότητι καὶ δλοκλήρῳ τῷ ἱερῷ ἡμῶν τόπῳ, ἀπηύθυνε θαυμάσιον λόγον πρὸς τοὺς ἀγίους Ἀντιπροσώπους καὶ λοιποὺς Πατέρας, ὁ ἐξαίρετος οὗτος καὶ ἄξιος ὢντως ἱεράρχης. Κατόπιν τούτου, γενομένης δεξιώσεως εἰς αὐτὸν παρὰ τῷ Ἱεροκοινοτικῷ μεγάρῳ, παρέλαβε τοῦτον ὁ ἡμέτερος ἀντιπρόσωπος Γέρων Παρθένιος. Τὸ ἐσπέρας, κατόπιν ἐγγράφου προσκλήσεως καὶ ἀφοῦ ἔλαβον τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὴν Μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, κατέλυσαν παρὰ τῷ περικλεεῖ ἀγιογραφικῷ οἴκῳ τῶν καλλιτεχνῶν καὶ βυζαντινῶν ἀγιογράφων ἀδελφῶν Ἰωασαφαίων, ἐν Καρυαῖς.

Τῇ ἐπομένῃ κατῆλθεν εἰς τὴν ἱερὰν ἡμῶν Μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Κοινότητι τακτικοῦ ἀντιπροσώπου ἡμῶν, τοῦ εἰδικῶς ἀπεσταλμένου ἡμετέρου συναδέλφου π. κ. τῶν καλλιφωνοτάτων

καὶ ξακουστῶν ἱεροφαλτῶν ἀδελφῶν Ἰωσαφαίων, καὶ πολλῶν ἄλλων προσκεκλημένων ἐκ Καρυῶν πανηγυριστῶν μοναχῶν τε καὶ λαϊκῶν, ἔφθασεν ὁ Σεβ. εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τὴν μεσημβριαν τῆς παραμονῆς. Ἐκεῖ μετὰ λαμπροφορεμένου ἱερατείου καὶ λαμπαδουχίας ἔξωθι τῆς πόλης τῆς Μονῆς, ὑπεδέξαντο τοῦτον οἱ ἐπίτροποι τῆς Μονῆς Πανοσιολογιώτατοι: Προηγούμενος Ἀθανάσιος, καὶ Γέρων Σωφρόνιος, μετὰ τῆς Γεροντίας καὶ ὄλων τῶν Πατέρων τῆς Μονῆς, καὶ μεταβάντες εἰς τὸν Καθολικὸν Ναὸν προσεφώνησε καταλλήλως τὸν σεπτὸν Ἱεράρχην ὁ νεωστὶ προαχθεὶς εἰς προϊστάμενον Πανοσιολογιώτατος Ἱερομόναχος Εὐθύμιος, τελειόφοιτος τῆς Ἀθωνιάδος σχολῆς, λέξας περίπου τὰ ἑξῆς:

«Σεδασμιώτατε,

Ἡ διακατέχουσά με κατὰ τὴν στιγμήν αὐτὴν συγκίνησις καὶ συνοχὴ τῆς καρδίας, δὲν μοι ἐπιτρέπει νὰ περιγράψω ἐν ὅλῃ τῇ ἐκτάσει τῆς, τῇ Ὑμετέρᾳ ἡμῶν Σεδασμιότητι τὴν χαρὰν ἡμῶν, ὡς καὶ ὄλων τῶν ἀγιορειτῶν πατέρων, ἐπὶ τῇ ἀφίξει Αὐτῆς εἰς τὸν Ἱερὸν ἡμῶν τόπον καὶ ἔτι περισσότερον ἡμῶν τῶν κατοικούντων τὴν Ἱερὰν ταύτην Βασιλικήν, Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, οἵτινες ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὑποδεχθοῦν καὶ νὰ εὐλογηθοῦν ὑφ' Ὑμῶν.

Ἡ χαρὰ μας εἶναι μεγάλη καὶ ἀπερίγραπτος, διότι δὲν δεχόμεθα ξένον τινα καὶ ἄγνωστον πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' ὑποδεχόμεθα, γνήσιον τέκνον τοῦ ἀγιωνύμου Ὁρους, ἀληθὴ ἀδελφὸν ἡμῶν, τέλειον ἀγιορείτην, ἀναγεννηθέντα καὶ γαλουχηθέντα μὲ τὸ ἄδολον πνευματικὸν γάλα τοῦ Μοναχισμοῦ τῆς ἀγιορειτικῆς ἐρήμου, τῆς ὡραιότερας φημί, ἀπὸ ἀπόψεως τῶν σκητῶν τοῦ ἁγίου Ὁρους, τῆς τῶν Κυσοκα-

λυδίων Σκήτης καὶ συνελόντ' εἰπεῖν πραγματικὸν ἀγιορειτικὸν πνευματικὸν ἀνάστημα.

Σεδασμιώτατε, ἡ ἀπὸ παιδὸς πρὸς τὸν Κύριον ἀγαθὴ κλίσις πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς, διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς Σας εἰς τὴν ἐργασίαν, ἀγαθοεργίαν καὶ ἡ ἐνδελεχὴς μελέτη τῶν τοῦ Θεοῦ, ἐνταλμάτων, ἀνέδειξαν Ὑμᾶς ὄντως λύχνον πνευματικόν, τοῦ ὁποῖου τὰ στενὰ ὄρια τῆς Ἱερᾶς Χερσονήσου τοῦ Ἀθῶ, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φυλάξουν κεκρυμμένην τὴν θαυρασίαν τοῦ καὶ τὸν θαυρῶν αὐτοῦ εἰς τοὺς κόλπους τῶν, οὐδὲ νὰ συγκρατήσουν τὸν εὐαγγελικὸν ποταμὸν τῆς διδασκαλίας νὰ μὴ ρεῦσῃ ἀφθάνως τὸ γλυκὺ νάμα τοῦ καὶ νὰ ἀναψύξῃ ψυχὰς κατατρυχημένας καὶ φλεγόμενας ὑπὸ τῶν παθῶν, ἀλλ' οὕτως ἔδει γενέσθαι, ὁ λύχνος ἔπρεπε νὰ τεθῇ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα φέγγῃ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ εὐρίσκῃται ὑπὸ τὸν ἀγιορειτικὸν μῦθον ἀπομεμονωμένος εἰς τὴν ἀφάνειαν τῆς ἐρήμου.

Τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν δι' ὅλους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ Ἀγιορείτας ἀδελφοὺς ἡμῶν, αἰποτε κινεῖ ἡμᾶς, ἵνα παρακολουθώμεν πάντας, διὸ δὲν ἀγνοοῦμεν τὴν ἐν τῷ κόσμῳ λαμπρὰν σταδιοδρομίαν Σας, εἴτε ὡς σπουδαστῆς, εἴτε ὡς θεολόγος, εἴτε ὡς ἡγούμενος ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Πεντέλης, εἰς ἣν τὸ ὄνομα Ὑμῶν εὐφήμως ἔσκει θὰ μνημονεύηται, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα καὶ ἡ κατ'ἀληθίαν τῆς σταδιοδρομίας Ὑμῶν ταύτης, τρανῶς ἀποδεικνύουν, δι' ἐκπροσωπεῖτε ἐπαξίως τὸ ἅγιον Ὄρος, τὸ ὁποῖον καυχᾶται δι' Ὑμᾶς, δι' ὅλα τὰ ἄνωτέρω καὶ διότι προσέθηκεν εἰς τὴν δωδεκάδα τοῦ ἀρχιερατικοῦ στεφάνου τοῦ, τῶν ἐπιζώντων ἐν τῷ κόσμῳ Ἀρχιερέων τοῦ, ἵνα ἀκόμη λαμπρὸν σμάραγδον. Ὑμᾶς, Σεδασμιώτατε, τὸν ἐπαξίως κληθέντα ἵνα κλεῖσῃ αὐτὴν μόνον

Λαζάρου μοναχοῦ Διονυσιάτου

ΧΡΟΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΗΤΟΙ

Σύγχρονοι θαυματουργίαι τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ ἄλλων
ἁγίων. Ὅπτασίαι διάφοροι καὶ ἀξιόλογοι. Διηγήματα.
Ἑναρέτων Πατέρων μνεΐα. Ἔτει Σωτηρίῳ 1956.

Π Ε Ρ Ι

Τοῦ γιδοβοσκοῦ ὅπου τῷ
ἐπροξένει ζημίας πολλὰς

Ἔχεις καὶ ἄλλην ἱστορίαν νὰ μοῦ εἴπῃς
σχετικὴν περὶ τοῦ τιμίου Προδρόμου, Γερο-
Βησσαρίων; Μὲ αὐτὴν ὅπου μοὶ προεῖπες,
πολὺ μὲ εὐχαρίστησες καὶ μάλιστα διὰ τὴν
ἐντολὴν ὅπου σὲ εἶπε ὁ τίμιος Πρόδρομος,
νὰ κηρύττῃς εἰς τοὺς Κοσμικοὺς, νὰ μὴ
περιφρονοῦν τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ νὰ λέ-
γουν ὅτι δὲν κάμουν θαύματα· αὐτὴ ἔχει
καὶ θεολογικὴν ἀξίαν πολὺ μεγάλην· ἀλλ’
ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν.

— Λέγε μοι ἂν ἄλλο τι ἐπεισόδιον σοῦ
συνέβη καὶ ἐλυτρώθῃς μὲ τὴν προστασίαν
τοῦ ἁγίου.

Σκεφθεὶς μικρὸν ὁ Γερο Βησσαρίων καὶ

τὸν τῆς Θεοσώτου Ἐπαρχίας σας ἀρχιε-
ρατικὸν Θρόνον, τῆς Ἱερᾶς λέγω Μητρο-
πόλεως Ἐλασσόνας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀκτινο-
βολίας του δλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς
Ἑλλάδος καὶ γενικώτερον τὴν πανταχοῦ
γῆς Ὁρθοδοξίαν.

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Παντοκράτορος θεω-
ρεῖ ἑαυτὴν εὐτυχῇ, διότι εἶχε τὴν τιμὴν
πρώτη αὕτη ἐκ τῶν ἀγιορειτικῶν Μονῶν
νὰ συνεορτάσῃ καὶ συμπανηγυρίσῃ μεθ’
Ἑμῶν τὴν πάτριον αὐτῆς ἑορτὴν, τῆς τοῦ
Σωτήρος θείας Μεταμορφώσεως καὶ εὐχα-
ριστοῦσα Ἑμᾶς, δι’ ὅσους πρὸς τοῦτο κα-
τεβάλατε κόπους, ἀναφωνεῖ δι’ ἐμοῦ τὸ «ὡς
εὖ πρέσβητες» Σεδασμιώτατε, μετὰ τῆς
Συνοδείας».

ἀναμνησθεὶς ἐπεισόδιόν τι μεθ’ ἐνὸς γιδο-
βοσκοῦ, ἄρχισε νὰ μοὶ λέγῃ.

— Εὐρῆκα τὸν μελεᾶ μου κάποτε μ’ ἔνα
γιδοβοσκὸν ἀπὸ τὸν Πολύγυρον, τὸν Θεο-
δόσιον Ζηργάνη, ἂν τὸν ξέρεις, γιὰτὶ ἐσοῦ
ἤλθες κάμπουσες φορὲς στὸν Πολύγυρο.

— Δὲν τὸν γνωρίζω, ἀλλὰ σὲ πιστεύω ὅτι
μοῦ πῆς.

— Αὐτὸς ὁ κύριος ποὺ λές, δὲν μ’ ἐλο-
γάριαζε καθόλου ἂν ἤμουν Οἰκονόμος τοῦ
Μετοχίου. Κάθε λίγο τὰ γίδια του μέσα
στὸν τόπο τοῦ Μετοχίου τὰ ἔδοσκε· ζη-
μίας στὰ γεννήματα, ζημίας στὰ ἐλαϊό-
δενδρα.

— Βρὲ Θεοδόσ’ ἔλα στὰ μυαλά σου,
πολλὰς ζημίας μοῦ κάνεις. Τίποτε αὐ-
τός, ἔκαμε τὸν κωφόν. Πότε ἐγελοῦσε καὶ
ἄλλοτε μ’ ἀπειλοῦσε. Τί νὰ κάμω.. ὁλο-
μόναχος μέσα στὸ λάκκο· ἀγανάκτησα καὶ
τὸν λέω μιὰ ἡμέρα· ἀφοῦ δὲν μὲ λογαριά-
ζεις, ἀπὸ τὸν ἅγιον Πρόδρομον νὰ τὸ εὐ-
ρῇς.

Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς, ἀδελφέ μου,
καὶ πέφτει μιὰ ἀσθένεια, μιὰ ψώρα στὰ
γίδια του, καὶ ἄρχισαν νὰ ψοφοῦν κάθε ἡ-
μέρα ἀπὸ ἕνα ἀπὸ δύο, ἀλλ’ αὐτὸς χαμπά-
ρι δὲν εἶχε· δὲν τὸ ἤσθάνετο.

Εἶχε σ’ ἕνα σεντοῦκι τρία χιλιάρικα
(χρήματα χάρτινα)· πῶς τὰ κατὰφεραν οἱ
ποντικοί, τρυποῦν τὸ σεντοῦκι καὶ τὰ πέρ-
νουν τὰ χιλιάρικα ἀπὸ μέσα καὶ τὰ πῆ-
γαν στὴ φωληρά τους. Τὰ δύο τὰ κατὰκο-
ψαν μικρὰ μικρὰ κομματάκια, ὅπου ἔγι-
ναν τελείως ἄχρηστα, τὸ ἄλλο τὸ ἔκαμαν

τρία κομμάτια, ἀλλὰ τὸ πρόλαβε, τὸ ψευτομπάλωσε καὶ δὲν τὸ ἔχασε αὐτό. Ὑστερα ἀπ' αὐτὰ τὸν ἀκολούθησεν ἀσθένεια στὴ γυναῖκα του καὶ στὰ παιδιὰ του. Ἀπὸ τὰ χωράφια του καμμία ἰσοδεία δὲν ἐμάζευσεν. Ἦλθεν ὁ πτωχὸς νὰ χάσῃ τὰ μυαλά του ἀπὸ ταῖς πολλαῖς δυστυχίαις ποὺ τὸν εὗρηκαν.

Μιά μέρα λοιπὸν νάτος κ' ἔρχεται στὸ Μυλο καταλυπημένος καὶ ταπεινωμένος, μόνον ποὺ δὲν ἔκλαιγε. Ὡς τὸν εἶδα σ' αὐτὰ τὰ χάλια (εἶχα μάθει ὅμως προτιήτερα ταῖς ζημίαις ποὺ ἔπαθε).

— Αἰ Θεοδόσιε, τοῦ λέγω, τί γίνεσαι; πῶς εἶσαι;

Τότε ὁ φτωχὸς μ' ἕνα θαυὸν ἀναστεναγμὸν μοὶ λέγει:

— Ἀμὰν ὁρὲ καλόγηρε, τί ἅγιος εἶναι αὐτὸς ποὺ ἔχεις ἔδω;

— Τί συμβαίνει τοῦ λέγω; — Ἀμὰν ρὲ ἀδελφέ μ' ἀφάνισαι!!.. τότε τοῦ λέγω.

— Θυμᾶσαι ποὺ σοῦ ἔλεγα μὴ μοῦ κάνεις ζημίες καὶ σὺ μ' ἐπερίπαιζες; νομίζεις πῶς εἶναι δικό μου τὸ κτήμα; τοῦ ἁγίου εἶναι.

— Βρὲ ἀδελφέ μου νὰ μὲ συγχωρέσης, ἄλλην φορὰ σοῦ ὑπόσχομαι νὰ μὴ σὲ ἐνοχλήσω εἰς τὸ ἔξῃ.

— Θεὸς σχωρέσ, τοῦ λέγω, πήγαινε στὴν Ἐκκλησίαν νὰ ζητήσης συγχώρησιν καὶ ἀπὸ τὸν ἅγιον, νὰ δάλῃς τρεῖς μετάνοιες κ' ὕστερα ἔλα ἀπ' ἔδω νὰ σὲ κεράσω κἀνα καφεδάκι. Κ' ἔτσι ἔγινε ἀδελφέ μου. Ἐπειτα γυνήκαμε φίλοι· κ' ἔρχονταν καὶ ἄλθετε στὸ μυλο, μ' ὅλον τὸ συγγενολόγι του, κ' οὔτε ἀτόλμησε πλέον νὰ μὲ ξαναπειράξῃ.

Ἐτερον παρόμοιον μ' ἕνα ἀγελαδάρη.

Ὅπως μὲ τὸν γιδάρη ὅπου σοῦ εἶπα, τᾶπαθα καὶ μ' ἕνα γείτονα Μυλωνᾶ, ὅπου ἄφινε τ' ἀγελάδια του κ' ἔδωσαν πάντοτε

μέσα εἰς τὸν δικόν μας τόπον. Ἐνας ἄγριος ἄνθρωπος!! πῶ. πῶ. Παναγία μου. Ὅταν τοῦ ἔλεγα τίποτε μ' ἀπειλοῦσε, πῶς θάρρη καμμιὰ νύχτα νὰ μὲ ξεμπερδεύσῃ.

— Καλὰ τοῦ λέγω, ἀπὸ τὸν ἅγιον Πρόδρομον θὰ τὸ εὗρης καὶ σὺ. Μ' ἀγανάκτησε.. Καὶ ὦ τοῦ θαύματος!! μεγάλη σου ἡ χάρις καὶ ἡ προστασία σου, ἁγιέ μου τίμιε Πρόδρομε. Ὑστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες, ἐκεῖ ὅπου ἔπαιζε τὸ παιδί του μὲ ἄλλα τσομπανούδια μέσα στὸν λάκκον, τῷ σμπρουξάν ἐκεῖνα κ' ἔπεσε μέσα σὲ μιὰ μπάρκα κ' ἐκεῖ ἔμεινε· δηλαδὴ ἐπνίγηκε. Ἀπόρησαν ὅσοι τὸ ἔμαθον καὶ ὅλοι τὸ ἀπέδωκαν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ ἁγίου.

Καὶ ὁ Ἰδιος τὸ κατάλαβε.. καὶ σ' ὀλίγον καιρὸ νάτος καὶ μοῦ ἤλθε σὰν γάτος δρεμένος.. περίλυπος, σύντριμμα τέλειον καὶ μοῦ ζητοῦσε συγχώρησιν.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ συγχωρήσῃ τοῦ λέγω, ἀλλὰ πήγαινε καὶ εἰς τὸν ἅγιον Πρόδρομον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ σὲ συγχωρήσῃ καὶ αὐτὸς διότι μᾶς ἀγανάκτησες.

Ἐρωτῶ τὸν Βησσαρίωνα· αὐτὰ ποὺ σοῦ συνέβησαν μὲ τὸν γιδάρη καὶ μὲ τὸν γείτονα τὸν Μυλωνᾶ τὸν ἀγελαδάρη, ἔγιναν τὸν ἴδιον χρόνον ὅπου ἔκτισες τὴν ἐκκλησίαν;

— Ὅχι μοὶ λέγει· αὐτὰ ἔγιναν ὕστερα ἀπὸ δύο ἢ τρία χρόνια— νομίζω κατὰ τὸ ἔτος 1919 νὰ ἔγιναν.

— Ἄλλο κἀνα παρόμοιον ἱστορικὸν συμβάν ἔχεις νὰ μοῦ πῇς; διότι πιθανὸν νὰ τὰ σημειώσω κ' αὐτὰ νὰ τὰ μνηθάνουν καὶ οἱ μεταγενέστεροι.

— Ἀλήθεια λὲς γερο Λάζαρε; αἰ, ἀφοῦ θέλεις, θὰ σοῦ πῶ καὶ ἄλλα πῶς ἔγιναν ἀλλὰ ὅχι σ' αὐτὸ τὸ Μετόχιον, τὰ Μαριανά, ἀλλὰ θὰ σοῦ πῶ γιὰ τὸ Μεταγγίτσι.

Περὶ τοῦ Κεχαγιά (προβατάρη βλάχου) ὅπου ἔκαμε πολλὰς ζημίες εἰς τὰ γεννήματα τοῦ Μετοχίου.

Ὅταν ἤμουν, γ. τοῦ

μύλου μας στο Μεταγίτσι, με οικονόμον τὸν γέρο-Ἡλία κατὰ τὸ ἔτος 1912 καὶ 13 τὰ ἴδια εἶχαμε κ' ἐκεῖ μ' ἕναν Κεχαγιά πού τὸ ὄνομά του τώρα μοῦ διαφεύγει. Ἔτσι κ' αὐτὸς ὁ κύριος ποῦ λές, ἄφινε τ' ἄρνιά του κ' ἔδωσαν μέσα στὰ γεννήματα, τώρα κατὰ μῆνα Μάρτιον· τὸν ἐμάλλωνε ὁ οἰκονόμος ὁ γέρο-Ἡλίας, ἀλλ' αὐτὸς πεντάρκα δὲν ἔδινε. Τὸν εἶπε μία, δύο, τρεῖς φορές· αὐτὸς τὸν χαδᾷ του· ποῦ ν' ἀκούσῃ; ἔκανε τὸ κορόϊδο... Ἐγὼ τὰ ἔβλεπα αὐτά, πῶς ἐκταφρονοῦσε τὸν Οἰκονόμον καὶ ἔδραξα μέσα μου... Βρὲ τὸν παληόβλαχον, ἔλεγα, νὰ μᾶς κάμῃ ζημιές καὶ νὰ μὴ μᾶς λογαριάξῃ γιὰ τίποτε καὶ νὰ μᾶς περιπαίξῃ; Δὲν ἐδάσταξα.. θυῆκα ἀπὸ τὸ μῦλο μιά μέρα καὶ τοῦ λέγω.

— Βρὲ Κεχαγιά· δὲν φοβᾷσαι τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἅγιον ποῦ καταστρέφεις τὸ σιτάρι του; τί μ' ἀπαντιᾷ;

— Αἱ Καλόγηρε, τρώγει ὁ ἅγιος Πρόδρομος σιτάρι;

— Δὲν τρώγει τοῦ λέγω. Καλά—καλά.. ἀπὸ αὐτὸν νὰ τὸ εὕρῃ καὶ μὲ πολλήν μου λύπην ἐσιώπησα καὶ γύρισα στὸ μῦλο...

Δὲν πέρασαν πολλὲς ἡμέρες, καθὼς ἔβωσκε τὰ πρόβατα ὁ Βλάχος ἀπέναντι ἀπὸ τὴν καινούργια τὴν καλύδα στὲς συκαμινιές, ὅπου τὴν χωρίζει τὸ αὐλάκι τοῦ μύλου καὶ τὸ χωράφι ἐμπρὸς εἰς τὴν Καλύθαν, τὸ εἶχαμε σπαρμένο σιτάρι. Κατὰ τὴν συνήθειά τους ποῦ εἶχαν τ' ἄρνιά (αὐτὰ βλέπεις ἦσαν ἐλαφρά) ἄρχισαν καὶ πηδοῦσαν τ' αὐλάκι καὶ πήγαιναν μέσα στὸ σπαρμένο χωράφι κ' ἔδωσκουσιν. Ὁ Βλάχος τὰ ἔβλεπε, ἀλλὰ ἔκανε τὸν ἀδιάφορο. Μάλιστα ἐξεμάκρυνεν ἀπὸ τὰ πρόβατα, κ' ἐπήγαινε πέρα πρὸς τὴν ρεμματιά γιὰ νὰ μὴ τὰ βλέπῃ καὶ κατηγορεῖται.

Ἀφῆσέ τον κ' ἄκουε τώρα τί ἔγινε. Μαζὺ μὲ τ' ἄρνιά ἐπήδηξε καὶ μία προβατίνη, σὰν εἶδαν τὴν προβατίνη ποῦ πή-

δηξε καὶ χώθηκε μέσα στὸ σιτάρι κι' ἐτρώγε, ζήλεψαν καὶ τ' ἄλλα πρόβατα· τ' αὐλάκι ὡς τὸ ξέρεις ἦτον θαθὺ ἕνα μέτρο καὶ περισσότερον. Τὰ πρόβατα κουτὰ καθὼς εἶναι, ἄρχισαν κ' ἄλλα νὰ πηδοῦν τ' αὐλάκι, ναι ἀλλὰ τὰ περισσότερα ἐπεφταν μέσα στὸ αὐλάκι καὶ τὸ νερὸ τὰ κατέδαζε μέσα στὴ μεγάλη στέρνα τοῦ μύλου. Ὁ Σαρακατσιάνος (Κεχαγιάς) κρυμμένος νὰ μὴ βλέπῃ. Τίς οἶδε καὶ τί θρσιίδι νὰ μᾶς ἔκαμε.

Καμμιά φορὰ βγαίνει ὁ οἰκονόμος ὁ γέρο-Ἡλίας ἐπάνω εἰς τὴν στέρνα καὶ τί νὰ ἰδῇ! ἐγέμισε ἡ στέρνα ἀπὸ πρόβατα τοῦ βλάχου πνιγμένα! Βάζει τίς φωνές.

— Ρὲ Κεχαγιά—αἱ, αἱ Κεχαγιά! ρὲ τὰ πρόβατά σου κολυμποῦν στὴ στέρνα! ρὲ ἔλα, ἔλα ἐδῶ!

Ἀκούει ὁ Βλάχος ὅτι τὰ πρόβατά του κολυμποῦν στὴ στέρνα· ὦχ! καὶ τί τὸν θέλεις, ἔρχεται τρεχάτος, λαχανιασμένος, μὰ τί νὰ ἰδῇ; εἰκοσι καὶ περισσότερα ἦσαν πνιγμένα!... Ἀρχῆσε νὰ μοιρολογᾷ, νὰ τραβᾷ τὰ μαλλιά του, νὰ κτυπᾷ τὰ στήθια του—ὦχ ὁ μαῦρος, νὰ σκοῦζ—ὦχ ὁ καῦμένος, ὦχ κιόμ τίν τοῦτο πῶπαθα! ἄμάν—ἄμάν, φώναξε καὶ τὴ γυναῖκά του καὶ τὰ ἔδωσαν ἀπὸ τὴ στέρνα καὶ τὰ ἔγδερναν νὰ μὴ χάσουν τὰ μαλλιά. Κ' ἄκουες τὰ μοιρολόγια καὶ τοὺς θρήνους ποῦ ἐδοῦνεν ὁ λάκκος...

Ἐγὼ ἐδόξαζα κ' εὐχαριστοῦσα τὸν τίμιον Πρόδρομον γιὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ βλάχου κ' ἔλεγα μέσα μου.. παληόβλαχε, καλὰ νὰ πάθῃς! ἤθελες νὰ τὰ παχύνῃς μὲ τὰ σιτάρια τοῦ Μετοχίου. Ὑστερα ἀπὸ κάμποσιν ὥρα λέγω τοῦ βλάχου.

— Αἱ Κεχαγιά, τρώει ὁ ἅγιος Πρόδρομος σιτάρι;

— Ἄσε με μορὲ Καλόγηρε, μὴ μὲ πειράζῃς, θὰ σκάσω ἀπ' τὸ κακὸ μου.

— Ναί... τώρα θὰ σκάσῃς, στὴν ἐσκά-

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

—Εὐχετήριοι

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ λοιπῶν ἑορτῶν τοῦ Δωδεκαμήρου καθὼς καὶ τῷ εἰσερχομένῳ νέῳ ἔτει 1959, ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη», εὐχεται νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη μεταξὺ τῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ λαοῦ. Πρὸ παντὸς νὰ ἐπιτευχθῇ κατ' αὐτὸ ἡ ἔνωσις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἑορτολογίου καὶ ἀποφευχθῇ τυχὸν σχίσμα εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν. Ὁ Θεὸς νὰ φωτίσῃ τοὺς Ἰθύνοντας νὰ πράξουν ὅ,τι ἐπιβάλλεται διὰ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς μας.

—Ἡ Ἱεραρχία

Καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα Νοέμβριον, συνεδρίασεν ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας μας. Αἱ ἐργασίαι αὐτῆς διεξήχθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὁμαλῶς, πλὴν μερικῶν προσωπικῶν ἀντεγκλήσεων καὶ μὴ, παρατηρηθεισῶν ἐν αὐτῇ. Ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα, ταῦτα ἔγιναν γνωστὰ διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ λοιπῶν ἐνδιαφερομένων περιοδικῶν.

Ἐκ τῶν σπουδαιότερων ζητημάτων, αἵτινα ἔμειναν ἄλυτα, εἶναι καὶ τὸ Παλαιοημερολογητικόν, τὸ ὁποῖον, ἐνῶ δὲν εἶναι ζήτημα δογματικόν, ὡς ἰσχυρίζονται οἱ θέλοντες νὰ ἰσχυρίζονται οὕτω, φθάνει ὁμως εἰς τὸ ὕψος τοῦ δόγματος, διότι κατὰ πρῶτον καταργεῖ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, ἣν ὁ Κύριός μας ἐξήτησε καὶ δεύτε-

ραμεν ἡμεῖς, ἐοὺ μᾶς περιέπαιζες.. κ' ἀπὸ τότε ἀγαθὴ ἦτον ἡ ὥρα.., ποὺ νὰ ξαναπλησιασῶ ὁ βλάχος στὰ γεννήματα.

Αὐτὰ μᾶς συνέδρσαν μὲ τὸν Κεχαγιαὶ στὸ Μεταγγίτσι κατὰ τὸ ἔτος 1913. Τώρα νὰ σοῦ πῶ ἕνα φρέσκο ποῦ μοῦ συνέδρ εἰς τὴν Νικήτην μέσα στὸ σπῆτι τοῦ Δ. Καμπόρη.

(Ἀκολουθεῖ)

ρον ἔχει ἀναστατώσει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου, τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας καὶ καταργήσῃ ὠρισμένους Κανόνες τοῦ Πηδαλίου. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ εἶναι τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ σπουδαιότερον ὅλων;

Ὁρισμένος Ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν σεβαστὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ζητεῖ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐσωτερικῆς ἐνότητος μαζί μὲ τὴν ἐξωτερικὴν καὶ οὕτη θὰ ἐπέλθῃ ἀφοῦ ἐπανέλθῃ τὸ Ὁρθόδοξον ἑορτολόγιον, καὶ τὸ ὁποῖον ἐστάθη ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ὡς μία χρυσὴ ἀλυσος τῆς ἐνώσεως ἡμῶν τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν.

Καὶ ἐνῶ τὸ πρᾶγμα εἶναι τόσον εὐκόλῳ. Διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ παρουσιάζεται μεγαλυτέρα εὐκολία ἀπὸ τὴν εὐκολίαν ποὺ ἐχρειάσθη διὰ τὴν κατάργησίν του. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν δύναται νὰ ἐπαναφερθῇ μὲ τόσῃν εὐκολίαν καὶ δὲν ἐπαναφέρεται, ἡμποροῦν νὰ γεννηθοῦν πολλαὶ ὑπόνοιαι καὶ δὴ, ὅτι ἰσχυρὰ δύναμις μυστική, μὴ ἔχουσα σχέσιν μὲ τὸν Χριστὸν μας, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ἐχθρὰν τοῦ Χριστοῦ μας, ἔχει δεμένας τὰς χεῖρας ὠρισμένων Ἀρχιερέων μας καὶ ὡς ἐκ τούτου οὕτοι δὲν τολμοῦν νὰ τὸ ἐπαναφέρουν.

Ἄς σκεφθοῦν.

Ἡ δοθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας λύσις, καθ' ἣν οἱ παλαιοημερολογῖται δέον νὰ ἐξυπηρετῶνται ὑπὸ νεοημερολογιτῶν Κληρικῶν καὶ εἰς ναοὺς τῆς κρατούσης Ἐκκλησίας, οὐδόπως ὑπῆρξεν ἱκανοποιητικὴ. Διότι οὐ μόνον οἱ Παλαιοημερολογῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐσυνειδητότεροι νεοημερολογῖται ἱερεῖς ἀσφαλῶς θ' ἀπορρίψουν τὴν λύσιν ταύτην, διότι διὰ ταύτης μεταβάλλεται ὁ λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου εἰς ἐν ἀσυνείδητον ὑπηρετικὸν πρόσωπον, ὡς ἄλλος ἡθοποιός, μὴ συναισθανόμενος ψυχικῶς τὰ ἱεουργούμενα, ἐφ' ὅσον δις τοῦ

ἐτους, δίκην θεατρικῶν παραστάσεων, θὰ ἐπαναλαμβάνη τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας τῶν ἑορτῶν. Πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος ὥστε τὸ φλέγον ζήτημα νὰ ἐπιλυθῇ κανονικώτερον, ἵνα μὴ καταλήξωμεν εἰς ἐπίσημον ἐκκλησιαστικὸν σχίσμα, ὅποτε διὰ τοῦτο θὰ εὐθύνεται ἡ κρατοῦσα Ἐκκλησία μας.

— Τὸ δεύτερον ζήτημα

Δεύτερον ζήτημα ποὺ συνεζήτησεν ἡ Σεπτῇ Ἱεραρχία, εἶναι οἱ μισθοὶ τῶν ἱερέων μας. Καὶ θέτομεν καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀπὸ τὰ φλέγοντα, διότι οἱ ἱερεῖς μας καὶ ἐν γένει ὁ κλῆρος, μᾶς δίδει τὴν τροφὴν τῆς ψυχῆς. Καὶ ὅπως τὸ σῶμα χωρὶς τροφὴν ἀποθνήσκει, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ. Ἀρνούμενοι λοιπὸν οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἐνισχύσουν τοὺς ἱερεῖς μας μὲ ἄρτον, ἀρνοῦνται νὰ τροφοδοτήσουν τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν. Οἱ ἱερεῖς ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ ἐλαττοῦνται ἕως ὅτου ἐκλείψουν παντελῶς. Οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν θὰ προσφέρουν τότε τὰ ἐκκλησιαστικὰ φροντιστήρια ἀνώτερα καὶ κατώτερα, οὔτε αἱ θεολογίαι καὶ ἡ πνευματικὴ κατάρτισις τῶν Κληρικῶν μας θὰ ἀξιοποιηθῶν, ἂν πρῶτον δὲν κανονισθῇ ὁ ὑποφερτὸς μισθὸς τῶν. Καὶ μόνον τότε θὰ ἡμποροῦμεν νὰ ἀξιώσωμεν τὴν ἀπόκτησιν μορφωμένου κλήρου.

Δὲν βλέπετε ὅτι οἱ θεολόγοι μας ἐντρέπονται νὰ γίνουν κληρικοί; Διὰ τί; Διότι ἐξουθενοῦνται ἀπὸ τὸν ἀγροῖκον λαὸν καὶ κομποδέονται ὅταν φαῦλος τις τοὺς συναντήσῃ κατ' ὁδὸν καὶ ιδίῳ πίπτουν εἰς τὴν γενικὴν περιφρόνησιν ἀπὸ τὸν ἄθεον βέβαια κόσμον. Ἄν δὲν λάβῃ ὁ κλῆρος τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν εἰς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, δὲν θὰ ἔχωμεν καλὰ ἀποτελέσματα.

Εἰς τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ κλήρου παρετηρήθη κάποια προσπάθεια ἀπὸ μέρος τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν

ἁρμοδίων, ἀλλ' εἶναι πολὺ ἔνωρις ἀκόμη διὰ νὰ ἐκφέρωμεν γνώμην, καί, ἐὰν μὴ ἴδωμεν οὐ μὴ πιστεύσωμεν.

— Τὰ ὑπόλοιπα.

Κατὰ τὰ ἄλλα συζητηθέντα θέματα δὲν ἐπῆλθε καμμία διόρθωσις πλὴν τῆς ἀρνήσεως τοῦ τετάρτου γάμου καὶ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐκδόσεως τῶν διαζυγίων.

Διὰ τὴν πάταξιν τοῦ Μασσωνισμοῦ καὶ Χιλιασμοῦ, οὐδὲν ἐλέχθη, οὔτε δι' ἄλλην τινὰ προπαγάνδαν ἀπὸ τὰς πλεοναζούσας ἐν τῷ Ὁρθόδοξῳ ἡμῶν Κράτει, τὸν Καθολικισμόν, Προτεσταντισμόν, Οὐνιτισμόν καὶ τὰ τοιαῦτα. Μόνον ὁ ἅγιος Κίτρος κ. Βαρνάβας ἀνέπτυξε τὸ θέμα τῶν ξένων προπαγανδῶν, ἀλλ' ἐν τῇ οὐσίᾳ τίποτε δὲν ἔγινε. Ὑποθέτομεν ὅτι ἐὰν εἴχομεν σήμερον ἓνα Χρυσόστομον ἢ τὸν ὁμοίόν του, παρευθὺς θὰ ἐπατάσσετο κάθε ἀντιχριστιανικὴ κίνησις, ὅσον μέγας καὶ ἂν ἦτο ὁ ὑποκινήτης.

Κατὰ τὰς γνώμας τῶν ἰθυόντων, ἡ κοινὴ Ὁρθόδοξος συνείδησις δὲν ἱκανοποιήθη ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἱεραρχίας. Ἄς εὐχόμεθα ὅπως συνέλθῃ αὕτη καὶ πάλιν τὸ συντομώτερον καὶ ρυθμίσῃ ὅσα ζητήματα δὲν ἐρρυθμίσθησαν κατὰ τὴν λήξαν Σύνοδον.

Ὁ ἅγιος Προκαθήμενος κ. κ' Θεόκλητος εἶναι ἄξιος παντὸς ἐπαίνου, διότι διὰ τῆς συγκλήσεως τῆς Ἱεραρχίας, ἀσχέτως πρὸς τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς, ἔδωκε μίαν ὥθησιν πρὸς λύσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, διὰ τὰ ὁποῖα ζητήματα ἢ εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον συνερχομένη τοιαύτη, νὰ εὔρῃ ὀλιγώτερα ἐμπόδια διὰ τὴν ἐπίλυσιν αὐτῶν.

— Τὸ Συνέδριον τῶν Παλαισημερολογιτῶν.

Συγχρόνως μὲ τὴν σύγκλησιν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνεκροτήθη τὸ Β' Πανελλαδικὸν Συνέδριον

τῶν παλαιοσορολογιτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τὴν 9ην καὶ 10ην Νοεμβρίου, ἤτοι διήμερον.

Σκοπὸς τοῦ Συνεδρίου ἦτο ἡ ὑποβολὴ διαμαρτυρίας πρὸς τὴν ἐπίσημον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἐμμονὴν της εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Παπικοῦ ἡμερολογίου ἀπὸ τὸ ἔτος 1924, καθ' ὃ ἐπεβλήθη ἀμελετήτως καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἐφαρμόσουν καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

Κατ' αὐτὸ διάφοροι ρήτορες κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἀνέπτυξαν τὰ θέματά των ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ σκοποῦ τοῦ Συνεδρίου.

Οὕτως ὠμίλησαν, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Σ. τῆς Π. Θ. Ε. Ο. Κ. Ἀρχιμ. Ἀκάκιος Παππᾶς, ἁγιορείτης, ὁ Ἀρχιμ. Π. Χρυσόστομος Ναυλῆς, Ἐφημέριος τοῦ Παραρτήματος Βόλου καὶ ὁ πρόεδρος αὐτοῦ κ. Δημ. Παυλῆς, ὁ δικηγόρος κ. Λυρικὸς ἐκ τοῦ Παραρτήματος Θεσ/νίκης, ὁ θεολόγος κ. Σταῦρος Καραμήτσος, ὁ κ. Διονύσιος Μπατιστάτος, ὁ ἀγιορείτης ἱερωμ. Ἰγνατίος Ἰβηρίτης ἐξ ὀνόματος τῶν μοναχῶν τοῦ ἁγίου Ὁρους, ὁ ἀγαπητὸς μας ἱεροδιάκονος Κύπριος κ. Σπυρίδων Ἐρμολογιάννης, ὁ κ. Δημ. Χασιώτης, ὁ δικηγόρος κ. Ἀνάργ. Παναγιωτόπουλος καὶ τέλος ὁ Γεν. Γραμματεὺς κ. Μ. Λογαράς ἠψυχάριστος τοὺς Συνέδρους διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου. Κατὰ τὸ τέλος ἐξεδόθη τὸ κάτωθι ψήμισμα:

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τὸ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας συγκληθὲν Βον Πανελλαδικὸν Συνέδριον, συνεδρίασαν συνελθὼς ἀπὸ τῆς 9ης Νοεμβρίου μέχρι καὶ τῆς 10ης ἰδίου, παρουσίᾳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ Δ. Σ. τῆς Π. Θ. Ε. Ο. Κ. καὶ τῶν Ἐπαρχιακῶν Κέντρων καὶ Παραρτημάτων, ἀφοῦ ἤκουσε τῶν διαφόρων ὁμιλητῶν ἀποφασίζει ὁμοφώνως τὰ κάτωθι:

1) Ἐμμένει σταθερῶς καὶ ἀμετακινήτως

εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Ἀγίων Πατέρων ἐν Οἴκου-μενικαῖς καὶ Τοπικαῖς Συνόδοις θεσπιθέντα, πρεσβεῦον ὅσα τὰ πάγχρυσα ἐκεῖνα στόματα τοῦ λόγου ἐδίδαξαν καὶ δικάζον τὰ ὅσα ἐκεῖνοι κατεδίκασαν.

2) Θεωρεῖ τὴν εἰσαγωγὴν ἢ διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου ὡς ἀντικανονικὴν, ἐφ' ὅσον δὲν ἀπεδέχθησαν αὐτὴν αἱ περισσώτεραι τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ χαρακτηριστίζει τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα ὡς ἐπίδικον ἐνώπιον τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου.

3) Καταδικάζει πάντα ἐκσυγχρονισμὸν τῶν θεσμῶν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἔστω καὶ ἐὰν οὗτος ἀναφέρεται εἰς ἔθιμον, παραδόσεις καὶ τύπους τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως.

4) Καταδικάζει ἐπίσης πᾶσαν ἐκτροπὴν ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς ἀπ' αἰῶνων κρατούσης ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, ὡς τὰς ἀντικανονικὰς ὁφ' ἑνὸς ἐπισκόπου εἰς ἐπισκόπους χειροτονίας.

5) Διαδηλοῖ πρὸς τὴν συνεδριάζουσαν Ἱεραρχίαν, μεθ' ὅλου τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ, ὅτι ἀναμένει ἀπ' αὐτῆς τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς γενομένης ἀταξίας, διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ πρὸ τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας τοῦ 1924 ἐροτολογικοῦ καθεστώτος, πρὸς ὀριστικὴν εἰρήνευσιν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος.

6) Χάριν τῆς ἀγάπης καὶ ἐν ἀδυναμίᾳ ἐπαναφορᾶς, προτείνει τὴν σύστασιν μὲν τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἀναζητήσιν προσωρινῆς λύσεως, μέχρις οὗ συγκληθῇ Πανορθόδοξος Σύνοδος, μόνῃ ἀρμοδίᾳ νὰ ἐπιληφθῇ ζητήματος, ὡς τὸ ἡμερολογιακόν, ἀφορῶντος τὴν Οἰκουμενικὴν Ὁρθοδοξίαν.

7) Ἀπευθύνει τὰ σέβη τῶν συνέδρων καὶ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὁμοφρόνων ἀδελφῶν πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τὰς ὁποίας καὶ παρακαλεῖ, ὥπως ἐνεργήσωσι τὰ δέοντα διὰ τὴν σύγκλησιν Πανορθόδοξου Συνόδου πρὸς ὀριστικὴν ρύθμισιν ἐκκρεμούντων ζητημάτων, ἐν οἷς καὶ τὸ ἡμερολογιακόν.

8) Ζητεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὥπως περὶ φρουρήσῃ νομικῶς τὸ ἀπαράγραπτον δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς ἡμῶν συνειδήσεως, πρὸς ὀριστικὸν ἀπο-

κλεισμένον καὶ ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως ἀνελευθέρων καὶ ἀντιχριστιανικῶν διωγμῶν.

9) Διακηρύσσει τὴν υἱικὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Ἱερὸν ἡμῶν Κλήρον καὶ τὴν πνευματικὴν Διοίκησιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

10) Ἐξουσιοδοτεῖ τὸ Κέντρον (Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ Δ. Σ. τῆς Π. Θ. Ε. Ο. Κ.) ὅπως διενεργήσῃ πᾶν νόμιμον μέσον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ πρὸς περιφρουρήσιν τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν ὡς ἐλευθέρων πολιτῶν καὶ ἐπιδώσῃ τὸ παρὸν ψήφισμα εἰς τὴν συνεδριάξουσαν Ἱεραρχίαν, Βουλὴν, Κυβέρνησιν, Πατριαρχεῖα καὶ Ἀδτοκεφάλους Ἐκκλησίας, δημοσιεῦσιν τοῦτο δόλκληρον ὡς ἔχει εἰς τὸν Τύπον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 10) 10 11) 1958

Οἱ Σύνεδροι

Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ ἀπάντων τῶν Συνέδρων καὶ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου

Τοὺς ἀδελφοὺς Παλαιοημερολογίτας ἡ «Ἀγιορειτικὴ» συγχαίρει διὰ τὴν ἐμμονὴν των εἰς τὸν ἀγῶνα πρὸς ἐπικράτησιν τῆς Ὁρθοδοξίας.

— Τὰ λυπηρὰ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας.

Ἀπὸ ἀναγνώσεις διαφόρων θρησκευτικῶν φύλλων καὶ περιοδικῶν, πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἡ ἀγαπητὴ μας «Ἀνάπλασις» τὸ ἀγαπητόν μοι περιοδικὸν τοῦ ἀληθινοῦ οἰκογενειακοῦ φίλου μου Μιχαὴλ Γαλανοῦ καὶ τοῦ ὁσαύτως ἀγαπητοῦ μοι Κων. Διαλησμά, ἀπεδοκιμάσθη ἐπισήμως ἀπὸ τὴν συγκληθεῖσαν ἐσχάτως Ἱεραρχίαν. Ὁ λόγος τῆς ἀποδοκιμασίας εἶναι «ἡ ἀνερευθρίας καὶ ἀχαλίνωτος ρυπαρογραφία» αὐτῆς ἐναντίον ὠρισμένων Ἱεραρχῶν, δι' ἣν καὶ ἐχαρακτηρίσθη ὡς «ὄργανον συκοφαντικῶν τῆς Ἐκκλησίας μας». Ἡ ἀποδοκιμασία συνωδεύετο ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Συνεδριάσεως μὲ κραυγὰς «αἰσχος αἰσχος».

— Ἐκ τῶν οἰκείων τὰ βέλη.

Καὶ προηγουμένως, πολλάκις, ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» ἐτόλμησε νὰ θίξῃ

τὰ ζητήματα αὐτὰ καὶ νὰ κάμῃ προσεκτικούς τοὺς Ἱεράρχας μας ἀπὸ τὰ θρησκευτικὰ αὐτὰ περιοδικά, ἅτινα ὑπείσρχονται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας. ἐκλαμβάνοντα σοφοὺς Ἱεράρχας ὡς κακῶς σκεπτομένους ὃ δὲ σκοπὸς τῶν διευθυντῶν των εἶναι ὅχι νὰ διορθώσουν τὰ κακῶς κείμενα, ἀλλὰ νὰ προσπορίσθωσιν ὀφέλη ὕλικά ἢ ἡθικά καὶ παραστήσουν τὸ ὀρθὸν ὡς πεπτωκὸς καὶ τὸ πεπτωκὸς ὡς ὀρθόν.

Ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ ὁμόνοια καὶ συνεργασία μεταξὺ τῶν ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀποβλέπουσα εἰς ἓνα σκοπόν, δὲν θὰ ἴδωμεν ἄσπρη μέρα καὶ προχωροῦντες οὕτω, πρέπει ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς νὰ περιμένωμεν τὴν ἀμοιβαίαν ἀνάλωσιν.

— Ἡ «Χριστιανικὴ Δημοκρατία».

Ὁ φίλος μας κ. Νικ. Ψαρουδάκης διὰ τοῦ σοβαροῦ καὶ ἀναπλαστικοῦ ὁργάνου του «Χριστιανικὴ Δημοκρατία» ἐργάζεται ἐντατικὰ διὰ τὸν πνευματικὸν ἐξωραϊσμόν μας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Τὸ ρεῦμα του, παρασύρει πᾶν τὸ ἀτακτον καὶ ἄβουλον καὶ δὲν πτοεῖται ἀπὸ οὐδέν· οὕτε τὸν διαβολικὸν Μασονισμόν, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἐκάμαμεν πανίσχυρον διὰ τῆς ἀπομακρύνσεώς μας ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν δικαιοσύνην του. Καὶ σήμερον, ὅπως καὶ ἄλλοτε, ἐπαινοῦμεν τὸν ἀγαπητὸν κ. Ψαρουδάκην διὰ τοὺς ἀγῶνας του καὶ εὐχόμεθα ἡ θεία χάρις, ἡ μόνη ἱκανή, νὰ τὸν σκεπάξῃ ἀπὸ πᾶσαν ἐχθρικὴν ἐνέργειαν ἐναντίον του.

Μὲ κρυφὴν χορὰν καὶ πολλὰς ἐλπίδας ἀναμένει ὁ κόσμος τὴν ἣν χρειάζεται στροφὴν πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν πάταξιν παντὸς μὴ ὑγιοῦς.

— Φωνὴ Ὁρθόδοξου κληρικοῦ διὰ τὴν σημερινὴν κατάστασιν.

Εὐσεβὴς καὶ δεδοκιμασμένος ἱερεὺς

τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, μᾶς γράφει τὴν γνώμην του, διὰ τὴν ἔκλυσιν τῶν ἡθῶν τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Γράφων, ἀπευθύνεται εἰς τὴν συνεδριάζουσαν ἱεραρχίαν μας, (ληξασὼν ἤδη τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς) καὶ παρακαλεῖ αὐτὴν νὰ ἐφαρμόσῃ μέτρα πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ. Ἡ ἔκλυσις προέρχεται, γράφει, ἀπὸ τὸν ψευδοπολιτισμὸν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν τελευταίαν 10ετίαν διὰ τοῦ γυμνισμοῦ, ὅστις ἐκείθεν προῆλθεν. Ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐπλεόνασαν ὅλαι αἱ αἰσχραὶ ἐπιθυμίας καὶ ὅλα τὰ ἐκ τῆς σαρκὸς προερχόμενα ἐγκλήματα, διαζύγια, αὐτοκτονίαι, φόνοι, αἰμομιξίαι κ.λ.π..

Παραθέτει κατόπιν πολλὰ παραδείγματα ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἐθυσιάσθησαν διὰ τὴν τήρησιν τοῦ καθήκοντός των, ὅπως ὁ καλὸς ποιμὴν ἐθυσίασε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν Σταυρὸν ὑπὲρ τῶν προβάτων του, κ.λ.π..

Τὸν ἀγαθὸν τοῦτον λεύτιην, ποῖος τὸν ἀκούει; εἰς τὴν δικαίαν φωνὴν του ποῖος προσέχει; Σήμερον κυριαρεῖ μεταξὺ τῶν προεστῶτων, τὸ ὕλικόν συμφέρον, ἡ φιλοδοξία, ἡ εὐμάρεια, ἡ καλοζωία καὶ τίποτε ἄλλο. Ὅπου ἔφθασαν σήμερον τὰ πράγματα ἀπὸ τοὺς μεγάλους μας, δὲν μένει παρὰ κάθε πιστὸς Χριστιανὸς νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν νὰ λυπηθῇ τὸ γένος μας καὶ νὰ μᾶς σώσῃ, νὰ φωτίσῃ δὲ καὶ τοὺς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ ἐνδιαφερθοῦν κάπως καὶ διὰ τὸ ποίμνιον.

ΟΙΚΟΥΜΕΝ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

— Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης

Παρέστη συμπροσευχόμενος κατὰ τὸν μηνιαῖον ἁγιασμὸν ἐν τῷ Ἱ. Ἀγιάσματι Παναγίας Βεφᾶ, τῇ 1ῃ Ἀρξαμένου μηνός.

Τὸν ἁγιασμὸν ἐτέλεσεν ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως κ. Καλλίνικος, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Αἰδ. κ. κ. Γερμά-

νοῦ Ἀνδρεάδου καὶ Θεοδώρου Ἐνωτιάδου καὶ τοῦ Πανσο. Κωδικογράφου κ. Εὐαγγέλου, ἐν μέσῳ πυκνοῦ πλήθους, ὁ περ ὁ Πατριάρχης εἰς τὸ τέλος προσεφώνησε δι' ὀλίγων καὶ ἡγίασε διὰ τοῦ τιμίου Ξύλου.

— Τὸ Οἶκουμ. Πατριαρχεῖον διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Πατριάρχου Ἀντιοχείας

Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ νέου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Θεοδοσίου, ἀντηλλάγησαν τὰ κάτωθι τηλεγραφήματα:

Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν

Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν

Φανάριον.

Ἀφάτω Θεῖα βουλῇ κληθέντες κανονικῶς σήμερον Ἀγιώτατον Πατριαρχικὸν Θρόνον Ἀντιοχείας, ἀπευθύνομεν ἄσπασμόν ἀγάπης Υ. Θ. Παναγιότητι. Ἐνθρόνις 23 Νοεμβρίου. Κύριος, εὐχαῖς ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνισχύσαι ἡμᾶς.

Δαμασκός, 14 Νοεμβρίου 1958

† Ἀντιοχείας ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ

Μακαριώτατον Πατριάρχην

Ἀντιοχείας κ. Θεοδόσιον

Δαμασκὸν

Γηθοσύνως πληροφορηθέντες ἐκλογὴν Ὑμετέρας πεφιλημένης Μακαριότητος, ἐπὶ τὸν παλαίφατον Πατριαρχικὸν Θρόνον Ἀντιοχείας, ἀπευθύνομεν Αὐτῇ ἐγκάρδια συγχαρητήρια καὶ εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Κύριος ἐνισχύῃ Αὐτήν, ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ ὑψηλοῦ Πατριαρχικοῦ ὑπουργήματος Αὐτῆς.

Φανάριον 15 Νοεμβρίου 1958

† Πατριάρχης ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

— Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος

Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, συνῆλθεν ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν τακτικὴν αὐτῆς συνεδρίαν τῇ 2ῃ Δεκεμβρίου ἐ.ε., ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Καὶ αὐτήν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῶν δύο προγενομένων συνεδριῶν, ἐθεωρήθησαν καὶ ἐξητάσθησαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγεγραμμένα θέματα, ἐφ' ὧν ἐλήφθησαν αἱ προσήκουσαι ἀποφάσεις.

Ἐν τέλει τῆς συνεδρίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνεκοίνωσεν, ὅτι εἰς μὲν τὴν κενωθεῖσαν θέσιν τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου, διὰ τοῦ διορισμοῦ τοῦ τέως τοιούτου κ. Γεωργίου ὡς Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας, ὠνόμασε τὸν Πανοσιολ. Δευτερεύοντα αὐτῆς κ. Ἀγάπιον, εἰς τὴν θέσιν τοῦ Δευτερεύοντος ἐκάλεσε τὸν Πανοσιολ. Κωδικογράφον τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Εὐάγγελον, Διάκονον τῆς Σειρᾶς διώρισεν τὸν Ἱερολ. κ. Παῦλον Μενεβίσογλου ἐκ τῶν ἐφετεριῶν ἀποφοίτων Χάλκης, τὴν δὲ θέσιν τοῦ Τριτεύοντος θὰ συμπληρώσῃ λίαν προσεχῶς.

— Ἡ χειροτονία τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Γεωργίου.

Ἐν πληθούσῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ μεγαλοπρεπεῖᾳ ἐπιβλητικῇ, ἐγένετο ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τὴν Κυριακὴν 23ην τ.μ. ἡ εἰς Προσβύτερον χειροτονία τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Γεωργίου, διορισθέντος, ἀποφάσει τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς ἁγ. Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας, ἐν Θεσσαλονικῇ.

Τῆς Θ. Λειτουργίας προεξήρχεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων κ. Μαξίμου καὶ Ἰκονίου κ. Ἰακώβου καὶ τῶν Πανος. Ἀρχιμ. κ. Φιλαρέτου, Ἱερομ. κ. Ἐλευθερίου Λαυριώτου, Δευτερεύοντος κ. Ἀγαπίου καὶ Κωδικογράφου κ. Εὐαγγέλου.

— Ἐλήφθησαν: τῆς Ἱ. Κοινότητος ἀ-

γίου Ὅρους διαβιβαστικὸν ἐγγράφον Ἱ. Μονῆς Κουτλουμουσίου, δι' οὗ γνωρίζεται ἡ ἐκλογή νέου Ἡγουμένου αὐτῆς, τοῦ Πανοσιολ. κ. Κυρίλλου.

— Τῆς Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων, συνιστώσης τὸν ἐνταῦθα ἐρχόμενον διὰ σπουδᾶς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολ. Σχολῇ καὶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς Ὀσιωτ. Μοναχὸν κ. Εὐσέβιον.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

— Ἡ Βασίλισσά μας εἰς Ἀμερικὴν.

Ἡ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἐπισκεψίς τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλείσσης μετὰ τῶν Α.Α.Υ.Υ. τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Πριγκηπίσσης Σοφίας, ἐνέπλησε χαρᾶς τὰς καρδίας τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνορθοδόξων, οἱ ὅποιοι, καὶ ὡς Ὄργανώσεις καὶ Κοινότητες, καὶ ὡς ἄτομα, παντοιοτρόπως ἐξηδήλωσαν τὰ αἰσθήματα αὐτῶν.

Ὅπως ἰδιαίτερα ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας πνευματικὰ τέκνα εἶναι ἡ Βασίλισσα καὶ ὁλόκληρος ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου μετ' ἰδιαζούσης χαρᾶς καὶ στοργῆς ὑπεδέχθη τοὺς Ὑψηλοὺς Ἐπισκόπους διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐτῆς Ἐπιτρόπου, Θεοφίλ. Ἐπισκόπου Νύσσης Κου Γερμανοῦ, ὅστις:

— Ὑπεδέχθη τὴν Βασίλισσαν μετὰ τοῦ Διαδόχου καὶ τῆς Πριγκηπίσσης ἐπὶ τοῦ ὑπερωκεανείου «Ile de France» ἅμα τῷ κατάπλῳ αὐτοῦ εἰς Νέαν Ὑόρκην, τὴν πρωτὰν τῆς 21ης Ὀκτωβρίου, ἠὺχῆθη εἰς τοὺς Βασιλικοὺς Ἐπισκόπους τὸ «Ὡς εὖ παρέστητε» καὶ διαβίβασεν εἰς αὐτοὺς τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας.

— Μετέβη εἰς Ὁάσαιγκτῶνα τῇ 25ῃ ἰδ.μ. καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐν τῷ Λευκῷ Οἴκῳ πρὸς τιμὴν τῆς Βασιλείσσης καὶ τῶν Πριγκηπῶν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τῆς κ. Ἀἰζενχάουερ ἐπίσημον δεξίωσιν καὶ τὸ γεῦμα.

— Προέστη, συμπαραστατούμενος ὑπὸ Κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῆς πρὸς τιμὴν τῆς Βασιλείσσης τελεσθείσης Πανηγυρικῆς Δοξολογίας ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Νέας Ὑόρκης, τῇ Κυριακῇ, 26ῃ Ὀκτω-

βρίου, και προσεφώνησε την Α. Μεγαλειότητα καταλλήλως.

— Έδεξιώθη την Βασίλισσαν και την Πριγκίπισσαν την αυτήν Κυριακήν και μετά την Δοξολογίαν, ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐνθα εἶχον προσέλθει οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ὀργανωμένης ὁμογενείας καὶ ὑπέβαλον τὰ σέβη καὶ τὰ συγκαρητήρια αὐτῶν τῇ Βασιλίσῃ.

— Αὐθμερὸν παρευρέθη εἰς τὴν ὑπὲρ Αὐτῆς γενομένην ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Πολιτείας Νέας Ὑόρκης ἐντιμοτάτου κ. Ἀβερελ Χάρμαν ἐν τῷ οἴκῳ του δεξιῶσιν.

— Ἡδύχηθη εἰς τοὺς βασιλικοὺς ἐπισκέπτας, ὅπως τὸ ταξίδιον Αὐτῶν εἰς τὴν μεγάλην ταύτην πρόμαχον τῆς ἐλευθερίας Συμπολιτείαν, ἀποβῇ καρποφόρον, ἐπ' ἀγαθῷ καὶ τῆς Πατρίδος Ἀμερικῆς καὶ τῆς γενετείρας Ἑλλάδος καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁλόκληρος ὁ τύπος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐσχολίασεν εὐμενέστατα τὴν βασιλικὴν ἐπίσκεψιν καὶ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν, τῆς ὁποίας ἔτυγον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν οἱ Ὑψηλοὶ ἐπισκέπται ἐκ μέρους τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ.

Ἐνῷ ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη συνεχίζει τὴν περιοδείαν της εἰς διαφόρους πόλεις καὶ Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, Κληρὸς καὶ Λαὸς τῶν Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐκδηλώσεις ὑποδέχεται Αὐτὴν μετὰ τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Πριγκηπίσσης Σοφίας.

Αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας συνοδεύουν Αὐτούς.

— Ἡ ἐπέτειος τοῦ «Ὁχι»

Τὸ ὄραμα τῆς Ἐλευθερίας, ποὺ εἶδε μετὰ μάτια τῆς ψυχῆς του ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς Σολωμός, εἶναι ἡ ἰδίᾳ ἡ Ἑλλάς! «Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά», ἡ Ἐλευθερία—Ἑλλάς, βροντοφωνεῖ πρὸς τοὺς τυράννους ὅλων τῶν αἰώνων, ἄλλοτε μετὰ τὸ στόμα τοῦ Λεωνίδου τὸ «Μολὼν λαβέ», ἄλλοτε μετὰ τὸ στόμα τῶν Ἡρώων τοῦ 1821 τὸ «Ἐλευθερία ἢ θάνατος» καὶ ἄλλοτε μετὰ τὸ στόμα τοῦ Κυβερνήτου τοῦ 1940 τὸ ἱστορικὸν «ΟΧΙ». Εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς Ἐλευθερίας ποὺ ὁμιλεῖ μετὰ τὸ στόμα τῆς Ἑλλάδος, τῆς αἰωνίου Ἑλλάδος, διὰ λο-

γαριασμόν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ὅσakis αὐτὴ φαίνεται διατακτικὴ ἀπέναντι τῶν θυσιῶν ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ κινδυνεύουσα ἐλευθερία. Δι' αὐτὸ ἡ φωνὴ τῆς ὑπερμάχου τῆς ἐλευθερίας Ἑλλάδος εὖρε πάντοτε βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν χώραν τῆς Ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ὄχι οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἡ Θεία Πρόνοια ἔχει θέσει, σήμερον ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ἐλευθέρων Λαῶν. Οἱ Ἀμερικανοὶ μετὰ βεβαιότητα κατανόησιν καὶ συμμεριζόμενοι τὴν χαρὰν τῶν Ἑλλήνων - Ἀμερικανῶν, περιμένουν κατ' ἔτος τὸν πανηγυρικὸν ἐορτασμόν τῆς ἐπετείου τοῦ «ΟΧΙ» τὴν 28ην Ὀκτωβρίου. Μετὰ τὴν εὐκαιρίαν αὐτήν, ὁ Θεοφιλέστατος Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος, Ἐπίσκοπος Νύσσης Κος Γερμανός, ἀπηύθυνε καὶ σχετικὴν Ἐγκύκλιον.

— Οὐνίται, οἱ «Προβατόσχημοι λύκοι»

Λύκους προβατοσχήμους ἀποκαλεῖ τοὺς Οὐνίτας ἡ ἱστορικὴ Ἐγκύκλιος τῶν Πατριαρχῶν καὶ Ἐπισκόπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀπὸ κοινοῦ ὑπογραφεῖσα καὶ ἀπολυθεῖσα τῷ 1838. Δι' ἄλλης ἐγκυκλίου, τοῦ 1722, ἐσηγλιτεύετο ὑπὸ τῶν αὐτῶν Πατριαρχῶν ἡ διαβόητος Οὐνία, ἃμα τῇ ἐμφανίσει αὐτῆς. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη οὐτε ἓνας Οὐνίτης δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διὰ πρώτην φοράν τῷ 1922, ὡς δευτέρα ἐθνικὴ συμφορὰ, ἐπέδραμον οἱ Οὐνίται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σήμερον, ἐνῷ εἶναι ὀλίγοι μόνον ἐκαντοντάδες εἰς τὴν Ἑλλάδα, διατηροῦν 127 ναοὺς! Εἰς 8.000.000 περίπου Ὁρθοδόξων, ἀντιστοιχοῦν 7.620 ἑνοριακοὶ ναοί, ἥτοι ἓνας ναὸς ἀντιστοιχεῖ εἰς 1.000 περίπου Ὁρθοδόξους. Οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐν Ἑλλάδι, ἂν καὶ εἶναι μόνον 27.000, διατηροῦν 150 ναοὺς, ἥτοι ἓνας ναὸς ἀντιστοιχεῖ εἰς 180 Ρωμαιοκαθολικοὺς. Οἱ δὲ Προτεστάνται, ποὺ εἶναι 2.000 περίπου, διατηροῦν 90 ναοὺς, ἥτοι ἓνας ναὸς ἀντιστοιχεῖ εἰς 22 ἄτομα. Εἰς καθένα ἀπὸ τοὺς οὐνιτικοὺς 127 ναοὺς ἀντιστοιχοῦν μόλις 20 Οὐνίται! Προσθέσατε τώρα καὶ τὰς σιρέσεις τῶν χιλιαστῶν ἢ «Ἰεχωβάδων», τῶν Σαββατιστῶν καὶ τῶσαν ἄλλων Προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν, διὰ νὰ σχηματίσετε μίαν ἰδέαν περὶ τῆς τρομακτικῆς παραγανδιστικῆς κινήσεως, ἡ ὁποία γίνεται

Ἀντί διηγήματος

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Ἡ

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΩΣΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 357)

— Τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων τούτων λόγων ἐκ τοῦ ληθάργου τῆς θλίψεως ἡ ψυχὴ μου ἀνέστη, καὶ κατ' ἑμαυτὸν εἶπον· ἀγαθοεργίας λοιπόν, ἀγαθοεργίας μοι παραγγέλλει ὁ Ὑψιστος ἐπὶ τρεῖς ἡδὴ ἡμέρας, ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς γῆς παρηγορηθῶ καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν τοῦ δικαίου ἐλπίσω. Ὅθεν ἀμέσως ἤρχισα νὰ σκέπτομαι ὁποίας τινὰς ἀγαθοεργίας ἡδυνάμην ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ μου νὰ πράξω· ἀλλὰ καὶ τότε πάλιν ὁ φίλτατός μου υἱός, ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν μου, ἐντὸς τῶν κυμάτων καταποντιζόμενος. Ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην στιγμήν παρήγορος λέμδος, εἶπον κατ' ἑμαυτὸν, προσήρχετο, ἴσως τὸ τέκνον μου ἤθελε σωθῆ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν ἤθελον χύσει τόσα δάκρυα καὶ ἡ καρδία μου δὲν ἤθελε κατασπαράχθῃ. Κατὰ τὰς ἡμέρας δὲ ἐκείνας εἶχον συμβῆ καὶ περὶ τὴν νῆσον μας ναυάγιά τινα.

— Κατὰ συνέπειαν τούτων συνέλαβον, τέκνον μου, τὴν ἰδέαν νὰ προμηθευθῶ λέμβον ἰσχυράν καὶ μεγάλην, συγχρόνως δὲ καὶ ἐπιτηδεύειν τινὰς κωπηλάτας, ὅπως δι' αὐτῶν διασώζω, εἰ δυνατόν, τοὺς περὶ

εἰς βάρος τοῦ εὐσεβοῦς Ὁρθοδόξου ἐλληνικοῦ Λαοῦ, παρὰ τὴν ἀπογόρευσιν τῆς θρησκευτικῆς προπαγάνδας καὶ τοῦ προσηλυτισμοῦ, καὶ παρὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προστασίαν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἣτις εἶναι ἡ ἐπίσημος Θρησκεία ἐν Ἑλλάδι.

Καὶ διερωτᾷται κανεὶς: «Πῶς συνήρουνται οἱ ξένοι αὐτοὶ ναοὶ μὲ τόσον προσωπικόν;» Τὴν ἀπάντησιν δίδει Ἀθηναϊκὴ ἐφημερίς: «Ἀφθονὸν χρῆμα εἰσρέει ἐκ τοῦ ἑξωτερικοῦ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ Ἀμερικῆς διὰ προπαγάνδαν καὶ προσηλυτισμόν». Καὶ αὐτὸ λέγεται εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν διενεργούντων τὸ ἀντιχριστιανικὸν τοῦτον ἔργον: «Ἱεραποστολή».

(Ἐκ τοῦ «Ὁρθοδ. Παρατηρητοῦ»)

τὴν Πάτμον ναυαγοῦντας· ὁ δὲ Πανάγαθος ἠδολόγησε τὴν ἐπιχειρήσιν μου, διότι δέκα ἡδὴ ἄτομα διὰ τῆς λέμβου μου ἄχρι τῆς σήμερον διεσώθησαν. Χθές, ὅτε ἡ τρικυμία ἐκορυφώθη, παρατηρῶν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου μου ἐκ τοῦ παραθύρου τούτου, εἶδον τὸ πλοῖον σας ἐπὶ τῶν σκοπέλων συντριβόμενον, καὶ ἡ καρδία μου συνετρίβη μετ' αὐτοῦ, καὶ πάλιν τὸν υἱόν μου ἐνεθυμήθην, καὶ εἰς τὴν λέμβον μου ἀμέσως μετὰ τῶν κωπηλατῶν μου ἔτρεξα· ἀναίσθητον δὲ καὶ ἡμιθανῆ ἐπὶ τοῦ σκοπέλου σὲ εὗρομεν· ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδένα ἄλλον ἐκ τῶν συνεπιδακτῶν σου εὗρομεν ζῶντα!

Ἡ διήγησις αὕτη τοῦ γέροντος μ' ἐνέπλησε θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης· ἠθέλησα νὰ τῷ ἐκφράσω τὰ αἰσθήματά μου, ἀλλ' οὐδὲ λέξιν ὑπὸ τῆς συγκινήσεως ἡδυνήθην νὰ προσφέρω· κατεφίλησα λοιπὸν τὰς χεῖρας του καὶ μὲ τὸ δάκρυσά μου κατέδρεξα αὐτάς. Ἀφοῦ δὲ ἀμφοτέροι σιωπηλοὶ ἐπὶ τινος στιγμᾶς ἐμείναμεν, τῷ εἶπον·

— Δὲν δύναμαι, Πάτερ, νὰ σοὶ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὸν θαυμασμόν μου· ἀλλ' οὕτε δύναμαι ὁ δυστυχὴς νὰ σὲ ἀνταμείψω διὰ τὰς τόσας πρὸς ἐμὲ ἀγαθοεργίας σου!

Ὁ δὲ σεβάσμιος ἱερεὺς μὲ ὄφρος γλυκύτατον μοὶ ἀπήντησε — Πρὸς ἄλλον, τέκνον μου, στρέψον τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὸν θαυμασμόν σου, τὸν Πανάγαθον εὐχαρίστησον, καὶ τὴν παντοδυναμίαν αὐτοῦ θαύμασον· ἐγὼ δὲν ἤμην εἰμὴ ἀπλοῦν ὄργανον τῆς θείας βουλῆσεώς του. Ἐὰν οἱ θεοὶ λόγοι τοῦ Σωτῆρος δὲν ἐθέρμαινον τὴν καρδίαν μου καὶ δὲν ἐξήπτον ἐν αὐτῇ τὴ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, αἱ ἀσθενεῖς καὶ τρέμουσαι χεῖρές μου, θεβαίως δὲν ἤθελον σὲ σώσει. Ἡ χριστιανικὴ λοιπὸν θρησκεία σ' ἔσωσε, τέκνον μου· τὴν παντοδυναμίαν λοιπὸν αὐτῆς θαύμασον καὶ τὸν φιλόανθρωπον θεμελιωτὴν αὐτῆς ἐξ ὅλης καρδίας ἀγάπησον.

Ἐνῶ δὲ ταῦτα ἔλεγεν ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, στενοχωρίαν καὶ θλίψιν συνησθάνομην ἐν ἑμαυτῷ, ἀναλογιζόμενος τὴν πρὸς τὴν θρησκείαν μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ψυχρὰν ἀδιαφορίαν μου.

— Οὐδεμίαν δὲ ἀμοιβὴν ὀφείλεις πρὸς ἐμὲ, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ ἱερεὺς· ἡ ἄλλη·

θης αγαθοεργία περιέχει ἐν ἑαυτῇ τὴν ἀμοιβὴν τῆς, καὶ πᾶσα ἐκτὸς αὐτῆς ἀμοιβὴ καταστρέφει τὴν ἀξίαν τῆς. Ἡ γλυκεῖα συναίσθησις τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ χριστιανικοῦ καθήκοντος εἶναι ἡ ὠραιότερα καὶ γλυκυτέρα ἀμοιβὴ τοῦ Χριστιανοῦ, διότι αὐτὴ καὶ μόνη καθιστᾷ αὐτὸν ἀληθῶς εὐδαίμονα.

Ἐνῶ δ' Ἐφημέριος ἐτελείωνε τοὺς λόγους τούτους, ἄνθρωπός τις ἄγνωστος εἰς ἐμὲ εἰσηλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ διὰ γλώσσης, ἣτις ὑπεδείκνυνεν αὐτὸν ἀλλόφυλον, προσεκάλεσε τὸν ἱερέα νὰ ἐπισκεφθῇ γρατᾶν τινα βαρύνως ἀσθενοῦσαν.

— Ἐρχομαι, ἀμέσως ἔρχομαι, ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἄφου δὲ ὁ ἄγνωστος παρατηρήσας με μετὰ πολλῆς περιεργίας ἀνεχώρησε, στραφεὶς πρὸς ἐμὲ ὁ ἱερεὺς, εἶπεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦτο ἐκ τῶν τεσσάρων κωπηλατῶν, οἵτινες τὴν προτεραίαν διὰ τῆς λέμβου του μὲ εἶχον σώσει, διασωθέντες καὶ αὐτοὶ ἄλλοτε διὰ τῆς αὐτῆς λέμβου,

— Καὶ πῶς; εἶπον πρὸς τὸν Ἐφημέριον, αὐτὸς φαίνεται ἀλλόφυλος, φαίνεται Ὀθωμανὸς σώξεις λοιπὸν καὶ ἀλλοφύλους καὶ Ὀθωμανούς;

Ὁ δὲ ἱερεὺς ἐγερθεὶς ὅπως ἐνδυθῇ, μοι εἶπε τὰ ἑξῆς.

— Ὅσακις διὰ τῆς λέμβου μου εἰς τοὺς ναυαγοῦντας προσέρχωμαι, οὔτε τὴν καταγωγὴν των, οὔδὲ τὴν θρησκείαν των ἐξετάζω. Πλάσματα μόνον τοῦ Θεοῦ κινδυνεύοντα καὶ βοήθειας χρῆζοντα προσπαθῶ νὰ διασώσω. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι, τέκνον μου, ἄνθρωποι εἶναι, οὐκ ἔστι δὲ προσωπολήπτης ὁ Θεός. Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ εὐεργετεῖτε αὐτούς, μᾶς παραγγέλλει ὁ Ἰησοῦς, διότι ὁ Πανάγαθος καὶ ἐπὶ τοὺς δικαίους καὶ ἐπὶ τοὺς ἀδίκους ἀνατέλλει τὸν ζωογόνον του ἥλιον. Ἐὰν δὲ θέλωμεν οὐχὶ μόνον νὰ ὀνομαζώμεθα, ἀλλὰ καὶ νὰ εἴμεθα Χριστιανοί, τὴν ἀγαθότητα, τὴν ἀνοχήν καὶ τὴν ἀμνησικακίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν μιμώμεθα, καὶ τὰς θείας αὐτοῦ παραγγελίας προθύμως ἅς ἐκτελώμεν. Ἡ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν ἀγαθοεργία εἶναι τέκνον μου, ἡ εὐγενεστέρα καὶ γλυκυτέρα τῶν ἐκδικήσεων, μαγικὴ εἶναι ἡ δύναμις τῆς, καὶ θαυμάσια τὰ ἀποτελέσματά τῆς!

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

1) Συμβουλευτικὸν ἐγχειρίδιον, περὶ Φυλακῆς τῶν πέντε Αἰσθήσεων. Ἀγ. Νικοδήμου τοῦ ἁγιορείτου τιμὴ δρχ. 60

2) Ἀκολουθία πλήρης τοῦ αὐτοῦ » 10

3) Βιβλίον ψυχωφελέστατον, ἦτοι Κατηχητικὴ διδασκαλία ψυχωφελὲς πρὸς νέον, περὶ καταρτισμοῦ καλῆς ἀνατροφῆς. Σάββα μοναχοῦ Φιλοθεΐτου. τιμὴ δρχ. 12 μὲ ταχυδρομικά. Ζητήσατέ το ἀπὸ τὸν ἴδιον: Σάββαν Μοναχὸν Φιλοθεΐτην, Ἰ. Μονὴν Φιλοθέου, Καρυὰς ἁγίου Ὑρους.

Πωλεῖται καὶ παρ' ἡμῖν.

4) Παγκόσμιος Ἐκκλησιαστικὴ ὑπηρεσία. Ἐκθεσις περὶ τοῦ ἔργου αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι. Σοφοκλέους 1 Ἀθῆναι.

5) Εὐελπίδου Διβεριάδου «Προβλήματα Θρησκευτικῆς Φιλοσοφίας» Ἀθῆναι 1958.

6) «Τέξις 1959» Γ. Μπεκατώρου. Κατάλληλον διὰ ναοὺς καὶ ἱερεῖς δρ. 20

Πωλεῖται καὶ παρ' ἡμῖν.

7) Θωμᾶ Οὐλῆ «Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ μας Πολιτικὴ» Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Περιδικοῦ κοί τρεῖς Ἱεράρχαι» Ἀθῆναι 1958.

8) Collection de l' Institut Français d' Athenes. Bulletin Analytique de bibliographie Hellenique. 1956. Sciences humaines. Σχ. 8ον. Σελ. 586. Athènes 1958.

9) «Ὁρθοδοξία» τριμηνιαῖον ἡθικοθρησκευτικὸν περιοδικὸν τῶν Πατριαρχείων Κων)πόλεως. Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος Ἰουλίου - Σεπτεμβρίου 1958.

10) «Παῦλος ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν», μηνιαῖον ὄργανον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος κ.κ. Δαμασκηνοῦ. Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος τοῦ Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 1958.

11) «Ποιμὴν» μηνιαῖον ὄργανον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης. Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος τοῦ Νοεμβρίου 1958.

12) «Ὁρπηξ» 15θήμερον περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Θεσ)νίκῃ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ.Θ.Κ. Γωγοβίτου. Δ)σις Μιαούλη 36 ἀνω ὄραφος, Θεσ)νίκη.

δι' αὐτῆς ὁ ἐχθρὸς ἀποπλίζεται, καὶ φίλος ἀποκαθίσταται.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΗΣ "ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ,, ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΓ' ΕΤΟΣ 1958

1. Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Μέγας
2. Ὁ » Γρηγόριος ὁ Θεολόγος
3. Ὁ » Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος
4. Ὁ » Ἀναστάσιος ὁ Σιναΐτης
5. Ὁ » Θεόδωρος ὁ Στουδίτης
6. Ὁ » Νήφων Πατριάρχης Κων)πόλεως
7. Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμ. Πατριάρχης κ. κ. Ἀθηναγόρας
8. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικής κ. κ. Μιχαήλ († 1958)
9. Ὁ Μητροπολίτης Θεσ)νίκης κ. κ. Παντελεήμων
10. Ὁ » Δημητριάδος κ. κ. Δαμασκηνὸς
11. Ὁ τ. » » κ. κ. Ἰωακείμ
12. Ἀρχιμ. Συμεὼν Φιλοθεΐτης, προηγούμε. Ἱ. Μ. Φιλοθέου, ἅγιον Ὅρα
13. » Φιλόθεος Ζερβάκος, ἡγούμενος Ἱ. Μ. Λογγοβάρδας Πάρου
14. » Ἀγαθάγγελος Κοτρώνης, Ἀθῆναι
15. » Γαβριήλ Σταματελάτος, πνευματικός, Ἀθῆναι
16. » Χρυσόστομος Νασλίμης, Βόλος
17. Ἱερομ. Εὐθύμιος ὁ Κρής, Κελλίον Ἑσταυρωμένου, Καρυαὶ ἅγιον Ὅρος
18. » Μεθόδιος Ἰδηρίτης, Σκήτη Ἰθῆρων
19. » Καλλίνικος, Προβάτα ἁγίου Ὅρους
20. » Χαρίτων, Καρυαὶ ἁγίου Ὅρους
21. » Αἰμιλιανὸς Τσιρπανλῆς Ν. Υ.
22. » Σεραφεῖμ Κάρτσωνας ἁγία Ἀννα ἁγ. Ὅρος
23. » Εὐθύμιος Παντοκρατορινὸς
24. Ἱερεὺς Ζάνος Γουγουτάς, Mansfield, Ohio u.s.a.
25. » Βασίλειος Μπάμνιας, Μόρια Μυτιλήνης
26. Γέρων Παντελεήμων Λαυριώτης διδισιοθηκ. Ἱ. Μ. Λαύρας ἁγ. Ὅρος
27. » Ἀλέξανδρος Λαυριώτης Ἱ. Μ. Λαύρας » »
28. Μοναχὸς Κωνσταντῖος Δουκάκης
29. » Θεόκλητος Διονυσιάτης Ἱ. Μ. Διονυσίου » »
30. » Σάββας Φιλοθεΐτης Ἱ. Μ. Φιλοθέου » »
31. » Ἠλίας Λαυριώτης Ἱ. Μ. Λαύρας » »
32. » Μακάριος Παπακυρίλλου, Νέα Σκήτη ἁγίου Παύλου » »
33. » Δάζαρος Διονυσιάτης Ἱ. Μ. Διονυσίου » »
34. » Δαμασκηνὸς Σταυρονικητινὸς » »
35. » Εὐδόκιμος Ξενοφωντινὸς » »
36. » Φιλήμων Ἀγιαννανίτης
37. Ἀθαν. Βασιλόπουλος, ἱεροδ. θεολόγος, Ἀθῆναι
38. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος, ἱεροδ., Ἀθῆναι
39. Πλάτων Στωϊκίδης, πρωτοφάλης, Λάρισα
40. Ἀναστάσιος Παπαδῆμος, μουσικοδιδάσκαλος, Σκίχθος

41. Μάρκος Σπανουδάκης, μηχανικός, Ἀθήναι
 42. Ἰωάνν. Ἀγγ. Παπαϊωάννου, Γυμνασιάρχης
 43. Θωμᾶς Μπενέτος, ἀγ. Θωμᾶς Κρήτης
 44. Ἰ. Μηνᾶς, Ἀθήναι
 45. Ἀθαν. Γεροχρήστος, δικηγόρος, Πολύγυρος
 46. Ἰωάννης Ν. Καρδαμίτσης, Τήνος
 47. Γεώργιος Σχινᾶς, Ἀθήναι.
 48. Ἀ. Γ. Περατικοῦ, Σύρος

Πρὸς ὅλους τοὺς σεβαστοὺς αὐτοὺς συνεργάτας ἡ «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη» ἀπευθύνει θερμὰ εὐχαριστήρια.

Ὡσαύτως εὐχαριστεῖ καὶ τὸν κ. Ν. Γκουντόπουλον, ὅστις προσφέρει ἀναργύρως τὴν βοήθειάν του, βοηθῶν εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν δοκιμίων.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἑσωτερικοῦ	δραχ.	25
Διὰ τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς	»	30
Διὰ τὰς Μονὰς γενικῶς	»	45
Ἐξωτερικοῦ γενικῶς λίρα χάρτινη	1	
Ἀμερικῆς	δολλάρια	3
Διὰ τοὺς μὴ συνδρομητὰς ἔκαστον		
τεῦχος	δραχ.	8
Ὅφειλόμεναι συνδρομαὶ προηγουμένων ἐτῶν	»	25

Αἱ κατὰ τόπους εἰσπρατιόμεναι συνδρομαὶ ἐπιβαρύνονται μὲ δραχ. 5 διὰ τὰ ἄτομα, διὰ τοὺς Ἰ. Ναοὺς καὶ Ἰ. Μονὰς, πρὸς κάλυψιν μέρους ὁδοιπορικῶν ἐξόδων.

Ἐπιστολαί, συνδρομαὶ καὶ δωρεαί, ἀποστέλλονται πρὸς τὸν κ. Σωτ. Σχοινᾶν, Χατζηαργύρη 28, Βόλον.

ΔΩΡΕΑΙ

Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς
 «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης»

1. Πλ. Στ., Δάρισα	δρ.	100
2. Ἱερεὺς Β. Μ., Μυτιλήνη	»	100
3. Στ. Μ., Βόλος, (11η δόσις)	»	100

Παρακαλοῦμεν ἐργασθῆτε
 διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ καλοῦ
 μας περιοδικοῦ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ ἐκτύπωσις τοῦ Θεοτοκαρίου πλησιάζει εἰς τὸ τέλος καὶ δύνανται οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ νὰ τὸ ζητήσουν ἀπὸ σήμερον. Ἡ ἔκδοσις γίνεται λίαν ἐπιμελελημένη, μὲ καλὸν χάρτην, σύμφωνα μὲ τὰς ἄλλας νέας ἐκδόσεις τοῦ ἁγίου Νικοδήμου καὶ μὲ τὴν προσθήκην τῆς εἰκότος τοῦ ἁγίου καὶ τὴν Συνοδικὴν Πράξιν τῶν Πατριαρχείων τῆς ἀνακηρύξεως αὐτοῦ ὡς ἁγίου.

Τιμὴ διὰ τὰ ἄδετα δρχ. 40.
 » » » δεμένα » 50.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ "ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ", ΤΟΥ ΚΓ' ΕΤΟΥΣ 1958

Α'. 'Ακολουθία

1) Τοῦ ἁγίου ἱερομ. Θεοδότου Ἐπισκόπου Κυρηνείας τῆς Κύπρου	σελ. 280
2) » » » Τιμοθέου, Ἐπισκόπου Προύσσης	» 341
3) » » » Στεφάνου τοῦ θαυματουργοῦ	» 441

Β' Λόγοι - Ὁμιλίες

1) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὴν τριήμερον ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κυριακοῦ ἁγίας Ἄννης	» 33
2) Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου περὶ ψευδοπροφητῶν, ἁθῶν αἰρετικῶν κ. λ. π.	» 249
3) Ἀθαν. τοῦ Μεγ. διδασκαλία πρὸς Ἀντίοχον Δούκα	25, 97, 156, 242, 313, 398
4) Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου Κατηχήσεις	21, 88, 148, 240, 377, 301

Γ'. Ἱστορικά

1) Ἱστορικαὶ ἀνακρίβειαι, Γέρ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου	» 19
2) Ἀθαν. Γεροχρίστου δικηγόρου, Ἡ ἰδρυσις τῆς ἐν ἁγίῳ Ὁρει Ἱ. Μ. Μεγ. Λαύρας.	» 82
3) Γέροντος Παντελεήμονος Λαυριώτου, ἐπιστολὴ πρὸς τὸν δικηγόρον κ. Ἀθαν. Γεροχρήστον	» 161
4) Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Γεροχρήστου ἐπὶ τοῦ ἰδίου ζητήματος	» 162

Δ'. Διηγήματα - βίοι ἁγίων - θαύματα

1) Ὁ Χριστοφόρος ἡ τὸ ναυάγιον καὶ ἡ διάσωσις	66, 133, 212, 357, 290, 432
2) Διηγήματα Γέρ. Παντελεήμονος Λαυριώτου	7, 108
3) Ἀθωαὶ διηγήσεις - ἐντυπώσεις - ἀνέκδοτα, Εὐθυμίου ἱερομ. Κρητικοῦ	48, 110, 175, 329, 406
4) Λαζάρου μοναχοῦ Διονυσιάτου, Σύγχρονοι θαυματουργαὶ τοῦ τιμίου Προδρόμου κ. λ. π.	189, 284, 420
5) Τὸ ὄραμα τοῦ Αὐτοκράτορος, Χριστουγεννιάτικο, Μακαρίου μοναχοῦ Παπακυρίλλου	368
6) Θαῦμα τῆς ἁγίας Ἄννης. ἐν τῇ ὁμωνύμῳ Σκήτῃ αὐτῆς ἐν ἁγίῳ Ὁρει	» 409

Ε'. Διάφορα

1) Παναγ. Οἴκουμ. Πατριάρχου κ. κ. Ἀθηναγόρου — ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ «Ἀποστόλου Ἀνδρέου» τὸ ἐπίσημον Πατριαρχικὸν ὄργανον.	
2) Ἀρχιεπισκόπου Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς Κυροῦ Μιχαὴλ († 1958) — ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ «Ὁρθόδοξου Παρατηρητοῦ» τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς.	
3) Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. κ. Δαμασκηνοῦ — Ἀνάστασις	» 102
Μητροπολίτου τ. Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ — Στάδιον ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς	» 37
4) Ἀρχιμ. Συμεὼν Φιλοθεΐτου, Προηγουμένου — περὶ Πενίας	» 8
— » τοῦ ἀριθμοῦ 7 πραγματεία	» 50
— » Πολυπραγμοσύνης	» 105
— » πόνου	» 153
— » Πράξεων	» 232

- Περὶ Προνοίας σελ. 317
 — » Προορισμοῦ » 376
 5) Ἀρχιμ. Φιλοθέου Ζερβάκου
 — Αἱ πλάναι τοῦ Μακράκη 14, 90, 168, 233, 302, 395
 — Ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Χρ. Ἀδαμόπουλον » 54
 — Ἀπονομὴ Παρασήμου » 277
 — Ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἱερὰν Σύνοδον » 385
 — Θάνατος τοῦ δόσιου Γέροντος μοναχοῦ Χαρίτωνος Μαυροματίη 270, 322, 389
 6) Εὐθύμιου ἱερομ. τοῦ Κρητὸς
 — Ἀθωϊκαὶ διηγήσεις κλπ. 48, 110, 175, 329, 406
 7) Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρώνη
 — Ὁ Μοναχισμὸς 9, 74, 163, 229, 297, 379
 8) Παντελεήμονος Γέροντος Λαυριώτου
 — Ἐγγραφον δωρητήριον Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'. » 18
 — Ἐρωταποκρίσεις » 177
 — Ἐκλογὴ ἐκ διαφόρων βιβλίων ψυχοφελὴς 182, 246
 — Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν δικηγ. Γεροχρήστον καὶ ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ 161, 162
 — Πατερικὰ διηγήματα 108, 246
 — Μικρὰ ἀνέκδοτα » 414
 9) Θεοκλήτου μοναχοῦ Διονυσιάτου
 — Ὁρθόδοξα μηνήματα ἀπὸ τὸν νέον κόσμον » 69
 — Ὁρθόδοξα καὶ ἀντορθόδοξα βιβλία » 141
 — Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ ἀγιορεΐτης » 221
 — Ἐπὶ τῇ συγκλήσει τῆς Ἱεραρχίας τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας » 293
 — «Ὁ Πολύτιμος Μαργαρίτης» Βιβλιοκρισία » 318
 — Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ... ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία » 365
 10) Αἰδ. Τζάνου Γουγουτᾶ
 — «Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς, αὐτὸς ὁ ἄγνωστος», Βιβλιοκρισία » 267
 — «Στὸ ταξίδι τῆς ζωῆς», Βιβλιοκρισία » 169
 — Ἡ ἀξία καὶ ἀποστολὴ τοῦ ἁγίου Ὁρους Ἀθω » 407
 11) Αἰδες. Κωνστ. Ζερβοῦ πρωτοπρεσβυτέρου
 — Νικήτα τοῦ καὶ Δαβίδ, ἐρμην. τῶν τετραστίχων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. 23, 112, 146, 237, 315, 415
 12) Αἰδες. Βασιλείου Μπάμνια
 — Στὸν ἀείμνηστον Μητροπ. Μυτιλήνης Κυρὸν Ἰάκωβον, ποίημα » 132
 — Περὶ ἡ νεότης » 149
 — Ἱερὸς πόθος » 244
 — Τὰ ἄνω φρονεῖτε » 408
 13) Ἱερομ. Αἰμιλίου Τσιρπανλῆ
 — Οἱ Νηπτικοὶ πατέρες ἡ ἡσυχασταὶ 273, 306
 14) Σάββα μοναχοῦ Φιλοθεΐτου
 — Σαφεῖς παλαιαὶ παραδόσεις » 310
 15) Πλάτωνος Στωϊκίδου πρωτοψάλτου
 — Ὑμνος εἰς τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν, ποίημα » 31
 — Διὰ τὸ γνωρίσωμεν τὸν Χριστὸν » 115
 — Βιβλικαὶ μορφαὶ 325, 392
 — Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων, ποίημα » 372
 16) Ἀναστ. Παπαδήμου, Μουσικοδιδασκάλου
 — Τὸ ἐναρμόνιον μέλος τῆς Βυζ. Μουσικῆς 29, 106
 — Αἱ ἀγναὶ χρωματικαὶ κλίμακες τῶν ἤχων Β' καὶ πλ. Β' » 172

- Ὁ ἱεροψάλτης ὡς καλλιτέχνης 326, 390
 17) Ἱεροδ. Ἐπιφανίου Θεοδοωροπούλου σελ. 15
 — Ὁ μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμος
 — Ἀπαγορεύει ὁ Κύριος ὅπως οἱ κληρικοὶ προσαγορεύονται «Πατέρες;» » 31
 Βιβλιοκρισία
 18) Ἀθαν. Βασιλοπούλου θεολόγου 78, 150, 26
 — Ἡ κοινωνικὴ διδασκαλία τοῦ Δευτερονομίου
 19) Γεωργίου Σχινᾶ, Ἀθῆναι » 24
 — Στάδιον ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς » 40
 — Τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας » 19
 20) Σ. Σ. — Δοσίθεος Μαχαιρίτσας. Νεκρολογία » 20
 — Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς Κυρὸς Μιχαήλ. Νεκρολογία » 20
 — Ὅλα τὰ Ἐπίκαιρα 61, 122, 201, 285, 345, 42

ΣΤ' Μεμονωμένα

- 1) Ἐπίκαιροι σκέψεις ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, Ἡλία μοναχοῦ Λαυριώτου »
 2) Ὁ ἀσεβὴς Καζαντζάκης, ἱερομ. Μεθοδίου Παπαδάκη Κρητικοῦ »
 3) Πρακτικὸς ὁδηγὸς τοῦ ἁγίου Ὄρους, Κ. Δουκάκη 38, 98, 154, 283, 331, 38
 4) Ἐπιστολαὶ φίλων, Μάρκου Σπανουδάκη, Μηχανικοῦ 45,
 5) Ἡ ἁγία Αἰκατερίνη, Ἀρχιμ. Χρυσ. Νασιλίμη, ἀπάντησις πρὸς τὸν
 κ. Χρ. Ἐνισλείδην Θεολόγον »
 6) Ἡ ἴδρσις τῆς ἐν ἁγ. Ὁρει ἱ. Μ. Μεγ. Λαύρας Ἀθ. Γεροχρήστου »
 7) Ἡ χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου ἁγίου Θανμακοῦ κ. κ. Χρυστόμου ὑπὸ ἱ. Μ. »
 8) Ἡ ἡθικὴ κρίσις τῆς ἐποχῆς μας καὶ ὁ Καζαντζάκης, Ἀγγ. Παπαϊωάν-
 νου Θεολόγου »
 9) Ἡ πρόσκαιρος ζωὴ μας καὶ ἡ ψυχὴ (ποιήματα) Θ. Μπενέτου »
 10) Ρωσὶς πριγκίπισσα εἰς τὴν Ρωσικὴν Μονὴν τῶν Ἱεροσολύμων »
 11) Τὰ δῶρα τῶν Μάγων πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Χρυσ. Ἀσπρο Ν.Υ. »
 12) Ἐκλογὴ ἱερῶν ἀποφθεγμάτων, ἐκ τῆς ἱ. Μ. Διονυσίου 118, 180, 272, »
 13) Περὶ τῆς ἀληθοῦς σωφροσύνης, Ἀρχιμ. Γαβριὴλ Σταματελάτου »
 14) Ἡ πάλαι καὶ νῦν ἀρχιερωσύνη καὶ ἱερωσύνη, Ἱερομ. Καλλινίκου Ἀ-
 γιορείτου, Προβάτα »
 15) Οἱ Βασιλεῖς μας εἰς τὸν Λίβανον »
 16) Ἔργα τέχνης ποὺ ἀπωλέσθησαν κατὰ τοὺς βανδαλισμοὺς ἐν Κων)πόλει »
 17) Πῶς ζοῦν οἱ Ἕλληνες μοναχοὶ εἰς τὰς μονὰς τῆς Ἱερουσαλήμ »
 18) Τὸ Οἰκουμενικὸν χρέος τῆς Ὁρθοδοξίας »
 19) » » » » Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας »
 20) Ἐπιστολαὶ φίλων. Δαμασκηνοῦ μοναχοῦ Σταυρονικητινοῦ »
 21) «Νὰ ματαιωθῇ», ἄρθρον ἐκκλησ. ἐφημερίδος Ἀθηνῶν διὰ τὰς ξένας
 προπαγάνδας »
 22) Ἀκάθιστος ὕμνος, ἱ. Ν. Καρδαμίτη »
 23) Εὐχὴ εἰς ψυχορραγοῦντα, Νήφωνος Κων)πόλεως »
 24) Εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ποιήμα, Λαζάρου μοναχοῦ Διονυσιάτου »
 25) Ὕμνος κατ' ἀλφάβητον εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκου, Εὐδοκίμου μονα-
 χοῦ Ξενοφωντινοῦ »
 26) «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί» Φιλήμονος μοναχοῦ Ἀγιαννανίτου »
 27) Ἀγιορείτικὴ Παν)γυρίς, Εὐθυμίου ἱερομ. Παντοκρατορινοῦ »
 28) Οἰκουμενικὸν Π)τριαρχεῖον 64, 125, 203, 286, 353, 4
 29) Εἰδήσεις ἐξ Ἀμερικῆς 65, 126, 205, 288, 355, 4
 30) Ἀνάλεκτα 279, 340, 3
 31) Νέαι ἐκδόσεις 68, 135, 214, 292, 359, 4
 32) Δωρεῖ - δηλώσεις 68, 135, 215, 292, 3

